

ODEİK
DİŞ EKONOMİK İLİŐKLER KURULU
FOREIGN ECONOMIC RELATIONS BOARD

DÜNYA TÜRK İŞ KONSEYİ
WORLD TURKISH BUSINESS COUNCIL

DÜNYA TÜRK GİRİŞİMCİLER KURULTAYI

18-19 KASIM 2011
LÜTFİ KIRDAR KONGRE VE SERGİ SARAYI
İSTANBUL

DEİK Kurumsal Tanıtım Serisi / DEİK Corporate Series
DEİK Yayınları 778-2011/16-a 3 **ISBN:** 978-605-59779-11-9

DÜNYA TÜRK GİRİŞİMCİLER KURULTAYI

18-19 KASIM 2011
LÜTFİ KIRDAR KONGRE VE SERGİ SARAYI
İSTANBUL

İÇİNDEKİLER

- 7 **Önsöz**
- 8 Rifat Hisarcıkloğlu
- 10 Rona Yırcalı
- 12 Muhtar Kent
- 14 **Program / "Dünya Türk Girişimciler Kurultayı"**
- 21 **Çalıştay Açılış**
- 22 Rona Yırcalı
- 25 Kemal Yurtnaç
- 27 M. Rifat Hisarcıkloğlu
- 31 Zafer Çağlayan
- 37 **Eşzamanlı Bölgesel Oturumlar**
- 38 Amerika ve Latin Oturumu
- 62 Avrasya Oturumu
- 82 Asya-Pasifik Oturumu
- 110 Afrika-Ortadoğu-Körfez Oturumu
- 126 Avrupa ve Balkanlar Oturumu
- 141 Profesyoneller Oturumu
- 169 **Gala Yemeği / Plaket Takdimi**

175	Kurultay Açılışı
179	Rona Yırcalı
182	M. Rifat Hisarcıkloğlu
186	Zafer Çağlayan
190	Recep Tayyip Erdoğan
203	İnteraktif Oturum
249	Seçimler
257	Komite Seçimleri
260	DEİK – Dünya Türk İş Konseyi (DTİK) Yönetim Kurulu 2011-2013
262	DEİK - Dünya Türk İş Konseyi (DTİK) Bölge Komiteleri 2011-2013
263	DEİK/DTİK Afrika-Ortadoğu-Körfez Bölge Komitesi
264	DEİK - DTİK Amerika Bölge Komitesi
265	DEİK - DTİK Asya Pasifik Bölge Komitesi
266	DEİK - DTİK Avrasya Bölge Komitesi
267	DEİK - DTİK Avrupa Bölge Komitesi
268	DEİK - DTİK Balkanlar Bölge Komitesi
270	DEİK – Dünya Türk İş Konseyi Yüksek İstişare Kurulu (2011 – 2013)
272	Dünya Türk Girişimciler Kurultayı İkili İş Görüşmeleri Raporu
274	Dünya Türk Girişimciler Kurultayı 18 – 19 Kasım 2011 / Kavramsal Not

Önsöz

M. Rifat Hisarcıklıoğlu

TOBB/DEİK/DTİK Başkanı

Rona Yırcalı

DEİK İcra Kurulu Başkanı

Muhtar Kent

DTİK Yüksek İstişare Kurulu Başkanı

ÖNSÖZ

M. Rifat Hisarcıklıoğlu

TOBB/DEİK-DTİK Başkanı

Son 10 yılda gerçekleştirdiği yapısal reformlar ve atımlarla bölgesel bir g, küresel bir oyuncu haline gelen Türkiye 2023 yılında dünyanın en büyük 10 ekonomisi arasına girmeyi hedefliyor. Türk zel sektörü olarak bu hayalimize ulaşmak için sahip olduğumuz insan gücümüzü organize etmemiz, aynı milli hedefler etrafında birleştirmemiz ve niteliğini arttırmamız gerektiğine inanıyoruz. Bu amaçla 2009 yılında "artık biz de varız" dedik ve yer kürenin dört bir köŐesinde faaliyet gösteren Türk girişimcilerini ve profesyonellerini Dünya Türk Girişimciler Kurultayı'nda bir araya getirdik. Bu Kurultayı'da sayıları 6 milyona yaklaşan Türk diasporasını stratejik bir g olarak konumlandırmak için tek bir Şemsiye altında topladık; diaspora kavramını ilk defa mŐpet bir kavram olarak kullandık.

Hayallerimizi hedef, hedeflerimizi gerçek yapmak için 2011 yılında 90 ülkeden 2200 Türk girişimci ve profesyoneli tekrar İstanbul'da bir araya getirdik. Değişimin öncüsü olma ve deđiŐimi yönetme yolunda daha etkin örgütlenme ve stratejileri tasarlamak için sürdürülebilir diaspora eylem planını kamu-özel sektör diyaloğu ve ortak akıl ile belirledik; aldığımız kararları ve belirlediğimiz eylem planlarını siyasi otoritelerimizin dikkatine sunduk.

Bundan sonraki temel önceliğimiz ülkemizin dünyanın en büyük 10 ekonomisi arasına girmesi yolunda tasarladığımız sürdürülebilir diaspora stratejisini uygulamaya sokmak olacak.

Değişen Dünyada Yükselen Türkiye'nin daha büyük küresel başarı öyküleri yazmaya devam etmesi için hep birlikte çalışmaya devam edeceğiz.

Gelin ortak geleceğimizi birlikte Őekillendirelim!

ÖNSÖZ

Rona Yırcalı

DEİK İcra Kurulu Başkanı

Küresel rekabette en stratejik gücümüz olan insanımızı en etkin şekilde örgütleme ve harekete geçirme ihtiyacına cevap vermek amacıyla 2008 yılında DEİK çatısı altında kurulan Dünya Türk İş Konseyi (DTİK) yurt dışında faaliyet gösteren Türk girişimci ve profesyonellerinin tek bir çatı altında toplanması için önemli başarılarla imza attı. DTİK 2009 yılında gerçekleştirdiğimiz Dünya Türk Girişimciler Kurultayı ile demokratik seçimlerle kendi yönetimini oluşturdu; bölgesel teşkilatlanmasını tamamladı. 2011 yılında 90 ülkeden 2200 girişimciyi, Başbakanımızı, hükümetimizin saygıdeğer bakanlarını İstanbul'da bir ara getiren kurultayda Türk diasporasının kurumsallaşması, etkin lobi faaliyetinde bulunma becerisini ve lobi faaliyetleri kapasitesinin geliştirilmesi ve sorunlarının çözümü için çalışmalar yapıldı, kararlar alındı.

DTİK'in kurumsal gücü ve kurultayların dinamizmiyle Vancouver'dan Vladivostok'a, Helsinki'den Cape Town'a kadar olan geniş coğrafya'da iş yapan, başarı öykülerine imza atan Türk girişimci ve profesyonellerle ulusal hedeflerimiz doğrultusunda çalışmaya devam edeceğiz, aydınlık yarınlara birlikte yürüyeceğiz.

Yolumuz açık olsun!

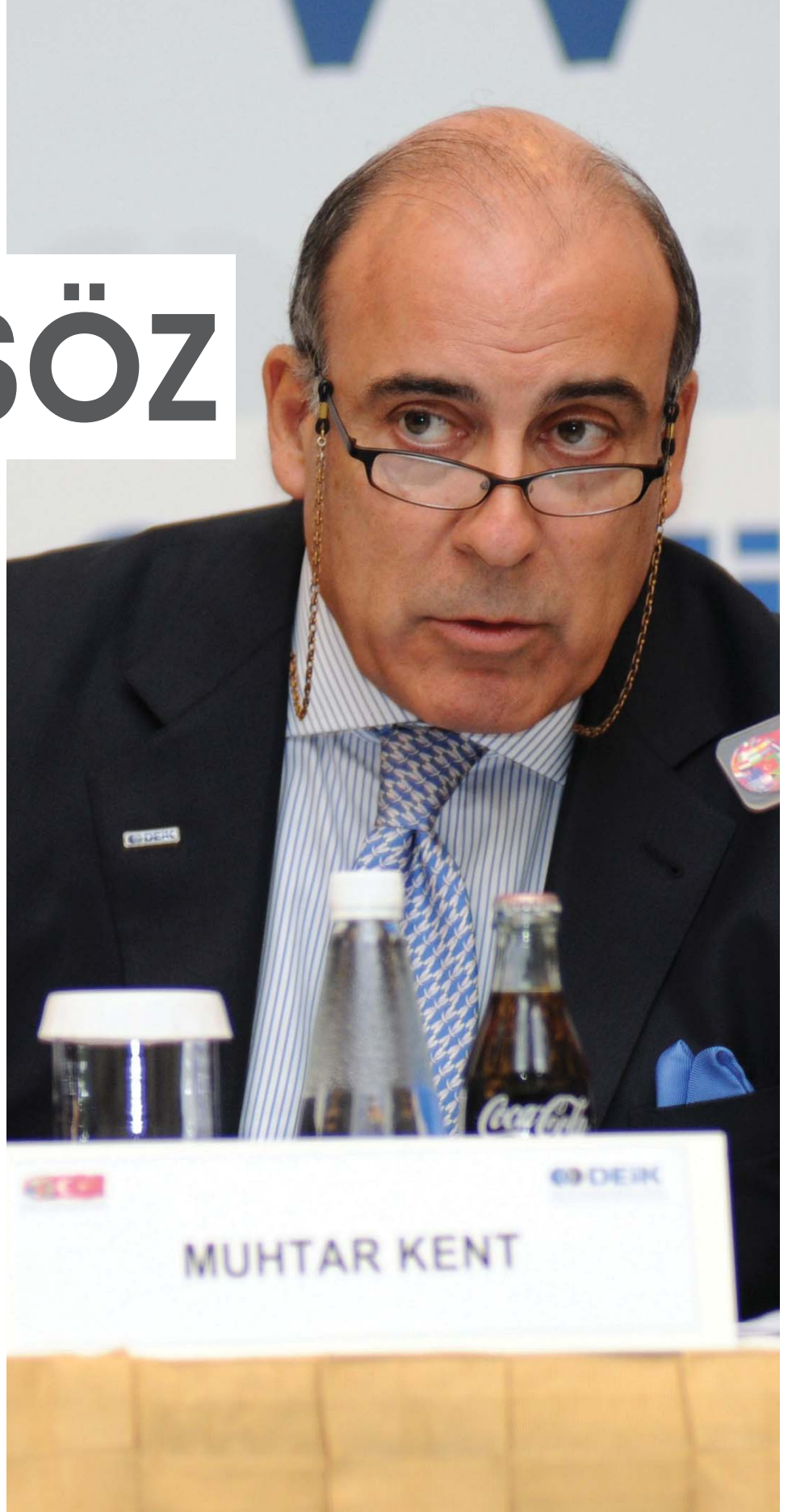
TEKNOLOJİ VE EKONOMİK BAKANLIĞI
T.C. EKONOMİK BAKANLIĞI

 DEİK

DEĞERLERİNİZİN EN İYİSİNİ ALIYORUZ
KURUMSAL DEĞERLERİNİZİN EN İYİSİNİ ALIYORUZ

ÖNSÖZ

Muhtar Kent
DEİK Yüksek İstifare Kurulu Başkanı

DÜNYA YENİDEN KURULUYOR

Türkiye'nin yeni dengeler içinde çok daha sağlıklı şekilde konumlanmasını sağlayacak katkılarda bulunmak hedefimizdir.

Günümüzde yaşanan siyasi ve ekonomik gelişmeler artık ülkelerin ve şirketlerin yönetiminde çok tutarlı ve isabetli stratejilerin son derece dinamik bir perspektifle uygulanabilmesini gerektiriyor.

Örneğin demirperdenin yıkılması sonucunda jeopolitik konumların hiç bir önemi kalmadığı iddia edildi. Oysa son yıllarda yaşanan uluslararası çekişmelerin odağında yine jeopolitik stratejiler yer alıyor. Çok uzağa gitmeyelim, hemen yanbaşımızdaki Irak ve ortadoğuda yaşananların jeopolitik hesaplarla ilgisiz olduğu düşünülebilir mi?

Dünyadaki kısıtlı enerji kaynaklarının yönlendirilmesine ilişkin stratejiler dünya siyasetine yön verirken , ekonomik güç dengeleri yeniden şekillenirken, Türkiye'nin de dış ekonomik ilişkilerinde her zamankinden daha aktif ve daha girişken olması gerekiyor.

Dünyada bugün, benzeri görülmemiş bir ekonomik gelişim ve değişim yaşanıyor. 2020 yılına kadar dünya ekonomisinin 20 trilyon dolar daha büyümesi bekleniyor.

Bu Kuzey Amerika ve Japonya'nın toplamından daha büyük yeni bir pazar demek.

Aynı zamanda 2020 yılına kadar dünyada 700 milyon kişi daha orta sınıf diye adlandırılan sosyo-ekonomik gruba katılacak. Bu tüm Avrupa'dan daha fazla bir nüfus anlamına geliyor.

Dünyamız bugün, sadece petrol faturası için, 5 yıl öncesine göre, her gün 5 milyar dolar daha fazla para harcıyor.

Tüm bu gelişmeler dünyadaki zenginlik dengesinin çok hızlı bir şekilde yer değiştirmesine yol açıyor. Şimdiden petrol zengini ülkeler 4 trilyon dolar düzeyinde ek yatırım yapma şansını ellerinde tutuyorlar.

2015 yılına kadar 700 milyon insanın yoksulluk sınırından çıkıp orta sınıf düzeyine yükseleceği hesaplanıyor. 700 milyon kişilik bu yeni tüketici gücünün büyük kısmının dagelişmekte olan ülkelerde olacağını unutmamak gerek.

Bu insanlar tüketim yapacak ekonomik güce ulaşıncaya hayat standartlarını yükseltmek isteyecekler ve bunu en kısa yolu olarak da şehirlere yönelme yolunu seçecekler. Müthiş bir kırsaldan kente göç akımı yaşanacak.

Bizler için, artık düşünce kalıplarımızı değiştirmek bir zorunluluk haline geliyor. Hesaplarımızı bu yeni dengelere göre yapmak, ekonomi politikalarımızı ortaya çıkabilecek müthiş fırsatları en iyi şekilde değerlendirecek şekilde yapılandırmamız gerekecek.

Önümüzdeki dönemde şirketlerin, kurumların ve ülkelerin başarıları, liderlerinin bu yeni gerçeklikleri nasıl kavrayacağına ve bu değişen dengelere ayak uydurmak için nasıl adımlar atacağına bağlı.

Önceliğimiz, kişisel görüş ayrılıklarını bir kenara bırakarak konuya tıpkı bir iş planı yapar gibi yaklaşmak olmalı. Sinerjileri arayıp bulmak zorundayız. Bu konuda mevcut tüm iç ve dış kaynakları gözden geçirip süratle doğru kararlara varmamız gerekiyor.

Türkiye'nin küresel gelişmeler açısından bulunduğu önemli kavşakta TOBB ve DEİK'in ortak vizyonuyla gerçekleştirilen "Dünya Türk Girişimciler Kurultayı" Türkiye'nin ekonomik ve siyasi konularının dış dünyada daha iyi anlatılabilmesi açısından çok yararlı katkılar sağlama yolunda önemli bir adım olmuştur. İstişare Kurulu olarak hedefimiz, önümüzdeki yıllarda inanılmaz bir hızla yeniden şekillenecek olan ekonomik dengelerin iyi anlaşılması Türkiye'nin yeni dengeler içinde çok daha sağlıklı şekilde konumlanmasını sağlayacak katkılarda bulunmaktır.

Ülkemizi hak ettiği ileri seviyelere taşıyabilmek için başladığımız bu yolculukta Yüksek İstişare Kurulu Başkanlığı gibi onurlu ve şerefli bir görevi yeniden tevdi eden değerli dostlarım, TOBB ve DEİK Başkanı Sayın M.Rifat Hisarcıklıoğlu ve DEİK İcra Kurulu Başkanı Sayın Rona Yırcalı'ya gösterdikleri güvenden ötürü bir kez daha şükranlarımı sunuyorum.

Hepimizin yolu açık olsun.

“DÜNYA TÜRK GİRİŞİMCİLER KURULTAYI”

18 – 19 Kasım 2011
LÜTFİ KIRDAR KONGRE VE SERGİ SARAYI
İSTANBUL

PROGRAM

18 Kasım 2011 Cuma

07:00 - 09:00 KAYIT – FUAYE

09:00 – 09:45 DTİK ÇALIŞTAY AÇILIŞI – basına açık
Yer: Anadolu Salonu

- Sn. Rona Yırcalı / DEİK İcra Kurulu Başkanı
- Sn. Kemal Yurtnaç / T.C. Başbakanlık Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanı
- Sn. M.Rifat Hisarcıkloğlu / TOBB-DEİK-DTİK Başkanı
- Sn. Zafer Çağlayan / T.C. Ekonomi Bakanı

09:45 – 10:00 Kahve Molası

10:00 – 12:00 EŞZAMANLI BÖLGESEL OTURUMLAR
(Sn. Bakanlarımızın başkanlığında gerçekleştirilecektir.)

Amerika ve Latin Amerika Oturumu:
Yer: Haliç Salonu
Sn. Mehmet Şimşek, TC. Maliye Bakanı
Sn. Tayfun Bay dürü
Sn. Abdullah Köten, T.C. Washington Ticaret Başmüşaviri
Sn. Murat Gürbüz, T.C. Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı

Daire

Başkanı

Avrasya Oturumu:
Yer: Topkapı A-B Salonu

Sn. Hayati Yazıcı, T.C. Gümrük ve Ticaret Bakanı
Sn. Tuğrul Erkin, DEİK Yönetim Kurulu Üyesi/BölgeKoord. Başkanı
Sn. Zeki Pilge, DTİK Bölge Komite Başkanı
Sn. B.E. Halil Akıncı, Türk Konseyi Genel Sekreteri
Sn. Uğur Öztürk, T.C. Ekonomi Bakanlığı Serbest Bölgeler, Yurtdışı Yatırım ve Hizmetler Genel Müdürü
Sn. Gazi Bilgin, T.C. Bakü Ticaret Başmüşaviri
Sn. Ramazan Çokçevik, T.C. Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar

Başkanlığı

Daire Başkanı

Asya – Pasifik Oturumu:
Yer: Galata Salonu

Sn. Davud Karanoğlu, T.C. Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Yardımcısı
Sn. İbrahim Çağlar, DEİK Yönetim Kurulu Üyesi
Sn. Ali Kibar, Bölge Koordinatör Başkanı
Sn. Nejdet Demiryürek, DTİK Bölge Komite Başkanı
Sn. Tark Sönmez, T.C. Ekonomi Bakanlığı İhracat Genel Müdürü
Sn. Ender Öncü, T.C. Pekin Ticaret Başmüşaviri

Afrika – Orta Doğu – Körfez Oturumu:
Yer: Marmara Salonu

Sn. Taner Yıldız, T.C. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı
Sn. Mehmet Habbab, DEİK YKÜ/Ortadoğu Bölge Krd. Bşk.
Sn. Şaban Baş, DEİK Yönetim Kurulu üyesi
Sn. Tunç Özkan, DTİK Bölge Komite Başkanı
Sn. Hüsnü Dilemre, T.C. Ekonomi Bakanlığı Anlaşmalar Genel Müdürü
Sn. Gökmen Şahin, T.C. Kahire Ticaret Müşaviri

“DÜNYA TÜRK GİRİŞİMCİLER KURULTAYI”

18 – 19 Kasım 2011

LÜTFİ KIRDAR KONGRE VE SERGİ SARAYI
İSTANBUL

PROGRAM

Avrupa ve Balkanlar Oturumu:
Yer: Anadolu Salonu

Sn. Egemen Bağış, T.C. Avrupa Birliği Bakanı
Sn. B.E. M.Haluk Ilıcak, T.C. Avrupa Birliği Bakanlığı Müsteşarı
Sn. Dr. Zeynel A. Erdem, DEİK-DTİK Yönetim Kurulu üyesi
Sn. Sadullah Sipahioğlu, GDA İş Kons. Bölge Koord. Başkanı
Sn. Turgut Torunoğulları, DTİK Bölge Komite Başkanı
Sn. Murat Yapıcı, T.C. Ekonomi Bakanlığı Avrupa Birliği Genel Müdürü
Sn. Damla Yeşim Say, T.C. Dışişleri Bakanlığı Ekonomik İşler Genel Müdür Yard.
Sn. Kemal Yurtnaç, T.C. Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı Başkanı
Sn. Bülent Tuncer, T.C. Atina (önceki) Ticaret Başmüşaviri

12:00 – 14:00
Yer: Rumeli Üst Kat

ÖĞLE YEMEĞİ

14:00 – 15:30
Yer: Anadolu Salonu

PROFESYONELLER OTURUMU

- Sn. Zafer Çağlayan, T.C. Ekonomi Bakanı – Oturum Başkanı
- Dr. Mehmet Öz'ün video kayıt gösterimi
- Prof. Ali Beba
- Sn. Hikmet Ersek
- Sn. Hüsnü Özyeğin
- Sn. Ali Sabancı

15:30 - 18:00
Yer: Rumeli Alt Katı

İKİLİ İŞ GÖRÜŞMELERİ

18:00 – 19:30
Yer: Marmara Salonu

STRATEJİK PROJELER TOPLANTISI

Sn. Zafer Çağlayan, T.C. Ekonomi Bakanı

20:00 AKŞAM YEMEĞİ VE KÜLTÜREL ETKİNLİKLER

Yer: Rumeli Salonu Üst Kat

(Sn. Bakanlar katılımlarıyla onurlandıracaklardır)

• **Konuşmalar:**

Sn. M.Rifat Hisarcıklıoğlu, TOBB-DEİK-DTİK Başkanı
Sn. Zafer Çağlayan, T.C. Ekonomi Bakanı

19 Kasım 2011 Cumartesi

07:00 KAYIT

Yer: Fuaye

10:00 – 12:00 DTİK KURULTAY AÇILIŞI – basına açık

Yer: Anadolu Salonu

- Saygı duruşu ve İstiklal Marşı
- TEKFEN Flarmoni Orkestrası Performans Gösterisi
- DTİK Film Gösterimi

KONUŞMACILAR:

- Sn. Rona Yırcalı / DEİK İcra Kurulu Başkanı, DTİK Yön. Kurulu Üyesi
- Sn. M. Rifat Hisarcıklıoğlu / TOBB/DEİK-DTİK Başkanı
- Sn. Zafer Çağlayan / T.C. Ekonomi Bakanı
- Sn. Recep Tayyip Erdoğan / T.C. Başbakanı

Sayın Başbakan'a Hediye Takdimi
Açılış bölümünün sonunda Aile Fotoğrafı

12:00 – 12:20

Kahve Molası

“DÜNYA TÜRK GİRİŞİMCİLER KURULTAYI”

18 – 19 Kasım 2011
LÜTFİ KIRDAR KONGRE VE SERGİ SARAYI
İSTANBUL

PROGRAM

12:20 – 14:20

İNERAKTİF OTURUM

Yer: Anadolu Salonu

Moderatör: Sn. M. Rifat Hisarcıkloğlu; TOBB-DEİK Başkanı

- Sn. Zafer Çağlayan; T.C. Ekonomi Bakanı
- Sn. Bekir Bozdağ; T.C. Başbakan Yardımcısı
- Sn. Egemen Bağış; T.C. Avrupa Birliği Bakanı
- Sn. Nihat Ergün; T.C. Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı
- Sn. Prof. Dr. Ahmet Davutoğlu; T.C. Dışışleri Bakanı
- Sn. Mehdi Eker; T.C. Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı
- Sn. Cevdet Yılmaz; T.C. Kalkınma Bakanı
- Sn. Mehmet Şimşek; T.C. Maliye Bakanı
- Sn. Binali Yıldırım; T.C. Ulaştırma Bakanı

Plaket takdimi ve toplu fotoğraf

14:20 – 15:30

ÖĞLE YEMEĞİ

Yer: Rumeli Üst Kat

15:30 – 18:00

GENEL KURUL VE SEÇİMLER

Yer: Anadolu Salonu

18:00 – 18:30
Yer: Topkapı A - B

YENİ KOMİTELERİN BAŞKAN SEÇİMLERİ

18:00 – 19:30
Yer: Marmara Salonu

YENİ KOMİTELERİN TANIŞMA TOPLANTISI

Sn. Zafer Çağlayan, T.C. Ekonomi Bakanı

20:00
Yer: Rumeli Salonu Üst Kat
(Sn. Bakanlar katılımlarıyla onurlandıracaklardır)

AKŞAM YEMEĞİ VE KÜLTÜREL ETKİNLİKLER

• **Konuşmalar:**

Sn. M.Rifat Hisarcıkloğlu, TOBB-DEİK-DTİK Başkanı
Sn. Zafer Çağlayan, T.C. Ekonomi Bakanı

Çalıştay Açılış

Rona Yırcalı

DEİK İcra Kurulu Başkanı

Kemal Yurtnaç

T.C Başbakanlık Yurtdışı
Türkler ve Akraba Topluluklar
Başkanlığı Başkanı

M. Rifat Hisarcıklıoğlu

TOBB/DEİK-DTİK Başkanı

Zafer Çağlayan

T.C. Ekonomi Bakanı

Rona Yırcalı
DEİK İcra Kurulu Başkanı

Çalıştay Açılış

Türkiye Cumhuriyeti Gümrük ve Ticaret Bakanı Sayın Hayati Yazıcı, Türkiye Cumhuriyeti Ekonomi Bakanı Sayın Zafer Çağlayan, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (TOBB) ve Dünya Türk İş Konseyi Başkanı Sayın Rifat Hisarcıklioğlu, Ekselansları, T.C. Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanı Sayın Kemal Yurtnaç, Dünyanın dört bir köşesinden gelerek İstanbul'da bulunan Türk Diasporasının seçkin temsilcileri, DEİK Yönetim, Denetim Kurulu Üyeleri, Şeref Başkanlarımız, İş Konseyi Başkanlarımız, Kıymetli Üyelerimiz, Değerli Kamu Görevlileri, Değerli Basın Mensupları, Hanımefendiler, Beyefendiler. Sizlerle birlikte olmaktan duyduğum mutluluğu ifade ederek hepinizi şahsım ve İcra Kurulu Başkanlığını yürüttüğüm Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK) ve Başkanı olduğum Dünya Odalar Federasyonu (WCF) adına sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Değerli Türk girişimcileri,

Bugün Türk Diasporasının en geniş katılımcı platformu olan Dünya Türk Girişimciler Kurultayını yeniden İstanbul'da toplamanın haklı gururunu yaşıyoruz. Hepiniz İstanbul'a tekrar hoş geldiniz.

Değerli katılımcılar,

2 yıl önce 80 ülkeden yaklaşık 2 bin kişinin katılımıyla yapılan kurultay pek çok açıdan bir dönüm noktası olmuştur. Düne kadar göçmenlikle özdeşleşen ve sayıları 6 milyonu geçen Türkleri, bugün Türk Diasporası olarak nitelendirebiliyoruz ve Türkiye'nin güçlü bir unsuru olarak görüyoruz. Bugüne kadar Diaspora bizler için hep olumsuz etki ve çağrışım yaratıyordu, bunun sebebi de komşu ulusların Türkiye aleyhinde yürüttüğü faaliyetlerle anlam kazanmış bir terim olmasıydı. Oysa artık yurtdışında yaşayan Türkler misafir işçi göçmenler değildir, buldukları ülkelerde her alanda muvaffak olmaya başlamış ve dördüncü kuşağa kadar uzanan güç unsuru haline gelmişlerdir. Dolayısıyla geçen kurultayı bir etkinlik olarak tasarlamakla yetinmedik aynı zamanda küresel Türk girişimcilerini bir şemsiye altında buluşturacak olan dünya Türk İş Konseyini DEİK bünyesinde kurduk. Başkanlığını Sayın Rifat Hisarcıklioğlu'nun üstlendiği Dünya Türk İş Konseyi (DTİK)'nin Yüksek İstişare Kurulu Başkanlığı'nı da

Coca-Cola Yönetim Kurulu Başkanı Sayın Muhtar Kent üstlenmiştir.

Önceki kurultayda -hepinizin bildiği gibi- DTİK bölge komitelerini demokratik seçimlerle aynı zamanda tespit ettik, seçtik. Geçen iki sene zarfında DTİK olarak, Tokyo'dan New York'a kadar 50'nin üzerinde şehirde toplantılar ve etkinlikler yaptık. Bakanlıklarımızın yanında yerli ve yabancı kuruluşlar ile işbirliğini hayata geçirdik ve bu çalışmalarımıza devam ediyoruz. Ayrıca başlattığımız elektronik platformda Türk Diasporasını da bir araya getirdik. Bu iletişim platformu ile Türkler kendi aralarında artık haberleşiyor, ticaret yapıyor ve hatta sorunlarını dile getirebiliyorlar.

Değerli Bakanlarım, Değerli Arkadaşlarım,

Bu kurultayın da bir dönüm noktası olacağına inanıyoruz. Nitekim geçen kurultaylarda kendi gücümüzün farkına vardık. Yalnız farkına varmakla kalmadık aynı zamanda uzun vadeli bir strateji gerektiği üzerinde de hem fikir olduk. Bu kurultayda ise hükümetimizin, kamu görevlilerinin, sivil toplumun ve iş dünyasının temsilcilerini bir araya getirerek katılımcı bir yöntemle ortak geleceğimizi tasarlayacağız.

Bugün bu açılış oturumundan sonra, eş zamanlı bölgesel oturumlarda Sayın Bakanlarımızın öncülüğünde Türk girişimcilerinin ekonomik varlığını nasıl güçlendireceğimizi, Türk Diasporasının yaşadığı ülkeye entegrasyonunu arttırmak için neler yapacağımızı, yine Türk Diasporasının nasıl daha etkin bir şekilde lobi yapacağını ve nihayet Türk girişimcilerinin Anavatan ile karşılıklı etkileşiminin nasıl kuvvetleneceğini tartışacağız. Burada ortaya çıkan fikirler eylem planlarına dönüştürülerek daha sonraki faaliyetlerimize ışık tutacaktır. Bunun son derece önemli olduğunu düşünüyoruz.

Öğleden sonra olacak profesyoneller oturumunda dünya çapında çalışan arkadaşlar görüş ve tecrübelerini bizlerle paylaşacaklar. Bu toplantının Oturum Başkanlığını da, değerli Bakanımız Sayın Zafer Çağlayan yapacaklar.

Daha sonra Türk ihracatçılar Meclisi bünyesindeki İstanbul Tekstil ve Konfeksiyon İhracatçı Birlikleri (İTKİB) tarafından organize

edilen, ikili iş görüşmelerin girişimcilerimiz tarafından, zamanında daha iyi ve daha fazla önemle değerlendirilmesi lazım geldiğini düşünüyoruz.

Değerli arkadaşlar,

Yarın, Kurultayımızın ikinci gününde, Başbakanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan bizlere hitap edecek. Daha sonra Oturum Başkanlığını Başkanımız Sayın Rifat Hisarcıkıoğlu'nun yapacağı toplantıda Bakanlarımız, siz yurtdışından gelen Türk girişimcileriyle fikir alışverişinde bulunacak, sorunları dinleyecek ve çözüm yolları gösterecekler.

Yarın öğleden sonra ise genel kurul ve seçimlere ayrılmış durumda. Önümüzdeki yıl boyunca Dünya Türk İş Konseyi (DTİK) çatısı altında görev yapacak Yönetim Kurulu, Yüksek İstişare Kurulu Üyeleri ve Bölge Komiteleri Başkan ve Üyeleri belli olacak.

Değerli Delegationlar,

Başkanımız Rifat Hisarcıkıoğlu'nun girişimleri ve desteği bu kurultay için çok önemli ve faydalı olmuştur. Kendisine ve çalışma arkadaşlarına teşekkür ediyorum.

Ve DEİK ailesi; Genel Sekreterimiz Sayın Bahri Can Çalicioğlu'na ve onun şahsında bütün DEİK çalışanlarına gayretli çalışmaları ve uzun mesaieleri için teşekkür ediyorum.

Değerli Katılımcılar,

Türk İş Dünyası olarak tüm meselelerimizde olduğu gibi DTİK sürecinde de kamu ve özel sektör dayanışmasına önem veriyoruz. Bu kurultay da kamu ve özel sektör işbirliği ile hayata geçirilmiştir. Bu kurultayımızın hayata geçirilmesinde bize önderlik eden, önemli destek sağlayan Ekonomi Bakanımız Sayın Zafer Çağlayan'a ve onun şahsında yurtiçinde ve yurtdışında vazife yapan bütün Bakanlık görevlilerine Türk İş Dünyası adına huzurlarınızda şükranlarımı sunmak isterim.

Bilhassa değerli arkadaşlarım, gerek yurtiçinde gerekse yurtdışında yaptığımız çalışmalarda değerli Bakanımızın önderliğinde ticaret müşavirleri başta olmak üzere Ankara'daki, illerdeki bütün teşkilat bu konuda bize çok yardımcı olmuştur. Dolayısıyla bu özel sektör ve kamu müşterek çalışması olarak bugüne gelinmiştir.

Değerli arkadaşlarım,

Artık göçmen öyküleri değil küresel başarı öykülerini konuşuyoruz. Bu kurultayla bizleri daha parlak günlere götürecek eylem planlarını birlikte yapacağız. Ulusal hedeflerimize ulaşmak için nasıl katkı sağlayabileceğimizi hep birlikte belirleyeceğiz.

Değerli Bakanlarım, Sayın Başkan, Türk Diasporasının seçkin temsilcileri, hepinize tekrar hoş geldiniz diyorum. Bu topluluğu, bu beraberliği ve bu gücü görmek içimizi ısıtıyor ve bize cesaret veriyor.

Beni dinlediğiniz için hepinize teşekkür ederim.

DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLER KURULU
FOREIGN ECONOMIC RELATIONS BOARD

DEİK
DÜNYA TÜRK GİRİŞİMCİLER KURULTAYI
18 KASIM 2011
(Anadolu Salonu -1-)

Kemal Yurtnaç

T.C Başbakanlık Yurtdışı
Türkler ve Akraba Topluluklar
Başkanlığı Başkanı

Çalıştay Açılış

Sayın Bakanlarım, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nin değerli Başkanı, Dünya Türk Girişimciler Kurultayı'nın değerli katılımcıları, değerli basın mensupları. Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği bünyesinde DEİK tarafından düzenlenen Dünya Türk Girişimciler Kurultayı'nda sizlerle beraber olmaktan mutluluk duyduğumu ifade ediyor ve Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı Başkanı olarak sizleri saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanlarım, Değerli Katılımcılar,

DEİK'in böyle bir toplantısına bundan iki sene önce katılmıştım. Bir üyemiz, yıllardan beri Orta Asya'da ticari faaliyette bulunduğunu, ancak önceliklerinin, hedeflerinin ne olduğu konusunda herhangi bir fikrinin olmadığını, devlet birimi tarafından da böyle bir çalışmanın yapılmadığını ifade etmişti. İşte o tarihlerde bizler bu teşkilatın yasal altyapı çalışmalarını yapıyorduk. Bu çalışmanın sonucunda, 24 Mart 2010 tarihinde 5978 sayılı yasayla, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı, Başbakanlığa bağlı bir teşkilat olarak kuruldu.

Peki, bu yeni teşkilat neler yapacak? Neler getirecek? Çalışırken sizden nüfus cüzdanı, ikametgâh ilmühaberi, sabıka kaydı, iki fotoğraf isteyen bürokratik bir yapı mı olacak? Yoksa süreç ve sonuca odaklı, kısa, orta, uzun vadeli hedefleri olan stratejik yönetim anlayışı içerisinde hareket eden bir kurum mu olacak? Tabi ki ikinci şıkta belirttiğim bir teşkilatın temellerini Sayın Başbakanımızın talimatlarıyla attık. Kurum, idari olarak Müsteşarlık seviyesindedir ve Başkanlık olarak örgütlenmiştir.

Kurumun üç ana çalışma alanı vardır. Yurtdışında yaşayan vatandaşlar, soydaş akraba topluluklar ve burslu yabancı öğrenciler. Kurumda kararlar, kurum bürokrasisine bırakılmamıştır, aksine paylaşımcı bir yönetimle çalışmalar yapılmaktadır. Bu maksatla özellikle buradaki heyeti ilgilendiren yurtdışında yaşayan vatandaşlarımızın sorunlarıyla ilgili Yurtdışında Yaşayan Vatandaşlar Danışma Kurulu oluşturulmuştur. Bu Kurulun Başkanlığı, Sayın Başbakan Yardımcımız Bekir Bozdağ tarafından yürütülmektedir. Sizlerin arasından, belki bu salonda olan kişilerden, oluşacak mecliste bürokrat kesimiyle beraber bu üçlü sacayağıyla yurtdışındaki yaşayan vatandaşlarımızın sorunlarıyla ilgili çalışmalar yapılacaktır.

Yurtdışında yaşayan vatandaşlarla ilgili kurduğumuz ülke koordinatörlüklerinde çalışan arkadaşlar çok iyi derecede dil bilen kişilerdir. Dünyayı analiz edebilen, analitik düşünebilen, ülke konusu hakkında bilgili uzmanlardan bir ekip oluşturduk. 170 kişi bu masalarda çalışacaklardır. Ülke ve bölge masalarında çalışan arkadaşlarımız yurtdışında doğmuş, yaşamış, oradaki sorunları bilen uzman arkadaşlarımızdır. Diğer taraftan sizin iş alanlarınızda çalıştığınız bölgelerde içinde bulunduğunuz sosyal yapının ortaya çıkardığı problemlerle ilgilenen diğer bir birimimiz de; Kültürel Sosyal İlişkiler Daire Başkanlığı'dır. Yani bu da diğer bir ifadeyle soydaş ve akraba topluluklarımızın bulunduğu faaliyet alanlarıdır. İşte bu masalarda çalışan tüm uzman arkadaşlarımız, sizlerin tüm çalışmalarınızda, sizlerle birlikte hareket edecek ve sorunlarınızı çözmek için çalışmalar yapacaktır.

Bu duygu ve düşüncelerle Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı Başkanı olarak dünyanın dört bir yanında Türkiye'nin gururu olan siz değerli işadamlarımızla birlikte çalışacak olmaktan ve sizlere hizmet etmekten onur duyacağımızı bildiriyor, tüm heyeti saygıyla selamlıyorum.

DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLER KURULU
FOREIGN ECONOMIC RELATIONS BOARD

DEİK
DÜNYA TÜRK GİRİŞİMCİLER KURULTAYI
18 KASIM 2011
(Anadolu Salonu -1-)

M. Rifat Hisarcıklıoğlu

Türkiye Odalar ve Borsalar
Birliği (TOBB) ve Dış Ekonomik
İlişkiler Kurulu (DEİK), ayrıca
Dünya Türk İş Konseyi
(DTİK) Başkanı

Çalıştay Açıliş

Türkiye'nin küresel aktör olma hedefi doğrultusunda en önemli değerlerimizden biri olan Türk Diasporasının güçlendirilmesi ve bu güçten en iyi şekilde yararlanılmasına yönelik gerçekleştirilen çalışmalara liderlik eden Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) ve Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK), ayrıca Dünya Türk İş Konseyi (DTİK) Başkanı Sayın Rifat Hisarcıklioğlu'nu konuşmalarını yapmak üzere kürsüye davet ediyoruz. Sayın Hisarcıklioğlu buyurun efendim.

M. RIFAT HISARCIKLIOĞLU: Sayın Bakanlarım, Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu İcra Kurulu ve Dünya Odalar Federasyonu Başkanı Sayın Rona Yırcalı, Başbakanlık Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanı Sayın Kemal Yurtnaç, Sayın milletvekillerim, Sayın Müsteşarlarım, 155 ülkede yaşayan 6 milyonluk Türk Diasporasının seçkin temsilcileri, Türkiye'nin dört bir köşesinden gelen Oda ve Borsa Başkanlarım, Değerli Konuklar, Değerli Basın Mensupları, sizlerle birlikte olmaktan duyduğum mutluluğu ifade ederek hepinizi şahsım ve Başkanlığımı yürüttüğüm Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK) ve Dünya Türk İş Konseyi (DTİK) adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bu seçkin topluluğa özellikle Dünya Türk İş Konseyi Başkanı ve 2004 yılından bu tarafa sürdürdüğüm Kurultay Başkanı sıfatıyla hitap etmekten duyduğum memnuniyeti ve gururu ifade etmek istiyorum.

Farklı kıtalardan, farklı iklimlerden ve coğrafyalardan gelerek kurultayımıza iştirak eden değerli Türk girişimcileri,

Sizler, Türklerin iyi bir siyasetçi, iyi bir tüccar olabileceğini dünyanın en büyük şirketlerini ve uluslararası kuruluşlarını yönetebileceğini herkese ispat eden seçkin insanlarsınız.

Sizler gurbet öykülerinden küresel başarı öyküleri yazan örnek girişimcilersiniz.

Gurbette geçen 50 yılın öyküsü, Türk Diasporasının başarı portresidir. Sizlere büyük saygı duyuyorum, sizleri bir kez daha tebrik ediyorum.

Değerli Katılımcılar,

Biliyorsunuz sizlerle 2009 yılında küresel ekonominin üzerine kara bulutlar dolaşırken dünya bir belirsizliğe doğra ilerlerken yine bu salonda bir araya gelmiştik. Küresel Türkiye vizyonunun öncüleri olduğunuzu Türkiye'nin ve dünyanın dikkatine sunmuştuk, yüksek sesle artık biz de varız demiştik. Şimdi Avrupa krizlerle boğuşurken, komşu coğrafyalar yeniden şekillenirken aynı salonda hayallerimizi, hedeflerimizi gerçek yapmak için tekrar buradayız. Kurultayımızı Ekonomi Bakanlığımızla birlikte düzenliyoruz. Ekonomi Bakanı Sayın Zafer Çağlayan, içimizden gelen birisi olarak her zaman yanımızda, hem içeride hem dışarıda sizlerle ve bizlerle beraber. Kendisine ve ekibine huzurunuzda teşekkür etmek istiyorum.

Bir diğer teşekkürüm, Gümrük ve Ticaret Bakanımız Hayati Yazıcı'ya. Bundan önceki dönemdeki görevinde de, şimdi de her zaman Türk özel sektörünün içeride ve dışarıda yanında olarak bizlere ekibiyle vermiş olduğu destekten dolayı kendisine ve ekibine de huzurunuzda teşekkür etmek istiyorum.

Sayın Bakanlarım, Değerli Türk Girişimcileri, Artık yeni bir küresel düzen kuruluyor, güç dengeleri yeniden şekilleniyor. Ne mutlu ki bunlar yaşanırken değişen dünyada dönüşen Türkiye hızla yükseliyor. Geçen hafta 8. küresel merkezini İstanbul'da açan Kolombiya Üniversitesi Rektörü Lee C.Bollingen, "Küreselleşmeyi anlamak isteyen Türkiye'ye baksın" diyor. Yoksulların ve mazlumların ümidi haline gelen sadece 2010 yılında 1 Milyar 700 Milyon Dolar insani yardım yapabilen bir Türkiye var artık. Hatırlarsınız çok değil hepiniz bu salondakiler hatırlar, 10 sene önce Türkiye bu miktarda bir kredi alabilmek için IMF kapısında bekliyordu. Şimdi 147 ülkeden öğrencilerin yükseköğrenim için geldiği bir Türkiye var artık. Yıllardır baskıcı rejimler altında ezilen Arap Halkları Türkiye'den ilham almaktadır. İşsiz kalan Yunan gençleri Türkiye'de iş aramaktadır. Hükümetimizin girişimleriyle 2020 olimpiyatlarına ev sahipliği yapmaya hazırlanan "İstanbul, -bir İngiliz diplomatın belirttiği gibi- Avrupa'nın geleceğini belirleyecek yegâne şehirdir," dedi. Bu dönüşümün arkasındaki en dinamik aktör sizlersiniz. Yerkürenin her bir köşesine yayılmış küresel Türkler var artık.

Kıymetli Türk girişimcileri,

Bu hazinemiz sayıları 6 milyona yaklaşan Türk Diasporasıdır. Danimarka'nın nüfusundan bile daha fazlasıdır.

Şimdi şu rakamları dikkatinize sunmak istiyorum. Türk Diasporası dünyada 10. Büyük Diaspora. Yurtdışında 3900 Türk Derneği faaliyet gösteriyor, yurtdışında 130 bin Türk öğrencisi var. Viyana'nın batısında 50 yılı geçiren Türkler, Avrupa'da 140 bin Türk işletmesi var, toplam 50 Milyar Euro ciro yapıyorlar. Almanya'da yaşayan 3 milyon Türk 50 yılda 75 bin işyeri açarak toplam 337 bin kişiye iş vermektedir. Dünyanın en büyük yazılım ve bilişim şirketi Microsoft'da 350, Dünyanın en büyük internet arama motoru Google'da 35, Boeing'de ise 75 Türk mühendisi görev yapmaktadır.

Şimdi şu gerçeğe dikkat etmek lazım; bugün dünyanın en büyük sanayi devi Almanya'da girişimci olma oranı yüzde 1 civarında iken Türk kökenli vatandaşlarda bu oran Almanya'da yüzde 12 oranına çıkmaktadır.

Bu girişimci ruhla 50 yılda 1500 işçiden 75

bin patron çıkarmayı başardık. Sayıları 6 milyona yaklaşan Türk Diasporası acı gurbet hikâyelerinden küresel başarı hikâyeleri çıkarmıştır. Bugün bu salonda bizlerle beraber olanlar kurultay öncesinde bizlerle hikâyelerini paylaştı, hepsi birer başarı öyküsü.

Japonya'da bankacıyken emekli olup şimdi Mozambik'te 50 bin tonluk maden işleten girişimcimiz var bu salonda.

Avustralya'da üç kız çocuğu büyütürken 2001'de garajda başladığı işini 6 şirketle 5 ülkeye yayan kadın girişimcimiz bu salonda. 20 yıl önce 300 Sterlinle İngiltere'ye gidip 450 satış noktasına, 40 Milyon Dolarlık ciroya ulaşan girişimcimiz bu salonda.

Yine bu salonda 30 yıl önce işçi olarak gittiği ve çalıştığı kilit fabrikasını satın alan girişimcimiz aramızda.

1982'de Amerika'ya gidip General Motors Ford'a, Boeing'e yazılımlarını satan tekno girişimcimiz yine bizle beraber. Bu güçlü ortak ülke etrafında bir birleştirdiğimizi düşünün, bu güç neleri başarmaz. Bu güç bizi turbo Türkiye yapar. Artık Türkiye'nin de Türk Diasporasını küresel hedeflerimiz etrafında odaklama zamanı geldi. Bizler Diaspora gibi, lobi gibi kavramlara hep çekinceyle yaklaşmıştık. Bu kavramları başka Diasporaların ülkemizi aleyhine gerçekleştirdiği faaliyetlerle özdeşleştirmiştik. Kendi Diasporamızın farkına varamamıştık. Şimdi Türk Diasporası olarak biz de varız diyoruz. Bizim hedefimiz onlar kulübüne girmek. Onlar kulübü, dünyanın en büyük 10 ekonomisine sahip ülkeler, dünyaya yön verenler. Onlar kulübünün kilidi güçlü ekonomi, anahtar güçlü Diaspora. Bu kulübe Diasporayla gireceğiz. Yani bu salonda olan sizlerle gireceğiz.

Biz yol haritamızı hazırladık, geleceği birlikte tasarlayacağız. Yarın Sayın Başbakanımızda da sunacağımız çalışmalarımızda 40 öneriye yer verdik. Türkiye'de bir ilke imza attık. 15 başarılı Diaspora modelini inceledik, nasıl örgütlenmişler, nasıl hedef belirlemişler, kapsamlı bir çalışma hazırladık. 2 yıl önce bunun ilk tohumunu Dünya Türk İş Konseyi ile atmıştık, şimdi artık hepimizin hızlanma zamanı geldi. Elbette kurumsal yapılar kurmak zaman ister, unutmayın ki Roma bir günde inşa edilmedi, bizler de

hasadı önümüzdeki 10 yılda toplamalıyız. Girişimciliğin duayeni Henry Ford diyor ki "Bir araya gelmek başlangıçtır. Bir arada kalmak ilerlemedir. Beraber çalışmak ise başarının kendisidir" Türk Diasporasının kanat önderleri değerli kardeşlerim bize benzeyen ülkelerin tecrübelerine baktığımız zaman Diasporasıyla güçlü bağlar kurabilen ülkeler küresel değer zincirindeki konumlarını güçlendirdiler, daha rekabetçi hale geldiler. Bugün 40 milyon Çinli adeta Çin'in ticaret müşaviri gibi çalışarak Çin'i dünya devi ihracat devi haline getirmiştir. Çin'e yapılan yabancı yatırımların yüzde 80'inde mutlaka bir Çin Diasporasının üyesi yer almaktadır. 26 milyon Hintli Hindistan'a bir sağlık merkezi bilişim gücü yapmıştır. Hizmet ihracatını zirveye taşıyorlar. Amerika'da 35 bin Hintli doktor, hastası öksürse Hindistan'a göndermektedir ve bu sayede 1 Milyar Dolar kazanmaktadır. Biz de, 500 Milyar Dolar ihracat hedefini Diaspora ile birlikte yakalarız. Eskiden sizler bizim büyükelçilerimizdiniz, şimdi buna ilaveten ticaret neferliği de yapacaksınız.

Değerli Dostlarımız,

Bugün büyük bir yapboz gibiyiz, her parçamız var ama dağınık olduğumuz için ortaya tek bir resim çıkartamıyoruz. Puzzle sendromu dediğim bu durumu muhakkak aşmalıyız. İnşallah şimdi bu resmi hep beraber hükümetimizle el ele tamamlayacağız. Bugün dünyanın dört bir yanından dernek başkanları burada, Diasporanın kanat önderleri sizlersiniz. Daha katılımcı, daha etkin, daha kapsayıcı olmalısınız. Ticaret ve Sanayi Odalarımızın ve Borsalarımızın Başkanları burada, onlar da Türkiye'de bölgelerinin kanat önderleri, Anadolu'nun kılcal damarlarına kadar örgütlenmiş sizlerle beraber bir yapı kurabiliriz. Nevşehir'i Frankfurt'a, Maraş'ı Moskova'ya, Trabzon'u Tokyo'ya, Türk Diasporası ve Odalarımızın işbirliği güç birliği ile bağlayıp onlar kulübü için gerekli sinerjii ortaya çıkartmalıyız. Eğer organize olursak, aynı hedefler etrafında birleşsek birbirimizle rekabet değil işbirliği yapar isek önümüzde hiçbir engel duramaz.

Gönül dostu Hacı Bektaş-ı Veli'nin dediği gibi "Bir olalım, iri olalım, diri olalım" Sadece kötü günde değil iyi günde de birleşsek bu büyük güç engelleri aşar hep birlikte büyük

hedeflere koşarız.

Sayın Bakanlarım, Değerli Türk Girişimcileri,

Artık işçi göçü devri sona erdi, şimdi devir girişimci hareketliliği devri. Artık acı gurbet öyküleri değil sizlerin küresel başarı öykülerini konuşuyoruz. Daha parlak günler için birlikte çalışma vakti geldiğine inanıyoruz. Bunun için de Türkler olarak gönül birliğine, akıl ortaklığına, kurumsal yapılara ihtiyacımız var. Bu inançla Diasporamızı küresel hedeflerimiz doğrultusunda örgütlemek, hedeflerimiz etrafında kenetlenmesini sağlamak amacıyla DEİK bünyesinde Ekonomi Bakanlığımızın desteği ile Dünya Türk İş Konseyi (DTİK)'ni kurduk. Diliyle, kültürüyle, gelenekleriyle, inançlarıyla var olan ve ayakta duran yaşadığı ülkeye her yönden önemli katkılar yapan bir Türk toplumu görmek istiyoruz.

Bunun için bu kurultayda nasıl sürdürülebilir bir Diaspora stratejisini tasarlamamız gerekir, bu stratejileri nasıl uygulamaya aktaracağımızı konuşmamız gerekir, ortak bir geleceğimizi sizlerle beraber yürüteceğiz, 2023 küresel hedeflerimizi sizlerle birlikte gerçekleştireceğiz.

Sayın Bakanlarım, Diasporamızın kıymetli temsilcileri

Üstat Necip Fazıl'ın dediği gibi "Sur da bir gedik açtık mukaddes mi mukaddes ey kahpe rüzgâr artık ne yandan esersen es"

Hedefimizi koyduk, kararlıyız, dünyanın en büyük 10 ekonomisi arasına gireceğiz, bunu da sizlerle başaracağız. Bu duygularla konuşmama son verirken kurultayımızın hepimize hayırlı olmasını diliyor, Sayın Bakanlarımıza bizleri yalnız bırakmadıkları ve sizleri ve bizleri her zaman için destekledikleri için teşekkür ediyor, hepinize Allah yolunuzu açık etsin diyorum.

DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLER KURULU
FOREIGN ECONOMIC RELATIONS BOARD

DEİK
DÜNYA TÜRK GİRİŞİMCİLER KURULTAYI
18 KASIM 2011
(Anadolu Salonu -1-)

Zafer Çağlayan

T.C. Ekonomi Bakanı

Çalıştay Açılış

Değerli Bakanım, Odalar ve Borsalar Birliği'nin çok değerli Başkanı, çok değerli Bakan Yardımcım, Sayın Milletvekilim, değerli Başkanlar, iş âleminin değerli temsilcileri, dünyanın dört bir yanından gelerek bu güzel tabloyu oluşturan işadamlarımız, her zaman içinden gelmekle şeref duyduğum Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği şemsiyesi altındaki 365 Oda ve Borsamızın değerli Başkanları, hepiniz hoş geldiniz, şeref verdiğiniz. Sizi sevgiyle, saygıyla selamlıyorum.

Yapmış olduğumuz kurultayımızın ülkemize hayırlar getirmesini temenni ederek konuşmama başlamak istiyorum.

Evet, böylesine güzel bir tablo, böylesine anlamlı bir tablo karşısında, bu ülkede 27 yıl sanayicilik yapmış ve bugün de Ekonomi Bakanı olarak ziyaret etmiş olduğum 112 ülkede bir araya geldiğim ve her gittiğim ülkede son derece başarılı konumlara gelmiş olan değerli Türk kardeşlerimi tekrar burada görmekten, bu ülkenin bir ferdi olmaktan bir kez daha onur duydum, şeref duydum. İyi ki bu ülkenin ferdiyim.

Bu tablo, Türkiye'nin özlediği, Türkiye'nin hasretle beklediği bir tablo.

Biraz evvel değerli Başkan ifade etti, 50 yıl önce pazılarına, bileklerine, kollarına, adalesi ve dişlerine bakılarak Almanya'ya işçi olarak gönderilen kardeşlerimiz, şükürler olsun bugün Almanya'da yüz binlerce insana aş ve iş veriyor. Başta Almanya olmak üzere, dünyanın pek çok ülkesinde ciddi şekilde istihdam sağlıyorlar, artık buldukları ülkelerde ekonomi başta olmak üzere pek çok alanda söz sahibiler.

Gelmiş olduğumuz seviye son derece anlamlıdır. Gücümüz büyük, kuvvetimiz büyük, idealimiz büyük. Ancak, benim çok sevdiğim bir söz var: "Kontrolsüz güç, güç değildir." Önemli olan bugün bu gücün kontrol edilmesidir. Bugün, birçok ülkenin nüfusundan daha fazla olan 6 milyon Türk dünyanın dört bir tarafında faaliyet göstermektedir. Türkiye'nin 2023 yılında koymuş olduğu stratejisini ve hedeflerini gerçekleştireceği çok önemli bir organizasyonu yapıyoruz. Bunun için bu çalışma son derece önemlidir. Yarın bu kurultaya, Sayın Başbakanımızın katılacak olması ve vereceği mesajlar son derece önemlidir.

Bugün ve yarın devam edecek olan bu toplantılarımıza her biri kendi alanında son derece başarılı çalışmalar yapan çok değerli Bakan arkadaşlarımızın sizlere hitabı olacak. Sizlerden gelecek talepler doğrultusunda ortak bir eylem planı yapacak olmamız son derece anlamlıdır. Bu nedenle kurultayımızın tekrar hayırlı uğurlu olmasını temenni ediyorum. Bu organizasyonda emeği geçen Ekonomi Bakanlığı'nın tüm çalışanlarına, yıllarca içinde yönetim kurulu üyesi olarak görev yapmış olduğum ve görev yapmaktan memnuniyet duyduğum TOBB'a, DEİK'e ve değerli Başkanı Rifat Hisarcıklıoğlu'na, İcra Kurulu Başkanı Rona Yırcalı'ya ve İş Konseyi Başkanlarına, Odalar Birliği ve DEİK çalışanlarına, yürekten teşekkür ediyorum.

Değerli Arkadaşlar

Vakti etkin kullanmaya çalışacağım, tabi biraz programımıza geç başladık çünkü böylesine güzel bir tablo ve dünyanın her bir yanından gelen arkadaşlarımızın salonda yerini almasını beklemek durumundaydık.

2008 yılında dünyada başlayan küresel kriz, hemen arkasından 2011 yılı başında başlayan ve Arap Baharı olarak adlandırılan,

gelişmeler - özellikle bölgemizde, kişilerin insan haklarından daha fazla faydalanma talebi- ister istemez bölgemizi ve dünyayı önemli bir değişim içine sokmuştur. Tabii ki böyle bir ortamda Türkiye'nin de bu değişim ve dönüşümü izlemesi kaçınılmazdır.

Bugün, Türkiye şükürler olsun farklı konumda. Bugün Türkiye biraz evvel de ifade edildiği gibi insanların, demokratik hak ve özgürlüklerini ön planda tuttuğu, insan kalitesinin, yaşam kalitesinin çok daha fazla ön planda olduğu bir ülkedir.

Bugün Türkiye, yıllar önce borç alan, borç aldığı için emir alan, emir aldığı için de gündemi başka ülkeler tarafından belirlenen bir ülke değildir. Türkiye maaşları ödeyebilmek için IMF kapısında 1 milyar dolar için bekletildiği günlerden, 2011 yılının ilk çeyreğinde büyüme rekoru kırıp dünyanın büyüme şampiyonu olmuştur.

Artık Türkiye, Avrupa başta olmak üzere dünyanın birçok ülkesinde rol-model olarak gösteriliyor. Ekonomide geldiğimiz nokta, bu mesafenin nasıl kat edildiği bir bir inceleniyor. Dünyada ziyaret ettiğim ülkelerde görüştüğüm Başbakanlara, Devlet Başkanlarına, muhatabım olan Bakanlara ve CEO'lara iftihar ederek, övünerek, gerilerek ve kasılarak Türkiye'nin elde etmiş olduğu bu ekonomik başarısını tek tek anlatıyorum.

27 yıl sanayicilik yaptım, sizlerin içinden gelmiş bir arkadaşınızım. Nereden nereye nasıl geldiğimizi kilometre kilometre yaşamış bir kardeşinizim. Evet, Türkiye bugün çok büyük başarılar elde etmiştir ama şimdi asolan bu başarıların sürekli artırılarak sürdürülmesidir. Hükümetimizin de ana hedefi budur. Bundan dolayıdır ki Cumhuriyetimizin 100. kuruluş yıldönümü olan 2023 yılına koymuş olduğumuz hedefler, önemli hedeflerdir. 2023 yılında ihracatımızın 500 milyar dolar üzerine çıkartılması, 2023 yılında dünyanın ilk 10 ekonomisi içine girmemiz, 2023 yılında 2 trilyon dolardan fazla milli geliri olan bir ülke olma hedefimiz var. Allah'ın izniyle bu hedefler 2023'ten evvel de gerçekleşecektir. Çünkü Türkiye artık siyasi istikrarı, ekonomik istikrarı öğrenmiştir. Türkiye artık devlet eliyle değil, özel sektör eliyle, özel sektör öncülüğünde büyümeyi öğrenmiştir.

9 yıllık iktidarımız döneminde, 2002 yılında 230 milyar dolar olan milli hâsılası, 770

milyar dolarlar seviyesine geliyorsa, 9 yıl önce 36 milyar dolar olan ihracatı, bugün Cumhuriyet tarihinin yeni bir rekoru olacak, yeni bir kilometre taşı olacak 135 milyar dolar seviyesine geliyorsa, dünyanın 26. büyük ekonomisi iken 17. büyük ekonomisi seviyesine geliyorsa, 2023 yılında dünyanın ilk 10 ekonomisi içine girme hedefini ortaya koyuyorsa bu, Türkiye'de sağlanan siyasi istikrarın ve hükümetimizin kararlı çalışmalarının sonucudur. Ama asıl bu işte pay sahibi Türk özel sektördür. Bu başarı sizlerin başarısıdır. Türkiye'yi bu noktaya getirdiğiniz için özellikle sizlere teşekkür ediyorum.

2023 yılı bizim için son derece önemli ve anlamlı bir yıldır. 2023 yılı Cumhuriyetimizin 100. kuruluş yıldönümüdür. 100. yılda Türkiye'yi dünyanın ilk 10 ekonomisi içine sokmak, Cumhuriyetimizi kuran, istiklalimizi, istikbalimizi, bağımsızlığımızı ve bugün dünyanın önemli ülkelerinden biri haline gelmemizi bize sağlayan başta Gazi Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere bu ülke için kanlarını, canlarını seve seve vermiş olan şehitlerimize, Atamıza, ecdadımıza, 600 yıl boyunca üç kıtada hükümdarlık sürmüş olan Osmanlı'ya, atalarımıza karşı sorumluluğumuz ve boynumuzun borcudur.

Bugün, Atalarımızın bizden beklentisi budur, onların yattıkları yerde rahat etmesi için bu hedefleri gerçekleştirmemiz gerekiyor.

İşte bu noktada Türkiye; hükümetiyle, Bakanlarıyla, tüm bürokratlarıyla, Odalar ve Borsalar Birliği başta olmak üzere ihracatçılar Meclisi, DEİK'i ve DEİK şemsiyesi altındaki tüm kuruluşlarıyla beraber hep birlikte bu ideale inandık. Odalar ve Borsalar Birliği Başkanımızın 2023 stratejisiyle ilgili yapmış olduğu konuşmaya, bir hükümet üyesi olarak altına aynen imza atıyorum.

Artık bir anlayış birliği içindeyiz, artık öğrendik ki Türkiye'nin bu koymuş olduğu ideallere ulaşmasının yolu birlik ve beraberlikten geçiyor. Biz geçmişte her türlü imkâna sahip olduk, bugün de her türlü imkâna sahibiz ama bizim bugüne kadar başaramadığımız, yapamadığımız şey, birlik ve beraberlikti. Şükürler olsun; işte bugün bu kurultay bizim birlik ve beraberliğimizi tüm dünyaya buradan ilan ediyor.

Değerli Kardeşlerim,

Özellikle şunu ifade etmek istiyorum ki,

sizler bizim elimiz, gözümüz, kulağımız hatta baş tacımızdır. Yapmış olduğum tüm seyahatlerde sizlerle hep bir araya geldim, bir arada olmaktan her zaman iftihar ettim. Sizlere, başta kendim olmak üzere tüm ticaret müşavirlerimizin, tüm ataşelerimizin ekonomi birimlerimizin hizmetinde olduğunu ifade ettim. Bir kez daha ifade ediyorum sizler koştuğça, sizler çalıştıkça, sizler ülkemizi en iyi şekilde dünyada temsil ettiğiniz müddetçe ben de, ekibim de sizlerin emrinde olmaktan onur duyacağız, gurur duyacağız.

Hizmetlerimizin daha yaygın olması için Bakanlığımızın dış teşkilat yapısını son derece genişletiyoruz. Daha evvel 109 toplam ticaret müşaviri ve ataşemiz vardı. Öncelikle eski Bakanımıza ve emeği geçen bütün arkadaşlarıma yürekten teşekkür ediyorum. 109 ticaret müşaviri sayısını Sayın Başbakanımızın desteğiyle 250'ye çıkartmış durumdayız. Artık bizim de dünyanın her yöresinde, her bölgesinde özellikle siz değerli Türk kardeşlerimizin, işadamlarımızın hizmetinde çalışacak olan ve sizlerin adeta evi olacak ticaret müşavirliğimiz ve ataşeliklerimiz var.

Sizler bizim değişmeyen büyükelçilerimizsiniz. Çünkü, bulunduğunuz ülkelerde görev yapan büyükelçilerimizin görev süresi en fazla 5 yıldır, ticaret ataşe ve müşavirlerimizin görev süresi en uzun 4 yıldır. 50 yıl önce başlatmış olduğunuz bu seferberlik inşallah kıyamete kadar devam edecek. Bu noktada sizlerden beklentimiz çok. Sizler bizim radarlarımız olacaksınız, sizler Türkiye'yi ve Türk ürünlerini tanıtan pozisyonda olacaksınız. Bizim, sizlerden beklentimiz bu.

Şükürler olsun artık biz de örgütlendik. Bundan sonra Türk Diasporası olmaktan onur duyacağız, gurur duyacağız. Artık bazı şeylerden şikâyet etmeyeceğiz. Bugün Fransa'nın Devlet Başkanı Nicolas Sarkozy, ekonomik krizin sebebi olmayı bir kenara bırakarak kalkıp Ermeni meselesini gündeme getiriyorsa inanın ki bunun arkasında yatan sebep, tamamı ile iç siyasete yöneliktir. Bunun altında Sayın Sarkozy'nin Fransa'da bulunan Ermenilerden oy alma çabası yatmaktadır.

Fransa'da 500 bin Ermeni varsa, 500 bin de Türk vatandaşı yaşıyor. Ancak Ermeni nüfusundan daha farklı bir yapıya sahibiz. Nedir orada Ermenileri başarılı kılan?

Ermenileri başarılı kılan şey; Ermenilerin Fransız vatandaşlığına geçmiş olması, iki ülke vatandaşı olması ve oradaki ticarete, siyasete tüm nüfuzlarıyla girmesidir. Evet, bizim de 500 bin nüfusumuz var. Ama bizim problemimiz maalesef 85 - 90 bin civarında vatandaşımız ancak Fransız vatandaşı olmuş. Vermiş olduğu oy sayısı da ancak bu kadar.

Şimdi sizlerden beklentimiz yüksek. Hiçbir zaman için asimile olmayacaksınız, dilinizi ve dininizi asla unutmuyacaksınız. Ama bulunmuş olduğunuz ülkelerde de vatandaşlığa geçerek, o ülkenin tüm siyaset ve ticaret kanallarına girerek, o ülkede söz sahibi olup, o ülkelerde oy veren konumuna gelip, hesap soran konumda olacaksınız. Arkadaşlar; bunları yaptığımız gün inanın ki hiçbir güç bu gücün karşısında duramayacaktır. Gücümüzün farkında olalım ve gücümüzü iyi koordine edelim.

İşte, oluşturulacak olan Türk Diasporası ile dünya üzerinde bulunan Türk işadamları ortak bir network ortamında bir araya gelecek. Bu sayede dünyanın her neresinde olursanız olun, her türlü irtibatı sağlayabileceksiniz ve bunların her biri ülkemize önemli katma değerler getirecektir.

Şunu özellikle ifade etmek istiyorum ki; bugün Türkiye 239 gümrük bölgesine 20 binden fazla ürün çeşidi ihraç eden bir ülke olmuştur. 2002 yılında 36 milyar dolar ihracat yapan Türkiye, bugün iki sektöründe 36 milyar dolardan fazla ihracat yapar konuma gelmiştir. Bu sene, dünyanın büyük ekonomik krizden geçtiği, Avrupa'daki birçok ülkenin yoğun bakım çadırında tedaviyle meşgul olduğu bir ortamda, 88 yıllık Cumhuriyet tarihinin ihracat rekorunu da inşallah kıracaktır ve bu yıl ihracatımız 135 milyar dolar seviyesine gelecektir.

Bu çerçevede tüm bölgelerde etkinliğimizi artırıyoruz. Afrika kıtasında, Ortadoğu'da, Asya Pasifik'te, Avrupa'da, Kuzey Amerika'da, Güney Amerika'da dünyanın her neresinde olursak olalım faaliyetlerimizi daha çok artırıyoruz.

Bu alanda müteahhitlik ve müşavirlik sektörümüz önemli rol üstlenmiş durumda. Bakın Çin, müteahhitlik sektöründe dünya 1.si ama hemen arkasından 31 firmayla Türkiye geliyor ve dünyanın ikinci büyük müteahhit sektörüne sahip ülkesiyiz.

Bugüne kadar 93 ülkede 205 milyar dolarlık 6360 proje Türk müteahhitleri tarafından gerçekleştirildi. Bu projelerin büyük bir çoğunluğu Ortadoğu bölgesinde, Afrika bölgesinde ve Kafkasya coğrafyasında gerçekleştirildi.

Afrika'ya dış ticaretimizin artması, Asya Pasifik'te etkinliğimizin artması, bağımsız devletler topluluğunda etkinliğimizin artması sonucunda bilin ki tüm dünyanın gözü üzerimizde.

Dün sabah Hindistan'dan geldim. Hindistan'da çok önemli temaslarda bulundum ve birçok dünya ülkesi Türkiye'yle işbirliği yapmak istiyor. Böyle bir konuma geldik. Bugün 4 saatlik uçuş mesafesinde 56 ülkenin bulunduğu bir coğrafyadayız, bu 56 ülkede dünya nüfusunun dörtte biri yaşıyor. 56 ülkede dünya ekonomisinin üçte biri oluşturuluyor: 23 trilyon dolar.

Türkiye 74 milyon nüfuslu, 28 yaş ortalaması genç nüfusuyla, 46'dan fazla havaalanı, 200'e yakın üniversitesiyle, dünyanın merkezi olma adaydır.

Dışardan almış olduğumuz uluslar arası doğrudan yatırım giderek artmaktadır. Cumhuriyet tarihinde 2002 yılına kadar ülkemize gelen toplam uluslar arası doğrudan yatırım, sadece 14,5 milyar dolardı. Siyasi ve ekonomik istikrarın sağlanması, piyasa dostu bir ekonomik anlayış, Sayın Cumhurbaşkanımızın, Sayın Başbakanımızın ve Sayın Bakanlarımızın tüm dünyayla yapmış olduğu temaslara ve sizlerin gayretleriyle Türkiye'ye 2003 yılından bugüne kadar gelen toplam uluslararası doğrudan yatırım tam 105 milyar dolar olmuştur. Bu, bizim iftihar ettiğimiz önemli bir gelişmedir. Yani 80 yılda elde edilen toplam uluslar arası doğrudan yatırımın 8 yılda 7 katından fazlası Türkiye'ye gelmiştir. Gelen sermayenin yüzde 80'ninden fazlası Avrupa'dan gelen sermayedir.

Konuşmama son verirken özellikle şunu ifade etmek istiyorum ki; değerli kardeşlerim, dünyada rekabet etmenin, rekabetin şiddetinin çok değişken hale geldiğini, daha zorlaştığını hepimiz bilmek mecburiyetindeyiz.

Bugün dün'den daha zor ama yarın bugünden daha zor olacak. Özellikle Avrupa'da yaşanan ekonomik kriz, Avrupa ekonomisinde yaşanan ciddi sıkıntılar

ve dar boğaz ister istemez Avrupa'daki tüm şirketleri özellikle bizim daha fazla iş yaptığımız ülkelerde rekabete sokacaktır. Çünkü Avrupa, yapmış olduğu toplam ticaretin yüzde 65'ini kendi içinde yapıyor.

Bu nedenle rekabet daha zorlaşacak, daha ağırlaşacak. Rekabetin biçim ve usulleri değişecek. Bakın bu küresel kriz, dünyanın aklını başına getirdi. Dünyadaki davranış biçimleri değişti. Ticaret yapmanın usulleri değişti. Kapitalizmin tarihi ve tarifi değişti. Hatta balıkların bile huyu ve karakteri değişti. Hatırlayın, eskiden "Büyük balık küçük balığı yutar" derlerdi. Şimdi artık "hızlı balık, yavaş balığı" yutuyor. Bu çerçevede son derece hızlı olmalıyız.

Bir uçak kazası olduğu söylenir, bu uçak kazasından sadece iki kişi sağ kurtulmuştur. Bunun birinin Amerikalı, birinin Japon olduğu söylenir. Kaza büyüktür, tabi bu iki kişi olayın şokundan sıyrılırlar, olayın vahametini anırlarlar. Tam bu sırada kendilerine vahşi bir kaplanın ciddi ve hızlı bir şekilde yaklaştığını görürler. Bunun üzerine Japon hemen ayakkabılarını giyer ve ayakkabılarını bağlamaya başlar. Amerikalı Japon'u izlemektedir ve döner Japon'a der ki; "Ya sen ne yapıyorsun? Sen vahşi bir kaplandan daha hızlı mı koşacağını zannediyorsun?" Tabi Japon'un Amerikalı'ya cevabı enteresandır. Japon döner der ki: "Ben vahşi bir kaplandan daha hızlı koşamayacağımı biliyorum ama şu anda senden daha hızlı koşmam gerektiğini biliyorum".

Bizim de durmaksızın koşmak zorunda kalmış olduğumuz bir ortamda, kurultayımızın ülkemize, tüm insanlık âlemine hayırlar getirmesini temenni ediyorum. Bu kurultayımızın özellikle düzenlenmesinde Bakanlığımızın bürokratları, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ve Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu şemsiyesi altındaki tüm 36 kuruluşumuza, değerli Başkanlarına, tüm Oda ve Borsa Başkanlarımızla ve yurtdışından gelerek bugün burayı onurlandıran tüm değerli kardeşlerime ve basın mensuplarına, tekrar tekrar teşekkür ediyorum.

Allah birlik ve beraberlikten ayırmasın diyor, hepimizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum. Sağ olun, var olun.

Eşzamanlı Bölgesel Oturumlar

Amerika ve Latin Amerika Oturumu

Oturum Başkanı: Mehmet Şimşek
T.C. Maliye Bakanı

Avrasya Oturumu

Oturum Başkanı: Hayati Yazıcı
T.C. Gümrük ve Ticaret Bakanı

Asya-Pasifik Oturumu

Oturum Başkanı: Davud Kanaroğlu
T.C. Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Yardımcısı

Afrika-Ortadoğu-Körfez Oturumu

Oturum Başkanı: Taner Yıldız
T.C. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı

Avrupa ve Balkanlar Oturumu

Oturum Başkanı: Egemen Bağış
T.C. Avrupa Birliği Bakanı

**DEİK
DÜNYA TÜRK GİRİŞİMCİLER KURULTAYI
18 KASIM 2011
(Haliç Salonu)**

NEDİM DÜZENLİ

Dünya Türk İş Konseyi Yönetim Kurulu Üyesi
ve Amerika Bölge Komitesi Başkanı (2009 –
2011) Kanada

TAYFUN BAYAZIT

DEİK Yönetim Kurulu üyesi. TÜSİAD Başkan
Yardımcısı

ÖMÜR DEMİR KIZILARSLAN

T.C. Ekonomi Bakanlığı, Ekonomik
Araştırmalar ve Değerlendirme Genel
Müdürü.

YILMAZ ARGÜDEN

Türk Amerika İş Konseyleri Koordinatör
Başkanı, DEİK Türk-Kanada İş Konseyi Başkanı

ABDULLAH KÖTEN

T.C. Washington DC Ticaret Baş Müşaviri

MURAT GÜRBÜZ

T.C. Başbakanlık Yurtdışı Türkler ve Akraba
Toplulukları Başkanlığı, Yurtdışı Vatandaşlar
Daire Başkanı

AYKUT EKEN

DEİK Denetim Kurulu Üyesi, DEİK Brezilya İş
Konseyi Başkanı ve Amerika Koordinatörü
Başkan Yardımcısı, Güney Amerika
Sorumlusu

Amerika ve Latin Oturumu

OTURUM BAŞKANI MEHMET ŞİMŞEK-T.C. Maliye Bakanı

Değerli arkadaşlarıma teşekkür ediyorum. Dünya Türk İş Konseyi Bölge Komite Başkanımız Nedim Düzenli Bey'den çalışmalarını çok kısa bir şekilde özetlemesini rica ediyorum.

NEDİM DÜZENLİ – DTİK Yönetim Kurulu Üyesi ve Amerika Bölge Komitesi Başkanı (2009-2011)

Çok teşekkür ederim. Bildiğiniz gibi Kuzey Amerika, Güney Amerika ve Karayipler dünya ekonomisinin yüzde 25'inden fazlasını oluşturuyor. Biz, bu kıtada diğer rakiplerimizden, rakip ülkelerden daha sonra girdik. Özellikle Avrupa'dan daha sonra girdik. Ve bu ticarete geç kalmışlığımızın bedellerini zaman içinde gördük. Ve şu anda büyük bir çalışmayla, özellikle Amerika, Kanada, Latin Amerika ve Karayipler'deki çalışmalarımızı, ticaretimizi arttırmaya çalışıyoruz.

Önce, büyük ülke olan Amerika Birleşik Devletleri'nden başlamak istiyorum. Amerika Birleşik Devletleri'yle olan ticaret hacmimiz, son 10 yıldan fazladır maalesef istediğimiz düzeyde değil. Ticaret açığımız, aşağı yukarı 8 Milyar Dolar civarında ve bu hükümetimizin bütün birimleri tarafından bilinmekte ve bunu iyileştirmek için çalışmalar özellikle Ekonomi Bakanlığı bünyesinde yapılmakta.

Kanada'yla ilgili olan kısımda ise daha olumlu gelişmeler var. Kanada'yla olan ticaret hacmimiz büyüdü ve özellikle Toronto'ya konulan direk uçak seferleriyle beraber önemli bir ticari akış oldu. Bu konuda Türk Hava Yolları'na buradan, Kanada'dan gelen bir delege olarak teşekkür ederim.

Onun dışında ticaret müşavirliklerinin güçlendirilmesi ve özellikle son aylarda hızlanan investment promotion departmanlarının açılması ve Başbakanlığa bağlı olarak bunların harekete geçirilmesi ticaretimize daha da hız verecektir.

Dünya Türk İş Konseyi (DTİK) olarak bu çalışmalara katkıda bulunmak, bu

çalışmalarda bulunmak bizim için hem elzemdir, hem lobi çalışmaları açısından da önemli bir şeydir.

Ben, özellikle Kuzey Amerika ve Güney Amerika'dan gelen tüm katılımcılara teşekkür ediyorum. Sorularınız varsa daha sonra sorularınızı cevaplamak üzere bir sonraki konuşmacıya devrediyorum. Teşekkür ederim.

MEHMET ŞİMŞEK- Nedim Düzenli Bey'e çok teşekkür ediyorum. Tabii ki Amerika verimliliğiyle çok iyi bilinir. Süresini de çok kısaltmış olmamıza rağmen gerçekten güzel bir şekilde özetlediler.

Değerli arkadaşlar, tabii size Türkiye ekonomisinin hikâyelerini, hikayesini anlatabilirim ama onları anlatmayacağım. Onun yerine çok güncel olan bir soruya cevap verip bir anlamda sizleri bilgilendirmek istiyorum.

Şimdi, şu anda hemen hemen herkesin kafasında şöyle bir soru var: Yani, Avrupa Birliği bu borç krizini iyi yönetemez, durum daha da kötüleşirse Türkiye'nin B planı var mı? Türkiye bu, belki de bir önce yaşadığımız, yani Lehman krizinden sonra tabii ki, hakikaten son 60 yılın en büyük dünya krizini hadi atlattık da o zamanlar sorun bankaların bilançolarındaydı, bankaları kurtarmak için devletler vardı. Ama şimdi, çok büyük dünya ekonomisinin ilk 10'unda yer alan bazı ülkelere de sirayet eden bir kriz var. Bu defa devletleri kim kurtaracak? Türkiye buna hazırlıklı mı?

Yani tabii bizim bazı senaryomuz, Avrupa Birliği liderlerinin durumun vahametini farkında olduklarını ve dolayısıyla şu anda var olan bir ateşi, bir yangını sınırlamak için yangın duvarları ördüklerini, öreceklerini ümit ediyoruz. Ama diyelim ki, işler daha da kötüye doğru gitti, Türkiye nasıl etkilenir, Türkiye'nin bir B planı var mı?

Bir kere her şeyden önce tabii ki Türkiye Avrupa Birliği'yle çok yoğun ekonomik ilişkiler içerisinde. Yani Türkiye ihracatının neredeyse yarısı Avrupa Birliği'ne, Türkiye'nin turizminin; yani gelen turistlerin yüzde 60'ı Avrupa Birliği'nden, Türkiye'ye gelen doğrudan yatırımların

neredeyse yüzde 80'i Avrupa Birliği'nden; bunları sıralamaya devam edebilirim. Yani Avrupa Birliği'yle çok yakın, yoğun ilişkilerimiz var. Avrupa Birliği'ndeki krizin tabii ki ister istemez bize de yansımaları olabilir.

Şimdi, "Türkiye'nin B planı var mı?" diye sorduğunuz zaman; aslında biz orta vadeli programımızı hazırlarken bütün bu durumları göz önüne aldık. Temmuz'dan itibaren durumun daha da kötüleşebileceği beklentisi bizde de vardı. Dolayısıyla ihtiyatlı bir orta vadeli program ortaya koyduk. Ama daha önemlisi, krizden hemen sonra bütçe disiplini tekrar oturduk, bütçe açıklarını neredeyse sıfırladık; yani genel devlet açığı açısından konuşuyorum. Ve kamu borç stokunu kriz öncesinin de altına düşürdük. Ve elimizde bir mali, yani bütçe anlamında bir manevra alanı oluşturduk. Manevra; yani fiscal space dediğimiz bir tepki vermemiz gerekirse o türden bir alan oluşturduk. Ama daha önemlisi Türkiye'nin zaten makro ekonomik politika çerçevesine bakarsanız bazı shock absorber nitelikleri var.

Yani şu anlamda söylüyorum: Diyelim ki esnek kur sisteminiz var ve gerektiğinde bir düzeltme yaşanabiliyor. Avrupa Birliği'nde, Avro Bölgesinde bu yok. Şimdi, mesela, bizde kur bir miktar ne yaptı; son dönemde reel efektif kur, ciddi bir düzeltme yaşadı. Bu tabii hem iç talebin daha makul düzeylere gelmesi, Türkiye'nin yumuşak bir inişi sağlaması bir anlamda, hem özellikle tabii ki rekabet gücü anlamında -kısa vadeli anlamda söylüyorum- bir takım etkileri olacak. Yani Türkiye'de yumuşak iniş olasılığı var.

Bence en önemli konu, Türkiye'nin en önemli, B planının en önemli unsuru siyasi istikrardır. Burada güçlü bir hükümet var, uzun süredir iktidarda olan bir hükümet var, büyük kriz deneyimi olan bir hükümet var. Bu, çok önemli. Şimdi, Avrupa Birliği'ndeki sorun, aslında küçüktü, fakat siyasi irade eksikliğinden dolayı büyük bir güven bunalımına dönüştü. Türkiye'de biz buna izin vermiyoruz. Yani hızlı bir şekilde tepki verebiliyoruz. Bence en önemli unsurlardan bir tanesi, bu.

Kamu sektörünün durumu iyi. Yani kamu borç stokunun milli gelire oranı, Türkiye'de yüzde 40'ın altında, Avrupa'da yüzde 90, Amerika'da yüzde 100. Gelişmekte olan ülkelerle paraleliz. Ama gelişmekte olan ülkeler arasında çok zengin, petrol zengini, doğal kaynak zengini ülkeler de var. Onları da dikkate almak lazım.

Türkiye'de yine ikinci çeyrek sonu itibarıyla devletin net dış borcu sıfır. Hane halkının borçluluk düzeyi hala makul düzeyde. Bir miktar arttı, ama Batıyla karşılaştırdığınız zaman makul düzeyde. Tüketici kredilerinin faizleri genelde sabit, vadeler uzamış, hane halkının döviz cinsinden borcu neredeyse sıfır; yani yok denecek kadar. Bankacılık sektörünün sermayesi güçlü, kârlılığı devam ediyor, aktif kalitesi yüksek ve biz makro ihtiyati tedbirleri elden bırakmadık. Bankalar kâr etti, dedik ki; "Kârı dağıtamazsınız. Sermayenize ekleyin." Bankaların, tabii kredi hacminde büyük bir genişleme oldu; şimdi onu sınırlıyoruz, likidite düzeylerini yüksek tutmaya devam ediyoruz. Özetle, hakikaten birçok konuda makro ihtiyati anlamda tedbirlerimiz zaten var.

Amerika 1,6 Trilyondan fazla net para bastı, Avrupa Merkez Bankası bastı, İngiltere para bastı; açıktan. Japonya açıktan para bastı. Açıktan para basmayan nadir ülkelerden bir tanesi biziz, hatta son birkaç aydır bir ciddi sıkılaştırmaya geçtik.

Yani şunu anlatmaya çalışıyorum, özetle; B planı dediğiniz şey şu: Hiçbir zaman shockları yüzde yüz öngöremezsiniz. İki gün önce ... One kitabının yazarı ile beraberdik. Onun çok güçlü bir argümanı var; "Bu krizleri, shockları tahmin etmeyi bir kenara bırakın, hazırlıklı olun." Şimdi, biz de manevra alanımız olduğu için, hareket alanımız olduğu için hazırlıklı olduğumuz kanısındayız. Tabii ki bir miktar etkileşim mutlaka olacaktır. Dedim ki, belki bu biraz faydalı olur. Yoksa ben size Türkiye ekonomisi şuradan şuraya geldi, işte diaspora için biz şunları yaptık, Dış Türkler Başkanlığını kurduk, şunları davet ettik, işte bu kurultayı yapıyoruz; bunları zaten sizler biliyorsunuz.

Zamanımı biraz aştım galiba. Bunun için duruyorum burada. Hemen programa dönüyorum.

Şimdi, değerli arkadaşlar; interaktif kısmını başlatacağım, bu programımızın. Önümde diyor ki; 100 dakikamız var. Ama 100 dakikamız yok, 60 dakikamız var. Dolayısıyla ona göre gideceğiz.

Şimdi, bu kısımda birkaç tane soru var. Soruları ben özetleyeceğim, sonra birinci sorudan itibaren başlayacağız.

Birincisi; Türk Diasporasının ekonomik varlığını nasıl güçlendirebiliriz? Bu, önemli bir konu.

İkincisi; Türk Diasporasının yaşadığı ülkeye ve topluma entegrasyonunu güçlendirmek ve sosyal sermayesini arttırmak için neler yapılabilir?

Üçüncü olarak; Türk Diasporası nasıl etkin bir şekilde örgütlenip Türkiye'ye katkısı, Türkiye lobisi yapabilir?

Türk Diasporasının anavatanla etkileşimini nasıl daha da güçlendirebiliriz?

Şimdi ben, ilk soruyu tartışmaya açacağım. İlk olarak; Türk Diasporasının ekonomik varlığını nasıl

güçlendirebileceğimizi tartışmak istiyoruz.

Mesela; diasporanın buldukları ülkelerde daha etkin olabilmesi için ekonomik güçleri nasıl arttırılabilir? Diaspora üyeleri arasında ticaret nasıl canlandırılabilir? Yani buradakilerle, başka ülkelerdekilerle; Amerikan kıtasının Diasporadaki girişimcilerin finansmana erişimi nasıl arttırılabilir?

Şimdi, ben konuşmacılarıma masadan başlayacağım. İki dakika vermem lazım ama birer dakika versek olur herhalde. O zaman arayı hızlı bir şekilde kapatmış olacağız. 1,5 dakika da olabilir. Bence bu defa en solumdan başlayayım.

Buyurun.

AYKUT EKEN - DEİK Denetim Kurulu Üyesi, DEİK Brezilya İş Konseyi Başkanı ve Amerika Koordinatörü Başkan Yardımcısı, Güney Amerika Sorumlusu.

Evet, teşekkür ederim. Türk Diasporasının ekonomik varlığını nasıl güçlendiririz? Bu, aslında kolay cevap verilecek bir soru değil. Ancak Güney Amerika olarak ben bakmayı tercih ediyorum. Güney Amerika'daki ekonomik varlığımız gittikçe güçlenmekte. Bilhassa Brezilya'da Türk işadamları yatırım yapmaya başladı, orada fabrikalar açıyor. Arjantin böyle. Şu anda Kolombiya'da gene Türk işadamları yatırım yapıyor. Ancak biz, o bölgedeki, bölgeler arasındaki mesafeler dolayı birbirleriyle de fazla bir kontak halinde değiliz. Aslında bu kontak bizlerin buradan sağlayıp onları birbirleriyle kontakta geçirmemiz; bu, Amerika'da bile, Kuzey Amerika'da bile bariz. Bence yapılacak, bizim yapmamız gereken onları daha iyi birbirlerine tanıtmak gibi geliyor.

Teşekkür ederim.

MEHMET ŞİMŞEK- Ben, teşekkür ediyorum. Sadece bir şey eklemek istiyorum. Bundan bir-iki hafta önce Cannes'daydık; Fransa'da. G20 zirvesinde ve Brezilya Devlet Başkanıyla da bir araya geldik ve gerçekten önümüzdeki dönemde çok önemli yatırımları, alt yapı yatırımları, özellikle

de havaalanları vesaire var ve Türk firmaları varsa mutlaka ve mutlaka bize bir şekilde yönlendirin, gelsinler. O anlamda da çok güçlü bir diyalogumuz var.

Nedim Düzenli Bey, bu defa size dönelim. İsterseniz bir oradan, bir oradan.

NEDİM DÜZENLİ- Diasporanın güçlendirilmesi, 2023 stratejik planının önemli bir parçası. Tabii bunda çok element var. "Amerika Kitasında nasıl güçlenir?" diye sorarsak şöyle cevaplayacağım: Şu anda Amerika Kitası'nda -kita dediğim zaman Güney, Kuzey; hepsi- bir çok organizasyon var. Bunların bazıları iş odaklı organizasyonlar, bazıları toplumsal, bazıları kültürel organizasyonlar. Bunların mümkün olduğunca aynı platformda programlar geliştirerek projeler bazında bir araya gelip çalışma yapmalarıyla birinci hedef gerçekleşebilir. İkinci hedef ise; 5 yıllık-10 yıllık plan içinde bu gibi kuruluşlarda çalışmış insan yapısının güçlendirilmesi gerekiyor. Bu da bu işte öncü olmuş büyüklerimize düşüyor.

Onun dışında, özellikle 2015 yılından sonra yurtdışında yaşayan Türklerin oy kullanması gündeme geldiğinde biz yurtdışında daha önemli bir siyasi aktör haline geleceğiz. O açıdan güçlerimizi birleştirmek, çalışmalarımızı ortak bir hedefe yönlendirmek için coğrafi sınırları mümkün olduğunca daraltarak bu çalışmalarını program dâhilinde yapalım, sonra

düşünelim şeklinde değil. Çünkü 2,5 yılda bu bebek biraz büyüdü, artık yürümeye başladı. DTİK bildiğiniz gibi 2,5 yıllık bir bebek. Şimdi artık konuşmaya başlaması lazım. Ve daha etkin çalışmalar yapması lazım.

Ben, Toronto'da oturan bu işte 2,5 yılımı vermiş birisi olarak bütün bilgi ve becerimi yeni yönetime transfer edeceğim. Benden yararlanın. Teşekkür ederim. Sağ olun.

MEHMET ŞİMŞEK- Tayfun Bayazıt Bey'den devam edelim. Özellikle finansmana erişim konusunda belki bir takım tavsiyeleriniz olabilir.

TAYFUN BAYAZIT- DEİK Yönetim Kurulu Üyesi, TÜSİAD Başkan Yardımcısı

Teşekkür ederim, Sayın Bakanım. Tabii ki bende birkaç katkıda bulunmaya çalışayım, kısa süre içerisinde.

Çok doğru; bahsettiğiniz gibi finansmana erişim konusu önemli. Biz, aslında baktığımız zaman Türkiye'de bugün de konuşmalarda Sayın Bakanımızın ve Sayın Başkanımızın işaret ettiği gibi 2005 sonrası doğrudan yatırımı daha fazla çekememizin nedeni; Avrupa mali kuruluşların buraya ilk önce gelmeleri ve onların daha fazla Avrupa şirketlerini buraya getirmesi şeklinde oldu. Dolayısıyla mali kuruluşların kudreti, kuvveti ve kapasitesi ile doğrudan yatırımlar ve girişimlerin desteklenmesi konusunda çok büyük bir ilişki var. Bu açıdan şu anda mali sektörümüzün son derece sağlıklı olması önemli bir avantaj. Bu avantajı kullanma açısından belki bu ilişkiyi daha sağlıklı bazda oturtmamız gerekiyor; bir.

İkincisi; kısa bir notum daha olabilir. Öyle gözüküyor ki, önümüzdeki dönem bu kriz sonrası -ne zaman bu krizden çıkılacaksa- istihdam konusu çok fazla önem kazanmaya başlayacak. Bugün Avrupa'da birçok ülkede, hatta bazılarında genç nüfusun neredeyse yarısı işsiz durumda. Dolayısıyla bizim diaspora aracılığıyla istihdam sağlama gücümüzü önemli bir rekabet avantajı olarak kullanmamız lazım. İstihdam

sağlayabilen, bu istihdam gücü olan kuruluşlar, ülkeler; bu kapasiteyi yaratabilenlerin önemli bir avantajı olacağı bir dönemi yaşıyoruz. Bu konuyu daha fazla görmemiz lazım. Çünkü şu anda hem yatırımlar açısından, hem ticaret açısından maalesef gerilen kriz ortamı daha fazla korumacılığı gündeme getiriyor. Bu açıdan bu konuları, bu dinamikleri diasporaya da çok iyi anlatma, oradan gelecek geri beslemeyle dinamikleri daha iyi anlama ve önümüzdeki çok dalgalı süreci iyi yönetmemiz gerekiyor diye düşünüyorum.

Kısaca görüşlerim bunlar. Teşekkür ederim.

MEHMET ŞİMŞEK- Teşekkür ediyorum. Gerçekten istihdam önemli bir konu. Çünkü son dört yılda dünyada 28 milyon kişi işini kaybetti. Ve en azından 2007-2010 dönemi belki o rakamlar. Fakat ilginç bir şekilde ilk defa biz çok güçlü istihdam yarattık. 4,1 milyon 2007'den bu yana net istihdam oluşturduk. Aynı dönemde Avrupa Birliği'nde istihdam kaybı 2,5 milyon kişi, Amerika'da 5 milyondan fazla.

Yani bu, aslında şunu da gündeme getiriyor: bizim diasporadaki girişimcilerimizin mutlaka Türkiye'de ticareti de yoğunlaştırmaları lazım. Zaten konularımızdan bir tanesi de odur. Çünkü Türkiye'de çok güçlü bir iç talep var. Gerçi onu yavaşlatmaya çalışıyoruz ama yine de uzun vadeli baktığımız zaman ben inanıyorum ki burayla diyalog, buraya güçlü ticari ilişkiler hem diasporadaki girişimcilerimiz açısından, hem buradakiler açısından çok faydalı olacak.

Şimdi, ben hemen Tuncay Babalı Bey'den devam edeyim. Tuncay Bey, söz sizin.

TUNCAY BABALI-

Sayın Bakanım, öncelikle geciktığım için özür dilerim. Başka bir toplantıdan geldim. Teşekkürler.

Ben, Dışişleri Bakanlığı temsilcisi olarak bu panelde bulunuyorum. Benim özellikle vurgulamak istediğim birkaç nokta var, Amerika özelinde. Özellikle ihtisas örgütlerimizin TOBB, tabii ki DEİK'in

de bu noktada ciddi katkıları oluyor. Amerika Kıtası'nda, özellikle ABD'de etkin bir şekilde çalışmalarını, TUSKON'un da özellikle bir ticaret köprüleri kurmaları, TUSKON'un belki Latin Amerika'ya yönelik daha etkin faaliyetleri olabilir; çok önemli.

Son dönemde Başbakanlık Yatırım Destekleme Ajansı'nın da bazı temsilcileri is the best cost iki tarafta Batı, Doğu yakasında temsilcileri var; bu temsilci sayılarının artırılması. Onun ötesinde ticaret müşavirlerimiz özellikle son dönemde bilinen Washington, New York elbette başkonsolosluklarımızın olduğu bölgelerin haricinde Miami ve San Francisco'ya da bir atamalar yapıldı. Biliyorsunuz, Dışişleri Bakanlığı son yıllarda büyük bir açılım içerisinde. ABD içerisinde de bazı yeni başkonsolosluklar açılması öngörülmekte. Ancak bu diasporanın ekonomik durumunun daha da iyileştirilmesi ve Türkiye'ye yönelik bir takım kazanımlara dönüştürülmesi, bu kurumlar arasında etkin iş birliğini ve koordinasyonu zorunlu kılıyor.

Bu son dönemdeki saymış olduğum gelişmeler açıkçası olumlu bir ivme yaratmakla birlikte küresel boyutta yaşanan kriz de açıkçası bunun etkilerini henüz ortaya koymuş değil, pozitif etkilerini. Ancak bu yönde çalışmaların doğru olduğuna biz eminiz. Bu noktada bunun devam etmesini bekliyoruz.

Ayrıca diaspora içerisinde özellikle akademisyen boyutunda ve şirketlerde üst düzey yönetici olarak görev yapan çok yetkin vatandaşlarımız var. Bunlar arasındaki etkileşim ve

iletişimin artırılmasının da Türkiye bakımından büyük bir değer katacağını düşünüyoruz. Bu noktada sanıyorum önemli katkıları olacaktır.

Amerikan pazarı, her zaman zor olan bir pazar olarak görülmüştür. Fakat orada yatırımların yapılması, bizim tarafımızdan ABD içerisinde yatırımlarının yapılmasının son dönemde siyaseten de büyük katkıları görmeye başladık. Yerel politikacılar bakımından bu son derece önemli. Hele Amerika'nın içinde bulunduğu durum itibarıyla. O noktada bir takım gelişmeler yaşanırca siyasi ve ekonomik anlamda da büyük katkıların sağlanabileceğine inanıyoruz.

Teşekkür ederim, Sayın Bakanım.

MEHMET ŞİMŞEK- Evet, teşekkür ediyorum. Murat Gürbüz Bey'e sözü vereceğim.

MURAT GÜRBÜZ - T.C Başbakanlık Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığı, Yurtdışı Vatandaşlar Daire Başkanı

Teşekkürler, Sayın Bakanım. Kurumumuzun bakış açısıyla üç önemli noktaya dikkat çekmek istiyorum, sözü fazla uzatmadan.

Bir tanesi; ticari motivasyonu yüksek vatandaşlarımızın kurmuş olduğu STK'ların yapılarının güçlendirilmesi bizim açımızdan çok önemli. Bu anlamda fırsat olursa bizim planladığımız projelerden de bahsedebilirim daha sonra.

Bir başka önemli nokta; ilgili ülkelerde iş âleminde bulunan Ticaret Odaları gibi organizasyonlarda iş adalarımızın etkinliğinin artırılması bizim açımızdan çok önemli.

Üçüncü nokta da; özellikle Amerika için belki bu geçerli. Benim de çünkü böyle bir deneyimim oldu geçmişte. Girişimcilik fırsatlarından yararlanılarak küçük ve orta ölçekli girişimci sayımızın artırılması.

Şimdilik söyleyeceklerim bunlar. Teşekkür ederim.

MEHMET ŞİMŞEK- Evet, çok teşekkür ediyorum. Abdullah Köten Bey söz sizin.

ABDULLAH KÖTEN- T.C Washington DC Ticaret Baş Müşaviri

Teşekkür ederim, Sayın Bakanım.

Yalnız farklı bir, iki hususa değineceğim. Bunlardan bir tanesi; hepinizin çok bildiği gibi Amerika büyük düşüncenin okulu. Amerika'da her şey çok büyük. Bütün rakamlar büyük. Dünyanın en büyük ekonomisi; 15 Trilyon Dolarlık bir ekonomi. Aynı zamanda borçları da çok büyük. 14 Trilyon 800 Milyar Dolar borcu olan bir ülke.

Bizim ticaretimiz, 5 Milyar Dolar civarında ihracatımız, ithalatımız 11 Milyar Dolar civarında. Ama burada asıl değinmek istediğim, bütün konuşmacılar sürekli olarak açığı dikkate getirdiler. Ben şahsen açık üzerinde çok duran bir insan değilim, ticaret müşaviri olarak. Açıktan ziyade hangi ürünlerde açık verdiğimiz çok önemli. Mesela; biz Amerika'dan uçak alıyoruz. Bu aşamada almamız gereken bir ürün. Onun üzerinde çok fazla durmaya gerek yok, ama pamuk alıyoruz, "Niye pamuk alıyoruz?" un sorgulanması gerekir.

İhracatımız biraz önce bahsettiğim gibi 5 Milyar Dolar. Olması gereken, bugün itibarıyla potansiyelimiz dikkate alındığında 50 Milyar Dolar. Peki, biz, bu 50 Milyar Doları neden gerçekleştiremiyoruz? Tabii bunun birçok nedeni var. Burada Sayın Bakanımın sorusuna cevap vermek istiyorum. Türk Diasporası Amerika Birleşik Devletleri'nde yaygın bir örgütlenmeye sahiptir. Yalnız bir farklı yapısı var; çok değişik ve çeşitli örgütlenmeler mevcut. En büyük eksikliklerimizden birisi, bu örgütlerimiz arasında yakın işbirliği ve diyalog yok. Öncelikle bunu sağlamamız gerekiyor.

İkincisi; her örgütlenme Amerika ölçeğine göre çok büyük sermayesi olan şirketlerden oluşmuyor. Bu şirketlerimizi güçlendirmemiz gerekiyor. Onunda iki temel yolu var. Bunlardan bir tanesi; kendi aralarında birleşmeyi sağlamak, Amerika'da. İkincisi;

Türkiye'deki firmalarla diyaloglarını arttırmak. Buradan Amerika'ya ihracat yapmak için mutlaka ve mutlaka buradaki firmamızın Amerika'da güvenilir bir ortağa ihtiyacı var. Aksi takdirde bu piyasada yer alması çok güç. Oradaki güçlü ortaklarda, oradaki örgütlenmiş olan iş adamlarımız. Dolayısıyla her iki tarafında bundan kazanması mümkün.

Bir başka unsur; bugünlerde Amerikan Kongresi'nde görüşülüyor, yerli Amerikalılarla iş birliği. Bunu da zaten orada birlikte takip edeceğiz. Orada yeni projelerin ortaya çıkması, özellikle inşaat ve tekstil alanında yeni projelerin ortaya çıkması mümkün; bunları da birlikte yürütmemiz lazım.

Bir başka unsur da oradaki örgütlerimizle, meslek kuruluşlarımızla buradaki Odalarımızın ve mesleki kuruluşlarımızın yakın iş birliği ve dayanışma içerisinde olması lazım. Aslında sayılacak pek çok unsur var, ama zamanım doluyor.

Bir başka hususu özellikle son olarak belirtmek isterim. Müşavirliklerimiz Amerika'da çok geniş bir yelpazede örgütlenmiş durumda. Müşavirliklerimiz, sadece Türkiye'deki iş adamlarımızın oraya açılmasını sağlayan mekanizmalar değil, aynı zamanda sizin de orada hizmetinizde olan kurumlardır. Bunu paylaşmak istedim.

Teşekkür ederim.

MEHMET ŞİMŞEK- Ben teşekkür ediyorum.

Ömür Demir Kızılaslan Hanım, buyurun.

ÖMÜR DEMİR KIZILARSLAN- T.C Ekonomi Bakanlığı, Ekonomik Araştırmalar ve Değerlendirme Genel Müdürü.

Sayın Bakanım, çok teşekkür ederim. Bütün konuklar, hepinizi saygıyla selamlarım.

Her şeyden önce bir stratejik yaklaşıma ihtiyaç duyduğumuzu düşünüyoruz. Ekonomi Bakanlığı olarak böyle bir stratejik yaklaşıma katkı sağlamaya hazır olduğumuzu belirtmek isterim. Örgütlenme ve işbirliği son derece önem kazanıyor. Bilgi paylaşımı, yardımlaşma, birlik, beraberlik; bunlar zaten Anadolu kültürünün özünde olan şeyler ve lobiciliğin esasında olan özellikler. Dolayısıyla bu stratejik yaklaşımla bu özellikleri ön plana çıkaracak bir sistematik bir çalışma içerisinde olmamız gerektiğini düşünüyoruz.

Ekonomi Bakanlığı bünyesindeki dış teşkilat, bu kapsamda iş adamlarımıza, ihracatçılarımıza, girişimcilerimize her türlü desteği vermeye hazırdır. Bu konuda geniş yetkilerle çalışan dış ticaret müşavirlerimiz, baş müşavirlerimiz, ataşelerimiz vardır.

Efendim, Amerika'da sekiz merkezde, Kanada'da iki merkezde, iki bölgede, Latin Amerika'da altı bölgede ticaret müşavirliklerine, ataşeliklerine sahibiz. Bu arkadaşlarımız yoğun bir şekilde sahada girişimcilerimize, iş adamlarımıza yardımcı olmaya hazırdır.

Burada iş organizasyonları çok önem kazanıyor. Heyet faaliyetleri çok önem kazanıyor. Bu alanlarda Ekonomi Bakanlığı olarak yaptığımız heyetlerin içerisindeki varlığınız, iş birliğiniz, desteğiniz, katkınız son derece önemlidir. Bunu söylemek istiyoruz.

Diğer taraftan özellikle Amerika Bölgesi, diğer başarılı lobilerin çalışmaları açısından başarılı örnekler içermektedir. Bu lobilere, başarılı lobilere bakmakta yarar olduğunu düşünmekteyiz. Onların çalışma şekillerini incelemekte yarar var.

Teşekkür ederim.

MEHMET ŞİMŞEK- Pozitif ayrımcılık yaptık. Tam iki dakikadan fazla kullandılar ama artık iki dakikayla sınırlamamız lazım.

Şimdi, Yılmaz Argüden Bey'e geçiyoruz. Buyurun,

YILMAZ ARGÜDEN- Türk Amerika İş Konseyleri Koordinatör Başkanı, DEİK Türk-Kanada İş Konseyi Başkanı

Teşekkür ederim, Sayın Bakanım.

Ben, kısaca pek değinilmeyen başka birkaç noktaya değinmek istiyorum. Bir tanesi; insan kaynağı. Eğer iş dünyasındaki diasporayı geliştirmek istiyorsak insan kaynağı konusundaki bilgiyi çok daha net paylaşmamız lazım. Birçok çok iyi üniversiteden yetişmiş gencimiz var; bunlarla iş dünyası arasındaki bağlantıları kuracak örgütlenmenin kritik olduğunu düşünüyorum. Doğru insanı doğru zamanda yakalayabilmek için.

İkincisi; iş, yine bizim yapabileceğimiz, merkezi örgütlerin yapabileceği konular haberdar edilme mekanizmalarını güçlendirmek. Ben bir zamanlar Dünya Bankası'nda çalışıyordum. Çok küçük ülkelerden bir tanesinin büyükelçilerinin en büyük görevi, herhangi bir yerde ihale çıktığında 24 saat içerisinde kendi ülkesinin o sektörde faaliyet gösteren şirketlerinin yönetim kurulu başkanını haberdar etme yükümlülüğü idi. Ve bu ülke oransal olarak çok daha büyük Dünya Bankası ihalelerinden pay kazanıyordu. Dolayısıyla haberdar etme ve bilgiyi paylaşma yetkinliklerimizi geliştirme ihtiyacımız var. Bu nedenle

de sivil toplum kuruluşlarında özellikle nitelikli profesyoneller ve nitelikli bir alt yapı sistemi kurma ihtiyacı var. Çünkü merkez iyi çalışmadığı zaman insanların birbiriyle bağlantısı da biraz güç oluyor.

Bu konuda şöyle bir yöntem izlemekte fayda olabilir: Mesela, biz Türkiye'de tanıtım ajansı için yurtdışında bu konuda deneyimli bir arkadaşımızı bu işin başına getirdik ve hakikaten o ajans şimdi bütün kadrosuyla birlikte çok iyi hizmet veriyor. Benzer konularda faaliyet göstermiş, yani diğer ülkelerin lobi veya başka kuruluşların lobi çalışmalarında katkıda bulunmuş olan kişileri bu örgütlenmedeki bilgi akışını arttırmak adına kullanmanın da faydalı olabileceğini düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

MEHMET ŞİMŞEK- Ben Yılmaz Argüden Bey'e iki nedenle teşekkür ediyorum. Birincisi, zamanında bitirdi. Daha önemlisi, çok güzel bir kitap yazmış. Yani reklam olarak görmeyin. Hakikaten arkadaşlarımızın dünya çapında uluslararası literatüre geçen ve çok güzel reviewler alan böylesine güzel kitaplar yazması dünya liderlerine, şirketlerine bir anlamda rehberlik taşıyan, yani rehberlik niteliğindeki bu tür eserleri için ben teşekkür ediyorum, tebrik ediyorum.

Evet, şimdi birkaç arkadaşımıza daha söz verelim; ama ne olur az ve öz olsun çünkü hakikaten zamanımız sınırlı. Üç tane temel konumuz daha var. Hemen şuradan başlıyoruz, birinci sıradan.

Çok kısa bir şekilde kendinizi tanıtırsanız. Ondan sonrada hemen konuya geçelim.

ERHAN ATAY- İşadamı - ABD

Sayın Bakanım, bürokrat arkadaşlarımız, değerli temsilciler, hanımefendi; HR 2362 bahsedilen kanun teklifi; o geçti. Dün geçti ve lobi faaliyeti olarak, bunu bir müjde olarak vermek istiyorum. Ekonomik konularda destek olabilecek, hakikaten iki ülke arasındaki ilişkileri de kuvvetlendirecek bir tasarı. Bu, Amerika'daki Türk lobisinin bir başarısıdır.

Bunu özellikle belirtmek istiyorum. Çünkü karşımızdaki gruplar bunu engellemeye çalıştılar. Yani dirençsiz geçmedi. Çok direnç oldu. Fakat bazı arkadaşlarımız, ben dâhil buradan, yolda olmamıza rağmen kongre üyelerimizi arayarak, temsilcilerimizi arayarak biz de o baskı unsurunu yaptık. İşte bu, böyle ekonomik konulardaki başarılarının diğer bir yansıması oluyor.

Bilgi vermek amacıyla söz aldım.

MEHMET ŞİMŞEK- Çok teşekkür ediyorum. Hayırlı olsun. Tebrik ediyorum sizleri çalışmalarınızdan dolayı.

Evet, hemen arkada ikinci sırada arkadaşımız.

HÜRRIYET NECDET AYDOĞAN- Türk Amerikan Dernekleri Federasyonu Temsilcisi

Yurtdışında öğrenci olarak bulundum. Sayın Bakanımız, “6 milyon büyükelçimiz var.” dedi, yurtdışında. Kaç öğrencimiz olduğundan çok emin değilim. 6 milyon büyükelçi derken,

6 milyon Türk'ten bahsediyor, diasporadan bahsediyor elbette. Ama ne kadar Türk öğrenci olduğundan emin değilim. Ancak bu öğrenciler, geleceği şekillendirecek olan gençlerle birlikte Amerika'da birlikte okuyorlar ve bu öğrenciler aslında çok önemli bir misyon üstlenmiş durumdadır ve bunlara çok önemli bir destek verilmesi halinde, ki ben öğrencilik yıllarımda bavulumun yarısını Ermeni meselesi, diğer yarısını inanın Kıbrıs meselesiyle ilgili broşürlerle, kitaplarla doldurur öyle dönerdim. Çünkü bulamazdım. Fakat bu konularda bu gençler eğitilirse, Türkiye'yi tanıtırma konusunda fırsat verilirse ya da donatılırlarsa eminim çok faydalı olacaklardır. Ben özellikle bunu vurgulamak istedim.

"Maalesef dernekler birbirlerinden çok kopuk çalışıyorlar." diyorlar. Çok

halksınız. Federasyon olsun, Ata olsun; bütün dernekleri tek bir çatı altında toplayan bu derneklere, bu kurumlara federasyona ve diğer benzerlerine tam destek verilmesi gerekir. Bırakalım, biz Atatürkçüsü, tarikatçısı, şusu, busu biz kendi kavgamızı burada yapalım ama Amerika'da, yurtdışında tek bir kuvvet olmanın önemini mutlaka vurgulamalıyız ve bir şekilde bir araya gelmeliyiz.

MEHMET ŞİMŞEK- Evet, şu taraftan devam edelim. En önde bir arkadaşımız var, sonra arkadan devam edeceğiz.

CELAL SEÇİLMİŞ- Türk Amerikan Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı, New York

Amerika'daki sivil toplum iş kuruluşlarının bölgesel olarak bir araya toplanması

konusunda çalışmalarımız olduğu gibi bu sene yapmayı başardığımız önemli bir gelişmeden sizleri haberdar etmek istiyorum. TOBB'un önderliğinde Türkiye'deki Ticaret ve Sanayi Odalarının bizim kurumumuza üye olmaları sağlandı. Bu, bence büyük bir başarı. Çünkü Türkiye'deki ticari sivil toplum kuruluşlarıyla Amerika'dakiler arasında bir köprü atılmış oldu. Onların Amerika'da bir ayağı olma, bir kapısı olma özelliği sağlanmış oldu.

Ve biz, kurum olarak DTİK çatısı altında da faaliyetlerimizi yine sivil toplum örgütleri arasındaki koordinasyonu sağlayarak devam ettirmek amacındayız.

MEHMET ŞİMŞEK- Evet, çok teşekkür ediyorum.

Üçüncü sırada bir hanımefendi var.

GÜLER KÖKNAR- Türk Kültür Vakfı, Amerika-Türk Koalisyonu.

Bence bu stratejiler geliştirilirken iki hususun altını çizmek gerekiyor. İş adamları gerçekten Amerika'daki lobinin çok önemli bir parçası; onların da kendilerini böyle görmesini ve çoğunun yaptığı gibi bilhassa PAC dediğimiz, Political Action Committee olarak yapılan Amerika'daki kongre üyelerine maddi yardım kampanyalarına çok hevesle ve çok bilinçle katılmaları lazım. Çünkü lobi demek, sadece Ermeni meselesi, Kıbrıs Meselesi demek değil. Tıpkı bu Native Amerikan ...'de gördüğümüz gibi kendileri dâhil olmak üzere ticaret imkânının geliştirilmesi için yapılan önemli bir çalışma.

Diğer yandan Türkiye'nin de Amerika'daki Türk iş adamlarını tıpkı diğer lobilerin yaptığı gibi Türkiye'de, buldukları ülkelerin; yani Amerikalı şirketlerle birlikte Türkiye'de işi birlikte yapmaya teşvik etmesi lazım. Bu açıdan bence Amerikan hükümetiyle dahi ortak bir çalışma yapılabilir. Çünkü biliyorsunuz, Amerikalılarında gayesi; Amerikalı iş adamlarının Türkiye'de iş yapması ve Türklerle birlikte üçüncü ülkelerde iş yapması. Bu çerçevede Türk asıllı Amerikalı şirketlerine belki bir öncelik verilmesi ve imtiyaz tanınması akla gelmektedir.

Teşekkür ederim.

MEHMET ŞİMŞEK- Arkadaşlar, çok teşekkür ediyorum. Bu seansla ilgili görüşleri topladık sayılır. Biliyorum, havada parmaklar var ama saat 11:30; üç tane konumuz daha var. 10'ar dakikadan 12:00 eder. Onun için bir sonraki dönemde ortaldan başlayacağım. Bana yöneltilen soru olmadığı için ben yorum yapmayacağım. Zamanımızda sınırlı olduğu için hemen ikinci konuya geçiyorum, değerli arkadaşlar.

Bu kısımda tabii ki Türk kardeşlerimizin yaşadıkları ülkelere entegrasyonunun nasıl güçlendirileceğini tartışmamız gerekiyor. Türk diasporasının yaşadığı ülkeye ve topluma entegrasyonunu nasıl güçlendirebiliriz? Yani temel sorumuz bu. Diasporanın beşeri sermayesini arttırmak için neler yapabiliriz?

Şimdi, değerli arkadaşlar, masadan illa herkes söz almak zorunda değil. Ben, şimdi bu defa sırayla değil, soracağım. Söz almak isteyen arkadaşlarımız mümkünse yine 1-1,5 dakika konuşabilir.

Evet, o zaman; bir Aykut Bey var. Başka?

KATILIMCI- Ben varım.

MEHMET ŞİMŞEK- Sizler de varsınız; Abdullah Köten Bey, Yılmaz Argüden Bey. Tamam.

O zaman üç kişiyle sınırlıyoruz. Sizden başlıyoruz Aykut Eken Bey.

AYKUT EKEN-DEİK Denetim Kurulu Üyesi, DEİK Brezilya İş Konseyi Başkanı ve Amerika Koordinatörü Başkan Yardımcısı, Güney Amerika Sorumlusu.

Teşekkür ederim, Sayın Bakanım.

Ben, yine Güney Amerika'dan bahsetmek istiyorum. Bugün bütün Güney Amerika'daki devlet başkanları Türkiye'ye gelmek istiyorlar. Bildiğiniz gibi Brezilya iki defa devlet başkanı geldi, Arjantin perezidanı geldi, bugün Kolombiya perezidanı burada, Venezüella perezidanı gelmek istiyor, Ekvator aynı şekilde. Bunların Türkiye'yi önemli bir ülke olarak gördükleri tabii bizim oradaki yaptığımız lobi faaliyetleriyle; bu, Kuzey Amerika, Amerika Birleşik Devletleri'nde çok güzel yapıldı. Bu sene son üç-dört ayda bir sürü congressman Türkiye'ye geldi. En son 29 Ekim'de yine congressmanler toplantılara geldi. Yani bizim orada lobi faaliyetlerini geliştirmemiz lazım.

İkincisi de; ben, o ülkede kendimizi daha iyi tanıtmak için o ülkedeki ticaret adamlarıyla Türk ticaret adamlarının joint venture'lar, beraber ortak yatırımlar yapmasını tavsiye ediyorum. Bu ortak yatırımlar her iki tarafta da olabilir. Ticaret zaten tek taraflı alış veya satış değil, iki taraflı gerçekleştirilmesi gerekir. Eğer joint venture'ları gittikçe biz arttırabilirsek o ülkede de hem lobi faaliyetlerimiz artacak, o ülkede ihracatımız artacak ve kendimizi daha

iyi yükseltmiş olacağız.

Teşekkür ederim.

MEHMET ŞİMŞEK- Ben teşekkür ediyorum. Abdullah Köten Bey

ABDULLAH KÖTEN- T.C Washington DC Ticaret Baş Müşaviri

Teşekkür ederim, Sayın Bakanım.

Şimdi, entegrasyon veya diğer alanlarda başarı; her şey sermayeden geçiyor. Öncelikle ekonomik olarak güçlü olmak lazım. Bu açıdan Amerika Birleşik Devletleri'ne baktığımızda çok yetişmiş bir insan gücümüz, müteşebbisimiz var. Yani başarıyı yakalama şansımız oldukça kolay. O zaman şirketlerimizin, daha ziyade Amerika ölçeğine göre küçük ölçekli olan işletmelerimizin büyümesi lazım.

Bunun için aklıma gelen; biraz önce de bahsetmiştim, bu şirketlerimizin oradaki faaliyetlerinde bir Amerikan şirketi, Türkiye'de olan ilişkilerinde bir Türk şirketi yapısında olması lazım. Buradaki kastım şu: Amerika'daki faaliyetlerinin bir Amerikan şirketi yapısıyla hareket etmesi ama Türkiye'de o piyasaya açılmak isteyen, gerçekten de açılacak ancak kendi imkânları olmayan bir yığın firmamız var. Bu firmamızın sizler kanalıyla Amerika'ya açılması lazım. Burada çift taraflı bir kazan kazan söz konusu; hem buradaki firmalarımızın oraya açılması, para kazanması söz konusu, hem onların bir temsilcisi, onların bir pazarlamacısı veya onların bir dağıtıcı şirketi olarak oradaki işletmelerimizin de kazanması söz konusu.

Sermaye konusunda ne yapabiliriz: Bir başka şey aklıma geliyor. Tabii bizim ticaret müşaviri olarak birçok firmalarla gerçekten, Amerikan şirketleriyle diyalogumuz var. Çok büyük şirketlerle diyalogumuz var. O şirketlerin Türkiye'deki faaliyetlerini geliştirmek istiyoruz.

Tabii bir konuyu anlatırken insanın zihninde Amerika'yla ilgili bir yığın konu geçmiş oluyor. Mesela, Amerika'nın

ticarete başarılı olduğu ülkelere baktığınızda en çok yatırım yaptığı ülkeler olduğunu görüyorsunuz. Dolayısıyla bu tür yatırımlarda, belki sizlerin, bu tür yatırımlara sizlerin dâhil edilmeniz söz konusu olabilir.

Orada aklıma gelen, kuracağım Sayın Bakanım bir mekanizma ile oradaki müteşebbislerimizin, müteşebbislerimizi temsil eden derneklerin, Odaların Türkiye'deki Odalarla ve ticaret müşaviriyle bir bilgi ağını oluşturmak. Yani her birimizin faaliyetinden tüm üyelerimizin haberdar edilmesi sağlanırsa ekonomik entegrasyona giriş daha kolay olur diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

MEHMET ŞİMŞEK- Evet, Yılmaz Argüden Bey.

YILMAZ ARGÜDEN- Türk Amerika İş Konseyleri Koordinatör Başkanı, DEİK Türk-Kanada İş Konseyi Başkanı

Diasporanın toplumla entegrasyonunu sağlayacak araçlar toplumun değişik ihtiyaçlarıyla ilgisini ortaya koymak; yani vatandaşlık almak, lisan orada çok güçlü bir şekilde sahip olmasına destek olmak, hatta kültürüne ve dolayısıyla siyasi ve sivil toplum kuruluşlarında aktif olarak yer almasıyla olabiliyor. Bu sadece Türk sivil toplum kuruluşlarıyla ilgili değil, o bölgelerdeki herhangi bir sorunla ilgili sivil toplum kuruluşunda faaliyet gösteren Türkler, o toplumda çok daha etkili olarak bağlantı kurabiliyorlar.

Dolayısıyla yaşanan ortamın ihtiyaçlarına cevap üretebilmelerine destek olmak lazım. Bu da biraz bilgi ile olabiliyor. Ve network de bilginin daha süratli bir şekilde bu kişilere ulaşmasını sağlayarak onların bu konularda daha aktif olmalarına yardımcı olabilir, aynı zamanda iç bir güdüyle de hakikaten bu vatandaşlık ve lisan konusuna da ağırlık vermek gerekir diye düşünüyorum.

MEHMET ŞİMŞEK- Bence bu son nokta çok çok çok önemli. Ben, biliyorsunuz, dışarıda uzun yıllar yaşadım. Yani bir toplumda o toplumun dilini onlar kadar bilmeden nasıl yaşanır; ben hayret ederim yani. Mümkün değil, böyle bir şey düşünemem, tasavvur edemem. Fakat zaman zaman başımıza geliyor; Almanya'ya gidiyoruz, kırk yıldır da orada olup da Almancayı konuşamıyor. Şimdi, komşunla nasıl diyalog kuracaksın? Çocuğun eğitimiyle nasıl ilgileneceksin? Okula gidip okul aile birliği toplantılarına nasıl katılacaksın? İş çevrene Türkiye'yi nasıl anlatacaksın, kendini nasıl anlatacaksın? Yani çok çok kritik.

Eğitim her şeyin başı. En fazla kaynağı ve en fazla zamanı bizim eğitime ayırmamız lazım. Bu anlamda hakikaten hepimize; toplumun liderleri sizlersiniz, çok büyük iş düşünüyor sizlere. Yani yönlendirme, rehberlik anlamında. Yani mutlaka dil öğrenilecek, mutlaka iyi eğitim alınacak. Bu da beraberinde, topluma entegrasyon anlamında, iş bulma anlamında, iş yapabilme, siyasi alanda etkili olabilme

anlamında, tabii ki büyük katkılar sağlayacak. Tabii ki vatandaşlık boyutu da hakikaten çok önemli. Çünkü siyasi ve ekonomik hayatta rahat bir şekilde etkin rol almanın da ön koşullarından bir tanesi de odur.

Değerli arkadaşlar, ben hemen sorulara geçeceğim. Şu ortada bir arkadaşımız var, oradan başlayalım. Evet, hanımefendi.

KATILIMCI - ESEN ERDEMİR - Amerikan Türk Derneği Texas Houston Başkanı

Çok güzel bir konuya değindiniz. Eğitim, dil, kültürü bilme. Orada doğmuş, büyüyen ilk kuşak iş hayatına atıldı. İkinci ve üçüncü kuşaklar okuldalar. Eğer biz, çocuklarımıza sahip çıkıp dilimizi, kültürümüzü ve tarihimizi anlatamazsak bunları uzun dönemde kaybediyoruz. Onun için böyle bir kurultaya Türk dernek başkanlarının davet edilmesi çok güzel bir şey; çok şey öğreniyoruz. Bunu götürüp oradaki başkanlığını yaptığımız sivil topluma iletebileceğiz.

Benim en büyük isteğim, ki büyükelçimizle de konuşmuştum bunu; bağımsız Türk dili, tarihi ve kültürünü anlatabilecek öğretmenlerin atanması; bu, bir.

İkincisi de; biz, sivil toplum liderleri olarak bu işi gönüllü yapıyoruz. Ve yılda bir defa mesela Türk Festivali düzenliyoruz; çok dar bir bütçeyle, bütün gönüllülerle. Mesela; Houston'da biz, 3 bin 500 ile 5 bin arasında yabancı insana ulaşabiliyoruz festival sayesinde. Bu festivale maddi destek sağlanması, aynı zamanda Türk ürünlerini tanıtacak Türkiye'den şirketlerin hem maddi, hem ürün tanıtma şeklinde bize katkıda bulunmalarını istemek ve Türk dernek idarecilerini güçlendirmek için diyalogun artırılması gerek, biz gönüllü yapıyoruz; hem profesyonel işimiz var, onun yanında dernek liderliğini, dernek faaliyetlerini boş yaratabildiğimiz saatlerde yapıyoruz. Yani bu konularda konuşup bizi güçlendirmeye nasıl yardım edebilirsiniz, tartışmaya açmamız lazım. Şu anda değil ama yani uzun dönemli.

MEHMET ŞİMŞEK- Evet, çok teşekkür ediyorum. Hemen şu taraftan ortada yine bir arkadaşımız var. Ayağı kalktı, verelim mikrofonu.

KATILIMCI- Doktor - ABD

Ben, Kentucky'de doktorum. Amerika'da yaşıyorum. Size kimse soru sormadı.

Avrupa Merkez Bankasının değil de İsviçre Merkez Bankasının müdahalesine ne diyorsunuz? 1,20'de tutabileceğine inanıyor musunuz? Tutamazsa aynı durum sizce Türkiye içinde geçerli olacak mı?

Bunu sormamdaki sebeplerden biri; ben, sadece tıp doktoru değilim. Hani her şey çıkar, arada tıp doktoru da çıkar. Ben kendi mesleğimi yapmak dışında Amerika'da finansal venture capitalist olarak uğraşıyorum.

MEHMET ŞİMŞEK- Tamam, teşekkür ediyorum. Sorunu aldım.

KATILIMCI- Bir saniye bir şey daha soracağım. Buraya geldim; örneğin, Türkiye'de silgi yapan ya da silgi işiyle uğraşan kimse var mı? Amerika'da ya da Türkiye'de. Onu anlamaya çalışıyorum.

MEHMET ŞİMŞEK- Tamam. Teşekkür ediyorum. Sağ olasin.

Şimdi, arkadaşlarımız kendi aralarında anlaşılabilir herhalde, mikrofon bir yerde. Buyurun.

Ama lütfen kısa ve öz olsun.

Prof. Dr. İHSAN IŞIK- Amerika Türk Ticaret Odası Başkanı

Biz, iki sene önce kurulduk, 200'e yakın iş adamına şu anda hitap ediyoruz. Amerikalı üyelerimiz de var.

Biz, sizin hedeflerinizde Amerika'nın çok önemli olduğunu düşünüyoruz. 2023'e ulaşmak için. Çin gibi, Hindistan

gibi Amerika'dan beslenmemiz lazım. Biz aracı olmaya çalışıyoruz. Şu ana kadar da Türkiye'den 150 tane de iş adamını biz ağırladık.

Ama sizden ricam şu olacak: Bu arkadaşlar geliyorlar oraya, biz orada Amerikalı mercilerle görüştürüyoruz. Ticaret Odalarıyla anlaşmalarımız var. Mesela; Philadelphia Ticaret Odası, New Jersey Ticaret Odası. Ama hazırlıklı gelemiyorlar. Oraya geldiğinde biz tamamlamaya çalışıyoruz. Bir kere fırsatımız var bu arkadaşlarla. Lütfen, bu arkadaşlar oraya geleceği zaman biraz hazırlansalar, sizlerin bir nercisinden geçse, bir ön elemesinden geçse; çünkü belki bir sıkımlık kurşunumuz oluyor. Yani bunu devamlı yapmamız lazım, ilgili olanları göndermeniz lazım. Biz yerel destek için varız. Ama sizler de bize öyle kaliteli katılımcı ve öyle destek vermenizi çok rica edeceğim.

Teşekkür ediyorum.

MEHMET ŞİMŞEK- Çok teşekkür ederim. Çok önemli bir nokta. Ekonomi Bakanlığından gelen arkadaşlar not alsınlar.

Öğretmenler; değerli arkadaşlar, tabii ki entegrasyonla asimilasyon çok farklı şeyler. Yani burası tabii bir iş kurultayı anlamında algılandığı için biz daha çok iş boyutuyla ilgileniyoruz ama tabii ki kültürümüzü, özümüzü, varlığımızı her türlü etkiye karşı tabii ki biz koruyacağız. Hiç bir şekilde

sulanmasına izin vermeyeceğiz. Ama bunun için tabii ki devlet olarak bizim üzerimize düşenler var. Fakat yine de toplum olarak, network olarak; yani orada yaşayan vatandaşlarımızın oluşturduğu sivil toplum örgütleri, ağlar, bunlar çok çok kritik. Bu konuda da güzel çabaların olduğunu biliyorum.

Festivallere maddi yardım konusu, Kültür Turizm Bakanlığımıza mutlaka iletilir.

Hemen müsaade ediyorsanız, mikrofonları dolaştırdık şimdi üçüncü konuya geçiyoruz.

Şimdi, bu kısımda değerli arkadaşlar; nasıl etkin bir şekilde örgütlenip Türkiye lobisi yapabileceğini tartışmaya açacağım. Yani bu da önemli bir konu. Türk Diasporası nasıl örgütlenmeli? Etkin Türkiye lobisi için diaspora anavatan bağlantısı nasıl tesis edilebilir, Türk sivil toplum kuruluşları arasında etkin koordinasyon nasıl sağlanabilir?

Tekrar head table'a dönüyorum, masaya. Yılmaz Bey gönüllü, Abdullah Bey her zaman, evet bir de Ömür Hanım var.

Ömür Hanım'dan başlıyoruz. Yalnız süreniz maksimum 1,5 dakika.

ÖMÜR DEMİR KIZILARSLAN- T.C Ekonomi Bakanlığı, Ekonomik Araştırmalar ve Değerlendirme Genel Müdürü.

Teşekkür ederim, Sayın Bakanım. İki cümle söyleyeceğim sadece.

Efendim, yurtdışında yaşayan hukuk firmalarımız, hukuki danışmanlık yaparak, iş adamlarımıza ve sivil toplum kuruluşlarımıza o bölgelere dönük olarak daha etkin olmalarını sağlayabilirler.

Ekonomi Bakanlığı, Dışişleri Bakanlığı gibi kuruluşlarımız ülke gündemindeki önemli konularla ilgili olarak lobi faaliyeti içerisinde olacak olan sivil toplum kuruluşlarımıza, iş adamları örgütlenmelerine seminerler, konferanslar yoluyla gerçek anlamda birinci elden detaylı bilgi aktarabilirler.

Bu arada da iş adamlarımız özellikle buldukları ülkelerde el değiştiren, satılan şirketlerdeki nitelikli iş gücünün, vasıflı iş gücünün Türkiye'yle olan bağlantılarını güçlendirmek üzere

kendilerine bir misyon edinebilirler. Bu alandaki iş gücü Türkiye'deki teknolojik değişim dönüşümün geliştirilmesi amacıyla kullanılabilir.

Teşekkür ederim.

MEHMET ŞİMŞEK- Evet, sözü Yılmaz Argüden Bey'e veriyoruz.

YILMAZ ARGÜDEN- Türk Amerika İş Konseyleri Koordinatör Başkanı, DEİK Türk-Kanada İş Konseyi Başkanı

Teşekkür ederim, Sayın Bakanım.

İki küçük konuya değinmek istiyorum. Bir tanesi; lobicilik bir kültür meselesidir. Bu işin de genç yaştan itibaren başlaması lazım. Mesela, öğrencilerimizin 10'ar Dolarlık katkıda bulunması, Political Action Committee'ye 10 Dolar senede; onlar daha zenginleştikçe ileride 10 Milyon Dolar katkıda bulunmanın temelidir. Bunu sağlamamız lazım. Ne kadar çok kişiden alabilirsek. Bu 10 Doları almak için 10 Dolar harcamaya bile değer. Çünkü ertesi sene daha fazlasını vermeye daha hevesli olacaktır; hem zaman olarak, hem kaynak olarak.

İkinci söylemek istediğim husus şu: Biz genellikle şöyle bir yanılgıya düşüyoruz; Türkiye'yi tanıtmaya çalışıyoruz sadece. Türkiye'yi tanıtırken de Türkiye faaliyetleri düzenlemeye çalışıyoruz. Sadece Türkiye'yle ilgilenenlere tanıtıyoruz veya Türkleri Türklere tanıtmış oluyoruz. Benim tavsiyem farklı bir şey. Orada yapılan en önemli faaliyette en güzel standı biz yapalım. Mesela; bir tane Türk Tanıtım Fonu için enteresan bir proje söyleyeceğim, Sayın Bakanım müsaadenizle. Bir Türkiye filmi yapmak, Atatürk filmi yapmak çok önemli değil. Önemli olan; Hristiyanlığın filmi yapalım, içerisinde Türkiye'nin ne kadar önemli bir rolde olduğunu ortaya koyalım. Bu filmi çok daha fazla kişi izler ve hakikaten Türkiye'ye çok daha fazla turizm çekebiliriz. Konuyu müşteri odaklı düşünmemiz lazım. Tanıtmayı istediğimiz kişiler odaklı düşünmemiz lazım. Biz biraz daha fazla kendi odaklı düşünüyoruz. Bunu çok fazla başka örneklerle açabiliriz ama zamanı aşmamak için burada bırakıyorum.

MEHMET ŞİMŞEK- Teşekkür ediyorum. Evet, Abdullah Köten Bey.

ABDULLAH KÖTEN- T.C Washington DC Ticaret Baş Müşaviri

Teşekkürler, Sayın Bakanım.

Tabii ben, ticaret müşaviri olduğum için hep olaya para yönüyle bakıyorum. Yani daha çok nasıl gelir arttırıcı işlemlerde bulunabiliriz, oradaki şirketlerimiz nasıl daha fazla büyüyebilir; onun üzerinde duruyorum. Çünkü eğer şirketlerimiz büyürse bu tür sosyal faaliyetlere katılım da o ölçüde kolay olur. Destek de sağlanması son derece kolay olur.

Bu açıdan benim bir önerim olacak; somut bir önerim olacak. Buradan sonra Amerika'ya döndüğümüzde mutlaka burada bir yığın konu tartışılacak. Belki ticaret müşavirliği veya büyükelçimizin başkanlığında tüm dernek başkanlarıyla bir araya gelip daha somut projeler üzerinde çalışma; hani hangi projeleri ticareti arttırıcı, işletmelerin büyümesine yönelik, oradaki Türk vatandaşlarımızın sahip olduğu kurumların büyümesine yönelik neler yapabiliriz, onları tartışmayı öneriyorum.

MEHMET ŞİMŞEK- Teşekkür ederim.

Şimdi, değerli arkadaşlar, bu defa en arkadan başlayacağız. Orada ortada bir beyefendi var ayakta, oradan başlayalım.

KATILIMCI- Bende kalmıştık, isterseniz benden devam edelim. En son bende kalmıştık.

MEHMET ŞİMŞEK- Şöyle; peki, buyurun ama kısa lütfen.

KATILIMCI- Bakanım, şimdi, öncelikle New York şehriden geliyorum ve çoğu arkadaşlar orada; dernek başkanları var, yönetici arkadaşlarım var. İş adamı olarak, ben Amerika'da iş adamıyım. Türkiye'nin belli başlı markalarının Amerika'da dağıtımını ve toptancılığını yapıyoruz. Gıda ürünleri özellikle.

Ben de Abdullah Bey'e gerçekten bizim isteklerimizi ve sıkıntılarımızı dile getirdiği için teşekkür ediyorum. Ben, bir iş adamı olarak Türkiye'den yılda 600 konteynır mal çekiyorum. Fakat devlet yönünden en ufak bir teşvik ve en ufak bir yardım alma konusunda sıkıntı var ve markalaşma konusunda Türkiye'de bir TÜRKAD diye bir kurum var ve bu kurum Türk markalarının dünyada güçlü olması için çalışıyor. Fakat Abdullah Bey'in özellikle parmak bastığı, söylediği konu çok önemli. Dış ülkelerde kendilerine bir partner bulmaları, o ülkeyi bilen bir partner bulmaları çok önemli. Bu şirketlerin aracılığıyla en büyük sıkıntımız olan maddi destek, bu şirketlerin maddi desteğiyle diasporaların çok daha kuvvetli işler yapacağına

inaniyorum ve teşekkür ediyorum. Sağ olun.

MEHMET ŞİMŞEK- Ben, teşekkür ediyorum.

Yine ortadaki arkadaşımıza verelim.

İSLAM ŞAHBENDEROĞLU- Amerika'daki Eğitim Merkezleri, Ahıska Türk Amerikan Toplum Merkezi Temsilcisi

Benim, iki konuda iki sorum var. İlki; Amerika'da başarılı olmak için örnek olmak gerekiyor. Aslında soru değil de, öneri bu. Bir sene içerisinde orada bütün Amerika'ya örnek olarak 'Örnek Göçmen Örgütü' diye bizleri gösteriyorlar. Amerika'da dört senedir olmamıza rağmen. Bu konuda yani Amerika'nın yerel çok büyük imkânları var. Maddi, gerçekten yol açıyorlar. Bu konuda değerli dernek arkadaşlarım, Amerikan kaynaklarını öncelikle değerlendirirsenler daha çok öne giderler. Biz ortak şekilde onlarla çalışıyoruz ve bir senede çok büyük işler yaptık. Zaman kısıtlı anlatamam.

İkinci sorum, Sayın Murat Gürbüz Bey'e. Akraba toplulukları 400 binden daha fazla, 500 binden daha fazla Amerika'da. 13 bin-15 bin civarında da Ahıska Türk'ü var. Bunlara yönelik bir projeleri var mı? Bir çatı altına getirmek.

Üçüncüsü de, şikâyetim; Türk iş adamlarıyla ve Türkiye'den siyasetçilerle her hangi bir program düzenlememiz en son dakikaya kalıyor. Her zaman en son bir ay-45 güne kalarak sıkıntı çıkıyor. Amerikan makamlarının bir sene önceden, iş adamlarını bir sene-altı ay önceden düzenliyoruz. Ve maalesef bu sorunları yaşıyoruz orada.

MEHMET ŞİMŞEK- Çok teşekkür ederim, arkadaşlar.

Şimdi, güzel konular. Dokuz dakikamız var. Bir takım tabii ki öneri ve sorular var.

Türkiye'den ithalat yapan arkadaşlarımıza teşekkür ediyoruz. Allah razı olsun. Eminim kârlı olduğu için yapıyorsunuzdur. Fakat biz,

ihracatçılara teşekkür ediyoruz. Şunu yapabiliriz yalnız; yani eminim Ekonomi Bakanlığı'na bizim verdiğimiz bütçelerle bazı programlar muhtemelen sizler de bizim diaspora, Türk vatandaşı olduğunuz için onlardan yararlanabilirsiniz. Belki onları daha iyi bir şekilde pazarlayabilirler. Size daha iyi bir şekilde anlatabilirler.

Müşteri odaklı; bence bu çok önemli bir husus. Kendi aramızda oynamamak lazım, top dolaştırmamak lazım. Gerçekten etkinliklerimizin hedeflenen kitleye yönelik, hedeflenen kitleyi kapsayacak şekilde olması lazım. Bende zaman zaman tanık oluyorum; bol bol gezdiğimiz için. Yani genelde aynı çevreler, aynı yerlerde aynı insanlar, hakikaten. Bence Amerika'da Türkiye'ye yönelik, yani sadece Türkiye'yi tanıtmaya değil önce bir kendinizi ön plana çıkartın. Bu güzel bir noktaydı. Zaten sizin resminizde, sizin özelinizde Türkiye ön plana çıkmış olacak. Çünkü herkes sizin o kimliğinizi de tabii ki biliyor olacak.

Değerli arkadaşlar, müsaadenizle hemen diğer konuya geçeceğim. Kusura bakmayın, gecikmenin sebebi ben değilim. Açılış konuşmaları 40-50 dakika gecikti. Ben, bunu 12:00'de bitireceğim.

Şimdi, dördüncü konuya geçiyorum. Son konu. Türk Diasporasının anavatanla etkileşimini güçlendirmesini tartışmaya açacağım. Türk Diasporasıyla anavatan arasında etkin iş birliği nasıl etkin bir şekilde tesis edilebilir? Diaspora üyeleri Türkiye'nin ulusal hedeflerine nasıl bir katkı sağlayabilir? Diaspora mensupları Türkiye'nin ekonomik kalkınmasına katkı da bulunabilir?

Aslında şimdiye kadar konuştuğumuz konuları, üç aşağı beş yukarı onları da kapsıyor değil mi? Fakat yine de ben panele dönüyorum.

Evet, Nedim Düzenli Bey bir saniye siz varsınız. Başka? Planlama açısından. Murat Bey var.

YILMAZ ARGÜDEN- Ben de çok kısa bir şey söyleyeceğim, küçük bir şey söyleyeceğim.

MEHMET ŞİMŞEK- Tamam. Yılmaz Bey yine güzel bir katkıda bulunur, inşallah. Buyurun, Nedim Bey, sizden başlıyoruz.

NEDİM DÜZENLİ- Sadece Amerika Kıtası'nda yaşamak Amerika içindeki çalışmaları değil, özellikle Türkiye'yle iletişimi çok önemli kılıyor. Bu iletişim de kardeş gruplar dediğimiz benzer sivil toplum örgütlerinden, siyasi partilerden, devlet-kamu kuruluşlarından, kendi geldiğimiz ilin valiliklerinden, belediyelerinden, turizm otoritelerinden, Kalkınma Ajanslarından, yeni kurulan Murat (Gürbüz) Bey'in de daha detaylı bilgiyi vereceği Başkanlıktan, bu konuda çalışma yapmış, emekli olmuş Dışişleri mensupları, Ticaret Bakanlığı'nın, Ekonomi Bakanlığı'nın mensuplarından yararlanabiliriz. Yararlanacağımız kaynaklar sınırsız. Ne kadar fazla bu iş birliğini güçlendirirsek bilgi kaynaklarımız güçlü olacak ve bu bilgi kaynağımız organizasyon yeteneğimize birebir yansayacaktır.

Teşekkür ederim.

MEHMET ŞİMŞEK- Evet, Murat Bey.

MURAT GÜRBÜZ-T.C Başbakanlık Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığı, Yurtdışı Vatandaşlar Daire Başkanı

Türk Diasporasının anavatanla bağlarını güçlendirmesi açısından Başkanlığımızda kurulacak olan danışma kurulundan kısaca söz etmek istiyorum.

Önümüzdeki günlerde şekillenecek olan danışma kurulumuz 19 bölgeden, 66 üyeden oluşacak. Ayrıca Türkiye'den de yurtdışındaki vatandaşlarımızla ilgili kamu kurum ve kurum temsilcilerinin üst düzey temsilcilerinden oluşan 16 üyemiz olacak. Amerika'dan da danışma kuruluna 8 üye alacağız. Bu danışma kurulunun içerisinde ekonomiden eğitime kadar birçok alanda komisyonlarımız olacak. Bunun, danışma kurulunun, diasporanın Türkiye ile olan ilişkilerinin daha etkin hale gelmesinde çok katkısı olacağını düşünüyorum.

Sayın Bakanım, müsaade ederseniz Ahıska Türkleri ile ilgili bir soru soruldu. Evet, çalışmalarımız var. Aslında bu konuyla ilgili kurulan bir dairemiz vardı; Kültür Dairemiz. Tamamen bu işle iştigal ediyor. Soydaş ve akrabalarımızla ilgili. Biz, yurtdışında sadece Türk dernekleriyle ilgili değil, akraba dernekleri; örneğin, Kanada'da Kıbrıslı Türkler yoğunlukta, Amerika'da Ahısalılar yoğunlukta, aynı zaman Kıbrıslı Türkler, Avrupa'nın diğer bölgelerinde de Balkan dernekleri yoğunlukta. Bu anlamda da çalışmalarımız olacak.

Bunu fırsat bilerek 2012 başından itibaren proje çağrılarında çıkacağız. Aslında şu dört konuyla da ilgili, bu dört konuya da hitap edecek projelerimiz olacak. Projeleri hazırlayıp sunacak olanlar öncelikle sivil toplum kuruluşlarımız olacak. Bizde finansman anlamında ve diğer bilgi anlamında teknik destek

vereceğiz. Bununla ilgili çok detaya giremeyeceğim. Kurumumuzun internet sitesinden 2012 başından itibaren takip etmenizi önemle rica ediyorum.

Teşekkür ederim.

MEHMET ŞİMŞEK- Evet, ben çok teşekkür ediyorum. Hemen Yılmaz Bey'e veriyorum.

YILMAZ ARGÜDEN- Türk Amerika İş Konseyleri Koordinatör Başkanı, DEİK Türk-Kanada İş Konseyi Başkanı

Teşekkür ederim.

Ben de bir konuyu dile getirmek istiyorum. İlişkinin güçlenmesinin en önemli aracı, bilginin paylaşılması.

Burada şunu vurgulamak istiyorum: Birkaç tane ihtiyaç var. Bir kere diasporada bulunan kişilerin Türkiye'yle ilgili yeni, güncel bilgileri başkanlarına sunabilmeleri için kendilerinin de alması lazım. Bunu Hindistan çok iyi yapıyor. Gazeteciler gibi başlıklarla; yani mesela "Geçtiğimiz iki ay içerisinde en büyük yabancı sermaye Hindistan'da şu sektöre geldi. Bilmem ne yaptı." gibi çok basit bir şekilde, çok rahat yayabiliyor. Bunun çok önemli olduğunu düşünüyorum. Yani hem başarı hikâyelerini ortaya koymamız lazım, hem haberleri ortaya koymamız lazım, hem de bu bilgileri kullanılabilir bir şekilde koymamız lazım. Çünkü çağımızda kimsenin zamanı yok. İnsanların elevator talk yapmalarına yardımcı olacak içerik geliştirme ihtiyacımız var. Ve bu içeriği de paylaşma ihtiyacımız var. Bu hem güncel konularla alakalı, hem de Türkiye'nin tanıtımıyla ilgili istediğimiz konularda da olabilir.

Mesela; biliyor musunuz, belki birçoğunuz biliyordur ama, Amerika'nın Anayasasını hazırlarken Anadolu topraklarındaki federalizmden faydalandıklarını biliyor musunuz? Bilmiyorsanız paylaşamazsınız başkasıyla. Örneğin; Santa Claus'un Türkiye'de doğmuş olduğunu kaç kişi kullanıyor? Bunun bir fotoğrafı, bir şeyi; bu tip konular o kadar çok ilgi çekebiliyor ki değişik yerlerde,

bunları oraya giden öğrencilere sunmamız lazım. Bunlarla ilgili bir takım sitelerimizin olması lazım. Bir de bunlar sadece geçmişle ilgili bilgiler değil, bugünün gelişmelerini de yine elevator talk yapabilecek kadar gazeteci başlığıyla hem içerik olarak nitelikli, aynı zamanda iletişim tarafından da kolaylaştırıcı şekilde koyabileceğimiz imkânlar sağlarsak bu bağlantıyı daha güçlendirecektir diye düşünüyorum. Teşekkür ederim.

MEHMET ŞİMŞEK- Bende çok teşekkür ediyorum.

Evet, arkadaşlar hemen mikrofonu öne alalım. Hanımefendi, yalnız lütfen bir dakikayla sınırlı.

BAŞAK KIZILDEMİR- Turkish Coalition of America Türkiye Temsilcisi

Biz, Amerika'da Türklerin seslerinin daha kuvvetli çıkması için çalışıyoruz ve kongrede çok ciddi lobicilik çalışmalarımız var. Ve bu konuda çok güzel bir son haberi paylaşmak istiyorum, katılımcılarla.

Kongredeki Türkiye Dostluk Grubu'nun üye sayısı dün itibarıyla 130 oldu.

Ve bu gerçekten orada yaşayan Türk toplumunun gayretleri, bizim gibi kuruluşların disiplinli çalışmalarıyla oluyor. Amerikan vatandaşı olan, Green Card sahibi olan 18 yaşından büyük herkese senede 5 Bin Dolara kadar katkı verebilirler. Bunu Türkiye'de yaşayan Amerikan vatandaşı, Green Card sahibi kişiler de yapabilir. Amerika'dakiler tabii ki yapabilir.

Burada son bir önerim daha olacak. Amerika'da yaşayan Türklerin bağlı oldukları kongre üyeleriyle gidip tanışmaları bizim lobicilik çalışmalarımız açısından çok önemli. Yani gidip oraya bir Ermeni sorunu hakkında uzun bir spiel vermenize gerek yok. Ama gidip işte "Ben, Türk'üm. Sizin bölgenizde yaşıyorum." veya "Sizin bölgenizde şu kadar yatırıмым var. Bu kadar kişiye istihdam sağlıyorum." gibi bilgileri verdiğimizde o Kongre üyesi bundan sonra önüne Türkiye'yle ilgili

veya Türklerin aleyhine bir tasarı geldiğinde "Bakalım. Benim seçim bölgemde Türkler de var. Onlara da bir danışayım." diyecektir. Bunun önemini vurgulamak istiyorum. Teşekkür ederim.

MEHMET ŞİMŞEK- Evet, çok teşekkür ediyorum. Mikrofonu şuraya alalım. Pozitif ayrımcılık yapıyoruz gördüğümüz gibi, Anayasa'yı değiştirdik.

NİHAL MURADOĞLU- Teşekkür ederim. Efendim, ben, Nihal Muradoğlu, Arizona'dan.

Bütün söylenenleri çok büyük bir şevkle kabul ediyorum. Eksik olan bir şey var ki; Oprah, egoizm için kitap yazdı, yaydı. Beyefendi "Yararlanabilirsiniz, yararlanabilirsiniz" dedi. Amerika'dan başka Amerika yok, Amerika'dan önce hepimizin bulunduğu yerlerde lobicilik değil, advocacy grupları olarak oradaki organizasyonları yaşlısına, çocuğuna, hastasına yardım edecek yerlerde çalışmanızı rica ediyorum. ve bir Türk kadını olarak emrediyorum. Çünkü bunu yaptığınız zaman ancak siz kendinizi ortaya koyabileceksiniz. Ve bunu öğrenip Türkiye'ye de gelebileceksiniz. Bunu başka grupların eline bırakacaksınız diye bir şey yok; Atatürkçüsünüz diye veya başka bir şeysiniz diye. Çok rica ediyorum; Amerika, almak için diye gösterilen fakat vermekle fethedilen bir memleketdir.

Bunu hiçbir zaman unutmayın.

Ve yaptığınız lobicilikle siz paranızla yanlışlığı devam ettirme durumunda kalıyorsunuz. Halbuki advocacy grubunun ne olduğunu öğrenirseniz; bir grup problemin ne olduğunu öğrenip de bunun arkasına çözümü için dolaşacak olursanız; Türkiye'nin de şu anda advocacy grubuna ihtiyacı var.

Ve üstelik Arizona'ya gelmeniz lazım. Arizona'dan her geleni biz, oradaki Chamber of Commerce'la 'Pasifik, Pasifik' diye İngiliz'le atarız Pasifik'e. Pasifik'ten gidersiniz Çin'e, Çin'den gidebileceksiniz Türk Cumhuriyetlerine. Geriye göndermeyeceksiniz.

MEHMET ŞİMŞEK- Evet, diğer arkadaşlarımıza da zaman bırakalım. Heyecanınız için teşekkür ediyorum.

MURAT GÜZEL- Çok teşekkür ederim. Ben, sadece formatla ilgili bir tavsiyede bulunmak istiyorum, bu toplantı formatıyla ilgili.

İsmim, Murat Güzel. Amerika'nın büyük firmalarına çoğunluk Türkiye'den ve dünyanın diğer ülkelerinden hammadde sağlıyoruz, direk olarak.

Buradaki panelde konuşmacılar çok değerli ve yetenekli insanlar. Şöyle bir format olsaydı, muhtemelen daha verimli olabilirdi: Amerika'daki temsilcilerden en azından 5-6 kişi seçilebilirdi. Sorunlar burada anlatılabilirdi. Ondan sonra buradaki değerli panelistler sorulara cevap verseydi daha iyi olurdu. Sorun olacak biziz, büyüyecek olan biziz; onun için önce bizlerin konuşması lazımdı. Ama biz önce panelimizi dinledik. Onun yerine bu şekilde olsaydı muhtemelen,

MEHMET ŞİMŞEK- Tamam, mesajınızı aldım. Teşekkür ediyoruz.

Değerli arkadaşlar, tabii ki bu yapılan ilk kurultay değil. İlgili kuruluş veya ilgili Bakanlık bu çerçevede düzenledi. Ama bu önerinizi de eminim dikkate alacaklar.

Şimdi, havada birçok el var. Fakat gerçekten benden 12:00'de bitirmem istendi. 12:00'de bitireceğim. Ama eğer arzu ediyorsanız, yani biz bitirdikten sonra da sohbet devam edebilir.

Sadece şunu söyleyeyim: Ben, bundan bir süre önce Amerika'dan gelen dernek başkanlarının bir kısmıyla en azından, toplum liderleriyle bir araya geldik. Bundan sonra da Amerika'ya geldiğimizde sizleri dinlemek üzere, siz değerli arkadaşlarımızı dinlemek üzere bir araya gelebiliriz. Sizlere her zaman için zaman ayırırız. Zaman zaman yolumuz düşüyor.

En son Santiago'dayken orada dernek bile yok, ama 300-400 Türk vatandaşımız vardı; onların bir kısmıyla bir araya geldik. Sao Paulo'da aynı şekilde, Amerika'da da aynı şekilde yapacağız.

Bu tür toplantılar networking için çok önemli. Önemli olan burada içindeki her şeyi dökmenizden çok -tabii bunlar da önemli ama- burada bir beyin jimnastiği, bir fikir jimnastiği yaptık. Güzel de fikirler var. Ama mesele, buradaki networkleri geliştirmemiz, etkileşim içerisinde olmaya devam etmemiz, değerli arkadaşlar.

Hepinize; gerek panelimize, gerekse sizlere katkılarınız için çok çok teşekkür ediyorum. Sizlere iyi bir hafta sonu diliyorum. Saygılar sunuyorum.

Bir de plaket verilecekmiş, ben plaket verecekmişim; evet.

SUNUCU- Şimdi, Sayın Bakanımız konuşmacılarımıza plaketlerini takdim ediyor.

DEİK
DÜNYA TÜRK GİRİŞİMCİLER KURULTAYI
18 KASIM 2011
(Topkapı A-B Salonu)
Türk diasporasının yapması
gerekenler

OTURUM BAŞKANI : HAYATİ YAZICI
T.C. GÜMRÜK VE TİCARET BAKANİ

RAMAZAN ÇOKÇEVİK
T.C. Başbakanlık Yurtdışı Türkler Ve Akraba
Toplulukları Başkanlığı Kültürel Ve Sosyal
İlişkiler Dairesi Başkanı

GAZİ BİLGİN
T.C. Ekonomi Bakanlığı Bakü Baş Müşaviri

UĞUR ÖZTÜRK
T.C. Ekonomi Bakanlığı Serbest Bölgeler
Yurtdışı Yatırım Ve Hizmetler Genel Müdürü

HALİL AKINCI
Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi
Genel Sekreteri

ZEKİ PİLGE
DTİK Avrasya Bölge Komitesi Başkanı (2009
– 2011) Kazakistan Türk İşadamları Derneği
Başkanı

TUĞRUL ERKİN
DEİK Yönetim Kurulu ve DEİK İcra Kurulu
Üyesi, Türk-Avrasya İş Konseyleri Başkanı

Avrasya Oturumu

OTURUM BAŞKANI : HAYATİ YAZICI T.C. Gümrük ve Ticaret Bakanı

Değerli Katılımcılar, programı şu şekilde icra edeceğiz: Zaman planlaması açısından biraz sarkma oldu. Ben, şimdi, önce Zeki Pilge Bey'den bugüne kadar yapılan çalışmalarla ilgili beş dakikalık bir özet bilgi rica edeceğim, ondan sonra ben kısa bir konuşma yapacağım.

Dört başlık üzerinde müzakere edeceğiz. Ama zaman planlaması açısından ben, bu dört başlığı ayrı ayrı parçalayarak değil, dördünü birlikte takdim edeceğim. Arkadaşlarımızdan vereceğimiz süreler içerisinde görüşlerini rica edeceğim. Ve toplantımızı bu şekilde planlayarak 11:50'de bitireceğiz.

Bugün Cuma olması dolayısıyla böyle sıkışık bir program icra edeceğiz. İfade ettiğim gibi şimdi, bu program çerçevesinde Dünya Türk İş Konseyi Bölge Komite Başkanı Sayın Zeki Pilge'den bölgedeki çalışmalarını özetlemesini rica ediyorum. Buyurun, Sayın Zeki Pilge, süreniz beş dakika.

ZEKİ PİLGE DTİK Avrasya Bölge Komitesi Başkanı (2009 – 2011) Kazakistan Türk İşadamları Derneği Başkanı

Sayın Bakanım, Değerli Başkanlar, değerli arkadaşlar, Türk Diasporasının seçkin temsilcileri; öncelikle hepinize hoş geldiniz diyor, sizlerle birlikte olmaktan duyduğum mutluluğu ifade etmek istiyorum. Kurultayın hepimize hayırlı olmasını temenni ediyorum.

Değerli Arkadaşlar,

Bu yılki Kurultayımızın sloganı: 'Değişen dünyada yükselen Türkiye' Şüphesiz yükselen Türkiye için dış Türklere koordinasyonu, dünkünden çok daha fazla önem arz etmektedir. Yurtdışındaki Türk Diasporasından bahsediyoruz. Eskiden 'diaspora' deyince, korkardık bu kelimeden. Hâlbuki diaspora eski Yunancada; toprağa ekilmiş tohum demektir. Bizler Türkiye'nin, yükselen Türkiye'nin geleceği için yurtdışında toprağa ekilmiş tohumlar gibiyiz.

Kolay değil, Türk Diasporası deyince, yurtdışında 6 milyona yakın Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı var. Sayın Başkanımızın da ifade ettiği gibi yurtdışında en fazla vatandaşına sahip 10. ülkeyiz. Kolay değil, yurtdışında Türk iş adamlarının ve Türk

vatandaşlarının kurmuş olduğu 3 bin 900 dernek var.

Yurtdışındaki Türk Diasporasının, küresel hedefler doğrultusunda örgütlenmesi lazım. Çünkü biliyoruz ki; küçük grupların, iyi örgütlenmiş küçük grupların, örgütlenmemiş büyük toplulukları yönettiğini hepimiz biliyoruz. Bu manada DTİK'in önemi bir kez daha çok iyi anlaşılıyor.

Geçtiğimiz iki yıllık süre içerisinde DTİK Avrasya Bölge Başkanı olarak, Sayın Bakanım yaptıklarımızdan bahsetmemi istedi. Ben yaptıklarımızdan daha çok yapamadıklarımızdan bahsetmek istiyorum izin verirseniz.

Şüphesiz DTİK, çok yeni bir kuruluş. Bu, ikinci kurultayımız. Çatı organ olarak DTİK in kuruluşu şüphesiz çok önemli. Ancak DTİK'in yapılanmasıyla ilgili olarak bazı eleştirilerim, önerilerim var. Dün yaptığımız Bölge Başkanları Komitesinde de ifade ettiğim bazı düşüncelerimi, sizlerle paylaşmak istiyorum.

DTİK'in kuruluş amaçlarında aynen şöyle yazıyor. Diyor ki: "Yurtdışında dağınık örgütlenmiş, -altını çiziyorum, dağınık örgütlenmiş- olan başarılı girişimci ruha sahip Türk lobiciliğinin, daha etkin olması için çaba gösteren, Türk girişimcilerimizi ve uluslararası büyük güce sahip şirketlerde karar mekanizmalarının başındaki Türk profesyonelleri, tek çatı altında toplamaktır. Devam ediyor, diyor ki: "DTİK, siyasi düşüncelerin bir kenara bırakıldığı ve ortak bir payda olan yurtdışındaki Türk vatandaşları bilinci ile beş kıtada Türk iş dünyasını, derneklerini vakıf ve benzeri iş dünyası örgütlerini tek bir çatı altında toplamak üzere, DEİK çatısı altında kurulmuş özel amaçlı konseydir."

Şimdi, DTİK'in kuruluş amacına baktığımızda, buna hiçbir itirazımız olamaz. Ancak DTİK'in sadece iki yılda bir bölgeden kalkıp gelen, az sayıdaki işadamlarımızın katılımıyla, örgütlenmesini tamamlaması bana göre mümkün değil.

Önerim; her ülkede, her bölgede kurulmuş, onlarca -3 bin 900; sayı olarak ifade ediyorum- işadamlarımızın kurmuş olduğu dernekler var. DTİK, yapılanmasında ve organizasyonunda bu dernekleri muhatap almalı, DTİK, bir çatı kuruluş olarak bu dernekleri bir araya getirmeli; kuruluş amacında da olduğu gibi. Ancak bizim,

sadece iki yılda bir kurultayda bir araya gelerek, bu örgütlenmemizi sağlıklı bir şekilde tabana yaymamız mümkün değil.

Geçen yılki ilk toplantımızda 79 kişiydik, Avrasya Bölgesinden kurultaya katılan. Bu defa da Avrasya Bölgesinden kurultaya katılan, registry olmuş iş adamı sayımız şu anda 104 tane. Ben biliyorum ki, sadece Kazakistan'da 800 tane Türk firması var. Azerbaycan'da ondan daha fazla, Rusya'da ondan daha fazla. En fazla dış ticaretimizi gerçekleştirdiğimiz ülkelerden birisi Rusya ve en fazla dış ticaret açığı verdiğimiz ülkelerden birisi Rusya.

Maalesef bölgedeki işadamları derneklerimizi, DTİK'in kuruluş sözleşmesinde ve tüzüğündeki maddelere uygun olmadığı için bir araya getiremiyoruz. Sadece bireysel olarak yaptığımız çalışmalarla, bir sonuca varmamız çok zor gözüküyor.

Ben, bu eleştiriyi yaparken, geçen iki yıllık süreç içerisinde yaptıklarımızdan da birkaç cümleyle de olsa bahsetmek istiyorum.

Evet, Avrasya İş Konseyi olarak, Avrasya Bölge Komitesi olarak, geçen iki yıllık süreç içerisinde, komite arkadaşlarımızla, dört defa bir araya gelme fırsatımız oldu. Bu süreçte, değerli Bakanlarımızın da katılımı ile Moskova'da bir toplantımız oldu. Yine Azerbaycan'da bir toplantımız oldu. Bu toplantılarda bölgenin Türkiye açısından önemi ve bölgeye olan dış ticaretimizin artırılması ve Avrasya deyince çok

büyük bir coğrafyadan bahsediyoruz, bu ülkelerle olan yatırımların, bu ülkelerde olan Türk yatırımlarının artırılmasıyla ilgili çalışmalarımız oldu.

Ancak DTİK, bu anlamda oldukça genç ve yeni bir organizasyon. Yapılan girişimleri DTİK adına, tüm bölge komiteleri adına takdir ediyorum.

Ben, söz çok fazla uzatmadan, teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.

HAYATİ YAZICI-

Değerli Katılımcılar,

Kurultayın ismi; Dünya Türk Girişimciler Kurultayı. Dikkat ederseniz dört tane kavram var içinde: "dünya, Türk, girişimciler ve kurultay".

Artık, evrensel düşünüyoruz. İş ve işlemlere global olarak bakıyoruz ve örgütlenmelerimizi, girişimlerimizi dünya ölçeğinde planlıyor ve bu plan çerçevesinde vatandaşlarımızın, Türk girişimcilerinin buldukları ülkede gerçekten birlik ve bütünlüğümüzü göstererek Türkiye'nin dünya coğrafyasında ve uluslararası ilişkilerde eriştiği konumu da dikkate almak suretiyle, hep birlikte yürüyüşümüzü sürdürmek üzere bir kararlılık gösteriyoruz.

Ve bu sözlerden sonra konuşmama başlarken, gerçekten, katılımlarınız için hepimize teşekkür ediyor ve hepimiz saygıyla selamlıyorum. Ve bu toplantının, genel olarak dünyada ve bizim oturumumuz özelinde de Avrasya'da Türk Diasporasının ekonomik sosyal ve kültürel alanlarda daha güçlü bir konuma gelmesinde önemli katkılar sağlamasını diliyorum.

Bugün, Türkiye'nin önemli ekonomik aktör olarak içinde bulunduğu Avrasya Bölgesi, 25 milyon km² alanı kapsayan bir coğrafyada 310 milyondan fazla bir nüfusu barındırmaktadır. Zengin enerji kaynakları, 1,6 Trilyon Dolarla yaklaşan toplam milli geliri ve 1 Trilyon Doların üzerindeki ticaret hacmi ile Avrasya, büyük bir ekonomik güç merkezini temsil etmektedir.

Avrasya Bölgesinde, Sovyetler Birliği'nin dağılmasıyla ortaya çıkan bağımsız devletlerin planlı ekonomiden, pazar ekonomisine geçme yolundaki yoğun

faaliyetlerine ve çabasına şahit olmaktadır. Günümüzde bu ülkelerde mevcut olan ekonomik sistem, iş yapma ortamı ve iş kültürü, kendine özgü ve gerçekten zor koşullara sahip.

Bu durum firmalarımız açısından birçok zorluğu da beraberinde getirmektedir. Bununla birlikte sorunlar doğru yönetildiği takdirde bu ülke pazarlarındaki potansiyel fırsatlardan etkin bir şekilde yararlanma imkânımızın yolu açıktır.

Gürcistan, Kırgızistan, Moldova ve Ukrayna gibi ülkelerin Dünya Ticaret Örgütü'ne üye olması; Rusya, Kazakistan ve Belarus arasında, 1 Ocak 2010 tarihinde kurulan Gümrük Birliği Anlaşması gibi girişimleri yakından takip etmekteyiz.

Takdir edersiniz ki Türkiye, ekonomik ve siyasi sorunların yaşandığı bir coğrafyada, kendi başına güvenlik ve refah içinde asla olamaz. Nitekim, ülkemizin Avrasya ülkeleriyle olan ilişkileri Sovyetler Birliği'nin dağılmasından itibaren yükselen bir seyir izlemiş ve izlemektedir. Bu ülkelerin bağımsızlıklarını tanıyan ve diplomatik ilişkiler kuran ilk ülkelerden biri, Türkiye'dir. Bölge ülkelerine ilk doğrudan uçak seferlerinin başlatılması konusunda aktif olarak harekete geçen, övündüğümüz bir şirketimiz olan Türk Hava Yolları'dır.

Avrasya ülkelerinde iş yapan Türk müteşebbislerimiz, bu coğrafyada özel sektörün şekillenmesine, modern iş yapma kültürünün yerleşmesine, yaptıkları uygulamalarıyla örnek olmakta, öncülük yapmaktadırlar.

Avrasya ülkeleriyle ilişkilerimizi, en çarpıcı biçimde dış ticaret hacmimizi ortaya koymaktadır. Ben, şimdi, zamanın sınırlı olması dolayısıyla bu alanda rakamlarla örnek vermekten, sarfı nazar etmek istiyorum. Ama bir, iki örneği de sizinle paylaşmak isterim.

1986 yılında, Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği ile dış ticaret hacmimiz 630 Milyon Dolar iken; Avrasya ülkeleriyle olan ticaret hacmimiz 2010'da yeniden artış eğilimine girerek, -aradaki yılları atlayarak ifade ediyorum- 42,2 Milyar Dolar ulaşmıştır.

Bunun yanında müteahhlik hizmetlerine gelince; Avrasya Bölgesi ile ekonomik ilişkilerimiz çerçevesinde, müteahhlik hizmetleri sektörüne de özellikle değinmek

gerekirse, Türkiye Müteahhitler Birliği verilerine göre, 1972-2010 yılları arasındaki dönemde gerçekleştirilen yurtdışı müteahhitlik hizmetlerinin toplam tutarı, 187,7 Milyar Dolar'dır. Ve bu rakamın 85 Milyar Doları Avrasya Bölgelerinde hayata geçirilmiştir. Günümüzde müteahhitlerimiz en fazla iş aldıkları ülkeler, Avrasya ülkeleridir.

2010 yılında üstlenilen projelerin yüzde 40'ı Bağımsız Devletler Topluluğu ülkelerinin payına düşmüş, Türkmenistan, 4,5 milyar Dolarla, yurtdışı müteahhitlik hizmetlerinde ilk sırayı almıştır. İnşaat, teknik müşavirlik ve müteahhitlik hizmetlerinin, bölgemiz başta olmak üzere tüm dünyada yüksek kalitede hizmet veren bir yapıya kavuşması hükümetimizin temel önceliğidir.

Bu çerçevede, 2010 yılı yurtdışı müteahhitlik hizmetlerinin 22 Milyar Dolara kadar çıkan iş hacminin, 2023 yılında 100 Milyar Dolara yükselmesini hedeflemiş bulunduk.

Gelişmiş ülke pazarlarına girmeyi ve dünyanın inşaat ve müteahhitlik alanındaki ilk 225 firması arasında en az 40 firmamızın yer almasını hedefliyoruz. Müşavirlik hizmetlerinde de Türk firmalarının payının artması yönünde çalışmalarımızı sürdürüyoruz.

Değerli Katılımcılar;

Avrasya bölgesinde hükümet olarak faaliyetlerimizden de kısaca söz etmek istiyorum.

Sürdürdüğümüz başarılı diplomatik ilişkilerle vatandaşlarımızın birçok ülkeye vizesiz girişlerini sağladık. Suriye, Pakistan, Arnavutluk, Ürdün, Lübnan ve en son olarak Rusya ile yapılan karşılıklı vize anlaşmalarıyla

vatandaşlarımıza vize uygulamayan ülke sayısını 90'a çıkartmış bulunmaktayız. Özellikle, Rusya ve Gürcistan ile vizelerin karşılıklı olarak kaldırılması, siyasi ve ekonomik ilişkilerimize gerçekten yeni bir boyut katmış bulunmaktadır.

Türk Cumhuriyetleriyle vizeleri karşılıklı olarak kaldırmaya, siyasi diyalogu artırmaya, ticareti teşvik etmeye ve sivil toplum örgütlerinin faaliyetlerini desteklemeye devam edeceğiz.

Az önce de sözünü ettiğim Türk Hava Yolları, Türkiye'den vize istemeyen ülkelerin 30 kadarına doğrudan uçuş düzenlemektedir. Böylece işadamlarımız hiçbir engel ile karşılaşmadan ve sadece pasaportlarıyla, 30'u aşkın ülkeye seyahat etme imkânına kavuşmuş bulunmaktadırlar.

Hedefimiz; yakın ve uzak komşularımızın tamamıyla vizelerin kaldırılmasıdır. Bu çerçevede Türkiye'nin Schengen vize sistemine dâhil edilmesi için Avrupalı muhataplarımız nezdindeki girişimlerimizi de sürdürmekteyiz.

2010 yılında Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı'nı kurduk. Az önce de açılış konuşmasında Sayın Başkan, bu konudaki hükümetin çalışmalarını kısaca özetledi.

Başkanlığın kurulmasının, başta Batı Avrupa olmak üzere, Amerika Birleşik Devletleri'nden Avusturya'ya kadar geniş bir coğrafyada yaşayan vatandaşlarımız ile tarihi ve kültürel birlikteliğimiz olan soydaş ve akraba topluluklarının beklentilerini karşılamak adına son derece önemli işlev göreceğine inanmaktayız.

TİKA'yı hepimiz tanıyor ve biliyorsunuz. TİKA'yı harekete geçirerek Ortadoğu, Kafkasya, Asya ve Afrika'da; 23 ülkede onlarca koordinasyon merkezi oluşturduk. Hükümet olarak Orta Asya Bölgesi, Türk Cumhuriyetleri ve geniş Türk coğrafyasıyla ilişkilerimize büyük ivme kazandırdık.

İkili ilişkiler, çok taraflı toplantılar, TİKA yardımları, Türk işadamlarıyla sivil toplum kuruluşlarının bölgedeki yatırımları ve faaliyetleri, bu yeni dönemin önemli bileşenleridir.

Bu dönemde Kuzey Irak Türkmenlerine, Kırım Tatarlarına, Ahıska Türklerine, Gagavuz Türklerine, Afganistan Özbek Türkmenlerine,

Gürcistan, Azerbaycan ve Karakalpak Türklerine, Moğolistan Kazaklarına, Kosova ve Makedonya Türklerine, Batı Trakya ve Bulgaristan Türklerine kalkınma desteği verdik. Kültürel ve tarihi değerlerin koruma altına alınmasına da katkıda bulduk ve bu coğrafyada yer alan tarihi mirasın restore edilmesi konusunda büyük kaynak aktarmakta ve tarihi değerleri yeniden diriltmekteyiz.

Desteğimizle kurulan ve finanse etmeye devam ettiğimiz Kırgızistan'daki Manas Üniversitesi ile Kazakistan'daki Ahmet Yesevi Üniversitesi bu coğrafyada gerçekleştirdiğimiz iki önemli eğitim faaliyetidir.

Çok önemli bir diğer çalışma olan yüksek Düzeyli Stratejik İşbirliği Konseyi uygulamasını da Kırgızistan'ın ardından diğer Türk Cumhuriyetleri ile inşallah hayata geçireceğiz.

Değerli Katılımcılar;

Hepinizin bildiği üzere Türkiye, yurtdışında yaşayan Türklerin dayanışma ve işbirliği içerisinde gönül birliği ile hareket ettiği bir diasporayı oluşturma konusunda, son yıllarda önemli mesafeler kat etmiştir. Güçlü bir diasporanın oluşması, ülkemizin tüm dünyada ekonomik ve sosyal etkinliğini elbette ki, önemli ölçüde artıracaktır.

Yurtdışında yaşayan Türklerin, Türkiye ile bağlarını güçlendirmeleri, hem sermaye kaynaklarının ülkemize girişini artıracak, hem de sermaye sahiplerinin buldukları ülkelerde daha güçlü bir konuma erişmelerine vesile olacaktır.

Türkiye olarak yurtiçi ve yurtdışındaki ekonomik ilişki ve etkileşim düzeyini istediğimiz seviyeye çıkardığımızda yurtiçindeki girişimcimiz yurtdışında fırsatlarla, yurtdışındaki girişimcimiz ise yurtiçindeki fırsatlarla buluşacak ve böylelikle ekonomik refahı artırma imkânına karşılıklı olarak sahip olunacaktır. Özellikle gelişmiş ülkelerdeki ileri teknoloji ürünü mal ve hizmetlerin bu bölgelerdeki Türk varlığı yoluyla ülkemize kolayca aktarılması fırsatı da bugünkünden daha ileri seviyeye gelsecektir.

Öte yandan güçlü bir Türk Diasporası, ülkemizin tüm dünyadaki siyasal gücüne de önemli katkı sağlayacaktır. Yurtdışında örgütlenmiş ve bulunduğu ülkelerde ekonomik ve siyasal yaptırım gücüne sahip

bir Türk Diasporası, sözde Ermeni soykırım meselesi başta olmak üzere, Türk dış politikasındaki temel sorunların dış dünya nezdinde Ermeni ve Rum lobilerinin tasarrufuna bırakılması gibi olumsuz bir sonucu da elbette ki ortadan kaldıracaktır.

Böylesi bir diasporanın oluşması, Türkiye olarak meşru ve haklı bir noktada bulunduğumuz birçok meselede tarihi gerçeklerin dünya kamuoyuna doğru biçimde yansıtılmasına zemin hazırlayacaktır.

Tüm bu çalışmalarını yaparken, hükümet olarak göreve geldiğimizden beri, Türkiye'nin, artık bu büyük diasporayı güçlendirecek adımları atması sorumluluğunu her zaman taşıdık ve bu konuda gerçekten içtenlikli bir biçimde çalışmalarımızı sürdürüyor ve bu alanda çalışma yapan her kurum ve kuruluşa gücümüz ve imkânımız ölçüsünde katkı vermekten asla kaçınmıyoruz.

Amacımız; dünya üzerindeki Türk varlığının örgütü, birbirinden haberdar ve işbirliği içerisinde çalışan, bulunduğu ülkelerde siyasal ve ekonomik açılardan hükümetlere baskı aracı olma işlevi gören, yurtiçi ve yurtdışı ekonomik fırsatların farkında olan ve bunları maksimize etme amacı güden bir diasporaya dönüşmesini sağlamaktır.

Bugünkü toplantı ve bu yöndeki sivil ve özel girişimler, çalışmalarımıza ivme kazandıran ve bizi güçlendiren unsurlardır.

Hepinize, beni dinlediğiniz için bir kez daha teşekkür ediyorum.

Bu toplantının, önce dünyaya ve özelde de Avrasya Bölgesine, burada yer alan Türk müteşebbislerin daha güçlü hale gelmelerine imkân sağlamasını diliyor, hepimizi tekrar saygıyla selamlıyorum.

Değerli Katılımcılar;

Dört konu, dört başlık altında müzakere edeceğiz. Ben, bu dört konuyu okuyarak sizlerle paylaşayım. Bunların ayrı ayrı değil, birlikte müzakeresini sürdürelim.

Başlıkları okuduktan sonra bu konuda görüşlerini ifade edecek olan arkadaşlarıma söz vereceğim. Yapılan planlamaya göre her konuyla alakalı, ikişer dakika planlama yapılmıştı. Bunu, şimdi, beşer dakikada, dört başlığı beşer dakika içerisinde özetlemelerini rica edeceğim.

Oturumun birinci konu başlığı: Türk Diasporasının ekonomik varlığının güçlendirilmesi. Bu başlık altında; diasporanın buldukları ülkelerde daha etkin olabilmesi için, ekonomik güçleri nasıl artırılabilir? Diaspora üyeleri arasında ticaret nasıl canlandırılabilir? Diasporadaki girişimcilerin finansmanına erişimi nasıl artırılabilir? Birinci başlık, bu.

İkinci başlık: Türklerin yaşadıkları ülkelere entegrasyonunun güçlendirilmesi. Bu başlık altında; Türk Diasporasının yaşadığı ülkeye ve topluma entegrasyonu nasıl güçlendirilebilir? Türk diasporasının beşeri sermayesini artırmak için neler yapılabilir?

Üçüncü başlık: Türk Diasporasının etkin bir şekilde örgütlenmesi ve güçlü bir Türkiye lobisi yapabilmesi için Türk Diasporası nasıl daha etkin bir şekilde örgütlenip Türkiye lobisi yapabilir? Etkin Türkiye lobisi için diaspora- anavatan bağlantısı, nasıl tesis edilebilir? Türk sivil toplum kuruluşları arasında etkin koordinasyon nasıl sağlanabilir?"

Dördüncü başlık: 'Türk Diasporasının anavatan ile etkileşiminin güçlendirilmesi' başlığı altında, Türk Diasporası ile anavatan arasında etkin bir işbirliği nasıl tesis edilebilir? Diaspora üyeleri Türkiye'nin ulusal hedeflerine ve ekonomik kalkınmasına nasıl bir katkı sağlayabilir?

Evet, bu dört başlığı müzakere edeceğiz. Bu konuyla alakalı arkadaşlarımızın görüşlerini alacağız.

Ben hemen baştan başlayım. Ramazan Çokçevik'den başlayım. Böyle bu tarafa

doğru gidelim.

Ramazan Çokçevik Bey. Her konuşmacı arkadaşım kayda geçmesi için ismini de söylerse iyi olur.

RAMAZAN ÇOKÇEVİK- Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı Kültürel ve Sosyal İlişkiler Dairesi Başkanı

Sayın Bakanımız ve açılış konuşmasında da Sayın Başkanımızın ifade ettiği konular, gayet netti ve konuya girizgâh olarak da gayet anlamlıydı bence.

Ben, bu dört başlıkla ilgili olarak, belki Türk Diasporasının 50 yıl sonra geldiği noktada, kurumsallaşması adına atılmış olan en önemli adımlardan birisi olarak, belki Başkanlığımızın kurulmasıyla beraber gelenen noktayı ifade etmek istiyorum.

Bu, biraz önce Sayın Bakanımızın ifade ettiği dört ana başlık, Başkanlığımızın görev alanlarında, özellikle ekonomik boyutu biraz daha birçok Bakanlıkla da ilişkilendirerek bir kenara koyarsak, temel amaçlarıyla örtüşen noktada ve Başkanlığımızın; ben, o anlamda belki bir şeyler söylemekte fayda mülâhaza ediyorum.

Bu çerçevede üreticiye çözümler için oluşturulmuş teşkilatımızda belli kurullar var. Dört amaca yönelik daireden, üç ana koordinasyon kurulu var. Yurtdışı Vatandaşlar Danışma Kurulu; diasporadan temsilcilerle ve sivil toplum kuruluşları temsilcileri ve ilgili paydaş kuruluşlarla oluşan bir kurulla bu noktada belli tespitleri yapmak, bu tespitleri belli stratejiler haline getirerek, Türkiye'nin diaspora açısından bulunduğu noktayı tespit ederek, kısa, orta, uzun vadeli eylem adımları, eylem planlarını oluşturarak 2023'te, 2050'de nerede olacağına dair belli hedefleri koyarak, bunları tüm paydaşlarla geri beslemesini alarak koordine etme misyonuyla, tabiri caizse bu ivmeyi ve dinamizmi tespit ederek, bu birçok farklı kuruluşun faaliyetinin izlenmesi ve aynı hedefe beraber yürütülmesinin sağlanmasını sağlamak için oluşturulmuş bir kurul.

Bir diğer kurumumuz, bu hizmeti biraz da soydaş, akraba topluluklar çerçevesinde yine kurullarla, yine koordinasyonla yapmaya çalışacak. Bu kurullar, bu dört temel işlevin belki de kamu, hükümet siyasi

ayağıyla beraber bürokratik ayağını, sivil ayağını bir araya getirecek ve bunun sürekliliğini ve takibini sağlayacak bir kurul çalışması. Ben, bürokratik açıdan, bizim başkanlığımız açısından, önemli bir çerçeve oluşturacağını düşünüyorum. Bu vesile ile saygılarımı yinelemek istiyorum.

HAYATİ YAZICI- Peki, teşekkür ediyorum.

Şimdi de söz sırası Sayın Gazi Bilgin'de. Buyurun Sayın Bilgin.

GAZİ BİLGİN- T.C Ekonomi Bakanlığı Bakü Baş Müşaviri

Teşekkür ederim, Sayın Bakanım.

Efendim, eğer izniniz olursa ben, görevim gereği biraz da Azerbaycan'ın Kafkasya merkezinin hem diaspora anlamında hem de bizim oradaki ekonomik ve ticari varlığımız anlamında değerlendirmelerde bulunmak istiyorum.

Değerli arkadaşlar, değerli dinleyenler;

Ben, üç yıla yakındır Azerbaycan'da Büyükelçilikte Ticaret Baş Müşaviri olarak görevime devam ediyorum.

Biz, kardeş ve dost Azerbaycan'da, gerek orada mukim, yerleşik işadamlarımız olarak, gerekse Türkiye'den Azerbaycan'a ticaret yapan işadamlarımız olarak kendimizi Azerbaycan'ın bir parçası olarak değerlendiriyoruz. Dolayısıyla, hem Azerbaycan'ın iktisadi inkişafında ciddi anlamda rol almış durumdayız, hem de kardeş halkla birlikte gelecekte oluşturacağımız diaspora için çalışmalıyız. Burada bir şeyi ifade etmek isterim. Azerbaycan Cumhurbaşkanı Sayın İlham Aliyev'in bir sözü var. Der ki: "Bir milletin iki diasporası olmaz" der. Dolayısıyla, Avrasya'nın merkezinde Azerbaycan'da, esasında geleceğe yönelik ve bir millet olan iki halkın bu anlamda da bir fikir birliği oluşturma yönünde de ciddi adımlar attığını görüyorum.

Biz, 700 civarında Türk firması olarak Azerbaycan'da faaliyet gösteriyoruz. 25 bin kişilik istihdam yarattığımızı biliyoruz. 6,5 Milyar Dolarlık ihale alınmış; bu, 2003 ve 2011 yılları arasındaki değerdir. Yine, Azerbaycan'a önemli miktarda Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı'ndan olmak üzere 3,2 milyar dolarlık yatırım yapılmıştır. 6,5 Dolarlık da doğrudan yatırımı olan bir ülkeyiz. Dolayısıyla, Azerbaycan'ın hem neft sektöründe -Azerbaycan'daki ifadesi ile-, enerji ve gaz sektöründe hem de onun dışındaki sektörlerde de ciddi olarak varlığımızı hissettiren bir ülkeyiz. Bundan Azerbaycan yönetimi de son derece memnun, Azerbaycan halkı da şirketlerimizin ve insanımızın Azerbaycan'da bulunmasından son derece mutlu.

Biz Azerbaycan'la bir millet, iki devletiz dedik. Burada dil, kültür ve tarih birliğimiz; bizim, hem bugünümüzü oluşturmamıza, hem de geleceğimize, daha derin iktisadi entegrasyona gitmemize geniş fırsat veren bir ortam var. Ortak çıkarlarımız var. Bu ortak çıkarlarımız; siyasi çıkarlarımız da bunun içerisinde, ekonomik çıkarlarımız da bunun içerisinde. Dolayısıyla ortak çıkarlarımızın bizim daha sıkı birlikte çalışmamızı gerektirdiğini düşünülüyor ve Azerbaycan'da da bu isteğin olduğunu görüyoruz.

Artan ticaret hacmimiz: Azerbaycan'ın hali hazırdaki ithalatından

yüzde 13 oranında pay alıyoruz. Rusya Federasyonu'ndan sonra, ikinci ülke durumundayız. Azerbaycan halkının 100 yılı aşkın süredir Ruslarla birlikte yaşadığını ve bir tüketme geleneğini alışkanlıklarını da hesaba kattığımızda biz, hızlı bir gelişme içerisindeyiz. Ümit ediyorum ki, önümüzdeki birkaç yıl içerisinde de birinci ülke olabileceğiz.

Yalnız burada bir dezavantajımız var. Azerbaycan'ın Rusya ve birkaç BDT ülkesiyle imzaladığı Serbest Ticaret Anlaşması, tabii orda bir avantaj yaratmaktadır. Ümit ediyoruz ki, biz de benzeri bir anlaşmayı Azerbaycan ile akdedeceğiz; bu konuda tekliflerimiz var. Başbakanımızın ve hükümetimizin bu konudaki girişimlerini biliyoruz.

Yalnız yine memnuniyet verici bir şey; son oluşturulan bu serbest ticaret bölgesinde Azerbaycan, imza koymadı. Dolayısıyla, bu oluşumun dışında kaldı. Azerbaycan'ın esas niyeti, Avrupa kurumlarıyla entegre olmak, hem enerjisini, hem iktisadi hayatını Avrupa kurumlarına ve normlarına taşımak.

Azerbaycan, bir geçiş ülkesi, bir geçiş ekonomisi. Tabii ki kendine mahsus sıkıntıları da var. Ama biz, bizim insanımız onu sıkıntı olarak değerlendirmiyoruz ve o sıkıntıların aşılmasında da Azerbaycan'la, gerek devlet idaresiyle, gerek sivil toplumla işbirliği yaparak, o sıkıntıları da müştereken aşıyoruz.

Bizim Azerbaycan'la ciddi ölçüde eğitim işbirliğimiz var. Bütün bunları, diasporanın esasında alt yapısını oluşturan unsurlar olarak ifade etmek istiyorum, Sayın Bakanım.

Azerbaycan'da 4 bin civarında Türk öğrenci eğitim görüyor. Mezun olanların önemli bir kısmı da Azerbaycan'da iş kuruyor, işadamı oluyor. Aranızda şu anda bulunan arkadaşlarımız var, ben onları görüyorum. Yine aynı şekilde Azerbaycanlı çocuklarımız, ülkemizde eğitim görüyor. Onların da ülkemizde iş kurduklarını görüyoruz, onu da biliyoruz.

Son imzalanan Stratejik İşbirliği Anlaşması -ki bunun ilk toplantısı İzmir'de yapıldı; Sayın Başbakanımızın ve Cumhurbaşkanının, İlham Aliyev'in önderliğinde, başkanlıklarında- ve bunun çok önemli bir gelişmesi olarak da PETKİM'de temeli atılan, 5 Milyar Dolarlık bir yatırım; bu, ülkemize hem istihdam olarak, hem katma değer olarak, hem de

Türkiye'nin ihtiyaç duyduğu ara malı girdisi olarak, önemli fırsatlar yaratacaktır.

Azerbaycan, malum olduğu üzere tarihi İpek Yolunun ana güzergâhlarından birisi. Bu güzergâh, esasında bugün de geçerlidir. Hem enerji koridorları bakımından, hem de doğudan batıya erişim bakımından oldukça önemli bir konuma sahiptir ki raylı sistemde İstanbul'dan Bakü'ye, oradan doğuya, Pekin'e kadar uzanacaktır. Bunun da 2013 yılında açılacağını biliyoruz. Bu, bizim ihracatçımız için de çok ciddi fırsat yaratacaktır.

Hazar Havzası, bizim ekonomik gelişmemiz açısından, diğer Türk devletlerine erişim açısından ve Güney Rusya'daki özerk cumhuriyetlere erişim açısından da son derece önemlidir. İşadamlarımızı Azerbaycan'ı bir lojistik merkez olarak düşünerek yatırımlarını, ilişkilerini o anlamda değerlendirmeye davet ediyorum. Sadece ticaret yapan değil, bu anlamda da bir lojistik merkezi oluşturarak daha geniş perspektiften bölge ülkeleriyle de ilişki kurmalarını tavsiye ediyorum.

Bir şey daha tavsiye ediyorum. Lütfen, her başlangıçta bizi arayın mutlaka. Müşavirliğimizle temasa geçin ki olabilecek bazı yanlışları -mümkündür- bizim düzeltme fırsatımız olacaktır.

Burada diaspora ile ilgili de bir iki ifadede bulunmak istiyorum. Tabii diaspora, esas itibarı itibarıyla ortak anlayışı, ortak bir vizyonu oluşturmanın sonucudur ve Ermeni'nin bir sözde soykırımı, Yahudi'nin bir Filistin iddiasından kaynaklanan ciddi bir diaspora geleneği oluşturulmuştur.

Bizim bu anlamda Türkiye olarak önümüze koymamız gereken vizyonumuz ne olmalıdır; belki oradan başlamak gerekir diye düşünüyorum. 2023 hedeflerimiz, buna bir temel teşkil edebilir mi; onun üzerinde düşünmek lazım. Belki buraya katılan işadamlarımızla ilgili şimdi olmasa dahi, elektronik ortamda bir anket çalışması yaparak bu birlikteliği bu iş birliğini nasıl sağlayabiliriz; onun biraz üzerinde durmak lazım diye düşünüyorum.

Aslında bizim fırsatımız var. Dünyanın her tarafına yayılmış insanlarız. Uydu sistemimiz var ve dünyanın her tarafına Türkçeyi ulaştırıyoruz. Bu, çok ciddi fırsat bizim için.

HAYATİ YAZICI- Çok teşekkür ediyorum. Burada arkadaşlarımız görüşlerini ifade ettikten sonra sizlerden de soru olarak veyahut katkı yapmak suretiyle toplantıyı interaktif hale getireceğiz, zamanımız elverdiği oranda.

Şimdi söz, Sayın Uğur Öztürk'ün. Buyurun

UĞUR ÖZTÜRK- T.C. Ekonomi Bakanlığı Serbest Bölgeler Yurtdışı Yatırım ve Hizmetler Genel Müdürü

Teşekkür ederim Sayın Bakan.

Sayın Bakanım, Değerli Katılımcılar; sizleri saygıyla selamlıyor ve düzenlenen bu müstesna organizasyonda yer almaktan duyduğum memnuniyeti ifade ederek, sözlerime başlamak istiyorum.

23 milyon km² yüz ölçümü ve 350 milyon nüfusa sahip olan Avrasya coğrafyası, dünyanın en önemli enerji havzalarından -sizlerin de malumunuz- birini teşkil etmekte. Dünya petrol rezervlerinin yüzde 10'unun, doğalgaz rezervlerinin yüzde 32'sinin bu coğrafyada bulunduğu ve dünya enerji fiyatlarının hızla yükselmesi ile yıllık ortalama yüzde 10 düzeyinde gerçekleşen büyüme hızı Avrasya'nın dünyanın en önemli ekonomi ve ticaret merkezleri biri olma yolunda süratle ilerlemesini sağlamaktadır.

Nitekim bölgeye, son 15 yıl içinde başta çeşitli sektörlerde 250 Milyar Doların üzerinde doğrudan yabancı sermaye akışı gerçekleşmesi bölgenin ekonomik ve stratejik önemini perçinlemektedir.

1991 yılında bağımsızlıklarını ilan etmeleri ile birlikte, başta ortak tarih ve kültür birliğine sahip olduğumuz Türk Cumhuriyetleri olmak üzere, yeni dönemin aktörlerini ilk tanıyan ülke olan Türkiye, Avrasya ülkeleri ile her alanda yoğun bir iş birliği başlatmıştır.

Ülkemizin, Avrasya ülkelerine yönelik olarak geliştirdiği ticari ve ekonomik iş birliği stratejisinin temelini, sahip olunan kaynakların ortak fayda temelinde kullanılacağı politikaların oluşturulması, üretim paylaşım stratejileri geliştirilerek, rekabet ortamından çok boyutlu iş birliği temelinde ortaklıklar kurulması sürecine geçişin sağlanması oluşturmaktadır.

Tüm bu gelişmelerin sonucunda 1992 yılında 2 Milyar Doların altında olan Türkiye-Avrasya dış ticaret hacmi, 2010 yılı sonunda 42 Milyar Dolara yaklaşmış, bu geniş coğrafyanın dört bir yanında inşa edilmiş otel hastane, iş merkezi, yol, köprü gibi birçok prestij projesi de Türk müteahhitleri tarafından gerçekleştirilmiştir.

2011 yılı Ekim ayı sonu itibarıyla müteahhitemizin bu coğrafyada üstlendiği projelerin toplam değeri, 88,9 Milyar Dolara ulaşmış, Türkiye, artık bu bölgede müteahhithlik alanında bir marka haline gelmiştir. Ancak sadece müteahhithlik değil. Yatırımlara baktığımızda da tekstil, konfeksiyon, gıda, turizm, iletişim, mağazacılık, eğitim, müteahhithliğe paralel inşaat malzemeleri, mobilya, bankacılık, elektronik gibi pek çok sektörde, toplam değeri 10 Milyar Doların üzerinde yatırım gerçekleştirildiğini yine görmekteyiz.

İşadamlarımız buldukları ülkelerde katma değer üreterek, istihdam sağlayarak, vergi ödeyerek bu ülkelerin ekonomik gelişimine katkıda bulunmaktadır.

Türk Diasporası, akrabalık derecesinde yakın olduğumuz Avrasya

coğrafyasında bizim için en önemli kuvvet çarpanlarımızdan bir tanesidir. Hedefimiz ise, satın alma güçleri sürekli olarak artan ve rekor seviyelerdeki enerji fiyatlarıyla önemli mali güce kavuşan Avrasya coğrafyasının sunduğu fırsatları değerlendirmek ve Türkiye'yi orada yerleşik işadamlarımızın da katkısıyla birer Avrasya kaplanı haline getirmektir.

Avrasya'daki ekonomik varlığımızın güçlendirilmesi ve bu coğrafyada sunulan imkânlardan yararlanılmasına yönelik Ekonomi Bakanlığı olarak çalışmalarımız esas itibarı ile orada yerleşik iş adamlarımızın ekonomik açıdan güçlendirilmesine de doğrudan katkı sağlamaktadır.

Bu noktada ben, bu çalışmamızın dört ana başlığını teşkil eden hususlarla alakalı görüşlerimi, sizlerle paylaşmak istiyorum.

Türk Diasporasının ekonomik varlığını nasıl güçlendirebiliriz; noktasında iki konuda değişim sağlanması, istenilen sonuçları elde etmemizi sağlayabilecektir. Öncelikle diaspora mensupları yalnızca ticaret erbabı olmamalı ve üretime de el atmalıdırlar. Diaspora mensupları, hem anavatanında hem de yurtdışında üretici sıfatını elde etmelidirler. Üreten, aynı zamanda küresel düşünebilmelidir. Dünyanın gidişatına ayak uydurmuş, kendini yeni koşullara hazırlamış diaspora fertleri bu hedefe ulaşacak, güçlü bir ekonomik birikimi elde edeceklerdir.

Öte yandan bugün diasporamızı ekonomik anlamda kârlı kılacak olan da alelade bir üretim değildir, takdir edersiniz. Bugün refah ve zenginlik yalnız üretmek değil, markalaşarak elde edilmektedir. Bu bakımdan markalaşmaya paralel olarak, inovasyon da önemli bir hadisedir. Yenileşerek bu değişime ayak uydurma, hızla değişen tüketici taleplerini karşılama daha da güçlenmenin yoludur.

Türk Diasporasının yaşadığı ülkeye ve topluma entegrasyonunu güçlendirmek ve sosyal sermayesini artırmak için neler yapılabilir: Entegrasyonun başarıya ulaşması için bir arada yaşama iradesinin güçlü bir biçimde ortaya konması ve bir arada yaşamanın her kesimin açık ve dürüstçe kabulü gerekmektedir, takdir edersiniz. Bu çerçevede bakıldığında bir arada yaşama iradesinin en önemli göstergelerinden birisi de toplumun geleceğine birlikte karar verilmesidir. Bu kapsamda entegrasyon

sürecinin sağlıklı biçimde yürümesi, ülkenin karar mekanizmalarında yer alabilen fertlerin varlığıyla, doğru orantılıdır. Siyasetin hem Türk kökenli vatandaşların haklarını savunması, yaşam şartlarının daha iyiye kavuşturulmasında, hem de entegrasyonla topluma kendini kabul ettirmede büyük faydaları da bulunmaktadır. Bu çerçevede yurt dışındaki buldukları ülkenin kaderine sahip çıktıklarını göstermek entegrasyonu hızlandıracak önemli bir vasıfıdır.

Sosyal sermayenin artırılması, doğrudan insan niteliğini zenginleştirmek demektir. Bu kapsamda hem eğitimin, hem de tecrübenin bileşkesinde insanımıza en iyi bilgi kaynaklarının sunulmasıyla, bu kaynaklarla donanması ve tecrübelerle sınanmasıyla sosyal sermayemiz artacaktır. Ancak bu noktada unutulmamalıdır ki sosyal sermayenin zenginleşmesi, her şeyden önce bir vizyon meselesidir. Dünyaya geniş bir çerçeveden bakabilmenin, dünyada yaşanan değişimlere hâkim olabilmenin ve bunları takip edebilmenin bir sonucudur.

Ekonomik varlığı ve sosyal sermayesi artan Türk Diasporası, nasıl etkin bir şekilde örgütlenip, Türkiye lobisi yapabilir: Ekonomik varlığını ve sosyal sermayesi artırmış bir diasporasının etkin bir biçimde lobicilik faaliyetlerine katılabilmesi için kamuoyunun hem ülkemizde, hem de buldukları ülkelerde etkileme gücüne sahip olması gerektiği açıktır. Bu da Türk Diasporasının örgütlü hareket edebilme yeteneğinin ve toplumları sürükleyen kanaat önderlerinin yönlendirebilme yetenekleriyle ilişkilidir. Türk Diasporası her bir alanda örgütlenmeli, kendi haklarını ve çıkarlarını anavatanın çıkarlarıyla savunabileceği sivil toplum örgütleri kurmalı, var olanları da güçlendirmelidir. Bu açıdan hem ülke ölçeğinde, hem kıtalar ölçeğinde, hem de küresel ölçekte hareket edebilen yapılara ihtiyaç duyulmaktadır.

Bu noktada Türk Diasporasının ana vatanla ilişkisi nasıl güçlendirilebilir: Kanaatimce, özetle iki yolu bulunmaktadır. ... dikkat göstermek, ticaretin birleştirici niteliğini azami bir biçimde kullanmaktır. Öte yandan kurumsal yapıların bugün hem sivil toplum ve meslek örgütleriyle, hem de kamu kesimi ile diyalog içinde bulunması, yine bizler için çok mühimdir. Bu diyalogla gelişecek işişareler, hem etkileşimi verimli kılacak, hem de beraber hareket etme

imkânımızı artıracaktır. Elbette burada anavatan önderliğinde ve yönlendiriciliğinde daha fazla mesafe katedilebileceği açıktır.

Şimdi yurtdışında yerleşik iş adamlarımız, bizim için birer fahri ticaret müşaviri, ticaret ataşesi olarak görev yapmaktadırlar; bizim inancımıza göre. Ekonomi Bakanlığı olarak dünyanın hemen her yerinde yerleşik müteşebbüslerimizin bize ilettikleri bilgilerden yararlanmaktayız; müteahhithlik, lojistik önde olmak üzere. Bakanlığımız ve yurtdışı teşkilatımız, yurtdışında yerleşik iş adamlarımızın karşılaştıkları sorunları çözmek için de etkin olarak çaba sarf etmektedirler.

Bununla birlikte bu bilgi akışının tek taraflı değil, karşılıklı olarak gerçekleştirilmesi, Türkiye'nin ekonomik, siyasi, kültürel hedefleri konusunda diasporamızın düzenli olarak bilgilendirilmesi, onların da bu hedefler doğrultusunda faaliyette bulunmalarını ve çalışmalarımızda bir sinerjinin yakalanmasını sağlayacaktır. Zira Türkiye'nin yalnız Avrasya coğrafyasına yönelik değil, küresel ekonomik çıkarları da gerek anavatanında yerleşik müteşebbüslerimizin, gerek diasporamızın etkin bir rol oynamasını, birbirleri ile sağlam bir güç birliğini yakalamalarını gerektirmektedir.

2023 yılında 2 Trilyon Dolar milli gelire, 500 Milyar Dolar ihracata ulaşmış dünyanın en büyük 10 ekonomisinden biri haline gelmiş küresel bir güç olan Türkiye, ancak bu sinerjinin yakalanması ile takdir edersiniz ki mümkün olabilecektir.

Sayın Bakanım, değerli katılımcılar; sözlerime son verirken sizleri saygıyla selamlıyor ve bu müstesna organizasyonun Türkiye'nin güçlü yarınları için başarılı bir adım teşkil etmesini diliyorum. Saygılarımla.

HAYATİ YAZICI- Çok teşekkür ediyorum. Şimdi söz, Sayın Halil Akıncı'nın. Buyurun, Sayın Akıncı.

HALİL AKINCI- Türk Konseyi Genel Sekreteri

Sayın Bakanım, Değerli Katılımcılar; ben, Türk Konseyi Genel Sekreteri olarak Türk dünyasının entegrasyonu üzerinde durmak istiyorum.

Biliyorsunuz, 1991 yılında yeni bağımsız Türk devletlerinin ortaya çıkmasından sonra Türk semineri süreci başladı. 1992 yılında Ankara süreci ile başlayan bu faaliyet, 2010 yılında İstanbul Zirvesi'nde 10. toplantısını yaptı. Ama bundan önce 2009 yılında, Nahcivan'da yapılan 9. zirvede, bir Türkçe Konuşan Devletler İş Birliği Konseyi kurulması kararlaştırıldı. Bu konuda söz ön alan devlet başkanı Nursultan Nazarbayev'di. Daha önce de söyledikleri şu, Antalya zirvesinde; "Artık şimdiye kadar çok konuştuk, bundan sonra bir iş yapalım. Bizim aldığımız kararları takip edecek ve yeni Türk dünyasının entegrasyonu için yeni faaliyetler öngörecek bir sekreteryaya kuralım." dedi. 16 Eylül 2010 tarihinde de bu sekreteryaya İstanbul'da kuruldu. Ben de Moskova'daki görevimden ayrıldıktan sonra bu göreve seçildim.

Bir yıl içinde ne yaptık: Bir kere kanalize etmek lazım bu faaliyetleri. Daha evvelki bildirimleri hatırlarsanız -yahut zirvelerde hazır bulunanlar da var veyahut zirvelerin bulunduğu şehirlerde olup da bu zirvelerden haberdar olan aranızda var, biliyorum-konuşuluyordu, her konuda bir takım kararlar alınıyordu; fakat bu

kararların uygulanma mekanizması yoktu. Sekreteryaya verilen başlıca görev, bu kararların uygulanması ve yeni tedbirlerin alınması konusunda gerekli hazırlıkları yapmak.

Teacrübe şunu gösterdi; somut birtakım şeylere yönelmek lazım. Mesela Türk dünyasının entegrasyonu için ne temel olabilir: Temel olarak, ekonomik ilişkilerin daha da geliştirilmesini gördük. Ekonomik ilişkilerin ne kadar zor geliştiğini sizler biliyorsunuz. 1992, 1993, 1994 yıllarından beri aranızda bu ülkelerde faaliyette bulunmuş olanlar var. Onun için zirvelerin konusunun spesifik bir şey olması kararlaştırıldı. Spesifik başlık altında toplanalım ve bu seneki Almatı Zirvesi de 'Ekonomik İşbirliği' konusu başlığı altında toplandı.

Peki, bu arada bir yıl içinde ne yapıldı entegrasyon konusunda: Bazı zayıf noktalarımız olduğunu biliyoruz. Bu zayıf noktalarımızdan bir tanesi, örgütsüzlük. İkincisi, mevzuatın yetersizliği.

Bütün bunlarla baş etmek için önce bir kere örgütsel yapıyı değiştirmek gerekirdi. Peki, örgütsel yapıyı değiştirirken bunun arkasındaki saik neydi, ne düşünüyorduk: Birincisi, ekonomik iş birliğinin ve ticaretin önündeki engellerin kaldırılması. İkincisi, ekonomik iş birliğinin ve ticaretin geliştirilmesi için yeni teşvik unsurları.

Bunlar için ne gibi mekanizma kurmak lazım? Bu devletlerin yapısını biliyorsunuz. Özel sektör genellikle dağıntıdır; bizdeki gibi TOBB çatısı altında, özel sektör kuruluşları toplanmış değildir. Önce bunları bir halletmek lazımdı. Bir ortak iş konseyi kurulması kararlaştırıldı. Hazırlık toplantısı Ankara'da yapıldı, daha sonra da zirve sırasında, Almatı'daki Türk zirvesi sırasında iş konseyi kuruldu.

Ancak devlet, her zaman için ne kadar piyasa ekonomisine geçtiklerini iddia ederlerse etsinler, devlet her zaman için bu ülkelerde egemen durumdaydı iş dünyasına. Onun için devleti de bu işin içine katmak gerekirdi.

Yaklaşımımız şöyle oldu: özel sektör, devlet işbirliği ve Ekonomi Bakanları toplantısını, 13 Ekim'de Astana'da toplayabildik. Tabii toplanmak yeterli değildi. Bunları eyleme geçirecek birtakım faaliyetleri başlatmak gerekirdi. Bu faaliyetleri de şu şekilde

başlattık:

Bir, özel sektör komiteler kuracak. Özel sektörün kuracağı komiteler yani Türk İş Konseyinin kuracağı komiteler, özel sektörün kurumsallaşması ki bu olmaya başladı. Mesela Kazakistan TOBB benzeri bir yapılanmayı, yani kanuna dayalı özel sektör örgütlenmesini önümüzdeki sonbahar aylarında tamamlamayı öngörüyor. Ortak tahkim mekanizması, bu hepinizin başını ağrıtan bir husus. Mevzuat eksikliği, yaptığınız yatırımların yeterli ölçüde korunamaması, diğer bazı gayri kanuni işlerden bahsetmiyorum, onlar her zaman şeyin dışındadır. Fakat ciddi iş anlaşmazlıklarında bile, diğer tahkim kurullarına verdiğimiz parayı biz kendimiz arasında bir tahkim kurulu kurarak oluşturabilirsek en azından paradan tasarruflu olacak diye düşündük.

Taşımacılık ve gümrük işbirliği, aradaki en büyük engel. Herkes bundan şikâyetçi, fakat bu konuda tedbir almaya niyetli fazla insan da yok. Çünkü birtakım menfaat zümreleri oluşuyor, bu menfaat zümrelerinin de elde ettikleri gücü kırmak zor.

Ortak Kalkınma Ajansı kurulması; bu konularda Türk İş Konseyi çalışmalar yapacak; komiteler kurduktan sonra.

Ekonomiden Sorumlu Bakanlar Toplantısı: Burada şunu söylemem lazım; Ekonomiden sorumlu Bakanları toplamak son derece zor oldu. Geçen seneki zirvede bu konuda karar aldığımız olmamıza rağmen, son derece zor oldu; "Bizi ilgilendirmez, bu siyasi meseledir" vesaire. Fakat bir kerede topladıktan sonra da memnuniyetle gördük ki ekonomiden sorumlu Bakanlar, bu işi benimsemiş durumdadılar. Tabiatıyla eyleme yönelik birtakım kararlar aldığımızı göre, bunu da tarihlendirmek son derece önemlidir. Şimdi ekonomiden sorumlu Bakanlar yine dört komite kurdular. Fakat 1 Ocak 2012 tarihine kadar bu komitelere elemanları katılacak.

Bu işleri, komitelerin çalışmalarını nasıl yürüteceğiz: Sekreteryaya bunlara başkanlık edecek. Bir özel sektör temsilcisi, her ülkeden bir özel sektör temsilcisi, bir de devlet temsilcisi olacak.

Şimdi, bunu her vesile ile tekrarlıyoruz. Onların kurduğu komite nedir: Yatırım ortamının iyileştirilmesi. Aşağı yukarı aynı amaçları güdüyor; ekonominin

çeşitlendirilmesine yönelik tedbirler. Çünkü burada tehlikeli bir eğilim var, özellikle Azerbaycan ve Kazakistan'da. Tek ürün ekonomisi haline gelmek üzereler, neredeyse Kenya'nın, Uganda'nın kahvesi gibi. Petrol ve petrol ürünlerine bağlı Rusya'ya benzer. Ekonominin çeşitlendirilmesi şart. Çünkü en büyük sorunumuz bu ülkelerimizde, istihdam meselesi. Ulaştırmanın geliştirilmesi, bir alt yapı fizik geliştirme. İkincisi, bir de ulaştırma akımının geliştirilmesi.

Dördüncü çalışma grubu da, ekonomik ilişkilerin temeli olarak girişimcilik. Kamu özel sektör ortak projeleri. Burada sürekliliği biçimde arkada devamlı hakim olan fikir, kamu-özel sektör iş birliği. Başında da söyledim; çünkü bu ülkelerde kamu iş birliği yoksa özel sektörün tek başına bir şey yapması mümkün değildir. Gerçekleri tespit etmek lazım.

Bütün bunları zirveden önce yaptık ve zirvede de devlet başkanlarının takdirleri ile karşılandı, bu faaliyetler. Şimdi hepimize düşen görev, özellikle Türk devletlerinde iş yapan girişimcilerimize düşen görev, devletin yanı sıra; bu komitelerin iyi bir şekilde çalışmasını sağlamak, bu konuda fikir oluşturmak, fikir vermek. Çünkü tecrübelerimizden yararlanmak istiyoruz ve bu komiteleri çalıştırmaya başladıktan sonra da amaç, engellerin kaldırılması ve ilişkilerin geliştirilmesi amacı büyük bir ölçüde gerçekleştirme yoluna girecek.

Şimdi, her yeni faaliyete girişte, özellikle Türkler arasında işbirliği yaptığınız zaman bir de kontrol mekanizması kurmak lazım. Çünkü kontrol mekanizmasını kurmazsak bu komiteler çalışmalarına başlar ve hiç bitirmezler. Onun için bir üst Bakanlar Kurulu da önümüzdeki ilkbaharda toplanacak ve komiteleri sorguya çekecek; "Siz ne yaptınız?" Böyle bir yaklaşım. Ve Ekonomi Bakanları da önümüzdeki yıl Bişkek'te toplanacak olan zirveye raporlarını sunacaklar. Onlar da devlet başkanlarına olarak hesap verecekler.

İnşallah bu yeni metot, ilişkilerin geliştirilmesine yardımcı olur. Çünkü bu işlerin ne kadar zor olduğunu gayet iyi hatırlıyorum. Dışişlerinde geçen 43 yıllık meslek hayatımın 35 yılını bu bölgeye hasletmiş birisi olarak, özellikle başlangıçta ve daha da sonra sizlerin ne kadar güçlükle karşılaşmış olduğunuzu biliyorum. İnşallah bu kuracağımız yeni mekanizmalar bu güçlükleri kaldırır.

HAYATİ YAZICI- Sayın Akıncı'ya çok teşekkür ediyorum. Şimdi söz, Sayın Zeki Pılge'de. Buyurun Sayın Pılge.

**ZEKİ PİLGE – DTİK Avrasya Bölge Komitesi Başkanı (2009 – 2011),
Kazakistan Türk İşadamları Derneği Başkanı**

Sayın Bakanım çok teşekkür ediyorum. Söz konusu dört başlıktan üçüncüsü ile ilgili olarak birkaç şey söylemek istiyorum. İzin verirseniz, dört başlıkta Türk Diasporasının, ekonomik varlığının güçlendirilmesinden bahsettik. Yine Türklerin yaşadıkları ülkelere entegrasyonunun güçlendirilmesinden ve Türk Diasporasının anavatanıyla ilgili etkileşiminin güçlendirilmesinden bahsettik.

Bir diğer başlık ise Türk Diasporasının etkin bir şekilde örgütlenmesi ve koordinasyonu. Bana göre diğer üç başlığın da etkin bir şekilde başarılı olabilmesi için Türk Diasporasının örgütlenmesi ve koordinasyonu bu anlamda daha büyük bir önem arz ediyor.

DTİK de bu fonksiyonu, bu görevi yerine getirmek üzere kurulmuş bir üst yapı, üst çatı. Konuşmamın ilk kısmında da ifade ettiğim gibi DTİK'in bu örgütlenmesini sadece bölge komiteleri değil, bölgelere dâhil olan ülkeler nezdinde de bu örgütlenmesini tamamlaması lazım.

Örnek vermek istiyorum; Avrasya coğrafyasından bahsediyoruz. Bu coğrafya içerisindeki ülkelerin hemen hepsinde Türk işadamlarının kurmuş oldukları dernekler var. Bu derneklerin DTİK'le entegrasyonu çok önemli, birlikte çalışması çok önemli. Yoksa bireysel olarak katılımımız şüphesiz önemli bu kurultaya. Ancak DTİK'in ve bölge komitelerinin etkin bir şekilde çalışması için her ülkede kurulmuş olan işadamları derneklerimizin buraya dernek olarak, kurumsal olarak katılmasının önemli olduğunu düşünüyorum. Zannediyorum bu anlamda DTİK, çok yeni bir organizasyon. Şüphesiz önümüzdeki yıllar içerisinde bu kurumsallaşmasını da tamamlayacak diye ümit ediyorum, temenni ediyorum.

HAYATİ YAZICI- Sayın Pilke'ye çok teşekkür ediyorum ben de. Şimdi son olarak Sayın Tuğrul Erkin. Buyurun, Sayın Erkin.

TUĞRUL ERKİN- DEİK Yönetim Kurulu ve DEİK İcra Kurulu Üyesi, Türk-Avrasya İş Konseyleri Başkanı

Teşekkür Ediyorum, Sayın Bakan.

Değerli katılımcılar, Sayın Bakanım; ben, vaktin de az kaldığına dikkat ederek yalnız Sayın Bakan tarafından ortaya konulmuş maddeleri cevaplandırmaya ve o konuda görüşlerimi söylemeye yönelik bir konuşma yapacağım. Zaten aşağı yukarı her şey de söylenildi.

Ben notlarımı şöyle almışım: Türk Diasporasının ekonomik gücü nasıl artırılır? Entegrasyonun güçlendirilmesi nasıl sağlanır? Güçlü bir lobi nasıl yapılır? Anavatan bağlantısı nasıl kurulur? Türk Diasporası ile nasıl etkin bir ilişki kurulur.

Bunlarla ilişkili görüşlerim şu maddeler halinde:

Birincisi; anavatanla ilişkiyi sürdürmek için muhakkak medya kuruluşlarından daha yoğun çalışmamız lazım. Televizyon

bu konuda en önemli etken ve TRT'nin elinde sayısız programlar var. Ancak bu programların hazırlanmasında bu fikrin işlenmesi lazım. Yani bu programları ben bazen izliyorum. Kalkan balığı nasıl pişirilir, falan gibi konular da konuşuluyor, ama buradaki çalışanları bir şekilde sorunlarıyla televizyona bağlayacak programlar çok az. Bunu, muhakkak belli bir merkezden belli bir bilinçle yapmamız lazım.

İkincisi; elçiliklere bu konuda örgütlenme görevi vermek lazım. Yani Türk Diasporasıyla ilgili sorunlarını ortaya koymak isteyen veyahut öneriler getirmek isteyen vatandaşımız kalkıp da büyükelçinin veya büyükelçi müsteşarının veya ticaret ataşesinin veya askeri ataşesinin kapısında beklememeli. Bunun, kendi orada kapıyı vuracağı, kendisiyle ilgili bir organizasyon olması lazım.

Elçilikleri mali yönden desteklemek lazım. Elçiliklerin mali; yani Türkiye'nin bütçesini vesaireyi biliyorum, ama bu kadar önemli bir hizmet için muhakkak bir mali kaynak yaratmak ve elçilikleri güçlendirmek lazım, bu amaçlı kadrolar oluşturmak lazım ve zaten ticaret konusunda da ciddi bir elçiliklerin güçlendirilmesi gerekiyor; benim intibaim, o.

Dış ticarete bir kaynak oluşturulması için çok cüzi bir fon konabilir. Yani 250 Milyar Dolar dış ticarete erişecek ülkemizde ayrılacak çok ufak bir fon, bu tür kuruluşları canlandıracak dernekleri, elçilikleri veya işte bu konuda görevli kuruluşları desteklemek için çok yararlı olabilir ve bu firmalarımızın da rekabet gücünü kesinlikle azaltmaz, o kanaatтейim.

Yurtdışındaki vatandaşlarımıza ilğimizi göstermek için ve milli duygularını kaybetmemeleri için milli günler kutlanmalı, geniş bir şekilde kutlanmalı.

Yurtdışındaki okullar, yurtdışında Türk yayın organları, hatta futbol takımları -belki tuhaf olacak ama- desteklenmeli ve böylelikle bir birlik yaratılmalı, bir birlik ruhu oluşturulmalı.

Yerel basınla -yani ülkenin basınıyla söylüyorum- yakın ilişki kurmak lazım. Onlar da bir şekilde Türkiye'ye sık sık davet edilerek, Türkiye'deki imkânları görerek; ki yabancılar bizim için yapıyor, görüyorsunuz, her hafta her gazeteden üç kişi, beş kişi ya Almanya'da, ya Fransa'da, ya Amerika'da,

firmaların mallarını görmek için. Biz de onları davet etmeliyiz ve burada iyi dostluklar kurabilmeliyiz. Yazacakları olumsuz yazılar hiç olmazsa önce nötre, sonra da olumluya dönüşebilir.

Bir de son olarak, bir başka konuya değinmek istiyorum. O da şu: Avrasya ülkelerinde yaptığımız yatırımlardan dolayı övünüyoruz. Doğrudur. Hakikaten, büyük güçlükler içinde büyük yatırımlar yapıldı. Ama bizim esas amacımız, bu bölgedeki veya dünyadaki biriken çok büyük sermayeyi Türkiye'ye çekip, bu yatırımları Türkiye'de yapmaktır. Türkiye'de bu kadar büyük işsizlik varken ben, orada yatırım yapmaktan övünürüm ama esas burada yapılabiliyorsa o yatırımlar, övüncüm daha fazla artar. O bölge ülkelerinin 180 Milyar Dolar dış ticaret fazlası var.

Onun ötesinde görüyorsunuz, bir Rus zengini Chelsea Kulübü'nü satın alıyor. Bir başkası 600 Milyon Dolarlık işte kendisine yat, konut vesaire yaptırıyor. Yani bunlarla ilişkilerimizi geliştirerek, oradan muhakkak yatırım çekmemiz lazım. Yatırımı çeken daha fazla alışılamamız, ona da belki avantajlar sağlamamız lazım.

Son olarak şunu söylemek istiyorum: "Marifet, iltifata tabidir." diye güzel bir söz vardır. Orada bizim başarılı arkadaşlarımız, bu yönde başarı gösteren arkadaşlarımız; yani en iyi iffaiyeci dahi olabilir Türk, ama başarılıdır. Bunlara muhakkak bir taltif edici davranışlar içinde bulunmamız lazım. Artık ödül mü verirsiniz, plaket mi verirsiniz; ama ülkesinin, milletin onun arkasında olduğunu hissetmelidir.

HAYATİ YAZICI- Ben çok teşekkür ediyorum, değerli görüşlerin için.

Şimdi de katılımcılar; bir 10 dakika yapacağım, bir 5 dakika da plaket takdimi varmış, çeyrek geçe bitireceğiz. Bir 10 dakika; bir hayli de arka daşımız var.

Ben şuradan başlayayım, isminizi de söylerseniz.

KATILIMCI - Bir Dernek Başkanı

Rusya Başbakanı Sayın Putin, başkanlığı döneminde en önemli icraatının Avrasya Birliği olacağını ifade etti. Sayın Akıncı'nın başkanlığını yaptığı Konsey de aynı bölgede çalışmalarda bulunuyor. Bu Avrasya Birliği projesinde de Türkiye yok. Bu bir çatışma alanı mı, yoksa bir iş birliği alanı oluşabilecek mi?

HAYATİ YAZICI- Peki teşekkür ederim. Şöyle yapalım şimdi, hemen ben cevabı alayım. Halil Bey'den alalım.

HALİL AKINCI- Türk Konseyi Genel Sekreteri

Hayır, çatışma alanı değil. İşe şu şekilde bakmak lazım: Bir kere Avrasya işbirliği alanı, biz altı Türk Devleti olarak bunun bir alt grubu olacağız. Sonra hem bizim, hem de diğer üyelerimizin Rusya ile olan ilişkileri gayet iyidir. Ticaret hacmimiz de ekonomik ilişkilerimiz gayet iyidir, siyasi ilişkilerimiz de gayet iyidir. Bu, bir çalışma alanı değil.

Bana bu soru çok soruluyor: Mesela, "Belarus-Rusya-Kazakistan Gümrük Birliği'nin ne etkisi olur?" Hatta doğrudan doğruya şunu soruyorlar: "Ne gibi zararı olur?" Hayır, bir zararı olmaz, faydası

olur.” diyorum. En nihayet biz, yatırım yaparız, işadamlarımız yatırım yapar Kazakistan’da ve daha fazla da Rusya ve Belarus pazarından faydalanır. Yani bizim yaklaşımımız, bu. Ama bir takım ideolojik önyargılar var. Bütün bu çatışma teorisi oradan çıkıyor.

GÜRSEL DEMİROK-Emekli Diplomat

Efendim ben, Gürsel Demirok, emekli diplomatım. Ama şu anda Afganistan’da müteahhithlik faaliyeti hizmetlerinde bulunan OBD Şirketinin yönetim kurulu üyesi olarak konuşuyorum.

Burada genelde Avrasya coğrafyasından söz edildi. Bunun içinde eminim Afganistan’daki müteahhithlik hizmetlerimiz de önemli bir rol oynamakta. Yani çok zor ve güç coğrafya da değerli Türkiye’ye katkılarda bulunmakta.

Ben, son konuşmacının beyanlarına özellikle katıldığımı belirtmek isterim. Türk Büyükelçiliklerimize ve ticaret müşavirliklerimize düşen görev ve sorumluluklarla ilgili olarak. Ben, Almanya’da da görev yaptım ve oradaki Türk işadamlarının örgütlenmesinde ve etkin bir yapıya kavuşmasında büyükelçiliklerimiz, konsolosluklarımız büyük rol oynamıştır. Aynı şekilde, Avrasya coğrafyasında da eminim çaba sarf ediyorlar temsilcilikler ama bu çabaların daha da yoğunlaştırılmasının ve yakın iş birliği içinde olmalarının iş adamlarımız için de önemli olduğunu görüyorum, düşünüyorum.

HAYATİ YAZICI- Evet, yani siz bir değerlendirme yaptınız tabii. Burada yapılan çalışmada, Avrasya olarak nitelenen ülkeler arasında evet, Afganistan sayılmamış ama, Afganistan çok önem verdiğimiz ülkelere bir tanesi. İlişkilerimiz de çok iyi. İnşallah sizin bu değerlendirmeniz çerçevesinde de arkadaşlarımız gerekli notu aldılar.

Şimdi de bu tarafa., İstanbul Milletvekilimiz İsmail Safi Bey.

İSMAİL SAFİ- İstanbul Milletvekili, Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü Parlamenterler Asamblesi Başkanı ve AKP İstanbul Milletvekili

Tabii burada Avrasya’dan bahsediliyor. Avrasya, biraz böyle girift, biraz belirsiz sınırları olan soyut bir kavram aslında. Ama benim Avrasya’ya gördüğüm kadarıyla iki temel ayak üzerinden bakmamız gerekiyor; iki havza üzerinden. Bir tanesi Karadeniz havzası, diğeri de Hazar Havzası. İkisi de ekonomik havza niteliğindedir.

Şimdi ben, tabii kendim Karadeniz Havzası’nda oradaki bir ekonomik örgüt üzerinden konuşmak istiyorum. Şimdi, bu örgüt, yaklaşık 20 yıl önce Özal döneminde kurulmuş, büyük bir vizyonla kurulmuş bir örgüt. Fakat bugüne kadar çok büyük bir varlık gösteremedi.

Ben, burada bir özeleştiri de yapmak istiyorum. Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütünü, onun iş konseptini DEİK temsil ediyor aslında yurtdışında. Fakat bugüne kadar gerçekten çok ciddi bir çalışma yapılmadı. Ben, bundan sonra Karadeniz Ekonomik İşbirliği ve DEİK’in çok daha iyi, etkili çalışmalar yapmasını arzu ediyorum ve işbirliği teklif ediyorum.

HAYATİ YAZICI- Evet, teşekkür ediyoruz. Eminim ki bilginizle gençlik dinamizmini de katarak, bu yolda ivme almamıza katkı sağlayacaksınız. Arkadaşlarımız da zaten gerekli notları aldılar.

Şimdi, bu taraftan bir soru alayım. Buyurun Beyefendi, önden.

SEFA GÖMDENİZ- DEİK Türk-Türkmen İş Konseyi Başkanı

Biz, biliyorsunuz Sayın Bakanım 1992 yıllarından beri Türkiye’de, Türki Cumhuriyetlerden olsun, diğer Avrasya bölgesinden olsun, birçok öğrenci yetiştirdik, Türkiye’de okudu bu öğrenciler. Fakat bu öğrenciler okuduktan sonra daha çok kendi ülkelerine gittiler. Bizim Türk Devleti’nin buradaki felsefesi, işte “Bu okuyan öğrenciler gitsinler, orada Türkiye’ye faydalı olsunlar.” şeklindeydi.

Şimdi ben, Türkmenistan’da takip ediyorum. Gerçekten, Türkiye’de okumuş öğrencilerin iki taraflı olarak ülkelere faydaları var. Fakat acaba büyük devletlerin mesela Amerika, Fransa, İngiltere’nin yaptığı gibi, biz, bu öğrenciler mezun olduktan sonra Türkiye’de iş bulanlara belli bir süre için

çalışma müsaadesi versek, oturma müsaadesi versek, burada önce iyi firmalarda çalışsalar, ondan sonra da zaten kendi kararlarına göre ülkelerine dönseler.

Bunu neden söylüyorum: Bu, birçok ülkede, mesela bugün Kazakistan'da, daha böyle ekonomileri iyi olan yerlerde işte yurtdışında okuyan öğrenciler, mesela Amerika'da okumuşsa çok büyük şirketlerde iş buluyorlar ve aynı şekilde o ülkelerde çalışma imkânına sahip oluyorlar; ya da aynı şekilde Avrupa'da. Ama kendi ülkelerine döndükleri zaman düşük ücretlerle ve bazen de tercih edilmeyen yerlerde, yani ikinci, üçüncü sıralardaki yerlerde çalışıyorlar, çok da fazla yükselebilecek imkânları olmuyor. Önce buradaki fırsatlardan yararlansınlar, daha kendilerini göstersinler, gelişmiş olan ülkemizde daha tecrübe sahibi olsunlar, ondan sonra isterlerse dönsünler. Bu konunun araştırılıp, gündeme alınmasını ben, talep ediyorum.

HAYATİ YAZICI- Peki, çok teşekkür ediyorum. Kayda geçti.

Bir de bu taraftan alayım.Evet, buyurun Beyefendi.

BAYRAM DEMİR- İşadamı - Kırgızistan

Kırgızistan'dan geliyorum. Yapı kimyasalları ve boya yapmaktayım.

Çalışmaların Türk dünyası için hayırlı olmasını başarılı olmasını dileyerek, önce yeni kurulan Türk ve Akraba Toplulukları temsilcisine bir sorum olacak.

Kıbrıs'ın nüfusu, 150 bin civarında bildiğim kadarıyla. Avrasya Akraba Topluluklarının bulunduğu bölgedeki nüfus ise 150 milyon. Kıbrıs'a verilen danışma kurulu üyeliği kontenjanıyla, bu bölgeye verilen danışma kurulu üyeliği kontenjanını kıyaslamamızı ve bu konuda, bu açıdan baktığımızda Akraba Topluluklara yeni kurulan Başkanlığın ne kadar değer verdiğini ortaya koyuyor. Çünkü Kıbrıs'a verilen kontenjan daha fazla, bildiğim kadarıyla. Bu oran neye göre değerlendirildi, yapıldı; onu öğrenmek istiyorum.

İkincisi, "İhracatın patlaması" deniyor; gerçekten patladı. İnşallah daha büyük seviyelere çıkar. Bu ihracatın patlamasında, yurtdışında yerleşik Türk kökenli Türk vatandaşları işadamları ile yurtdışında açılan okullarda veya Türkiye'de okuyup oralara giden o ülke vatandaşlarının açmış olduğu şirketlerin payı ne kadardır? Bu konuda bir çalışma yapıldı mı? Çünkü eğer böyle bir çalışma yapılırsa inanıyorum ki bu, ihracatın artmasında bu ülkelerde yerleşik Türk vatandaşlarının ve oralarda okuyan, Türk okullarında okuyan insanların yaptığı çalışmalar, ihracatın patlamasında motor gücü oluşturmaktadır. Biz, bunu görüyoruz. Bu çalışmanın neticesinde Türkiye'nin ihracat stratejisinin de belli oranda değişeceğine inanıyorum. Bu konuda bir çalışma yapılmasını ben, daha önceki, iki yıl önceki katıldığım bir toplantıda da gündeme getirmiştim. Bilmiyorum, yapıldı mı?

Üçüncüsü; Tuğrul Bey'in bahsettiği, tabii ki Türkiye'de yatırım yapmak bu kadar çok işsiz varken, çok önemli. Ama inanın yurtdışında yatırım yapan Türk işadamları, oraya götürdükleri paraların çok çok daha büyük oranda, Türkiye'den o ülkelerdeki yatırımları için ihtiyaç duydukları hammaddelerini ithalat yaparak Türkiye'den, Türkiye'ye

tekrar döndürmektedir. Türkiye'nin dışarıya yatırımcı ihraç etmesi, Türkiye'nin ihracatında, Türkiye'nin bölgede 2023'te hedeflenen 10'ncu büyük ekonomik imparatorluk olma hedefine de çok daha rahat ulaşabileceğini ifade etmek istiyorum. Yani o endişeniz bana göre yersiz. Türkiye, dışarıya yatırımcı ihraç etmek mecburiyetinde.

HAYATİ YAZICI- Ben, teşekkür ediyorum. İki soru, bir değerlendirme vardı. Kısaca.

KATILIMCI-

Yurtdışı vatandaşlar danışma kurulu üyeliği, Türkiye'ye vatandaşlık bağı ile bağlı olan yurtdışındaki insan sayısının da dağıldığı ülkelere göre özellikle baz alınarak yapılmış durumda. Dolayısıyla soydaş ve akraba coğrafyasının tabii ki inanılmaz bir nüfusu var. Yani bu nüfus baz alınarak yapılan bir değerlendirme söz konusu değil. Dolayısıyla bu nüfus dengeleri biraz daha önemli. Vatandaşlık bağı dışında şüphesiz soydaş diyebileceğimiz birçok insandan, milyonlarca insandan bahsedeceğimiz çeşitli ülkeler var. Ben böyle, daha doğrusu değerlendirmede baz alınan noktanın bu olduğuna özellikle sunmak istedim.

KATILIMCI-

Tespitleriniz için teşekkürler. Türkmenistan örneğinden ben, bahsetmek istiyorum. Türkmenistan'a 2009 yılındaki ihracatımız 945 Milyon Dolar. Nitekim 2010 yılında bir....?

HAYATİ YAZICI- ... okulların vesairelerinin faktörü var mı, yok mu? Böyle bir ölçüsü var mıdır?

KATILIMCI-

Spesifik olarak okullar üzerinde bu kadar kriter koyup da biz bir değerlendirme yapmadık. Ama Türkemistan'a gittiğimizde orada bu alanda faaliyet gösteren

okul temsilcileriyle bir araya geldik, müteahhitlerimizle birlikte.

Türkmenistan'da 2011 yılında 1 Milyar 140 Milyon Dolar bizim ihracatımız var ve bu ihracatın önemli bir bölümünü orada yapılan yatırımlar çerçevesinde inşaat malzemeleri oluşturuyor. Bu yapılrken de oradaki Türk okul temsilcileriyle de konuştuğumuz zaman, oradaki ihalelerin alınma sürecinde olsun, -Türkmenistan'dan müteahhitlerimiz de eminim buradadırlar-Türkiye'ye olan algı olsun, şüphesiz ki okullarımızın çok önemli bir fonksiyonu, çok önemli bir rolü vardır. Fakat biz bunları birbirinden ayrı olarak değerlendirmiyoruz. Yani biz Türkiye olarak ihracat yapıyoruz, ancak bu salt Türkiye'deki ihracatçının çabasıyla gerçekleştiriliyor, noktasında da değiliz.

Zaten bu çalışmaların başından bu yana söylediğimiz de aynı şey. Yani yurtdışında ithalatçı konumundaki veya ithalat yapma kararını alan oradaki ekonomik çevreler üzerinde etkide bulunabilecek Türk okulları gibi çevrelerin rolü ile Türkiye'deki ihracatçının çabaları, rolü birbirinden zaten ayırt etmiyoruz ve biz bu çabaları da takdirle karşılıyoruz.

HAYATİ YAZICI- Evet, arkadaşlar bitiriyorum. Yani bu, oturumun çok önemli olduğunu da hepimiz biliyoruz. Keşke zamanımız olsa, herkese söz versek, konuşabilse.

Burada kapatıyorum. Hemen arkadaşlarıma bir plaket vereceğim ve çıkıyoruz. Camiye gitmek isteyen varsa Dolmabahçe Cami'ne herhalde biraz gecikmeli şey yapacaklar.

Hepinize teşekkür ediyorum. Şu plaketi arkadaşlarıma takdim edeyim. Buradaki tartışmalar, tabii ki redakte edildi, daha sonra bütünleştirilip, bu toplantının çalışmalarını bir kitap haline getirilecek.

Katkılarınızdan dolayı, teşekkürlerinizden dolayı hepimize teşekkür ediyorum.

DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLER KURULU
FOREIGN ECONOMIC RELATIONS BOARD

DEİK
DÜNYA TÜRK GİRİŞİMCİLER KURULTAYI
18 KASIM 2011
(Galata Salonu-1-)

MODERATÖR : İBRAHİM ÇAĞLAR
DEİK Yönetim Kurulu Üyesi

OTURUM BAŞKANI: DAVUT KAVRANOĞLU
T.C. Bilim, Sanayi Ve Teknoloji Bakan
Yardımcısı

TARIK SÖNMEZ
T.C. Ekonomi Bakanlığı İhracat Genel
Müdürü

ALİ KIBAR
DEİK Yönetim Kurulu Üyesi

ENDER ÖNCÜ
T.C. Pekin Ticaret Baş Müşaviri

Asya-Pasifik Oturumu

İBRAHİM ÇAĞLAR-DEİK Yönetim Kurulu Üyesi

Bugün burada Türk Diasporasını güçlendirmek için neler yapabiliriz; bunu konuşacağız. Toplantımız da Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakan Yardımcımız Sayın Davut Kavranoğlu Bey var. Biliyorsunuz, hükümetimiz yeni bir oluşum yaptı. Ayrıca İhracat Genel Müdürümüz Sayın Tarık Sönmez Bey burada. Yine DEİK Yönetim Kurulu Üyesi Sayın Ali Kibar Bey bizlerle beraber. Pekin Ticaret Baş Müşavirimiz Sayın Ender Öncü Bey bizle beraber.

Önce Sayın Bakan Yardımcımız Sayın Davut Kavranoğlu sizlere bir hoş geldiniz diyecek. Daha sonra değerli katılımcılar kendi görev alanlarıyla ilgili size kısa bir konuşma yapacaklar. Ama burada ağırlık, biz sizlere söz vermek istiyoruz.

Burada üstünde durmak istediğimiz konu: Bir, bunu konuşacağız.

Yine Türk Diasporasının yaşadığı ülkeye ve topluma entegrasyonunu güçlendirmek ve sosyal sermayesini arttırmak için neler yapılabilir? Bunu konuşacağız.

Ekonomik varlığı ve sosyal sermayesi artan Türk Diasporasının nasıl etkin bir şekilde örgütlenip Türkiye lobisi yapılabilir ve Türk Diasporasının anavatan ile etkileşimini nasıl güçlendirebiliriz? Bunları konuşacağız.

Şimdi, ben, sözü Sayın Bakan Yardımcımız Davut Kavranoğlu Bey'e veriyorum. Buyurun.

OTURUM BAŞKANI : Prof. Dr. DAVUT KAVRANOĞLU-T.C. Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakan Yardımcısı

Teşekkür ederim, Hepinize hayırlı sabahlar diliyorum, değerli katılımcılar.

Türkiye 1980'lerin başında 1,5-2 Milyar Dolar ihracat yapabilen ve bu ihracatı sadece tarım ürünleri; incir, kuru üzüm gibi şeylerden ibaret olan bir ülkedydi. 70'lerde biz üniversitede okurken kaloriferlerimizi yakacak yakıt bulamayan, maaşlarını ödemek için birkaç milyar Dolar veya birkaç milyon Dolar arayan seviyede olan bir Türkiye'ydi.

1980'den sonra Rahmetli Turgut Özal'ın Türk vatandaşlarını girişimci haline getiren bir rolü oldu. Vatandaşlarımızın elinden tutup onları dünya seyahatlerinde yanına aldı, elinden tuttu, devlet başkanlarıyla tanıştırdı. Bir nalbur olan veya herhangi bir çalışan olan insanlardan iş adamları oluştu, Türk girişimcileri oluştu. Bu Türk girişimcileri sayesinde Türkiye 1990'ların sonunda, 2002'de 30 Milyar Dolar ihracat yapar bir seviyeye geldi. Ve bunun içinde sanayi ürünlerinin payı gittikçe artan bir Türkiye'ydi bu.

Son dokuz yılda ise Sayın Başbakanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde Türkiye artık dünya lideri konumunda olan ve hızla yükselen bir Türkiye, dünyanın hayranlığını kazanan bir Türkiye haline geldi ve artık 135 Milyar Dolarlık bir ihracat yapıyoruz.

2023 yılı hedefimizde 500 Milyar Dolar ihracat yapan, kişi başına milli geliri 25 Bin Dolar olan dünyanın en büyük ilk 10 ekonomisinden birisi olan bir Türkiye amaçlıyoruz. Bu Türkiye'ye varmak için Türkiye'nin düşük katma değerli ürünlerinden yüksek katma değerli, yüksek teknolojiye, bilgi teknolojilerine sahip, malzeme maliyetiyle satış maliyeti arasındaki ilişkinin mümkünse koptuğu veya çok yüksek olduğu bir üretim ve ihracat karakterine geçmesi gerekiyor.

Bizim Bakanlığımızın da buradaki rolü; Türkiye’de bilim, teknoloji konusunda sanayiye ve bütün ülkemizdeki kurumlara vizyon belirleyen, onları yönlendiren, onlara destek olan, girişimcilerimize yüksek teknolojiye geçmek veya girişimci olmaları için her türlü desteği sağlamaktır.

Benim de profesyonel hayatımın büyük bir kısmı yurtdışında geçti. Talebe olarak, daha sonra hoca olarak, iş adamı olarak dünyanın çeşitli ülkelerinde bulundum. O zamanlarda Türk Diasporası denilen bir oluşumdan bahsedemiyorduk. Sadece dağınık durumda olan Türkler vardı ama bu Türklerin birlikte hareket etmesini, bir güç oluşturmasını sağlayan bir zihniyet henüz oluşmamıştı. O zaman içinde bizim bilhassa Amerika’dayken gördüğümüz oradaki Yahudi lobisi, Ermeni lobisinin, Yunan lobisinin birlikte hareket etmesinden dolayı elde ettikleri güç hepimiz için büyük bir ders oldu. Günümüzde artık birlikte hareket etmenin hem yurtdışında bulunan ve her türlü işle meşgul olan Türkler için, hem de ülkemizin yüzünün gücünün artması için ne kadar önemli olduğunun artık hepimiz farkındayız.

Dolayısıyla bu Dünya Türk Girişimciler Kurultayı çok önemli bir organizasyondur. Ve biz de Bakanlık olarak bu kurultayın çatısı altında ve açılan bu yeni kanallar üzerinden bilhassa sizlerin bulunduğu ülkelerdeki bilim ve teknoloji konusunda olan gelişmelerden haberdar olmak veya bizdeki gelişmeleri sizin üzerinden oralara aktarılmasını sağlamak amacındayız.

Ve sizlere burada açıklamak isterim ki, bizler dünyanın bütün gelişmiş ülkelerine öncelikli olarak bilim teknoloji elçileri atamaya başlayacağız. Şimdi, onun çalışmasına başladık. Dolayısıyla sizlerin bulunduğu ülkelerde ülkenin büyüklüğüne bağlı olarak bir veya daha fazla Türkiye Cumhuriyeti’ni bilim ve teknoloji sahasında temsil eden büyükelçilerimiz, konsoloslarımız olacak. Bunlar, oralarda çalışan bilim adamlarından veya önde gelen teknoloji konusunda uzmanlardan oluşacaklar.

Bu oturumda Asya Pasifik Bölgesi’ndeki diasporayla ilişkilerimizi nasıl daha güçlendiririz, nasıl oradaki diasporaya yardımcı olabiliriz, oradaki diaspora anavatanlarına nasıl daha fazla destek veririz, bunu paylaşacağız, değerli katılımcılarımızla.

Ben, kendi sözümü daha fazla uzatmadan

katılımcı arkadaşlarımıza söz vermek istiyorum. Şöyle sol taraftan Tarık Sönmez Bey’den başlayıp genel olarak Ekonomi Bakanlığımızın diasporayla ilgili bakışları nedir ve Asya Pasifik’e özel olarak bu konuya nasıl bakarlar; onu bir dinlemek isteriz.

TARIK SÖNMEZ – T.C Ekonomi Bakanlığı İhracat Genel Müdürü

Biraz evvel Kurultay açılışında Sayın Bakanımız da bahsetti; yeni yapılanmada Ekonomi Bakanlığı’mız, eski Dış Ticaret Müsteşarlığı’nın yerine daha da güçlenmiş ve yeni görevler ifa eder bir vaziyette yapılanmıştır. Bu çerçevede bizim tüm dünyayla olan ilişkilerimiz de daha farklı bir şekilde ekonomik ve ticari ağırlıklı olmak üzere pek tabii devam etmektedir.

Ben, misyon ve vizyonumuzla ilgili bu değişikliği kısaca ifade ettikten sonra, özellikle yurtdışındaki yerleşik Türk vatandaşlarımızın buldukları ülkede ekonomik faaliyetlerini daha farklı hale nasıl getirebilirler, dolayısıyla bir strateji dahilinde buna nasıl yön verebiliriz, biz bunun neresinde olabiliriz; bunları uygun görürseniz kısaca anlatmaya çalışacağım, kendi bakış açımızdan.

Öncelikle Türk Diasporası stratejisine ihtiyacımız var. Böyle bir stratejinin oluşabilmesi için belirli parametrelerin elbette gözden geçirilmesi ve tüm devlet kuruluşları itibarıyla de bunun sahiplenilmesi lazım.

Biz, özellikle Türk Diasporasının buldukları ülkelerde güçlendirilmesi için izlenecek stratejinin dört ana unsurdan oluşması gerektiğini düşünüyoruz. Bunlardan bir tanesi; Türk Diasporasına mensup kişilerin ekonomik varlıklarının daha da güçlendirilmesidir. Bunun için öncelikle diaspora mensuplarının yalnızca ticaret erbabı olmamaları ve üretime de el atmaları gerektiğine inanıyoruz. Bugün aranızda bunu fazlasıyla yapmış ve büyük başarılarla ulaşmış bazı arkadaşlarımız var; bunu yakinen biliyorum. Ben de 2003-2006 yılları arasında Avustralya’da ticaret müşaviri olarak görev yapan bir arkadaşınızım. Dolayısıyla bu bölgeyi yakinen takip etme imkânım olmuştur.

Dolayısıyla üretimde markalaşma, Ar-Ge faaliyetlerinin yoğunlaştırılması ve

inovasyona yönelmek lazım. Yani standart al-sat yapmak bir yere kadar kârlı olabilir, bir yere kadar para kazandırabilir. Bu, ülke insanlarımızın orada ekonomik aktivitelerinin idamesi anlamında anlamlı görülebilir, ancak bunun uzun vadede yeterli olmadığını söylemeye çalışıyorum.

İkinci husus; yine entegrasyonun başarıya ulaşabilmesi bir arada yaşama iradesinin güçlü bir biçimde ortaya konulması ve bu bir arada yaşamının her kesimin açık ve dürüstçe kabulüyle ancak mümkün olabilir. Yani bu entegrasyonu güçlendirmek ve sosyal sermayenin artırılması gerekir. Bunun içinde ülkenin karar mekanizmaları içinde yer alan Türk kökenli vatandaşlarımızın sayısının artırılması lazım. Bundan Sayın Bakan da açılış konuşmasında bahsettiler.

Dolayısıyla sosyal sermayenin artırılması amacıyla insan niteliğinin de zenginleştirilmesi lazım. Bunun için daha çok eğitim faaliyetlerinin, çocuklarımızın, gençlerimizin eğitimlerinin artırılması; bunun bir ayrılmaz parçası olarak görülebilir.

Bir başka husus; yine güçlenen Türk Diasporasının etkin bir şekilde Türkiye lobisi yapabilmesi lazım. Bu lobinin yapılabilmesi için de o diasporanın gerçekten hem ekonomik, hem de sosyal anlamda buldukları ülkede güçlü bir nüfusa sahip olması lazım. Bunun için neler yapılabilir: Vakit kısa olduğu için çok detaya girmeyeceğim ama ana başlıkları itibarıyla bunun söyleyebiliriz. Türk Diasporasının örgütlü hareket edebilme yeteneğinin geliştirilmesi lazım, ama bunu söylerken şunu da ifade etmeden geçemeyeceğim; örgütlü hareket edebilme güzel ama buldukları ülkede çok küçük örgütler halinde, birbirine rakip örgütler halinde bir örgütlenmeden bahsetmiyorum tabii. Yani birlikten güç doğar noktasında aynı amaç etrafında olan iş adamlarımızın ya da diğer örgütlerimizin, diğer STK'larımızın, birlikte hareket etmeleri noktasındayım.

Yine Türk kökenli vatandaşlarımızın yer alacağı sivil toplum örgütlerinin kurulması ya da var olanların güçlendirilmesi de bu amaca hizmet eden bir unsur olarak göze çarpıyor.

Son olarak; yine Türk Diasporasının anavatan ile etkileşiminin güçlendirilmesi lazım. Bugün burada bulunmamızın bir anlamı da budur zaten. Bu tür kurultaylar ya da daha farklı aktiviteler bu amaca hizmet eden hususlardır. Bizler de Ekonomi Bakanlığı olarak, geçmişte Dış Ticaret Müsteşarlığı olarak yapmış olduğumuz bir takım aktiviteleri Türk iş adamlarımızı da içine alacak şekilde, aynı şekilde devam ettiriyoruz. Özellikle bulunduğunuz ülkeden alım heyeti şeklinde getirilen organizasyonlarda o ülkede yer alan iş adamlarımızın da, Türk kökenli iş adamlarımızın da olmasına gayret sarf ediyoruz ki, buradaki birlikten, ilişkiden olabildiğince azami bir şekilde faydalanabilsinler.

Çok kısaca, Asya Pasifik ülkelerinin dünya ekonomisindeki yeri ve Türkiye'yle ticari ilişkilerine birkaç dakika çok hızlı slaytlarını geçerek size bir fikir vermesi açısından genel bir bakış yapmak istiyorum.

Bugün Asya Pasifik ülkeleri olarak adlandırdığımız Asya, kıta anlamında Asya değil ama bu Bağımsız Devletler Topluluğu yok bunun içerisinde, İran yok; onun haricindeki diğer Asya ve Pasifik ülkelerini kapsayan bir ülke grubudur. Bunlarla ilgili olarak da 2010 yılında bu ülkelerin dünya ticaretinde aldığı payı görüyorsunuz slaytta; yüzde 36 ile ilk sırada yer alan bir ülke grubudur. Dolayısıyla

ticaret Batı'dan Doğu'ya kayıyor; Pasifik'e kayıyor. Bunu göstermek amacıyla koyuyoruz. Avrupa yüzde 73'de gördüğünüz üzere.

Burada yine ülkelerin Gayri Safi Milli Hasıllarının büyümelerini görüyorsunuz. Çin başta. Japonya'da bir miktar durgunluk var ama Hindistan aynı şekilde büyüyen ekonomiler; Endonezya, Tayvan, Tayland arkadan geliyor. Avustralya büyük bir ekonomi ama yine ortalama bir büyüme eşliğinde görüyoruz.

Yine ithalatına bakıyoruz. Bizi ilgilendiren boyutu özellikle, bir ihracat Genel Müdürü olarak beni ilgilendiren boyutu; bu ülkelerin tabii ki ithalat kapasiteleri veya da potansiyelleri.

Burada da Asya Pasifik'in Avrupa'nın hemen ardından, yüzde 38'lik Avrupa payının hemen ardından yüzde 30'la dünya ithalatındaki payını görüyoruz. Yine ihracatta da Avrupa'nın yüzde 38'lik payının hemen arkasında yüzde 32 ile Asya Pasifik'in yine önemli bir yer tuttuğunu görüyoruz.

Burada, ülke bazında ithalat ve ihracat payları var; onları geçiyorum. Eğer aranızda ilgilenebilir ise tabii ki bu sunumu da kendisiyle paylaşmaktan memnun olurum.

Bu ülkeler, demin söylediğim gibi emerging markets; yani gelişen ekonomiler, değişen ekonomiler. Dolayısıyla yabancı sermaye çekme noktasında da önde gelen ekonomiler. Burada da yine Asya Pasifik'in yüzde 21'lik bir oranı var. Yalnız o yüzde 21 son yıllarda çok daha düşük rakamlardan yüzde 21'e çıktığını gösteriyor. Artış oranları itibariyle çok önemli bir noktada. Burada da yine ülkeler bazında yabancı sermaye çekmesi noktasını görüyoruz.

2016 perspektifini; yine önümüzdeki dönemde bu ülkelere yönelik ticaret nasıl gerçekleşecek, nasıl bir ticaret perspektifi bekliyoruz? Bu IMF tarafından yapılan ciddi bir çalışma. Burada da bu ülkelerin dünya Gayri Safi Milli Hasılları içerisindeki yerinin Asya Bölgesi için yüzde 40 noktasına ulaşacağı söyleniyor. Yine ithalattan aldıkları pay ve ülkeler bazında husus.

Kısaca da, bu ülkelerle olan ticaretimizi birkaç slaytla geçmek istiyorum. Gördüğümüz üzere Asya Pasifik ülkeleriyle olan ticaretimiz 2005 yılından itibaren iki katı aşmış durumda. 2,5 Milyar Dolarlık bir

ihracatımız varken bugün 6,6 Milyar Dolar. Yalnız bu, tabii ki çok yetersiz bir ihracat.

İthalata baktığımızda özellikle Çin faktörü burada devreye giriyor ve 37 Milyar Dolarlık bir toplam bu bölgelerden olan bir ithalatımız var ve dolayısıyla dış ticaret açığı verdiğimiz bir bölge; bu ülkelerle olan ticaretimiz de. Burada da bölgesel ülke bazında bu ticaretimizin mevcut dağılımını göstermeye çalıştım.

Bu da yine bu yılın Ocak, Eylül dönemi itibariyle görünümü. Mal gruplarını verdim, bunları geçiyorum.

Dolayısıyla şunu bir cümle olarak söyleyerek konuşmamı bitirmek istiyorum: Ticaret Batı'dan Doğu'ya kayıyor. Dolayısıyla biz, yaklaşık yüzde 50'nin üzerinde dış ticaretimizi Batı ülkeleriyle, daha ağırlık olarak da Avrupa Birliği ülkeleriyle yapar iken; dolayısıyla Batı ülkeleriyle yüzde 70'in üzerinde bir ticaretimiz var iken bugün, daha doğrusu 2000'li yılların başından itibaren bir anlamda tüm yumurtaları tek küfeye koymaktan olabilecek sıkıntıları da aşabilmek adına bir takım strateji değişikliklerine gittik, kurum olarak. Ve ülkenin bir takım dış ticaret stratejilerinde bir yol ayrımı yapmak durumunda idik. Bunu, Afrika stratejisi, Asya Pasifik stratejisi, Bağımsız Devletler Topluluğu'na yönelik bazı strateji değişiklikleri yapmak suretiyle bu ülkelere çok daha farklı bir perspektiften bakar hale geldik. Bu çabaların sonucunda da demin bahsettiğim yüzde 70'lerden-75'lerden bugün Asya Pasifik Bölgesi ülkelerine yapmış olduğumuz ticaretteki payı arttırdık. Yani artık Avrupa Birliği ülkelerine yapılan ticaret yüzde 50'nin altına inmiştir; oransal bazda yüzde 45-47 aralığında gelmektedir.

Çevre ve komşu ülkelerle olan ticaret önemli bir miktarda artmıştır. Kuzey Afrika ülkeleri başta olmak üzere bir Afrika açılımı yaptık. Bu ülkelerdeki birçok ülkede büyükelçiliklerimizin kurulmasının hemen akabinde ticaret müşavirliği de açmak suretiyle bu ülkelere açılım gerçekleştirdik.

Dolayısıyla bugün gelinen noktada krizin etkisiyle Batı'daki duraklama ve ekonomik yavaşlama bizi aynı oranda etkilemedi. Bu, demin bahsettiğim strateji değişikliğinin bir parçası, bir çıktısı olarak bizi bir anlamda bu stratejilerde ne kadar haklı olduğumuzu ortaya koymuş oldu.

Ben vaktin kısalığını dikkate alarak sözüme burada son verirken özellikle yurtdışından gelmiş olan arkadaşlarımıza tekrar hoş geldiniz diyorum, saygılar sunuyorum.

Prof. Dr. DAVUT KAVRANOĞLU- Tark Bey'e teşekkür ediyoruz.

Şimdi, Sayın Ali Kibar'dan bu Asya Pasifik Bölgesi'ndeki diasporayla Türkiye'nin ekonomik ilişkilerinin daha iyi hale gelmesi için bazı fikirleri varmış; onları bir dinlemek isteriz

ALİ KİBAR - DEİK Yönetim Kurulu Üyesi

Sayın Bakanım, değerli katılımcılar; hepinize öncelikle hoş geldiniz demek isterim. Zamanı değerli kullanmak bakımından sizlerle paylaşmak istediğim bazı fikirlerim var.

Tabii Asya Pasifik Coğrafyası dünyanın bugünü itibarıyla ekonomik anlamda en hızlı gelişen bölgesi; bunu hiçbir şekilde göz ardı edemeyiz ki önümüzdeki yıllarda bunun ağırlığını gitgide daha etkin bir şekilde hissedeceğiz. Ama Türk Diasporası olarak eğer biz küresel bir güç haline gelmek istiyorsak önce kendi bulunduğumuz coğrafyalardaki, bölgelerdeki etkinliklerimizi daha aktif hale getirmemizle bu sürece ulaşabilmek mümkün olabilir.

Sizlerin bulunduğunuz ülkelerde özellikle sivil toplum örgütlerindeki daha aktif alacağınız görevler ve buralardaki oluşumun, birlikteliğin, beraberliğin sağlanması; zaman zaman bazı Türk kardeşlerimizin o ülkelerde çok bölünmüşlük içinde hareket edebilir noktaya geldiğini gözlemleyebiliyoruz ama buradaki bölünmüşlükten ziyade aktivite için güçlerini daha farklı sivil toplum aktivitelerinde yoğunlaştırılması ve oralarda yerel olarak öne çıkan, inisiyatif alabilen pozisyonlara girebilecek katkıların ekonomik ilişkilerde de son derece bir pozitif yansıması olacağını göz ardı etmemiz lazım diye düşünüyorum.

Yerel olarak baktığınızda o ülkelerdeki uluslararası organizasyonlara üye kişilerle özellikle iyi iletişimin kurulmasının önemine değinmek isterim. Örneğin; EXPO Oylaması oluyor, dünya genelinde. Her ülke adına o ülkedeki belki sizin normalde insanların konuşmadığı veya yakinen takip etmediği herhangi bir görevdeki bir arkadaş bir anda o ülkenin adına Türkiye'yle ilgili oylamada olumlu, olumsuz oyunu kullanabilecek kişiler olabiliyor. Bunlarla iyi iletişimin sağlanmasının önemli olduğunu düşünüyorum. Bu EXPO gibi, Olimpiyatlar gibi uluslararası diğer buna benzer aktiviteler gibi faaliyetlerde bunların önemli unsurlar olduğuna işaret etmek isterim.

Pasifik Coğrafyasında esasında irili, ufaklı birçok devlet var. Bu devletlerin her birisi; bir milyar nüfuslu bir ülkenin de oyu bir, birkaç milyon nüfuslu ülkenin de oyu bir. Bunu hiçbir şekilde göz ardı etmememiz lazım. O coğrafyalardaki o ufak ülkelerin oylarının da özellikle bizim Birleşmiş Milletler gibi veya buna benzer farklı aktivitelerde Türkiye'nin geçici üye olmasında geçtiğimiz dönemde önemli katkıları oldu, ki EXPO tecrübesiyle Türkiye bu yönde önemli adımlar attı.

Bu bölge coğrafyasına baktığımızda onun dışında ekonomik olarak inovasyonun ve Ar-Ge'nin ve ucuz işçiliğin bu coğrafya da çok yaygın olması ve de tüketime yeterince ulaşamamış olunması buralarda birçok fırsatları beraberinde getirdiğini ve Türkiye'deki bazı kültürel alışkanlıklarımızın oralarda iş dünyasında müteşebbislerimize

önemli fırsatlar açabileceğini ve üretime endekslenebilecek bazı alışkanlıklar getirebileceğini göz ardı etmemek lazım.

Buna çok basit bir örnek vereyim: Bizim, Kayseri’de eğitim gören, Kore Dili Edebiyatı’nda eğitim gören talebelerimizin son gittiğimiz Kore’de, lokal olarak Maraş Dondurmacısı alışkanlığını Kore’de yaydığını gördük. Yani buna benzer zeytinyağımız olsun, kendi kültürel farklı ananevi ürünlerimiz o bölgelerde daha farklı onların damak tadına uygun hale getirildiğinde çok önemli fırsatların önümüzde olabileceğine değinmek isterim.

Bunun yanı sıra Türkiye’yle ilgili o bölgelerdeki gelişmiş ve gelişebilen teknolojilerin, Türkiye’de bunun üretime getirilmesinde sizlerin katkıları, payları olabilir. Türkiye’deki farklı aktivitelere endekli olabilmeniz veya o bölge coğrafyalarındaki aktivitelerde sınırlı faaliyetlere de tabii imkanlarınız doğrultusunda entegre olabilmeniz o bölgelerdeki katma değeri yaratabileceği gibi ülkemizle olan iletişimi ve o bölgelerdeki etkinliklerimizi daha pekiştirir.

Prof. Dr. DAVUT KAVRANOĞLU- Sayın Ender Öncü’den de Çin’deki faaliyetlerimiz konusunda bilgi alalım. Yalnız kısa tutalım.

ENDER ÖNCÜ - T.C. Pekin Ticaret Baş Müşaviri

Efendim, ben, Çin Ticaret Baş Müşaviriyim. Yaklaşık üç yıldır Çin’deyim. Daha öncede beş yıl boyunca Anlaşmalar Genel Müdürlüğü’nde Asya Pasifik Dairesi Başkanlığı yaptım.

Bugün Çin ekseninden başlayıp Pasifik’ten diasporanın gücüne nasıl bir etkileşim kurarız; onu anlatmaya çalışayım çok kısa zaman dilimi içerisinde.

Çin; dünyanın yükselen gücü, dünyanın en büyük ikinci ekonomisi, dünyanın küresel ihracat lideri, dünyanın en büyük ikinci ithalat pazarı, dış yatırım kapasitesi giderek artan bir ülke, dev bir güç. Ve küresel dengeleri etkileyen bir güç.

Türkiye’nin küresel dengeleri etkileyen bu güçle ilişkileri ne durumda? Aslında Türkiye’nin Asya Pasifik ilişkileri Çin ekseninde şekilleniyor. Biraz önce Sayın Genel

Müdürümün söylediği gibi Türkiye’nin Asya Pasifik’le ilişkilerine bakınca ortalama Çin ağırlığının yüzde 40 oranında olduğunu görürsünüz; ihracatta, ithalatta ve dış ticaret hacmi içerisinde. Türkiye ise Çin’le eklemleme sürecini yaşıyor. Ancak bundan bir takım sonuçlar çıkaracağız. Ama bu eklemleme sürecini size öncelikle hatırlatmaya çalışayım.

2010 yılında Türkiye Çin’le ilişkilerinde yaklaşık 2,26 Milyar Dolarlık bir ihracat yapan, ki bu yıl sonunda 2,5 Milyar Dolar olacak, 2010 yılında yine 17 Milyar Dolarlık ithalat yapan, ki bu yıl sonunda 22 Milyar Dolar olacak, 20 Milyar hacmi olan ve 15 Milyar Dolarlık da bir dış ticaret açığı veren bir ülke. Ve Türkiye’nin Çin’deki yatırımları bugün 100-150 Milyon Dolarlık aralığa oturmuş vaziyette. Çin’in de Türkiye yatırımları da aynı şekilde 100-150 Milyon Dolarlık bir aralığa oturmuş vaziyette. Dolayısıyla etkileşim süreci her anlamda artıyor.

Yalnız bu rakamlar Türkiye’yle Çin’in ilişkilerinde enteresan bir süreci ve enteresan bir sonucu beraberinde getiriyor. Türkiye’nin en büyük üçüncü ticaret ortağı; Rusya, Almanya’dan sonra. Türkiye’nin en çok dış ticaret açığı verdiği ülke yüzde 20 ile. Türkiye’nin en önemli üçüncü ithalat pazarı. Ama buradan çıkacak sonuç şu: Türkiye’nin Çin’le ilişkisinde sağlıklı ve sürdürülebilir olmayan bir ilişki var.

Esasen tüm Asya Pasifik bölgelerine, ülkelere baktığımız zaman, bütün ülkelere aynı şeyi söyleyebiliriz. Türkiye’nin dış ticaret açığının önemli bir kısmı bu ülkelerden kaynaklanıyor ve Türkiye’nin bu ülkelerle olan ticari ve ekonomik ilişkilerinde genel anlamda bir ekonomik kaybı var. Dolayısıyla Türkiye bunu giderebilmek için bir Asya Pasifik stratejisi uyguluyor, Sayın Genel Müdürümün detaylarını verdiği üzere. Aynı şekilde bir Çin ülke stratejisi uyguluyor.

Peki, bu stratejilerin temel parametreleri neler? Temel parametreler son derece açık aslında. Bir; dış ticaret açığını dış ticaret işlemleriyle kapatmaya çalışmak. Tamamen dengelemek mümkün değil. Bir konsolidasyon süreci yapmak. İki; bölgeden yatırım çekmek. Üç; bölgeden ucuz girdi sağlamak, teknoloji sağlamak ve bu bölgeye yatırım yapabilmek. Dolayısıyla proaktif ve aynı zamanda değişken ülke politikalarını içeren şeyler. Ama bunları

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
EKONOMİ BAKANLIĞI

yapabilmemiz için bizim sizlere ihtiyacımız var; Türk Diasporasına, Türk iş adamlarına ihtiyacımız var.

Bugün aslında bu toplantının da konusu olan dört tane temel soru var, cevap aradığımız. Bu dört temel soruya ben, kendi Çin politikasındaki tecrübelerimden ve kendi yaklaşımından bazı belki yararlı olabilecek unsurları gündeme getirmek istiyorum.

Bir; şüphesiz bu bölgeye daha fazla ihracat yapmamız lazım.

İki; Türk iş adamlarının burada daha fazla yatırım yapması lazım. Üretimi kimliğinizin gelişmesi lazım.

Üçüncüsü; bu coğrafyalarda daha fazla şirket ve temsilcilik kurmanız lazım.

Dördüncüsü; şirket birleşmeleri yapmamız lazım.

Beşincisi; sosyal ve toplumsal katmanlarda yer almamız lazım.

Altıncısı; uluslararası şirketlerde daha fazla temsil, daha fazla çalışana ihtiyacımız var.

Bir diğeri; Türk okulları açmamız lazım orada. En son Guangzhou'ya yaptığımız ziyaret sırasında bunun ısrarla ve özellikle istendiğini bir kez daha gördük. Dil kurslarına, üniversitelere, masterlara daha çok öğrenci yollamalıyız. O kültürü bilen, o coğrafyayı bilen insanlar yaratmaya çalışmalıyız. Özellikle Çin'deki eyaletlerde ve Asya Pasifik Bölgesi'ndeki ülkelerdeki iş adamları derneklerimizi ve oluşumlarımızın sayısını arttırmalıyız. Öğrenci birlikleri kurmalıyız; öğrencilerimiz vasıtasıyla.

AmCham veya EuroCham örneklerinde olduğu gibi TürkCham'ler kurmalıyız; yani Turkish Chamber Of Commerce'ler kurmalıyız bölgede. Bütün bunları yaparken devletin ilgili kurumlarıyla ve sivil toplum kuruluşlarıyla işbirliği halinde yapmalıyız ki bunlar yaşadığımız ülkelere ve topluma entegrasyon sürecini beraberinde getirsin.

Bunu yaparken de Çin örneğini hiç unutmamalıyım. Ours is China diye bir kavram var. Sayın Başkan konuşmasında söyledi. Ben çok kısaca size altyapısını çizeyim.

50 milyona yaklaşıyorlar. Bir; son dönemde her ülkede varlar. İki; Çin politikası ve Çin Devleti'yle iş birliği halinde hareket etmeye çalışıyorlar ve devletin de buna yönelik bürokratik yapılanmaları var. Ve temel yaklaşımları; buldukları ülkedeki sosyal, kültürel, ticari, ekonomik alanlardaki fırsatları Çin için imkânlarla ve çıkarılara dönüştürmek. Bütün temel amaçları bu ve bunun için çalışıyorlar. Bunlara 'market dominant minority' diyorlar; yani piyasaya hükmeden azınlık veya diaspora diyorlar. Buna benzeri bir yaklaşım geliştirmemiz lazım.

Hepinize saygılar sunuyorum. Teşekkür ederim.

Sn. Prof. Dr. DAVUT KAVRANOĞLU- Teşekkürler, Ender Bey. En son olarak Necdet Demiryürek Bey'in bu konuyla ilgili görüşlerini alalım.

NEJDET DEMİRYÜREK – DTİK Asya Pasifik Bölge Komitesi Başkanı

Teşekkür ederim, Sayın Bakanım. Ben, Nejdett Demiryürek, DTİK'in Asya Pasifik Bölge Komitesi Başkanlığı görevini yürütmekteyim. 2009

ylında başladığımız, almış olduğumuz bu güzel görevin bugün son zamanını, son vaktini yaşamaktayız.

Sayın Bakanım ve benden evvelki konuşmacılar bölgenin önemini ve oranın ekonomik ve sosyal yapısını gayet iyi özetlediler. Benim bunlara ekleyecek bir, iki şeyim olacak.

Bir tanesi; Türk işadamları ve Türk vatandaşları olarak yurtdışında yaşayan bizlerin bir kere memleketimize olan saygımız, sevgimiz çok büyük. Bunun sorgulamasını bile yapmayı düşünmüyorum. Ama birlik ve beraberlik içinde, tek çatı altında toplanmakta bazen zorluklar çekiyoruz, sorunlar yaşıyoruz. Benim bölgede dolaştığım şu iki sene zarfında bütün arkadaşlarımdan istediğim tek şey, aynı konuda, aynı ürün bazında bir arada belli şartlarda beraber olabilmeyi, bir araya gelmeyi başarırızsa eğer, diğer ülkeler bazında o ülkeler içindeki lobilerimizden çok, kendi aramızdaki lobiciliği geliştirebiliriz. Bu konuda ağırlıklı çalışmalar yaptım. Bütün arkadaşlarımdan da bu konuda büyük yardımlar aldım. Hepsine çok çok teşekkür ediyorum, huzurlarınızda.

Bir noktaya geldiğimizi düşünüyorum. Ama kısa ve öz olarak tek bir şey daha söyleyeceğim. Bulduğumuz ülkelerin vatandaşlığına geçmek bizim için öncelikli bir konu olmalı. Çünkü eğer oradaki yapıda söz sahibi olmak istiyorsak, bütün arkadaşlarıma bu konuda daha ağırlıklı düşünmelerini daha önceki büyüklerimiz de söyledi, ben bir daha düşünmelerini tavsiye ediyorum, bu konuya ağırlık vermelerini istiyorum.

Büyükelçiliklerimizden, Uzak Doğu'daki, yani Asya Pasifik'te, benim gidip dolaştığım bütün ülkelerdeki büyükelçiliklerimizden, tüm birimlerinden büyük bir destek gördüğümü ifade etmek isterim. Bunlardan bir tanesi de, Ender Bey. 24 saat telefonunun açık olduğunu ve bizlerden gelecek her türlü telefona cevap vereceğini bize söylediği zaman çok sevinmiştik.

Ülke olarak da ben şu anda hangi ülkelerden, Asya Pasifik'ten hangi ülkeden kaç kişinin geldiğini pek bilmiyorum ama, bildiğimi kadarıyla Çin ağırlıklı, Avustralya var. Mesela, Kore'den arkadaşlarımız var mı, bilmiyorum; onlarla görüşmeyi çok istedim, onlarla çok bir araya gelmek istedim. Bir toplantı da yaptık zaten orada ama şu

anda kendilerini burada göremiyorum. Varsa onlarla görüşmek tabii ki iyi bir güzel şans olurdu benim için.

Hepinize teşekkür ederim. Benim söyleyeceğim bu kadar. Çünkü benden evvelki söz alanlar olayı çok güzel anlattılar, bana pek bir şey kalmadı. Ben sadece tek konu üzerine odaklanmak istiyorum; Birlik ve beraberlik içinde olmamızın. Bardağın boş tarafını değil, dolu tarafını artık görmeye çalışalım diyorum. Benim söyleyeceğim tek şey, bu.

Prof. Dr. DAVUT KAVRANOĞLU- Evet, özet olarak benim gördüğüm; Asya Pasifik Bölgesi bizim önemli olarak dış ticaret açığı verdiğimiz bir bölge. Bilhassa Çin bölgesi. Bizim bulunduğumuz toplumlarda söz hakkına sahip olabilmemiz için oralandaki sivil toplum kuruluşları altında organize olmamız gerekiyor, mümkünse oraların vatandaşlığına geçip çifte vatandaş olmamız gerekiyor. Ama biraz önce Bakanımızın da söylediği gibi dilimizi ve dinimizi unutmadan oraların vatandaş olmamız her zaman ülkemize ve sizlere de güç katacaktır.

Şimdi, söz sizlerin. Kalan vaktimizde sizlerden gelecek sorulara panelistlerimiz cevap verecekler. İlk sözü kim almak ister?

Buyurun.

Prof. Dr. ALİ BEBA- Hong Kong Bilim ve Teknoloji Üniversitesi Girişimcilik Merkezi Direktörü

Ben, Profesör Ali Beba, Hong Kong'da yaşıyorum. Hong Kong Science and Technology Üniversitesi'nde Business School'un öğretim üyesiyim ve Girişimcilik Merkezi'nin de direktörüyüm.

Bir kişi daha var. Onu belki daha çok insan tanıyabilir. Ümrân Beba. Benim eşimdir ve Asya Pasifik Pepsi Co'nun başkanıdır. Ben, 'her güçlü kadının arkasında bir adam lazım' mantığıyla hareket edenlerdenim. Onun için beraber gittik. Ve burada da Hong Kong'dan gelen diğer arkadaşları da gördüğüm için çok mutlu oldum.

Şimdi, birkaç hususu paylaşmak isterim. Vatandaşlık meselesi, örneğin Hong Kong gibi bir yerde problem değil; bunu

DÜNYA TÜRKİ
WORLD TURKISH

söyleyelim. Vatandaşlık yedi yıl orada yaşayan bir suça karışmayan insanlara doğal olarak Türk olsanız, Alman olsanız fark etmiyor veriliyor ve oralarda biz Batılıyız. Yani bizim Avrupa'daki insanlarımızın çektiğini duyduğumuz bazı hikâyeleri biz Uzak Doğu'da görmüyoruz. Biz, gerçekten orada onların gözünde Batılı ve çoğunlukla nedense bilmiyorum ama "İtalyan" falan diyorlar ilk bakışlarında filan, o yüzden bir problem yok. Onun için vatandaşlık konusunun özellikle büyük problem olmadığını söyleyeyim. Ama buna ek olarak, iş adamlarımızın; şimdi eksi, yani en büyük ticaret açığı Uzak Doğu deniyor ve çok acıklı bir şey. Çünkü çok ağırlıkla oralara her gelen, bizim tanıdığımız; ben, işte konsolosluğumuzdaki ticaret ataşeliğinde de gönüllü elçi olarak çalışıyorum. Orada da gördüğümüz her gelen heyet bir bavul ticaretiyle, "Oradan Türkiye'ye daha ucuzu nasıl getiririm?" in peşinde olan insan gruplarından oluşuyor. Şimdi, bunun kurumsallaşması ve bunun ihracata yönelik olarak; mesela, en büyük, oradaki en büyük tavuk ayağı dediğimiz, bizim burada attığımız işi yapan Atik Yurttaş diye bir girişimcimiz var. Onunla hayata başlayıp şimdi Türkiye'den tonlarca mineral ve çok değişik zeytinyağı vesaireyi ihraç ederek orada hayatını sürdüren insanlarımız var.

Şimdi, benim onlar için en çok üzüldüğüm taraf şudur: Yeşil pasaportları yok bu arkadaşların. Ben, burada öğretim üyesi olduğum için öyle bir şansım var. Ve bu pasaport konusu Türkiye'de yıllarca konuşulmuştur, değerli arkadaşlarım. Ama her nedense yani orada Türkiye'yi işte bu kadar uçalım, oralara girişimcilerimizi getirelim derken; ya nedir bunun derdi? Yani şu yeşil pasaport konusu, vize olayı o kadar ciddi bir problem olabiliyor ki, Çin'e gidiş gelişlerde bir kere girdiğiniz zaman bitiyor. Bir daha vize almak için konsolosluğa gidip gelmek filan gerek. Yani bence orada vatandaşlıktan önce biz, burada kendimiz "Vatandaşımıza nasıl bir kolaylık yaparız?" ı düşünürsek, Davut Bey çok daha doğru bir iş yaparız diye düşünüyorum.

İki, bu şeyde dil denildi. Ender Bey, çok doğru bir şey. Dil olmadığı zaman guanşi olmuyor. Guanşi nedir? Guanşi: Çin, dilinde tanımadan iş yapmamak demektir. Yani ancak ve ancak doğru ilişkiler kurduğunuz zaman Çin'de iş yapıyorsunuz. Ben bugün Çin'e gideyim, Çin'de de bir fabrika kurayım dersiniz biraz, biraz değil çok ciddi hayalçisiniz demektir benim gözümde. Çin'e öyle giderek böyle hiç kimseyi tanımadan etmeden, kültürünü, dilini bilmeden "Oralarda hadi ben de ticarete başlayayım." demekle bu işler olmuyor. O yüzden dil konusunda çok daha ciddi, çok daha farklı bir boyutla hareket etmemiz lazım. Yani bu Mandarin, Çin dili artık dünyanın en çok konuşulan dili. Yani İngilizce filan değil, onu bilelim. Dünyanın birinci dili, Çince. O yüzden Çinceye çok daha fazla ağırlık veren bir yola doğru gidilirse iyi olur.

Bilim ve Teknoloji Üyesi üyelerini Ankara'dan veya Türkiye'den atmayın, oradaki insanlardan onları üye yapın. Çünkü oradaki insanlar gerçekten oranın derdini de bilen, orada her şeyiyle ve bunun içinde bu tür işi yapacak insanlar. Bunlar böyle para pul da istemezler; onu söyleyeyim. Bunlar böyle hani gönüllü, işte bizim gibi vermeyin bir şey, ama gönüllü olarak bu işi yapmaya hazır çok insan bulursunuz.

Nejdet Bey'in de dediği gibi yani orada bulunan bizler; zaten kalbimizin tamamı vatan için atıyor ve oradaki varlığımız sırasında "Vatana ne yaparız?" diye devamlı aklımızdan o geçiyor. Onun için

lütfen bu konuya bu şekilde dikkat ederseniz iyi olur.

İnovasyon, Ar-Ge konusunda yapılan hareketler de bu işlerde özellikle -Asya Pasifik'ten bahsediyorum- Hong Kong'dan giriş yapmak lazım. Onu bir defa söyleyeyim. Yani Çin'e gidelim de Çinlilerle Ar-Ge yapalım, oralarda bir inovasyon faaliyetine girelim demek hayalciliktir. Ben, bunu çok açık ve net söylüyorum, bilim adamı olarak. Hong Kong gibi olayı çözmüş, transparent bir ülkede, kuralların çalıştığı bir ülkede, IP'nin yaşadığı bir ülkede bu işleri yürütmekte yarar vardır. Onun için Asya Pasifik Bölgesi dendiği zaman "Nerelerden, hangi noktalardan en etkin girişler yapılır?" ı iyi analiz ederek yola devam etmek lazım.

Prof. Dr. DAVUT KAVRANOĞLU- Evet, çok teşekkür ederim, Sayın hocam.

Ben, kısaca bir cevap vereyim, Sayın Hocamızın temas ettiği konulara. Yeşil pasaport konusu bizim bürokrasimizin kendisi için sakladığı bir hak olduğundan, herhalde iş adamlarına verilmesinde biraz geç kalınıyor. Bu konuda katılıyorum. Ben de bunu dile getireceğim inşallah hükümetimize; yani bu konuda hakikaten bir şeyler yapılması lazım.

Bizim devlet olarak vazifemiz; girişimcilerimizin hizmetinde olmaktır. Öyle olması gerek. Yani bizim, sizin önünüzde ne engel varsa onu kaldırmaktan başka bir vazifemizin olmaması lazım. Artık devletin iş yeri açmak, insan çalıştırmak diye bir görevi yok. Bizim zihniyetimiz böyle değil. Biz, artık devleti mümkün olduğu kadar küçültüp asli vazifelerine döndürüyoruz ve girişimcilerimize ekonomiyi teslim ediyoruz; onlar Türkiye'yi bu hale getirdiler, onlar Türkiye'yi 135 Milyar dolar hale getirdiler. Ve 500 Milyar Dolar ihracat yapar seviyeye bizim girişimcilerimiz getirecek. Devlet şirketleri yapmayacak bu ihracatı. Dolayısıyla bu yeşil pasaport konusunu ben tekrar en yüksek seviyede sahipleneceğim.

İkinci olarak, bu bilim teknoloji elçileri konusunda bizim düşüncemiz şöyle: Bilhassa ileri ülkelerdeki önde gelen, sosyal yönü de kuvvetli olan hocalarımızı fahri olarak görevlendireceğiz ama resmen görevli olacaklar. Yani bizim konsolosluklarımızda, büyükelçiliklerimizde kendilerine bir

sekretarya ve oda verilmesini düşünüyoruz. Maaş vermeyi kesinlikle düşünmüyoruz. Ankara'dan birisini göndermeyi de hiç düşünmüyoruz. Maaş vermemiz zaten oranın mevzuatına aykırı, büyük bir ihtimalle onlar orada hoca olduklarından, başarılı insanlar olduklarından maaş alıyorlardır. Çalıştıkları kurumlar onları zaten başka bir devletten maaş almasına zaten müsaade etmezler. Dolayısıyla bunu da güzel bir bahane olarak kullanıp zaten para vermeyi düşünmüyorduk, sizin şeyiniz de bize güç vermiş oldu.

Teşekkür ederim değerli düşünceleriniz için.

ÖMER İYİGÖR- İyigör Limited Şirketi Sahibi – Hong Kong ve Shangay

Çin'de bulunma nedenim, ilk başta danışmanlık hizmetleriyle beraber tedarik satın alma ve üretim kontrolüydü. İki seneden beri bu, para kazandığım bir konu. Çok keyif aldığım diğer bir işim, iki seneden beri yaptığım; milli bir içeceğimizin Çin ve Hong Kong temsilciliğini yapıyorum. Şu an için çok para kazanmasam bile oraya bir şeyler göndermenin çok büyük keyfindeyim.

Ayrıca Türkiye Genç İşadamları Derneği Çin temsilcisiyim. Dolayısıyla hocam, Hong Kong konusunda birçok şeylerden bahsetti. Çin konusunda da hem ithalat, hem ihracat, hem de dernekler konusunda birçok tecrübelerim var.

Özellikle sizlerin bahsettiği gibi sivil toplum kuruluşlarının orada güçlenmesi lazım. Zafer arkadaşımızın bir yazısında belirttiği gibi, tek başına bir şey yapmak çok zor, özellikle Çin'de. Birlikte olmamız, birlikte hareket etmemiz gerekiyor. Fakat Çin'in yapısı itibarıyla herhangi bir derneğin kurulması, resmi olarak akredite olması söz konusu değil.

2009'daki Cumhurbaşkanımızın Pekin ziyaretinde de ben bunu dile getirmiştım. Hükümetimizin, devletimizin burada bizi bir şemsiye altında ama Çin hükümeti tarafından da tanınan ve akredite olmuş bir şemsiye altında toplaması, beraberce resmi olarak oralarda birlikte hareket edilebilir.

Prof. Dr. DAVUT KAVRANOĞLU- Resim olarak devletlerarası bir anlaşmayla Türk Çin Ticaret Odası Kurulması gibi bir şeyi mi kastettiğiniz?

ÖMER İYİGÖR- Gibi olabilir, Türkiye Genç İşadamları Derneği olabilir, DEİK olabilir. Herhangi bir kuruluşun Çin hükümeti tarafından orada resmi olarak tanınması lazım. Yani Çin hükümetine göre orada bir dernek kurma yasası çok farklı. Yani herkes dernek kuramıyor. TÜSİAD var Pekin’de, TÜGİAD var Şanghay’da. Fakat gerçeğine baktığınız zaman olayların Çin Devleti tarafından birbir tanınmış, akredite olmuş bir kurum değil bunların hiç biri.

Prof. Dr. DAVUT KAVRANOĞLU- Peki, başka ülkelerin var mı böyle örnekleri ?

ÖMER İYİGÖR- Hayır.

Prof. Dr. DAVUT KAVRANOĞLU- Mesela; Amerikalıların vesaire.

ÖMER İYİGÖR- Amerikalıların Chamber Of The Commerce’leri var. Bunlar bir arada toplanmışlar. Almanların böyle bir girişimleri var.

Prof. Dr. DAVUT KAVRANOĞLU- Yani Çin onları tanıyor, değil mi?

ÖMER İYİGÖR- Hükümetler arası ilişkilerden dolayı, evet. Türkiye’nin böyle bir şeyi olduğunu ben bilmiyorum. Ender Bey bu konuda daha net bir şey söyleyebilir belki.

Prof. Dr. DAVUT KAVRANOĞLU- Var mı, Ender?

ENDER ÖNCÜ- Şimdi, efendim şöyle: Çin Halk Cumhuriyeti’nde bizim halihazırda örgütlenmelerimiz var. Örneğin, TÜSİAD’ın temsilcisi var; akredite ve tanınıyor. Örneğin, TUSKON’un temsilcisi var; akredite ve tanınıyor. Bunun haricinde DEİK’in ve beyefendinin temsil ettiği örgütlenmeler var. Yine Sayın Cumhurbaşkanımızın ziyareti sırasında Guangzhou’da kurulan bir derneğimiz var. Son söylediklerimin akreditasyonları yok.

Fakat Çin Halk Cumhuriyeti’nde biraz önce konuşmamda da söylediğim gibi EuroCham veya AmericanCham gibi örnekler var. Bunlar, Çin’deki beyefendinin de söylemeye çalıştığı gibi, hocamın da söylediği gibi en önemli konu, örgütsel hareket edebilmektir. Ve Çin’le bunu Türkiye arasında kurmak hükümetler arası görüşmeler sürecinde mümkün, örnekleri de var.

Prof. Dr. DAVUT KAVRANOĞLU- Tamam, o zaman bunun takipçisi olalım, inşallah.

ENDER ÖNCÜ- Tamam.

ÖMER İYİĞÖR- Peki, çok teşekkür ederim.

KATILIMCI- Bir ilave yapabilir miyim?

Prof. Dr. DAVUT KAVRANOĞLU- Buyurun.

KATILIMCI-

Zannediyorum, özellikle Çin’de mevcut bazı aktivitelerin içine girerek de bu etkinlik yan, paralel bir şekilde de sürdürülebilir. Yani yeni bir oluşumun mutlaka bir takım bütçesi oluyor, masrafları daha ağır oluyor. Mevcut bu tip aktive edilecek aktivitelerde yükler geliyor. Ama şu anda hâlihazırda mevcut bazı organizasyonlara içine intibak edilerek oralarda bu oluşumun sağlanması da bir güç kazandırır diye düşünüyorum.

OSMAN KAYA- Efendim ben, Osman Kaya. Afganistan’da ticaret yapıyorum. Orada iki tane şirketimiz var; Gurka Dış Ticaret aracılığıyla ihracatlarımızı yapıyoruz. Biri ticari şirketimiz, biri de tarım şirketimiz.

Biz, burada Kâbil’in en güzel yerinde Turkish Bazaar diye bir yer açtık. Hem orada bu işin okulu niteliğinde bir yerimiz var, hem insanlar gelip orayı görüyorlar, hem de Afgan ya da Türk gelip bir Türk kahvesi içiyor ve biz orada Türkiye’nin imajını, Türk dostluğunu, Türk misafirliğini yerleştirmeye çalışıyoruz. Fakat tabii burada, bizim burada Ali Kibar Bey’in bahsettiği gibi; yani şahsi dostluklarımız var, sosyal konumumuz orada fena değil, iyidir. Tabii Olimpiyatlar, EXPO gibi yaparken bize doğrudan yatırımlar konusunda da “Türkiye’de yatırım yapmak istiyoruz. Efendim, işte nasıl bir şey olabilir?” noktasında önemli sorular yöneltiliyor; önemli parası olan tanıdıklarımız ve arkadaşlarımız vasıtasıyla. Ben, arkadaşları tenzih ederim ama benim bu konularda çok yeterli bir bilgim yok. Yani Başbakanlık Yatırım Destek Ajansı’yla da bir görüşme yaptım bu konuda, bir geldiğimde. Bize bu konularda yine bunlarında çok ciddi şekilde, net ve kısaca biz dışarıda bunları bilirsek, yani ciddi yönlendirmelerimiz olacaktır. Ben, zaten ticari ataşeliğimizle bu konuları görüştüm. Efendim, onlar da sağ olsunlar baya destek oluyorlar, sahip çıkıyorlar. Bu konuda da gerekli aydınlatılmayı bekliyoruz yani.

Prof. Dr. DAVUT KAVRANOĞLU- Teşekkür

ederim. Bizim Ekonomi Bakanlığımızın ticaret ataşeliğimiz size yardımcı olur. Bir de bana da davut.kavranoglu@sanayi.gov.tr e-mail gönderirseniz hem bizim Bakanlıkla ilgili bir şey olursa veya başka Bakanlıklarla da elimizden geleni yaparız. Sizin elinizden tutmak için ne gerekiyorsa yaparız.

Bir hanıma söz verelim burada.

HANİFE HANDE DAĞISTANLI- Hanife Hande Dağıstanlı ben, altı yıldan beri Çin’de yaşıyorum. Zhejiang Bölgesinde, Yiwu’dayım.

Bizim en büyük sorunumuz; şu ana kadar kendimiz kendi adımıza ve Çin adına baya bir şeyler yaptık zannediyorum ama Türkiye için bir şeyler yapmak istiyoruz. Bizim orada ticari ataşeliğimize kayıtlı olmasa bile 500’den fazla girişimci arkadaşımız var.

Prof. Dr. DAVUT KAVRANOĞLU- Niye kayıtlı değil?

HANİFE HANDE DAĞISTANLI- Neden kayıtlı değil: Biraz biz atıl kaldık galiba. O, ayrı bir konu, Ender Bey’le görüşmek istediğim bir konu o.

Benim şu anda söylemek istediğim şey: Bizim hepimizin orada çok güzel ilişkileri var. Gerek fabrikatörlerle, gerek devlet babında bir takım ilişkilerimiz var; hepimizin. Fakat en son bayramın birinci günü Şanghay Ticari Ataşemiz Halil Afşarata Beyefendi geldi. İlk defa çok geniş kapsamlı bir toplantı yaptı ve bizim o zaman haberimiz oldu. Ve bizler, hemen iki arkadaşımız Yiwu bölgesinden ben ve arkadaşım katılmak istedik, arkadaşlarımızı temsilen.

Bizim en büyük sorunumuz; oradaki Çinlileri, Çinli arkadaşlarımızı, Çinli iş adamlarını, girişimcileri buraya getirebilmek için vize almakta çektiğimiz büyük zorluklardır. En büyük sorunumuz, bu.

Prof. Dr. DAVUT KAVRANOĞLU- Nedir? Spesifik olarak bir örnek verir misiniz? Ne zorluk yaşıyor?

HANİFE HANDE DAĞISTANLI- Bürokratik engeller yaşıyoruz.

Prof. Dr. DAVUT KAVRANOĞLU- Nedir? Vize alma problemi mi?

HANİFE HANDE DAĞISTANLI- Evet, en büyük sorunumuz şu anda bu.

Prof. Dr. DAVUT KAVRANOĞLU- Türkiye'den Çinlilerin vize alması mı zor oluyor?

HANİFE HANDE DAĞISTANLI- Evet, çok zorluk çekiyoruz. Ve bunlar onun için bir caydırıcı etken oluyor.

Prof. Dr. DAVUT KAVRANOĞLU- İşte o herhalde; Çinliler de bizimkilere çok zorluk çıkarıyorsa müteakabiliyet.

HANİFE HANDE DAĞISTANLI- Biz, zorluk çekmiyoruz.

Prof. Dr. DAVUT KAVRANOĞLU- Çekmiyor musunuz?

HANİFE HANDE DAĞISTAN- Biz zorluk çekmiyoruz. O ülkenin kurallarına uyduğumuz müddetçe hiçbir zorluk, hiçbir sıkıntı yaşamıyoruz.

KATILIMCI-

Sayın Bakanım, durumla alakalı bir uygulama yaptık, Hindistan'da da; onu isterseniz kısaca söyleyeyim.

Prof. Dr. DAVUT KAVRANOĞLU- Buyurun.

KATILIMCI-

Ben, Hindistan İş Konseyi Başkan Vekiliyim.

Biz, bu nüfustaki yüksek büyüklükten korkarak biliyorsunuz biraz müteakabiliyetiyle vurgulamaya çalışıyoruz, büyükelçilikler olarak.

Biz, şöyle bir formül bulduk; Hintlilerden Amerika vizesi olan, Schengen vizesi olan ve İngiltere vizesi olanlarla kamuda vize uygulaması ve bugün çok başarılı olduk. Biz, Hindistan'la gurur duyuyoruz bir defa.

Son altı ayda iş adamı olarak geçiş; zaten geçiş bünyesindeyiz o bölgelerde. Geçişlerden Türkiye'de mola verip de tatilini burada uzatıp görüşler yapanların sayısı yirmi kat arttı, iş adamı olarak.

Prof. Dr. DAVUT KAVRANOĞLU- Bu, bizim devletimizin yazılı politikası mı?

KATILIMCI- Hayır. Biz, Hindistan'da bunu uyguladık. Onu diyorum;

Hindistan'la Türkiye arasında bunu uyguladık. Yani Hintlilere biz aynı şekilde vize vermiyorduk. Biz şöyle aşttık onu,

Prof. Dr. DAVUT KAVRANOĞLU- Yani bu gayri resmi olarak mı?

KATILIMCI- Hayır! Resmi olarak değil, tabii ki fiili olarak biz bunu yaptık.

Prof. Dr. DAVUT KAVRANOĞLU- Fiili olarak uygulayıp ilan mi ettik biz?

KATILIMCI- Muhtemelen bunu dış ticaretteki arkadaşlarımız da çok iyi bilirler. Biz, şu anda Hintlilere; Schengen vizesi olan, İngiltere vizesi olan ve Amerikan vizesi olanlara kapıda üç aylık vize veriyoruz. Normalde Hindistan'dan Büyükelçiliğimize müracaat ettiklerinde 15 gün vize alabiliyorlar. Bu vatandaşlar, yani bu Hintli vatandaşlara biz kapıda üç aylık vize veriyoruz. 40 Dolar saha civarında. Yaklaşık bu bir yıla yakın oluyor.

Cumhurbaşkanımızla beraber gittiğimizde yine bu Fakir'in projesiydi. Bunu uyguladık ve şu anda Hindistan'da uygulanıyor.

Prof. Dr. DAVUT KAVRANOĞLU- Peki, siz sözünüzü bitirmiş miydiniz?

KATILIMCI- Bitirmedim.

Prof. Dr. DAVUT KAVRANOĞLU- Sadece bir ilave edeyim dedi, kusura bakmayın.

KATILIMCI- Evet, aynı şeyi orada da uygulayabilirler, yani böyle bir muafiyet belki olabilir.

Prof. Dr. DAVUT KAVRANOĞLU- Peki, siz devam edin lütfen.

HANİFE HANDE DAĞISTANLI- Ben sadece şunu söylemek istiyorum: Çinlilerde Türkiye'ye karşı gerçekten çok büyük bir ilgi, çok büyük bir merak var. Impossible çünkü. Bu kadar. Benim söyleyeceklerim bu kadar.

Prof. Dr. DAVUT KAVRANOĞLU- Evet, yani biz yatırımcıları bekliyoruz. Turistleri; özellikle orta ve üst düzey gelir sahibi olanları bilhassa gönderin.

HANİFE HANDE DAĞISTANLI- Turist gelmeye hazır, Davut Bey. Ama yeter ki vize alabilsinler.

Prof. Dr. DAVUT KAVRANOĞLU- Peki, bunu değerlendireceğiz, o örnek şeyinde. Peki, teşekkürler.

Siz, buyurun.

10 dakikamız kaldı, ona yönelik kısa kısa konuşalım ve soru soralım.

CUMHUR ŞİMŞEK- Türk Çin Sanayici İşadamları Derneği Çin Temsilcisi

TUSKON ve TÜSİAD'dan sonra üçüncü resmîyeti alan kurum biziz ama, maalesef temsilcilik olarak; yani normal dernek değil. Bu konuda gerçekten çok ciddi bir sıkıntımız var.

Çünkü, ben şunu söyleyeyim size: Biz, bu yılın birinci ayın 17'sinde resmîyet aldık. Ve bu yıl Haziran ayında -belki basından da takip etmişsinizdir- 63 tane Çinli firma yaklaşık 107 tane Çinliyi Türkiye'ye getirdik ve yaklaşık 330 Milyon Euro'luk bir işlem hacminin olmasına TÜÇSİAD olarak vesile olduk diyebiliriz. Ama bunu nasıl yaptık; yani Shanghai CCPIT ve Shanghai Ekonomi Bakanlığı bünyesindeki yetkililerle görüştüğümüz zaman bizim resmîyetimiz olmazsa bunu yapamayacağımız yönünde.

Az önce Ömer Bey de söyledi. Mesela; Ömer Bey şu anda hâlihazırdaki sıfatıyla gitse maalesef böyle bir şey yapma durumu çok zor olabilir. Bizim, mutlaka oradaki STK'ların resim anlamında devletimiz tabii arkamızda olacak şekilde desteklenmesini istiyoruz.

Onun haricinde Asya Pasifik'te bir hukuken resmi olan derneklerle bir Pasifik Dernekler Zirvesi yapılmasını rica edeceğiz.

Son olarak da; ihracatımızı 2023 yılında 500 Milyar Dolara katlamak istiyorsak mutlaka Çin'le ihracatımızı arttırmamız lazım. Hala Türkiye'yle Çin arasında Gıda Güvenlik Sözleşmesi imzalanmamış bulunmakta ve 26 yıldan beri bir Başbakan düzeyinde Çin'e

ziyaret bulunmadı.

Daha önce Recep Tayyip Erdoğan Başbakanımız Ak Parti Genel Başkanı sıfatıyla katılmıştı, Başbakan sıfatıyla değil. Başbakanı da bekliyoruz.

Teşekkür ederim.

Prof. Dr. DAVUT KAVRANOĞLU- Peki, ikinci sıraya bir bakalım.

Prof. Dr. SAVAŞ TÜMİŞ- Efendim, ben, Profesör Doktor Savaş Tümiş. Shanghai Tongji Üniversitesi Takım Tezgâhları Kürsüsünü kuran ve başkanlığını yapan; uzun seneler, bunun dışında Berlin Teknik Üniversitesi şeref profesörüym; inovasyon konusunda.

Ben, efendim yeşil pasaport sorunumu 25 sene Almanya'da yaşamakla, ikinci bir Alman pasaportu olarak çözdüm.

Efendim şimdi, şöyle; Çin hakkında çok kısaca bir bilgi vermek istiyorum. Çin'de bildiğimiz kadarıyla toplam sekiz tane gerçekten üretim yapan Türk şirketi vardır. Bunun iki tanesi önümüzdeki sene ilk altı ayında olacaktır. Şu anda Şahap Aktaş Bey'in körük fabrikasını kuran insan benim; genel müdürlüğünü yapmış olan insan benim; şimdi danışmanlığına devam ediyorum. Diğer iki şirketin de, önümüzdeki altı ay içerisinde yapılacak olan iki tane üretim şirketinin de ikisi de otomotiv sanayidir. Onların da yatırım danışmanlığını ben yapıyorum.

Çin'de efendim yatırım yapmak çok kolay. Hiç kimse bir şey anlatmasın; ne bürokrasi anlatsın, ne bir şey anlatsın. Çok kolay efendim. Yeter ki teknoloji getirin, para getirin, otomotiv sanayi, makine sanayi; -bunlar benim konularım- çok kolay efendim.

İnovasyon konusunda özür dilerim hocam, size karşı çıkacağım. Çin'de bildiğiniz gibi inovasyon konusu son iki; beş yıllık plan, yani 11 ve yeni 12'nci de çok önemli bir yer teşkil etmektedir. Ve Çin'in kendi içinde de muazzam derece de inovasyon konusunda teşvik vardır efendim. Türkiye'miz kadar olmasa bile -çok takdir edilen bir gelişme oldu son yıllarda Türkiye'mizde.- çok büyük bir destek vardır.

Herkes gelsin Çin'e üretime başlasın. Aynı demiş olduğunuz gibi; sadece ticaret konusu olarak görmeyelim Çin'i, orada istihdam yaratmakla Çin'in de çok fazla takdirini alacağımıza o kadar eminim ki.

Çok teşekkür ederim, efendim.

Prof. Dr. DAVUT KAVRANOĞLU- Ben teşekkür ederim.

Siz, yani bize e-mail gönderip kendilerinizi tanıtırsanız; hocalarım ve herkes çok memnun oluruz. Yani sizlerin, potansiyelin ne olduğunu; sizleri tanımak isteriz açıkçası.

Siz, ön taraftan bir söz almak isteyen var.

HALİL DÖNMEZ- Efendim, Halil Dönmez ismim, Evrensel Dış Ticaret. Biz, aydınlatma sektöründe bir gelişim sağlıyoruz. Ve nasip olursa Hong

Kong kapılarındayız, sıradayız.

Ancak şunu görüyorum; Sonuçta Pasifik burada. Geleniyle birlikte 50, gelmeyi de kat sayı 10 ile çarparsak 500. Şimdi, DEİK sitesine girdim ve sürekli araştırıyorum, burada başarılı olan iş adamlarımız kimler diye. DEİK sitesinde çok az insana rastlıyorum, adrese rastlıyorum.

Benim İbrahim Bey'den ricam şu: Hazır buraya insanlar gelmişken bir adres versin, e-posta adresi hiç değilse katılanlar maillerini oraya göndersin. Hani hep böyle bir topluluk oluşturalım, örgüt oluşturalım diyoruz ya işte değilse var olan şuradaki topluluk bir birini tanısin.

Teşekkür ediyorum.

İBRAHİM ÇAĞLAR- Portal var.

Sn. Prof. Dr. DAVUT KAVRANOĞLU- Böyle bir portal var diyorlar.

KATILIMCI- Var, Portalımız var.

Prof. Dr. DAVUT KAVRANOĞLU- Başka, şöyle söz almayan gruplara bir dokunalım.

ZAFER KARADAĞ- Zafer Karadağ, Dünya Türk İş Konseyi Asya Pasifik Bölge Komitesi üyesiyim. Sekiz yıldır Çin'de yaşıyorum. İhracat, ithalat ve danışmanlık üzerine bir şirketim var. Serbest bölgede depom var. Maden ve gıda ağırlıklı çalışıyorum.

Yedi yıl öncesinde Türkiye'nin Çin'e bakışı hatırlayacağınız gibi şöyleydi: Gazetelerde basında çıkan bütün haberlerde Çin bir tehdit olarak anlatılıyordu. Çünkü insanlar, Çin'i sadece ucuz ürünlerin üretildiği, insanların 100 Dolar maaş karşılığında çalışıldığı bir ülke zannediliyordu. Ben, zannediyorum, biraz iddialı bir söz ama Çin'in tehdit değil de dünyadaki Türk ihracatçıları için dünyanın en büyük fırsatlar ülkesi olduğunu yazılı ve sözlü dile getiren kişilerden biri olduğumu biliyorum.

Bunu dile getirdiğim zaman devlet katında, Bakan düzeyinde, özel sektörde ise holding sahibi, şirket sahibi, CEO düzeyinde olmak

üzere çok ciddi tepkiler aldım. Ancak duruşumu hiç değiştirmedim. Yedi yıldır hep söylüyorum; dünyadaki en büyük fırsatlar ülkesi Çin'dir, Türk ihracatçıları için. Rakamlara baktığınız zaman da her geçen yıl haklılığımın bir kez daha teyit edildiğini görüyorum.

Prof. Dr. DAVUT KAVRANOĞLU- Bu görüşünüzün neden öyle olduğunu yazılı olarak bana bir gönderebilerseniz çok sevinirim. Yani fikirlerinizi duymak isterim. Bunu hükümetimizle de değerlendirmek isterim. Yani madem öyle düşünüyorsunuz. İddianızı olan insanlar çok önemlidir. Bu iddianızı ispata sizi davet ediyorum. Biz de ondan faydalanalım, herkesi faydalandıralım.

ZAFER KARADAĞ- Çin'e ihracatımızın artırılmasıyla ilgili naçizane son derece önemli olduğunu düşündüğüm bir şeyi paylaşmak istiyorum.

Şanghay'da Başkonsolosluğumuz bir iş merkezinin 13. katında iki daireden oluşuyor. Ben, Türkiye'nin Çin'e ihracatının artırılmasının birinci ve değişmez koşulunun oradaki Türkiye imajının güçlendirilmesinden geçtiğine inanıyorum. Türkiye'nin marka değerinin yükselmesi, Türk markalarının o pazarda daha rahat mal satmalarını, Türkiye'nin oraya ihracatını arttırmayı kolaylaştıracağı inancındayım.

Prof. Dr. DAVUT KAVRANOĞLU- Nasıl değişecek; işte onları bize bir gönderin, tamam?

ZAFER KARADAĞ- Çok basit bir şey izin verirseniz; yeni bir konsolosluk binasına taşınacağımızı öğrendik ve çok mutlu olduk. Ancak sadece bina değişikliği yeterli olmayacaktır. Siz, burada Bakan Yardımcısı olarak özellikle sizden rica ediyorum. O binanın içinin doldurulması, Türkiye'ye yakışır hale getirilmesi, özellikle Türk ürünlerinin tanıtımının ve Türk işadamlarının oradaki buluşmalarının sağlanması için alt yapı oluşturulması anlamında doldurulması çok önemli. Yani son derece önemli olduğuna inanıyorum.

Bir tek örnek verip sözümü tamamlayacağım. Sayın Başkonsolosumuzun bindiği araç 14 yaşında.

Türkiye'ye hiç yakışmıyor. Türkiye imajını güçlendirmemiz Türkiye'nin Çin'e ihracatını arttırmak için her şeyden daha önce geliyor.

Teşekkür ederim.

Prof. Dr. DAVUT KAVRANOĞLU- Teşekkür ederim. Biz, şu ikinci sıradaki hanımefendiye bir söz verelim.

NEVİN HÜSEYİN- Girişimci – Avustralya Kendimden fazla bahsetmeyeceğim. Demek ki bir şeyleri aştık, başardık ki bu odadayız.

Şunu diyeceğim: Dernekler kuruldu, ithalat-ihracat yapıyor. Ama neden bulunduğumuz ülkelerde bir Türkiye İş Bankası yok? Neden biz para aktarırken bunda zorluk yaşıyoruz. Bu toplantıya katılacağım diye swift kod numarasını neden bir türlü alamadım? Bana e-mail ile gelirken neden numara yerine hep çarpı işareti geldi? Neden ben Türkiye'ye geldiğim zaman bu 250 Amerikan Dolarını yatırmadan küçük şeyde olsa Merter'de Türk Ziraat Bankası'nda IBAN Kodum yok diye şu; "Dünya Türk İşadamları Girişimci Organizesi nasıl bir organize, neden bilinçsiz bir elemanı para yatırmaya gönderdiler?" diye hakarete uğruyorum, gişedeki bayandan? Neden ben, bunu ancak Kıbrıs'tan yatırabiliyorum? Çünkü gişedeki bey tanıdığım da, yardımcı oldu da, soruşturma yaptı da ben bu IBAN numarasını aldım. Ben yurtdışında yaşıyorsam IBAN'mış, swift kodmuş; ben, bunları nereden bileceğim? Neden bu bilgiler bize verilmiyor? Bunlar verilmesin, ama lütfen bir banka açın yani. Bu kadar büyümüşsek, bu kadar paramız varsa.

KATILIMCI-

Hangi ülke sizin?

NEVİN HÜSEYİN Avustralya.

KATILIMCI-

Avustralya?

NEVİN HÜSEYİN - Avustralya Sydney şehrinde. Lütfen, yani bir banka açın. Yani bir tek ithalat-ihracat yapan için değil, orada yaşayan halk buradaki ailesine düğün hediyesi bile bir 500 kâğıdı göndermekte zorlanıyoruz. Bu kadar. Bankayı davet ediyorum. Tüm ülkelere.

Prof. Dr. DAVUT KAVRANOĞLU- Bu aksaklıkları lütfen bizlere bildirin ki bizlerde onu gidermeye çalışalım. Darılmak, gücenmek yok, bizlere iyi niyetle her türlü; sadece bu konuda değil, ne aksama görürseniz devletten yana veya bu organizasyondan yana bize iyi niyetle bunları gönderin biz elimizden ne geliyorsa sizlerin önünü açmak için onu yapacağız. Bu, bizim taahhüdümüzdür.

NEVİN HÜSEYİN Bir de buradaki zihniyeti geliştirelim. Diyelim ki, müşteri her zaman haklıdır.

Prof. Dr. DAVUT KAVRANOĞLU- Öyle tabii ki.

NEVİN HÜSEYİN Yani buradaki küçücük bir pozisyonda kendilerini şurada görmesinler, ön yargılı olmasınlar lütfen. Bu bizi geriye götürüyor.

Prof. Dr. DAVUT KAVRANOĞLU- Doğrudur. Arkada da bir bayan var; bir denge sağlamak için.

KATILIMCI-

Burdur'dan katılıyorum. Ak Altın Mobilya Maden AŞ. Elimizde bizim Burdur'a benim ve benim gibi birkaç tane daha sanayici arkadaşımın çok zengin maden rezervleri var ve mermer yatakları var. Ama biz bunları iyi değerlendiremiyoruz; çünkü şehrin küçüklüğü ve çok fazla dışarıya açılmamamız nedeniyle.

Prof. Dr. DAVUT KAVRANOĞLU- Nerede? Türkiye'de mi bunlar?

KATILIMCI-

Evet, Burdur'da. Burdur'a yatırım yapmak isteyen kişileri bekliyoruz.

Prof. Dr. DAVUT KAVRANOĞLU- Mesela, ne madeni var? söyleyin bari herkes duysun.

KATILIMCI- Bende mesela, krom var. Zengin tenör oranına sahip; 48. Bilgileriniz.

Prof. Dr. DAVUT KAVRANOĞLU- Şimdi, son üç kişiye söz vereceğim. Arkada bir beyefendi var.

KÖKEN GÜNEŞ- Merhabalar. Ben, Köken Güneş; Çin Uzman Danışmanlık Firmasının yönetici ortağım. İstanbul, Shenzhen

ofislerimiz ve stratejik ortaklıklarımızla ithalat danışmanlığı, ihracat danışmanlığı, yatırım danışmanlığı yapıyoruz.

Ben, çok kısaca bir özet geçip, bir sorun tanımlayıp, çözüm önerisinde bulunmak istiyorum; ihracat danışmanlığıyla ilgili tabii ki.

Sayın hocanın da söylediği gibi, Çin'deki Türk algısı, gerçekten bir İtalyan'dan, bir Amerikalıdan, bir İngiliz'den çok farklı değil. Bugün bizim bir tekstil firmamızın gidip Avrupa'da bir başarı hikâyesi yazmaktansa Çin'de yazmaya çalışması biraz daha avantaj sağlamakta. Ancak maalesef Zafer Bey'in de çok iyi bildiği gibi birçok sektörde, birçok firmayla ihracat danışmanlığı üzerine görüşüyoruz. Mesela; birkaç yıl önceki zeytinyağı ihracat şampiyonumuzun Çin'de sadece tek şehirde, Qingdao'da bulunan iki tane müşterisi var.

Temel sorunun ben, vizyon eksikliğinden olduğunu düşünüyorum. Çin algısını Avrupa ve Amerika algısı gibi maalesef iş dünyamız görüyor; para harcamak istemiyor, komisyon usulü mal satmaya çalışıyor. Ancak Çin kültürü maalesef bu şekilde çalışmıyor. Orada öncelikli güven tesis etmeniz, firmaları sık sık ziyaret etmeniz, hediyeler almanız ve belli bir yatırım yapmanız gerekiyor. Bununla ilgili benim önerim; birçok Türk firmasının Dış Ticaret Müsteşarlığımız bazında belli bir platform haline gelerek, hepsi ortak bütçe oluşturarak; yine bahsettiğim gibi Dış Ticaret Müsteşarlığımız sponsorluğunda böyle bir bütçe ayrılabilirse Türk malları olarak Ender Beylerin de katkılarıyla belli başlı yerlerde reklam yaparak belki bir katkı sağlayabiliriz diye düşünüyorum.

Prof. Dr. DAVUT KAVRANOĞLU-Çok teşekkürler. Buyurun.

HÜSEYİN CEYHAN- Merhaba. Hüseyin Ceyhan, Türk Havayolları Asya, Uzakdoğu Kargo Bölge direktörüyüm. Kargo direk tabii ticaretle, ihracatla, ithalatla birebir yakın olması münasebetiyle özellikle buraya gelmek istedim.

Asya, Uzakdoğu Bölgesinde son bir sene içerisinde kapasitemizi yaklaşık iki katına çıkarttık. Birçok bölgeye bu geniş gövdeli uçaklarla beraber, ki bunların hepsi aynı zamanda kargo taşımaya elverişli büyük uçaklar. Bunların haricinde normal direk kargo uçakları da koyduk. Şu an ihracat

yapmak isteyen müteşebbislerimiz için bölge çok cazip bir bölge. Yani teknik, teknolojik ürünlerle işte bunun karşılığı meyve sebze midir; ama muhakkak surette birbirini dengeleyebilecek ticari atışeliklerden bence bilgi alınabilir.

Biz, Türk Havayolları olarak birebir destek olabiliriz. Ofisimiz Hong Kong'da; üç seneden beri Hong Kong'dayım. Bu anlamda ciddi bir şeyimiz de var bölgeyle alakalı; Bağımsız Devletler Topluluğu'ndan Avustralya'ya kadar bölge bize bağlı. İş yapmak isteyen her türlü müteşebbis için kapımız açık. Ve birebir daha öncesinde belki kapasite yetmezliğinden dolayı, belki iletişim zorluklarından dolayı iletişim kurulamıyordu ama şu an çok daha iyi imkânlarla hizmet verebiliyoruz.

Prof. Dr. DAVUT KAVRANOĞLU- Peki, çok teşekkürler. Son sözü; resmi olarak bu son sözden sonra kapatacağım. Necdet Demiryürek Bey'e bir, iki cümle söyleme fırsatı vereceğim. Ondan sonra kapatacağım. Ufak bir merasim var, ondan sonra ben ayrılacağım ama Dış Ticaret Müsteşarlığımızdan arkadaşlarım burada, Ekonomi Bakanlığımızdan arkadaşlarımız kalıp sizi dinlemeye devam edecekler. Mümkün olduğu kadar.

Evet, buyurun.

İBRAHİM KAMA- Merhabalar. İbrahim Kama; ben de Çin'den katılıyorum. Dört yıldır yaşıyorum.

Ben, bizlerle ilgili ufak bir yanlış algıdan bahsetmek istiyorum. Özellikle ben de profesyonelce çalışıyordum, sonra kendi şirketimizi kurduk. Ve öncelikle Çin'den Türkiye'ye ihracat yapıyoruz. Çin'den yapıyoruz. Ama eğer bir firmanın finans kaynağı yoksa firmanın dönebilmesi için öncelikle kendi ülkesine mal satması lazım.

Burada ben, sitemlerimi iletmek istiyorum. Mesela, 'musavirlikler.gov.tr' diye bir sitemiz var bizim. Belki, şu anda da girseniz halen 2010 yılının listesini de bulabilirsiniz; biz 2012'ye giriyoruz. Bununla ilgili ben Shanghai ile de görüştüm, Pekin ticari atışeliğine de mail attım. Yalnız biz, bu sorunları çözemedik. O yüzden DTİK gibi alternatif kuruluşların bizim için yararlı olacağını düşünüyorum.

Yaklaşık her ay, iki ayda bir ben mail atarım. Özellikle gerçi Shanghai ticari atışemiz sürekli bana telefonla döner, nedenlerini anlatır. Bunun belki de bir muhatabı ihracat Genel Müdürlüğü, belki de bir muhatabı Ekonomi Bakanlığı, belki de oradan çözülemeyecek şeyler. Ama açık olan bir şey var; bir koordinasyonsuzluk var veya aynı talebi Kibar Holding talep etse belki yarın çözülür. Benim anlatmak istediğim küçük girişimcilere destek vermek gerekiyor.

Yani gelecekte eğer Türkiye'ye ciddi Çin yatırımları gelecekte bunların ayağı bizler olacağız. Bunu herkesin farkında olmasını istiyorum. Teşekkürler.

Prof. Dr. DAVUT KAVRANOĞLU- Evet, Necdet Bey.

NEJDET DEMİRYÜREK- Çok teşekkür ediyorum, Sayın Bakanım.

Evet, DTİK, görev itibarıyla lobicilik üzerine bizim bu görevi almamız istendi, görev verildi. Bunu yaparken de tabii ekonomik yönden güçlü olmadan lobiciliğin olmasının imkanı yok.

Bölgemizdeki işadamlarının güçlü ekonomik ve sosyal yapıya sahip olmadan böyle bir girişimde bulunması zordu. Çünkü gönüllü; yani voluntary olarak yaptığımız için çatı kuruluşlardan herhangi bir destek aldığımız yok. Kendi cebimizden, kendi vaktimizden harcayarak, bunu severek yapmaya aday olduk. Ve bu görevi almışım, bundan hiçbir şikâyetimiz yok.

Fakat işadamlarımızın güçlü ve kuvvetli olması gerekiyor. Şu anda güneş Doğudan Batıya doğru geliyor ama ekonomi de artık Doğudan Batıya doğru doğmaya başladı ve işadamlarımızın güçlü olması için Çin'de ve Hindistan'da orada imal edip Türkiye'ye satmak yönünde değil, o bölgeler içinde o insanların tüketicilerine ürünler yapıp satmalarını ben tavsiye ediyorum.

Bunlardan bir tanesi benim ve her zaman sloganım da oydu; Suyu tersine çevirmeye geldim. Japonya'da başladığım ticaret hayatım da çok farklı dallarda çalışıyorum. Bunlardan bir tanesi, EXPO üzerine. 12 tane EXPO'da Asya'dan katılım var. Ve Türk dondurmasının 20 sene evvel Japonya'dan başlayarak bugün Çin'de ve Kore'de tanınmasında markalaşma bazında büyük katkıları olduğunu düşünüyorum.

Mesela; bir dondurma veyahut da başka bir gıda dalında veyahut da elektronik bazda ürünler yapıp o ülkelerde satılabilir. Çünkü orada güçlü olduğumuz müddetçe, para o piyasanın içinde elimizde olduğu müddetçe bizler daha güçlü konumlara geleceğiz. Türkiye'deki bir ekonomik sıkıntı oraya yansımaz veyahut da bulunduğumuz her ülkedeki arkadaşlarımızın ekonomik güçlerini bu lobicilik konusunda hiçbir yerden destek beklemeden belki kendi aramızda çözme konusunda da bir ileri adım atmış olacağımızı düşünüyorum.

O yüzden sözümü demin ilk konuşmamda söylerken, "biraz bardağın dolu tarafına bakalım" derken hep şikâyetlerden değil; şikâyetlerin bazılarını kendi aramızda halledebiliriz, bazılarının devletimiz tarafından çözülmesi gerekiyor. Bunlardan en önemlisi, vize. Yani serbest dolaşım hakkımız çok kısıtlı.

Bölge komitesindeki arkadaşlarımla, yani yedi arkadaşımızla bir araya gelemedik. En büyük sebep, vizeydi. Avustralya'ya gitmek istiyoruz, orada vize sorunuyla karşılaşıyoruz ama yeşil pasaport denen olanak eğer bu komite üyelerine hiç olmazsa görevleri sırasında verilirse biz ona da razıyız.

Prof. Dr. DAVUT KAVRANOĞLU- Siz dört katına çıkartacak mısınız ihracatımızı, bu bölgenize?

NEJDET DEMİRYÜREK- Şimdi, bakın biz şu anda maddi destek istemek zorundayız. Ama bu maddi destekler verilir; bize beş sene verin ben inanıyorum ki, Uzakdoğu, Asya Pasifik beşe katlayacaktır yapacağı bütün işlerde.

Yeter ki güvenin. Evet, ben şahsen kendi yapacağım işlerde beşe katlamayı söz veriyorum. Arkadaşlarımla da onu vereceğine inanıyorum. Ama dediğim gibi serbest dolaşım konusunda vize sorunu yaşıyoruz. Bölge çok büyük, fiziki açıdan çok büyük; teker teker incelenmesi, gerek konsolosluklarımız tarafından, gerek diğer sivil örgütler tarafından incelenmesi çok zor. Yani belli bir çatı altında bu bilgi paylaşımını da çok iyi yapmamız gerekiyor.

Çok teşekkür ederim. Sağ olun.

Prof. Dr. DAVUT KAVRANOĞLU- Evet, Ali Kibar Bey'de bir cümle söylemek istiyor.

ALİ KİBAR- Sayın Bakanım, bir konuyu belki dikkatlerinize sunmak istedim. Asya Pasifik Bölgesinde bir nevi Gümrük Birliği oluşumu var. Bu aktivitelere Türkiye'nin de proaktif olarak, bir kara parçası Asya coğrafyasında olan ülke olarak da katılmasında büyük fayda görüyorum. Çünkü bu tip gümrüklerin açılmasının Türkiye için çok önemli fırsatları da yaratabileceğini de düşünüyorum.

Prof. Dr. DAVUT KAVRANOĞLU- Peki, bu çok güzel bir toplantı oldu. Sizlerle bir arada bulunmaktan çok memnunum. Çok güzel fikirler duydum. Dediğim gibi, 'davut.kavranoglu@sanayi.gov.tr' e-maillerinizi bekliyorum. Sizlere yardımcı

olabileceğimiz her ne olursa; bir sıkıntınız, bir şeyiniz olduğu zaman biz sizin arkanızdayız. Elimizden gelen her şeyi yapacağız sizlere destek olmak için. Ülkenizi unutmayacaksınız ama ben yine de unutmayın diyorum. Dünya artık zaten bir kasaba haline geldi. Uzak mesafe, kilometre olarak uzak olsa da internette, gönüllerde hep beraberiz, hep birlikteyiz.

Tekrar görüşmek üzere. Allah'a ismarladık.

İBRAHİM ÇAĞLAR- Değerli katılımcılar; katılımcılara bir plaket vereceğiz, DEİK olarak. Ondan sonra Sayın Bakan Yardımcımızın başka bir toplantısı var. Biz, toplantıya burada devam edeceğiz. Arzu edenler kalabilir.

TARIK SÖNMEZ- Evet, arkadaşlar, ayrılmak isteyenler tabii ki, zaten normalde programlanmış süremiz bitmiş durumda. Ancak biz, yine de buradayız. Sayın Bakanımızın başka programı nedeniyle ayrılmak durumunda.

Öncelikle ben, arkadaşlarımız yerlerini alıncaya kadar bir duyuru yapmak istiyorum. Burdur'dan katılan arkadaşımız bir şeyden bahsetti; madenle ilgili bir konu, bir işbirliği konusu. Şimdi, malumunuz programımızın önemli bir boyutu da saat 15:30'da başlayacak olan ikili görüşmeler kısmıdır. Ekonomi Bakanlığı olarak o bölümü olduğu gibi biz organize ediyoruz. Yurtdışından katılan arkadaşlarımıza zaten o duyurular yapıldı. Onların organizasyonu daha farklı bir biçimde gerçekleştiriliyor. İkili görüşmelerde o anlamda ayarlanmış durumda. O organizasyona halihazırda dâhil olmamış arkadaşlarımız da yine görevli arkadaşları bulmak suretiyle 15:30-18:00 arası gerçekleşecek olan ikili görüşmelerine katılmak suretiyle potansiyel muhataplarıyla o görüşmelerde bulunabilirler. Siz de eğer arzu ederseniz; programda göreceksiniz. 15:30'la 18:00 arası Rumeli binası kat-1'de yapılacak olan ikili görüşmelerine öğle arasında kayıt yaptırmak suretiyle katılabilirsiniz.

Bir hususu daha belirtip belki daha sonra yine sizin görüşlerinizi almaya geçebiliriz. Ali Bey az önce bahsetti; Asya Pasifik ülkeleriyle bir Gümrük Birliği benzeri bir şey olabilir mi o pazara girebilmek için? Şimdi, tabii doğal olarak bizim Avrupa Birliği ile olan ilişkilerimiz ve Gümrük Birliğimiz nedeniyle doğrudan oralardaki ASEAN benzeri ya da diğer bölgesel birliklere katılmamız pek mümkün değil. Ama biz onları ya Serbest Ticaret Anlaşması olarak, Avrupa Birliği ile eğer bu ülkeler bir ticaret anlaşması yaptıysa biz de onları takip etmek üzere Serbest Ticaret Anlaşması yaprak aşmaya çalışıyoruz ya da ikili diğer tercihli ticaret anlaşmaları yapmak suretiyle o sıkıntıları gidermeye ve bu ülkelerdeki pazarlara daha fazla girmeye çalışıyoruz. Bununla ilgili de bir dizi ülke var, halihazırda görüşmeleri yürüttüğümüz.

Son bir şeyi belki, onu dile getiren Nevin Hanımdı herhalde, gitti ama Avustralya'dan katılan, Sydney'den. Ben, Avustralya'da dediğim gibi üç yıl görev yaptım. Bankacılık sektörüyle alakalı durumu dikkate aldığımızda Avustralya çok gelişmiş bir ülke, çok ileridir; ona bir diyeceğim yok ama bankacılık konusunda biz Avustralya'dan çok daha iyiyiz. O, herhalde ekstrem bir örnek olarak belki dikkate alınabilir.

Ben, uygun görürseniz, şimdi söz almak isteyen, kendini ifade etmek

isteyen arkadaşlara söz veriyorum.

ENDER ÖNCÜ- Sayın Genel Müdürüm, ben mermer bir ek yapabilir miyim müsaadenizle?

TARIK SÖNMEZ- Buyurun. Ender Bey bir ek yaparsın, ondan sonra devam edelim.

ENDER ÖNCÜ- Mermer yapan arkadaşımız, soru soran arkadaşımız nereye gitti bilmiyorum ama o hanımefendi.

Şimdi, bizim Çin'e en büyük ihracatımız, mermer ve biliyorsunuz krom. Onunla ilgili olarak bize bir bilgi geçsin. Yüksek talep var Çin'den, krom ve mermer konusunda. Biz, o talebin karşılanması yönünde yardımcı olalım, Sayın Genel Müdürüm.

TARIK SÖNMEZ- Evet, teşekkür ederim.

Ben de, yine arkadaşım elinde mikrofon bekliyor ama hemen bir şey söyleyeyim.

Bakan Beyle beraber dün Hindistan'dan döndük. Hindistan'da bir dizi temaslarda bulunduk. Aynı şekilde Ender Bey'in de bahsettiği gibi Hindistan'da da özellikle madene yönelik yatırım talepleri var. Biz de bir yığın taleple karşılaştık. Onu da Türkiye'deki firmalarımızı oraya yönlendirmek suretiyle aşmaya çalışacağız. Yani eski Dış Ticaret Müsteşarlığı, şimdiki Ekonomi Bakanlığı bünyesinde yurtdışıyla olan ilişkilerde olabildiğince işadamlarımızın önünü açmaya çalışıyoruz.

Buyurun, sizi dinleyelim.

YİĞİT SAVCI- Merhabalar. Adım, Yiğit Savcı benim. Ben de Singapur'da yaşıyorum. Herhalde burada tek katılımcıyım tahminen. Hocam, siz Hong Kong'u baya övdünüz, ama biz Singapur'dan da biraz bahsedelim. Ya bunlar ikisi zaten karşılıklı çok şey yapan iki ülkedir.

TARIK SÖNMEZ- Hangi alanda iş yapıyorsunuz?

YİĞİT SAVCI- Ben, uluslararası ticaret, plastik

hammadde ticareti yapıyorum. Üç tane ülkede şirketimiz var; Amerika, Singapur ve Türkiye'de.

Şimdi, ben iki tane konuyu çok önemli görüyorum. Birincisi; Nevin Hanım espiyle bambaşka konudan, finanstan bahsetti. Ama benzin olmadan hiçbir araç gitmez. Dolayısıyla da Türkiye'de bankacılık çok iyi durumda. Gerçekten de çok çok iyi durumda. Ama maalesef bizim bankacılar ya Avrupa'dalar ya da başka hiçbir yerde yoklar. Hadi bir de Amerika'da bir Ziraat Bankası'yla Vakıf Bank var.

Şimdi, bunu gerçekten doğru algılamak lazım. Finans en önemli şeydir, uluslararasıyla. Bugün dünyadaki krizin nedeni de finansdır. Dolayısıyla da biz Türkler üretip satmaya devam edelim, ama muhakkak bankamızı yanımızda götürmek durumundayız. Ben, Batılılar gibi çok büyük entegre bankacılık kurmamızın kolay olamayacağını düşünüyorum ama en azından İş Bankası'nı, en azından birkaç tane büyük bankayı, ve bankalarını birazcık daha Güney Doğu Asya'nın içine, Çin'in birkaç bölgesine götürmeye çalışmanın çok çok önemli olduğunu düşünüyorum. Çünkü o zaman bizim Türk işadamları parasını tahsil edeceği gün geldiğinde titremeye başlamaz. Ve titrememesi demek, o paranın garantide olması demek, ihracat iştahının daha da artması demektir. Dolayısıyla bunu çok iyi algılamak lazım.

İkincisi de, FTA meselesi çok çok önemli. Yani dünyada bugün bütün ticaretin yönünü belirleyen işte o devletlerin aldığı vergiler olan, üzerinden aldığı vergiler olan meseleler. O yüzden Korelilere baktığınızda -Ali Bey çok çok iyi bilecektir- çıktılar Avrupa Birliğiyle FTA imzaladılar. Şimdi, bizde herhalde içine gireceğiz gibi görünüyor. Bunun gibi Türkiye'nin de bazı FTA'lerde Avrupa Birliği'nin dışında ürün ürün FTA Anlaşmaları imzalamak üzere daha etkin çalışma yapması lazım. Yapılmıyor demiyorum; yapıldığını biliyorum. Ancak bazı ürünlerde daha da focus olmalıyız ve FTA'yle ilgili çalışmanın gücünü Türk işadamlarıyla beraber arttırmaya çalışmalıyız. Sadece sizin yapacağınız işlerde yeterli olmuyor çünkü. Bazı ürünleri sizin görmediğiniz durumlar da olabiliyor. Onları ortaya koyulması için hepimizin, arkadaşların çıkıp söylemesi lazım.

Son olarak, bir cümle söyleyeceğim. Hep

Çin konuşuluyor ama unutmayalım ki Pasifik Asya'da Endonezya gibi çok büyük bir ülke var, Tayland gibi çok çok büyük bir ülke var, Vietnam gibi önemli bir pazar var. Bunların üçünü birleştirdiğinizde neredeyse Çin kadar önemli bir pazar var. Ve bunun da yolu, hocam Hong Kong diyor ama bence Singapur'a arkadaşların gelip görmesi gerekiyor. Dünyanın en kolay iş yapılan ülkelerinden birisidir Singapur. Üç tane ülke var. Birisi, New Zealand, birisi Singapur, birisi de Hong Kong. Dolayısıyla da siz pazarın; evet, Çin çok önemli bir yer, ama diğer tarafını unutmayın, arkadaşlar.

Teşekkürler.

TARIK SÖNMEZ- Peki, mesajınızı arkadaşlarımız almıştır ama biz mesajı çok önceden alıp gereğini de yaptık diye biliyorum. 27-29 Ekim Türk Haftası Etkinlikleri yaptık. Biliyorsunuz, Fair Price firması organize gıda pazarının yüzde 30'u ama toplam gıda pazarında da yüzde 50'ye yakın bir payı vardır, Singapur'da. 5 milyonluk bir nüfusu olmasına rağmen alım gücü çok yüksektir. Ben bizzat katıldım oraya. Şu anda 85 civarında ürünümüz Fair Price mağazalarında -zincir mağazalarıdır, Avustralya'nın, satılmaya başladı. Ve şu anda arkadaşlarımızdan da çok iyi feedbackler alıyoruz. Birkaç konteynir daha ilave sipariş alınmış durumda. Yani Singapur şu anda radarımızda tabiri caizse; gayet de iyi gidiyor. Onu da söyleyebilirim.

Buyurun, efendim.

NİHAL MURADOĞLU- Nihal Muradoğlu, Arizona'dan. Sizinle paylaşmak istiyorum ki, Amerika'ya İngiltere'yle beraber girerseniz yollarınız açılır. Bu, bir sistem meselesidir.

Biliyorsunuz, American Airlines Londra'dan direk uçuş yapıyor Arizona'ya. Arizona'daki bizim Chamber of Commerce'ımız sadece Pasifik, Pasifik, Pasifik diye çalışır. Pasifik'e gitmek isteyenler lütfen gelip Arizona'dan geçsinler. Çünkü onlar istemeseler bile biz, onları Pasifik'e atarız, başka bir yere göndermeyiz.

Ve Silk Road'ın olabilmesi için de bizim geriye, Türkiye'den veya Avrupa'dan Türk Cumhuriyetlerine bir şey götürmemize imkân yok. Bizim ancak Silk Road'ı devam ettirip Afrika'dan, Meksika'dan Güney Amerika'ya getirip, Arizona'ya getirip, Arizona'dan Pasifik'e giderek Türk Cumhuriyetlerine girebileceğiz. Aksi takdirde geriye dönüşlerde araya Avrupa girip, Amerika girip, başka şirketler girip gidemiyoruz; geriye buradan gidemiyoruz. Dolayısıyla uzun vadeli bir Silk Road'ı bitirebiliriz. Ama oraya giderken de İngiliz'i tanıyıp, İngiliz'i yanınıza alarak. Yalnız Amerika'yla çalışma yaparken İngiliz'i yanınıza almadığınız takdirde barrierlar önünüze çıkıyor. Lütfen, şu İngiliz'e biraz dikkat edin ve onu ele geçirelim.

Ve advocacy grubu olarak Türkler eğer hem kendisi için, hem kendi Türk organizasyonu için, hem de Amerika'daki Amerikan organizasyonları -bu Yahudi'de olabilir, şu da olabilir, bu da olabilir- için çalışma yaparsa ve onlara bir katkıda bulunursa ondan sonra onlar bir şey isteyebilirler. Bu üçüne birden çalışma yapmaya biz mecburuz. Belki onlar ikisine çalışabilir. Fakat advocacy grubu olarak bunu yaptığımız takdirde bize orada onlardan bir şeyler alabileceğiz ve bir yere varabileceğiz. Önce vereceğiz, sonra alacağız. Ve oraya verdiğimiz advocacy çalışmasını da Türkiye'ye getireceğiz.

Çünkü bu, demokrasi hadisesi efendim. Lütfen, bunu kendi

kendimize irdeleyelim ve sizin sayenizde de yayalım. Çünkü bunun gösterilmesi önce lazim. Çok teşekkür ediyorum.

TARİK SÖNMEZ- Evet, ben teşekkür ederim. Nihal Hanım'ın söyledikleri tabii çok önemli.

Şu, bir gerçek; Amerikan pazarı, bizim geçmişte sıralamamızda çok daha üstlerdeyken maalesef diğer pazarlarda elde ettiğimiz başarıyı Amerika pazarında çok fazla elde edemedik. Rakamlar yerinde saymış durumda tabiri caizse. Dolayısıyla biz geçen yıldan başlayarak Amerika'yı artık eyalet bazında incelemeye başladık. Dolayısıyla ticaret müşavirleri sayımızı da Sayın Bakanın konuşmada bahsettiği üzere Amerika'da tam sayıyı hatırlamıyorum ama yedi, sekiz civarına çıkarttık diye biliyorum, yaklaşık. Birçok eyalette temsilcilik açmış durumdayız. Dolayısıyla eyalet bazında çalışıyoruz. Bundan iki, üç ay kadar evvel de yine Sayın Bakanın başkanlığında bir heyetle özellikle San Francisco ve Seattle ağırlıklı olarak heyet yaptık. Chicago yine bizim hedef alanımızda olan bir başka bölge. Ve altı eyaleti öncelikli eyalet olarak belirledik.

Bu altı eyalet; mesela, bir tanesi California. California tek başına bir ülke olarak değerlendirilmiş olsa dünyanın 8. büyük ülkesi olacak. Halbuki tek bir eyalet. Alım gücü çok yüksek. Dolayısıyla bunlar bizim gerçekten son yıllarda üzerinde durduğumuz ve belirli bir sistematik dâhilinde; hani "Hadi Amerika'ya gidelim. Amerika büyük pazar. İki uçak dolusu insan da götürüelim." bu bir şey ifade etmiyor. Kendinizi kandırıyorsunuz. Öncelikle analizini iyi yapacaksınız. Neler satabilirsiniz, neler alabilirsiniz, o ülkenin ithalatındaki kalemler sizin ihracatınızdaki hangi kalemlerle örtüşüyor, o pazarda sizin muhtemel rakipleriniz kimler, onlarla nasıl bir rekabet içine gireceksiniz; bütün bunları değerlendirmek suretiyle giriyoruz.

Dolayısıyla iyi bir stratejimiz var diyebiliriz en azından. Buyurun, başka söz almak isteyen?

TARİK SÖNMEZ- Çok haklısınız. Evet, talebi olan var. Ben, ona geçmeden evvel İbrahim Kama Bey'in Çin'le ilgili konusunu bir halledelim isterseniz. Onunla toplantı sonunda da görüşmeyi istiyordum ama, yine de sizlerin huzurunda bu konuyu bir açıklığa kavuşturalım.

Şimdi, bizim 'musavirlikler.gov.tr' internet

adresimiz; birçoğunuz biliyorsunuzdur. Tüm dünyadaki ticaret müşavirliklerimizin tek bir kanaldan görünebilmesi ve o ülkeyle ilgili her türlü ticari, ekonomik, sosyal, iktisadi ne dersiniz olabilecek bilgilerin yer aldığı bir web sitesidir.

Ben de ticaret müşavirliği yaptım. Ticaret müşavirliği yapmanın sıkıntılarını çok iyi biliyorum. Hani tepeden inme bir yönetici olsam belki bunu söylemek kolay olurdu ama. Bazı ülkelerden veri temin etmek zordur. Yani bugün gelişmiş olan ülkelerde bu pazar araştırmasıyla ilgili hususlar çok daha gelişmiştir. Tamamı belirli bir ücret karşılığında temin edilir, ama temin edilir. Ama bazı ülkelerde bunu temin etmek pek mümkün değildir.

Yani Çin örneğini Ender Bey gerekirse ilave edebilir ama Çin'de de bilebildiğim kadarıyla anlık ya da çok yakın tarihli verileri istediğiniz zaman tam doğrulukta ulaşabilme imkânınız olmayabiliyor. Dolayısıyla biz oraya koyduğumuz verilerin tahmini veriler ya da bir kurumun kendi çerçevesinden bakarak yaptığı araştırmaların sonucu; yani amatör bir işin sonucunu oraya koymak durumun değiliz, yapamayız. Çünkü bir hedef veriyorsunuz, bir perspektif veriyorsunuz, belirli bir resmiyet kazanması lazım. O yüzden belki birkaç ay, belki altı ay geriden gelerek bazı rakamları, verileri koyuyoruz, ama o rakamlar sağlıklı, resmi istatistikler olabiliyor. Yani o 2010 dediğiniz verilerle alakalı açıklayacağım bunlardır.

Ama onun ötesinde sizin birebir istemiş olduğunuz ticaret müşavirliğimizin uhdesinde verebileceği bir veri alamamış iseniz ya da gerekli yakınlığı, gerekli geri dönüşü görememişseniz onu da dediğim gibi toplantı sonunda ayrıca konuşalım.

Evet, arkada bir arkadaşımız var.

NAİL KURT- FNNS Savunma Sistemleri, CEO. DEİK Türk-Malezya İş Konseyi Başkanı

Ben de burada yerleşik, Türkiye'de yerleşik iş adamlarını temsilen bir, iki şey söylemek istiyorum. Şikâyet faslı bitti zannediyorum. Güzel öneriler de geldi gerçi ama biraz moral pompalamak adına söz aldım. Toplantının sonuna da denk geldi, zamanlama uygun zannediyorum.

Biz, pek bilinmeyen bir alanda savunma

sanayinde çalışan bir firmayız. Malezya'ya, Filipinler'e, Birleşik Arap Emirlikleri'ne, Suudi Arabistan'a, şimdi Endonezya'ya çok ciddi ihracatlarımız, bağlantılarımız oldu ve olmakta.

Türkiye'nin savunma sanayi alanındaki en büyük ihracat sözleşmesini Malezya'yla geçtiğimiz sene imzaladık. Malezya Başbakanı, Dışişleri Bakanı, İçişleri Bakanı, Dış Ticaret Bakanı, Millî Savunma Bakanları ve Kara Kuvvetleri Komutanı bizzat bizim fabrikaya geldiler, Şubat ayında.

Dolayısıyla hiçbir şey imkânsız değil. İyi teknolojimiz olduğu sürece mutlaka satabiliriz. Ve dünyada bu ülkelerde aldığımız işler inanın Amerikan General Dynamics'le, Alman Krauss-Maffei'yla, Fransız Nexter'la; dünya devleriyle çarpışıp aldık bu işleri. Tabii ki devletimiz, hükümetimiz destek oldular. Politik destek olmadan savunma sanayi işi olmuyor. Ama bunları hiç ağılamadan da yaptık. Çok güzel işler de başardık, çok daha büyük işler de başaracağız.

Malezya'da özellikle bir ticaret müşavirliğimiz var. Bizim bir branşımız gibi çalışırlar; Hasan Bey sağ olsun. Eminim başka ülkelerde de; Endonezya'da benzer desteği alıyoruz, Suudi Arabistan'da da. Destek alamadığını söylemeyen olmadı ama ben, son yıllarda aldığımız destek için çok özel teşekkür etmek istiyorum. Yani bunu çok içten söylüyorum.

TARIK SÖNMEZ- Biz teşekkür ederiz.

Yani dediğiniz gibi biz, nasıl özel firmaların hani müşteri odaklı çalışma sistemi diye bir kavramı varsa gerçekten de ticaret müşavirlikleri olarak biz de iş adamı odaklı, iş odaklı çalışmaya gayret ediyoruz.

NAİL KURT- Alanımız özelinde askeri ataşelerimiz benzer çaba içine girtiler. Yani son üç-beş yılda çok büyük değişim söz konusu. Büyükelçilerimiz çok daha bilinçli destek veriyorlar.

Dolayısıyla biraz kapı çaldıktan sonra mutlaka o destekler geliyor. Çünkü Ankara'dan ana politikalar güzel şekilde belirlenmiş durumda. Çok fazla şikayet etmeden kendi işimize odaklanıp bence çok çok güzel işler başaracağımıza inanıyorum. Tabii bu işbirliği ve koordinasyon meselesi çok önemli. Onun üzerine de giderek eksiklerimizi tamamlayıp çok çok iyi yerlere geleceğimizi düşünüyorum ben.

Teşekkür ederim.

TARIK SÖNMEZ- Ben çok teşekkür ederim. Çok haklısınız. Çok sağ olun. Bunu hani kendi kurumum adına değil ama, devlet adına ya da Türkiye adına da iltifat olarak görmüyorum. Çünkü bu bir vaka, gerçek. Gerçekten savunma sanayi alanında yapılan şeyler, son dönemlerde gerçekleşmeler Türkiye'nin yüz akıdır.

Bu niye böyle olmuştur: İşte bu yaklaşık 20-25 yıl önce dönemin Genel Kurmay Başkanıyla Savunma Bakanlığının ortak bir araya gelip 'Türkiye için önümüzdeki 20-25 yılda savunma alanında neler yapılabilir?' i sorgulayıp, iyi bir çalışmayla ortaya koyup bir perspektif oluşturması sonucunda olmuştur. Bugün biz, onu ekonominin geri kalanları için yapmaya çalışıyoruz.

Bu arada programa baktım, size şeyi önermek anlamında.

KATILIMCI- Söz verecek misiniz?

TARIK SÖNMEZ- Tabii, tabii söz vereceğiz. Biz, buradayız.

Şunun için saat 18:00-19:30 Marmara salonu kat-2’de Stratejik Projeler Toplantısı olacak. Yani burada da Türkiye’nin şu anda özellikle dış ticaretinde sıkıntı yaratmaya başlayan dış ticaret açığını, cari açığı çözmeye yönelik olarak düşünülen, alınan tedbirler, öngörüler, stratejiler Sayın Bakanımız Zafer Çağlayan’ın katılacağı bir ortamda, bu oturumda görüşülecek.

Orada da girdi tedarik stratejisi; yani Türkiye’nin bir girdi tedarik stratejisi olması lazım. Yani işadamız doğal olarak ucuz buluyorsa Çin’e gidiyor.

Şunu bir anekdot olarak söyleyeyim: Geçmişte biz Çin’e mal satmak için ihracatçılarımızı ticaret heyeti şeklinde, devlet destekleriyle götürürken bazen öyle oluyor idi ki Çin’den ithalat yapmaya başlıyordu firmalarımız. Yani bir anlamda devlet destekleriyle ithalatı desteklemiş gibi bir hal ortaya çıkıyordu.

Tabii demek istediğim şudur: İşadamaı kazancı neredeyse oraya gider. Bu doğaldır. Bunun önüne geçemezsiniz. Ama devlet olarak da bazı şeylerin önünü açmanız lazım, bazı şeyleri ortaya net olarak koymanız lazım. Biz, devlet olarak bugün buradayız ama yarın bunu hedefliyoruz. Bunun için de gereğini yapacağız. İş âlemi de bu paralelde kendi görüşlerini, kendi stratejilerini oluşturacaktır.

Evet, bir başka arkadaşımız söz istemişti. Ona verelim.

MURAT TELEK- Teşekkür ederim. İsmim, Murat Telek. Ben Çin’den geliyorum. Türk DemirDöküm Fabrikaları olarak Çin’de kombi, panel radyatör, şofben gibi ürünler satıyoruz.

Çinli tüketicilerin alım kapasiteleri çok arttı. Artık önümüzdeki 10-20 yıl içerisinde Çinliler herhangi bir alım yaparken fiyatını dahi düşünmüyorlar, yeter ki değişik bir ürün olsun; onu almak istiyorlar.

Biz bu ürünleri Çin’e getirirken şu anda yüzde 10, yüzde 21, yüzde 35 gibi Gümrük Vergileri ödüyoruz. Bu oranlar tabii ki çok yüksek. Bizim rekabet gücümüzü zayıflatıyor. Çin’le yaptığınız temaslarda ülkemizin Gümrük Vergisinin düşürülmesi şeklinde temasta bulunabilerseniz çok seviniriz. Bu, bizim de rekabet gücümüzü arttıracaktır.

Teşekkürler.

TARIK SÖNMEZ- Teşekkür ederiz. Özellikle

Dünya Ticaret Örgütü üyesi olmayan ülkelerle olan ilişkilerde bu sıkıntılar ortaya çıkabiliyor. Maalesef birçok ülke kendi sanayisini korumak için ya da ithalatını aşağıda tutmak için bu tip önemler alabiliyor. Biz her platformda bunu zorluyoruz; bundan emin olun. Gerek bu ülkelerde yapmış olduğumuz Karma Ekonomik Komisyon toplantıları, gerekse daha alt düzeyde yapılan teknik toplantılarda bunu zorluyoruz. Gerekirse mütekabiliyet çerçevesinde bizde bazı zorluklar çıkartıyoruz, bu ülkelere.

Bu, arkadaşlarımızın oturumun başında pasaportla ilgili ya da vizeyle ilgili söylediklerinde de benzer şeyler uygulanıyor doğal olarak. Bunlar dediğim gibi yani bireysel pencereden baktığınızda yanlış olabilen şeyler, ülke penceresinden baktığınızda doğru olabiliyor. Dolayısıyla biraz da sizin de o pencereden bakmanızda fayda var.

Başka, söz almak isteyen var mı, arkadaşlar?

Evet, herhalde amaç hasil oldu. Dediğim gibi iş adamlarımızdan dışarıdan katılanlar içeriden katılanlarla ya da içeriden teşrif edenler yurtdışından katılan Türk işadamlarımızla görüşmelere katılmak isterlerse bir kez daha anons etmiş olayım. Saat 15:30’daki ikili iş görüşmeleri kısmına katılabilirler.

Ben, hepinize tekrar hoş geldiniz diyorum ve katıldığınız için teşekkür ediyorum. Yine de ticaret ataşemize hani ayak üstü de olsa sormak istedikleriniz olursa daha bireysel anlamda, bana da keza aynı şekilde buralardayız. Ya da yemekte de birlikte olabiliriz.

Çok teşekkür ediyorum. İyi günler diliyorum, sağ olun.

DEİK
DÜNYA TÜRK GİRİŞİMCİLER KURULTAYI
18 KASIM 2011
(Marmara Salonu -1-)

OTURUM BAŞKANI : TANER YILDIZ
T.C. ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI

TUNÇ ÖZKAN
Dünya Türk İŞ Konseyi Yönetim Kurulu Üyesi
Ve Afrika, Ortadoğu, Körfez Bölge Komitesi
BaŐkani (2009 – 2011)

MEHMET HABBAB
DEİK Yönetim Kurulu Üyesi Türk-Lübnan İŞ
Konseyi BaŐkani

ŞABAN BAŞ
DEİK Yönetim Kurulu Üyesi

HÜSNÜ DİLEMRE
T.C. Ekonomi Bakanlığı, Anlaşmalar Genel
Müdüü

GÖKMEN ŞAHİN
T.C. Kahire Ticaret Müşaviri

Afrika-Ortadoğu-Körfez Oturumu

OTURUM BAŞKANI: TANER YILDIZ- T.C. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı

- Değerli katılımcılar, yurtdışından ve ülkemizden salonumuzda bulunan değerli işadamlarımız, kıymetli girişimciler, hanımefendiler, beyefendiler, bugün burada son derece önemli bir etkinliğe İstanbul ev sahipliği yapıyor. Dünya Türk Girişimciler Kurultayı yapıyor ve şu anda 5 ayrı salonda da 5 tane farklı oturum düzenleniyor.

Bugün Amerika ve Latin Amerika Oturumu var. Avrasya Oturumu, Asya, Pasifik Oturumu, Afrika, Orta Doğu ve Körfez Oturumu, Avrupa ve Balkanlar Oturumu olmak üzere 5 ana eksenle burada bugün gerek tavsiyeler, gerek eleştiriler gerekse özellikle Türk Diasporasının ekonomik varlığının güçlendirilmesiyle alakalı ve yaşadığımız ülkelere ve topluma entegrasyonu güçlendirmek ve sosyal sermayesini arttırmak için neler yapılabilir, bunlar üzerinde karşılıklı görüş alışverişinde bulunacağız ve nasıl etkin bir şekilde örgütlenip bir lobi oluşturabiliriz, bunlar üzerinde konuşacağız. Ve anavatanla iletişim ve etkileşimi nasıl düzenleyebiliriz bunlar üzerinde etraflıca konuşacağız.

Ben, bu oturumun yönetimindeki arkadaşlarımı da sizlere tanıtmak istiyorum. Her birisi kendisini bir iki dakika içerisinde tanıttıkları. Etkin olduğu alanları ve şu ana kadar Background'larını size bildirecekler. Bu oturumunda hem ortak aile fotoğrafının çekilmesi hem de plakette dağıtımı var. O yüzden 11:30-11:40'a kadar bu konuşmaları tamamlamayı düşünüyoruz.

Ben bu organizasyonda emeği geçen Ekonomi Bakanlığımız, DEİK başta olmak üzere bütün katkı koyanlara huzurlarınızda teşekkür ediyorum. Ve 5 ayrı Bakan da bu 5 ayrı oturumun Başkanlığını üstlenmiş bulunuyoruz.

Ben sözü Tunç Bey'e veriyorum ve sırasıyla kendimizi tanıtmamızı istirham ediyorum.

TUNÇ ÖZKAN Dünya Türk İş Konseyi Yönetim Kurulu Üyesi ve Afrika, Ortadoğu, Körfez Bölge Komitesi Başkanı (2009 – 2011)

Sayın Bakanım, değerli konuklar zamanın kısıtlı olmasından dolayı ben konuşmamı

birkaç noktada toparlayıp çok kısa yapmak istiyorum.

Bu kurultayın sloganı "Değişen dünyada yükselen Türkiye" tam bizim bölgemiz için olmuş diye düşünüyorum. Çünkü bizim bölgemizde yani Ortadoğu, Afrika ve Körfez bölgesinde 2011 yılında çok ciddi bir değişim oluyor. Uzun süredir iktidarda olan hükümetler, ya devrildiler ya zor durumdadılar. Demokrasi hareketi başlamış vaziyette. Burada kartlar tekrardan dağıtılıyor.

Bizim bölgemizde yine öyle ülkeler var ki bu ülkeler bir kısmında fosil yakıtlardan dolayı dünyanın en zengin ülkeleri, ancak aynı zamanda da içme suyu dahi bulamayan insanların yaşadığı ülkeler bunlar.

Böyle baktığımızda bu bölgede Türk girişimcileri için hem yapılacak çok iş var, hem fırsat var, hem de çok zorluklar var.

Ben son 2 yılda 2009 kurultayından sonra bu bölgenin Komite Başkanı olarak ve komitemiz olarak yaptığımız birkaç faaliyeti söylemek istiyorum size.

Bunların başında, mümkün olduğu kadar Dünya Türk İş Konseyi'ni bölgede tanıtmaya çalıştık. Ama burada şunu söylemek isterim ki; iyinin düşmanı mükemmel. Hani çok başarılı mıyız? Hayır. Daha iyi olabilir miyiz? Evet. Bunun için de bu bir başlangıçtı, bundan sonrasında inşallah daha etkin olarak görev yapacağız, arkadaşlarımız bu görevi devam ettirecekler.

Biz ne yaptık, iki tane Arap ekonomik formuna katıldık, Dünya Türk İş Konseyi olarak. Hem 2009 yılındaki hem 2010 yılındaki. Umman'da bir komite toplantısı yaptık. DTİK Yönetim Kurulu Toplantıları'na katıldık. Yaklaşık 20 tane konferansta katılımcı olduk.

Bunun dışında biliyorsunuz yine bizim bölgemize Sayın Cumhurbaşkanımız ve Sayın Başbakanımız ve değerli Bakanlarımızın büyük bir şekilde ilgisi var, Türkiye bu bölgeyle yakından alakalı. Ziyaretler yaptılar, buralara geldiler. Özellikle benim kendi bölgem olan, işlerimin olduğu Mısır'da Sayın Başbakanımızın ve Cumhurbaşkanımızın yapmış olduğu ziyaretlerde çok etkin şekilde rol aldık. Oradaki iş dünyasının Mısırlı iş dünyasıyla Türkiye'den gelen işadamlarımızı bir araya getirmekte etkin bir çalışma gösterdik. Bunu

bölgeye yaymak gerekiyor ama bir sorunumuz var sanırım bugün bu kadar çok katılımcının olduğu bir ortamda bunu söylememiz lazım. Bu mevcut yapının katılımcıya ihtiyacı var. Yani Türk insanının en büyük ihtiyacı şuanda yurtdışındaki Türk insanın, bir araya gelmesi. Sabahki konuşmalarda da hem gerek Sayın Bakanımız Zafer Çağlayan, gerek TOBB Başkanımız Rifat Hisarcıklıoğlu aynı konuya değindiler. Bizim bir araya gelerek bir arada hareket etmemiz lazım. Çünkü bazen bizim orada olmamız bizim için bir fırsat, avantajlarımız var orada olmanın, yurtdışında olmanın, yurtdışında iş yapmanın. Bazen dezavantaj. Bazen siyasilerle birlikte hareket etmemiz lazım, bazen oradaki toplumdaki sosyal gruplarla hareket etmemiz lazım. Bunu iyi dengeleyecek, bunu iyi yönetecek bir mekanizmayı sağlamamız gerekiyor. Benim bu konudaki en önemli tespitim bu diye düşünüyorum.

Önümüzdeki dönemde bugün ve yarın yapılacak kurultayın en önemli katkısı sanırım, bu düşünceleri bir aradayken tartışmak, konuşmak, bunlara bir şekil vermek ve ileriki dönemlerde de bunu nasıl değerlendiririz, nasıl yaparız bulmak olacak. İnşallah yarınki seçimlerden sonrada yeni oluşacak komiteler ve komite üyeleri bu konuda etkin bir faaliyet gösterip önümüzdeki yıllarda daha başarılı işler yapacak. Çok teşekkür ediyorum beni dinlediğiniz için, saygılar.

TANER YILDIZ- Evet, Tunç Bey'e ben de teşekkür ediyorum, aynı zamanda Tunç Bey bildiğiniz gibi Dünya Türk İş Konseyi Yönetim Kurulu üyesi ve Afrika, Ortadoğu, Körfez Bölge Komitesi Başkanıdır.

Ben arkadaşlarımdan kendilerini de kısaca tanıtmalarını da bu manada isteyeceğim. Boğaziçi mezunudur Tunç Bey ve özellikle tekstil alanında gerek yurtiçinde, gerekse yurtdışındaki faaliyetleriyle dikkat çekmiştir. Mısır'da girişimleriniz var bildiğim kadarıyla. Suudi Arabistan'la alakalı girişimleriniz var. O açıdan

ben arkadaşlarımdan belki daha da tafsilatlı kendilerini kısaca bir tanıtılmalarını isteyeceğim.

Sözü Mehmet Habbab Bey'e veriyorum.

MEHMET HABBAB-DEİK Yönetim Kurulu Üyesi, Türk-Lübnan İş Konseyi Başkanı

Teşekkür ederim. Sayın Bakanım, değerli katılımcılar, Mehmet Habbab olarak Delta Petrol Şirketi'nin Yönetim Kurulu Başkanıyım. Şirketimiz petrole iştigal eder, Orta Doğu'da genellikle ve Avrupa'da. Zaman zaman Uzak Doğu'ya da uzanıyoruz.

Şimdi böyle bir toplantı hakikaten muhteşem bir fikirdir bence. Bugün 7 milyon Türk dünyanın her yerinde mevcuttur, 80 ülkede veya 81 ülkede Türkler bugün mevcuttur. Ama maalesef sesimiz çıkmıyor. Böyle bir örgütlenmeden sonra ümit ederim ki diğer lobi grupları gibi bizim Türklerin sesi çıkacaktır. Fransa'da olsun, Almanya'da olsun, Avustralya'da olsun, Uzak Doğu'da olsun. Çünkü birbirimizi daha iyi tanıyacağız, birbirimizle iş yapmamız gerekir. Biz bugün Avrupa'ya gittiğimizde hep Avrupalı arıyoruz, hâlbuki bir Türk bulabilirsek çok daha iyi bir iş yapabiliriz, daha iyi anlaşabiliriz, birbirimize daha çok güveniriz ve bu lobi grubu, bugünkü bir iş değildir, bence 5-10-20 sene sonra bunun meyvelerini göreceğiz. Çok iyi bir örgütlenmeye doğru gidebilirsek, bence Türk'ün sesi her yerde yükselecektir.

Bugün 7 milyon Türk mevcuttur dünya çapında. 74 milyonumuz Türkiye'de. Demek ki 81 milyon Türk dünyada mevcuttur. Türkiye Cumhuriyetlerini de saymıyorum, onları da alırsak bugün dünyada 200 milyondan fazla Türk mevcuttur. Bence böyle bir örgütlenmeye hepimizin iştirak etmenizi isterim. Teşekkür ederim.

TANER YILDIZ- Evet, Mehmet Habbab Bey'e bende teşekkür ediyorum. Kendisi aynı zamanda 2002 yılından bu tarafa Türk-Lübnan İş Konseyi Başkanıdır, bütün bu anlattıklarının yanında. Gerek Amerika Birleşik Devletleri'ndeki eğitim alanında, gerekse buradaki hem petrol hem de farklı sektörlerde önemli bir girişimcimizdir. Kendilerine faaliyetlerinden dolayı da teşekkürlerimi bildirmek istiyorum.

Şimdi sözü Şaban Baş Bey'e vereceğim. Buyurun Şaban Bey.

ŞABAN BAŞ- DEİK Yönetim Kurulu Üyesi

Sayın Bakanım, değerli katılımcılar. Ben önce DEİK Yönetim Kurulu üyesiyim. Daha önce Adana Ticaret Sanayi Odası Başkanlığı yaptım, Mart ayında istifa ettim.

Afrika'nın birçok ülkesinde benim sektörüm havacılık Sayın Bakanım. Cezayir'den Moritanya'ya, Senegal'den Mali'ye kadar birçok yerde bulundum. Şunu da gururla söylemek istiyorum; Türkiye'nin imajı dünyanın her tarafında olduğu gibi Afrika ve Orta Doğu'da da tamamen benimseniyor. Bizim girişimci arkadaşlarımızın o tarafa açılım yapması şart, devamlı gidip gelmesi şart. Zaten Sayın Başbakanımızın ve sizlerin de katılımıyla o bölgelerde büyük bir atılım var, bunu en güzel şekilde değerlendirmemiz gerekiyor.

İran ile yine ilişkilerimiz aynı şekilde faaliyetimiz devam ediyor. Kurultayımızın bugün çalışmamızın başarılı geçmesini diliyorum, hepimize saygılar sunuyorum.

TANER YILDIZ- Evet, bizde Şaban Baş Bey'e teşekkür ediyoruz. Aynı zamanda bildiğiniz gibi Sağlık Bakanlığı'nın ambulans hizmetleri ile hava ambulans hizmetleri ile alakalı da faaliyetleri bulunuyor. Gerek yurtiçinde gerekse yurt dışında ülkemizi de başarıyla temsil ediyorlar.

Ben sözü Hüsnü Dilemre Bey'e bırakıyorum.

HÜSNÜ DİLEMRE – T.C Ekonomi Bakanlığı Anlaşmalar Genel Müdürü

Sayın Bakanım çok teşekkür ederim, çok saygılar sunuyorum ve bütün katılımcıları Ekonomi Bakanlığımız adına saygıyla selamlamak istiyorum.

Ben, Anlaşmalar Genel Müdürüyüm, Ekonomi Bakanlığı'nda. Daha önce New York ticaret ataşeliğini yürüttüm 3 yıl süreyle. En son görevim Cenevre'de Dünya Ticaret Örgütü nezdinde daimi temsilci yardımcısıydım. Daha sonra dönüştür Anlaşmalar Genel Müdürü olarak görev aldım ve son 2 yıldır bu görevi yürütüyorum.

Sayın Bakanım bugünkü konumuzla ilgili olarak çok kısa bir ben de giriş yapmak

isterim müsaadenizle.

Türkiye Cumhuriyeti Devleti binlerce yıllık devlet geleneğini ve büyük imparatorlukların mirasına, hafızasına, refleksine sahip olarak şu anda konuştuğumuz ülkelerde bölgede ve tüm dünyadaki gelişmelere son derece açık ve bu gelişmeleri çok yakından takip ediyor. Dolayısıyla Ekonomi Bakanlığı olarak biz de bu bölgedeki gelişmeleri çok yakından takip ediyoruz. Bizim bölge ülkeleriyle kültürel, tarihi, geleneksel bağlarımız var. Dolayısıyla buralardaki her türlü gelişme bizi çok doğrudan ilgilendiriyor. Ekonomi Bakanlığı'nın da ekonomik ve ticari ilişkileri açısından son derece ilgilendiriyor. Bu amaçla bu ülkelerdeki istikrarın sağlanması, bu ülkelerdeki güvenliğin demokrasinin oturması ve hemen akabinde bizim kurmak istediğimiz bütün ekonomik ticari ilişkilerin kök salması, devam etmesi bizim açımızdan son derece önemli. Bu amaçla da özellikle orada görev alan Sayın Bakanımızın da sabah konuşmasında altını çizdiği ticaret müşavirlerimiz, bizim uç beylerimiz, onlardan bazı arkadaşlarımız da bugün bizimle beraber. Kahire Ticaret Müşavirimiz Gökmen Bey, kendini tanıtacak zaten. Ama onun dışında Şam'dan yeni gelen Ticaret Müşavirimiz Kağan Bey burada. Halep ticaret ataşemiz de burada. Dolayısıyla bizler burada konuşulacak olanlara hem son derece önem veriyoruz hem de dikkatle her türlü ihtiyacını karşılamak üzere hazır bulunuyoruz. Çok teşekkür ediyorum efendim.

TANER YILDIZ- Evet, Hüsni Bey'e bende teşekkür ediyorum.

Tabii kendisi bir kamu görevlisi ama mütevazı bir kamu görevlisi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi Ekonomi Bölümü mezunu ve Ohio Üniversitesi'nde de uluslararası ticaret ve ekonomi mastırını yapmış bulunuyor, son derece kendisini iyi yetiştirmiş bir arkadaşımız. Bende teşekkür ediyorum.

Şimdi sözü Gökmen Şahin Bey'e veriyorum.

GÖKMEN ŞAHİN-T.C Kahire Ticaret Müşaviri

Sayın Bakanım teşekkür ederim.

Sayın Bakanım, değerli katılımcılar. Sayın Genel Müdürüm de söyledi, ben Kahire Ticaret Müşavirliği'nde 2008 yılından beri ticaret müşaviri olarak görev yapmaktayım. 1 sene daha görevim uzadı, 2012 sonuna kadar Kahire'de çalışmaya devam edeceğim.

Kahire, aslında konumuzla alakalı olarak da iyi bir örnek olarak gösterilebilir. Sorularınızla belki oturumun ilerleyen bölümlerinde daha detayına girebiliriz ama Kahire belki de ulaşmak istediğimiz diaspora yapısına belki çok nasıl söyleyeyim meçhur olmamış yani gelişmemiş olmakla birlikte örnek teşkil edebilecek bir yapıya sahip. Nasıl? 5 bin kadar Türk'ün yaşadığı Mısır'da bütün faaliyetlerde medyada hem ülkemizi temsil eden hem gerekli lobi faaliyetlerini yürüten küçük bir grup. Bu nedenle ben de bu küçük grubun bir parçası olmaktan dolayı gurur duyuyorum. Bugün de Mısır'ı temsilen gerek Tunç Bey, TÜMİAD Başkanımız Zeki Bey ve diğer işadamlarımız burada. Hepsine huzurunuzda da teşekkür ediyorum, faaliyetlerinden dolayı.

Şu anda bu kadarla keseyim. Teşekkür ederim.

TANER YILDIZ-

Evet, bende Gökmen Şahin Bey'e teşekkür ediyorum, katkılarından dolayı.

Değerli arkadaşlar, kıymetli katılımcılar, ben bugün burada Türk işadamları ve hükümet temsilcilerini bir araya getirerek özellikle kamu ve özel sektör arasındaki fikir alışverişinde bulunulması açısından da bu fırsatı oluşturan ve bu kurultayı düzenleyenlere bir kez daha teşekkür etmek istiyorum.

Bir mantalite değişikliği artık Türkiye'de oluştu. Gelişen, değişen ve büyüyen Türkiye'nin, gelişmeyen, değişmeyen ve büyümeyen bir beyni, kafası olmaz. Her şeyimizle beraber, bu dünyadaki özellikle ilk 10 ekonomi arasına girmeye yönelik hedefimizi bütün yönleriyle beraber besleyebiliyor olmamız lazım. Bildiğiniz gibi bu mantalite değişikliğinden kastım şu; mecliste bir konuşma yapıyorum bir kanun gerekçesiyle, bir arkadaşımız tabiri caizse biraz da laf attı. Dedi ki "Siz bırakın bu konuşmaları da bize falan ülkede bir işadamları beraber yakalanmış fotoğrafınızı izah edin ve gazetelerde yayınlandı bu" dedi. Siz, bize asıl bunu izah edin" dedi. Ben dedim ki "Yalnız bir bilgiyi düzeltmem lazım. Benim bir işadamıyla değil onlarca yüzlerce işadamıyla beraber çekilmiş fotoğrafım var, bunları da ben rica edeyim gazetelerde onları da yayınlansınlar. Ben tam tersini savunuyorum sizin söylediğinizin. Bir işadamların yanında görünmeyi sıkıntı olarak gören anlayışın yerine şu anda bizim hükümetimizin, bütün bakanlar kurulu üyesi arkadaşlarımızın bütün bu anlayışa seferber olan arkadaşlarımızın tek bir amacı var. Yurtdışında kim olduğuna bakmaksızın Türkiye'deki bütün işadamlarımızın hangi sivil toplum örgütünden geliyor olursa olsun onların yurtdışında iş alabilmelerini teminen yanlarında olduğumuzu Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulu'ndan ilan ediyorum. Fotoğraflarımın çoğaltılmasını istiyorum ve bunun da yalnızca bir işadamımızla değil adını söylediğiniz işadamımızla sınırlı kalmadığını, bende bir albümün olduğunu gerekirse kendilerine bunu verebileceğimi" söyledim.

Asıl mantalite değişikliği dediğimiz budur. Biz yurtdışından gelen ve Türkiye'de ikili görüşmelere katıldığımız birçok Bakan ve kamu görevlilerinin bize söylediklerinin

farkındayız. Herhangi bir ülkenin işadamlarının, Türkiye'de iş alabilmesi için o ülkenin nasıl faaliyetler yürüttüklerinin farkındayız. Bizim bunun daha fazlasını yapabiliyor olmamız lazım. Eğer Türkiye bütün ekonomisiyle beraber, ihracat rakamlarıyla beraber, inşaat sektörüyle beraber, diğer bütün sektörlerle beraber büyüyecekse bizim bunu rahatlıkla göğsümüzü gere gere yapabiliyor olmamız lazım, bu da doğru bir iş.

Biliyorsunuz aslında diaspora Yunan asıllı bir kelime olup "Toprağa saçılan tohum" demektir. Şu anda Türkiye'de yurtdışına saçılmış 7 milyon adet işadamlarımız var ve onlar Türkiye'nin elçisi olarak görev yapmaktalar. Biz onları desteklemeyeceğiz de kimi destekleyeceğiz, bundan daha tabii daha doğru bir şey olabilir mi? Dediğim gibi hangi iş konseyi olursa olsun bir isim duyduktan sonra onun her tarafta savunucusu oluyoruz.

Geçenlerde bir işadamımız, sizin bizim tanıdığımız bir işadamımız, Pakistan'daki hükümetler arası bir toplantıda, kendisinin bir işinin desteklenmesiyle alakalı yazılı metnimize girmiş olan bir konudan bahsettik ama o işadamımızın kendileriyle görüşmemiştik. O da bizden bir talepte bulunmamıştı. Yaklaşık 1 ay kadar sonra dedi ki "Ben sizin bu hükümetler arası görüşmede bizim şirketimizi destekleyen bir konuşmanın olduğunu duydum. Ben sizden böyle bir talepte bulunmamıştım. Ama o kadar isabet oldu ki bizim işlerimiz daha da açıldı orada. Bunun için hakikaten teşekkür ediyorum" dedi. Dedim ki "Sizin benden talebiniz olsa da olmasa da ben o girişimin doğru olduğuna inanan birisiyim ve onu her platformda destekleyeceğimizi en üst düzeyde de bunları dillendirebileceğimizi" söylediğimi orada ifade ettim. O da "Gerçekten benim için çok mutluluk verici bir hadisedir" dedi.

Asıl mantık değişikliği dediğim bu, asıl o mantaliteyle alakalı değişiklik dediğim bu. Biz bunun savunucusu olacağız ve 5 milyonu Avrupa'da olmak üzere, 400-500 bin adedi Amerika Birleşik Devletleri'nde, 150 bin adedi Avustralya'da ve geri kalanı da dünyanın dört bir yanında olmak üzere bütün bu ülkelerde yaşayan insanlarımızı ve elçilerimizi bir bir, tek tek desteklediğimizi söylemek istiyorum.

Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşunun 100. Yıldönümü olan 2023 yılındaki hedeflerimize, bütün yurtiçi ve yurtdışıyla beraber faaliyetlerimizle ancak ulaşabileceğimiz kanaatindeyim.

Türkiye, oluşturduğu hukuk sistemi, sağlam zemini ve uluslararası sermayeye açık oluşuyla beraber büyümesini devam ettirecektir. Aynı büyüme yurtdışındaki faaliyetlerimizde de olacaktır.

Enerji sektörüne burada çok fazla girmek istemiyorum. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı olarak bildiğiniz gibi aslında Türkiye kuzey, doğu ve güneyinde yaklaşık dünya rezervlerinin primer enerji kaynakları dediğimiz petrol ve doğalgazın yüzde 65'i, hemen batısında da yine bu kaynakların kullanıldığı tüketim ülkesi olanların yüzde 65'inin bulunduğu bir coğrafyada bulunuyor. Türkiye, coğrafyasından kaynaklanan bütün bu avantajları değerlendirecektir, kullanacaktır, yaptığı anlaşmalar bunun en büyük teyididir ve işadamlarımızla beraber bunu gerçekleştireceğiz.

Niçin böyle söylüyorum? Çünkü Türkiye özellikle enerji sektöründe serbestleşmeyi, liberalleşmeyi ve bu manada serbest piyasada görev alan ve sabit sermaye özel sektör yatırımlarının sabit sermaye kamu yatırımlarının daha önüne geçtiği bir yapı hedeflemektedir.

Aynı zamanda Türkiye'de 2002 yılında yaklaşık özel sektör üretici oranının yüzde 34'lerden, 9 yılda yüzde 52'lere çıktığını söylemeliyim. Hedefimiz 175'ler civarında özel sektörün, kamunun daha da önünde olduğu bir yapıyı oluşturmaktır. Uluslararası arenada, yurtdışında ve bu dediğimiz ülkelerde; özellikle Orta

Doğu'da, Afrika'da ve Körfez ülkelerinde de bu yapı aynı şekilde kendini koruyacaktır.

Ben tekrar aranızda bulunmuş olmaktan dolayı duyduğum memnuniyeti ifade ediyorum. Biraz interaktif olması açısından bütün arkadaşlarım da burada, sorulara cevap verebilecek veya tavsiyeleriniz varsa sözü size bırakıyorum ve söz isteyen arkadaşlarıma kendilerini tanıtmak kaydıyla da söz veriyorum.

İlk elini kaldıran arkadaşımıza, buyurun efendim.

ZEKİ BURGUCU- Dubai ve Kuzey Arap Emirlikler İş Konseyi Başkanı

İyi günler efendim. Ben Zeki Burgucu, Şimdi bu titr de söylerken biraz dikkatle söylemek durumunda kalıyorum çünkü DEİK tarafından bütün varlığına rağmen tanınmayan bir kuruluş durumundayız. Bu olayın nasıl olduğunu da kısaca açıklamak gerekirse, bu bölgede bilhassa Arap Emirlikleri'nde, diğer Körfez ülkeleri hakkında bilgim olmadığı için bir şey söylemek istemiyorum. Fakat bu tip kuruluşların oradaki yerel hükümet kontrolü altında verilen müsaade ile kurulması mümkün. Ve bahsettiğim Dubai Türk İş Konseyi de Dubai Dışişleri'nin müsaadesiyle, Dubai Ticaret Odası'nın müsaadesiyle, onun bünyesinde kurulmuş olan bir yapıdır. Bu bakımdan ben bunun şu anda vaktinizi olarak daha da detaylarına girmek istemiyorum, eğer gerekirse bu konuları daha da derin olarak görüşebiliriz. Fakat şu anda protokolde yeri olan resmi protokolde yeri olan oldukça geniş bir tabanı olan prestij olarak ta sayılan ve Türkiye ile ilişkilerde de her zaman fikri sorulan bir kuruluş. Bunun mümkün olduğu kadar DEİK ile bir arada çalışmasını öneriyorum. Benim anlatmak istediğim bu kadar. Gerekirse daha derin de konuşabiliriz. Teşekkürler efendim.

TANER YILDIZ- Peki, Zeki Bey teşekkür ediyoruz. Bu konuda Hüsnü Bey, sizin söyleyecekleriniz var mıdır?

HÜSNÜ DİLEMRE- Şimdi efendim tabi Zeki Bey açıklamayı yaptı. Bu, sadece bizim tarafımızdan hani DEİK'in inisiyatif olarak

yapacağı bir şey değil, karşı tarafın da vereceği müsaade. DEİK İş Konseyi'ni belirlerken Sayın Bakanım, karşı tarafın da Başkanı olarak bir işadaminin olduğu bir kuruluşu, kurumu arıyor. Orada da oluşmuş, bizim muhatabımız olacak bir örgütlenmeyi arıyor ki burada da bir örgütümüz var, bizim TOBB'umuz var. Genellikle bu başka ülkelerde de hep konu olduğu için hemen arz edeyim. Karşıda böyle bir kurum bulamayınca, sadece bir kişiyle değil ama, bir kurum bulamayınca biraz çalışması zor olabiliyor. Ama biz notumuzu aldık en kısa sürede yeniden bir temaslara bunu alevlendiririz. Sonucunu da alır arz ederiz size efendim.

SERHAN EROL- Bir şey söyleyebilir miyim?

TANER YILDIZ- Aynı konuda mı? Buyurun.

SERHAN EROL- Dünya Türk İş Konseyi Afrika – Orta Doğu - Körfez Bölge Komitesi Üyesi

Zeki Bey'in bahsettiği iş konseyi ile biz Dünya Türk İş Konseyi olarak birlikte hareket etmek için çok çabalar sarf ettik. Hatta elimdeki toplantı metni de 14.12.2009 tarihli Hasan Umudcan bir önceki genel sekreteri ile Türk Dubai İş Konseyi Ümit Bey baş konsolosumuz ve Cahit Bey ticaret ataşemize birlikte yaptığımız toplantı. Ancak biz bir türlü Dubai Türk İş Konseyi ile bir ortak zemine gelemedik. Yani biz DEİK ile Dubai Türk İş Konseyi'nin ortak hareket etmesi noktasında çok çabalar sarf ettik. En az 5-6 defa başkonsolosumuz ile birlikte toplantılar yaptık, genel sekreter nezdinde Dubai Türk İş Konseyi katıldı. Ancak bir türlü Dubai Türk İş Konseyi yönetiminden onay gelmedi. Bu konuda başkonsolosumuzun da çok çabası olmasına rağmen bu toplantıda burada bir vesile olmuş olsun, Zeki Bey ile birlikte hani bu konuda neler yapabiliriz, ortak nasıl hareket edebiliriz? Ki bu konuda biz yine Dubai Türk İş Konseyi'nin sekreteryasıyla birlikte bir yol haritası da çıkartmıştık 2009 yılında. 2010 yılında bunu revize de ettik. Bunun üzerinden konuşarak yine ikili iş görüşmelerde Zeki Bey ile birlikte Tunç Bey Başkanımız katılırsa belki daha da verimli olur. Bunu değerlendirebiliriz ve zannediyorum çok etkili, çok verimli bir sonuç da alabiliriz.

TANER YILDIZ- Evet, iyi bir öneri, Serhan Bey, Zeki Bey ve Hüsnü Bey ve Gökmen Bey bir arada bu konuda bir çözüm oluşturalım diyorum.

Hemen mikrofon oradayken.

ATILLA ŞAHİN- UNEFT Türk Girişimciler Derneği üyesi

İyi günler arkadaşlar. Ben kendimi tanıyayım, ben Atilla Şahin Fransa'dan geliyorum. UNEFT isimli Türk Girişimciler Derneği üyesiyim ve de Cezayir, Fas, Tunus bölgesinde elektrik malzemesi pazarlıyorum. Sorum, çok ince yani ne bir soru; Cezayir'de Avrupa'daki ülkelerin özel anlaşmaları var 2006'dan bugüne, bütün ürünlere gümrük oranı olarak Avrupa'daki ülkelere yüzde 20, yüzde 30, yüzde 50, yüzde 80, sıfırdan yüzde 100 kadar indirim uyguluyor. Türkiye okuduğum kadarıyla Cezayir de yıllardır konuşuyor fakat sonuç alamamış bugüne kadar. Sorum da Hüsnü Bey'e. Hüsnü Bey, ben Türk malzemesini pazarlamaya çalışıyorum ve de yüzde olarak baya bir fark var gümrük rakamlarında. Acaba yakın bir tarihte bu yüksek rakam yani Avrupa ülkeleriyle Türkiye arasındaki bu fark ne zaman acaba sıfır değil de en azından düşecek? Sorum bu kadar, teşekkür ederim.

TANER YILDIZ- Atilla Bey teşekkür ediyoruz. Buyurun Hüsnü Bey.

HÜSNÜ DİLEMEMRE- Teşekkür ederim Sayın Bakanım.

Şimdi Atilla Bey gayet güzel özetledi, aynısını tekrar etmeyeceğim. Cezayir ile serbest ticaret anlaşması yapmak üzere bizim yıllardır çabamız var. Cezayir buna Türk ürünü rekabeti istemediği için yanaşmıyor, yapmıyor.

Bizim stratejimiz hep şu oldu; serbest ticaret anlaşmaları, tarım ürünlerini bir kenara koyarsanız bütün sanayi ürünlerini kapsıyor. Bunda çok fayda gördüğümüz için biz bu ısrarımızı sürdürdük. Ancak şimdi geldiğimiz noktada belki Dünya Ticaret Örgütü'nün ilgili kararlarını da zorlamak yani bunu yapabilmek de mümkün olacak. Belki belli sektörlerde bir alışveriş yapılabilir. Belli sektörlerde sıfırlanmaya razı olmayıp da gümrük vergilerini indirmelerine razı olursak belki burada adım atılabilir. Ama her şeye rağmen Türkiye'nin esas hedefi, değişmeyen hedefi; Cezayir'le tam bir serbest ticaret anlaşması yapmaktır. Doğru olan, sizin çıkarınıza olanın da bu olduğuna inanıyoruz.

TANER YILDIZ- En arkadan başlayalım.

ERTUĞRUL NACAR- Şam – Ekonomist

Sayın Bakanım benim bir sorum var. Bu Arap Baharından dolayı biz Arap Baharından önce hükümetimizin etkisi ve rüzgânıyla çok başarılıydık, güzel işler yapıyorduk ama bu baharın etkisiyle kötü duruma düştük. Çok büyük maddi çok büyük kayıplarımız oldu. Ülkeler arasında ikili anlaşmalar var, bizim oradaki yatırımlarımızın koruma ve kollama anlaşmaları var, STA ekinde. Biz şimdi bu zararlarımızı kimden ve nasıl temin edeceğiz, onu öğrenmek istiyorum. Teşekkür ediyorum.

TANER YILDIZ- Evet, Ertuğrul Nacar Bey'e ben de teşekkür ediyorum. Tabi herhangi bir iktisadi, -lütfen buyurun- sektörün mutlak değer büyüklüğü hiçbir zaman için bulunduğu ülkenin siyasi istikrar büyüklüğünden daha büyük değildir. Bu genel bir kural. 2001 yılında dünya tozpeybeydi herhangi bir kriz falan yoktu ama Türkiye ölçülebilir 238 Milyar Dolarını kaybetti, 48,5 Milyar Doları bankacılıkta

olmak üzere. O yüzden siyasi istikrar hem o ülke için hem de bölge için son derece önemli. Hiçbir şey yokmuş gibi de davranamayız, biz davransak bile o ülke öyle davranmıyor. Bugün Libya'da, işte Mısır'da, işte Tunus'ta olanlar, Suriye'de olanlar hiçbir şey yokmuş gibi davranılacak olaylar değil. Bunun karşısında bir de doğruyu söyleyebilme, doğruyu haykırabılme, bu gerekiyor. Şimdi bununla alakalı ticari kısımlarla alakalı isterseniz yine Hüsnü Bey'in söyleyecekleri varsa ama ben siyaseten böyle bir olguyu temel olguyu da burada belirtmeden geçemedim.

Buyurun, Hüsnü (Dilemre)Bey.

HÜSNÜ DİLEMRE- Sayın Bakanım teşekkür ederim. Çok kısa konuşacağım, çok bir vakit almayacağım.

Suriye'yle iki anlaşmadan söz etmek mümkün, bu anlamda; Serbest ticaret anlaşmamız ve yatırımların karşılıklı teşviki kurulması anlaşması. Şu anda STA'nın tabi kuralları devam ediyor. Bugün itibarıyla herhangi bir problem ve bu konuda askıya alma gibi bir problem olmadı. Çok yakın bir zamana kadar buna karşı bir önlem almak üzere bir girişimde bulunmuşlardı ama bundan da kısa sürede vazgeçtiler. Vazgeçerken de dün Sayın Bakanımızın yaptığı toplantıda da kendisi de altını çizdi Suriyeli işadamlarının çok büyük etkisi oldu. Çünkü bugün gazetelerde de çıkmış Türkiye ekonomik açıdan her açıdan Suriye'nin şah damarı sözcüğünü kullanmıştı Sayın Bakan. Ama ekonomik olarak, ticari olarak da siz bunu zaten yaşıyorsunuz, görüyorsunuz. O bakımdan bu STA açısından şu aşamada süreç devam ediyor ama Sayın Bakanımız şimdi söylediler burada siyasi istikrar en önemlisi, daha sonra ekonomik istikrar gelecek. YKTK konusunda Libya tecrübemiz bize şunu söylüyor; şu anda Libya'da yeni oluşan sistem daha önceki idarenin imzalamış olduğu YKTK'yı ben tanımıyorum demiyor. Devamlılık esastır devlette.

Dolayısıyla biz yapılmış, bitirilmiş yatırımlarla ilgili olarak gerektiği takdirde zaten imzalanmış olan yatırımların teşvik ve korunması anlaşmasının kurallarını layıkıyla yerine getirmeye çalışınız, arz ederim efendim.

TANER YILDIZ- Evet, mikrofon hemen en arkada, tamam olur, ondan sonra diğer arkadaşımıza verelim.

HAKAN ALTAN- PERS Madencilik Şirketi

Benim daha çok konuşmak istediğim konu, özellikle İran ile ilgili. Sayın Cumhurbaşkanımız da 200 kişilik bir heyetle bundan 6 ay önce İran'ı ziyaret etti ve oradaki Türk girişimciler olarak bizlere bugün 10 Milyar Dolar olan yıllık ticaret hacmini 35 Milyar Dolara çıkarmamızı istedi. Şimdi biz kendi şirketimizde iki konuda çalışıyoruz; biri inşaat, biri maden. Maden konusunda orada yatırım yapıyoruz ve diyoruz ki "Biz buradan çıkardığımız madeni Çin'e satacağız" Ancak ne yazık ki Türkiye'deki bankalarımız diyor ki bize; "Siz İran'dan çıkaracaksınız madeni Türkiye'ye sokacaksınız, Türkiye'den Çin'e satacaksınız, biz ancak o zaman sizinle çalışırız" Zaten İran ile Türkiye arasında da bir banka çalışıyor.

İnşaat konusuna geldiğimizde diyoruz ki "Biz büyük projeler alıyoruz, bunlarla ilgili İran devleti bize para ödeyecek. Türkiye'den işçi götüreceğiz, Türkiye'den mal götüreceğiz" Yine bankamız bize diyor ki "Biz müteahhitlik konusunda da size yardımcı olamayız. Siz sadece ve sadece Türkiye'de üretilen malları satarsanız biz sizinle çalışırız"

Şimdi efendim biz Türk girişimcisi olarak orada hem zamanımızı hem paramızı harcarken bundan önceki açılış konuşmasında da bahsedilen devlet özel sektör işbirliğini görmek istiyoruz. Çünkü bankacılık sistemi bizi desteklemediği sürece İran için özellikle konuşuyorum, bizim 35 Milyar Dolara ulaşmamız mümkün değil. Çünkü bugün 11 Milyar Dolarlık ticaret hacminin ne yazık ki 9 Milyar Doları İran'dan Türkiye'ye satılan enerjidir. Biz 3 Milyar Doları 30 Milyar Dolara çıkaracak olsak devletin bizi desteklemesi gerekiyor. Bu konuda da böyle bir platformda konuyu masaya yatırmak istedim. Devletle oradaki Türk girişimcilerin işbirliği konusunda ne yapılırsa biz orada hazırız. Teşekkür ederim.

TANER YILDIZ- Hakan Bey, son derece önemli bir konuya temas ettiniz, bunun takipçisi olacağız. Çıkışta kartlaşalım, telefonlarımızı birbirimize verelim. Ben de bu iki konuyu özellikle takip edeceğim.

HAKAN ALTAN- Teşekkür ederim.

SELAHATTİN URFALI- GTT Grup. Dubai

Lojistik alanında faaliyetlerimiz var. Gıda alanında ithalat, ihracat 65 ülkeye ihracat yapıyoruz Türkiye'den.

Lojistik alanında bir şey söylemek istiyorum. Şu anda çok ciddi bir şekilde dediğiniz gibi, Sayın Bakanımın da sabah bahsettiği bir ihracatımız var. Ama buna taşımacılık anlamında Türkiye olarak gerekli desteği veremiyoruz. Çoğu özellikle konteynir taşımacılığında bir Türk hattı yok hala, var diyemiyoruz. Hala hatlarımız konteynir taşımacılığında, denizcilikte hatlarımız hala

Akdeniz içerisinde kalmaya devam ediyor. İsrail'in Zim Hattı var, İtalya'nın MSJ Hattı, Danimarka'nın Maersk Hattı var. Ama bizim Türkiye'nin bir hattı yok. Sadece Amerika'ya çalışan ve Akdeniz içerisinde kalan hattı var. Bu ihracatımızı desteklemek anlamında konteynır taşımacılığında çok önemli bir nokta. Bunu çeşitli platformlarda söylüyoruz, burada da dile getirmek istedik. Teşekkür ederim.

TANER YILDIZ- Evet, biz de teşekkür ediyoruz.

Bu tarafa geçeceğim, biraz bu tarafa geçeyim ondan sonra. Çünkü vakti iyi kullanmak zorundayız. Yaklaşık son 6-7 dakikaya giriyoruz. Şöyle buyurun, evet.

FATİH YILMAZ- Holding Koubaa Yönetim Kurulu Başkanı – Fas

Sayın Bakanım öncelikle şahsınızda hükümetimize ve Başbakanımıza teşekkürlerimizi arz ediyoruz. Gerçekten bu iltifat değil, bütün dünyada olduğu gibi özellikle Afrika'da ve Fas'ta hükümetimizin attığı her bir adım, Başbakanımızın her bir konuşması bize ciddi anlamda onur ve şeref veriyor. Bizi güçlendiriyor ve bu gelişmeler bizi güçlü kılıyor. Fakat bazı olumsuz hadiseler oluyor, bunu da size bu fırsatı bulmuşken arz etmek istiyorum.

Birincisi şu; yine bir Faslı ortağımızla beraber takriben 5 Milyon Dolarlık bir yatırım düşünmüştük. Pelet Termik Santral sizin de sektörünüze bakan bir şey. Termik santral yakıtı üreten pelet üretimiyle alakalı ısrarla Türkiye'den bu tesisin kurulmasını arzu ettik, Sanayi Bakanlığımızla da üst düzeyde temaslarda bulunduk. Fakat böyle çok ağır işleyen bir şey oldu, hala bir netice alamadık. Bu noktada, özellikle yatırım noktasında böyle hızlı ulaşabileceğimiz ve bu tür talepleri hızlı iletebileceğimiz bir yöntem, bir yol arzu ediyoruz. Bunu arz edeyim.

İkincisi; 2 ayda, beni 2 yıl yaşandıran, ihtiyarlatan bir hadise yaşadım ve ülkemde bunu yaşamak çok zoruma gitti. Biz Fas'tan grup grup Türkiye'ye işadamlarını getiriyoruz, bu hiçbir ideoloji ve hiçbir sivil toplum kuruluşu ayırt etmeden ikili iş görüşmeleri yapıyoruz. Burada özellikle

bir şeyi daha ifade etmek istiyorum; bunda MÜSİAD'ın gerçekten daha önce tanıyamadığım çok büyük destekleri oldu, ayrıca onlara da çok teşekkür ediyorum. Sayın Başkana, Cihat Bey'e ve diğer bütün ekibine. Bu vesileyle bu getirdiğimiz işadamlarından bir tanesi Agadir Sanayi ve Ticaret Odası Başkanı orada bir şehirde milletvekili, aynı zamanda parlamenter. Ve yine bir arkadaşımız Fas'ın ilk özel okulları ve şu anda en büyük özel okulunu kuran Özel Okullar Birliği Başkanı, daha önce İspanya'ya ve Amerika'ya onlarca öğrenci yollarken Türkiye'yi görünce bütün dünyası değişti ve bizi çok yani resmi bir şekilde karşılıyor artık ve çok büyük sevgiyle, yani havaalanından karşılıyor. Yani yapılmayacak şeyler yapıyor. O noktada Türkiye arşiv birincisi oldu ve Türkiye'ye bu dönem içerisinde 3 sefer geldi. Bu yıl içerisinde Türkiye'ye 40 tane öğrenci yolladı. Hükümet bursuyla bu öğrenciler geldi, hükümet bursu çıktı fakat son dakikada çok özür diliyorum uzatıyorum biraz belki ama biraz konu çok etkilediği için beni. Bu öğrencilerin, son dakikada bazı yapılan tafsilatına girmek istemiyorum müdahiller vesilesiyle dış ve iç etkenli iptal edildi ve bu öğrenciler mağdur kaldı. Biz şunu söyledik; belki 200-300 Bin Dolar bir masrafı olur bunların, bunları biz tekeffül ederiz. Fakat 2 yıl eğitim yani dil kursu tekrarlamamaları için bunların bursları verilmesi noktasında yani resmi vizelerinin verilmesi noktasında.

Tabi meclisin tabiri caizse koridorlarını mekik dokuduk, çok şükür bugün itibarıyla neticeleneceğini umuyoruz. Onun haberini bekliyoruz. Fakat şunu ifade etmek istiyorum, bu konularda özellikle istihdam etmek istiyorum; Sayın Bakanımız Zafer Çağlayan geçen sene 12. ayda geldiği zaman biz Türkçe bilen tercüme yapacak insan aramakta bulmakta zorlandık. Çok şükür o çok başarılı bir program oldu, sellere yağmurlara rağmen. Ama bu alt zemini hazırlayamazsak şu anda artı parantez bir şeyi daha ifade etmek istiyorum. 1 yılda yaptığımız bir çalışma neticesinde bir Fas-Türk Ticaret Merkezi kurduk, şu anda kayıtlarımız başladı ve çok güçlü bir Türk lobisi kurmayı hedefliyoruz, altyapısı hazırlandı. Faslı destekçilerimiz de var ve inşallah 2012 hedefimiz, 100 Milyon Doların üzerinde bir ticaret hacmi sağlamak. Bu vesileyle çok teşekkür ederim sizlere.

Desteklerinizi bekliyoruz, sizi de Fas'a davet ediyoruz. Sağ olun.

TANER YILDIZ- Çok teşekkür ediyoruz. Her zaman tabi her zaman.

Arkadaşlar süreyi iyi kullanabilmek açısından şu anda yaklaşık 10-12 arkadaşımız söz aldı, bir o kadar daha söz almak isteyen var. Eğer uygun görürseniz çok kısa olarak buradan başlıyorum ve 1'er dakika versek 10 dakika ediyor, cevaplama. Evet, biraz hızlı olmamız lazım.

ZUHAL MANSFIELD- Türk -Mısır İş Konseyi Başkanı

Benim adım Zuhale Mansfield, ben Mısır-Türkiye İş Konseyi Başkanlığı yapıyorum, Afrika İş Konseyleri Başkan yardımcısıyım. 25 yıl yurtdışında yaşadım, dışardaki Türkiye'nin gücünü biliyorum, dışardaki Türk işadamlarının neler hissettiğini biliyorum ve neler başarabileceğinizin bir kısmını farkındasınız bir kısmını değilsiniz. Ben Çin'de yaşadım 11 yıl. 11 yıl Çin'de yaşarken Türkiye için Çin pazarını kurdum. Bugün Türkiye, Çin'e 1 Milyar Dolarlık ihracat yapıyor, sadece benim sektörümde, ben madenciyim.

Bu arada belirtmek istiyorum ki gözümün önünde Çin kabuk değişti, bambaşka bir ülke oldu. Gittiğimde 82 yıllarında yüzüme dokunurlardı sokaklarda bu kim diye. Daha sonra Çin Başkalaştı, büyüdü, bir dev oldu ve herkes zannetti ki bugün dünya da öyle zannediyor, Çin'in çok büyük planları vardı. Hayır, Çin'in planları yoktu. Çin dünyada en çok göç veren ve ilk göç veren ülkeydi ve Çin dışardan Çinli işadamlarını ülkelere yatırımcı olarak getirdiler ve Çin bugün dünya devi oldu. Sizlere güveniyorum, benim yaptığımı değil daha iyisini yapacağınızı biliyorum ve sizlerden Türkiye'ye yatırımcı getirmenizi istiyorum. Bu güce sahibiz, bu bilgiye sahibiz, bu güvene sahibiz. Hepinizi tekrardan saygıyla sevgiyle kucaklıyorum.

TANER YILDIZ- Teşekkür ediyorum ben de, başarılı çalışmalarınızın devamını diliyorum.

Buyurun, çok kısa olursa memnun oluruz arkadaşlar.

ERSİN EREN- Türk - Uganda İş Konseyi Başkanı

Şu anda kara Afrika'sında bir yapılanma içerisindeyiz, küçük sanayi siteleri kurarak Türkiye'deki işadamlarını oraya götürerek orada sekade olarak götürdüğümüz malları iki üç bölgede Afrika malı olarak imal etmeyi düşünüyoruz ve bunları da Afrika'nın diğer ülkelere vergi istisnasından istifade ederek sistem kurmaya çalışıyoruz. Yani Faslı arkadaşlara, Cezayirli arkadaşlara da bunun bilgisini verelim dedim.

TANER YILDIZ- Evet, teşekkür ediyoruz, sağ olun.

ESİN YAZICI- TOBB Kadın Girişimciler Kurulu Üyesi

Sayın Bakanım çok teşekkür ediyorum. İsmim Esin Yazıcı. Biz TOBB

Kadın Girişimciler Kurulu üyeleriyiz. Burada bir sürü yatırımcı ve Başkanlarımız var. Fakat ben İç Anadolu Bölgesindenim, Sivas'tanım. Bizim isteğimiz, DEİK'ten. Sizin yapmış olduğunuz anlaşmalar, çalışmalar genelde büyük bölgelerde işlem görüyor. Biz iç bölgelerde bunu çok yakın takip edemiyoruz, mümkünse bölgelerden de birer tane genel kurulda üye, en azından sizleri takip etme konusunda bizlerden de bir temsilci olursa biz de içimizdeki arkadaşlara yayarak İç Anadolu'dan gelen binlerce arkadaşım var burada bizimle. Biz geçen Kahire'de bulunduk, ikili görüşmelerde başa gelemedik. Yani biz kimya, kozmetik ve eczacılık sektöründe gittik. Bunu, o gün götüren arkadaşlarla sağladık, iki gün bize yetmedi çünkü çok doluyduk. Yatırım yapmak istiyorduk ya da yatırımcı almak istiyorduk. Bölgelerde haberimiz olmuyor, bölgelerden de birer tane bizden temsilciler olursa Sayın DEİK diyoruz, çok memnun oluruz sağ olun.

TANER YILDIZ: Efendim bu toplantıda Libya'dan bahsetmemek mümkün değil. Ben, Türk-Libya Türk İş Konseyi Başkanı ve temelde Yönetim Kurulu Başkanım. Çok uzatmayacağım lafı, zaten bu konuda çok mesafe kat ettik. Ama Suriye meselesinde de bir model ortaya koymak bakımından beklemediğimiz müzakere komisyonunun ki bu devletimizin şemsiyesi altında kurulacak kurulmasına karar verilmiş ve karşı tarafla takriben 1,4 Milyar Dolar olarak bahsedilen alacakların bir 100 Milyon Dolar olarak bahsedilen mevduatın ve 100 Milyon Dolar olarak bahsedilen şantiye tesislerinin değerlendirilmesine. Konuşacağımız kurulun herhalde biran evvel kurulması zamanı geldi. Çünkü arz edeyim, karşı taraf alacaklarla kayıpları iki ayrı başlık altında takdim edilmesini bize söyledi. Demek ki karşı tarafta bu yönde bir kuruluş var, biz de bu yönde davranabilirsek başarılı olacağız. Çok teşekkür ederim.

Hemen yanı başınızdaki Başkanımıza verelim. Arkadaşlar bundan sonra 3 kişiye söz verebileceğim. Yani geç başladık biliyorum bizden kaynaklanmayan sebepler yüzünden ama bir sınır koymak zorundayım. Yani şöyle; şu anda yaklaşık 20'ye çıktı konuşma talep edenler.

EKREM GÜVENDİREN - Türk-İsrail İş Konseyi Başkanı

Sayın Bakanım, değerli meslektaşlarım. Ben zaten çok kısa konuşacağım. İlk önce müsaadenizle tanımayanlar için kendimi tanıtayım. Ben, DEİK'te Türk-İsrail İş Konseyi Başkanım ve en uzun süre DEİK tarihinde İş Konseyi Başkanlığı yapmış olan kişiyim. 20 seneden beri bu kuruluşun başkanım.

Biz burada DTİK olarak yabancı ülkelerde Türk işadamlarının bir araya gelip örgütlenmesini istiyoruz. Ben 1986'dan 92'ye kadar Türkiye'yi temsil ettim İsrail'de ve bunu yaptım, Türkiye'den İsrail'e göçmen olarak giden muhacir, Musevi arkadaşlarım bir araya geldiler ve yurtdışında Müslüman olmayan yegâne Türk lobisini oluşturduk. O zamanlar Ermenilerin yaptığı Amerikan Ekspres diye bir film vardı hatırlayacaksınız ve bu filmin İsrail televizyonunda gösterileceği de açıklanmıştı. Propagandası yapılıyordu. Bu lobi sayesinde hükümete yaptıkları baskıyla iptal edildi ve bu yapılmadı. Bu küçük ülke Türkiye'nin ticareti 4 Milyar Dolar. 135 Milyar ihracatı olan Türkiye için bu önemli bir şey değil Sayın Bakanım. Kuşkusuz değil. Bizim ticaretimizde İsrail, ancak 17. Ülkedir. Ama biz onların ticaretinde 6. Ülkeyiz.

Dün akşam İsrail Başkonsolosu'nun evinde İsrail'den gelen Sanayiciler Birliği Başkanı'nın bir konuşmasını dinledim. Adam aynen şunu söylüyordu; "Ticaret ticarettir, siyaset siyasettir. Beraber yaptığımız işbirliği sayesinde siyasi gerginliğe rağmen iki ülke arasında ticari ilişkilerimiz devam ediyor" Ben bununla hemfikir değilim Sayın Bakanım. Çünkü Türkiye'yi de yöneten siyasi sektördür, sizsiniz. İsrail'i yöneten adamlar da onlardır. Onun için siyasetten ayırmaya imkân olmadığı o beyefendiye söyledim. "Eğer bizimle olan ticaretinizi arttırmak istiyorsanız bizim herkesin bildiği üç tane şartımız var. -Onu ben şimdi burada tekrar edecek değilim- Bu şartları kabul ederseniz bu ticaret 4 Bin değil, 4 Milyar değil, 10 Milyar Dolar da yükselir.

Söyleyeceğim bu kadar Sayın Bakanım, saygılar sunarım.

TANER YILDIZ- Evet, bende Başkanımıza

teşekkür ediyorum.

Çok kısa bir şey söyleyeceğim. Şimdi bakın ben Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı olarak yalnızca enerji sektörü açısından baksam, petrol ve doğalgazla alakalı fırsatlardan çok iyi değerlendirilebilecek olanlar var. Ama 9 tane vatandaşımız katledilmemişçesine ben davranmam. Hiçbir petrol ve doğalgaz bırakın 9 kişiyi o, 1 tane insanımızdan daha değerli değildir.

Arkadaşlar yine çok seri şekilde en arka taraftaki bayandan başlayıp, pozitif ayrımcılık yapıyorum ve oradan bu tarafa doğru geliyoruz.

GÖZDE ERBAZ : Kadın Girişimciler Kurulu Ankara Başkan Yardımcısı

Pozitif ayrımcılık için teşekkür ediyorum Sayın Bakanım. Gözde Erbaz, Erbazlar Mobilya ve Gyctrade Yönetim Kurulu Başkanım. Birde TOBB'da görevim var, Kadın Girişimciler Kurulu Ankara Başkan yardımcıyım.

Orta Doğu ile çok yoğun şekilde çalışıyoruz. Ben bir sanayiciyim, tabi ki çok sıkıntılar yaşıyoruz özellikle Irak Bağdat'da çok sıkıntı yaşıyoruz. Güvenlik sorunumuz var ki ben savaş zamanı dahi girip çıktım Irak'a. Öncelikle bu konunun nasıl halledilebileceğini bilmiyorum, tarafınızdan biz iş insanları açısından. Fakat asıl sorum şu; şimdi Uganda'ya bir yatırım hazırlığı içerisindeyiz, Uganda ile ticari ilişkilerimiz anlamında yatırımların korunması ve serbest ticaret anlaşmasıyla ilgili bir çalışma var mı, hâlihazırda böyle bir şey var mı, bunu öğrenmek istiyorum. Çok teşekkür ederim.

TANER YILDIZ-

3 arkadaşımıza söz vereceğim ve ondan sonra, arkadaşlar bakın süre tehditli ve sınırlı. Gönül istiyor ki daha fazla söz verelim. Buyurun.

NAZIM KARAMAN- İşadami

Muhterem Bakanım, Nazım Karaman, 32 yıldır Mekke-i Mukerreme'de yaşayan işadami, orada konsey üyesi. Emekli Başbakan Müşaviri.

Üç tane sorumuz var. Sorunun bir tanesi, tabi Türkiye'ye döviz gelsin istiyoruz, yatırımlar artsın istiyoruz. Orada inşaatta ve diğer sektörlerde iş alan müteahhitlerimize teminat gösterecek banka olarak Türk bankaları tanınmıyor. Bu noktada bir çalışma var mı? Bir onu öğrenmek istiyoruz.

İki; bu tarafa para akışını yapmak istiyoruz. Satın alma noktasında olsun, oradaki işadamları oradaki insanlar gelsinler Türkiye'den emlak alsınlar. Satın alma imkânları var mı? 2 sene evvelki toplantıda sitemler yapılmıştı bize ve hükümetimizden onu istemiştik. Var mı, şu anda çıkan bir şey var mı? Suudi Arabistanlılar Türkiye'den daire satın alabiliyor mu, tapusunu alabiliyor mu?

Üç; o bölgelerdeki sistem, modern kölelik sistemi malum. Ama dünyadaki birçok anlaşmalara bunlar imza attılar. Dün gelen bir işçiyle 32 yıldır orada mühendislik yapan bir adamın arasında oturma sistemi bakımından bir fark yok. Şimdi bu uluslararası mahkemelerde belki çözülecek bir şeydir ama hükümetler

nezdinde bu noktada bir çalışma yapılırsa zannediyorum çok iyi ve kısa yoldan neticeleri almak mümkündür. Bunu da istirahat ediyoruz, Sayın Bakanımız ve hükümetimizden. Teşekkür ediyorum.

KATILIMCI- İngiltere

Merhabalar ben 23 yıldır İngiltere’de yaşıyorum. Eğitimimi orada tamamladım. Makine mühendisiyim, 16 yıldır da gıda sektöründeyim. Orada şu anda olgunlaşmış ekonomi olduğu için büyük bir kriz var. Son 3 yıldır Zimbabwe’de madencilik üzerine araştırma yapıyorum. Sizden istiraham özellikle Başkan Mugabe’nin siyasi kaosundan dolayı orada bu tip girişimleri yapabilmek için oradaki siyasi grupla muhatap olmak zorundayım ama büyükelçiliğimiz olmadığı için orada bu randevuyu alamıyorum. İnanılmaz bir potansiyel olduğunu biliyorum yaklaşık 17 defa bulundum, 4,5 ay bir zaman geçirdim orada. Dış ticaretimizin artışında çok büyük bir pazar olacağına inanıyorum. 2008 senesinde Sayın Başbakanımız Oxford Üniversitesi’nde verdiği toplantıda konuşma fırsatı bulmuştum bu şekilde. Yalnız sizden talebim, mümkünse birebir görüşmek ve bu konuyu ele almak istiyorum, istiraham olacak.

MEHMET ÇETİNSOY- Sudan Türk İşadamları Derneği Başkanı

Sudan Türk İşadamları Dernek Başkanayım. Ben vaktinizi almak istemiyorum, malumunuz eğer toplantı sonunda bana kısacık bir vakit ayırırsanız güvenlik ve bürokratik sorunlarımızla ilgili çok ciddi kısacık bir sunumum olacak size.

İkinci olarak; malumunuz Sudan’da dünyada pek nadir gerçekleşen bir olay gerçekleşti 2011 yılında. Sudan Güney ve Kuzey olarak ikiye bölündü. Zaten ihmal edildiğini düşündüğümüz Sudan’ın ve Türk işadamlarımızın orada 2011 yılında bölünen Güney Sudan ile ilgili hükümetimizin ve yetkililerimizin yeni bir stratejik planı var mıdır, neler olmalıdır? Kuzey Sudan’da bizim yaşadığımız sorunların aynısının orada yaşanmasını istemeyiz. Bu konuda eğer bize çok ciddi ve somut bir şeyler önerebilirsanız, biz çok mutlu olacağız

Sudan’daki Türk işadamları olarak. Teşekkür ediyorum.

MEHMET ÖZTÜRK- Dünya Türk İş Konseyi (DTİK) Afrika-Orta Doğu-Körfez Bölge Komitesi Üyesi (2009 – 2011)

Sayın Bakanım, Mehmet Öztürk. Suudi Arabistan Cidde’den katılıyorum. Aslında aldığım bir sürü not vardı ama vaktin kısalığından dolayı sormak istediğim önemli iki tane mevzu var. Bir tanesi, biliyorsunuz daha evvel Orta Doğu ile bağlantı konusunda karayolunda Irak vardı, kapandı. Şimdi Suriye’de de sıkıntılar var. Kapanırsa hükümetimizin buna karşı bir tedbiri var mı? Mersin’i veya deniz yolunu geliştirme konusunda herhangi bir önlem var mı?

İkincisi; DTİK’e teşekkür ediyorum. DTİK’in, İGM (İhracatı Geliştirme Merkezi) tarafından desteklenmesinin gerekli olduğuna inanıyorum.

Üçüncüsü; Suudi Arabistan’da maalesef Türk fuarları yapılmamaktadır. Suudi Arabistan’a özel Türk malları ihrac fuarı düzenlenmesini ve tüketim ülkesi olan Suudi Arabistan’ın bu konuda değerlendirilmesini arz ederim. Teşekkür ediyorum.

TANER YILDIZ- Evet, tabi ki onların çözümü var. Dediğim gibi bu masada yer alabileceksiniz.

Değerli arkadaşlar söz veremediğim arkadaşlardan özür dileyerek şu anda salonumuzda 296 tane girişimci bulunmuştu, 300’e yakın arkadaşımız 300 diyebiliriz. Ben katılımlarınızdan dolayı teşekkür ediyorum ve gerçekten daha iyi bir dünyanın oluşması için Türkiye’nin gayretlerinin çabalarının artan dozlarda devam edeceğini söylüyorum. Hepinize teşekkür ediyorum arkadaşlar.

DEİK
DÜNYA TÜRK GİRİŞİMCİLER KURULTAYI
18 KASIM 2011
(Anadolu Salonu -2-)

OTURUM BAŞKANI : Egemen BAŐIŐ:
T.C. Avrupa Birliği Bakanı ve Baş Müzakereci

ZEYNEL ABİDİN ERDEM:
DEİK İcra Kurulu ve Yönetim Kurulu Üyesi,
İspanya İŞ Konseyi Başkanı, Erdem Holding
Yönetim Kurulu Başkanı

HALUK İLİCAK
Büyükelçi, Avrupa Birliği Bakanlığı MüsteŐanı

KEMAL YURTNAÇ
T.C. Başbakanlık YurtdiŐi Türkler ve Akraba
Topluluklar Başkanı

MURAT YAPICI
T.C. Ekonomi Bakanlığı Avrupa Birliği Genel
Müdürü

DAMLA YEŞİM SAY
T.C. DiŐiŐleri Bakanlığı İkili Ekonomik İŞler
Genel Müdür Yardımcısı

TURGUT TORUNOĞULLARI
DTİK Avrupa Bölge Komitesi Başkanı, DTİK
Yönetim Kurulu Üyesi, Edelstaal Yönetim
Kurulu Başkanı

BÜLENT TUNCER
2007-2011 yılları arasında Atina Ticaret Baş
Müşaviri

SADULLAH SİPAHİOĞLU
DEİK Güneydoğu Avrupa Ülkeleri
Koordinatör Başkanı, Türk-Kosova İŞ Konseyi
Başkanı

Avrupa ve Balkanlar Oturumu

**OTURUM BAŞKANI : EGEMEN BAĞIŞ-T.C.
Avrupa Birliği Bakanı ve Baş Müzakereci**

Çok değerli katılımcılar, Türkiye'nin dünyanın dört bir yanındaki çok değerli temsilcileri ki her birinizi ben birer büyükelçimiz olarak görüyorum. Anavatanımıza, Türkiye'mize, İstanbul'umuza hoş geldiniz.

Bugün burada sizlerle güzel bir toplantıyı gerçekleştireceğiz. Ben kendi değerlendirmelerimi sizlerle paylaşmadan evvel bu paneldeki arkadaşlarımızın kendilerini sizlere takdim etmelerini rica edeceğim. Önce arkadaşlarımızı tanıyalım ondan sonra da burada sizlerle çok anlamlı bir sohbet gerçekleştireceğimize yürekten inanıyorum.

Bütün arkadaşlarıma çok çok teşekkür ediyorum.

Arkadaşlar, bugün dünyanın dört bir yanında Türkiye'nin gerçekten birer büyükelçisi gibi, birer medeniyet temsilcisi gibi hizmet veren işadamlarımızın, girişimcilerimizin bir araya gelmesi bu kurultayda fikir alışverişinde bulunması, ortak projelerde neler başarabiliriz derdiyle çalışıyor olması Türkiye'nin geleceğine dair umutlarımızı artırıyor.

Bugün dünyanın neresine uçarsanız uçun hangi havayoluyla uçarsanız da uçun, o uçakta elinde çantası bir yerde bir fırsat kovalayan bir Türk işadamı görürsünüz.

Bu böyle değildi, Zeynel Abidin Bey çok iyi hatırlar 3 Kasım 2002'de seçimden çıktığımızın daha haftasında Sayın Başbakanımız Recep Tayyip Erdoğan Türk işadamlarına "Hadi gelin gidiyoruz" dedi yollara döküldük birlikte onlarca ülkeyi gezdik. Avrupa Birliği üyesi ülkelerin hepsini beraber ziyaret ettik. Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi üyesi ülkeleri, daimi üyelerin hepsini birlikte ziyaret ettik ve o gün bugün yollardayız. Hani Evliya Çelebi'nin bir lafı var. "Şefaafat Ya Resul Allah diyeceğime rüyamda seyahat Ya Resul Allah dedim herhalde onun cezası yollara düştüm" diyor. Bizde belki rüyamızda bir seyahat Ya Rab dedik. Gerçekten Bakanıyla, bürokratiyle, işadamıyla, sivil toplumuyla, akademik dünyasıyla Türkiye bugün dünyanın dört bir yanına yayılıyor.

Ama uçak diplomasisi diye bir kavram icat ettik. İnanın bana, Türk Havayollarıyla

Brüksel'e her gittiğimde ki son 3 yıl içerisinde yaklaşık 30 kez Brüksel'e gitmiş bir kardeşinizim. Uçakta dünyanın en iyi bağlantılarını Türk Havayolları şu an sağladığı için Afrika'dan dönen, Asya'dan dönen bir Avrupalı Bakanla yan yana oturuyorum, orada da diplomasi yapıyorum. Bunu bütün arkadaşlarımız görüyorlar. Gerçekten şu anda dünyanın dört bir yanında ayrı bir heyecanı hep birlikte yakalamış durumdayız. Hamdolsun kuruluşlarımız da artık Türkiye İşbirliği ve Kalkınma Ajansımızla, Yurtdışı Türkler Başkanlığı'yla, Kızılay'ımızla, Türkiye Radyo Televizyon Kurumumuzla, Yunus Emre Enstitülerimizle, Türkiye'nin yumuşak gücünü Türkiye'nin demokrasisinin iradesini bütün dünyada hep birlikte tanıtabiliyoruz.

Diaspora kelimesi aslında Yunancadan dilimize girmiş bir kelimedir. Diasporanın kelime anlamı; "toprağa saçılan tohum" demektir. Bugün Türkiye'nin yurtdışına saçılmış 7 milyona yakın vatandaşı bir nevi 7 milyon elçisi bulunmaktadır.

Bazı Diasporalar toprağa zehir saçmak için çabalasa da Türk Diasporası ülkesi gibi dünya coğrafyasına barış tohumları saçmaya devam etmektedir.

Türk Diasporasının oluşabilmesi ve daha da güçlenmesi için en önemli gücümüz, Avrupa Birliği sürecidir. Avrupa Birliği süreci olmaksızın Türk Diasporası zor olurdu. Avrupa Birliği sürecini de neden önemsiyoruz, demokrasi güçlenmektedir. Demokrasi güçlendiği zaman o Diaspora üyelerimiz o kardeşlerimiz güçlenmektedir. Aynı zamanda Türkiye'nin lobisi güçlenmektedir. Artık bugün Türk kökenli Bakanlar, Türk kökenli sanatçılar, doktorlar, yönetmenler Avrupa'nın dört bir yanında bizim bayrağımızı dalgalandırıyor. Onların başarıları bizim göğsümüzü kabartıyor. Onların başarıları bizim çocuklarımıza gençlerimize ilham kaynağı oluyor, onların da başarılı olması için yol açıyor. İşte bizim Diaspora anlayışımız gerçekten böyle arkadaşlar.

Bakın buraya gelmeden evvel Türkiye İşadamları ve Sanayiciler Konfederasyonu (TUSKON) ve IPC'nin düzenlediği bir toplantıda Avrupa Birliği'nin Genişleme ve Komşuluk Politikasından sorumlu komisyon üyesi Sayın Stefan Füle ile birlikte Maliye Bakanımız Sayın Mehmet Şimşek

ile birlikte açılış yaptık. Orada Avrupa'nın içinden geçmekte olduğu ekonomik buhranla ilgili bazı tespitlerimi paylaştım. Sizlerle de paylaşmak istiyorum. Arkadaşlar, demokrasinin beşiği olarak kendini lanse eden, geçmişte bize demokrasi nutukları atan bazı ülkeler bugün demokrasiden uzaklaşarak teknokrat hükümetleri kurma çabası içerisine girdiler. Bugün içerisinden geçmekte oldukları sıkıntıları milli iradeyi temsil etmeyen meclisin onayı olmayan yönetimlerle çözebileceklerini zannettiler. Bunun hatalı olduğunu orada da vurguladım. Çünkü bu ülkede de kimileri Türkiye'yi muz cumhuriyeti yapmak istemişlerdi. Kimileri Türkiye'de milli iradeye milletin seçilmiş temsilcilerine başvurmadan istediklerini yaptırabileceklerini zannetmişlerdi. İşte o derin mekanizmaların hepsi 3 Kasım 2002'den bu yana teker teker açığa çıkarıldı, son kullanma tarihlerinin dolduğu ortaya hep beraber çıktı.

Arkadaşlar, Türkiye'nin 2010 yılında büyüme oranı yüzde 8,9 oldu. Avrupa Birliği ülkesi üyelerin büyüme oranı yüzde 1,5 iken biz Avrupa ortalamasını 6'ya katlayabildik.

Bu yılın ilk 6 ayında Türkiye yüzde 10,2 büyüdü. Bu büyümeyi sağlarken bu büyümenin arkasındaki en önemli güç, ülkemize gelen küresel yatırımlardır. Bu yatırımların yüzde 92'si de AB üyesi ülkelerden geldi.

Bu neyin göstergesidir biliyor musunuz? Avrupa'daki iş dünyasının, Avrupa'daki ekonomik çevrelerin karar mekanizmalarının Avrupa'nın siyasilerinin çok çok önünde olduğunun göstergesidir. Bu kimin eseridir, bu sizlerin eseridir. Sizler orada Türk girişimci olarak Türkiye'yi iyi anlattığınız için oradaki yatırımcıları, oradaki ekonomik çevreleri buraya getiriyorsunuz.

Bakin Türkiye'nin AB sürecine en çok sorun üretmeye çalışan, arıza çıkarmaya çalışan, engeller ortaya koymaya çalışan ülkelerin şirketleri Türkiye'de en çok yatırım yapan şirketlerdir. Demek ki burada bir ters ilişki var. İşte o ülkelerde bizim de güçlü lobimizin olması oradaki Diasporamızın güçlü olması oradaki siyasi iradeye

rağmen iş dünyalarını etkileyebilmektedir. Bu yüzden bu toplantı çok önemli.

Burada Türkiye'deki başarıları hep birlikte iyi anlamamız lazım ve tabii Avrupa'nın da yanlış bir yola girmesine mani olmak oralara da doğru mesajları vermek lazım.

Bakın Türkiye'deki bu ekonomik potansiyelin arkasında iki sihirli kelime bulunmaktadır: istikrar ve güven. Türk milleti bir muz cumhuriyeti olmayı kabul etmeyeceğini 3 Kasım 2002'den bu yana 3 kez genel seçimlerde, 2 kez referandumlarda, 2 kez yerel seçimlerde ortaya koydu. "Ben milletin değerleriyle devletin değerlerini birleştirecek bir yönetim istiyorum, istikrar istiyorum; o istikrara da güvenmek istiyorum" dedi ve bunun neticesinde Türkiye o güvenle yatırımlara başladı ve Türkiye çok farklı bir noktaya geldi.

Teknokrat hükümetleriyle mınka temizliği yapabilirsiniz ama arazi düzenlemesi yapamazsınız. Arkasında milletin gücü olmadan, milli irade olmadan uzun soluklu reform gerçekleştiremezsiniz. Ama arkanızda milli irade varsa, millet varsa işte 1936'dan bu yana çözülemeyen sorunları çözen bir iktidar görürsünüz. İşte 10 yıl öncesine kadar insanların etnik kökenini dile getirmeye korktukları ülkemizde devletin televizyonunda farklı dillerde yayın görürsünüz. 88 yıl aradan sonra Sümela'da ayın görürsünüz. Akdamar'da 112 yıl aradan sonra Ermeni vatandaşlarımızın kendi inançları çerçevesinde bu ülkenin birlik ve beraberliği için dua ettiklerine şahit olursunuz.

Türkiye öz güvene sahip bir ülke olarak artık bütün vatandaşlarıyla kucaklaşma erdemini ortaya koymaktadır. Türkiye'nin bu başarısı ben çok iyi biliyorum ki her birinizin göğsünü kabartıyor. 17 yıl gurbetçi olarak, Diaspora mensubu olarak yaşamış bir kardeşiniz olarak şunu çok iyi biliyorum. Yurtdışındaki her bir kardeşimin bu ülkeye sevdası en az bu ülkedeki, anavatanında yaşayan kardeşleri kadar güçlüdür, kuvvetlidir.

O bilinçle doğru mesajları burada hep birlikte oluşturmalı ve doğru mesajları gittiğimiz ülkelerdeki yöneticilere aktarmalıyız. Bizim millet olarak bir eksikliğimiz var; yetiştirilirken genelde "Aman evladım ağır ol molla desinler. Sakın

kendini övme bırak başkaları övsün" diye büyütülürüz. Onun için kendi başarılarımızı anlatma konusunda biraz temkinli davranırız. Biraz çekingen, biraz utangaç davranırız. Ama günümüz dünyasında haklı olmaktan daha önemli bir kavram varsa o da güçlü olmaktır. Güçlü olduğunuzu anlatabilmektir, paylaşabilmektir. Onun için Türkiye'nin en büyük gücünü, demokrasinin gücünü anlatmanızı ben sizlerden özellikle rica ediyorum. Bu ülkenin gerçek başarısının arkasındaki en büyük potansiyeli demokrasidir. Bugün Avrupa'nın da demokrasiden uzaklaşma lüksü olmamalıdır. Avrupa'da 2 ülkenin 27 ülke adına karar alma lüksü olmamalıdır. Avrupa'da birinci sınıf ülkeler, ikinci sınıf ülkeler ayrımı olmamalıdır. Avrupa'da hiçbir şekilde demokrasiden uzaklaşmış, milli iradeden uzaklaşmış bir takım güçlerin millete rağmen siyaset yapma geleneğine, dehlizlerine girme riskine karşı çıkmalıyız. Çünkü bakın Türkiye'nin gücü çok açık, net ortadadır. Bugün bizim doğumuzdaki ülkeler demokrasimize, insan haklarımıza, ifade özgürlüğümüze imrenirken; batımızdaki ülkeler ekonomik büyüme oranlarımıza, genç nüfusumuza, dinamizmimize imreniyorlar. İşte Türkiye'nin bölgenin parlayan yıldızı olmasının altını çizmemiz, hep birlikte anlatmamız lazım.

Ben bu düşüncelerle hepinize çok çok teşekkür ediyorum. Buraya gelmekle Türkiye'nin geçmişine olduğu kadar geleceğine de bağlılığınızı ortaya koymuş oldunuz, hepinize müteşekkirim.

Şimdi sorularınıza geçmeden evvel, sizlerin görüşlerini almadan evvel komite Başkanımız Turgut Bey (Torunoğulları)'den rica edeyim. Onun da değerlendirmesini alalım, ondan sonra bütün panelist arkadaşlarımızla birlikte sizlerle bir sohbet gerçekleştirmek istiyoruz, sizlere sorularımız var. Hazır olun.

TURGUT TORUNOĞULLARI- DTİK Avrupa Bölge Komitesi Başkanı, DTİK Yönetim Kurulu Üyesi, Edelstaal Yönetim Kurulu Başkanı

Sayın Bakanım, değerli katılımcılar, Sayın Başkanlar, hepinize saygılarımı arz ederim.

Siz iki sene önce bize bir görev verdiniz, biz de bu iki sene içerisinde ne yaptığımızı

kısaca anlatalım.

Hakikaten şunu bilmenizi isterim ki, DEİK'in Avrupa'dan bize bu görevi vermekle çok iyi bir iş yaptığını düşünüyorum. Çünkü biz, yönetim kurulu olarak bunu gördük. Avrupa'da yapmış olduğumuz araştırmaları, hazırlamış olduğumuz raporları, Türkiye'de olsun, yaşadığımız ülkede olsun Bakanlarımıza teslim ettik. Arzu ve isteklerimizi, eksikliklerimizi bildirdik ve bunları takip ederek de sonuçlara varıyoruz. Çok hızlı bir şekilde de Sayın Bakanlarımızdan geri cevap alıyoruz.

Şimdi ilk önce Sayın Başkanımız Rifat Hisarcıkıoğlu Bey'e teşekkür ederiz. Katıldığımız kurultaylarda görev aldık. Burada bize bu görevi verdikleri için hem Sayın Başkanımıza hem de DEİK Yönetim Kurulu'na teşekkür ediyoruz.

Şimdi müsaade ederseniz kısaca bu dönemde ne yaptığımızı hem sizlere hem de Sayın Bakanıma arz edeyim.

Bölge üzerinde siyasi, ekonomik, kültürel raporlar ve Türk girişimcilerin sorunlarına ve çözümlerine yönelik raporlar hazırladık. Her komite üyesinin, ülkesinde yerleşik Türk girişimcileriyle temaslarda bulunarak, anketler düzenlemesini sağladık. Buldukları ülkelerin büyükelçilikleri, konsoloslukları ve ticaret müşavirlikleriyle, yakın temaslara kurarak, DEİK ve DTİK'in daha iyi

tanınmasını sağladık.

Komite üyelerinin buldukları ülkelerdeki siyasi liderlerle ve iş dünyasında önemli isimlerle bir araya gelerek ilgili konuların aktarılmasını sağladık, ortak organizasyonlar gerçekleştirilmesi için çalışmalar yaptık.

Dünya Türk İş Konseyi'nin Avrupa genelinde üye sayısının arttırılmasına yardımcı olduk.

Türk resmi makamlarıyla yakın temaslarda bulunarak Türk girişimcilerinin sorunlarını 2009 yılında Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanımız Sayın Ömer Dinçer, Sağlık Bakanımız Sayın Recep Akdağ, Devlet Bakanımız Sayın Hayati Yazıcı, Sanayi ve Ticaret Bakanımız Sayın Nihat Ergün, Devlet Bakanımız Sayın Faruk Çelik, 2011 yılında Milli Eğitim Bakanımız Sayın Ömer Dinçer, Kalkınma Bakanımız Sayın Cevdet Yılmaz, Başbakan Yardımcısı Sayın Bekir Bozdağ'a ilettik. Yani sizlerden aldığımız sorunları, sizlerden aldığımız yapılması gerekenleri Sayın Bakanlarımıza rapor halinde sunduk.

2009 yılında Berlin Almanya, Milano İtalya, Üsküp Makedonya, Münih Maastricht Ekonomi Zirvesi'ni gerçekleştirdik ve buna ek olarak yerleşik Türk girişimcileriyle toplantılar yaptık, bir toplantımızı da Sayın Bakanımız Egemen Bağış Bey ile beraber yaptık.

Avrupa Bölge Komitesi olarak yıl içerisinde çeşitli toplantılar yaptık. Yine Avrupa'da, 2009 yılında Ankara, Berlin, Hollanda, Rotterdam, Brüksel, Paris toplantıları gerçekleştirdik.

Avrupa Bölge Komitesi olarak faaliyetlerimiz; 2009 yılında Dünya Türk Girişimciler Kurultayı'ndan sonra yapılan yıllık çalışmalar sonucunda Avrupa'daki başarılı Türk girişimcilerin sorunlarını zamanında ilgili makamlara iletilmesini sağladık.

Türk lobisinin Avrupa'da tanınırlığının arttırılması çalışmalarına katkıda bulduk.

Avrupa'da Sayın Başkanımız Rifat Hisarcıklıoğlu'nun Başkanlığında yapılan toplantılarda, bölgede yerleşik Türk girişimcileri arasında, Türk lobisinin Avrupa'da güçlenmesine katkıda bulduk.

Türk resmi makamlarının gözünde

Avrupa'daki Türk vatandaşı ve işadamlarımızın içinde bulunduğu sıkıntılara yönelik sorunların ele alınmasını hızlandırdık. Örneğin; Hollanda'da haksızlığa maruz kalan vatandaşlarımızın haklarını, sivil toplum kuruluşlarıyla temaslara kurarak savunduk ve konusunda uzman avukatlarla birçok davaları, Avrupa makamlarında kazandık.

Uyum Yasası; Uyum Yasası kapsamında bugün Türklere hesabı belli olmayan yüz milyonlarca haksız bir para alınmıştır ve Avrupa'daki sivil toplum kuruluşları, Hollanda'daki sivil toplum kuruluşunun çalışmaları ile ve çok değerli avukatlarımızla bu davaları kazandık, inşallah bu paraları da almaya başlayacağız.

Kadın girişimcilerimizin ortak iş yapmaları için toplantılar düzenledik. Avrupa'nın çeşitli üniversitelerinde, girişimcilerle akademisyenleri ve öğrencileri bir araya getirerek tanışmalarını sağladık. Teknoloji anlamında ortak iş yapmaları için çalışmalar yapıyoruz. Bu çalışmaları üç, dört üniversitede yaptık, yapmaya devam edeceğiz.

Türkiye'de ve çeşitli ülkelerde konuşmacı olarak katıldığımız birçok toplantıda yaptıklarımızı ve beklentilerimizi anlattık. Avrupa'daki vatandaşlarımızın sorunlarını dinledik, örneğin; sağlık, yabancı plaka araçlarının Türkiye'de daha fazla kalması, Avrupa üniversitelerinden mezun olan öğrencilerimizin diplomalarının Türkiye'de tanınma işlemlerinin YÖİKK tarafında hızlı bir şekilde sonuçlandırılması -uzun sürüyor- gibi konuları Sayın Bakanlarımıza ilettik ve takibini yapıyoruz.

Avrupa'da Türkiye'ye yatırım yapmak isteyen şirketler, Avrupa'daki biz girişimcilerle hareket ediyorlar. Yani Avrupa'da Türkiye'ye yatırım yapmak isteyen bir şirket bizi arıyor, bizimle ortaklık kuruyor. Ama Sayın Bakanım şunu arz etmek isterim ki Türkiye'den Avrupa'ya yatırım yapmak isteyen bir şirket Avrupa'daki Türk işadamları değil ille de Avrupalı bir işadama arıyor. Bu da bizim ağırımıza gidiyor.

Çünkü biz hakikaten bu işi çok iyi bilen, her iki kültürü de iyi anlayan insanlarız, onun için bizi aramalarını arz ediyoruz.

Kurultaya katılan bütün değerleri arkadaşlarımdan ricam; toplantılara katılabilecek, çalışmalara zaman ayırabilecek arkadaşlar aday olsunlar komitelere de onları seçelim. Yani daha önceki Komitelerimizden seçilen bazı arkadaşları ben bir Komite Başkanı olarak tanımiyorum, toplantılara katılmıyorlar. Bazıları da bir veya iki defa katılıyorlar. Oysa biz, bize verilen bu şansı iyi değerlendirmek için iki ayda bir toplantı yapıyoruz. Gerçekten zamanı olan, şirketleri kurumsallaşan arkadaşlarımızın adaylığını koymalarını ve çalışmalarda bize katkıda bulunmalarını arzu ediyoruz.

Sizin değerli oylarınızla göreve geldiğimiz DTİK Avrupa Bölge Komitesi olarak, destekleriniz ile bugüne gelmiş bulunmaktayız. Ama Sayın Başbakanımızın çok iyi bir sözü var; "Bir çiraklık dönemi var, bir ustalık dönemi var" Biz çiraklık dönemini aştık, ustalık dönemi için de sizlerden oy istiyoruz.

Tabi bu arada gerçekten komiteler faaliyetleriyle ilgili harcamayı kendisi yapıyor. Cebimizden harcıyoruz, biliyorsunuz. DEİK kimseye para vermiyor. Son olarak özveriyle çalışan Komite üyesi arkadaşlarımızın, hepsine ayrı ayrı teşekkür ediyorum.

Son olarak çok değerli arkadaşlarım; biz Avrupa'da gurbetçi, Türkiye'de Almancıyız. Sabahdan beri hiç Hollanda demediler, hiç

Fransa demediler, Almanya dediler. Bize de Almancı diyorlar. Biz Avrupa'da gurbetçi, Türkiye'de Almancıyız. Ama bugün Avrupa siyasetinde Bakanlarımız, Milletvekillerimiz var. Yani Avrupa'daki toplumu da yönlendiren bir toplum olduk. On binlerce üniversitelerde okuyan öğrencilerimiz var, 150 bine yakın işyerimiz var, milyarlarca ciromuz var. Gerek yaşadığımız ülke olsun, yaşadığımız Türkiye olsun, bizlerin her iki ülkenin de kalkınmasında ve gelişmesinde çok katkımız var. Sizler kendinizle ne kadar gurur duysanız azdır

Dolayısıyla adaylığını koyan bütün arkadaşlarıma bol şanslar diliyorum, seçilsem de seçilmesem de DEİK'te tecrübelerimle, bilgilerimle her zaman seçilen arkadaşların yanında olacağımı da bilmenizi istiyorum. Kesinlikle ben ve arkadaşlarımla seçilmemek dahi, seçilen gruba elimizden geldiği kadar yardımımız olacaktır. Hepinize teşekkür ediyorum beni dinlediğiniz için. Saygılarımı sunuyorum

EGEMEN BAĞIŞ- Çok teşekkür ediyorum.

Şimdi arkadaşlar biraz sizlerin görüşlerinizi almak istiyoruz. Dört tane sorumuz var. Ben bu dört soruyu ayrı ayrı müzakere etmektense toptan -vaktimiz dar çünkü- paylaşayım.

Şu konularda görüşlerinizi paylaşırsanız;
-mikrofonlar dolaşacak salonda-

Diasporamızın ekonomik varlığını nasıl güçlendirebiliriz?

Diasporamızın yaşadığı ülkeye entegrasyonunu nasıl kuvvetlendirebiliriz?

Sosyal sermayeyi nasıl arttırabiliriz?

Nasıl etkin bir şekilde Türkiye lobisi yapılabilir ve Diasporayla Türkiye nasıl ortak hedefler ve projelerde buluşabilir?

Bu konuda görüşlerini bizimle paylaşmak isteyenlere arkadaşlarımız mikrofonları dolaştıracaklar.

Ben şöyle söyleyeyim; yaklaşık bir 20-25 dakika sizlerin görüşlerini toparlayacağız; ondan sonra da arkadaşlarımıza takdimlerimizi yapıp hep birlikte sizlere ara vereceğiz.

Şuradan önden beyefendiyle başlayalım. Herkes kendini çok kısa ismini, ülkesini,

işini söyleyerek, tanıtarak direk soruya ve yoruma geçerse çok makbule geçer.

DURMUŞ DOĞAN- Hollanda Leiden Bölgesi Türk Girişimciler Derneği TOVER Başkanı

İki yıl önce de katılmıştık bu kurultaya biz. Kurultayın veya Diasporanın etkinliğinde hem devletle alakalı hem bizle alakalı bir beyanat, bir açıklama yapmak istiyorum.

Bugün bu salona baktığımızda ve de burada konuşmacılara baktığımızda ben Hollanda için konuşuyorum, Hollanda'da yaklaşık 20 bine yakın girişimcinin olduğundan bahsediyoruz ve çok kuvvetli bir işveren kapasitesinin olduğundan bahsediyoruz. Ama kurultayın sağlamak zorunda olduğu birlikteliğin buna yeterli olmadığını görüyoruz, katılım konusunda. Özellikle söylüyorum, Sayın Bakanımıza da hem sormak istiyorum hem de bir fikir vermek istiyorum özellikle TUSKON'un neden bu kurultaya fazla katılım desteğinin olmadığını; çünkü bu kurultayın bu gruplarla beraber daha etkili, daha kuvvetli olabileceğini düşünüyorum. Ticari ve ekonomi müşavirlerimizin Almanya için geçerli olabilir ama Hollanda için eğer öncülük yaparlarsa bu 18 bin girişimciden en az 3 bin 4 bin kişinin üye olduğu bir Türk Ticaret Birliği'nin DEİK altında kurulması ve bu ekonomik birliğin oluşturulmasını sağlamaya katkı yaparsa, bu gücün birlikte daha etkili bir araya gelebileceğini düşünüyorum. Eğer bu güç kurulursa 3 bin kişinin üye olduğu bir yerde Türk Diasporasının hem siyasette hem de ekonomide, hem Hollanda'da hem Avrupa'da daha etkili olacağını ve yönlendirici olacağını düşünüyorum. Teşekkür ediyorum.

KEMAL ŞAHİN- Almanya İşadamı

Avrupa'yı konuşuyoruz. Şimdi birincisi; diasporanın, üyelerin güçlendirilmesi, bence her şeyden önce çok önemli; Üyelerimiz, yurtdışındaki vatandaşlarımız, girişimlerimiz güçlüyse Diaspora da güçlüdür. Türkiye'nin temsili de güçlüdür. Bunun için orada belki bu tür organizasyonlarda Türkiye'nin ekonomik fırsatlarının iyi tanıtılması lazım. Öncelikle oradaki arkadaşlarımızın buradaki fırsatlardan da yararlanarak güçlenmesi

lazım. Bu şekilde iki ülkenin dış ticareti de artar.

İkincisi; bence yurtdışındaki girişimcilerimizin, buldukları ülkelerin girişimcileriyle işbirliği yapmaları lazım. Onlarla da dernekler kurması lazım. Bu da, oradaki lobi gücümüzü artırır. Dolayısıyla topyekûn hem 2023 yılındaki ihracat hedefimiz için, dış ticaret ilişkilerimiz için, bence bu önemli bir faktör. Yurtdışındaki girişimcilerin güçlendirilmesinin bir yolu bu olabilir.

Bir de bunun arkasında bilmiyorum fuarlar var mı? Ortak görüşmeler var mı? Umarım bu tür neticelere gidilebilir.

Şimdi bunun altında ikinci önemli bir konu var, onu da unutmamamız lazım. Avrupa'nın bence bize karşı en önemli sorunu, oradaki nüfusumuzun çoğunun kırsal kesimden gitmiş olması. Çocuklarımız yeterli eğitim alamıyor ve biraz gettolara sıkışmış durumdadır. İş gücüne katılmıyor ve orada ciddi önyargılara vesile oluyoruz. Bu da, bardağın boş tarafı. Bardağın dolu tarafı, ekonomik gücü olan biz girişimcileriz. Aslında iş dünyasında çok güçlüyüz, Almanya'da da çok güçlüyüz. Yani Almanya'da en güçlü gurubuz. Başbakanlar katına kadar rahatlıkla giden, etkileyen bir grubuz. Ama insanların yüzde 50'si, 60'ı çocuklarını okutamıyor, okutmuyor ve bunlar iş gücüne katılmıyor. Bunun sonucunda iş bulamıyorlar, işsizlik oranı da çok yüksek. Bu durum Alman toplumu nezdinde Türk nüfusunun olduğu yerlerde ciddi önyargıları yaratıyor. Bu önyargılar, Alman kamuoyunda, seçmenlerde önyargılar, politik tercihlerin Türkiye'ye karşı kullanmasına sebep oluyor. Onun için Sayın Bakanım, bizim işadamları olarak eğitim seferberliği yapmamız lazım. Özellikle -işte Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı Başkanı Kemal Yurtnaç kardeşimiz de bu konuda yetkili- orada aynı zamanda eğitim seferliğini de yapan bir grup olursak, bunları güçlendirirsek hem girişimciliği, hem ticareti arttırabiliriz.. Bunun sonucunda da politik etkinliğimizi arttırırız. Zira değişik katmanlarda politik etkinliğimizi arttırmak için çok eğitilmiş kariyer yapacak insanlara ihtiyacımız var. Bu konuda biraz zayıfız. Çok teşekkür ediyorum.

BİRĞÜL ŞENYUVA- Romanya Türkiye İş Kadınları Derneği Başkanı

Biraz önce Sayın Egemen Bağış'ın burada söylediği gibi hangi havayoluyla giderseniz gidin elinde çantası olan bir Türk yatırımcı iş aramaya gidiyor, yatırım yapmaya gidiyor diye bulacaksınız demişti. Buna inanıyorum, doğrudur. Fakat ben 16 yıl önce 54 yaşında Romanya'ya gittim ve şu anda 70 yaşındayım. Önemli olan yurtdışına çıkıp yatırım yapmak değil bence veya yatırım olanakları aramaktan daha çok orada yatırım yapanların ayakta durabilmesi. Kendimden örnek vermek istiyorum; 2008 yılında başka bir firmayı vermek istemiyordum dolayısıyla problemlerimiz aynı olduğunu düşünüyorum. 2007 yılında 2 Milyon Dolarlık ithalat yani Romanya'ya ithalat yapan bir firmaydım. Şu anda 200 Bin Euro ithalat yapacak durumumuz kalmadı, dolayısıyla bunların görülmesi lazım.

Bir de buraya gelen Başkanların ve işadamlarının ülkelerine döndükleri zaman bu kongreyi unutup tekrar herkesin kendi başına dağılması gerektiğini düşünüyorum.

Sayın Turgut Torunoğlu Başkanımız beni belki isimle hatırlar,

fakat kendisine ben mail gönderdim ve kendisinden yardım istedim bir dernek başkanı olarak. Zor durumda olan şirketlerin kimi satıyor çok güzel yerleri, kimi batıyor, nasıl bir destek olabiliriz diye kendisine mail attım. Fakat cevap bile alamadım. Hiçbir toplantıya davet edilmedim. Dolayısıyla ekonomik açıdan boğuşan bir iş sahibi nasıl Diaspora oluşturacak? Nasıl Diasporaya katkıda bulunacak? Ve buraya Başkanlardan daha çok belki KOBİ kapsamındaki yatırımcıların daha küçük ölçekli yatırımcıların da katılmasını çok arzu ederdim. Derflerini burada çok iyi anlatma fırsatı bulmalarını isterdim. Kongrenin inşallah ileriye dönük daha kapsamlı bir etkisi olacağını düşünmek isterim, arzu ederim. Teşekkür ederim.

SÜREYYA İNAL- DTİK Avrupa Bölge Komitesi Üyesi (2009-2011)

Mali müşavirim. Uluslararası vergi danışmanlığı üzerinde ihtisasım var, Almanya'ya yatırım yapan Almanya'da oturluk veya Türkiye'den gelen şirketlere danışmanlığı ve mali müşavirlik yapıyorum.

Diaspora nasıl dağılır? Diasporanın arasında önce bir eğitime değindik. Eğitim derken çocuklarımızı kastediyoruz ama aynı zamanda işletmecilerin de eğitimden vazgeçmemeleri lazım. Hem kendi dallarında hem kendi elemanlarını sürekli eğitime tabi tutmaları gerekir.

Eğitim dallarından geçerken; yurtdışında yaşayan birçok eğitimli gençlerimiz var, bizim iş yerlerini dağıtırken onları da göçmen olarak dikkate alıp onlara öncelik vermemiz lazım. Eğitimli kariyer yapan profesyonel gençlerimizi daha ön plana çıkarmamız lazım. Sadece eğitimsiz sorumlu gençlerden oluşmuyor yurtdışında yaşayan gençler.

Ayrıca dernek içlerinde kendi aramıza kapanmamamız lazım, her bir derneğin kendi üyelerini içinde yaşadığı ülkenin diğer derneklerine göndermesi lazım.

İçinde yaşadığımız ülkenin sorunlarıyla birebir ilgilenmemiz ve o sorunların çözümünde aktör olabilmemiz için yurtdışında Almanya veya Hollanda içinde olan, o derneklerin içinde de yer almak zorundayız ki sesimiz kendi içimizde kalmayın, şikâyet eden bir ses olmaktan

çıksın, aktör olan bir söz haline gelsin.

Ayrıca benim başka bir ricam daha var. Kendim vergi danışmanı olarak çalıştığım için Almanya olsun, İtalya olsun, hala karşılıklı KDV iade anlaşması Türkiye ile bu ülkeler arasında yapılmamıştır. İşletmeciler para bekler bir taraftan ihracat yatırımı dağıtırken diğer taraftan Türk işletmecilerin bu tip ülkelerde KDV iadeleri kayboluyor. Tahmin edilen rakam ortalama 5 Milyon gibi. Bu konuda sizden yardım istiyorum. Teşekkür ederim.

AHMET ZİYA KÜÇÜK- Türk-Alman Ticaret ve Sanayi Odası, MÜSİAD, Avrupa Türk Demokratlar Birliği ve DTİK Avrupa Bölge Komitesi Üyesi (2009 – 2011)

En büyük sorunumuz; hani deriz ya "organize olmayan güç, güç değildir". Ayrıca da deriz; bir olalım, iri olalım, ama nedense kendi aramızda iyi bir diyalog sağlayamıyoruz yani. Bunu Almanya içerisinde dernekler arası olsun, diğer Avrupa ülkelerindeki işadamları olsun, Türkiye ile Almanya arasındaki işadamları olsun, beence en büyük sıkıntımız bu. Bunu aştığımız sürece çok iyi şeyler yapacağımıza inanıyorum. Örneğin; 2023 yılında 500 Milyar Dolar Türkiye'nin bir ihracat hedefi var, çok iyi organize olursak çok iyi iletişim sağlarsak ben inanıyorum ki sadece bunun 100 Milyar Dolardan fazlası Almanya ve Batı Avrupa ülkeleriyle yapılabilir. Bu teorik olarak mümkün ama bunun altyapısının çalışmalarının ciddi şekilde yapılması lazım. Özetlersem; iletişim, dayanışma, hedef birliğinde bir araya gelme, kutuplaşmama, bu sorunları aşma konusunun çok önemli olduğu kanaatindeyim.

Avrupa'da yetişen yurtdışındaki iş adamlarımız olsun, öğrencilerimiz olsun, kalkınan Türkiye için de çok büyük bir fırsat olduğu kanaatindeyim. Bu konuda da yine dediğim gibi iletişim, birlik ve beraberlik konuları üzerinde duralım, müşahhas hedefler belirleyelim ve bu hedefleri de takip edelim. Alınan güzel kararların uygulanmasını takip edelim. Bunu yapacağımız konusunda masalar mı oluşturacağız? O konu hakkında kafa yormamızı rica ediyorum. Hepinize teşekkür ediyorum.

ABDULLAH GÖKTAŞ- Katılımcı İşadamı

Sayın Bakanım, değerli konuklar, değerli üyeler şimdi bizim esas sorunumuz Avrupa'da lobileşme üzerinde konuşacağız. Fazla da konuşmayacağım. Benim adım Abdullah Göktaş, 1980'de uzun bir yolculuğa çıkan bir vatandaşım. Macaristan ve Romanya'da 32 yıldır mücadelemize devam ediyoruz.

Şimdi burada bir şeyi açıklığa kavuşturalım; Avrupa'da lobileşmede esas sıkıntımız bundan önceki büyükelçiliklerimizin insanları birbirine yaklaştıramayıp birkaç parçaya bölüp, dağıtan bir anlayış içinde olmasıydı ve lobileşme mümkün olmadı.

Şimdi bunun için tabi hükümetimizden çok ricamız var, bu yönlerde. Bir büyükelçi bir ülkeye atıldığı zaman bir yılda yerine oturur, bir yılda da çeker geriye döner gider. Ama oradaki işadamlarımız oradaki girişimcilerimiz 32 yılda ben 64 tane büyükelçi gönderdim. Düşünebiliyor musunuz ? O zaman hükümetimizin dış ilişkilere çok önem vermesi lazım, oradaki insanları iyi tespit etmesi lazım ve onların da o tespit üzerinde çalışmaları lazım. Birinci husus bu.

İkinci husus; yarın herhalde seçimimiz olacak. Acaba adaylardan bir özgeçmiş herhangi bir o ülkede yaptığı faaliyetlerle ilgili bir rapor isteyecek misiniz Sayın Bakanım? Hepinize saygılar sunuyorum.

VAKUR DAĞDEVİREN- Belçika Türk Özel Sektör Derneği Başkanı, DTİK Avrupa Bölge Komitesi Üyesi (2009-2011)

Brüksel'den geliyorum. Benim şöyle bir teklifim var; gelin 2 sene sonra bu toplantıyı lobinin, Diasporanın merkezi Brüksel'de yapalım ve sesimizi duyuralım. Teşekkür ederim.

SADIK DEMİRTAŞ- İşadamı (Avrupa Reklam.com)

Şimdi öncelikli görevimiz; Diaspora. Ama kusura bakmayın bunu söylemem gerekiyor, bizim Avrupa'da yaşayan Türkler olarak Türkiye'de de etkimizin olması gerekiyor. Diasporamız Türkiye'de de olmalı. Daha seçimlere katılmıyoruz, bunlar çok önemli. Yani bizim Avrupa'daki insanlarımız Türkiye'deki seçimlere aktif şekilde katılabilirse Türk iş adamlarımız da kendilerini daha değerli olduğunu görecekler ve Türkiye adına orada daha çok faaliyet göstereceklerdir.

İkincisi de; eğitim. Oradaki gençlerimiz özellikle Türkçe'yi, yani yaşadıkları ülkenin dillerini belki biliyorlar ama Türkçeyi doğru dürüst konuşamıyorlar. Bu konuda devletin o bölgedeki insanlara da eğitim noktasında, dil noktasında yardımcı olması gerekiyor. Tabi ki bunun akabinde profesyonel tanıtım. Teşekkür ediyorum.

MURAT ERCAN- Türk-Fransız Birliği Başkanı

Bugün Fransa da gündeme geldi. Ben sadece kısa bir tespit yapıp, birkaç tane önerimi sunmak istiyorum.

Biz Fransa genelinde yapılanmamızı sürdüren 2004 yılında kurulmuş ve sivil toplum örgütlerinin yaptırım gücünü keşfetmiş olarak

çalışmaktayız. Onun getirimleri, faydaları nedir, onu birinci olarak çalışmalarımızı yapıyoruz.

Tabi Fransa'daki Türk toplumunun eksikliğinin birçok sebebi vardır. Burada onları teker teker açmak belki çok uzun sürecektir. Ama önerilerimden birkaç tanesini sıralamak istiyorum.

Biz Türk girişimcileri olarak Fransa'da finans sıkıntısı çekiyoruz. Dolayısıyla bir Türk bankasının Türk şirketlerine finans desteği sağlaması gerekiyor.

Diğer bir sorun; Türk iş adamlarımız yaşamış oldukları ülkelerdeki mesela Fransa'daki yerleşik kurumlarla kopuk bir hayat içerisindedir. Meslek Odaları ile Ticaret Odaları ile diğer farklı profesyonel odalarla kopuk bir hayat içerisindedir. Oralara katılımlarımızın daha etkin olmasını sağlamamız lazım. Biz bu doğrultuda farklı arkadaşlarla bu çalışmalarını sürdürüyoruz. Çünkü mesela Fransa'da Ticaret Odalarındaki seçimler çok düşük oranda yapılmaktadır. Dolayısıyla biz biraz daha etkin olsak oralardaki seçilmemizi sağlayacağız. Burada aramızda Lyon Ticaret Odası meclis üyemiz de var, Lyon Şube Başkanımız. Dolayısıyla bu katılımlarımızı hızlandırmamız gerekiyor.

Diğer bir öneri de; bu komite bölgesindeki farklı ülkelerden en az bir tane temsilci bulundurması gerekiyor. Avrupa komitesinde Almanya'dan, diğer ülkelerden daha farklı birkaç tane üye yerine her ülkeden birer tane temsilci bulunmasının çok faydalı olacağına inanıyorum.

Son olarak da; -biraz önceki arkadaş da değişti- Farklı görüşteki yapılanmalar mevcut. Dolayısıyla bu potansiyeli lobi olarak etkili bir şekilde değerlendiremiyoruz. Bunun DEİK bünyesinde bu DTİK'e bağlı olarak her ülkede akredite edilen bir üst yapının sağlanması gerekiyor. Örnek olarak Fransa'ya alacak olursak; Fransa'nın İstanbul'da 132 yıl önce kurulmuş Türk-Fransız Ticaret Odası var. Herhangi bir Fransız şirketi Türkiye'de yatırım yapmak istediğinde bunun üzerinden Türkiye pazarına ulaşabiliyor. Türkiye'deki birçok şirketin Fransa'ya veya diğer ülkelere ulaşabilmesi için böyle bir üst yapının hem iki ülke arasındaki ticari ilişkilerin geliştirilmesinde katkıda bulunacağına

inaniyorum hem de oradaki farklı görüşteki insanların bir çatı altında buluşmasına katkıda bulunacağına inanıyorum. Teşekkür ediyorum.

SAİM KÖKSAL- Katılımcı İşadamları- İngiltere

Diasporanın gücünün artırılması, ekonomik gücünün artırılması her şeyden önce ayrımcılığı önlemekten geçiyor. Bulduğumuz ülkelerde bizden olanlar, sizden olanlar ve diğerleri diye devamlı olarak toplumumuzu bölmüş durumdadır. Fransa'dan temsilci olarak katılan arkadaşımızın belirttiği ifade çok önemli, bunu Bakanlık olarak ve DEİK olarak dikkate alırsanız herhalde bu problemi çözmek için ilk adımı atmış olacağız.

Bütün ülkelerde Avrupa'nın diğer ülkelerini de gezmiş bir kişi olarak ve İngiltere'yi çok iyi bilen bir kişi olarak söylüyorum, toplumumuz tamamen bölünmüş durumda. Diasporanın kuvvetli olabilmesi için hem ekonomik bakımdan hem siyasi bakımdan kuvvetli olabilmesi için bir üst kurulun kurulması ve toplumun tüm fertlerini kucaklaması gerekir ve onları eğitmemiz gerekir. Bazı gruplar -isim vermeden geçiyorum- çok iyi örgütlenmiş ve finansal yönden kendilerini kuvvetli bir duruma getirmiş durumdadır. Fakat esas bizim devletimizi destekleyen gruplar desteksiz kalmış durumda. Bunları ben birkaç defa büyükelçilerimize de ilettim fakat bu konuda yapabilecekleri bir şey yok. O ülkenin işlerine karışmak gibi bir konu oluyormuş. Bunu muhakkak aşmamız lazım, Diasporanın kuvvetlenmesi ancak bu şekilde olacak.

Bir de benim belirtmek istediğim bir husus var. Şu anda Avrupa'daki kriz bize bazı fırsatları yaratabilir. Şu anda Avrupa'nın isim yapmış birçok şirketi batma durumunda. İsim yapmış, markalaşmış şirketleri devralacak birçok işadamlarımız var. Bunlara devletin veya DEİK olarak veya Sanayi Bakanlığı olarak veya Dışişleri Bakanı olarak sizden istihdamımız böyle bir kuruluşun meydana getirilmesi ve batmakta olan Avrupa'daki isim yapmış ve markalaşmış şirketlerin satın alınarak daha verimli ve daha iyi bir şekilde çalışması gerekir diye düşünüyorum. Teşekkür ederim, katılımcılara başarılar dilerim.

EGEMEN BAĞIŞ- Arkadaşlar salonda söz isteyen çok sayıda katılımcı var, bu heyecan beni son derece mutlu ediyor ama vaktimiz de dar. Onun için önce bir duyuru yapmam lazım. Burada üç arkadaşımıza daha bir dakikayı geçmemek şartıyla söz vereceğim. Sonra katılımcıların plaketteğini vereceğiz ve hep birlikte bir aile fotoğrafı çektiireceğiz.

Bu arada arkadaşlar hepinizin düşüncesini önemsiyoruz. Sizlerden ricam, yorumunuzu veya sorunuzu bir ufak not kâğıdına yazıp numaranızla birlikte bize ulaştırırsanız burada Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin en üst düzey bürokratları var, sizlere hepsi dönecekler konularınızla ilgili. Biz yazıları da alalım.Yani hiçbir kimsenin sorusu veya görüşü bizlere iletilmemiş olmasın. Lütfen söz uçar yazı kalır, bir not yazıp bizlere ulaştırın. Buyurun beyefendi.

MUSTAFA YILMAZOĞLU- Frankfurt Bölgesi TÜMSİAD Üyesi

Biraz da heyecanlıyım kusura bakmayın böyle alışkın değilim gündemde konuşmaya, kusurum olursa bağış ola.

Sayın Bakanım, Avrupa'da 5 milyonu geçkin vatandaşımız yaşıyor. Bu ortalama 15/1 nüfusumuzun sayısının 70 milyonun 5 milyonu Avrupa'da yaşıyor. Siyasi irade olmadan hiçbir şey olmuyor. Siz siyasi iradeyi gösterdiniz çok güzel şeyler oluyor. Sizden ricam, Avrupa'daki yaşayan insanlara milletvekilliği kontenjanından kontenjan ayrılması ve bu insanların Avrupa'daki yaşayan gurbetçilerin olması. Yani "Temsilde hata olmazsa eşekten düşeni getirin derler bana" Avrupa'daki sıkıntıları çeken insanlar bu sıkıntıları bilir. Yani merkezi yönetimle ne kadar yapmaya çalışsanız illa noksan oluyor. Avrupa'daki vatandaşlarımıza güvenin, bunlara bir kontenjan ayırın, milletvekilliği olarak bütün siyasi kurumlara açık olarak böyle bir kontenjan ayrılması lazım. Diasporanın da her şeyiyle daha güzel olacağını göreceksiniz efendim.

Bu bizim için hem bir güvencedir hem de bir şey istediğiniz zaman bir şey de vermeniz lazım. Yıllardan beri bu Avrupa'daki gurbetçilerden bir şeyler istendi ama hiçbir şey verilmedi. En doğal hakkıdır milletvekilliği, Türkiye Cumhuriyeti Millet Meclisi'nde temsil hakkı bizim hakkımızdır, bunun için lütfen Sayın Başbakanımıza da, Sayın Bakanlara da, sizlere de duyuruyorum. Bu cümlemizin isteğidir, başka hiçbir şey demiyorum. Başarılar diliyorum.

ÖMER SÜSLİ- Romanya Türk İşadamları Derneği Başkanı, DTİK Avrupa Bölge Komitesi Üyesi ve DTİK Yönetim Kurulu Üyesi (2009 – 2011)

Avrupa'daki bütün büyükelçilerimiz aynı şekilde bütün soydaşlarımıza çok yakın duruyorlar. Biz özellikle Romanya'daki ve Macaristan'daki büyükelçilerimizden çok memnunuz, kendilerine müteşekkirimiz, kendileri başımızdan eksik olmasın deriz, sizlere de o tür insanları gönderdiğiniz için teşekkür ediyoruz.

Az önceki konuşmacılar, birlik ve beraberlikten bahsettiler. Zannedersen Romanya'da dün itibarıyla 12.760 Türk şirketimiz var. Benim başında bulunduğum dernek, Romanya'daki sermayenin yüzde 93'ünü temsil ediyor. Yani demek ki bir araya gelmeyi

başarmışız.

Onun için rahat konuşuyorum .Sizden ricam Bakanım, biz yurtdışındaki işadamlarımıza, biz sizden teşvik istemiyoruz, teşvikleri Türkiye’den bizlere mallarını satan, ihraç eden arkadaşlara veriyorsunuz vermeye devam edin. Fakat bizim için de mesela bir Fransa’ya bakıyoruz nereye gidersen bir Fransız Bankası var, nereye giderseniz bir HSBC var, nereye giderseniz bir Deutsche Bank var. Biz de özellikle işadamlarımızın yoğun olduğu ülkelerde mutlaka bir devlet bankasının yanımızda olmasını istiyoruz. Bir Halk Bankası, bir İş Bankası yani banka şube olarak gelmesi bile en azından bir bürosunun orada olmasında fayda görüyoruz Bakanım.

İkinci bir husus; Biz Avrupa Birliği ülkeleri olarak 26 ülke eğer bir araya gelirse her ülke Avrupa parlamentosuna bir ya da iki tane parlamenter gönderirsek zaten Avrupa Birliği üye ülkelerinin çoğundan daha fazla parlamenter göndermiş oluruz. Bu bence sizin desteğiniz ve Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı Başkanı Kemal (Yurtnaç) Başkanımın desteğiyle olmayacak bir husus değildir.

HALİS ATEŞ- Avrupa Türk Nakliyeciler Birliği Başkanı

Sayın Bakanım tekrar olmaması için biraz önce Berlin’den katılan hanımefendinin ilettiği KDV konusu Almanya’da çok önemli bir konu. Yıllardır çok popüler bir kararlar eski Başkanımız Mesut Yılmaz zamanında alınmış bir karardır, çok yanlış bir karardır. Bunu her şeyiyle defalarca yazdık. Milyonlarca KDV’imiz Almanya’da

kalmaktadır. Sektör olarak değil bütün sektörleri ilgilendiren bir olay.

Dolayısıyla da biz Avrupa Nakliyeciler Birliği olarak Türk nakliyecileri, Avrupalıyla gayet güzel rekabetimizi ediyoruz. Hatta tozunu da attırıyoruz tabiri caizse. Bizimle rekabet edemiyorlar. Bürokratik engellerin dışında bizim hiçbir rakibimiz yok.

Bunun dışında, bizler yurtdışında ben mesela 79 yılında Cenevre’ye ilk kez gittim. 80 yılındaki o canice hepimizin elinden iktidarı alan, halka saygısızlıkları, o dönemleri geçtik. Bugün ben ülkemde demokrasi insan hakları olan ülkemizi her zeminde savunurum. Ama canice silah zoruyla alınmış bir hükümeti savunmam, ülkem de olsa. Biz ülkemizi seviyoruz şairin dediği gibi, “Yurdum benim şah damarıım. Ben seni zindanlarda sevdim, gurbetlerde sevdim” Bizim ülkemizi sevme sorunumuz yok. Avrupa Birliği’nin hedefimiz şaşmasın Sayın Bakanım çok şükür bu yaşımda ben bunu gördüm bugün bu çatı altında diyoruz ki bizim Avrupa Birliği’ne ekonomik olarak ihtiyacımız yok. Buna ömrüm yetti. Demokrasi olarak, insan hakları olarak da olmasın ihtiyacımız. Bizi almıyorlar kelimesini artık kullanmayalım, gerekirse Avrupa Birliği’nin liderliğine aday oluruz ama yine hedefimiz o olsun. Teşekkür ederim.

EGEMEN BAĞIŞ- Arkadaşlar çok çok teşekkür ediyorum. Bütün dile getirilen konuları arkadaşlarımız not aldılar sizlerden gelecek yazılıları da değerlendireceğimizden şüpheniz olmasın. Hepinize çok çok teşekkür ediyorum katılımlarınız için.

Profesyoneller Oturumu

OTURUM BAŞKANI:
T.C. EKONOMİ BAKANİ ZAFER ÇAĞLAYAN

PROF. DR. ALİ BEBA
Hong Kong Bilim ve Teknoloji Üniversitesi Öğretim Üyesi

HİKMET ERSEK
Fortune 500 Listesinde Yer Alan Western Union'ın CEO'su
Dünya Türk İş Konseyi (DTİK) Yüksek İstişare Kurulu Üyesi

ALİ SABANCI
Pegasus Havayolları Yönetim Kurulu Başkanı

HÜSNÜ ÖZYEGİN
DEİK Türk – Çin İş Konseyi Başkanı

PROF. DR. MEHMET ÖZ
Kalp Cerrahisi – Kolombiya Üniversitesi
Dünya Türk İş Konseyi (DTİK) Yüksek İstişare Kurulu Üyesi

Profesyoneller Oturumu

PROF. DR. MUSTAFA ÖZ / NAZLIM ÖZ

Mehmet Öz'ün babası ve ablası, Sayın Öz'ün hayatıyla ilgili değerlendirmelerini yaptılar.

OTURUM BAŞKANI : ZAFER ÇAĞLAYAN

Değerli arkadaşlar hepinizi sevgiyle saygıyla selamlıyorum.

Bugünkü çalıştayımızın önemli bir aşamasındayız. Sabah açılışını yapmış olduğumuz toplantıda gerek DEİK / DTİK ve Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Başkanımız, gerek diğer konuşmacı arkadaşlarımız ve biz, sizlerle bugünün sevincini, onurunu paylaştık. Bütün gayemiz iki günde, yapacağımız toplantılarla 2023 Türkiye hedeflerini gerçekleştirmede önemli bir güç birliği oluşturmak.

Türkiye'nin güçlerini kontrol etmesi gereken bir dönemden geçiyoruz. 6 milyondan fazla Türk, dünyanın dört bir yanında yaşıyor. Şükürler olsun bir Türk'ün olmadığı, ayağının değmediği dünyada hiçbir kara parçası yok.

Açılış konuşmamda ifade ettiğim gibi 50 yıl önce pazılarına, baldırlarına, kaslarına, dişlerine bakılarak Almanya'ya işçi olarak gönderilen vatandaşlarımız, bugün Almanya'da, sanayi, ticaret, turizm, siyaset hayatında öne çıkan insanlar oldular. Almanya örneği ile beraber tüm dünyada her biri birbirinden kıymetli, her biri birbirinden önemli başarı hikayesi oluşturan Türk girişimcilerimiz var. Bunlar bizim iftihar kaynağımız.

Bu bilgiler, bu çalışmalar olmadan, birliktelik yapmadan münferiden sahip oluyorduk. Gerek Dış Ticaretten Sorumlu Devlet Bakanlığım, gerek Ekonomi Bakanlığım dönemimde 112 ülkeye seyahat gerçekleştirdim. Bunların birçoğunda da işadamlarıyla beraber oldum.

Birçok arkadaşımınla yurtdışında tanıştık. Ali Beba ve Hanımı Ümran Beba ile ben yurtdışında tanıştım. Hikmet Ersek kardeşimle aynı şekilde. Gittiğimiz bütün ülkelerde en önemli varlıklarımızı, insan varlığımızı gördük ve her birini tanıdıkça bu ülkeye mensup olmaktan şeref duydum, onur duydum.

Hakikaten çok ciddi, çok önemli değerlerimiz var. Tıpta, siyasette, sporda,

sanayide, eğitim hayatında, akademik alanda, aklınıza gelen her alanda birbirinden kıymetli vatandaşlarımız var. İnşallah bugünden sonra artık birlik, beraberlik içinde ve hepimizin ortak bir noktada buluştuğu bir sistem içine giriyoruz. Artık bundan sonra gücümüzü kontrol edebiliyoruz ve gücümüzü en iyi şekilde kullanacağız.

İki gün boyunca gerek bakanlarımızla, gerekse ikili görüşmelerle bir dizi etkinlikleri gerçekleştireceğiz. Şu iki günden maksimum fayda elde etmek zorundayız. Bu bizim için büyük bir fırsat. Ne yaparsanız yapın, bu birlikteliği bir daha çok kısa bir süre içinde sağlamak mümkün değil. Ancak mutfağında aylarca, çalışılmış bir organizasyon sonucunda bunlar yapılabiliyor. Birbirinizi belki birkaç ay, bir yıl, iki yıl hiç görmeyeceksiniz.

Yurtdışından gelmiş ve dünyanın her tarafında, bulunduğu ülkede, Türk olmanın gururunu, onurunu yaşayan ve yaşatan kardeşlerimizle, bizim Oda Başkanlarımızın, sivil toplum kuruluşlarımızın çok yakın diyaloga girmesi kaçınılmaz. Sizin birbirinizle iletişim kurmanızda tercüman gerekmiyor. Dünyanın dört bir yanından gelen Türk girişimciler, yurt dışında iş yapan vatandaşlarımız yurtdışındaki iş imkânlarını size aktaracak.

Yurtdışından gelmiş birbirinden kıymetli 2200 değerli kardeşimle beraber olma fırsatını yakalıyorsunuz. Bunlar geçmişte hayal bile edilecek şeyler değildi. Bu nedenle bu iki günü en iyi şekilde değerlendirmemiz lazım.

Bu oturumda birbirinden kıymetli dört arkadaşımızın kendi alanlarında göstermiş olduğu başarıları, girişimcilik konusunda ortaya koymuş oldukları performansı dinleyeceğiz. Her biri bulunduğu ülkede, Türkiye Cumhuriyeti'ni, bayrağımızı, devletimizi, milletimizi en iyi şekilde temsil etme noktasındalar.

Öncelikle sizlere değerli arkadaşlarımı tanıtmak istiyorum.

Türkiye'mizin tıp alanında gururu olan, Türkiye'yi başarılı bir şekilde temsil eden ve 121 ülkede televizyonda sağlık alanında bir programın yapımcısı Profesör Mehmet Öz'ün videosundan sonra dört konuşmacı arkadaşımıza sırayla söz vereceğim.

Ali Beba biraz evvel anons edildi, kendisiyle

biz Hong Kong'da tanıştık ve kendisi Hong Kong'da girişimcilik profesörü, bu işin kitabını yazmış biri. Girişimcilik konusunda Türkiye'den böyle bir dehanın, böyle bir insanın çıkması gerçekten bizim için büyük bir şanstır.

Yine değerli bir kardeşimiz Hikmet Ersek, Western Union CEO'su. Şu anda dünyada para transferi konusunda son derece önemli çalışmalar yapan bir kuruluşun başında, size önemli bir şeyler söyleyecek.

Ali Sabancı'yı anlatmama gerek var mı bilmiyorum. Kendisinin bana göre birinci özelliği; -ben biraz kurum milliyetçiliği fazla yaparım-; Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nin Genç Girişimciler Başkanı olması. İkincisi, de yaptığı çok başarılı çalışmalarla ESAS Holding'i getirmiş olduğu nokta.

Hüsnü Özyeğin. O da, -profesörlük yok ama - paranın profesörü sayılır. Hüsnü Bey de bize önemli konuları anlatacak.

Öncelikle Profesör Doktor Mehmet Öz'ün videosunu izleyelim. Mehmet Öz'ün bir diğer özelliği de; Dünya Türk İşadamları Konseyi'nin Yüksek İstişare Kurulu üyesi olması. Yeni kurul üyesi olmuş, onu da tebrik ediyoruz. Hayırlı olsun. Kendisinin vereceği mesajdan sonra ben sırasıyla arkadaşlarıma söz vereceğim.

MEHMET ÖZ- Türk Diasporanın kıymetli temsilcileri, Dünya Türk İş Konseyi'nin sayın üyeleri, hepinizi saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

Babam, Profesör Doktor Mustafa Öz, aslında Amerika'da ona "Hakiki Doktor Öz" diyorlar. Konya'da doğdu. Bütün tahsilini devlet karşıladı. Mecburi hizmet ve askerliğini yaptıktan sonra burs ile Amerika'ya gelip 50 sene kaldı.

Ben Amerika'da doğdum. Eğitimi burada yaptım ama yaz tatillerini hiç kaçırmadan ailecek Türkiye'de geçirdik.

Birçok bilgimi ve görgümü Türkiye'den aldım. Askerliğimi Türkiye'de yaptım ve böylece Türkiye'de birçok yeri gezdim, gördüm ve öğrendim. Havasını ve suyunu kullanırken, tozunu da biraz yuttum. Bu miras, benim hayatın zorlukları karşısında hem Türk hem de Amerikan anlayışıyla yaklaşarak mücadele etmemde yardımcı oldu.

Bir yandan hızlı çözümler bulurken bir sonraki adımda ise analitik düşünmemi sağladı. Her ikisinin güçlü ve zayıf tarafları var ve birlikte harika bir sentez oluşturdular. Türk Diasporası içindeki pek çok kişi gibi dünyaya çok farklı bakış açılarından görme yeteneğine de sahip olmak, yenilikler geliştirme konusunda son derece yararlıdır. Birçok ülke Türk göçmenlerinden bu anlamda faydalandılar.

Tıp alanında ise hem doğu hem de batı bakış açılarına sahip olmak, olası çözümleri görme yeteneğinde en ideal olanı. New York Üniversitesi'nde, kalp ameliyatı eğitimleri sırasında vurgulanan ve önemli olan hızlı ve verimli ameliyatlara yapmaktı. Ben Türk olarak, Türk kökenli bir insan olarak geçmişin olmazsa olmaz alternatif çözümleri üzerinde çalıştım ve hastanın zihnine odaklanmaya yardımcı olmaya çalıştım.

Ayrıca bu yeteneğim de önerdiğimiz önemli operasyon kararını vermemin hastanın sağlığını iyileştirmek için olduğuna inanmışlığını sağlıyor. Yabancı ülkelerde doğan doktorların yenilikleri takip etmede önde olması sebebiyle problemleri birçok değişik perspektiflerden görebilmeleri ve dünyayı farklı noktalardan görme şansları var.

Sonuçta diasporanın önemi ortada.

Türkiye sınırlarını terk edip kendi vizyon ve kültürümüzü bulduğumuz ülkelerin farklı geçmişleriyle birleştirdiğimiz zaman bu bize yeni fikirler üreterek dünyayı değiştirme şansı verir. Bu birçok alan için geçerlidir. Fakat şu anda size ben kendi uzmanlık alanım olan tıptan bahsetmek istiyorum.

Kolombiya Üniversitesi'nde değişik birçok ülkeden cerrahlar var. Her bir cerrahın tek başına bir değerinin zayıflığını kapatacak güçlü yönleri var. Hep birlikte dünyanın en yoğun tıp merkezlerinden birini oluşturduk. Cerrahlardan bazılarının tekniği mükemmel, diğerleri ise yeni ameliyat modelleri geliştiriyor. Bir kısmı ise tüm gelişmeleri bütün halka anlatıyor. Bazılarımız ise her türlü yeni cerrahi teknikleri geliştirirken bir yandan da uygulayabiliyoruz. Farklı stillere sahip olan cerrahların bir araya gelmesi harika bir pars yapmak gibi aslında. Değişik tatlar bir arada, lezzetli ve mükemmel bir ürün ortaya çıkarıyor.

Birçok farklı görüşü bir araya toplamak kabiliyeti medyaya girmekteki başlıca nedenlerden biriydi. Birçok hasta kötü sağlık alışkanlıkları yüzünden çaresiz kalıyor ve bu alışkanlıkları nasıl değiştirmesi gerektiğini bilmiyorlar. Belki de ne yapmaları gerektiğini biliyorlar ama nedense yapamıyorlar. Ama öğrendim ki insanlar, duygularına hitap ettiğimiz zaman değişiyorlar. Türkler nasıl hizmetlerinin gerektiğini biliyor. Duygusal tepkilerimiz bazen bizleri zor duruma soksa bile, bu kabiliyet bize davranışlarımızı değiştirebilmek için ilham veriyor. Şovum da şu ana kadar 112 ülkede gösteriliyor ve sürekli olarak sağlık mesajlarımın nasıl bu kadar ülkede başarılı olduğu soruluyor. Dünya medyasına övünerek şu cevabı veriyorum; Eğer eğitimim sadece New York eyaletlerinde kalsaydı insanlara yardım edebilme fırsatını kaçırabilirdim. Ancak Türk geleneklerinden gelen mirasım, bu konuda fırsat elde etmemi sağladı.

Öncelikle bir Türk olarak zorluğumuz, bu tohumların çeşitliliğini kendi ülkemizde yaratmaktır. Diğer ülkelerdeki pek çok başarılı bilim adamı, doktor, mühendis, avukat, bankacı ve diğer alanlardaki profesörler Türkiye ile daha yakın çalışmayı isteyebilirler. Birçok doktor kendi ülkelerinde çalışmalarını destekleyecek fonlara ulaşma imkânlarına sahip değil. Teknik eğitim alabilecekleri ve akıllarındaki gelişmeleri

uygulayabilecekleri hastanelere de sahip değiller. Bu kişiler Türkiye'deki imkânları kullanarak ameliyat yapabilirler, icraatlarını geliştirebilirler ve bu konularda makaleler yazabilirler.

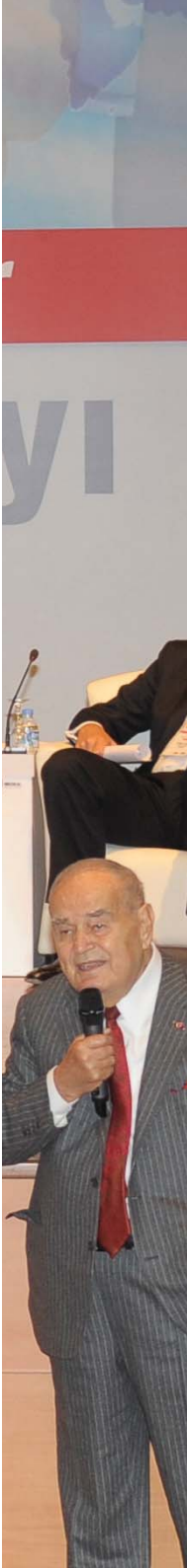
Bizim en büyük zenginliğimiz; halkımız. Babam memleketinde Konya Bozkır'a gençler için 200 kişilik öğrencilik yurdu tuttu ve açtı. Birçoğunuz eminim ki birçok eğitim programını hayata geçirdiniz. Ancak bizlerin bu modelleri genişletmemiz gerekiyor. Gençlerimize yardım ederek bu diasporaya katılmalarını desteklememiz lazım. Aynı zamanda diğer ülkelerden yetenekli olan kişileri de Türkiye'de bu programa dâhil etmeliyiz.

Sanayinin birçok alanında gelişme sağlamak ve yüksek düzeyde başarıya ulaşmak için dünyanın birçok noktasındaki parlak beyinleri ülkemize çekmeye ihtiyacımız var.

Dış dünyaya bakıldığı zaman, Türkiye'deki bu cömert fırsatlar her zaman çok belirgin değil.

İkinci olarak; genç bilim adamlarımızın yenilikçi fikirlerini destekleyecek girişim fonları oluşturmamız gerekiyor. Onlara yeryüzündeki en akıllı kişileri ve kendilerini aşarak, kendilerini rakiplerinin üstlerine çıkartmaları için fırsat tanımamız lazım, onlar bunu hak ediyor. Kendi içimizde, halkımızın bilgilerini ve başarılı kişileri bulalım ve bu beyinlerin destek bulmaları için yurtdışına göçlerini engelleyelim.

Üçüncü olarak; diasporanın bir parçası olarak hepimiz yeni nesildeki

başarılı ve parlak kişileri dünyaya yayılırken de networkümüzün içinde desteklemeye devam edelim. Birçok yabancı ülkenin sahip olduğu gibi Türkiye'nin de imajı var dünyada. Tanıtım rolü küçümsenemez, bizim yerlerimizi alacak olan yeni nesli teşvik etmeliyiz. Böylelikle onlar gelişmek için daha geniş fırsatları yakalayabilir ve başarılı olabilirler.

Ben Dünya Türk İş Konseyi İstişare Kurulu'nda çalışarak diğer üyelerimizle beraber elimden geldiğince Türkiye'mize her alanda faydalı olmaya çalışacağım. Sizleri sevgi ve saygılarla selamlıyorum ve hoşça kalın diyorum.

ZAFER ÇAĞLAYAN- Evet, güzel şeyler ifade etti kendisine teşekkür ediyoruz. Tabi, Mehmet Öz deyince Mehmet Öz'ün babası Sayın Mustafa Öz de aramızda.

MUSTAFA ÖZ-

Çok teşekkür ederim Sayın Başkan. Bütün üyelerimizi de saygıyla sevgiyle ben de selamlıyorum.

Mehmet'i dinledim, Türkçe' sinde bayağı bir düzelme var.

Ama tabi buraya daha fazla gelirse daha iyi olur. Ben Amerika'dayken, tam 50 sene değil ama aşağı yukarı 46 sene Amerika'daydım, her sene hiç kaçırılmadan Türkiye'ye taşındık yazları. Mehmet'i Bozkır'a kadar, doğduğum yere kadar çok defa götürdüm. Hatta ona Amerika'da olmayan, bilinmeyen birçok şeyi öğrettik. Bunlardan bir tanesini de halası öğretmiş "Oğlum sağ el toka yapmak için, sol el de taharet yapmak için" demiş.

Çünkü Bozkır gibi bir yerde o zamanlarda her şey iptidaiydi ve orada bir sağlık ocağı yaptırıldı, babamın adı Mehmet, ismini de Mehmet Öz Sağlık Ocağı diye koyduk. Bizim Bozkırlılar onu, oğlumun yaptırdığını zannettiler. "Oğlum şimdi ben yurt yaptırıyorum, istersen sen de biraz para ver de hiç olmazsa oradaki kaçak isim buraya gelsin" dedim. "Baba sonra veririz" dedi.

Sonra da para alamadık. Fakat Mehmet hakkında konuşmama pek lüzum yok, Mehmet maşallah Amerika'da Amerikalılara bile pek nasip olmayan iki fakülteyi aynı anda bitirdi. Birisi Harvard Medical School, öbürü de

Pennsylvania'da Wharton Business School'da işletmeyi bitirdi ve çok iyi yetiştirdi.

Bir küçücük hadiseyi anlatayım da, biraz duygulanıyorum bu hadise aklıma geldikçe.

Ben Amerika'ya hiç İngilizce bilmeden gittim. Neticede orada işte Mehmet doğuncaya kadar uğraştık ve ilkokulda Mehmet okuyordu, beşe geldiği zaman hocaları bizi çağırıldılar annesiyle. Sayın Bakanım buradaki demin bahsettiğiniz annesi diye kız kardeşi Nazlım orada oturuyor.

Bize dediler ki "Bu çocuğu buradan alın hususi okula verin. Çünkü bu çok zeki bu okul için, bunun önü daha fazla açılmalı" dediler. Bende "Peki" dedim. Tabi o zamanlarda aldığım para çok azdı, kazandığım para çok azdı. Benim arkadaşlarım bunu duymuşlar. Amerikalı, orada doğmuş büyümüş doktor arkadaşlarım duymuşlar, beni çağırıldılar. Dediler ki; "Biz duyduk ki sen bu çocuğu alıp hususi okula verecekmisün, bunu yapma. Bizim çocuklarımız dahi oradaki bir hususi okulda yapamadılar" dediler. Çok kuvvetli bir okuldu. Mehmet'e sordum "Oğlum böyle böyle bir hadise var, sen bu işi yapabilir misin?" dedim. "Baba yaparım ben" dedi. İşte önü açıldı, Mehmet bugünkü hale geldi. İyi. Birazcık para koparabilsek de yurduma bir yurt daha ilave etsem.

Çok teşekkür ederim Sayın Başkan.

ZAFER ÇAĞLAYAN- Ben teşekkür ediyorum, sağ olun.

Evet, böyle bir babadan böyle bir evlat olur işte. Teşekkür ediyoruz, Sayın Mustafa Öz'e.

Her konuşmacıya on beşer dakika süre veriyorum. Zannediyorum ki her şeyi anlatmaya yeter. Bir saatte toparlayalım, daha sonra plaket törenimiz ve fotoğraf çekimi olacak.

ALİ SABANCI-

Öncelikle ben bu platforma davet edildim, bu onurlu platforma kendimi hiç yakıştıramadım yani. Yani bu kadar onurlu üyeler var, ben burada ne yapıyorum

diye düşündüm. Sonra dedim ki acaba beni davet edenler benim geçmişimle ilgili bir nüans biliyor mu?

Ben değerli dinleyiciler, 17 sene bu 6 milyonluk diasporanın bir parçasıyım. Yani 17 sene yurtdışında yaşadım, ailecek yurtdışında yaşadık. Yani bazılarımızın 3-5 sene eğitim için gittiği gibi değil, 17 sene boyunca bir fiil Almanya'da, İngiltere'de ve Amerika'da yaşadım. Dolayısıyla vatan hasretinin ne olduğunu biliyorum. Hatta plastik torbadan dondurulmuş lahmacun yemesinin ne demek olduğunu da biliyorum yani.

Çok teşekkür ederim beni davet ettiğiniz için Sayın Bakanım. Sayın Başkanım çok teşekkür ediyorum.

Ben bugün size şunu demeyeceğim; Türkiye'ye gelin Türkiye'ye destek olun 6 milyonluk bir güçsünüz, 50 Milyar Dolarlık bir ticaret iş hacminiz var diasporada. Bu takriben bizim Türkiye'de yaptığımızın yüzde 7-8'i kadar.

Ben size esasında bugün ne anlatacağım? Ben size yatırım planlarınızda Türkiye'yi dikkate alın diyeceğim. Bunları size anlatırken de intibalarla anlatmayacağım, verilerle anlatacağım. Niye? Artık Türkiye doğru yer. Biliyorum hepiniz 90 değişik ülkede yerleşmişsiniz ama artık bugün, bugün Türkiye'si ve gördüğümüz kadarıyla geleceğimiz Türkiye'sinin doğru bir yer olduğunu gösteriyoruz. Size bunu anlatırken bazı veriler vermek istiyorum. Zaman zaman Türkiye'de yapılan yatırımlar kamuoyunun önüne

geldiğinde; işte şu otomobil firması yaptı, perakendeci birini aldı gibi laflar duyuyoruz. Şimdi ben size yeni ekonomide neler oluyor, ondan biraz bahsetmek istiyorum. Yani girişimciliğin, eko sisteminin de bir parçası olan teknolojiye neler olduğunu anlatmak istiyorum ki size biraz tat versin.

Bunu yapabilmek için de izin verirsiniz okumak zorundayım, çok enteresan veriler var.

Bir kere hepimiz biliyoruz; Sayın Bakanımın da içinde bulunduğu ekibin liderliğinde Türkiye bu sene büyüme şampiyonu. Değil mi, şu ana kadar Sayın Bakanım? Ve bu yakın gelecekte de böyle görünüyor. Tabi bir avantajımız var, Türkiye artık sadece Türkiye pazarı değil, çok yakın civarımızdaki ülkelerde bir kıyırandanma var. O ülkelerde 30-40 senedir reyini kullanmamış halk artık tüketici merkezleri haline geliyor. Bu, bugünden yarına olmayacak ama çok kısa vadede de olacak.

Şimdi biz büyüyoruz, büyüme şampiyonuyuz. Bizden sonra Arjantin, Çin geliyor. Hem büyüme şampiyonuyuz hem de geçmiş yıllara kıyasla dünyayla çok daha fazla entegreyiz. Yani bunu zaten Sayın Bakanım siz hemen hemen her konuşmanızda söylüyorsunuz. İhracat rakamlarımızın patlamasıyla artık içine kapanık bir Türkiye yok, artık bu işler kartopu gibi büyüyor.

Tabi her şey tozpembe mi? Gayet tabi değil. Türkiye’de şu anda hala 5 gencin 1 tanesi işsiz. Türkiye’de şu anda hala her sene 750 bin kişi iş bulmak peşinde koşuyor. Ama bunlar aynı zamanda birer fırsat. Çünkü nüfus genç, nüfusun yarısı 28-29 yaşın altında.

Şimdi ben takriben 2 senedir Genç Girişimciler Kurulu Başkanım. Sayın Başkanım bana bu görevi verdi, sağ olsun. Bize Sayın Başkanın verdiği görev, girişimcilik, işsizliği önlemek için önemli bir araç. Girişimciliği dolayısıyla teşvik etmemiz lazım. Girişimciliği özendirmemiz lazım ve insanlara aramızdan da girişimciler çıkabileceğini göstermemiz lazım. Ancak örneklerle gösterirsek daha yararlı olur; Silikon Vadisi’ni adam 25 sene evvel bir bilgisayarla garajda kurmuş, şimdi 300 Milyar Dolar sahibi olmuş. “E o, orası” demekle yetiniriz. Portakal orada kal olur. Ama bizim içimizden de girişimcilerin

çıktığını paylaşmamız lazım. Onun için bu kurultaya ben çok önem veriyorum.

Şimdi girişimciliğin yaşayabilmesi için önemli bir ekosistemin oluşması lazım. Bu ekosistemde özel sektör var, bu ekosistem içerisinde eğitim kurumları var. Hüsnü Bey’in yarattığı Özyeğin Üniversitesi bunun örneklerinden bir tanesi, öncülerinden bir tanesi. Bunun kamu bacağı var. Bir de tabi en önemlisi; bunun yatırımcı bacağı var. Yurtdışından gelen yatırımcı bacağı var. Size birkaç örnek anlatacağım, parmaklarınızı ısıracaksınız. Bunlar gazetede yazmayan örnekler.

Şimdi kısaca gelirsek, işte biraz evvel demiştik genç nüfus var ama işsizlik oranı yüksek. Türkiye’de 35 milyon adet internet kullanıcısı var. 35 milyon adet. Bu bizi Avrupa’nın 5. si yapıyor arkadaşlar. Yani İtalya, İspanya falan bizim arkamızdan geliyor. Bugün içinde buldukları sıkıntıdan dolayı değil zaten hep arkamızdan geliyor. Şu Facebook var ya, Facebook’u olmayan var mı? Hocam sizde Facebook var değil mi? Herkeste var hemen hemen. Türkiye, dünyada en fazla Facebook kullanan 5. ülke, İngiltere’nin hemen ardından. Önümüzdeki hafta İngiltere’yi geçmesi bekleniyor Facebook’ta. Düşünün. Yani aranızda Facebook’ta sayfası olmayan girerse daha da hızlanacak bu geçme.

Aynı zamanda Türkiye’de 46 milyon kredi kartı kullanıcısı var. Dolayısıyla internet üzerinden işlem yapmak çok daha basit hale geliyor şimdi ticaret bacağına. En son 1 senede, 2 senelik şirketler 200 Milyon Doların üzerinde el değiştirdi Türkiye’de. Sene boyu çalışıyoruz, 200 Milyon Dolarlık şirket yaratamıyoruz. Son 2 senede bunlar oluyor, şirketler 2 senelik. Dolayısıyla burada bir ekosistem oluşuyor, mora oluşuyor. 200 Milyonluk şirket yaratılıyor, yabancı geliyor New York’tan, Hong Kong’dan ve öyle yabancılar geliyor ki başka yabancıları arkasından getiriyor. Yani yabancı yatırım fonları arasında da ikinci, üçüncü sınıflar gelmiyor, birinci sınıflar geliyor. Yani onlar geliyorsa sizlerin de buraya gelebilecek detayda bakabiliyor olmanız lazım. Tabi ki de bu 2 gün içerisinde birbirimizle ticaret yapmamız, konuşmamız, ticaret potansiyeli yaratmamız önemli ama hepimiz iş insanıyız ve sonuçta para kazanmak istiyoruz, bir katkıda bulunmak istiyoruz. Bir iz bırakmak istiyoruz. Burası iz bırakılacak bir yer haline

gelmiş vaziyette.

Şimdi bana diyebilirsiniz ki; "Ali sen bunları anlatıyorsun, sen biraz da şu mevzuat durumlarından bahset. İşte Ankara bu işlere nasıl bakıyor?" Sayın Bakanımız da burada ama o işin parçası olduğu için acaba ön yargılı dinlenir mi, diye izin verin ben bir yatırımcı olarak anlatayım yaşadıklarımı.

Ben bu yeni görevimin yani Genç Girişimciler Kurulu Başkanı görevimin bir parçası olarak vaktimin önemli bir kısmını Ankara'da geçiriyorum. Finansman, girişimciler için önemli bir boşluk. Bugün Ankara yaşadığım için söylüyorum, bizleri utandıracak seviyede bilgiye sahip bu konuda. Ben biliyorum. Sanayi Bakanım ile gittim toplantıya, Nihat Bey'e ve ona bir finansman modeli anlattım, ekip olarak Zafer Bakanım. Ve dedim ki; "Sayın Bakanım bu işler Silikon Vadi'de böyle yapılıyor" Bana dedi ki; "Ben iki hafta evvel oradaydım zaten" dedi. Ben Silikon Vadi'ye hayatımda gitmedim arkadaşlar, San Francisco'ya gittim seyahatte falan ama Silikon Vadi'ye gitmedim. Ben okuduklarımla anlattığım şeyi Sayın Bakanım bana diyor ki; "Ben iki hafta evvel oradaydım" Tabi bir şey daha söylüyor, utandıracaktan kastım oydu. "O, tam öyle yapılmıyor, şöyle yapılıyor" dedi. Hakikaten.

Şimdi ben yanlış anlamayın yani biz bu ülkenin insanıyız, kimsenin avukatlığını promosyonunu yapmıyorum, ben gördüğümü

söylüyorum, utandığım şeylerden nasıl enerji aldığımı söylüyorum.

Aynı şekilde gittim başka bir Bakanım. Fonları anlatıyorum, fonların fonunu anlatıyorum. Şimdi çok yakın zamanda Hazine'den Angel Network ile ilgili bir fon yapısı kurulmak üzere. Yani artık ben de kısa bir süre eski bir bankacıydım, banka finansmanının yetmeyeceği, banka finansmanının hizmet edemeyeceği alanlarda batıda olduğu gibi örnekler artık Türkiye'ye de yerleşmeye başladı. Hatta bizim arkamızdan itiyor Ankara. Yani ya şimdi gideceğiz bunu Ankara'da anlatacağız. Biz atı anlatacağız, en iyi ihtimalle biz odadan zebrayla çıkarız. Dünyası yok, o da bize mutluluk verici.

Dolayısıyla paket olarak baktığımızda sadece burayla ticaret yapmayı düşünmeyin, benim şu anda parçası olduğum portföyün Almanya'da da önemli yatırımları var, Amerika'nın batı yakasında da önemli yatırımları var. Ama batılının dediği İngilizce tabiriyle, Türkiye'de şu anda bir baz var, insanların sokakta yürüyüş hızı burada farklı. Ben bunu görüyorum. Almanya'da da görüyorum, Amerika'da da görüyorum. Dolayısıyla bunu becerebilmek için ne yapmak lazım? 6 milyon diaspora var, bu dünyanın 10. büyük diasporası. Bugün öğlen de Sayın Başkanım konuşmasında aktardı; birlikte güçlü olabilmek lazım. Hangi birlikte? Türkiye ile sizin aranızdaki birlik çok önemli ama kendi aranızdaki birlik de çok önemli. Bulduğunuz yerlerde, yerleştiğiniz yerlerde -yaptığınıza eminim ama daha iyi örnekleri olduğunu da biz görüyoruz, özellikle Amerika'da diasporaların gücünü- lütfen sadece buraya destek olma mantığıyla bakmayın, aynı zamanda burayı hakikaten bir yatırım alanı olarak da görün. Bu ülkede bir şeyler oluyor, daha da fazlasının olacağına birlikte gideceğimize eminim. Çok teşekkür ediyorum Sayın Bakanım.

PROF. DR. ALİ BEBA -

Sayın Bakanım, Sayın Başkanım, değerli katılımcılar. Ali Beba olarak adım belki bazı yerlerde bilinir ama Bakanımın söylediği gibi beni herkes Ümrân Beba'nın kocası olarak bilir.

Biz şu anda Hong Kong'da yaşıyoruz. Temel sebebimiz de; Ümrân Beba'nın Asya Pasifik Pepsi-Cola Başkanı olmasından dolayıdır. Yani gördüğümüz gibi böyle baya aslanlar gibi kılıbık bir adamım yani karşınızda öyle konuşuyorum.

Bu sözleri istersek şöyle yukarıya doğru çekelim. Biz kadın girişimciliği, erkek girişimciliği, sarı girişimcilik ile kırmızı girişimciliği; girişimcilikte renk, ırk, dil, din, falan farkını bilmiyoruz. Girişimcilik bir tanedir; kadındır, erkektir, siyahtır, beyazdır. Öyle bakıyoruz girişimciliğe ve Çin'den geldiğim için "Mahutya Dumun" lafiyla, "Gögün yarısı kadınlarındır" diyor.

Şimdi bu bağlamda demin Ali Sabancı'nın belirttiği gibi Sayın Hüsnü Özyeğin, bizim hepimizin hayranlıkla takip ettiği, çok değer verdiği hem bir liderimiz önderimiz hem de Ali belki benim küçüğün ama benim büyüğüm olarak alıyorum kendisini, Özyeğin Üniversitesi'ni kurdu ve Özyeğin Üniversitesi'nde girişimcilik merkezi diye bir merkez açtı. Şanına yakışır bir şekilde bunu götürdü. Ondan sonra da sağ olsunlar beni de o merkezin direktörü yaptılar. Onun için kendilerine de burada teşekkür etmek istiyorum. Çünkü bu, beni Hong Kong'a gittiğimizde bambaşka bir yere götürdü. Hong Kong Science and Technology University diye bir yerde yine girişimcilik merkezi varmış ve şu anda onun direktörü olarak karşınızda konuşuyorum.

Buna inanın ki Özyeğin Üniversitesi'nde başlattığımız programların ve burada yaptığımız işlerin katkısı büyük olmuştur. Semer izleri çabuk çıkıyor, insanın üzerinde hemen belli oluyor. Orada da hemen yükü aldık.

Şimdi efendim özüne gelirse; bu daveti yapan DEİK'e teşekkürlerimle başlayarak şunu söyleyeyim; diaspora lafı gerçekten ısrarla belirtildiği gibi - bizde girişimci lafı da bir zamanlar öyleydi- negatif algılanırdı. Girişimci denince; üçkâğıtçı, kendi başına iş çeviren, alevverci, daleverci insanlar olarak düşünülürdü. Şimdi girişimciliğin işsizliği yok edebilen önemli bir kavram olduğunun anlaşılması ile hepimiz barışık durumdayız bu sözcükle. Diaspora da aynı şekilde hepimizin her gün daha fazla kullanması gereken ve pozitif olarak değerlendirilmesi gereken bir kavram biçimiyle karşımızda.

Ben diaspora konusunda gönderilen şeyi inceledim, sonra birazcık kendi başıma akademisyenlikten kaynaklı araştırmalar yaptım ve geldiğim şöyle bir sonucu sizinle paylaşmak istiyorum.

Diaspora denince, benim aklıma üç noktadan oluşan düzlem geliyor. Bunun birinci ayağında ticaret var. İkinci ayağında eğitim var. Üçüncü ayağında da siyaset var. Siyaseti, örgüt ve hareket anlamında görüyorum, yani illaki bir partinin mal ettiği veya partinin görüşü olarak değil, devletin sürdürülebilir anlamda koyduğu kavramlardan söz ediyorum ve bunun en iyi örneklerini de yakın komşularımızdan da görüyoruz. Yani bugün her ne kadar münasebetlerimiz limoni de olsa, İsrail bunun fevkalade önemli bir örneğidir. Ermenilerin yaptıkları çok doğru işler var kendi adlarına söylüyorum, bizim de bunu çok daha iyi bir şekilde, etkin bir şekilde yerine getirebilmemiz lazım.

Şimdi ben eğitimci olduğum için girişimcilikle eğitimciliği demin izah ettim, görev için gittiğim üniversite Executive MBA Programında calloc ile birlikte olduğu için Financial Times’de numaradır. Dünyada 1.’dir. MBA programında da dünyada 6.’dir.

Şimdi öyle bir yerde kendimize görev bulduk, öyle bir yerde kendimizi böyle bir merkezin direktörlüğüne de yerleştirebildik. Demek ki girişimci özelliği Türk insanında var. Bu eğitimci olsa da var, ticaret erbabı olsa da var, ne olursa olsun Türk insanının

genlerinde -eğer genlerde aranıyorsa böyle bir özellik- bir defa var, bunu bilelim ve rahatlayalım.

Şimdi eğitim kaynaklı olduğum için ben tabii girişimciliği eğitilmiş ticarete yönelik bir kafa yapısı oluşturulması olarak görüyorum. Onun için de ticat diye bir sözcük kullanır dururum her zaman. Ticat bana ait ve bunu kullanmak derslerde de keyifli oluyor. Ticari icat anlamında kullanıyorum bunu, yeni bir sözcük gibi. Ticari icadı yapabilmek için gerçekten de eğitilmiş olmak şart diye düşünüyorum.

Bu kadar eğitimden söz ettikten sonra, hocalıktan kaynaklı ben böyle koltuklarda çok da oturmaya alışık değilim, onun için izin verirseniz üç beş tane slaydım var Sayın Başkanım, onları da birlikte paylaşayım ve biraz ayağa kalkayım. Teşekkür ederim.

Şimdi biz girişimcilik kavramını Özyeğin Üniversitesi'nde de, diğer her bulunduğumuz ortamda da bir defa öğrenilebilir bir disiplin olarak ele alıyoruz. Hocam, girişimci doğulur mu, girişimci olunur mu sorusuna şöyle cevap vereyim; doğuştan belki ufacak bir takım özellikler vardır ama girişimci olunabilir diye ısrarla söylüyoruz. Çünkü biz bunu finans gibi, pazarlama gibi, mühendislik gibi, doktörlük gibi bir meslek dalı olarak ele alıyoruz, onu bir defa paylaşayım ve bu paylaşım uluslararası ortamlarda da aynen saygı gören bir değerdir.

Demin söylediğim gibi buralarda herhangi bir ayrımcılık yoktur, ortak dil değer sistemi. Bu, ortak bir akıl haritasıyla hareket eder, tüm girişimcilerde bunlar vardır. İş yapma ve hizmet veya ürün üretme. Ben bugün sabahtan beri şu konuda takıldım Sayın Başkanım, ağırlıklı olarak sanki ürün olursa hani ürünler satılır ürünler alınır tarzında girişimcilik konuşuldu, hâlbuki hizmet, ürün kadar önemli ve katma değer açısından ve getiri açısından da çok daha fazla değeri olan paralel bir girişidir diye de hatırlatmak istedim.

Yalnız kültürel değerler burada çok etkin oluyor özellikle hizmet üretiminde, hizmet satımlarında kültürel değerleri çok iyi yakalamak lazım.

Şu anda görev yaptığım üniversitede MBA Programında 4 tane konu vardı; finans, pazarlama, Çin de iş yapma ve

danışmanlık üretme gibi. 5.'si olarak; "Sen madem girişimci diye geçiniyorsun, gel girişimcilik eğitimini burada kur" dediler. Ve benim ilk işim bu üniversitede girişimcilik eğitim programını gerçekleştirmek oldu. Yüzde 40'ı seçmeli dersten oluşan bu üniversitenin bu MBA Programında gördüğünüz gibi burada 5. sırada girişimciliği eğitim dalı olarak verdik. Altını çiziyorum bir daha bir daha, girişimcilik kesinlikle öğretilebilir, öğrenilebilir bir meslek dalıdır.

Yalnız Uzak Doğu'dan geldiğim için bazı farkları da bir iki resimle aktarıp ondan sonra zamanıma uyarak da yerime oturacağım.

Bunlardan bir tanesi, dil ve düşünce tarzı. Dil bilmeden nerede olursanız olun Almanya, İngiltere, Amerika veya benim bulunduğum Çin. Hong Kong biraz farklı çünkü orada dil olarak İngilizce birinci derecede kullanılıyor. Ama bütün buralarda iş yapacak arkadaşlarımızın kesinlikle bu dille çok yakın bir şekilde iç içe olması lazım. Ya dil bilgisine sahip olacaklar veya bu dil bilgisine sahip insanlarla birlikte çalışacaklar, ortaklık kuracaklar diye düşünüyorum. Çünkü bakın Mandarin dilinde -çok da enteresan bir yer- 47 bin tane sembol var, 47 bin sembol. Bunun 3 bin tanesini bilemezseniz zaten hiçbir şey anlamıyorsunuz konuşulandan da, hareketlerden de hiçbir şeyden de. Onun için dil fevkalade önemli diye altını çizmek istiyorum.

Bunu şöyle bir Batılı ve Doğulu olarak sabah bir oturumla söyledim. Bizi de, Uzak Doğu'da olanları da -öyle bir şansımız var bizim- Batılı görüyoruz. Hani öyle Almanya'ya giden insanlarımızın çektikleri çileler bizde hiç yok, bize herkes orada Avrupalı, Amerikalı falan muamelesi yapıyor ve kendilerinden -ciddi söylüyorum- sanki daha olumlu anlamda özellikli olduklarımızı düşünüyorlar. O yüzden de aramızda birine Batılı denecekse biz o Batılı grubun içindeyiz yani. Avrupa ister kabul etsin ister etmesin, biz bir defa oradayız ve batılı girişimcilikle benim gördüğüm temel olay, A noktasından B noktasına düz çizgi halinde lider olarak gider, sonuç hedeflidir ve yürür gider.

Uzak Doğulu'ya baktığımız zaman ise, Uzak Doğulu girişimci zikzaklar yapar.

Brezilya futbolunu eğer takip ediyorsanız onun gibidir. Sağa gider, sola gider, öne gider, arkaya gelir, A'dan B'ye gider ama gidişi hiçbir zaman Batılı girişimci gibi değildir, bunu bilmek lazım. Takım anlayışı Doğu'da farklı, ben mesela şunu çok net hatırlıyorum; Guangzhou'da bir seminere gitmiştim, "Buranın nüfusu ne kadar?" dedim Çinli'ye. Çinli cevap vermedi. Yanında birine baktı, öbürüne baktı, kendi aralarında anlamadığım Mandarince konuştular ve dediler ki; "Şu kadar milyon" Yani bize sorsalar burada, hepimiz İstanbul nüfusu için bir şey atıveririz, doğru yanlış. Ama orada nüfus, yani bir memleketin herhangi bir rakamı dahi konuşulurken, söylenirken kendi içlerinde böyle bir takım çalışması sonucunda söyleniyor. Onun için takım anlayışı orada çok farklı.

Batılı girişimci engel tanımaz, yürür gider. Uzak Doğu'daki girişimcinin tavrı budur, engeli gördü mü kenarından tüyer. Sağından kaçır, solundan kaçır, engelin üzerine basmaz. Bunları gerçekten orada yaşadığım için çok net olarak her seferinde görüyorum.

İlişkiler; özellikle Uzak Doğu'da -tabii orada bir sürü ülke var ama- Çin bunun en önemlisi ve şu anda bizim ticari açığımızda en büyük etkisi olan ülke. Bakıyorsunuz ki Guanji diye bir kavram var. Eğer inandırıcı bir ilişkiniz yoksa bir grupla, Çin de iş yapma imkânınız yok gibi ve ben o yüzden de oraya gelen bütün o taraftaki arkadaşlara özellikle bu ilişkilerin oluşmasının ne kadar önemli olduğunu anlatıyorum ve bu diasporanın da orada bu ilişkilerin oluşturulmasına büyük bir olumlu katkısı olacağı kanaatimi paylaşıyorum sizinle.

Sonuç olarak Ekonomist Dergisi diyor ki; -bu yeni bir şeydir- "Türkiye, Avrupa'nın Çin'idir" diyor. Belki de öyle, hayırlısı olsun. O zaman ben de diyorum ki; bunu yapacaksak, eğer Avrupa'nın içinde olacaksak Çin'de olan problemleri -şu anda onların dil problemi var- bizim çözmemiz lazım. Güncel bilgilerle hareket ediyor olmamız lazım. Eğitim, ticaret ve siyaset demiştim, siyasete bakın konsoloslukları da koyuyorum, ticaret ataşeliklerini de koyuyorum, Sayın Bakanım sağ olsun hakikaten o konuda tanıştığımızda biz konsoloslukta tanıştık, onun kendi evinde tanıştık ve ataşeliklerimiz orada şu anda 1'den sayısını 2'ye çıkarttınız, onun için de özellikle teşekkür ediyorum size.

Özet olarak, benim gördüğüm diaspora üyelerinde bir defa buldukları toplumlarda insan seçimiyle oluyor, yani dışardan atamalarla diasporayı çalıştırmak mümkün değil. Ankara ile neredeyse çok yakın irtibatı sağlamamız, diyalogu çok kuvvetli tutmamız lazım ve bu ülkelerde istediğimiz güce erişebilmede diasporanın daima olumlu ve iyi bir şey olduğunu düşünerek hareket etmemiz lazım ve profesyonel yönetimde bulunan arkadaşlarımıza da Allah kolaylık versin diyerek onların da elimizden geldiği kadar yanlarında olmamız lazım diyorum. Konuşmama burada son veriyorum, teşekkür ederim.

ZAFER ÇAĞLAYAN- Hocam teşekkür ediyorum.

Şimdi kulakları çınlasın, Halim Mete'den aldığım ama ondan daha iyi anlattığım bir fıkrayı anlatmak istiyorum. Yemekten sonra oluşan rahavet var, bunu dağıtmamız gerekiyor.

Biliyorsunuz, değerli Rektörüm de burada, sizler de hocasınız, okullarda ders yılı başladığı zaman, hocalarla talebelerin bir tanışma faslı vardır.

Böyle bir okulda bir din dersi hocası bir sınıfa giriyor, talebelere kendini anlatıyor, kendini tanıtıyor ve "sizlerle tanışalım" diyor. Sıranın başında oturan genç bir delikanlıya -Nejat ağabey gibi bir delikanlıya- "Evlat senin adın nedir?" diyor. "Hocam benim adım Fatih" diyor. "Peki, o zaman bir Fatih Suresi'ni oku bakayım" diyor. Çocuk başlıyor Fatih Suresi'ni okumaya. Hoca hemen onun yanı başındaki kız talebeye dönüyor "Kızım seninle tanışalım, senin adın nedir?" diyor. "Hocam benim adım Kevser" diyor. Şimdi din dersi hocası bu, girişimciliği, ekonomiyi, ihracatı soracak hali yok. "Sen de bir Kevser Suresi'ni oku bakayım" diyor. Kızcağız başlıyor Kevser Suresi'ni okumaya. Tabi hocanın aslında gayesi bir taraftan da sınıfın din bilgisi seviyesini ölçmek ki, ona göre bir müfredat hazırlayacak. Sınıfın en arkasında bir çocuk hocanın dikkatini çekiyor, çocuk kızarıyor, bozuyor, terliyor ve hocanın menzillinden kendini kaybettirmeye çalışıyor. Biliyorsunuz genelde sınıflarda arka sıralarda yaylacı takımları otururdu dersleri kaynatmak için.

Hoca çocuğun yanına gidiyor bir taraftan da Kevser'i dinliyor tabi. Çocuğun yanına gittiğinde çocuk perişan, kan ter içinde, titriyor. "Evlat hayırdır bir rahatsızlığın mı var, bir problem mi var?" diyor. Çocuk "Hayır, hocam hiçbir şeyim yok" diyor. Hoca, "Oğlum nasıl yok, bak perişan vaziyettesin. Acil doktora gönderelim seni veya bir doktor çağıralım. Hakikaten ciddi terliyorsun kan ter içindesin, ateşin var, yüzün kızarmış" diyor. Çocuk "Hayır, hocam hiçbir şeyim yok" diyor ısrarla. Hoca, "Peki evlat, o zaman seninle tanışalım, senin adın nedir?" dediğinde çocuk diyor ki "Hocam benim adım Yasin ama bana kısaca Sübhaneke derler".

Ama bunu anlattım bu saatten sonra uyuyan olursa ikaz ederim. Orta sıra soldan 9. sandalye falan filan diyebilirim.

Evet, Sayın Hüsnü Özyeğin'e sözü bırakalım buyurun.

HÜSNÜ ÖZYEGİN-

Efendim bütün dünyadaki Türk

girişimcilerinin temsilcilerini sevgi ve saygıyla selamlıyorum. Ben de Sayın Bakanımın çok teşekkür ediyorum, beni uygun görüp buraya çağırdıkları için. Çünkü girişimcilerle beraber olmak benim için çok büyük bir zevk, her zaman heyecan duyuyorum.

Ayrıca Ali Beba Hocamızı Türkiye'ye getirip Özyeğin Üniversitesi'nde girişimcilik merkezini kurduğumuzdan da büyük mutluluk duyuyorum. Fakat tabi girişimciler her zaman girişimci oluyor ve girişimci olarak da bizim üniversiteden kaçıp Hong Kong'a gitti, kendisinin geri dönmesini bekliyoruz, bu kadar girişimcilik fazla Ali Beba.

-Efendim, şimdi ben hayata İzmir'de başladım, rahmetli babam bir hükümet tabibiydi ve dedem de bir manifaturacıydı. Girit'ten gelip bir girişimci olarak tezgâhta düğme, fermuar gibi aksesuarlar satan sonra kazandığı paralarla küçük bir manifatura dükkânına ortak olan sonrada kendi manifatura dükkânını kuran Hüsnü Ataberk'di.

Benim ilk işim, dedemin manifatura mağazasında çalışmaktı. 6 yaşında dedemin İzmir'de Kemeraltı'nda manifatura mağazasında bana bir tahta tokmak vermişlerdi, mağazanın önünde oturdum. Önümde müşteriler geldiği zaman içeriye buyur ederdim. İşte müşterilerin bir yerde çay, kahve ikramlarını yapmak üzere beni kahveye yollarlardı.

Bu arada da 18 yaşına geldim. Rahmetli babam bana 1000 Dolar verdi, tabi o günkü 1000 Dolar şimdi 10 Bin Dolar, belki daha fazla. Amerika'ya gittim orada artık kendi başıyaydım. Yani zaten Türkiye'den çıkıp Amerika'da Oregon eyaletine varıncaya kadar cebimde 100 Dolar kalmıştı ve 100 Dolarla hayata başladım. Yani bir gelir gider defteri hazırlamam lazımdı ve hakikaten de bir defter aldım, onu da halen saklıyorum. Berbere gittiğim zaman bile 1 Doları yazıyordum çünkü bütün giderimi sol tarafta kazanmam gerekiyordu.

Amerika'dan 28 yaşında döndüğüm zaman annem bana acı gerçeği açıkladı. Dedi ki "Oğlum sen dedenin manifatura dükkânında çalışıyordun, sen zannediyor musun ki senin eli sıkı deden sana haftada 2,5 lira veriyordu" "Ne oluyordu anne?" dedim. "Oğlum sen çok yaramazdın ben

seni evden uzaklaştırmak için 2,5 lirayı ben dedene veriyordum, deden sana veriyordu" dedi.

İkinci girişimcilik işim; Harvard'da bir pizza hamburger dükkânı işletmek oldu. Orada işletme fakültesi master öğrencisiyken 2. senemde okulun parası olan öğrencilere tahsis ettiği böyle fırsatlar vardı, orada hafta sonu kafeterya kapalı olduğu için herkes benim dükkana gelmeye mecburdu. Onun için orada 1 yıl içinde -1969 senesinden bahsediyorum- 8 Bin Dolar para kazandım ve ilk girişimciliğim buydu. O günün 8 Bin Doları da -Harvard'a gitmek o zaman 4 Bin Doları- demek ki 2 yıl Harvard okuma parası kazanmışım. O da bugün tam 110 Bin Dolara tekabül ediyor.

Amerika'da 3 sene çalıştıktan sonra profesyonel yönetici olarak, Türkiye'ye geldim ve burada hasbelkader bankacı oldum. Çünkü aynı Rona Yırcalı gibi yatakhane arkadaşı olan Mehmet Emin Karamemet o sırada Pamukbank'ı satın alıyordu ve ben daha bir Türk bankasında bir hesabım dahi olmamasına rağmen bırakın senedin ne olduğunu bilmek, cirantanın ne olduğu bilmek, 29 yaşında kendimi Pamukbank'ın yönetim kurulunda buldum. Mehmet okul arkadaşılığımızdan dolayı bana çok güvendi ve beni sonra 32 yaşında Genel Müdür yaptı bankaya.

Bunları niye anlatıyorum. İnsanın hayatında girişimcilik ruhu, girişkenliği bütün bunlar çok önemli ama aynı zamanda tabii ki şans da çok önemli.

Şimdi, Türkiye'den yurtdışına en çok sermaye ihraç eden girişimcilerden biriyim. Şu an itibariyle FİBA Grubu'nun yurtdışında 2 Milyar Dolar sermayesi var. Bu sermayenin 1 Milyar 400 Milyon Doları bankacılık kesiminde, yani yurtdışındaki bankamın adı Credit Europe Bank olan Hollanda'da kurulu. Onun bilançosuna bakarsanız sermayesinin 1 Milyar Euro'nun üzerinde olduğunu göreceksiniz. Diğerleri de başka sektörlerde.

1990 senesinde İsviçre'deki ilk Türk bankasını kurdum. 94'de Hollanda'da bir banka kurdum. 97'de Rusya'da bir banka kurdum. 99'da da Romanya'da bir banka satın aldım. Bu bankalarda şu anda 7 bin eleman çalışıyor. Rusya'daki bankamızda 5 bin kişi çalışıyor. Rusya'daki bankamızda 136 şube var ve 2 şube arasındaki saat farkı 7 saat, biliyorsunuz Amerika'nın batısıyla doğusu arasında 3 saat fark vardır. Bizim şubelerimiz arasında 7 saat fark var, en batıdaki ve en doğudaki şube arasında.

Rusya'da günde 300 otomobil kredisi veriyoruz Rus vatandaşlarına ve bu yıl 70 bin otomobil kredisi vermiş olacağız Rusya'da. Bu da bizi orada 5. yapıyor.

Amerikan ve İngiliz perakendecileri Rusya, Ukrayna gibi riskli gördükleri ülkelerde Marks & Spencer, Gap, Banana, Republic gibi mağazalar açmadıkları için çekindikleri için orada da onların temsilcisiyiz.

Aslında Marks & Spencer; Mr. Marks ve Mr. Spencer tarafından kurulmuş. Mr. Spencer Londra'da bir muhasebeciymiş. Mr. Marks da Rusya Sankt Petersburg'dan Londra'ya göç etmiş bir zatmış. Fakat 100 yıl sonra Marks & Spencer, Spencer'in kurucularından birini memleketine Marks & Spencer'ı götürmek bir Türk'e nasip oldu.

Ben şuna inanıyorum, bunları niye anlatıyorum. Türk girişimcisi

dünyanın her yerinde her işi yapabilir.

Türk insanın zekâsı, çalışkanlığı dünyanın her yerine gitme dürtüsü biz girişimcileri başarılı kılıyor. Bugün HSBC Bank, dünyanın en büyük iki global bankasından biri. Rusya'dan bireysel bankacılıktan çekildi. Barclays Bank çekildi, bu sene çekildiler son 6 ayda. Biz orada gelişmeye devam ediyoruz. Bunun sebebi benim sermayem değil. Bunun sebebi Rusya'daki bankamızda bizim için çalışan 100 Türk yöneticimiz. Bu yöneticiler Rusya'daki en modern çalışan teknolojiye dayalı bireysel bankayı kurdular. Çünkü bizim yöneticilerimiz, bizim insanlarımız her yere gidip çalışıyorlar.

Harp halinde Irak'ta Amerikan ordusunun lojmanlarını, Amerikan ordusunun yemekhanelerini Türk müteahhitler yaptılar.

Basra Körfezinde harpte batmış gemileri, Türk müteahhit denizin dibinden çıkarıyor.

Afganistan'daki otoyolları harp esnasında Türk müteahhitleri yapıyor.

Türk girişimcilerinin başka bir örneği; Türkiye'de 30 sene önce 62 bin turist yatağı vardı. Bu sayı Yunanistan'ın o gün Rodos Adası'ndaki yatak sayısından daha azdı. O zaman Yunanistan'ın turizm geliri Türkiye'nin 3 misliydi, bugün Türkiye'nin turizm geliri 30 Milyar Dolara ulaşıyor. Yunanistan'ıninki ise 13 Milyar Dolar seviyesinde. Bu da Türk insanına bir hedef verildiği zaman Türk insanının neler yapabileceğini göstermek açısından çok önemli bir örnek. Bunun tabii birçok örneği daha var.

Ben de aslında İstanbul'da yaşamam itibarıyla sizin konumunuzda bir girişimciyim. Çünkü ben ve sizler, biz deplasmanda çalışıyoruz, kendi ülkemizde. Kendi ülkemizde de işlerim var ama deplasmandaki işler bana çok daha büyük haz veriyor. Ve şöyle söyleyeyim size; ben kolay işlerden herhalde kaçıyorum. Niye kaçıyorum? Türkiye'de son 20 yılda 200 tane alışveriş merkezi yapıldı. Benim de Türkiye'de 4 alışveriş merkezim var ama ben bunları satın aldım, Türkiye'de hiç alışveriş merkezi yapmadım. 1997'de Bükreş'e gittim, orada 2 arsa aldım, Bükreş'in ilk 2 alışveriş merkezini orada yaptım.

Şimdi bir de gittim öyle bir işe giriştim ki; Çin'de alışveriş merkezi yapıyorum. Düşünebiliyor musunuz? Bizim bütün

tekstilciler korkuyor Çinliler tekstil ihraç edecek Türkiye'ye diye. Ben Çin'e gittim, Çin'de alışveriş merkezi yapıyorum. Ve de maalesef çok da büyük tuttum alışveriş merkezini 316 bin metrekare Shenyang şehrinde.

Fakat hoşuma giden, geçen hafta Burak Elmas'la konuştum Godiva'nın Genel Müdürü. Laf lafı açtı bana demez mi "Ben Shenyang'a Godiva çikolata dükkânı açıyorum" şaşırđım. Şimdi Shenyang second-degree dedikleri ikinci derecede bir şehir. Çin'in 4 tane birinci derecede şehri var. Şangay, Vejın, Shenzhen, Huanlong. Yani Godiva Çin'de 30 tane mağaza açmış, ülkenin sahip olduğu Godiva. Türk girişimcilerin önemli bir örneği olarak size bunu anlatıyorum. Çünkü bu tür örneklerin bizlere şevk vermesi lazım, bize ilham olması lazım.

Şimdi sizlerin çoğu Avrupa'dasınız. Avrupa Birliği de bizi içeriye almıyor, ben onlara diyorum ki "Allah sizden razı olsun"

Çünkü şimdi Avrupa Birliği'ne girmiş olsaydık şimdiye kadar, vay halimize olacaktı. Ya düşünabiliyor musunuz? İtalya son 2 hafta içinde bu tahvilleri konusunda zorluğa girmeseydi yani tahvilleri 10 yıllık tahvilleri yüzde 7'nin üzerine çıkmış olmasaydı İtalya hala Yunanistan'ı da finanse ediyor olacaktı. İtalya, 1,5 ay önce piyasaya çıktı 10 yıllık tahvilini yüzde 6,3 ile sattı yıllık faizle, gitti o parayı Yunanistan'a 3,6 ile verdi. Yani dolayısıyla burada hesapta bir yanlışlık yok, rakamlarım doğrudur. Fakat tabii şunu söylemek istiyorum; ben 37 yıllık bir bankacıyım ve 30 yıl önce Cenevre'ye gidip bir İsviçre bankacının kapısında ki ben Pamukbank Genel Müdürüydüm İsviçre'de gördüğüm bankacı da İngilizce tabiriyle assistant vice president yani müdür yardımcısı seviyesinde insanları ancak görebiliyorduk. 500 Bin Dolar kredi almak için kapıda bekliyorduk. Bugün Türkiye'nin geldiği şu duruma bakın. Belki gençler bunun farkında değiller fakat ben tabii ki çok farkındayım. Yani son 8-9 yılda Türk hükümetinin başarıları bence çok az konuşuluyor, çok az anlaşılıyor.

Avrupa'da bugün bütün ülkeler gayrisafi millî hâsıllarının yüzde 100'ü kadar borçlu durumdadır, Türkiye gayrisafi millî hâsıllarının sadece yüzde 38'i kadar borçlu. Onların yıllık bütçe açıkları yüzde 8-9.

Yunanistan'dan bahsetmiyorum, geçen sene yüzde 16,5 idi. Bizim bütçemiz yüzde 2 açıkla yönetiliyor. Hatta ve hatta ilk 8 ayda fazla verdi. Yani dolayısıyla Türkiye çok önemli bir konuma geldi, benim 10-15 yıl önce hayal edemeyeceğim noktalara geldi. Her hükümet Türkiye'ye geldiği zaman seçimlerde, biz enflasyonu yüzde 60'tan, 70'ten aşağı indireceğiz derlerdi, faizleri aşağı indireceğiz derlerdi. Türkiye yıllarca yüzde 60-70 enflasyonla boğuştu. Yüzde 30-40 reel faizle boğuştu. Ben şahsen ömrühayatımda tek haneli enflasyon, tek haneli hatta nerdeyse sıfır reel faizi görebileceğimi tahayyül dahi edemezdim. Dolayısıyla hakikaten hükümetimize hepimizin şükran borcumuz olması lazım.

Ben, Yunanistan'a banka sattığım zaman birçok gazeteci iki üç sene sonra Yunanistan'ın durumu bozulduğu zaman "Hüsnü Bey, siz niye gidip Yunanistan'da ucuzca bir banka alıyorsunuz?" diye sordular. Şimdi bir ülkede ekonomi küçülüyorsa o ülkede nasıl bir banka alabilirsiniz ki. Banka, finans kurumları, yabancı şirketler her zaman gelişen büyüyen ekonomilere giderler.

Bu arada ben size, -2023'le ilgili konuşuyoruz- 2023'le ilgili de bir mesaj vermek istiyorum. Sayın Bakanım bu şekilde bana görev verdi.

Şimdi 2023 senesindeki hükümetimizin hedeflerine ulaşmak için hepimizin bulunduğumuz sektörlerde 1 yıllık yol haritası yapmamız lazım. Bundan şunu kast ediyorum; ben aynı zamanda Türkiye'de rüzgâr enerjisi yapan bir yatırımcıyım. Rüzgâr enerjisi çok önemli, çünkü enerjimizin yüzde 50'sini ithal ettiğimiz doğalgazla karşılıyoruz. Türkiye'nin rüzgâr enerjisi potansiyeli 40 bin megavat. Bugün 1600 megavat kurulu kapasitemiz var. 2023 yılı hedefi, bu konuyla ilgili de 20 bin megavat. Fakat bu aradaki 18400 megavat 12 yılda rüzgâr enerjisi santralini kurmak için 23 Milyar Dolar yatırıma ihtiyaç var. Bunun yüzde 30'unu sermaye dersek 6 Milyar Doları, yüzde 70'ini ise kredi dersek, rakamları görüyorsunuz. Dolayısıyla bunun yıllık olarak takip edilmesi lazım sektörle, EPDK'yla, kamu yöneticileriyle. Hakikaten biz her yıl 1000-1500 megavat rüzgâr enerjisi santralini kurulu güç haline getirebiliyor muyuz? Çünkü bakın son 6-7 senede sadece ve sadece 1600 megavat yaptık. Yani bundan sonra her yıl 1200-1300 megavat yapmamız lazım. Yani son 6 yılda yaptığımız her yıl yapmamız lazım. Eğer biz bu yol haritasını bu şekilde her sektörle ilgili takip edersek bence 2023'de her türlü hedefe ulaşabiliriz, fakat sistematik şekilde çalışmamız lazım.

Şimdi konuşmama son vermeden önce sizlere iki üç tane önemli mesaj vermek istiyorum. Birincisi; lütfen çocuklarınızı ve torunlarınızı Almanya'da, Avusturya'da, Fransa'da, Avustralya'daki üniversitelere değil, Türkiye'deki üniversitelere yollayın.

Sizlerin Türkiye'ye çok büyük katkıları oldu. Ben bilhassa Pamukbank Genel Müdürü iken Türkiye'ye yollanan o dönemde yılda 2 Milyar Dolar dövizin ne kadar değerli olduğunu bilen bir yaşıyım. Türkiye'nin ihracatı sadece 2 Milyar Dolar iken 1979'da, onunda yüzde 75'i tarım ürünlerinden teşekkül ederken siz o kadar bir parayı Türkiye'den bir değer çıkmadan Türkiye'den fındık, tütün, pamuk, kayısı çıkmadan siz Türkiye'ye bu parayı yolluyordunuz. Onun için size veya sizlerin anne babalarınıza teşekkür etmek istiyorum.

Şimdi çocuklarınızı üniversitelere Türkiye'de yollayın diyorum, çünkü yavaş yavaş üçüncü, dördüncü jenerasyon çocuklar olacaklar

bunlar ve onların Türkiye'ye gelmeleri onlar açısından çok önemli. Türkiye'ye gelip kültürümüzle, usullerimizle tekrar aşinalık tespit etmeleri lazım, aynı zamanda da şuna inanıyorum ki Türk üniversitelerinden mezun oldukları zaman Türkiye'de bir network geliştirecekler. Türkiye'de bir çevre geliştirecekler. Türkiye'de arkadaşları olacak. Türkiye'de fırsatları olacak. Türkiye'de staj yapacaklar. Türkiye'de herhangi bir şirkete girme imkânları artacak veyahut bir Türk şirketiyle tekrar Almanya'da, Avusturya'da aynı zamanda Almanca bildikleri için veya Fransızca bildikleri için tekrar o ülkelerde Türk şirketlerinde yöneticilik yapabilirler sizin çocuklarınız veya torunlarınız.

Şimdi Avrupa, Japonlaşıyor. Japonya'nın borsa endeksi 1990 senesinde 40 bindi, bugün 8500. 1990'dan beri sürekli aşağı gidiyor.

Ya dolayısıyla Avrupa yaşlanıyor, Almanya yaşlanıyor. Almanya her sene 400 bin nüfus kaybediyor. Sizin çocuklarınızın Türkiye'de iş bulma potansiyeli Avrupa'dan çok daha fazla.

İkinci ve en son söyleyeceğim şey; girişimcilikte aynı zamanda hayır işlerinin de olması lazım. Sizler Avrupa'da para kazanıyorsunuz, mutlaka Türkiye'ye yatırım yapın. Türkiye'ye yapacağınız yatırım konusunda da sanayi yatırımını kastetmiyorum. Bir kız yurdu 400 Bin Euro'ya mal oluyor, 400 Bin Euro'ya bir kız yurdunu da Anadolu'da, kasabanızda, köyünüzde bir kız yurdu yaptırın, bu kızlar 15-16-17 yaşlarında evlenmesinler, gelsinler yurtlarda kalsınlar.

Bunu yapmak isteyenleriniz varsa husnuozyegin@fibaholding.com size her türlü yardımı yaparım. Ben 25 kız yurdu kurdum, 25 ilde. Şu anda 5 bin kız orada okuyor.

Ve emin olun bu kızlar liseden mezun oldukları zaman bu köyden, kasabadan gelen kızlar, ilçe ve şehirlere kız kabul etmiyoruz yurtlarımızda. Bu köyden, kasabadan gelen kızlar 21 yaşında 2-3 çocuklu olacaklarına 21 yaşında yüzde 41'i üniversiteye devam ediyor.

Hepinize, işlerinizde başarılar diliyorum.

HİKMET ERSEK-

Sayın Bakanım, Sayın Başkan, Sayın baylar, Sayın bayanlar müsaade ederseniz kendimden biraz bahsetmek isterim. Ben İstanbul doğumluyum, babam Türk, annem Avusturyalı. Eşim, Hindistan kökenli, Ali Bey gibi üniversite hocası.

Viyana'da üniversiteyi bitirdikten sonra iş hayatına başladım. İş hayatına başladığım zaman ilk günler biraz zorluk çektim çünkü ilk olarak dedikleri şey; "Sen Türk'sün, sen Avusturya'da iş hayatında zorluk çekeceksin" Çünkü bankacılık yapıyordum. İsmimin Hikmet Ersek olması yüzünden zorluk çektim.

Almanca ve İngilizce, Türkçemden daha iyi olmasına rağmen yine ismim yüzünden Türk olduğum için zorluk çektim.

Şu anda bu zorluklardan sonra 10 sene Master Kart'da çalıştım. 5 sene General Electric'de çalıştım ve 1999 senesinden beri Western Union'dayım. 1999 senesinden beri Western Union CEO'suyum.

Western Union 160 senelik bir firma. Tekrar ediyorum 160 sene ve 200 ülkede bulunuyoruz. 500 bin tane kadar satış noktamız var dünyanın her tarafında.

Aslında bakarsanız oturuma katılan arkadaşlarımdan biraz farklı bir kariyer geçirdim. Satış ve iş geliştirme için buraya Türkiye'ye yılda bir veya iki defa geliyorum ama ben Türkiye dışında büyüdüm ve Türkiye dışında işlerimi yapıyorum.

Bu toplantıya davet edildiğim için Sayın Bakanım, Sayın Başkanım, gurur duyuyorum ve bir kez daha teşekkür ediyorum.

Ayrıca 30 senelik iş hayatımda yapacağım bugün ilk Türkçe konuşmam, bunun için de baya heyecanlıyım.

Bana küresel global Türk profesyonellerini nasıl geliştirebiliriz, bu bakımdan bana konuşma yapabilir misiniz diye sordular. Bu bakımdan ilk önce ben Türkiye'nin ve Türk yöneticilerin global kriz ve demografik yapılarının nasıl olduğunu ve önümüzdeki dönemde durumun nasıl olacağı bakımından ele alacağım. Bir avantajları var Türk yöneticilerinin, Türk yöneticiler sonuç odaklı, cesur ve pratik. Bu her yerde Ali Bey'in söylediği gibi belli ve biliniyor. Entrepreneur girişimci ve bu bakımdan bunu hiçbir zaman kaybetmememiz lazım.

Çoğu zaman cevap aklımızda hep hazır, bu büyük bir avantaj ve aynı zamanda dezavantaj. Bazen biz sonuçları hemen söylüyoruz ve hemen cevap veriyoruz. Refleks gibi hemen her şeyi biliyoruz. Çünkü avantajımız kriz durumlarında hemen her şeye bir an önce cevap vermemiz ve her zaman cesur olmamız. Aynı zamanda krizler de olmasına rağmen bazen Türk yöneticiler bazı konularda çok çabuk, plansız bir şekilde hareket ediyorlar.

Benim gibi global yönetici olduğunuz zaman, 200 ülkedeki çeşitli diasporalarla görüştüğünüz zaman; esnek olmanız en önemli şeylerden biri. Şu anda Türk yöneticiler hala Avrupa ve Amerika'ya bakıyorlar. Avrupa ve Amerika, halen bir örnek olarak gösteriliyor. Bütün duyduğunuz, biraz önce duyduğunuz gibi bir sürü öğrenci Avrupa üniversitelerine yollanıyor, Avrupa veya Amerikan üniversitelerine yollanıyor. Evet, Türk üniversitelerine gelmeleri lazım herkesin, burada okumaları lazım.

Aynı zamanda unutmayın ki çok iyi üniversiteler Hindistan'da, Çin'de, Brezilya'da, Endonezya'da ve Malezya'da var. Gelecek ülkeler ilk olarak Türkiye'nin yanında Meksika, Güney Afrika, Endonezya, Malezya, Çin ve Brezilya'yı unutmayalım lütfen.

Yöneticilik yaptığınız zaman sırf Avrupa'yı değil - Avrupa'nın durumu belli duyduğunuz biraz zor durumdadır- gelişmekte olan ülkeleri de önümüzde tutalım ve esnekliğimizi gösterelim.

Başka ülkelere gittiğimiz zaman bazen biraz fazla Türk gururumuz oluyor. Konuştuğumuz kimselerle aynı zamanda onların kültürlerini anlamamız gerekiyor. Sadece Avrupa'ya yukarı, Amerika'ya değil, aynı zamanda Çin, Brezilya, Hindistan gibi yerlere bakmamız da gerekiyor. Bunlar geleceğin pazarları.

Birde Sayın Bakanım hükümete karşı bir ricam olacak; biraz evvel Ali Beba diasporalar hakkında konuştu. Ben kendimi çok gururlu bir Türk olarak görüyorum ama unutulmuş Türk olarak görüyorum.

Ben sadece Türkiye 3-0 kazandığı zaman veya 3-0 kaybettiği zaman sevinmek ya da üzölmek değil, aynı zamanda Türkiye'yi her yerde temsil etmek istiyorum. Bu bakımdan bence hükümetin de yapacağı bazı görevleri var. Örnek olarak Hindistan'ı size vermek istiyorum; Hindistan'ın aşağı yukarı 25 milyon diasporası var dışarda, 4.-5.-6.- jenerasyon diaspora var. Hindistan hükümeti NRI veya PIO diyorlar. Non-resident Indian and Person of Indian Origin onların hepsine mavi pasaport vermişler. Mavi pasaportu vermelerinin sebepleri, Hindistanlı olmalarından gurur duymaları için.

Bizim yapabileceğimiz bütün diasporalara benim aldığım ve çok gurur duyduğum nüfus yazılımı yanına güzel bir mavi pasaport verilmesi.

Diasporalarımızı Türkiye'ye getirecek her yere götürdüğümüz ve gurur duyduğumuz güzel bir pasaport, öğrencileri getirecek programlar, iş adamlarını getirecek programlarla sınır kapısında bir gülümsemeyle karşılayacak polisler arkadaşlarımızı. Ve aynı zamanda Türkiye'yi dışarıda gösterecek yöneticilerle devamlı görüşmenizi diliyorum.

Benim buraya gelmemin sebebi; ben kendimi gururlu fakat unutulmuş Türk olarak görüyorum. Arkadaşım Muhtar Kent, Coca-Cola'nın, iki tane Türk var Fortune Five Hundred'i yöneten; birisi Muhtar, birisi ben. Beraber oturup günün birinde New York'ta Fifth Avenue'da bir kahvede oturuyorduk, kahvede oturduğumuzda "Hikmet ya, nasıl yapacağız Türk Diasporası, Türk lobisini nasıl beraber ikimiz beraber daha kuvvetli yapabiliriz?" Onun için sizden yardımınızı bekliyoruz. Beni buraya davet ettiğiniz için teşekkür ederim.

ZAFER ÇAĞLAYAN- Evet, teşekkür ediyorum.

Her dört konuşmacı da son derece önemli konuları gündeme getirdi ve arkadaşlarımız da keyif içinde dinlediler. Kendilerine çok çok teşekkür ediyorum.

Ben dün sabah Hindistan'dan geldim. Sabah 10:00'da indim, saat 11:30'da bir televizyon röportajı vardı. 12:00'de de önce Suriye konusıyla ilgili gerek kamu görevlileri, gerek özel sektörle bir toplantı yaptım. Hemen arkasından Libya konusıyla ilgili bir toplantı yaptım ve koşturdum hala da buradayım. Allah'a şükürler olsun artık her birimiz dünyanın her bir yerindeyiz.

Bu noktada dile getirilen hususlar son derece önemli. Hükümetin bir üyesi olarak süratle bunun üzerinde çalışacağım ve Odalar Birliği ile beraber bunu geliştirip inşaallah bu konuda bir çalışma yapacağız.

Tabi ki hepimiz bu şanlı, şerefli bayraktan, bu ülkenin mensubu olmaktan şeref duyuyoruz, onur duyuyoruz.

Bizim mutlaka kendi aramızda, sadece Türkiye'de böyle toplantılara geldiğimiz zaman değil, dünyanın her neresindeyse, hangi bölgesindeyse mutlaka kendi aramızdaki en üst düzeyde bir araya gelmeli, etkin olmalı, orada söz sahibi olmalıyız.

Bütün mesele, ülkemizin en iyi şekilde, en doğru şekilde temsil edilmesi. Sabah konuşmamda ifade ettim, büyükelçiler en fazla 5 yıl görev yaparlar. Ticaret müşavirlerinin görev süresi en fazla 4 yıldır. Ama yurtdışında yaşayan sizler, bizlerin daimi temsilcisi, daimi elçilerisiniz. Dışarda Türk olmayan insanlar sizlerin yaşam biçiminize, sizlerin tavırına ve yapmış olduğunuz hareketlere göre Türkiye ile ilgili kararları veriyorlar. Bu noktadan dolayı sizlerin yapmış olduğu ve yaşamış olduğunuz bölgedeki tüm etkinlikler bu açıdan son derece önemli.

Biraz evvel bahsedilen gerek pasaport konusu, gerek kimlik konusu şükürler olsun ki yıllarca yurtdışına gitmiş gelmiş hatta son 2,5 yıldır yurtdışına gitmeyi görev haline getirmiş biri olarak, şunu iftiharla görüyorum; geçmişte utanarak, belki sıkılarak, belki hor görülerek itibar görmeyen pasaportlarımız bugün Allah'a şükür üzerinde ay yıldız olduğu zaman dünyanın neresine

giderseniz gidin fazlasıyla itibar görüyor.

Aslında Türkiye markasının nimetlerini paylaşıyoruz hepimiz. Hüsnü Özyeğin Bey'in bahsettiği banka operasyonu, bahsedilen diğer kuruluşlar, Esas Holding'in, Ali Sabancı'nın bugüne kadar yapmış olduğu başarılar, son 10 yılda özellikle Türkiye Cumhuriyeti -ki biraz evvel konuşmacılar bahsettiler- Ak Parti Hükümetlerinin elde etmiş olduğu büyük başarıdır.

"Borç alan emir alır" bunu hepimiz biliyoruz. Türkiye, yıllarca dışardan emir aldı. Rifat Hisarcıkıoğlu Bey, yeni Odalar Birliği Başkanı olmuştu. Ben de Ankara Sanayi Odası Başkanı'ydım. Bu ülkeye hizmet eden tüm Başbakanlara, tüm Bakanlara, tüm Cumhurbaşkanlarına hayatta olmayanlara Allah rahmet etsin, hayatta olanlara da Allah sağlık, sıhhat, afiyet versin. Bizler de bir gün diğerleri gibi eski olacağız.

2001 yılında Türkiye öyle bir krize içine girmişti ki 1 Milyar Dolar IMF'den borç almak için bir uçak dolusu insan uçağa bindik, Amerika'ya gittik, IMF'ye şirin gözükme adına, yeter ki 1 Milyar Dolar borç alalım diye.

Bakın 2008'de çok büyük bir krizden geçtik ve böyle bir kriz döneminde Türkiye IMF'den hiçbir destek almaksızın ve bankacılık sistemine hiçbir müdahalesi almaksızın küresel krizi başarılı bir şekilde atlatmayı bilen bir ülke oldu.

Biraz evvel Ali Sabancı kardeşim ifade etti, gerçekten 2011'in ilk çeyreğinde dünyanın büyüme şampiyonu olduk. 2011'in ilk 6 ayında yüzde 10,2'lik bir büyüme elde ettik.

Bir taraftan, yine değerli konuşmacıların ifade ettiği gibi bilhassa Avrupa'da hala krizin devam ettiği ve nereden bakarsanız bakın uzun yıllar devam edeceği bir ortamda, Türkiye'de görevlerimizin başında böyle alnı açık, başı dik, sırtı pek oturuyorsak, bu 10 yıllık süre içinde ekonomideki reformlar ve ekonomi konularında göstermiş olduğumuz hassasiyettendir.

Bugün Yunanistan'ın, İtalya'nın, İrlanda'nın halini hepimiz görüyorsunuz, o ülkelerden gelen kardeşlerimiz var.

Almanya ve Fransa, kendi vatandaşlarına Yunanistan'a vermiş oldukları kâğıtlarının bedelini ödetip ödetmeyeceğinin derdine girmişler. Yunanistan'a bir saç tıraşı yapacaklar; Alaburus mu yapalım, ense tıraşını yapalım, daha buna karar veremediler. Ve bakın bugün Avrupa'nın bu hale gelmesinin bana göre en büyük temel nedeni, lider eksikliğidir, lider olmayışından kaynaklanıyor. Bugün Avrupa'daki liderler hakikaten lider olsaydı belki bu kriz Avrupa'da bu kadar büyümeyecekti.

İşte Türkiye'de de böylesine bir ekonomi başarısı elde etmenin arkasında yatan sebep, siyasi istikrar. Sonra Sayın Başbakanımızın liderliğinde sadece Türkiye'de değil tüm dünyada yapmış olduğumuz çalışmalar, görüşmeler, seyahatler ve bir araya gelmeler. Türkiye'nin bütçe disiplini ve mali disipline ne kadar önem verdiği ortada. Şimdi hepimiz bunun nimetlerinden faydalanıyoruz. Ben hükümet üyesi olarak, sizler iş adamı olarak, bir başkaları bir başka amaçlarla ve yurtdışında yaşayan kardeşlerimiz, bunu daha fazla artırmanın arayışı içindeyiz. Zaten bugün bu etkinliğin yapılmasının, bu toplantının yapılmasının ana sebebi de bunun en üst seviyeye çıkarılması için.

Şunu çok net ifade etmek istiyorum ki; bundan 10 yıl önce 2001 yılında Türkiye, büyük ekonomik krize girdiği zaman, o dönemde beni inciten en önemli konu, birçok Avrupa ülkesinin Amerika Büyükelçisi dâhil büyük kesimlerin elinde çarşaf çarşaf firmalarımızın isimlerinin olduğu liste ile gezmeleri idi. Krize girmiş olan Türkiye'nin şirketlerini ucuzla kapatmak istiyorlardı. Herhalde hatırlayacaksınız, 10 yıl önceden bahsediyorum.

Şimdi benzer durum AB'de söz konusu. Avrupa Birliği Komisyonu Raporu'na göre önümüzdeki 10 yılda Avrupa'da 1 milyon 600 bin şirket kapanacak.

1 milyon 600 bin şirketin büyük bir kısmı kötü ekonomik şartlardan dolayı değil, işlerini devredeceği ikinci nesli olmayacağı için kapanacak. Ve şimdi artık sıra bizde. İşte Ülker, Godiva'yı alıyor. KOÇ, Grundig'i alıyor. Bayraktar Firması otomotiv sektöründeki çok büyük bir şirketi alıyor. Kale Seramik, Eczacıbaşı ve birçok şirketimiz Avrupa'nın şirketleriyle artık ortaklık kuruyor veya şirketleri satın almaya başlıyor.

Ekonomi Bakanlığı olarak yeni Genel Müdürlüğümüz'le sadece Türkiye'deki yurtiçi yatırımlar değil, artık yurtdışındaki yatırımları da koordine etme görevine soyunduk. Yapacağımız iş şu: Çok önemli bir çalışma yaptık, Girdi Tedarik Stratejisi 1,5 yıl devam etti ve o strateji çalışmasıyla Türkiye'nin cari açık konusunda çalıştık ve cari açığa özellikle yurtdışından ithal edilen malları tek tek inceledik ve gördük ki bunların büyük bir kısmını ülkemizde fevkalade bir şekilde yaparız.

Şimdi bunu yapmak için, yatırımcı çekmek için gerek ulusal gerek uluslararası inşallah önemli bir teşvik yasası çıkartacağız. Bunu yaparken öyle ürünler var ki bunlar hiçbir zaman için bizim elde edemeyeceğimiz ürünler olacak. Fizikî ve fiilî imkânsızlık neticesinde ülkemizde bulamayacağımız ürünler olacak. Şimdi yeni bir işe soyunduk: Türkiye'de sanayinin ve hizmetler sektörünün ihtiyaç duyduğu ama Türkiye'nin elinde olmayan veya olmayacak ürünlerde girdi tedarik güvenliğinin sağlanması için de yeni bir çalışma başlattık. Yapacağımız çalışmayla bundan sonra yurtdışındaki yatırımları da Bakanlığım koordine edecek ve bu konuda hangi ülkede, hangi sektörlerde hangi

konulara girilmesi gerektiği konusunda önemli çalışmalar yapacağız.

Bugün Çin'in yaptığı gibi, bugün birçok ülkenin yaptığı gibi inşallah biz de bunları yönlendireceğiz. Bu konuda Türkiye'nin yurtdışında yaşayan, yurtdışında iş yapan işadamlarıyla çok önemli kontaklarımız, bilgi paylaşımımız olacak.

Şunu çok net ifade etmek istiyorum ki; inşallah ekonomik açılımımız büyüdükçe, ekonomik performansımız yükseldikçe Türkiye'nin itibarı ve bu ülkenin mensubu olmanın çok daha fazla faydasını ve nimetlerini hep birlikte göreceğiz.

Bir şeyi anlatarak konuşmamı bitirmek istiyorum. Mısır'da yaşanan Arap Baharı'nı hatırlayacaksınız, -Mısır'dan gelen arkadaşlarımız bu işin canlı şahitleri- Mısır'da yaklaşık 1,5 milyar Dolar üzerinde Türkler'in yatırımı var. Afrika Kıtası'nda en fazla yatırım yaptığımız ülkelerden biri Mısır, diğeri Etiyopya. İnşallah daha da artacak. Mısır'da olaylar çıktığı zaman hemen Mısır'ın Türkiye'deki Büyükelçisiyle görüştüm, "Fabrikalarımızın güvenliğini lütfen koruyun" dedim. Büyükelçi Selahattin kardeşimiz burada, hemen kendi ülkesiyle irtibata geçti.

Organize Sanayi Bölgesi'nde bulunan Türk firmalarını Mısır Silahlı Kuvvetleri, herhangi bir saldırıya talana sebebiyet vermemek için, koruma altına aldı. Bunun üzerine yine hükümet olarak, "Mısır'daki vatandaşlarımızın süratle Türkiye'ye tahliyesini yapmak için çalışma başlatılacak" diye Büyükelçiye talimat verdik.

Yapılan tüm çalışmalarını an ve an takip ettim. Mısır'da yatırım yapan işadamlarımızla sürekli bir araya geldik ve bunu diğer Bakanlıklarımızla birlikte paylaştık.

Hiç unutmuyorum, Tahrir Meydanı'nda olayların en fazla yaşandığı gün, gece saat 02:00-02:30 bizim, Kahire Büyükelçimizle telefonla görüştüm. "Sayın Büyükelçim durum nedir?" dedim. "Sayın Bakanım, şu ana kadar işte bir uçakla vatandaşımızı gönderdik, diğer taraftan vatandaşlarımızın büyük bir miktarını arka arkaya konvoy yaparak havaalanına kadar geldik." "Nasıl durumlar?" dedim. "Durumlar son derece kötü. 45 arama

noktasından geçtik. 45 arama noktasının 20 tanesi Mısır güvenlik güçlerinin, 25 tanesi ise sokak başlarında ellerinde sopalar, palalar, silahlarla Mısırlı gençlerin oluşturduğu kontrol noktalarından geçtik.”
“Peki, ne oldu, herhangi bir problemle karşılaştınız mı veya bizim vatandaşlarımıza herhangi bir şey oldu mu?” dediğimde bana verdiği cevap son derece enteresandı. Dedi ki; “Sayın Bakanım ön tarafa kendi arabamı aldım, arkaya diğer arabaları, otobüslerle vatandaşlarımızı aldık. Kendi makam arabamla, o şanlı şerefli bayrağımızı çektim, ve 45 noktadan geçerken de bütün insanlar bize el salladılar, arabamızı öptüler, bayrağımızı öptüler” dedi.

Şimdi geldiğimiz nokta, bu. Olan bir hadiseyi anlattım. Şimdi bizim yapmamız gereken inşallah bunu artık bundan sonra daha fazlasıyla geliştirmek ve bunu daha fazla kuvvetlendirmek.

Yapılan bu çalıştayın Türkiye'nin geleceği ve 2023 hedeflerine ulaşmada çok önemli bir mihenk taşı olacağına inanıyorum. Birbirinden kıymetli dört kardeşimizin yapmış olduğu konuşmalar için teşekkür ediyorum.

Şimdi değerli konuşmacılarımıza önümüzdeki programa göre bir plaket vereceğiz. Sonra da zannediyorum bir fotoğraf çekimiyle bireceğiz.

Ben, bizi dinleme sabrını gösterdiğiniz için sizlere tekrar tekrar teşekkür ediyor, hepinizi sevgiyle saygıyla selamlıyorum. Sağ olun var olun.

SUNUCU- Hemen müsaadenizle değerli konuklar plaket takdimimiz ve bir fotoğraf çekimimiz olacak, lütfen beklersek.

Şimdi müsaadenizle Başkanım sizi de

hemen alalım. TOBB, DEİK, DTİK Başkanı Rifat Hisarcıklıoğlu da plaket takdim edecek konuşmacılarımıza.

Profesyoneller Oturumu

Gala Yemeği Plaket Takdimi

MODERATÖR İBRAHİM ŐENEL

Özdilek adına **İsmet Güral.**
SM5 adına **Őenol Duman.**
Tekfen Holding adına **Nihat Gökyiğit.**
HES Kablo adına **Serdar Günal.**
Türkiye İŞ Bankası adına **Özcan Türkakın.**
İstanbul Sanayi Odası adına **Nuri Tuna.**
İstanbul Ticaret Odası adına **Dursun Topçu.**
Türk Havayolları adına **Hüseyin Ceyhan**
İstanbul Ticaret Borsası adına **Atilla Sümer.**
Gözde Girişimcilik adına **Atilla Kurama.**
Ziraat Bankası adına **Numan Bek.**
Yırcalı Holding adına **Rona Yırcalı.**

DEİK
DÜNYA TÜRK GİRİŞİMCİLER KURULTAYI
18 KASIM 2011
(Rumeli Salonu)
Kurultaya katkı sağlayan altın,
gümüş ve bronz sponsorlar

Gala Yemeği-Plaket Takdimi

Bu anlamlı kurultayın gerçekleşmesine önemli katkı sağlayan altın, gümüş ve bronz sponsorlarımız, ayrıca destekleyen sponsorlarımıza bir kez daha teşekkür ediyoruz.

Şimdi sema gösterisi olacak.

Sema: İnsanın kendi benliğinden sıyrılarak ona uzanması, ona ulaşmasıdır. Kendinden geçmektir. Allah'ın varlığındaki kendi parçasını bulmak ve kabul etmektir. O'na dönmek, kendini silerek sadece O'nu bırakmaktır.

İki gün evrensel buluşmayı, burada birlikte yaratılan sinerjiyi beş kıtadan gelen sizlerle yaymayı da simgeleyen semazenlerimizle baş başa bırakıyoruz. Ve sizleri de sessizliğe davet ediyoruz. (SEMA GÖSTERİSİ)

DEİK
DÜNYA TÜRK GİRİŞİMCİLER KURULTAYI
18 KASIM 2011
(Rumeli Salonu)
Kurultaya katkı sağlayan altın,
gümüş ve bronz sponsorlar

Gala Yemeği-Plaket Takdimi

Kurultay Açılışı

Rona Yırcalı

Dünya Odalar Federasyonu
Başkanı ve Dış Ekonomik İlişkiler
Kurulu İcra Kurulu Başkanı

M. Rifat Hisarcıklıoğlu

Dünya Türk İş Konseyi ve Türkiye Odalar ve Borsalar
Birliği ile Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu Başkanı

Zafer Çağlayan

T.C. Ekonomi Bakanı

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

KURULTAY AÇILIŞI

Tekfen Filarmoni Orkestrası

Őef : Saim Akçıl

“Değişen Dünyada Yükselen Türkiye” temasıyla gerçekleştirilen kurultayda, 90 ülkeden 2200 Türk girişimci ve CEO ile Türkiye’de yerleşik işadamları, iş dünyası liderleri, siyasi temsilciler, bürokratlar ve akademisyenler aynı hedef doğrultusunda stratejiler belirlemek için bir araya geldi.

Hedef; değişen dünyada daha güçlü bir Türkiye için, anavatanla daha kuvvetli bağlara sahip Türk Diasporasının yurtdışında daha etkin bir güç haline gelmesi, yurtdışında yerleşik Türk girişimci ve profesyonellerinin etkili ve kurumsallaşmış bir yapı altında temsil edilmesi fikrinden yola çıkılarak, Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK) bünyesinde kurulan Dünya Türk İş Konseyi’nin 2011 Kurultayı’nın dün gerçekleştirilen oturumlarında diasporanın daha etkin ve verimli hale getirilmesine yönelik sürdürülebilir bir stratejinin nasıl tasarlanabileceğinin yanıtları arandı.

Yurt dışına birçok nedenle giden, oradaki varlıklarını hiçbir zaman yılmadan, yükselterek ülkemizin göğsünü kabartan yurtdışındaki girişimcilerimizle bir araya geldiğimiz bu anlamlı gün.

DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLER KURULU
FOREIGN ECONOMIC RELATIONS BOARD

DEİK
DÜNYA TÜRK GİRİŞİMCİLER KURULTAYI
19 KASIM 2011
(ANADOLU SALONU -1-)

Rona Yırcalı

Dünya Odalar Federasyonu
Başkanı ve Dış Ekonomik
İlişkiler Kurulu İcra Kurulu
Başkanı

Kurultay Açılışı

RONA YIRCALI- Dünya Odalar Federasyonu Başkanı ve Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu İcra Kurulu Başkanı

Türkiye Cumhuriyeti Başbakanı saygıdeğer Recep Tayyip Erdoğan, hükümetimizin değerli Bakanları, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu ve DTİK Başkanı Sayın Rifat Hisarcıklıoğlu, Değerli Oda ve kuruluş Başkanları arkadaşlarım, DEİK ve DTİK'in yönetim kurulu üyeleri, konsey Başkanları, Değerli kamu görevlileri, Dünya Türk Girişimcileri Kurultayı delegelerimiz, medyanın değerli temsilcileri, hanımefendiler, beyefendiler. Sizlerle birlikte olmaktan duyduğum mutluluğu ifade ederek hepinizi şahsım ve İcra Kurulu Başkanı olduğum DEİK ve aynı zamanda Başkanlığını yürüttüğüm Dünya Odalar Federasyonu adına sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Konuşmama başlamadan önce katılımlarıyla bizleri onurlandıran ve bu kurultayın toplanmasına önderlik ederek büyük destek veren başta Başbakanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan ve değerli Bakanlarımıza, Türk iş dünyasının adına şükranlarımı sunuyorum efendim.

Saygıdeğer Başbakanım, Değerli Türk girişimcileri.

Türkiye son 10 yılda gerçekleştirdiği atılımlar ve reformlar ile bir bölgesel güç, bir küresel oyuncu haline gelmenin haklı gururunu yaşıyor.

Türkiye'nin önümüzdeki dönemdeki temel meselesi, orta gelir düzeyinden yüksek gelir düzeyindeki bir ekonomiye geçiş yapmak ve bu geçişin yönetim mimarisini kurgulamak olacaktır. Nitekim 2023 yılı milli hedeflerimiz de bizi bu dönüşüme zorlamaktadır. Bunun için kamu, özel sektör ve sivil toplum kuruluşları olarak hepimiz millet olarak el birliğiyle çalışmalıyız. Bu hedefe varmanın tek yolu budur.

Saygıdeğer Başbakanım, Değerli Misafirler,

1988 yılından bu yana Türk özel sektörünün dünyaya açılan kapısı olan DEİK, ülkemizin küresel değer zincirinde ilerlemesi, küresel ekonomideki konumunun güçlenmesi ve milletler topluluğunda layık olduğu yeri alabilmesi için çalışmalarını kesintisiz sürdürmektedir.

Avrupa ve komşu coğrafyalardaki ülkeler çeşitli siyasi ve ekonomik krizle boğuşurken, Türkiye yarattığı siyasi istikrar ve yükselen ekonomisi ile bölgesinde ve dünyada adeta örnek bir ülke haline gelmiştir.

Sizlerin de yakından bildiği gibi uluslararası yaptığımız toplantıların hemen hepsinde oradaki delegeler ve başkanlar Türkiye'nin gelişmelerini dikkatle ve sitemle takip etmektedir. Time mecmuası gibi önemli bir mecmuanın, dünya çapındaki bir mecmuanın da kapağında Sayın Başbakanımıza yer vermesi ve dolayısıyla Türkiye'ye yer vermesi bunun da en güzel kanıtıdır diye düşünüyorum efendim.

Bu dönüşümün arkasındaki dinamik güç olan Türk özel sektörü, Türk insanını ve sahip olduğu girişimci ruhu en önemli rekabet unsuru olarak görmektedir. Yunus Emre Enstitüleri ile Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı kurulması sürecinde biz de DEİK olarak stratejik gücümüz olan insanımızı ve insanımızın girişimci ruhunu etkin şekilde harekete geçirmek için 2008 yılında Dünya Türk İş Konseyi'ni kurduk. Bu Dünya Türk İş Konseyi (DTİK)'nin ana

amacı; yurtdışında faaliyet gösteren Türk girişimcilerini tek bir çatı altında bir araya getirmektir. Başkanlığını Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ve DEİK Başkanı Sayın Rifat Hisarcıklıoğlu'nun yürüttüğü DTİK'in Yüksek İstişare Kurulu Başkanlığı da Coca-Cola Yönetim Kurulu Başkanı Sayın Muhtar Kent tarafından üstlenilmiştir.

DTİK ayrıca yurtdışında yerleşik Türk girişimcilerinin ilişkilerinin güçlenmesi, kurumsallaşması, lobi faaliyetlerinin geliştirilmesi ve genelde sorunlarının çözümü konusunda devamlı çalışmaktadır.

Saygıdeğer Başbakanım,

DTİK son olarak 2009 yılında 80 ülkeden gelen 2 bin Türk girişimciyi İstanbul'da Dünya Türk Girişimcileri Kurultayı'nda bir araya getirdi.

Geçen kurultayda diaspora kavramını küresel bir güç unsuru olarak değerlendirmiştik. Bu kurultayda ise sürdürülebilir bir diaspora stratejisini Türkiye'nin küresel hedefleri doğrultusunda nasıl tasarlayıp uygulamaya koyabileceğimizi tartışıyoruz ve neticeye bağlamaya çalışacağız. Önümüzdeki dönem eylem planları için DEİK olarak Türk girişimcileri ve Türk Diasporası için önlemlerimizi hazırladık. İlk günkü oturumlarda değerli Bakanlarımızla yeni fikirleri geliştirdik. Ortaya çıkan fikirleri sizlere takdim edeceğiz ve bunların önümüzdeki dönem faaliyetlerimize ışık tutacağına inanıyoruz.

Değerli delegelerimiz, dünyanın çeşitli ülkelerinde yaşayan 6 milyon Türk'ün seçkin temsilcilerini bir araya getiren bu kurultay, Türk Diasporasının en geniş buluşma

platformudur. Bu platform, demokratik süreçlerin işlemesi yanında kurumsal yapıya sahip olan gönüllülük esasında çalışan ve çalışmaya devam edecek bir girişimdir. Kamu ve özel sektör işbirliğiyle düzenlenen bu kurultayın sizlerin de desteğiyle Türk girişimci ve diasporasının ülkemizin hedeflerine katkı sağlamak için yapacağı çalışmalara destek olacağına inanıyoruz.

Sizin ve kamuoyunun huzurunda, kurultayımızı müşterek olarak düzenlediğimiz Ekonomi Bakanlığı mensuplarına ve bilhassa Bakanımız Sayın Zafer Çağlayan'a teşekkür etmek istiyorum. Gerek yurtiçindeki teşkilatında, gerekse yurtdışında ticaret müşavirleri vasıtasıyla bu teşkilatın, bu girişimin yapılmasındaki destekleri devamlı olmuştur ve dolayısıyla özel sektör ve kamunun da güzel bir işbirliğiyle bu çalışma meydana gelmiştir.

Aynı zamanda Kurultay Başkanımız Sayın Rifat Hisarcıklıoğlu'nun liderliği ve DEİK teşkilatının da çalışması bu toplantının gerçekleştirilmesi için son derece önemli olmuştur, kendilerine teşekkür ederiz.

Saygıdeğer Başbakanım,

Kurultayımızı onurlandırdığınız ve bize önderlik ettiğiniz için hepimiz adına size tekrar şükranlarımı sunuyorum.

Değerli arkadaşlarım,

Kurultayımıza katıldığınız için sizlere teşekkür ederken, bu topluluğumuzun birlik ve beraberlik içinde her sene daha büyüyen Türk'ün sesini bütün dünyaya daha fazla duyurmasını temenni ediyor, hepinize sevgi ve saygılarımı sunuyorum.

**M. Rifat
Hisarcıklıoğlu**

Dünya Türk İŞ Konseyi ve
Türkiye Odalar ve Borsalar
Birliği ile Diş Ekonomik İlişkiler
Kurulu Başkanı

Kurultay AçıliŐı

M. RİFAT HISARCIKLIOĞLU - Dünya Türk İş Konseyi ve Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu Başkanı

Sayın Başbakanım, kabinemizin değerli Bakanları, kıymetli bürokratlar, değerli konuklar, Türk basınının seçkin temsilcileri. Sizlere Dünya Türk İş Konseyi Başkanı ve 2004'ten beri sürdürdüğüm Kurultay Başkanı sıfatlarıyla hitap etmekten büyük bir memnuniyet ve gurur duyuyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başbakanım,

7 yıl önce beraber katıldığımız ilk kurultayda Türkiye'nin misyon şefleri dediğiniz küresel girişimcilerimizle bugün yine beraberiz. Bugün bizimle tekrar aynı çatının altında olduğunuz için kıvanç duyuyor, kurultayımızı onurlandırdığınız için size teşekkür ediyoruz.

Ayrıca kurultayımızı birlikte düzenlediğimiz Ekonomi Bakanımız Sayın Zafer Çağlayan'a, özel sektörün daima yanında olan Gümrük ve Ticaret Bakanımız Hayati Yazıcı'ya, kurultayımızda bizlerle birlikte olan Avrupa Birliği Bakanı Sayın Egemen Bağış'a, Dışişleri Bakanımız Sayın Ahmet Davutoğlu'na, Enerji Bakanımız Sayın Taner Yıldız'a, Gıda ve Tarım ve Hayvancılık Bakanı Sayın Mehdi Eker'e, Kalkınma Bakanı Sayın Cevdet Yılmaz'a, Maliye Bakanımız Sayın Mehmet Şimşek'e, Sanayi ve Teknoloji Bakanımız Sayın Nihat Ergün'e en içten teşekkürlerimizi sunuyorum.

Ve sizler dünyanın dört bir köşesinden anavatana gelmiş Türk girişimcileri mücadelenin, cesaretin, inancın, azmin ve iradenin timsalleri Türkiye'nin sınırlarını haritaların ötesine taşıyan girişimci Evliya Çelebi'ler. Bu toprakta filizlenen, köklerine sahip çıkan, gövdesini kendi gayretiyle oluşturan, dallarıyla bugün anavatana meyve verenler. Vatanınıza, evinize, kardeşlerinizin yanına Dünya Girişimciler Kurultayı'na hepiniz hoş geldiniz.

Sayın Başbakanım,

Yıllar bizleri haklı çıkardı. 7 yıl önce sloganımız; "Türkiye'ye yatırım, geleceğine yatırım" idi. Bugün ise; "Dünya değişirken, yükselen Türkiye" O gün kınlgan bir ekonomiden bugün büyüme rekorları kıran bir ekonomi dönüşümünü konuşmuştuk. Biz bunu söylerken o tarihte "Türkiye, hedeflerine ancak 2015'de yakalar"

diyenler vardı. Allah'a çok şükür 3 yıla kalmadan bu hedeflerin hepsi aşıldı. Türkiye'ye yatırımı geleceğe yatırım sayanlar, Türkiye'ye inananlar hep birlikte kazandı.

Bugün Avrupa krizlerle boğuşurken büyümede dünya rekoru kıran bir Türkiye var. Dünyada yoksulların ve mazlumların umidi haline gelen bir Türkiye var. 147 ülkeden öğrencilerin yükseköğrenim için geldiği bugün bir Türkiye var. Yıllardır baskıcı rejimler altında ezilen Arap halklarına ilham veren bir Türkiye var. Atina'da işsiz kalan Yunanlı gençlerin İstanbul'da iş aradığı bir Türkiye var.

Bu Türkiye kendisine yakışan hedefi koydu. Dünyanın en büyük 10 ekonomisi arasına girmek. Bu hedefe yürürken ve her alanda hedef büyütürken en değerli varlıklarımız ve strateji ortaklarımızdan birisi de küresel Türklere.

Bu güç Türkiye'yi küresel bir mıknaatıs, küresel bir çekim merkezi yapacak güçtür.

Sayın Başbakanım, değerli kardeşlerim. Türkiye'nin değişiminden, dinamizminden bahsettik. Türkiye değişirken dünyadaki Türklere de değişti. Dikkatinizi üç önemli gelişmeye çekmek istiyorum.

Birincisi; eskiden sadece birkaç Batı Avrupa ülkesinde bizler var olurken, zaman içinde tüm Avrupa'ya ve Amerika'ya yayıldık. Rusya ve Türk Cumhuriyetleri buraları takip etti. Şirketlerimiz büyüdükçe ölçeğimiz ve ufumuz da büyüdü. Çin'den Mozambik'e, Kolombiya'dan Yeni Zelanda'ya kadar yayıldık, coğrafyamız değişti.

İkincisi; eskiden göçmen işçi statüsündeyken kabuk değiştirmeye başladık. Girişimci olduk, siyasetçi olduk, sanatçı olduk, akademisyen olduk. Sonra Türkiye'nin yazdığı başarı hikâyeleri esnasında pişen yöneticilerimiz, dünyanın dört bir yanına yayıldı, sayıları 4 bini aştı. Dubai'den Pakistan'a, Nijerya'dan, Amerika'ya yönetici olduk, niteliğimiz değişti.

Üçüncüsü; son birkaç yılda dedesi o ülkede doğmuş torun Türklere artık aramıza katıldı. Almanya'da Mesut'u hep konuşuyoruz ama Alman Genç Milli Takımı'nı gören var mı peki? Bugün Alman Genç Milli Takımı'nın ilk 11'inin 7'si Türk ve Türklere söz sahibi oldu. Yeni bir nesil olarak bugün artık değişimin

gücünün farkındayız. Bu değişiklikler, gelişmeler bizi artık başka bir kategoriye sokuyor, bize başka bir güç veriyor. Bugün diyoruz ki gurbet dönemi bitmiştir. Madem dünya küresel, madem artık Türkiye'nin her yeri havaalanı olmuş, internet her yerde, şirketlerimiz her yerde, o zaman Türkiye her yerde.

Artık biz göçmen işçi topluluğu değil, Türk Diasporasıyız. Bu bir iddiadır, bu bir hedeftir, bu bir iradedir. Hükümetimiz de bu değişikliklerin fitilini ateşledi.

Geçtiğimiz kurultayda ne istedik; bizim artık anavatanımızda sadece bizimle ilgilenen bir devlet birimiz olsun istedik. Bizim de kültür vakıflarımız olsun istedik, bizim de kalkınma kuruluşlarımız yaygın olsun dedik. İşte Yurtdışı Türkler Başkanlığımız, işte Yunus Emre Vakfı, işte coğrafyası ve ufku genişleyen TİKA. Sayın Başbakanım bu hizmetler için sizlere teşekkür ediyoruz.

Değerli misafirler, bugün Türkiye, yurtdışında yaşayan en çok vatandaşla sahip 10. ülke konumundadır. Yurtdışında 3900 Türk Derneği faaliyet gösteriyor. İşçi olarak gittiğimiz ülkelerde artık patronuz. Diasporadaki Türk şirketlerinin cirosu 2003'de 29 Milyar Euro iken 2010'da 50 Milyar Euro'ya yükseldi. Dünyanın en büyük firmaların başında bizim yöneticilerimiz var. Amerika'nın en popüler doktoruyuz. Brezilya'da Merkez Bankası Başkanınız. Fortune 500 şirketlerinde CEO'yuz. Türk Diasporamızla imzamız artık dünya haritasının üzerine atıyoruz, Allah sizlerden razı olsun.

Değerli kardeşlerim,

Türk ekonomisi güçlendi. Şimdi güçlü diaspora süreci başlıyor. Bugün büyük bir yapboz gibiyiz, her parçamız var ama dağınık olduğumuz için ortaya tek bir resim çıkartamıyoruz. İnşallah şimdi bu resmi hep beraber hükümetimizle el ele tamamlıyoruz.

Dünyanın en eski atasözlerinden biri der ki; "Roma bir günde inşa edilmedi" Biz 10 sene sonrasını, 20 sene sonrasını hayal ediyoruz. Bu gerçeklerden yola çıkarak DEİK bünyesinde Dünya Türk İş Konseyi'ni kurduk. Bu oluşumun Başkanlığını bizzat ben üstlendim. İstişare Kurul Başkanlığını Coco-Cola CEO'su Muhtar Kent yürütüyor. Yönetim Kurulu ve Yüksek İstişare Kurulu ile birlikte yoğun çalışmalara girdik. Yönetim Kurulumuza ve Yüksek İstişare Kurulumuza da burada yapmış oldukları katkılardan dolayı teşekkür ediyorum.

Bu yılki kurultayımızın çalıştayını, Sayın Başbakanım dün açtık. Sayın Bakanlarımız, bölgelerinden gelen arkadaşlarımızın bölgesel oturumlarda 5 kıta sorunlarını dinlediler. Fırsatları konuştular, fırsatları değerlendirdiler. İkili iş görüşmelerine de müthiş bir ilgi vardı. Dünyanın dört bir tarafından 1110 şirketimiz, 7000 ikili iş görüşmesi gerçekleştirdi.

Sayın Başbakanım,

Ayrıca kurultayımız öncesinde şimdiye kadar hiç yapılmamış bir çalışmaya imza attık. Dünyanın en etkili 15 diasporasının nasıl örgütlendiklerini, ne tür proje gerçekleştirdiklerini inceledik. "Dünyada diaspora stratejileri ve Türk diasporası için öneriler" başlıklı bu çalışmamızda dünya genelinde başarıyı yakalamak için 10 temel prensibi belirledik. Buradan sizlere en önemli 5'ini aktarmak istiyorum.

Birincisi; diaspora stratejisinin kilit unsuru, bu 15 ülkede de olmazsa

olmaz; birlik. Birbirinin kuyusunu kazmak yok. Ben değil, biz diyebilen kazanıyor. Aslında bu bizim kültürümüz de aynı şeyi söylüyor. Bizim kültürümüz de diyor ki; "Birlikte rahmet, ayrılıkta azap var"

İkincisi; hem güncel hem uzun vadeli olarak ortak gündem oluşturabilmek çok önemli, herkes bir başka yerde, başka bir şeyin peşinde olunca, kaynaklar dağınık kullanılınca başarılı olunmuyor.

Üçüncüsü; diasporanın farklı gruplarına yönelik farklı stratejiler geliştirmesi ve uygulanması gerekiyor. Özellikle kaynakların ayrılması gereken yer, gelecek nesil diasporası. Gençlerine sahip çıkamayan, geleceğini kaybediyor.

Dördüncüsü; dünyada kamu kuruluşları, iş dünyası, sivil toplum kuruluşları el ele diaspora için sosyal sorumluluk projeleri yapıyor.

Beşinci önemli nokta ise; diasporanın sınırlarını geniş tutmak gerekiyor. Yakınlık diasporası diye bir grup var, muhakkak onlarında kazanılması gerekiyor. Yani senin ülkende eğitim almış, senin ülkende bulunmuş, senin kültürünü bilenlerle irtibat koparılmamalı. Bu prensipleri dikkate alarak 40 somut politika önerisi geliştirdik. Çalışmamızı sizlere bizzat takdim edeceğim.

Ayrıca dün yaptığımız çalıştayda buradaki tüm kardeşlerimin ortak bir talebi oldu, vebali üzerimde kalsın. Türk Diasporasına ayrı bir statü kazandırılmasını istiyorlar. Diasporamızda bir takım ayrıcalıklar sağlayan prestijli yurtdışı Türkler kimliğini talep ediyorlar. Onların bizim için özel olduklarını hep beraber hissettirmemiz lazım.

Türk Diasporasının değerli temsilcileri, güçlü Türk Diasporası için sizlerin de yapması gerekenler var. Cemiyet işlerine muhakkak vakit ayırmalısınız. Şu ya da bu şekilde insanımız için çalışmalısınız. Dünyada başarı örneklerinin hepsine baktık; altın kural; birbirinizin iyiliğini isteyeceksiniz ve birbirinizi gözeteceksiniz. Türk pasaportunun yanı

sıra bulunduğunuz ülkenin pasaportunu da muhakkak taşımalısınız. Çalışmalarınızda önceliği hep çocuklarımıza ve gençlerimize vermelisiniz.

Çocuklarımız buldukları ülkenin edebiyatını, sinemasını, şiirini bilmeli ama öz kültüründen de uzaklaşmamalıdır. Uluslararası kuruluşlarda ve sivil toplum kuruluşlarında daha fazla Türk'ün görev alması gerek.

Birbirimizi teşvik etmeliyiz, birbirimizi desteklemeliyiz. İçinde yaşadığımız ülkenin afet anlarında, kötü günlerinde ilk harekete geçen biz olmalıyız. Kampanyalar düzenleyerek gönülleri kazanmalıyız, kalpleri kazanırsak beyinleri kazanmak kolay. Yaşadığımız ülkenin sosyal ve kültürel hayatında aktif bir biçimde yer almalıyız. Sadece Türk derneklerine üye olmamalı, mutlaka o ülkenin kendi derneklerine üye olmalısınız. Yurtdışı Türkler Başkanlığı ile ilişkileri sıkı tutmak sizler için son derece faydalı olacaktır.

Sayın Başbakanım, Sayın Bakanlarım, Değerli misafirlerimiz,

Biz hep şunu söyledik; gelişmenin, kalkınmanın, ilerlemenin motoru, ekonomidir. Ekonominin motoru da, özel sektördür. Özel sektör de girişimcilik demektir. Bizim kaynağımız, bizim değerlerimiz, bizim geleceğimiz, bizim sigortamız toprağın altında değil, üstündedir. Bizim petrolümüz yok. Bizim petrolümüz insanımızdır, girişimcimizdir. Türkiye'nin en büyük ihracat kalemi girişimci ruhtur. O ruh da bu salonda vardır. Biz bir hedef koyduk, dünyanın en büyük 10 ekonomisi arasına gireceğiz. Üstadın dediği gibi "Tohum saç, bitmezse toprak utansın. Hedefe varmayan mızrak utansın. Hey gidi küheylan koşmana bak, sen çatlarsan doğuran kısrağın utansın"

Sayın Başbakanım sizlerin desteğiyle biz bu hedeflere koşmaya hazırız. Bu yolda Allah hepimizin yardımcısı olsun.

Zafer Çağlayan

T.C. Ekonomi Bakanı

Kurultay Açılışı

ZAFER ÇAĞLAYAN- T.C. Ekonomi Bakanı

Sayın Başbakanım, çok değerli Bakanlar, değerli konuklar, ben de hepinizi sevgiyle saygıyla hürmetle selamlıyor, bu güzel buluşmamıza varlıklarıyla teşrif eden Sayın Başbakanımız ve sizlere hoş geldiniz, şeref verdiniz diyorum.

Sayın Başbakanım,

Biraz evvel değerli Başkanlarımın ifade ettiği gibi, değerli Bakanlarımızın katkılarıyla dün başlatmış olduğumuz çalıştayla Türkiye’de girişimciliği ciddi manada temsil eden ve yurtdışında buldukları varlıklarıyla Türkiye’nin temsil edilmesi noktasında son derece önemli gayretler sarf eden arkadaşlarımızla bir araya geldik. Gördük ki 2023 yılı ile ilgili hükümetimizin koymuş olduğu, sizin önemle ve özellikle belirtmiş olduğunuz Türkiye’nin Cumhuriyetin 100. Kuruluş yıldönümü olan 2023’deki 500 Milyar Dolar ihracata, Türkiye’nin dünyanın ilk 10 ekonomisi içinde olmaya ve yine 2023 yılında Türkiye’nin, 2 Trilyon Dolardan milli geliri olan hedeflerine, tüm arkadaşlarımıza inandık, güvendik ve bu yolda çalışmaya devam edeceğiz.

Önemli olan bu hedefe birlikte inanmak, önemli olan kamusuyla, özel sektörle bu hedef üzerinde beraber kilitlenmek. Her fırsatta ifade ediyorum, 27 yıl sanayicilik yaptım, Sanayi Odası Başkanlığı yaptım. Asla görülmeyen, tahmin edilemeyen ve yıllardır Türkiye ekonomisi üzerine kara bulutlar gibi çökmüş olan geçmişteki hataları, geçmişteki yanlışları evvel Allah artık Türkiye’imiz görmüyor ve bunun nimetlerini Türkiye markasını ve Türkiye markasının tüm işadamlarının üzerindeki olumlu etkisini tüm şirketlerimiz, vatandaşlarımız her biri aynı oranda yaşıyor. Evet, bugün Türkiye, dünyanın gittiğimiz her ülkesinde, her bölgesinde, her işadama topluyla görüştüğümüz zaman seve seve gururla ifade ettiğimiz gibi dünyanın 17. Büyük, Avrupa’nın 6. Büyük ekonomisi olmuştur.

Bundan 9 yıl önce, 2002 yılında sadece 36 Milyar Dolar ihracat yapan Türkiye, şükürler olsun artık bugün iki

sektörüyle bile 36 Milyar Doların çok üzerinde ihracat gerçekleştiriyor. Ve 31.12.2011 tarihi itibarıyla Türkiye Cumhuriyet tarihinde ilk olmak üzere 135 Milyar Dolar ihracatı, inşallah bu yıl gerçekleştiriyoruz.

Bu ihracatın gerçekleştirilmesinde Sayın Başbakanım başta zatiâliniz olmak üzere, tüm Bakan arkadaşlarımıza, bilhassa ve özellikle bu ihracatı fiilen yapan gece gündüz, ülke demeksiniz, zaman, takvim ve mevsim ayrımı yapmaksızın her coğrafyaya durmadan, beklemeden yoğun şekilde koşuşturan Türk özel sektörüne ve Türk ihracatçısına da gönül dolusu şükranlarımı buradan ifade etmek istiyorum.

Bunun yanı sıra artık şükürler olsun gerek kamu disiplininde, gerek bütçe disiplininde bugün gelmiş olduğumuz nokta, Türkiye Cumhuriyeti devletinin döneminizde yapmış olduğu bu başarılı çalışmalar artık dünyanın birçok ülkesi tarafından örnek gösteriliyor.

Evet, bugün Türkiye siyasi istikrarıyla, bugün Türkiye ekonomik istikrarıyla, bugün Türkiye özel sektörle ve yine bugün Türkiye dünyada yaşayan Avrupa’nın birçok ülkesinden daha fazla nüfusa sahip olan 6 milyon insanıyla, girişimcisiyle şükürler olsun dünyada önemli bir model haline gelmiştir.

Dünyanın gitmiş olduğumuz birçok ülkesinde yıllar önce bize akıl veren, yıllar önce bize şunları yapın şunları yapmayın diyenlere artık biz Türkiye’de elde etmiş olduğumuz ekonomik başarıları, ekonomik kazanımları, kamu özel sektör diyalogunu ve ortaya çıkartmış olduğumuz bu gücü her yerde seve seve anlatıyoruz.

İki gün evvel Hindistan’dan geldim Sayın Başbakanım.

Hindistan’la yapmış olduğumuz temaslarda Hindistan’dan özellikle Türkiye ekonomisinin nasıl görüldüğünü Hintliler en az bizim kadar dile getirdiler.

Bugün bizim aramızda yurtdışından gelen 2200 kardeşimiz var, büyük bir çoğunluğuyla yapmış olduğumuz seyahatlerde bir araya geldik. Ve

şunu çok iyi biliyorum; çok iyi gördüm ki dili, inancı, mezhebi, siyasi görüşü her ne olursa olsun bugün dünyanın her tarafında bulunan işadamlarımız Türkiye'nin bugün gelmiş olduğu durumu gıptaıyla belirtiyor ve Türkiye Cumhuriyetinin vatandaşı olmaktan şeref ve onur duyduklarını her fırsatta ifade ediyorlar. Evet, ne mutlu ki bu ülkenin böylesine güzel girişimcisi ve insanı var.

Sayın Başbakanım,

Tabi sizin özellikle vereceğiniz mesajları arkadaşlarımız mutlaka duyacaklar. Ama şunu artık ifade etmek zorundayız ki üretimimizi artık ulusal bazda yapamıyoruz, uluslararası rekabete açık bir yapı belirlemişiz ve bu konuda dünyanın serbest piyasa ekonomi kurallarını uygulayan ülkelerin en başında geliyoruz şükürler olsun. Bir günde şirket kurulması, yabancı yatırımcının, uluslararası yatırımcının kar ve sermaye transferini rahatlıkla yapıyor olması, dünyanın tüm ülkeleri tarafından ilgi ve dikkat çekiyor. Bundan dolayıdır ki Cumhuriyet tarihinin 80 yıllık süresince 2002 yılına kadar ülkemize sadece 14,5 Milyar Dolarlık doğrudan sermaye gelmişken, dönemimizde 2002'den bugün itibarıyla ülkemize gelen toplam doğrudan yatırım, şükürler olsun ve iftihar ederek söylüyorum ki bugün 105 Milyar Dolar olmuştur.

Bu Türkiye'nin bölgesinde ve dünyada son derece güvenilir bir liman olduğunu gösteriyor. Bunun birinci etkeni, siyasi istikrarıdır. İkincisi; ekonomik performansımız ve bugün gelmiş olduğumuz seviyedir. Ve bugün Türkiye'ye gelen bu 8-9 yıl içindeki 105 Milyar Dolarlık doğrudan yatırımın yüzde 85'inin Avrupa'dan geliyor olması Türkiye'nin bu konudaki gelecekte iddiasını çok net bir şekilde ortaya koyuyor. Hiçbir yatırımcı, hiçbir ulusal yatırımcı bir ülkeye giderken yatırım yaparken o ülkenin karakaşına kara gözüne gelmez. O ülkenin siyasi istikrarına, ekonomik istikrarına ve ekonomide almış olduğu sürdürülebilir kararlarına bakar. Şükürler olsun ki bugün Türkiye bizim tam üyelik süreci noktasında yoğun gayret sarf etmiş olduğumuz Avrupa Birliği'nin birçok ülkesinden çok daha iyi durumdadır. Sadece yurtdışında bulunan 6 milyonluk Türk Diasporası bugün Avrupa'nın 6 ülkesinden daha fazla bir nüfusa tekabül etmektedir.

Bugün özellikle Avrupa'da yaşanan gerek mali disiplin, gerek bütçe disiplini konusunda, gerek işsizlik konusundaki sorunlarda Allah'a şükrederek söylüyorum ki Türkiye son derece başarılı performans göstermektedir. İşsizlik konusunda gelmiş olduğumuz rakam, 9,2'dir. Küresel krizi sizin ifadenizle Türkiye'nin teğet geçeceği bir değerlendirmenizde, bakın şükürler olsun Türkiye bugün küresel krizi teğetinde ötesinde bir durumla karşı karşıya kalarak yaşamıştır ve bugün Türkiye gelmiş olduğu yüzde 9,2'lik işsizlik rakamıyla 12 Avrupa ülkesinden daha öne çıkmaktadır.

Yine bugün Türkiye kamu borçlarının gayrisafi milli hasılaya olan oranında AB Birlik üyesi 19 ülkeden çok daha iyi durumda ve toplam borcu Maastricht kriterlerinin daha altında ve yüzde 39, yüzde 40 mertebesinde.

Yine Türkiye bütçe performansı konusunda, bütçe açıkları konusunda şükürler olsun Avrupa Birliği'nin 20 üye ülkesinin çok daha önünde önemli performansa sahip olmuştur.

Evet, sizin ifade ettiğiniz gibi bunlar son derece güzel kazanımlarımız. Ama önemli olan bunların artırılarak

sürdürülmesidir. Bu noktada Türk özel sektörü buna hazır. Bu noktada zaten bizler, gece gündüz yapmış olduğumuz çalışmalarla tüm ekonomik programlarımızda özel sektörle sürekli beraber birlikte olun talimatlarınıza uyarak çalışmalarımıza devam ediyoruz. Ama önemli olan, bugün gelmiş olduğumuz noktada hükümetimiz ve Türk özel sektörü bu konuya bu davaya inanmış ve Allah'ın izniyle 100. Kuruluş yıldönümümüzde Türkiye'yi dünyanın ilk 10 ekonomisi içine sokmaya kararlıdır Sayın Başbakanım.

Bu noktada bizim girişimcilerimizden beklediğimiz; iki cümleyle bitirmek istersem, her fırsatta ifade ettiğiniz gibi bulunduğunuz ülkelerde mutlaka vatandaşlık almanızdır. Bulduğunuz

ülkelerde siyasete, ticarete ve ekonomiye hâkim olmanızdır. Bunun ötesinde din, dil, ırk, inanç, mezhep her ne olursa olsun bu farkları bir kenara bırakarak bulunduğunuz bölgelerde ve dünyadaki tüm işadamlarıyla birlik, beraberlik ve aynı dava aynı ülke etrafında toplanmak ve birleşmektir. Ümit ediyorum ki bugün koymuş olduğumuz ve Türkiye Cumhuriyeti Devletinin tarihindeki ilk 12 yıllık bir plan ve projeksiyon yapılmış olan bu dönemde inşallah 2023'ten evvel bunu beraber, hep birlikte yakalayacağız. Türkiye bunu hak etmiştir. Türk insanı bunu hak etmiştir. Bu noktada Allah birlik beraberliğimizi bozmasın, yolumuz açık olsun, hepimizi sevgi saygı ve hürmetle selamlıyorum. Teşekkürlerimiz arz ediyorum, sağ olun var olun.

KURULTAY AÇILIŞI RECEP TAYYİP ERDOĞAN

Başbakan

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
EKONOMİ BAKANLIĞI

da Yü

DEİK
DİŞ EKONOMİK İLİŞKİLER KURULU
FOREIGN ECONOMIC RELATIONS BOARD

DÜNYA TÜRK İŞ KONSEYİ
WORLD TURKISH BUSINESS COUNCIL

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
EKONOMİ BAKANLIĞI

DÜNYA TÜRK İŞ KONSEYİ
WORLD TURKISH BUSINESS COUNCIL

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
EKONOMİ BAKANLIĞI

DÜNYA TÜRK İŞ KONSEYİ
WORLD TURKISH BUSINESS COUNCIL

DEİK
DİŞ EKONOMİK İLİŞKİLER KURULU
FOREIGN ECONOMIC RELATIONS BOARD

DÜNYA TÜRK İŞ KONSEYİ
WORLD TURKISH BUSINESS COUNCIL

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
EKONOMİ BAKANLIĞI

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
EKONOMİ BAKANLIĞI

DEİK
DİŞ EKONOMİK İLİŞKİLER KURULU
FOREIGN ECONOMIC RELATIONS BOARD

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
EKONOMİ BAKANLIĞI

DÜNYA TÜRK İŞ KONSEYİ
WORLD TURKISH BUSINESS COUNCIL

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
EKONOMİ BAKANLIĞI

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
EKONOMİ BAKANLIĞI

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
EKONOMİ BAKANLIĞI

DEİK

DEİK

DÜNYA
WORLD

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN-Başbakan

Çok değerli katılımcılar, sevgili kardeşlerim, sevgili Türk işadamları, hanımefendiler, beyefendiler; sizleri sevgiyle, saygıyla, en kalbi muhabbetlerimle selamlıyorum. Anavatanınıza, ülkenize, memleketinize hoş geldiniz diyorum.

Dünya Türk Girişimcileri Kurultayı'nı düzenleyen Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu'na, Ekonomi Bakanlığımıza, katkı veren tüm bakanlık, kurum ve şahıslara buradan şahsım, milletim adına teşekkür ediyorum.

İki yılda bir toplanan dünyadaki Türk iş camialarının en geniş platformu olan bu kurultayın ülkemize, milletimize, faaliyet gösterdiğiniz ülkelere hayırlar getirmesini diliyorum.

Buradan şunu büyük bir gururla ifade etmek istiyorum. Bugüne kadar dünyanın neresine gittiysem bütün dolaştığım ülkelerde özellikle orada Türk işadamlarıyla Türkiyeli girişimcilerle karşılaştım. Avustralya'ya gittiğimizde bizleri Türkiyeli girişimciler karşıladı. Brezilya'ya, Şili'ye gittik bizi Türkiyeli işadamı kardeşlerim karşıladı. Çin'den Kanada'ya, Güney Afrika'dan Rusya'ya kadar 5 kıtada Türk işadamlarının eserleriyle, yatırımlarıyla, girişimleriyle karşılaştım. Hangi ülke lideriyle görüştüysen Türk işadamlarından övgüyle söz ettiğini gördüm. Bana ve ülkeme bu gururu yaşattığınız için her birinize tek tek teşekkür ediyorum.

Türkiye Cumhuriyetinin büyüklüğünü, Türk insanının dürüstlüğüne, ay yıldızlı bayrağın onurunu en uzak ülkelere taşıdığınız ve oralarda temsil ettiğiniz için her birinize şahsım, ülkem ve milletim adına şükranlarımı sunuyorum.

Sevgili kardeşlerim,

Sizler modern dünyada Türkiye'nin öncü güçlerisiniz. Sizler Türkiye insanının çalışkanlığını, dürüstlüğünü, girişimci ruhunu ve zekâsını dünyaya tanıtan öncü birliklersiniz. Yani tarihi ifadesiyle adeta bu milletin akıncılarınsınız. Sizlerin açtığı yoldan bugüne kadar birçok arkadaşınız yürüdü ve hamdolsun Türkiye ortaya koyduğu eserlerle dünyada kendisine müstesna bir yer edindi. Eğitim için, yatırım için, yeni bir hayat kurmak için farklı ülkelere gurbete giden nice kardeşimiz göğsümüzü kabartan işlere imza attılar.

İş gücü olarak gönderdiğimiz nice kardeşimiz işçi olarak gittiği ülkelerde işveren oldu. O ülkenin vatandaşlarını istihdam etmeye başladı. Sadece bunlarla sınırlı değil sizlerin başarısı Türkiye ekonomisine, Türkiye'nin birikimine, Türkiye'nin içerde ve dışardaki yatırımlarına çok önemli katkılar sağladı. Bir tek genç arkadaşımızın başarısı, bulunduğu ülkedeki Türkiye imajını kökten değiştirerek o ülkede Türklerin önünü açtı.

Bir tek müteahhidimizin başarılı, dürüst eseri o ülkede Türk müteahhitlerin listenin ilk sırasında yer almasını sağladı.

Bir işverenin, bir akademisyenin, öğretmenin, öğrencinin başarısı o ülkede Türkler için çok daha fazla imkânı beraberinde getirdi.

Türkiye'nin dünyadaki imajına katkı sağlayan, başarısıyla çığır açan, yol açan, ışık tutan her bir kardeşimi buradan samimiyetle kutluyorum.

Değerli kardeşlerim biz Ak Parti hükümetleri olarak Türkiye insanının zekâsına, dehasına, girişimci ruhuna her zaman inandık. Sizler de çok iyi biliyorsunuz, biz sınırsız petrol rezervlerine az öncede söylendi sahip değiliz, sınırsız altın madenlerine sahip bir ülke değiliz. Bizim en büyük gücümüz emeğimiz. Bizim en büyük rekabet unsurumuz genç, dinamik, zeki ve dürüst insanımızdır.

Bizim en büyük imkânımız dinamik, girişimci, yenilikçi özel sektörümüz. Dikkatinizi çekiyorum, Türkiye ekonomisi 2003-2010 döneminde yıllık ortalama yüzde 5 büyüdü. 2010 yılında yüzde 9 büyüyerek bu alanda dünyada ilk sıralarda yer aldı. 2011 yılında birinci ve ikinci çeyreklerde aynı şekilde dünyanın en hızlı büyüyen ülkeleri arasında

yer aldık. 2002 yılında toplam yatırım miktarı 59 Milyar Türk Lirası iken özel sektörün yatırım miktarı 43 Milyar Türk Lirasıydı. 2010 yılında toplam yatırım miktarı 207 Milyar Liraya, özel sektörün de yatırım miktarı -burası çok önemli- 164 Milyar Türk Lirasına çıktı.

Biz özel sektörümüzün dinamizmiyle büyüdük ve büyümeye devam ediyoruz. Hükümet olarak sorumluluğumuzun çok iyi farkındayız, idrakindeyiz. Bize düşen yolları açmak, bize düşen yoldaki engelleri temizlemek, biz böylece muhasır medeniyet seviyesinin üstüne çıkmayı hedefleyerek bunu 2023 olarak da belirlemiş durumdayız.

Biz özel sektörün önünü açıyor, destekliyor ve teşvik ediyoruz. Özel sektörümüz de, açılan o yolda güvenle ilerliyor. Şunu altını çizerek ifade etmek istiyorum; biz 9 yıl boyunca istikrar ve güven ortamını zedeleyecek hiçbir adım atmadık. Özel sektörü, yatırımları, girişimi engelleyecek hatta tedirgin edecek hiçbir faaliyetin içinde olmadık. Bu süreçte popülizme asla tevessül etmedik.

En önemli yanımız ne biliyor musunuz? Bakın Amerika sıkıntı çekiyorsa, Avrupa sıkıntı çekiyorsa; karşılıksız para bastılar. Ama biz karşılıksız para basmadık. Bizden öncekiler cayır karşılıksız para basıyorlardı.

Çünkü biz karşılıksız para basmayı, modern hırsızlık olarak tanımladık. Çünkü o, alınının teriyle kazananın cebindeki parayı sömürmekti. Modern bir şekilde çalmaktı. İşte biz buna tevessül etmedik. Eğer bugün paramız değer kazandıysa böyle değer kazandı. Böyle de kazanmaya devam edecek.

Mali disiplini zedeleyecek girişimlere prim vermedik. Hem Türkiye'deki hem yurtdışındaki yatırımcının hükümete, politikalara, açıklanan programlara güven duymasını sağladık ve bu sayede dünyada çok farklı bir konuma yükseldik.

Bakınız şu anda Eurozone tartışılıyor. Niye? E daha yeni başladınız buna. Adımı yeni attınız, ne oldu da şimdi bunu tartışıyorsunuz? Vazgeçelim mi, geçmeyelim mi, şimdi bu konuşuluyor.

Bakınız bu kadar kısa zamanda nereden nereye geldi. Ama Türkiye'nin böyle bir

derdi var mı? Yok.

Son G-20’de bazıları bana ne diyor biliyor musunuz liderlerden?
“Paranıza sahip çıkın” diyor.

Bu çok anlamlı. “Dedik zaten biz artık kendi paramızla alışveriş yapmaya başladık” işte bak Rusya ile yapıyoruz. İran ile yapıyoruz. Şimdi aynı şeyi Çin ile inşallah başlıyoruz, başlayacağız ve Merkez Bankalarımız artık anlaşmaları bu noktada yapıyorlar. İşte bunun adımı atıldı. Bu adımı atan bu iktidar ve bununla birlikte dünyada oluşturulmak istenen o kur baskısını bizim iktidarımız ortadan kaldırıyor ve böylece benim bu ülkedeki girişimcim bu kur baskısının altında da inşallah ezilmeyecek.

Dünyada, özellikle de Avrupa’da çok ağır bir şekilde hissedilen küresel ekonomik krizin temelinde işte bu popülizm yattı ve onun bedeli ödeniyor şimdi. Biz bu eleştirimizi başta G-20 zirveleri olmak üzere her türlü platformda güçlü şekilde dile getirdik. Amerika’da olsun, Avrupa Birliği ülkelerinde olsun yapılması gereken reformların bir an önce yapılmasını, atılması gereken adımların bir an önce cesaretle atılmasını tavsiye ettik. Siyasi kaygılarla, popülist politikalarla hareket eden liderlerin sadece kendi siyasi geleceklerini değil, ülkelerinin de geleceğini tehlikeye atacaklarını özellikle vurguladık.

Biz 9 yıl boyunca önümüze hedefler koyduk ve bu hedefleri

tutturmak için çok kararlı bir şekilde çalıştık. Hedeflerimizi ve politikalarımızı son derece şeffaf biçimde milletimizle paylaştık. Reformları yapmazsak nasıl bir bedel ödeyeceğimizi ve bunun karşılığını ne şekilde alacağımızı çok samimi bir şekilde milletimize anlattık. Nitekim 12 Haziran seçimleri Türkiye siyaset tarihi için olduğu kadar dünya ülkeleri için de son derece önemli mesajlar verdi, hatırlayın. Diğer siyasi partiler seçim öncesinde kaynağı olmayan, sınırları çizilmemiş, üzerinde enine boyuna düşünülmemiş onlarca vaat sıraladı. Ancak milletten teveccüh gördü mü? Göremedi.

Biliyorsunuz geçmişte Türkiye bu tür popülist vaatlerin bedelini çok ağır ödedi. Ne diyorlardı? "Kim ne veriyorsa, ben bir fazlasını veriyorum" Böyle diyen bol keseden dağıtan, Maliye'nin, Hazine'nin musluklarını ardına kadar açan, Merkez Bankası'na az önce ifade ettiğim gibi karşılıksız para bastıran o siyasi zihniyet bir süre için milleti kandırmayı başarsa da ardından millete çok ağır bedeller ödettiler. 12 Haziran seçimleri milletin artık bu kuru vaatlere, gerçekleşmeyecek projelere, popülist politikalara karnının tok olduğunu da açık ve net şekilde ortaya koydu.

Biz milletimizle sadece ve sadece gerçekleri paylaştık. Yapabileceklerimizi anlattık, yapamayacaklarımızı samimi şekilde milletimize izah ettik.

Projelerimizi detaylı bir şekilde kaynağını, süreçlerini, artılarını ve eksilerini ortaya koyarak açıkladık. Bu samimiyet, açık yüreklilik ve şeffaflık milletimizden teveccüh gördü ve 12 Haziran seçimlerinde her iki kişiden birinin oyunu alarak üçüncü kez iktidar sorumluluğunu üstlendik.

İşte bugün küresel krizin ağır etkilerini üzerinde hisseden, bunun faturasını ödeyen her ülke Türkiye'nin yaşadığı bu deneyimi dikkatle incelemelidir. Biz yere sağlam basıyoruz. Biz tedbirlerimizi önceden alıyor, siyasi bedelini asla gözetmeden bu tedbirleri kararlılıkla uyguluyoruz. Bizim bu kararlılığımız bu samimiyetimiz de milletimizden çok güçlü şekilde takdir görüyor. Allah'ın izniyle, milletimizin desteğiyle Türkiye ekonomisindeki bu güven ve istikrar sürecini hiç sarsmadan devam ettireceğiz, ayağımızı yere sağlam basmaya devam edeceğiz.

Tedbirleri almaya, kararlılıkla uygulamaya

devam edeceğiz. Para politikasından, mali politikalarından asla taviz vermeyecek, özel sektörü finans sektörünü tedirgin edecek, güveni zedeleyecek hiçbir adım atmayacağız.

2008 sonunda başlayan krizi şu ana kadar başarıyla idare ettik, en az zararla geride bıraktık. Bundan sonrada Avrupa'daki dalgalanmaya rağmen krizi en iyi şekilde yönetip bölgede bir istikrar unsuru olmaya devam edeceğiz.

Burada bir şeyin üzerinde de durmayı önemli buluyorum. O da şudur; malum Van'da bir deprem yaşadık. Bunun kısmen bittiyse de sığraması oldu. Önce tabi ölen bütün kardeşlerime Allah'tan rahmet diliyorum. Yaralı kardeşlerime şifalar diliyorum.

Tabi mevsim koşulları sebebiyle hakikaten şartlar çok zor. Biz bunun da altından kalkacağız. Artık o güven var. Fakat bir gerçeği burada özellikle vurgulamak istiyorum. O da şudur; ortada felaket tellalları çok. Geçmişte şu olmuş bu olmuş, vesaire. Tabi ben bir Başbakan olarak sorumluluğumun bilincinde bazı açıklamalar yaptım. Nedir o? Yıllar yılı bu ülkede biz Belediye Başkanlığından gelen bir Başbakan olarak bunu söylüyorum. Yani "Bu evleri yıkalım" dediğimizde, vatandaş buna hiç olumlu yaklaşmadığı gibi maalesef bu ülkenin yargısı da her zaman onları haklı çıkarmış, bizi ise haksız duruma düşürmüştür. Şimdi kimse yargıya билет kesiyor mu? Veya kesebilecek bir güç var mı? Yok. Biz ne diyoruz peki? Ya biz bugünleri gördüğümüz için bunu açıklıyoruz, bunu istiyoruz. Peki, siz bütün tedbirlerinizi alsanız da yine buna benzer felaketler olmaz mı? Olur, ama daha az zararlı, daha az hasarla bunu atlattırız.

Bakin şuanda TOKİ'nin teslim ettiği yaklaşık 380 bin konut var ve hamdolsun şu ana kadar bizim bu konutlardan herhangi bir sıkıntı yaşamadık, duymadık. Ama ben bununla yine de yüzde yüz bir garantinin içinde hiçbir zaman olmadım. Olamam. Niye? Sonunda biz bunu insanla yönetiyoruz. Müteahhit firmalar devamlı kontrol ediliyor, denetleniyor, şu bu, vesaire. Ama denetleyen de insan. Burada hata payları olabilir işte bu hata payları size bir hasar bilançosu getirebilir.

Ama bakın biz diyoruz ki bütün bunları göz

ardı etmek suretiyle yapılmış inşaatlar var, konutlar var. Yumuşak zeminde zemin etütleri yapılmadan yapılmış konutlar var. İşte şimdi Van'da manzarası çok güzel diye hemen Van Gölü'nün kenarında Van 100. Yıl Üniversitesi inşa edilmiş. Bunlar benim dönemimde yapılmış şeyler değil. Ama orada bunu inşa etmişler ve şu anda 13 fakülte binası hasarlı. Şimdi bunların hepsinin yapılması gerekiyor. Hâlbuki şöyle yamaca doğru yönelse orada yamaçta gayet güzel sert zemin, ya illa Van Gölü'nü seyredeceksen oradan da seyredersin. Orasının da şartları buna uygun. Ama hiç olmazsa o sert zeminde çok daha güzel bir şekilde bu binaların inşa edilmesi mümkündü. Şimdi diyoruz ki bunu artık sadece Van'la değil, Türkiye genelinde "Bir musibet bin nasihatten evladır" Buradan hareketle gelin bu adımı atalım diyoruz.

Çıkıyor bakıyorsunuz televizyonlarda bazı hocalar konuşuyor, "Efendim işte bunları mühendisler, şunlar, bunlar, hocalar, herkes beraber denetlemesi lazım" Ya kimler denetliyor zaten. Çoğunda bunun mühendisi, mimarı, bunlar. Bunların hepsi sizin tezgâhınızdan geçti, oralarından yetişti geldiler, bu inşaatı yapanların hepsi sizin öğrencileriniz, onlar yaptılar bunları, onlar yapıyorlar bunları.

Yani illa fatura kesecek birilerini aramanın anlamı yok. Çıkin ciddi olarak konuşun, bunların hepsi mühendis, hepsi mimar, onlar yapıyor bunları. Yani ben bir ekonomist olarak ben yapmıyorum, ben sadece yönetiyorum. Olaya böyle yaklaşmıyorlar. Gerçekçi değiller.

Şimdi İstanbul'umuz, bir deprem için hazırlıklı bir şehir değil. İstanbul böyle de diğerleri farklı mı? Hayır, diğerlerinde de aynı sıkıntı var. İlla deprem olması da şart değil. Yani bunun dışında sel afetleri. Buna

da hazırlıklı değil birçok yerler. E bunları el ele vermek suretiyle birlikte çözmeye mecburuz. İnanın ustalık dönemi diye ifade ettiğim bu dönemde Çevre ve Şehircilik Bakanlığı' nı kurma isteşişimin arkasındaki tek neden budur.

Çünkü yeni bir yasal düzenlemeyle istedim ki artık biz bu Bakanlıkla bu işe müdahale edelim. Eğer belediyeler olumlu yaklaşım göstermiyorlarsa o zaman buraya biz bu Bakanlığımızla müdahale imkânını bulalım. Çünkü başka çare yok.

Efendim işte şimdi rant meselesi başlıyor. Ya eline diline dursun ya. Kardeşim yarın Allah göstermesin bu binanın altında bu insanlar kaldığı zaman sen bunu hangi parayla ölçeceksin ya? Biz diyoruz ki bunun enkaz bedeli neyse bu belirlenir ve ona göre kaç tane daire istiyor, iki tane, üç tane. Enkaz bedeli eğer bunu karşılıyorsa o kadar verilir. Eğer bunu karşılamıyorsa ne istiyorsun kardeşim iki tane, üç tane, o sağlam dairelerden iki tane, üç tane verilir ve altını çiziyorum bak 20 yıl vadeyle de kendilerine biz bu daireleri veririz satarız diyoruz. "Ben oturduğum yerde kalmak istiyorum" "Peki, seni şimdilik bir başka yere taşıyalım burada yıkılıp yapılacak konutlardan sana konut verelim" İkinci alternatifimiz de bu. Yani orada da oturabilirsin daha sonra. Ha yok buna da razı değilsin. "Kusura bakma kardeşim, o zaman ben burayı kamulaştırıyorum" Kamulaştıracamız ve gelip biz burada binayı yapacağız.

Üç tane alternatif; Orada oturmak istiyorsan? Orada farklı yerlerde yapılanlarda oturmak istiyorsan? Farklı yerlerde. Yok, hiç birini kabul etmiyorsan, o zaman kamulaştıracamız, vereceğimiz parayı, kusura bakma diyeceğiz, işi bitireceğiz. Neden? Çünkü şehirlerin de insanlar üzerinde hakkı vardır. Ve bunların bedelini ağır ödemek istemiyoruz. Onun için bu adımı atmak durumundayız. İşte şimdi Van' da süratle yoğun bir şekilde bu geçiş dönemini atlatacağız ama hemen Şubat, Mart itibarıyla de kalıcı konutlarımıza inşallah başlayacağız ve bu konutlara başlarken buradan şunu da söyleyeyim; mülk sahibi, kiracı ayırımı yapmıyoruz, mülk sahipleri de bu yapacağımız konutlardan alabilecekler, alacaklar zaten hakları.

Ayrıca kiracı durumunda olanlar da bu yapacağımız konutlardan 20 yıl vadeyle alma imkânını bulacaklar. Bu adımı atacağız.

Şimdi bir de şöyle bir kampanya oluşturuyorlar. "Efendim TOKİ zorla bizim buralara el koyuyor" Bakın bizim böyle bir hesabımız yok. Böyle bir derdimiz yok. Yeter ki bu bir koordinasyon içerisinde eğer sen bunu hemen anında bir müteahhit firmayla anlaşıyorsan git ona da ver, bizim böyle bir derdimiz de yok. TOKİ'nin başında iş çok, yükü çok. Böyle bir yerle anlaşıyorsan orayla anlaş ama biz sorunu çözelim, derdimiz bu. Yani bizim derdimiz bağı ile değil, bizim derdimiz üzümü yemek. Bunu yapıyoruz.

Değerli kardeşlerim,

Biraz önce de ifade ettim, sizler bulunduğunuz ülkelerde işveren olarak, sanayici, yatırımcı, müteahhit girişimci olarak çok önemli başarılarla imza attınız. Bulduğunuz ülkelerde Türkiye ve Türk insanının olumlu imajına eşsiz katkılar sağladınız. Ancak bu katkıların artık çok daha fazla yoğunlaştırılmasını, planlı, programlı ve koordineli biçimde yürütülmesini sizlerden özellikle rica ediyorum.

Türkiye, bölgesinde siyasi, ekonomik ve sosyal açıdan önemli bir aktör haline gelirken sizlerin de bunu destekleyecek girişimlerinizi arttırmanızı bekliyoruz.

Bakınız bizim sadece Almanya' da şu anda 3 milyona ulaşan vatandaşımız bulunuyor. Almanya' daki Türk işadamlarının yıllık cirosu, sadece Almanya' yı söylüyorum, 35 Milyar Euro' ya ulaştı. Avrupa' nın tamamında 6 milyonu aşkın vatandaşımız bulunuyor. Fransa' da, Belçika' da, Hollanda' da, Avusturya' da, İngiltere' de, diğer tüm Avrupa ülkelerinde Türkler artık ucuz iş gücü olarak değil, dürüst birer vatandaş, başarılı işadamı, zeki girişimci olarak tanınıyor. Bizim sadece Avrupa' daki nüfusumuz birçok Avrupa Birliği ülkesinin nüfusunu ikiye, üçe katlıyor.

Şu öz eleştiriye artık yapmak durumundayız; bu nüfusa rağmen, bu başarıya ve bu güce rağmen acaba Avrupa siyasetinde yeterince etkin miyiz? Bu soruyu kendimize sormak ve cevabını aramak zorundayız. Elbette çok başarılı işadamlarımız var,

başarılı sporcularımız, sanatçılarımız var. Elbette üst düzey görevler üstlenmiş bürokratlarımız, siyasetçilerimiz var. Ama nüfusa, birikime ve ekonomik gücümüze şöyle bir oranladığımızda bunun siyasete yeterince yansımadağını eminim sizler de göreceksiniz. Bu tabloyu artık çok daha hızlı bir şekilde tersine çevirmek durumundayız. Çünkü bizim siyasetçilerimizin Avrupa'da birbirleriyle dayanışma içinde olmadığını görüyoruz. Hatta onların Türkiye'nin aleyhinde kararların altına imza attıklarını da görüyoruz gerek kendi meclislerinde, gerek Avrupa Parlamentosu'nda.

Avrupa siyasetinde etkimizi çok daha belirgin şekilde hissettirmek, ırkçılığa, ayrımcılığa, fırsat eşitsizliğine karşı tek yürek halinde mücadele etmek zorundayız. En önemlisi de biliniz ki Türkiye'nin Avrupa Birliği üyeliği en çok da sizlerin etkisiyle, sizlerin katkısıyla gerçekleşebilecektir. Biz hükümet olarak reformlarımızı yaparken müktesebata uyum konusunda kararlı şekilde ilerlerken sizlerin de bulunduğunuz ülkelerde bu sürece daha güçlü şekilde destek vermenizi bekliyoruz.

Değerli Arkadaşlarım,

Entegrasyon konusunda hiçbir çekince içinde olmayın. Az önce arkadaşlarım da buna değindi. Bulduğunuz ülkelerdeki vatandaşlarımızın entegrasyonu için çaba harcayın. Ama aynı şekilde asimilasyon karşısında birliğinizden, kardeşliğinizden asla taviz vermeyin.

Son Almanya seyahatimde de gerek Almanya Cumhurbaşkanıyla, gerekse Şansölyesi ile bunları yine konuştuk. Yine kendilerine aynı şeyi söyledik. Birlikte olduğumuz toplantıda yaptığımız konuşmalarda da vurguladım, "Asimilasyona hayır, entegrasyona evet" Çünkü ben asimilasyonu bir insanlık suçu olarak görüyorum. Ülkemde yaşayan bir Alman'ı Türkleştirmek gibi benim bir gayretim olamaz.

Ama aynı şekilde Almanya'daki bir Türk'ü de Almanlaştırmak veya onun kültürüyle onun ruh dünyasını çevirmek gibi bir gayretin içerisine onların makamları da girmemelidir, giremez. Bu bizim en doğal hakkımızdır.

Düşünebiliyor musunuz, şöyle bir mantık olabilir mi? Yani bir Türk kızıyla bir Türk evlenecek. "Almanca biliyor musun, bilmiyor musun?" diye soruluyor. Aşkın dili olur mu? Böyle saçmalık olur mu? Yani bunu kendilerine söylediğiniz zaman hem gülüyorlar, ama hem de öbür taraftan yok diyor özel kurslara gitsinler, bilmem ne yapsınlar. Ne kursu kardeşim? Bunların içinde okuma yazma bilmeyeni bile var, daha dur bakalım onu açacak, ondan sonra bunu öğrenecek, vesaire. Sadece Türkçeyi konuşmasını biliyor, bırak kesme önünü. İki aşığı birbirinden ayırmanın ne büyük bir felaket olduğunu bilmiyor musun?

Maalesef bunları bile makasladılar. Şu anda bu, hala halledilmiş değil böyle devam ediyor.

Değerli kardeşlerim,

Burada sizlere şu noktanın da altını çizmek istiyorum. Biz küresel refah ve istikrarın, bölgesel refah ve istikrarın tek tek ülkelerin huzur ve barışıyla yakından bağlantılı olduğuna inanıyoruz. Esasen Türkiye olarak uzun yıllardır yaşadığımız tecrübe bunu gösteriyor.

Zor bir coğrafyada bulunuyoruz, Orta Doğu, Balkanlar, Kafkasya'nın ortasında çalkantılı bir coğrafyanın merkezinde yer alıyoruz. Bu çalkantılı coğrafyaya ek olarak sınırlarımız dışından ülkemize yönelen terör problemiyle de mücadele ediyoruz. Açıkçası Türkiye son 9 yılda dış politikada elde ettiği başarıları, iç politikada ve demokraside gerçekleştirdiği reformları ekonomik başarıya tahvil edebilmiş bir

ülkedir.

Bölgemizde biz çok güçlü bir şekilde istikrarı, dayanışmayı ve demokrasiyi savunuyoruz ve bu konuda Türkiye artık hamdolsun örnek bir ülke durumuna gelmiştir.

Bölgemizdeki sorunların çözümünü halinde sadece Türkiye'nin değil bölgedeki tüm ülkelerin kazanacağını çok güçlü şekilde ifade ediyoruz. Bizim hiçbir ülkenin içişlerine karışmak gibi bir niyetimiz yok. Bizim Türkiye olarak hiçbir ülkenin topraklarında, siyasetinde, idari sisteminde asla ve asla gözümüz yok. Ne bölgemizdeki, ne dünyadaki hiçbir ülkeye çıkar kaygısıyla bakmadık ve bakmıyoruz. Bizim için her yerde öncelikli olan insandır.

Afganistan'daki çabalarımız tamamen insani kaygıların neticesidir. Somali'ye olan duyarlılığımız tamamen insani kaygıların bir ürünüdür. Kuzey Afrika'ya, Orta Doğu'ya olan yakın ilgimiz tamamen insani nedenlerdendir.

Biz Bağdat derken, Kudüs derken, Gazze derken, Bingazi, Trablus, Sirte derken birileri gibi petrol kuyularını görmüyor tam tersine orada akan kanı, orada dökülen gözyaşını görüyor ve işte o nedenle sesimizi yükseltiyoruz.

Bizim, Suriye'deki olaylar karşısındaki tavrımız da, altını çizerek söylüyorum sadece ve sadece insani kaygıdır. Yüzyıllar boyunca beraber yaşamış, birbirini kardeş olarak bilmiş, tanımış ve birbiriyle kaynaşmış halklar olarak Suriye halkının zulüm ve baskı altında inlemesine biz, şu anda göz yumamayız, sırtımızı çeviremeyiz.

Şunu da buradan açık açık söylemek durumundayım. Evet, 9 yıllık süreçte biz Suriye ile çok iyi ilişkiler tesis ettik, aile hukuku oluşturduk. Bizzat devlet ve hükümet Başkanları, Bakanlar düzeyinde çok önemli projelerin altına imza attık. İki ülkenin, iki ülke haklarının refahı için ortak yatırımlar gerçekleştirdik. Suriye halkını ne kadar kardeş bildiysek Suriye yönetimini de biz o kadar kardeş bildik. Ancak 9 yıl boyunca Suriye yönetimine reformlar konusunda, demokrasi konusunda, insan hakları konusunda her türlü eleştirimizi kardeş hane yaptık. Her türlü önerimizi iletmekten de kaçınmadık.

Biz, 9 yıl boyunca bir yandan dünya kamuoyuna Suriye'nin tecrit edilmemesi,

Suriye'nin kazanılması gerektiğini ifade ederken eş zamanlı olarak Suriye'den de reformların sözünü aldık.

Bu 9 yıllık süreçte Türkiye-Suriye dostluğu Türkiye'den daha ziyade Suriye'ye kazandırdı. Suriye halkına kazandırdı. Ne yazık ki Suriye yönetimi reformları yapmakta, verdiği sözleri tutmakta isteksiz ve samimiyetsiz davrandı. Bunun da ötesinde Suriye'den yükselen muhalefet, insanlık dışı yöntemlerle kan akıtılarak bastırılmak istendi.

Eğer ortada bir politika değişikliği varsa bu, Türkiye'nin değil Suriye'nin politika değişikliğidir. Suriye ne Türkiye'ye, ne Arap ligine, ne de dünyaya verdiği sözleri tutmamıştır. Söz vermiş ama gereğini yerine getirmemiştir. Samimi, güvenilir davranmamıştır.

Biz, bölgesel barış ve istikrar adına Suriye'nin bir an önce iç barışa kavuşmasını arzu eden bir ülkeyiz. Bütün çabalarımız, bütün çağrılarımız Suriye'nin ve Suriye halkının huzuru ve refahı içindir. Suriye ne kadar huzurlu olursa Türkiye de o kadar huzurlu olur.

Irak, Lübnan, İran, Ürdün, Filistin, bölgemizdeki tüm ülkeler ne kadar istikrar ve güven içinde olursa bölgenin diğer ülkeleri de o kadar istikrar ve güven içinde olur.

Şunu da altını çizerek ifade ediyorum ki; insanların refahı adına, insanların huzuru adına en önemlisi de insanlık adına biz hakkı savunmaya hukuku savunmaya devam edeceğiz.

Değerli kardeşlerim, Çok değerli işadamları.

Bugün İstanbul'da 90 ülkeden 2200 işadamlıyla bir zirveyi gerçekleştiriyoruz. Bu zirve, Türkiye için olduğu kadar bulunduğunuz ülkeler adına da umut verici bir zirvedir. Zirvenin ardından yaşadığınız ülkelere döndüğünüzde lütfen benim ve aziz milletimizin selamlarını oralardaki halklara iletin.

Türkiye'nin barış, dostluk ve kardeşlik temennilerini oralardaki dost ve kardeşlerimize en güçlü şekilde lütfen ulaştırın. Güçlü ekonomisiyle, aktif dış politikasıyla hakkı ve hukuku savunan, insanlığı yücelten sevgi medeniyetiyle Türkiye'nin her zaman dost, her zaman kardeş kalacağını bulunduğunuz ülkelerde lütfen anlatın. Medeniyetler ittifakı projesiyle dünya medeniyetlerinin bir ittifak içinde olması yönündeki çalışmalarımızı anlatın.

Ben her birinize başarılar diliyorum. İşiniz bereketli olsun, yolunuz açık olsun diyorum. Allah yar ve yardımcınız olsun diyor, sizleri sevgiyle ve saygıyla selamlıyorum.

Değerli konuklarımız, birazdan Sayın Başbakanımızı oturduğu yere davet edeceğiz. Sizleri de geniş bir aile fotoğrafı için ayağa kalkmaya davet ediyoruz lütfen, kısa bir süre için. Teşekkür ederiz.

İnteraktif Oturum

Moderatör

M. Rifat Hisarcıklıoğlu
DEİK/DTİK Başkanı

Sayın Zafer Çağlayan
(Ev sahibi sıfatıyla)
T.C. Ekonomi Bakanı:

Sayın Egemen Bağış
T.C. Avrupa Birliği Bakanı:

Sayın Nihat Ergün
T.C. Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanı:

Sayın Ahmet Davutoğlu
T.C. Dışışleri Bakanı:

Sayın Mehdi Eker
T.C. Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanı:

Sayın Hayati Yazıcı
T.C. Gümrük ve Ticaret Bakanı:

Sayın Cevdet Yılmaz
T.C. Kalkınma Bakanımız

Sayın Mehmet şimşek
T.C. Maliye Bakanı:

İnteraktif Oturum

DEİK
DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLER KURULU
FOREIGN ECONOMIC RELATIONS BOARD

DÜNYA TÜRK İŞ KONSEYİ
WORLD TURKISH BUSINESS COUNCIL

Girişimciler

'Değişen Dünyada Yükselen Türkiye'

Kurultayı

İnteraktif Oturum

M. RİFAT HISARCIKLIOĞLU- Dünya Türk İş Konseyi ve Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu Başkanı

Teşekkür ederim.

Türkiye Cumhuriyeti'nin çok değerli Bakanları, saygıdeğer katılımcılar; Kurultayımızın bu ikinci gününde sekiz Bakanımızın katılımıyla düzenlediğimiz interaktif oturuma hepiniz hoş geldiniz.

Değerli konuklar, bugün sabah Kurultayımızın açılışını da başta Sayın Başbakanımızla beraber gerçekleştirdik. Şimdi, sekiz Bakanımız dünyadan gelmiş Türk girişimcileriyle beraber bir araya gelebilmek için sizlerle beraber olduklar. Neredeyse Bakanlar Kurulu; bakin bu Türkiye'nin, Türkiye Cumhuriyeti Başbakanının, Bakanların size vermiş olduğu değer en somut göstergesi.

Kendilerine de size ve bize vermiş oldukları bu destekten dolayı teşekkür ediyoruz.

Değerli konuklar;

Kurultay öncesinde hepinizin de bildiği gibi, siz değerli katılımcıların bildiği gibi içerik zenginleştirme çalışmasını yaptık. Yurtdışından gelen katılımcılara internet üzerinden bir anket düzenledik. İki yıl önce de bunu düzenlemiştik. Bazı sorularımız aynı, bunun karşılaştırmasını yapacağız. 10 sorumuza 491 arkadaşımız cevap vermiş. Sonra katılımcıların Bakanlara yazmış oldukları yazılı sorular var; kendilerine ilettik. Sonrasında da onun değerlendirmelerini kendilerinden alacağız.

Şimdilik, öncelikle anketlerimize ne cevap verdiniz, Sayın Bakanlarımızla beraber onu göreceğiz.

"Yurtdışında yerleşik Türk girişimcilerinin birbirlerine destek olarak işbirliği olanaklarını ve fırsatları beraber değerlendirme konusunda sinerji yaratabildiğini düşünüyor musunuz?" 2009'da evet diyenler, yüzde 23 iken bu, şimdi yüzde 31'e çıkmış. Hayır diyenler, yüzde 54'ten yüzde 42'ye inmiş, ki iyimserlik noktasında, iyiye gitme noktasında bir adım atıldığı görülüyor.

İkinci sorumuz; "Türkiye'nin yurtdışında yaşayan Türklere yönelik politikasını nasıl değerlendiriyorsunuz?" 2009'da yüzde 6 destek görürken bu, yüzde 20'ye çıkmış, yüzde 26 'haberdar değilim' derken bu

oran, yüzde 9'a inmiş.

Üçüncü sorumuz; "Yaşadığınız ülkedeki lobileri ve lobi faaliyetlerini göz önüne alarak Türk lobisinin yeterince etkin olduğuna inanıyor musunuz?" 'Evet, inanıyorum' diyen 2009'da yüzde 8 iken, şimdi bu oran, yüzde 13'e çıkmış.

Dördüncü sorumuz; "Türkiye'nin yurtdışındaki temsilciliklerinin ihtiyaçlarınıza yanıt verebildiğini düşünüyor musunuz?" Yüzde 16, 2009'da 'evet' derken, bu oran, şimdi yüzde 36'ya çıkmış durumda, değerli dostlarım.

Beşinci soru; "Yaşadığınız ülkedeki Türk lobisinin güçlenmesi için faydalı olacağını inandığınız iki seçeneği işaretleyin." demişiz. A- Türkiye'nin resim düzeyde yurtdışında yapılan ziyaretlerinin ve temaslarının artırılması; yüzde 27. Yurtdışında yaşayan Türklerin aynı platformda buluşturulması; yüzde 35. Yüzde 38'de, yurtdışında yaşayan Türklerin karşılaştığı sorunlarla başa çıkabilmek için ortak eylem planının oluşturulması.

Evet, herkes ortak eylem planında büyük bir çoğunlukla mutabakat sağlamış ki bu, aslında bugünkü Kurultayımızın teması olan diasporayla örtüşüyor.

"Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığının internet sitesini ziyaret ettiniz mi?" yüzde 43, evet. Bu çok önemli bir oran ama bir kez daha ben adresi vermek istiyorum, değerli katılımcılara. Bu, internet adresini kullanmak açısından çok önemli, birbirimizden haberdar olabilmek açısından çok önemli; www.ytb.gov.tr

Yedinci sorumuz; "Aşağıdaki ifadelerden hangisi yurtdışındaki örgütlenmemizi en iyi şekilde tarif ediyor." diyor. Burada yüzde 53, 'Çok fazla dernek var, ama etkin ve koordineli değiliz.' diyor. Zaten hastalığımız da bu biliyorsunuz. Yüzde 35'i, 'Yerel düzeydeki derneklerimizin etkin ama ulusal ve bölgesel olarak zayıf durumdayız.' Yüzde 12'si de diyor ki, 'Dernekler düzeyinde tatmin edici bir kurumsal kapasiteye sahibiz.' diyor. Demek ki yüzde 53'ün dediği "Çok fazla dernek var, ama etkin etkin koordineli değiliz." işte bizimle koordine olmak durumundayız.

Sekizinci sorumuz; "Yurtdışındaki Türklerin daha etkin şekilde koordine olabilmesi için atılacak adımlarda nasıl bir organizasyon

modeli etkili sonuç alır?" diye sormuşuz. Kişinin üye olacağı bir yapı; yüzde 56, derneklerin üye olacağı bir yapı; yüzde 44.

Şimdi, eğri oturalım doğru konuşalım. Dernek bağlantılı katılımcımız çok. Buna rağmen bu sonuç aslında çok düşündürücü. Kurultay öncesinde katılımcılarımızın görüşlerini aldık; "Dernekler daha fazla aktif olmalı, somut projeler geliştirmeli." dediler ve pek çok katılımcımız bu konuda da mutabıktır.

Dokuzuncusu; "Yaşadığınız ülkede son iki yıl içinde Türkiye'nin imajında nasıl bir değişim gözlemliyorsunuz?" "İmajı olumlu şekilde geliyor." diyen, yüzde 88, değerli arkadaşlarım.

Burada biz de tebrik ediyoruz. Sayın Bakanlarım yorulduğunuza, çalıştığınıza, çabaladığınıza demek ki değişmiş.

Buradaki son sorumuz, Türkiye'yle çok örtüşmüyor; siz, değerli katılımcılar. Size sormuşuz; "Türkiye'nin AB üyeliğini destekliyorum, hala da destekliyorum." diyen yüzde 41. Bu oran; Türkiye yüzde 60, iş dünyasında yüzde 85, haberiniz olsun. 'Eskiden destekliyordum ama şimdi çekimserim, karşıyım.' diyen yüzde 33, 'Üyeliğin gerçekleşmesine de, gerçekleşmemesine de önem atfetmiyorum.' diyen yüzde 12, "dün olduğu gibi bugünde desteklemiyorum." diyen arkadaş sayımız yüzde 14.

Efendim, sorularımızı tamamladık. Anketimizi sizlerle paylaştık,

Sayın Bakanlarım. Şimdi, biz, burada üzerimize düşeni yaptık. Sonuçları da Bakanlarımıza bildirdik ve bunu resmen da yayınlayacağız.

Şimdi, "Sayın Bakanlarımıza sizlerin daha önce internet üzerinden yönetmek istediğiniz sorular var mıdır?" diye sormuştuk. Sizler bu soruları bize gönderdiniz. Bu göndermiş olduğunuz soruları biz, Sayın Bakanlarımıza ulaştırdık. Şimdi, yeni bir düzenleme yapıldı. Protokol sıralaması harften başlıyor; A harfinden Z'ye kadar Bakanların protokol sırası yapıldı. Ama ben bir de buraya gelirken, tam buraya otururken Sayın Bakanların İstanbul'da programları var, İstanbul'da da sıkıştırıyorlar. Sayın Başbakanla olan programları var. Eğer kusura bakmazlarsa ben, bu önem sırasına göre, bana ilettikleri önem sırasına göre sırasıyla söz vereceğim. Müsaade eder misiniz bana, bu şekilde söz vermeme?

ZAFER ÇAĞLAYAN- T.C. Ekonomi Bakanı

Ben, ev sahibiyim zaten; en sona beni bırakın.

M. RİFAT HİSARCIKLIOĞLU-TOBB/DEİK-DTK Başkanı

Tamam, biz sizinle beraber yolcu edeceğiz arkadaşlarımızı.

ZAFER ÇAĞLAYAN- T.C. Ekonomi Bakanı

Bir de Başkanım. Şimdi biz, burada sekiz Bakanız. Aslında şu anda dokuz Bakanız. Bir de Sinan Çelebi var orada. Sinan Çelebi, Kuzey Irak Bölgesel Yönetimi Ticaret Sanayi Bakanı. Bizim dostumuz, Rahmetli İhsan Doğramacı'nın da yeğeni, Türkmen kardeşimiz.

M. RİFAT HİSARCIKLIOĞLU- TOBB/DEİK-DTK Başkanı

Doğru, Kuzey Irak'tan da. Sayın Bakanım kalkın da sizi görsünler bir.

Sn. ZAFER ÇAĞLAYAN-T.C. Ekonomi Bakanı

Görsünler. Babayığit Bakan görsünler.

Sinan Çelebi, Kuzey Irak Bölgesel Yönetimi Ticaret Sanayi Bakanı. Bizim dostumuz, Rahmetli İhsan Doğramacı'nın da yeğeni. İyi bir Türkmen kardeşimiz.

M. RİFAT HİSARCIKLIOĞLU- TOBB/DEİK-DTK Başkanı

Efendim, birinci sözü Sayın Nihat Ergün'e vereceğim müsaadenizle. Sayın Başbakanımızla bir toplantıya, ortak bir toplantıya katılacak. Sayın Bakanım, sorular sizde. Biliyorsunuz zaten. Siz ona göre; yansıda da çıkacak. Şimdi, sözü size veriyorum. Buyurun.

NİHAT ERGÜN-T.C. Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanı

Evet, çok teşekkür ediyorum; öncelikle böyle bir Kurultayı düzenlemiş olduğunuz için ve sizlere de böyle bir Kurultaya katılmış olduğunuz için.

İnşallah dünyadaki Türk girişimcilerin bir araya geldiği gibi 2012'den itibaren dünyadaki Türk bilim adamlarının da bir araya geleceği bir büyük organizasyonu gerçekleştirmeye başlayacağız. Ve her yıl dünyadaki Türk bilim adamları da bir araya gelerek buradaki Türk iş adamlarının aktivitelerinin bir başka versiyonunu gerçekleştirmiş olacaklar.

Bana sorulan sorulardan bir tanesi, otomotiv sektörüyle ilgili. "Türkiye milli otomobiline neden elektrikli bir otomobile başlamıyor?" diye soru sorulmuş.

Otomotiv sektöründe Türkiye'nin 50 yıllık bir birikimi var. Çok güçlü bir yan sanayi, çok güçlü bir Ar-Ge potansiyeli, teknolojik birikim ortaya çıktı. Ama 50 yıllık tecrübenin içerisinde zaman zaman bazı denemeler olsa da milli bir marka ve model oluşturma konusunda bir başarı elde edilmedi. Bunun muhtelif nedenleri var, onlara girmiyoruz. Ama bugün gerçekten 50 yıllık birikimden sonra artık hükümetimizin programına da girmiş oldu bu konu. Türkiye önümüzdeki süreçte bir model ve markayı hem iç pazara, hem de dünya pazarlarına sunmak için gereken çalışmaları başlatmış oldu.

Kuşkusuz hem içten yanmalı motorlarda, hem de elektrikli araçlarda bu atılım birlikte

atılabilecektir. Türkiye’de bugün itibariyle sadece otomobil olarak 2010 yılında 510 bin otomobil satışı gerçekleştirilmiştir. 2011 yılında bu rakam 600 bini geçecektir. Ve birkaç yıl sonrada Türkiye’nin sadece otomobildeki iç pazarı 1 milyon rakamını aşacaktır. İç pazardan söz ediyorum.

Ancak bu 1 milyonluk iç pazarın sadece yüzde 30’u Türkiye’de üretilen otomobiller tarafından karşılanabiliyor ki bu otomobiller de dünyadaki değişik markaların Türkiye’de üretimi şeklindedir. Biz bunları da yani Türkiye’de üretilen her aracı da iç pazarda payları yüzde 30’la sınırlı olmasına rağmen Türkiye’de üretilmiş olması açısından önemsiyoruz. Türkiye’de üretilen otomobillerin geri kalan çok büyük bir bölümü ithal edilmektedir.

Ama şunu görüyoruz ki; Türkiye’de pazar, Türkiye’de üretilen otomobiller tarafından tatmin edilemiyor. Yüzde 70 oranında ithalatla karşılanıyor. Toplumun taleplerini karşılayan model ve markalar olarak burada yeterli üretimin gerçekleştirilmediğini görüyoruz. Bu nedenle hem dünyadaki diğer markalara, hem Türkiye’de üretim yapanlara Türkiye’de yeni yatırımlar yapma davetimizi tekrarlıyoruz, hem de artık bu büyüyen pazarda Türkiye’nin kendi marka ve modelini oluşturma konusunda da çok avantajlı bir konumda olduğunu görüyoruz.

Tasarımdan üretim aşamasına kadar her şeyi yapabilecek güçlü bir yan sanayiye sahibiz. Bugün yan sanayideki firmalarımız dünyanın hemen hemen bütün markalarına her türlü otomotiv yan sanayiyle ilgili parçayı üretme imkânına sahiptirler. Yeter ki Türkiye’de yeni bir organizasyon, yeni bir çalışma, yeni bir çabayla bu mesele bir noktaya bağlanabilsin. Bu noktada özel sektörü teşvik ediyoruz. Önlerindeki her türlü engeli kaldırma çalışmamız devam ediyor. İnşallah 2012 yılındaki yeni teşvik sisteminin de ortaya çıkmasıyla bu

konudaki adımlar netleşmiş olacaktır.

Kuşkusuz elektrikli araçlarda da aynı teşvik devam etmektedir. İşte 2010 yılı içerisinde yeni uygulamaya koyduğumuz vergi teşviki ile zaten elektrikli araçların kullanımını teşvike başladık. 1600 CC'ye kadar olan motorlarda Özel Tüketim Vergisi yüzde 37 uygulaması yapılırken, bu elektrikli araçlarda yüzde 3'e indirilmiştir. Yani elektrikli otomobillerin kullanımıyla ilgili çok ciddi bir teşvik adımı atılmıştır. Ancak elektrikli araçlarla ilgili henüz daha son sözler söylenmedi. Daha alınması gereken mesafeler var. Bataryanın yapımı gibi, bataryanın süresi gibi, aracın hızı gibi, aracın bir bataryayla yapacağı kilometre gibi daha alınması gereken mesafeler var. Ar-Ge çalışmaları özellikle elektrikli araçlarda çok daha yoğun bir şekilde devam ediyor. Bunlar Türkiye'de de devam etmektedir.

Dolayısıyla bizim Türkiye'de hem içten yanmalı motorlarda, hem de elektrikli araçlarda birlikte bir marka ve model oluşturma sürecini teşvik ettiğimiz bilinmektedir. Onun için Türkiye'de çıkacak markanın elektrikli araç olması veya içten yanmalı motorlarda bir araç olması bizim açımızdan fark etmiyor. Sektörü iki açıdan da teşvik eden, iki açıdan da destekleyen bir yaklaşım içerisindeyiz.

Bir başka husus, "Türkiye önümüzdeki 10 yıl içerisinde nasıl bir Ar-Ge planlaması yapmaktadır?"

Değerli arkadaşlar, bugünkü konuşmalarda da ifade edildi. Türkiye'nin rekabet avantajı, ucuz iş gücünde, ucuz hammaddede ve ucuz enerjide değildir. Türkiye bunların ülkesi değil. Türkiye buralarda rekabet üstünlüğü arasa yakalayamaz ve bulamaz. Bizden daha ucuza iş gücü çalıştıracak, bizden daha ucuza enerji temin edecek, bizden daha ucuza hammadde temin edecek, bizim rekabet edemeyeceğimiz ülkeler var; bunları biliyorsunuz. Ama bizim rekabet avantajımız daha ileridedir. Bizim Ar-Ge'ye, inovasyona, tasarıma, markalaşmaya önem vermemiz, buralarda rekabet avantajı elde etmemiz lazım. Son yıllarda da buna ciddi manada önem verdik.

2023 vizyonu çerçevesinde Türkiye'de kamu ve özel sektör olarak Gayri Safi Milli Hasılamızın yüzde 3'ü kadar bir payı Ar-

Ge'ye ayırmak istiyoruz. 2017 yılında bunu yüzde 2'ye çıkarmak istiyoruz. Ve bunun çoğunluğunu da özel sektörün yapmasını istiyoruz. Bundan 7-8 yıl evvel Türkiye'de Gayri Safi Milli Hasılanın sadece 1000'de 40'ı kadar bir rakam Ar-Ge için ayrılıyordu ve bunun çok daha büyük bir bölümünü kamu harcamalarıyla karşılıyorduk. Bugün 1000'de 85 oranına çıktı; yani Ar-Ge'ye ayırdığımız payda yüzde bir seviyesine yaklaştık.

Ama dikkatinizi çeken bir şey olmalı. Bundan 9 yıl evvel Türkiye'nin Gayri Safi Yurtiçi Hasılası 230 Milyar Dolar seviyesindeydi. 230 milyar Doların 1000'de 40'ı kadar bir rakamı Ar-Ge'ye ayırıyorduk. Bugün Türkiye'nin milli geliri 740 Milyar Dolar seviyesine geldi ve 740 Milyar Doların 1000'de 85'i kadar bir rakamı Ar-Ge'ye ayırıyoruz.

2023'te Türkiye'nin milli gelir hedefi, 2 Trilyon Dolar'dır. 2 Trilyon Doların yüzde 3'ü kadar bir rakamın Ar-Ge'ye ayrıldığını düşünürsek Türkiye'nin inovasyon kabiliyetinin, Ar-Ge kabiliyetinin, yeni tasarımlar, yeni buluşlar ortaya koyma kabiliyetinin ne boyutlarda olacağını, bu işlerin Türkiye'de ne kadar destekleneceğini bu büyüyen rakamlar açıkça ortaya koyuyor.

Türkiye'de bundan 10 yıl evvel sadece iki tane teknoloji geliştirme bölgesi vardı, bugün 40'tan fazla teknoloji geliştirme bölgesi var. Bugün 107 tane büyük firma Ar-Ge merkezi açtı ve 15 binden fazla Ar-Ge elemanı buralarda çalışıyor.

Üniversite-sanayi işbirliği konusunda çok önemli mesafeler aldı, Türkiye. Özellikle SAN-TEZ Projeleriyle, Tekno-girişim Sermayesi Desteği gibi projelerle çok ciddi hamleler yapıyor. Bugün Türkiye'de her yıl 500 gencimizi, tekno-girişimci 500 gencimizi 100 Bin Lira hibe desteği vererek desteklemeye devam ediyoruz. Ve bu çocuklar teknoparklarda teknolojik araştırmalarına, teknolojik ürün geliştirmelerine ve bu fikirlerini ticarileştirmelerine devam etmektedirler.

Dolayısıyla önümüzdeki 10 yıl boyunca Türkiye Ar-Ge'de, inovasyonda, tasarımda milli gelirinin de büyümesine paralel bir şekilde çok ciddi adımlar atmış olacak.

Kuşkusuz TÜBİTAK'ın da Bakanlığımızla bağlanmış olmasıyla Ar-Ge ve inovasyon

kabiliyetimiz, Bakanlık olarak bu konuya vereceğimiz destekler çok daha nitelikli destekler haline gelmiş bulunuyor.

Üçüncü soru da aslında bunlarla alakalı. "Yeni buluşların, yeni fikirlerin ortaya konulmasında hangi kurumla görüşmem gerekiyor?" diye.

Mesela; bir küçük işletmeyse işletmeniz, KOSGEB'in Ar-Ge ve inovasyon desteklerinden yararlanabilir. TÜBİTAK da yeni dönemde küçük işletmelere, küçük ve orta boy işletmelere vereceği Ar-Ge ve inovasyon desteklerini de artırıyor. TÜBİTAK projelerine katılabiliyorsunuz, oraya proje verebilirsiniz, KOSGEB'e proje verebilirsiniz. Eğer işletmeniz münhasıran bir projeyi hayata geçirmek istiyorsa, üniversite-sanayi işbirliği yapmak istiyorsanız doğrudan doğruya Bakanlığımızın Bilim Teknoloji Genel Müdürlüğüne SAN-TEZ Programı çerçevesinde başvurabilirsiniz. "Nereye başvuracağım?" diye soruyor arkadaşımız, eğer bir girişimciyseniz yüksek lisans öğrencisi, doktora öğrencisi, üniversite son sınıf öğrencisiyseniz veya bunları yeni bitirmiş mezunsanız veya beş yıl içinde bitirmiş genç bir akademisyensiniz, bir iş fikriniz varsa, teknolojik ürün geliştirmek konusunda bir iş fikriniz varsa, projeniz varsa Teknogirişim Sermayesi Desteğine başvurabilirsiniz. Bu da Bakanlığımızın Bilim Teknoloji Genel Müdürlüğüne başvuracağınız bir noktadır. Bu konuda Bakanlığımızın internet sitesinde başvuruların nasıl olduğu ve hangi evraklara ihtiyaç hissedildiği çok net bir şekilde ortaya konulmuştur.

Son olarak da, "Avrupa'da yerleşik Türk KOBİ'leri için bir eylem planı var mı?" diye bir soru var.

Evet, kuşkusuz Türkiye'de 'KOBİ Strateji Belgesi ve Eylem Planı' adı altında bir eylem planını 2011 yılının ikinci yarısında devreye aldık. Bu eylem planı KOBİ'lerle ilgili sürdürülmektedir. Bu eylem

planının bir parçası da Türkiye'deki KOBİ'leri yurtdışındaki KOBİ'lerle eşleştirme programlarıdır. Bu eşleştirme programları çerçevesinde KOBİ'ler desteklenmektedir.

Ayrıca Avrupa'daki KOBİ'lerimizin şunu dikkatle takip etmesinde fayda vardır: Avrupa'da birçok KOBİ, ya mirasçısı bulunmadığı için ya da ortakları arasında problem çıktığı için satışla karşı karşıya kalmaktadır. Bunu, Ekonomi Bakanımız da dünkü açılış konuşmasında sizlerle rakamlarıyla paylaşmıştı. Bu konuda Avrupa'daki KOBİ'lerimiz, özellikle Avrupa'daki diğer KOBİ'leri Türkiye'deki KOBİ'lerle işbirliği içerisinde satın almak konusunda yeni ortaklıklar kurabilirler. Bu ortaklıklarını da bizim buradan yönlendirmemiz, desteklememiz mümkün olacaktır.

Ayrıca Türkiye'deki KOBİ'lerin kendi sektörleriyle ilgili iş gezileri desteklenmektedir. Bu iş gezilerinde Avrupa'daki KOBİ'lerle birlikte hareket ederlerse yeni ortaklıkların ortaya çıkması ve bunların desteklenmesi mümkün olabilecektir.

Bana bu dört soruyu yöneltmişti arkadaşlarım. Bu dört soru çerçevesinde cevaplandırmaya çalıştım. Çok teşekkür ediyorum.

M. RİFAT HISARCILIOĞLU- TOBB/DEİK-DTK Başkanı

Teşekkür ederim, Sayın Bakanım.

Şimdi sözü Dışişleri Bakanımız Sayın Ahmet Davutoğlu'na veriyorum. Buyurun, efendim.

Efendim, süreler hep 10 dakika. Teşekkür ederim.

AHMET DAVUTOĞLU- T.C. Dışişleri Bakanı

Çok teşekkür ederim, Sayın Başkanım.

Her şeyden önce ben gerçekten takdirlerimi, tebriklerimi iletmek istiyorum; gerek Ekonomi Bakanlığımıza ve Sayın Çağlayan'a, gerekse DEİK'e ve Dünya Türk İş Konseyi Başkanımız Sayın Hisarcıklıoğlu'na. Büyük bir birlikteliği burada sağlama imkânı verdiler. Sizlerle bir arada olmak sadece iştişare anlamında

önemli değil, gönüllerimizi, enerjilerimizi birleştirmek ve birlikte büyük ve kutlu bir yolda yürüebilmek açısından da önemli. Çok sık bir şekilde bir araya gelmemiz lazım.

Bana yöneltilen sekiz soru var. Ben bunları üç kategoriye ayırdım ve bu üç kategori içinde cevap vereceğim.

Birincisi; devletimizin yurtdışında vatandaşımıza sağladığı hizmetler ve konsolosluk hizmetleri ve vize. Özellikle de Avrupa Birliği ve vize politikamız konusunda.

İkincisi; bölgesel politikalar, Bulgaristan'la, Özbekistan'la ilişkiler, Gürcistan, Abhazya, Rusya'yla ilişkiler.

Üçüncüsü de, Çin ve küresel güç bağlamında Çin'le olan ilişkiler.

Birincisinden başlamama müsaade ederseniz; aslında birincisini cevaplamak için bir başka soruyu cevaplamak lazım; Bizim devlet felsefemiz nedir? Çünkü bu soruyu cevaplamadan vatandaşlarımıza götürdüğümüz hizmeti doğru bir çerçeveye oturtmak mümkün değil. Eğer bugün Ak Parti iktidarı çerçevesinde bir Türkiye mucizesinden bahsediliyorsa bunun tek bir sırrı var; devlet-millet beraberliği ve bütünlüğü.

Son dokuz yıl içinde tabiri caizse milletin, derin milletin enerjisi ile muktedir ve müşfik devletin gücü birleşti. Bugün dünyanın her yerinde eğer bir Türk mucizesinden bahsediliyorsa aslında sizlerle bizlerin birlikte bir ekip, bir ruh, bir vicdan olarak yürümemizle ilgili tutduğumuz ortak tutumla ilgili bir başarı söz konusu. Başarı hepimizin başarısı.

Burada devletimizin vatandaşlarımıza verdiği hizmetten bahsedecek olursak; ben bu konuda geçen sene Yıllık Büyükelçiler Kongresi'nde konuştuğumda istiklal Harbimizdeki bir şiarı büyükelçilerimize talimat olarak vermiştim; "Bundan sonra hatti diplomasi yok, sathı diplomasi var. Sathı ise bütün dünyadır."

Şimdi, sizleri görünce bunu biraz daha revize edip; bundan sonra bizim milletimiz için hatti teşebbüs yok, sathı teşebbüs vardır. Sathı ise bütün dünyadır.

Girişimcilik, teşebbüs ruhumuz, devletimizin gücü ve milletimizin enerjisiyle birlikte gerçekleşir. Yine bu felsefeyi canlandırmak anlamında bir anekdotu aktarmak ve

sonra da bu sorularınıza doğrudan cevap vermek istiyorum.

Önemli bir Avrupa ülkesinin Dışişleri Bakanı -Afrika'da son iki yıl içinde biliyorsunuz, 22 büyükelçilik açma kararı aldık, 12'sini açtık, geri kalan 10'unu da inşallah önümüzdeki aylarda açacağız. 2012 ortasında 34 büyükelçiliğimiz olacak Afrika'da. İki sene önce 12 taneydi.- dedi ki; "Bu ekonomik krizde biz birçok yerde büyükelçiliklerimizi kapatıyoruz. Herkes bize bunu soruyor, ben de size sorayım. Niye Türkiye böyle bir dönemde Afrika'daki büyükelçiliklerini arttırıyor?" dedi. Dedim ki, "Çok basit bir cevabı var bunun. Sizin iş dünyanız yaşlı bir burjuvaziden oluşuyor; yaşlı, yorgun ve risk almaktan kaçınan bir burjuvazi. Bizim iş dünyamızda ise her an harekete hazır büyük bir girişimci müteşebbis topluluğumuz var. Onlar neredeyse orda büyükelçilik olacak, orada konsolosluk olacak."

Aslında ekonomi politikalarıyla dış politika arasındaki ilişki de burada yatıyor. Devletin makro stratejisiyle sizlerin tek tek şirketlerin mikro ama küresel ölçekli stratejileri arasındaki irtibatı doğru kurarsak biz, 2023 hedeflerine ulaşırız; yani dünyanın ilk 10 ekonomisi arasına gireriz. Devlet, eğer Afrika'ya açılım yapıyorsa, Latin Amerika'ya açılım yapıyorsa, iş adamlarımızı teşvik ediyorsa oraya konsolosluk hizmetleri gidecek. Her türlü devlet hizmeti oralara ulaşacak.

Bu çerçevede sorularınıza cevaben, özellikle konsolosluk hizmetlerinde son birkaç yıl içinde bir devrim yaşandı. Mutlaka siz de takip ediyorsunuz. 'Konsolosluk.net' diye bir veri tabanı oluşturduk. Bu veri tabanında İçişleri Bakanlığımızdaki bütün o kimlik paylaşım sitesinin bütün veri tabanları bütün konsolosluklarımızda mevcut. Şimdi Adalet Bakanlığımız ve Milli Savunma Bakanlığımızda da aynı ortak veri tabanını oluşturacağız. Dolayısıyla herhangi bir askerlik işlemi, herhangi bir adli işlem, herhangi bir kimlikle İçişleri Bakanlığıyla ilgili işlem için artık bundan sonra Ankara'ya sorma, cevap bekleme diye bir şey söz konusu değil.

İkincisi; e-konsolosluk hizmetini devreye soktuk. Önce Chicago Başkonsolosluğunda denedik, sonra bütün Türkiye sathına yaydık. Bütün dünyada e-konsoloslukla doğrudan başkonsolosluklara gitmeden form doldurabiliyorsunuz, her türlü müracaatları yapabiliyorsunuz.

Üçüncüsü; Konsolosluk Çağrı Merkezi kurduk. Eskiden yine bazı merkezlerimizde vardı yurtdışında, şimdi Ankara'da 7 gün 24 saat sürekli başında memurlarımızın olduğu Konsolosluk Çağrı Merkezleri var. Mesela; geçen bir olay aktardılar. Gerçekten çok mutlu oldum. New York'ta yolunu kaybeden bir vatandaşımız bu Konsolosluk Çağrı Merkezi'ni New York'ta zannedip arıyor. Ankara'daki arkadaşımız da ona yolunu nasıl bulacağını Ankara'dan tarif ediyor. Gecenin bir saati, zaman farkını da düşünürseniz, Amerika'yla bizim aramızda. Artık vatandaşımızın hizmet için bize gelmesine ihtiyaç olmaksızın biz vatandaşımızın ayağında bu sorunları çözeceğiz.

Bu yaklaşımın belki de en pratik karşılığı vize politikalarıdır. Son yıllarda deklare ettik. Hiçbir ülkeye vize istemiyoruz. Neden bunu deklare ettik? Bunun tabii vatandaşlarımıza bir hizmet anlamı var, insanımıza güven anlamı var. Size güveniyoruz, sizin her hareketiniz, her sosyal mobiliteniz, ekonomik mobiliteniz Türkiye'nin gücüdür.

Ama bir başka anlamı var. Türkiye'nin makroekonomik stratejisi

bağlamında Sayın Başbakanımız vurguladılar, değerli arkadaşlarımız vurguladılar, hep söylüyoruz; 2023'te ilk 10'a girmemiz lazım dünyada. Peki, diğer 9 ülke hangileri? Şimdi bir kere de soğukkanlı düşünelim. Bu 9 ülkenin hepsi kıta ölçekli ülkeler, bizim gibi optimum ölçekli ülkeler değil. Amerika Birleşik Devletleri, başlı başına bir kıta. Rusya, başlı başına bir kıta. Çin, dünyanın dörtte biri. Hindistan, dünyanın beşte biri bir kıta. Brezilya, Türkiye'nin on misli büyüklüğünde bir kıta. Yani kıta derken ölçeğin büyüklüğü anlamında. Kanada. Şimdi, bakın kaçta geldik. Almanya, Fransa, İngiltere ise Avrupa Birliği Kitasını kullanıyor. Bizimle eşit şartlarda, hani aynı ölçeğe yakın bir Japonya var, bir biz varız.

Peki, o zaman ne yapacağız? Yapacağımız şey çok basit. Siyasi sınırlarımız aynı kalacak ama ekonomik sınırlarımızı değiştireceğiz ve ekonomide sınır tanımayacağız.

Yine çok güzel vurgulanmıştı sinevizyonda. İtalya, Fransa, Almanya hattını çizin, Çin'e kadar olan bölgede bütün Afro-Avrasya'nın en büyük sanayi üretimi bizde, en serbest ekonomik kuralları işleyen sağlıklı ekonomisi bizde. O zaman yapmamız gereken ne? Biz enerji çıkarıp, doğalgaz satmadığımızı göre, tek kaynağımız insan olduğuna göre, insanımızı hareketlendireceğiz. İnsanımızın önündeki her türlü duvarı yıkacağız.

Bugün her ülkeyle vizeleri kaldırıyoruz. Dün Kolombiya Cumhurbaşkanı geldi. Onlarla da vizeyi kaldırdık. Her gelenle ilk şeyimiz bu. Başta bir takım şeyler söylendi bize; işte kaçak göç olur vesaire. Bizim bu politikadan elde ettiğimiz kazanç o riskleri telafi elde edecek ölçüdedir. Bir de biz insanımıza güveniyoruz. Vatandaşlarımıza güveniyoruz.

Nerede olursak olalım sıkıntılar oluyor, -tabii vatandaşımız çok hareket edince- kimisi kaçırılıyor Afganistan'da, kimisinin gemisine el konuluyor Venezuela'da, kimi işçilerimiz -geçen gün yine Çeçenistan'da öyle bir olay oldu- rehin alınıyor; her yerden sıkıntı geliyor. E, biz, bunun için varız zaten. Sıkıntı olmayacak diye bu büyük vizyondan kaçarsak devlet görevini; müşfik olma, kudretli olma görevini yerine getiremiyor demektir. Vizeleri kaldıracağız.

Gelelim, Avrupa Birliği konusuna. Daha önce bize hep Avrupa Birliği "Vizeleri kolaylaştıralım" dedi; yani ufak tefek makyaj düzeltmeler yapalım. Ve maalesef Gümrük Birliği'nden bu yana da biz, bunlarla yetinmeye çalıştık. Bazen de Türkiye içindeki yetkililer 90'lı-80'li yıllarda Avrupa Birliği'nin neredeyse vize koymasını istedi; bizden oraya giden bazı şeyleri denetleyebilmek için.

2009 yılında -Avrupa Birliği Bakanımız o zaman daha heyetteydi.- Troyka Toplantısında o zaman dönemin dönem başkanı 2009 yılında İsveç Dışişleri Bakanı Carl Bildt'e Türkiye adına net olarak şu teklifte bulduk: "Biz, vize kolaylaştırma istemiyoruz sadece. Vize kolaylaştırmayı zaten yapmak zorundasınız. Çünkü bizim iş adamımıza sizin de ihtiyacınız var. Biz, vize muafiyeti istiyoruz. Tam ve gerçek anlamda vize muafiyeti. Bütünüyle vizelerin kalkmasını istiyoruz ve bunu hak ettiğimizi de düşünüyoruz. Vize kolaylaştırmaları tabii yapacağız. Ne istiyorsunuz bizden?" dedik. Üç şart söylediler; biyometrik pasaport, entegre sınır yönetimi ve Geri Kabul Anlaşması. Tamam; bütün kurumlarımızla çalıştık, altı ay içinde biyometrik pasaporta geçtik, entegre sınır yönetimiyle ilgili çok ciddi adımlar attık, Geri Kabul Anlaşmasını da, 20 yıldır bekleyen Geri Kabul Anlaşmasını da imza aşamasına getirdik. Her şey bitti. Dedik ki; "Şimdi, bize bir komiser tayin edin ve vize muafiyet görüşmeleri yapalım." Bu sene Avrupa Birliği İçişleri Komisyonu'yla yapılan toplantıda bazı ülkelerin direnişiyile bir şey yapmadılar ve bir kişiye bu yetkiyi vermediler ve müzakereyi başlatmadılar. Dedikleri şu oldu; "Siz Geri Kabul Anlaşmasına imza atın, sonra bakarız. Önce vize kolaylaştırma, sonra vize muafiyeti düşünüyoruz."

Dün, Fransız Dışişleri Bakanı Sn. Alain Juppe ile de bunu konuştuk. Aynı şeyi söyledi. Ona da verdiğimiz cevap şu oldu, dün de aynı şeyi söyledim, o zaman Malmström Cecilia bu konuyla ilgili komiseri, Malmström Cecilia'ya da aynı şeyi söyledik. "Biz Avrupa Birliği'ni biliyoruz. Avrupa Birliği'nin kurallarıyla oynuyoruz. İmzaya imza, söze söz, eyleme eylem." dedim.

2004'te Annan, görüş müzakerelerini yürütürken bir sürü sözler verildi. Dün Fransız Dışişleri Bakanı bunu deyinca dedim, "Hepsi unutuldu sözlerin. Sayın Jacques Chirac

Avrupa Birliği ile ilgili söz verdi.Sayın Nicolas Sarkozy değiştirdi. Biz, bu sefer vize muafiyetini almadan hiçbir şekilde Geri Kabul Anlaşmasını imzalamayız.”

Dedi ki; “Sizde de değişiklik olabilir.” Doğru, bizde değişiklikler oluyor. Ama Türkiye Cumhuriyeti Devleti rejimi değiştirdi, verdiği sözde durdu Osmanlı borçlarını 1954 yılına kadar ödedi. Devletin sürekliliği bu.

Şimdi bu konudaki tutumumuz şudur; çok açık söylüyorum, bu konudaki tutumumuz şu: Geri Kabul Anlaşması Avrupa için önemli, biz bunu biliyoruz. Geri Kabul Anlaşması imzaya hazır, bugün imzalayabiliriz. Ne zaman bize bir vize muafiyetini ilkeleri olarak kabul ettiklerini beyan edip, daha Avrupa Birliği müzakerelerine başlamamış olan Sırbistan’a, Makedonya’ya, Karadağ’a verdiği şeyleri, aynı şartlarda bize verip bizimle müzakereyi başlatırlarsa, onu paraf edebiliriz. Sonra vize muafiyet anlaşmasını bitiririz onlarla, biz de Geri Kabul Anlaşmasını imzalarız karşılıklı. Onlar uygulamaya başlar, biz de uygulamaya başlarız.

Çünkü Gümrük Birliği’nde aslında 1995 yılında bizim serbest dolaşım almamız lazımdı, o zaman alınmadı. Şimdi, inşallah. Tabii karşı tekliflerle geliyorlar; yine Avrupa Birliği Bakanımızla değerlendiriyoruz. Vize kolaylaştırma için her türlü görüşmeyi yapıyoruz, yapacağız da. Ama Geri Kabul Anlaşmasını imza karşılığı bir şey yapmayız. Onun karşılığı vize muafiyetidir; kesin garantilerle vize muafiyetinin sağlanmasıdır. Bu konuda da ümitliyiz; çünkü haklıyız. Sırbistan’a, ki onlarda bizim dost ülkeler, hiçbirine “niye verdiniz?” demiyoruz. Onlara da versinler ama bizden de, artık Avrupa’nın her yerine Türk iş adamları gidecekler ve bunu sağlayacağız.

Aslında bu Avrupa’ya da fayda getirir. Vize olmaması durumunda Yunan ekonomisine en büyük katkı Türk ekonomisinden gelir. Bu konudaki kararlılığımız; diğer alanlarda da, vize konusunda, nerede bir sıkıntınız varsa lütfen bu konsolosluk hizmetleri konusunda doğrudan başvurabilirsiniz. Doğrudan beni de arayabilirsiniz. Bizim en büyük gücümüz, sizlersiniz; girişimci özelliğiniz. Vize konusunda da “şu ülkeyle vize problemimiz var” diye bir sıkıntı varsa, iş kurma anlamında onları da karşılamaya hazırız.

İkinci kategori, bölge politikaları. Sıfır sorun konusu sorulmuş. Komşu ülkelerle ilişkiler bağlamında Bulgaristan sorulmuş, Özbekistan.

Şimdi, komşularla sıfır sorun ilkesini hayata geçirdiğimizde biz bir tek şeyi yapmak istedik; bütün komşularla sorunları çözüp tam entegrasyon sağlamak, biraz önce söylediğim gibi. Hepsiyi vizeleri kaldırdık, kaldırıyoruz; Avrupa Birliği’yle özel durumlar dışında. Hepsiyi Yüksek Düzeyli Stratejik İş Konseyi kuruyoruz.

Bugün de Suriye’deki göreceli durum dışında, ki bu tamamen Sayın Başbakanımızın vurguladığı gibi Suriye’de yönetimin bizim tavsiyelerimizi dinlemeyip halkına zulmetmesi dolayısıyla ortaya çıkan durum dışında bütün komşularımızla ilişkilerimizde gayet mükemmeldir.

Bulgaristan’la da -özellikle sorulduğu için söylüyorum- tarihten gelen beraberliğimiz var. Orada çok sayıda soydaşımız var. Onların da Bulgaristan siyasi hayatına katılmasına önem veriyoruz. Müftülük sorunu çözüldü. Ekonomik anlamda haklarını da koruyarak en iyi

şekilde ilişkileri geliştireceğiz. Önümüzdeki ay içinde de, bir, iki ay içinde de Bulgaristan'la Yüksek Düzeyli Stratejik İşbirliği Konseyi toplanacak. Sayın Başbakanın; iki Başbakanın eş başkanlığında yeni ve güçlü bir ilişki kuracağız.

Burada bir tabire daha açıklık getirmek istiyorum; özellikle soydaş şeyi açıldığı için, diaspora tabiriyle ilgili de olarak. Biz, bu diaspora tabirini de değiştiriyoruz. Daha güzel Türkçe de bir şey buluruz ama içini öncelikle değiştiriyoruz. Sadece yurtdışında yaşayan vatandaşlarımız değil, bizimle geçmişte, tarihte bir beraberliği olan bütün akraba topluluklarını da kendi diasporamız olarak görüyoruz. Yani iç halka, yurtdışındaki vatandaşlarımız. Onun hemen dışındaki halka, Arnavutlar, Boşnaklar, Balkanlar'da Gürcüler, Çerkezler, Kafkasya; bütün o toplulukları, Amerika'da, Avrupa'da Azeriler tabii bütün Türki Cumhuriyetler de bir ikinci halka. Üçüncü halka da, bir şekilde Türkiye'den göç etmiş, sonra vatandaşlığı kaybetmiş herkes. Mesela, Latin Amerika'daki El Turco'lar; onlarla da ben her gittiğimde Latin Amerika'ya toplanıyorum, Sayın Başbakanımız gittiğinde özellikle Brezilya'da bir araya getirmeye çalıştık. Çünkü onlar da bu toprağın suyunu içmiş ataları itibarıyla ve belli bir aidiyet hissediyorlar. Bütün onları inşallah bir potada yeni Yurtdışı Türkler Başkanlığımız ile birlikte daha da geliştireceğiz.

Özbekistan'la ilgili özel bir soru vardı. Evet, sıkıntılarımız var Özbekistan'la. Bunu kabul etmemiz lazım. Türk Dünyası Konseyi'ni kurduk, Türkiye-Kazakistan-Kırgızistan-Azerbaycan. Buna Türkmenistan da bazen misafir olarak katılıyor. Bir tek Özbekistan şu ana kadar katılmadı. Maalesef Özbekistan içinde yaşanan sıkıntılar var. Bizimle Özbekistan arasında sıkıntılar var. Ama biz Özbek halkını ve Özbekistan'ı ezeli ve ebedi bir dost ve kardeş ülke olarak ve halk olarak görüyoruz. İnşallah, bu sıkıntıları aşacağız. İş adamlarımızın oradaki karşılaştıkları zorlukları da tek tek biliyoruz. Ama bu Türkiye'den kaynaklanan bir sıkıntı değil; bunu ilgilenen arkadaşlar da bilir, maalesef Özbekistan'da yaşanan bazı gelişmelerle ilgili sıkıntılar.

Gürcistan, Abhazya, Rusya, Türkiye arasında dörtlü bir ekonomik proje var. Bu, son derece güzel bir proje. Aslında biz,

Kafkasya İşbirliği Platformu da teklif etmiştik, biliyorsunuz. Gürcistan'la ilişkilerimiz ise; şimdi pasaport da kullanmıyoruz, sadece kimliklerle Gürcistan'a gidip, geliş artık mümkün olabiliyor. Dolayısıyla Gürcistan'la ilişkilerimiz bu anlamda en üst düzeyde. Abhazya'yla ilişkilerimizi de geliştirmeye çalışıyoruz. İnşallah Kafkasya'da bir ortak anlayış söz konusu olduğunda, o zemini geliştirdiğimizde DEİK'in böyle bir alt kurulunun olması barışa da büyük bir hizmet eder. Böyle bir proje gelirse biz bunu destekleriz.

Son olarak; Çin bağlamında yeni yükselen güçler ve bu çerçevede yapılan çalışmalar. Evet, Çin bizim için önemli bir ticari partner, dünyanın da yükselen bir gücüdür. Çin'le ilişkilerimizi en üst düzeye getiriyoruz. Çin Başbakanı geçen sene buradaydı. Sayın Cumhurbaşkanımız gitti, ben gittim. Zaten Ekonomi Bakanımız bütün dünyayı dolaştığı gibi Çin'i de epey harmanladı. Çin'e özel bir politikayla yaklaşıyoruz. Sayın Başbakanımızın da ziyaretleri olacak. Ve bu politikada, Asya'da, doğusunda ve batısında yükselen iki gücün eşit, ortak bir sinerji çıkarma çalışması olacak.

Bizim ekonomik kalkınmamızdaki bir ilke, yani demokrasi, millet egemenliği bağlamında bizim Çin'den farkımız ve Avrupa Birliği'nden veya diğer ülkelerden farkımız şu: Hedefimiz; Avrupa Birliği standartlarında demokrasi, Çin standartlarında üretim. İkisini bir arada gerçekleştireceğiz.

Çin standartlarında üretim yaparken insan hakları, demokrasi, sendikal haklar ve diğer haklar bağlamında Avrupa Birliği standartlarını taşıyacağız. Avrupa Birliği standartlarında reformlar gerçekleştirirken de Çin standartlarında bir üretimi gerçekleştireceğiz.

Şunu son olarak ifade etmek istiyorum, tekrar: Sizler, bizim en büyük gücümüzsünüz. Bizlerin yürüttüğü vazife temelde sizlerin karşılaştığı problemleri çözmek üzerinedir.

Yine Bakanlığımıza ilk göreve başladığımızda verdiğimiz bir talimat vardı; Burada mazeret olmayacak. 24 saat yetmiyorsa 25. Saati bulacağız, 7 gün yetmiyorsa 8. Günü bulacağız. Çünkü biz, vaktin de bereketlendiğine inanan bir insan topluluğuyuz.

Eğer hedef adalet ise ve millete hizmet ise vakit de bereketlenir. Biz, her zaman sizin bu anlamda hizmetinizde olacağız. Çünkü sizin ürettiğiniz her değerın dış politikamıza büyük katkı yaptığına inanıyoruz.

Allah yolunuzu açık eylesin. Her zaman bu yolda birlikte yürüyelim. Teşekkür ederim.

M. RİFAT HİSARCIKLIOĞLU- TOBB/DEİK-DTK Başkanı

Teşekkür ederim, Sayın Bakanım. Şimdi, Avrupa Birliği'nden sorumlu Sayın Bakanımıza söz vereceğim.

Sayın Bakanım, Avrupa'dan gelenler de az, yurtdışından gelenler Avrupa Birliği'ne destek noktasında Türkiye'ye göre daha az oranda. Şimdi, sözü size veriyorum. Daha önceden sorular size yansıdı.

Buyurun efendim.

EGEMEN BAĞIŞ- T.C. Avrupa Birliği Bakanı

Çok teşekkür ediyorum. Ben, öncelikle bir İstanbul milletvekili olarak herkese, İstanbul'umuza, Türkiye'mize, anavatanımıza hoş geldiniz diyerek sözlerime başlamak istiyorum.

Özel sohbetlerimizde emmi demekten büyük onur duyduğum çok değerli Ekonomi Bakanımız Sayın Zafer Çağlayan'a ve Rifat Hisarcıklıoğlu Bey'e de böyle önemli bir toplantıyı yedi yıldır peş peşe büyük bir başarıyla gerçekleştirdikleri için şükranlarımızı sunuyorum.

Şükranlarımızı diyorum, çünkü ben, bu salonda dünyanın dört bir yanından gelmiş kardeşlerimin hissiyatını en iyi anlayanlardan bir tanesiyim. 17 yıl boyunca onlardan biriydim. 17 yıl boyunca ben de gurbetçiydim, 17 yıl boyunca ben de yurtdışındaki Türk derneklerinde ter döktüm, onlar gibi birlikte çalıştım, çabaladım.

Ve şundan çok eminim; -yaşadığım için biliyorum- yurtdışında yaşayan her bir kardeşimizin Türkiye sevgisi en az yurtiçinde yaşayan kardeşlerimizinki kadar güçlüdür. Onların vatana bağlılıkları, Türkiye'nin mutlulukları, Türkiye üzüntüleri, hassasiyetleri onlar için de o kadar önemlidir.

Ve yurtdışındaki kardeşlerimizin de bugünkü sinevizyona yansıyan 'Değişen dünyada yükselen yıldız Türkiye' kavramından ne kadar gururlandıklarını tahmin edebiliyorum.

Gerçekten eskiden yurtdışına gittiğimiz zaman oradaki gümrük yetkilisine pasaportumuzu uzatırken hepimiz çekinirdik. Şimdi, hepimiz göğsümüzü kabarta kabarta, gururla Türkiye Cumhuriyeti pasaportunu önlerine koyabiliyoruz. İşte bu Türkiye'nin yükselen gücünün her bir bireye, her bir vatandaşa yansımadır.

Ama şunu da özellikle vurgulamak istiyorum: Arkadaşlar, süreç bize bir şeyi öğretti. Yaklaşık 10 yıldır siyaset yapıyoruz ve farklı aşamalarını hep beraber gördük. Eminim diğer Bakanlarımız da buna şahit olmuşlardır. Konularınızda haklı olmak yetmiyor. Güçlü olmanız gerekiyor. Biz, bundan 9 yıl evvel farklı kapasitelerde o zaman Ankara Sanayi Odası Başkanı olarak Zafer Emmim

yahut ta Başbakanımızın Başdanışmanı olarak Ahmet Hocam, vize konusunu açtığımız zaman bize yaklaşımı farklıydı. Çünkü Türkiye'nin kişi başına düşen geliri o zamanlar 3 Bin Dolardı. İnanın bugün biraz evvel Ahmet Hocanın anlattığı gibi Fransa'nın Dışişleri Bakanına bu konu açıldığı zaman verdiğimiz tepki de farklı, aldığımız cevap da farklı; çünkü Türkiye'nin kişi başına düşen geliri bugün 11 Bin Doları zorluyor.

Demek ki, 2023 hedefimize ulaştığımız zaman; yani 25 Bin Doları yakaladığımız zaman, biz istemeden onlar zaten bunları kaldıracaklar. Onun için günümüzde haklı olmak yetmiyor, güçlü olmak lazım.

Arkadaşlar, güçlü olmak için de 17 yıl içinde yaşamış, o gurbetçilik hissini tatmış bir kardeşiniz olarak üç tane tavsiyemi sizlerle paylaşmak istiyorum.

Bir tanesi; birbirimizi olduğumuz gibi kabul edip sevmek zorundayız. Nasıl biz bu ülkede Alevi'siyle, Sünni'siyle, Türk'üyle, Kürt'üyle, Çerkez'iyile, Laz'ıyla, Boşnak'ıyla, Zaza'sıyla, Fenerbahçelisiyle, Galatasaraylısıyla, Beşiktaşlısıyla, sağcısıyla, solcusuyla, birbirimizi değiştiremeyeceğimizi kabul edip kardeşçe milli birlik ve beraberlik ülküsünü altında güçlenme hedefine kilitlendiğimizde birçok şeyi başardıysak, Allah'ın izniyle birçok şeyi de başaracaksak sizlerin de yurtdışında birbirinizle dayanışma içerisinde olmanız lazım. Birbirinizi kabul edip, değiştirmeye çalışmadan, olduğu gibi kabul edip ortak paydalarda birlikte ter dökmemiz lazım. Çiklet bile alırken birbirinizi tercih etmeniz lazım. Birbirinizin yardımına koşmanız lazım. Bizim sizlerden en büyük beklentimiz bu.

İkincisi, arkadaşlar, eğitime önem vermek zorundayız. Çocuklarımızı mümkün olan en iyi okullarda okutup içinde yaşadığımız ülkelerin kilit makamlarına getirmek zorundayız.

Başbakanımız, burada konuşmasında hepimize çok önemli bir uyarıda bulundu. Benim görev alanım olan Avrupa'yla ilgili söyledi ama dünyanın her yeri için geçerlidir. Dünya siyasetinde daha fazla kardeşlerimizin aktif görevlerde olması gerekir. Bugün maalesef terör örgütü sempatiyanlarının bile Avrupa Birliği ülkelerinde bazı parlamenterleri entegre ettiklerine şahit oluyoruz. Bizim

bu kadar güçlü bir toplumumuz varken kendi içimizden yetişmiş kardeşlerimizin, Ahmetlerin, Mehmetlerin, Hasanların artık Avrupa Parlamentosunda sayılarını arttırmamız lazım. Almanya'da, Avusturya'da, Fransa'da, Avrupa'nın farklı yerlerinde, Amerika'da, Kanada'da artık bizim kardeşlerimizin oralarda olması lazım. Hamdolsun görmeye başladık.

Türkiye'nin Avrupa Birliği süreciyle aslında yurtdışına göç süreci birbirine çok paraleldir. Rahmetli Menderes 1959 yılında o zamanki adıyla Avrupa Ekonomik Topluluğu'na ilk başvuruyu yaptığında Türkiye'nin kişi başına düşen geliri 400 Dolardı, toplam 14 tane üniversitemiz vardı ki, bugün 200'ün üzerine çıkıyoruz, hamdolsun. İnsanlarımızı göçmen olarak, misafir işçi olarak dünyaya göndermekten başka bir umudumuz ve belki fonları içinde Avrupa Ekonomik Topluluğu'na başvurmadan başka çaremiz olmayabilirdi, ama bugün Türkiye'nin alternatifleri çok fazla. O zaman misafir işçi olarak giden insanların çocukları bugün Avrupa'nın en iyi yönetmenleri, en iyi siyasileri, en iyi doktorları, en iyi hukukçuları, mimarları, akademisyenleri. İşte bir yandan Türkiye kendi kabulalarını kırarken aslında sizler de muazzam bir başarı hikâyesi yazıyorsunuz. Bunu AB sürecimizle mutlaka birleştirmemiz lazım.

Üçüncü tavsiyem de; örgütlenmek durumundayız, arkadaşlar. Evet, belki çok fazla derneğimiz var, belki biraz fazla bölünüyoruz ama eğer bu derneklerimizin her birinin yurtdışındaki konsolosluklarımızla, büyükelçiliklerimizle bir iletişimini sağlayabilirsek, dernek yönetimlerinin de bütün kardeşlerimizle, soydaşlarımızla iletişimini sağlayabilirsek Ahmet Hoca, ben, Zafer Çağlayan Bey, Rifat Hisarcıklıoğlu Bey, Hayati Yazıcı Bey herhangi bir mesajı sizlere ulaştırmak istediğimizde o ülkenin büyükelçiliğine ulaştırdığımızda şunu bilebilirsek ki; iki saat içinde bütün soydaşlarımız, kardeşlerimiz o mesajı algılamış olacaklar; o zaman Türkiye çok farklı bir güce kavuşur. Sizin örgütlü olmanız çok çok önemli arkadaşlar.

Her konuda hem fikir olmayabilirsiniz, bu çok doğaldır. Ama ortak paydalarımız, bizi birleştiren özellikler ayırıştırıcılardan çok daha fazladır. O konularda sizlerden hassasiyet bekliyoruz.

Sayın başkanım, bana gelen sorular, yine Ahmet Davutoğlu Hocanın büyük ölçüde cevaplandığı vize konusu ağırlıklıydı.

Vize konusunda da biraz evvel söylediğim gibi ağırlıklı olmaktan çok güçlü olmamız gerekir. Bakın, geçenlerde Avrupa Birliği'nin İçişlerinden Sorumlu Komisyon üyesi Cecilia Malmström'le Strazburg'da birlikte Avrupa parlamenterlerinin önüne çıktık, basın önünde kendileri bize bir takım yeni tekliflerde bulundular. Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının vize alma sürecinde yaşadıkları zorlukları ortadan kaldırmak için artık kısa süreli ve tek girişli vizeler yerine uzun süreli, çok giriş çıkışlı vizeler vermek istediklerini söylediler. Vize verilen merkezlerin sayısını arttırmak için Türkiye'nin farklı yerlerinde; belki bir Akdeniz Bölgesi'nde, bir Karadeniz Bölgesi'nde Schengen Ofisi kurup vatandaşlarımızın vize için seyahatinin minimize etmek istediklerini söylediler. Vize ücretlerini düşüreceklerini bizimle paylaştılar. Öğrencilerimizin, iş adamlarımızın vize almasında yaşadıkları sıkıntıları ortadan kaldıracak bir takım önlemler ortaya koyacaklarını, bütün AB üyesi ülkelerin vize başvurularında aynı ve eşit formlarla aynı belgeleri talep etmesini sağlayacaklarını söylediler ki bunun kararını alıp uygulamaya da koydular.

Biz de kendilerine şunu söyledik: "Buyurun, sizi tutan yok. Ama karşılığında bizden bir taahhüt beklemeyin." Çünkü Ahmet Davutoğlu Hocanın da biraz evvel anlattığı gibi Geri Kabul Anlaşması'nın şartı vizelerin kalkmasıdır. Eğer siz, bugün 193 milyon nüfusu olan Brezilya'nın vatandaşlarına vize uygulamıyorsanız kimse tutup da "Türkiye çok büyük" filan demesin.

Bakın, 74 milyon Türk bugün Avrupa Birliği için bir umut kapısıdır. Eskiden "Ya biz vizeleri kaldırırsak bunlar yastığı, döşeği alır gelir şimdi; Avrupa'da bizim işimizi elimizden alır." korkusu vardı.

Geçenlerde üniversite öğrencilerine bir anket yaptırıldım, "Mezun olduğunuzda Avrupa'da çalışmak ister misiniz?" diye. 10 yıl evvel bu soruyu sorsak yüzde 70 "evet" derdi. Bugün yüzde 70 "hayır" diyor, arkadaşlar. Çünkü bizim gençliğimiz artık fırsatların da, umutların da bu topraklarda olduğunu çok net görüyor.

Alman Devleti'nin istatistik rakamıdır. 2010 yılında Türkiye'den Almanya'ya göç eden insan sayısı 27 bin iken, Almanya'dan Türkiye'ye göç eden insan sayısı 35 bin. Artık geriye dönüş başladı. Bunların bir kısmı bizim kardeşlerimiz, bir kısmı da Türkiye'nin çok daha keyifli bir ülke olduğunu gören Alman'lar, burada yaşamayı tercih edenler.

Tabii Avrupa Birliği sürecinde en çok yaşadığımız sorun; önyargı. Hala bizi o 59'un Türkiye'siyle karıştırıyorlar. Bugün Türkiye'nin geldiği potansiyelin farkında değiller. Bakın, 2010 yılında Avrupa ortalaması yüzde 1,5 büyürken Türkiye yüzde 8,9 büyüdü. Bu yılın ilk altı ayında Türkiye yüzde 10,2 büyüdü. Bu büyümenin arkasındaki itici güç de, küresel sermayenin ülkemize girişi.

Zafer Çağlayan Bey konuşmasında söyledi; ülkemizdeki yabancı yatırımın yüzde 80'i AB üyesi ülkelere gelmiş. Bu yılın ilk altı ayında gelen küresel sermayenin yüzde 92'si AB üyesi ülkelere gelmiş. Geçenlerde bir toplantı yaptık. Avrupa Birliği'nin Ticaretten Sorumlu Komisyon üyesi bize bunu söylediğinde Zafer Çağlayan Bey "Ne yani; Türkiye'ye gelmeyecekti de Suriye'ye mi gidecekti, İran'a mı gidecekti, Irak'a mı gidecekti? Tabii ki Türkiye'ye gelecek." dedi.

Aslında bu neyi gösteriyor arkadaşlar, biliyor musunuz? Avrupa'daki iş dünyası, Avrupa'daki ekonomik çevreler siyasi karar mekanizmalarının çok önünde gidiyor. Çünkü onlarla iletişiminiz çok iyi, siz onlarla iş yapıyorsunuz. Siz onlara Türkiye'yi anlatıyorsunuz, Türkiye'nin potansiyelini gösteriyorsunuz. Şu anda Türkiye'de en çok yatırım yapan Avrupalı ülkeler de Türkiye'nin AB sürecinde bize en çok arıza çıkarmaya çalışan ülkelerdir. Bu da, şunu gösteriyor: Rakamlar yalan söylemez. Eninde sonunda o ülkenin siyasileri de iş dünyasının geldiği noktaya gelecektir.

İş dünyasının gücünü biz her zaman önemsedik. 3 Kasım 2002'de partimiz iktidara geldi, bir hafta sonra Rifat Başkanla birlikte iş dünyamızı hep beraber aldık, Sayın Başbakanımızla yollara döküldük. Evliya Çelebi gibi o gün bugün yollardayız. Hep beraber iş dünyamızla iktidarımız el ele vermiştir ve hamdolsun çok önemli başarıları elde etmiştir.

Onun için bu vize konusunda da AB sürecindeki engellerin hepsinin suni olduğuna ben inanıyorum. Yapmamız gereken güçlü olmak arkadaşlar. Sizler güçlendikçe bizler güçleneceğiz, bizler güçlendikçe sizler de güçleneceksiniz. Birbirimizi her zaman besleyeceğiz, birbirimize sahip çıkacağız.

Benim sizlerden bir talebim daha var, sözlerime son vermeden evvel. Arkadaşlar, şu an Türkiye'nin önündeki en büyük mesele, Türkiye'nin en büyük sorunu, hepimizin takdir edeceği gibi terör belasıdır. Bu terör belasında biz yurtdışındaki müttefiklerimizin, özellikle Avrupa'daki müttefiklerimizin daha fazla destek vermesini istiyoruz. Her toplantıda hem Dışişleri Bakanımız, hem Ekonomi Bakanımız, hem Gümrük Bakanımız, hem bizler, hem Sayın Başbakanımız, Meclis Başkanımız, Cumhurbaşkanımız bu konuyu defalarca dile getiriyorlar. Ama bizim Avrupa'da yaşayan 5 milyon kardeşimiz var. Bu rakam, birçok AB üyesi ülkenin nüfusundan daha fazla. Bunu, sizlerin de sizin oylarınızla seçilen, sizin vergilerinizle maaşını alan Avrupalı siyasilere dile getirmenizi ben özellikle istirham ediyorum. Bu, hepimizin bu ülkeye borcudur. Bu ülkede kardeşçe birlikte yaşayabilmek için oradaki bazı ülkelerin göz yummasına izin vermememiz gerekir.

Son olarak, başkanım Afrikalıların çok güzel bir atasözü var. Afrikalılar diyor ki; "Aslanlar kendi hikâyelerini anlatmadıkça daha çok avcı hikâyesi dinleriz." Artık Türkiye'nin aslanları dünyanın her yerinde Türkiye'yi anlatıyor.

Eskiden biz onları dinliyorduk, şimdi sizlerin sayesinde onlar bizi dinliyorlar. Allah sizlerden razı olsun. Tekrar hoş geldiniz.

AHMET DAVUTOĞLU-T.C. Dışişleri Bakanı

Sayın Başkan, küçük bir konu var.

M. RİFAT HİSARCIKLIOĞLU-TOBB/DEİK-DTK Başkanı

Tabii, Sayın Bakanım, buyurun.

AHMET DAVUTOĞLU- T.C. Dışişleri Bakanı

Kusura bakmayın, Sayın Başkan, tekrar söz aldığım için ama bir not iletildi. Öneme istinaden paylaşmam lazım. Sonra müsaadenizi istirham edeceğim, bazı yurtdışından gelen heyetler dolayısıyla.

Bu son dönemde Almanya'da katledilen, aslında şehit edilen vatandaşlarımızla ilgili. Ben, bir not olarak iletildiği için şimdi gündemdeki önem dolayısıyla vurgulamam gerekiyor.

Başta söyledim; tabii sizin önünüzü açmak durumundayız. Açıyoruz vatandaşlarımızın önünü vizelerle. Ama vatandaşlarımızın güvenliği ve hukuku da Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin teminatı altındadır. Hepsinin hakkını, hukukunu sonuna kadar takip ederiz.

Son, bunun en çarpıcı örneği Libya'daki tahliyelerde görüldü, biliyorsunuz ve şirketlerimize teşekkür borçluyuz. Muhteşem bir devlet, millet beraberliği içinde bir hafta içinde 25 bin vatandaşımızı şirketlerimizin yardımıyla aldık, çıkardık. Bir kişinin burnu kanamadı, hamdolsun.

Aynı şekilde Almanya'daki her vatandaşımızın bir damla kanı dahi hesabı sorulacak bir meseledir; bunu bilmiş olalım. Bu konuda kimsenin tereddüdü olmasın. Özellikle son çıkan haberler üzerine yakından takip ediyoruz, bütün hukuki çalışmalarını da yapacağız. Bu

kardeşlerimizin şehit edilmesi, katledilmesi; özellikle şehit tabirini kullanıyorum. Çünkü siyaseten öldürüldüler, adil bir vaka sebebiyle değil. Bir ırkçılık dolayısıyla Türk oldukları için öldürüldüler. Onları biz şehit addediyoruz.

Dolayısıyla onlar hani bir tartışma yüzünden, bir trafik olayı yüzünden, başka bir kişisel olay yüzünden öldürülmediler. Bizim onurla taşıdığımız kimlik sebebiyle öldürüldüler. Onların hukukunu da sonuna kadar takip edeceğiz.

Bunu özellikle vurgulamak istedim. Bir not iletti arkadaşlar; bu konuda da bir soru olduğu yönünde. Dolayısıyla kimsenin bundan bir tereddüdü olmasın. Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin kudretinden de kimsenin tereddüdü olmasın. Bu meselenin takipçisi olmaya devam edeceğiz.

Çok teşekkür ederim.

M. RİFAT HİSARCIKLIOĞLU- TOBB/DEİK-DTK Başkanı

Efendim, Bakanımıza teşekkür ederiz, Sayın Dışişleri Bakanımıza da aradaki son soruyu cevaplandığı için.

Şimdi, sözü Hayati Yazıcı Bakanımıza veriyoruz. Gümrük ve Ticaret Bakanımız.

Yalnız onun sorularını ekrana yansıtabilecek misiniz? Tamam.

HAYATİ YAZICI- T.C. Gümrük ve Ticaret Bakanı

Değerli başkan, değerli katılımcılar;

Gerçekten Dünya Türk Girişimciler Kurultayı'na böyle yoğun katılımınızla anlam kazandıran sizlere, böylesine ve önemli kurultayı düzenleyen başta Ekonomi Bakanımız ve çalışma arkadaşlarına, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Başkanı ve yönetim kurulu üyelerine ve tabii ki DEİK değerli başkanı ve arkadaşlarına konuşmamın başında şükranlarımı sunuyorum, tebrik ediyorum.

Bana dört tane kısa soru yöneltilmiş, gümrüklerle alakalı. Tabii Bakanlığımızın bir de ticaret boyutu var; Gümrük ve Ticaret Bakanlığı. Gümrüklerle ilgili soruların bu kadar az olması beni sevindirdi. Demek ki gümrüklerde fazla sorun yaşanmıyor. Bu sorunun yaşanmaması sizlerden kaynaklanıyorsa oturup düşünmek lazım, ama onu biz sağladıysak ondan da mutluluk duyuyorum.

Soru şu: "Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nden Türkiye'ye ihracatın artması için gümrük işlemlerinin kolaylaştırılması için ne yapıyorsunuz?" diyor.

Sanırım içinizde bilenler var, hepinizin belki bilmesi mümkün değil. Bizim Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'yle çok özel ilişkilerimiz var. Bu özel ilişkilerimiz içerisinde ticaretimizi sürdürüyoruz. Ve bu özel ilişkilerimizi inşallah 2012 yılı içerisinde daha da anlamlı hale getirmek için çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Bu soruyla ilgili cevabım, bu şekilde.

Diğer bir soru: "Türkiye'de üretimi olmayan ürünler için gümrük muafiyeti düşünüyor musunuz?"

Hesap kitap yaparız. Somut bir olay önümüze gelirse tartar, biçer ona göre adım atarız. Biz, bu konulara çok pragmatist yaklaşırız. Ama bu bir ülkenin desteklenmesi anlamında ise ona ilişkin uygulamalarımız var. Bir örnek vereyim. Mesela; Bosna-Hersek'ten sıfır gümrükle biz ceviz ithalatı yapıyoruz. Ama ceviz ithalatını oradan yaparken dünyadaki hemen hemen, Avrupa'daki bütün cevizler orada üretilir hale gelirse ona da müdahale

ederiz. Yani konuyu yakinen takip ediyoruz.

Diğer bir soru: "Irak'a yeni sınır kapısı ne zaman açılacak?"

Bunu birkaç defa basınla paylaştık. Değerli konuk Bakan arkadaşımız da burada. Irak'la Habur'un hemen batısında Ovaköy-Karavela ve hemen yine onun yanında Aktepe-Bacuka -yani karşı tarafın ismini söylüyorum- bu iki gümrük kapısıyla alakalı bürokratik düzeyde müzakereler bitmiş, siyasi düzeyde anlaşmaları imzalayacak aşamaya geldik. Yine Hakkâri'de Üzümlü ve Derecik Kara Gümrük Geçiş Kapılarının açılmasıyla alakalı da çalışmalarımız devam ediyor.

Burada sözünü ettiğimiz Ovaköy öncelikli olmak üzere, Ovaköy ve Aktepe Kara Gümrük Kapılarımızı inşallah 2012 yılı içerisinde hizmete sokmayı planlıyoruz.

Son bir soru; "Rusya'yla aramızda yaşanan gümrük ve lojistik sorunlarına nasıl bir kalıcı çözüm düşünüyorsunuz?" diyor.

Rusya'yla bildiğiniz gibi 2008 yılında çok önemli sorunlar yaşadık. Bu müzakereler önce bürokratik düzeyde, sonra siyasi düzeyde görüşme konusu oldu ve en sonunda Başbakanımızın müdahil olması gerekti. Sayın Putin'le yapılan görüşmeden sonra Basitleştirilmiş Gümrük Hattı ismi altında yeni bir uygulama sürdürüyoruz. Eski uygulama devam ediyor ama Basitleştirilmiş Gümrük Hattı uygulaması ismi altında bizim Sabiha Gökçen'den Moskova'daki bir havaalanına bu ticari ilişki devam ediyor. Deneme mahiyetinde bunu sürdürüyoruz. Bu deneme sonucu bu uygulamayı diğer hava gümrük kapılarına ve deniz gümrük kapılarına yaygınlaştıracamız. Ama hala bu uygulamayla alakalı anlayış farklılığı dolayısıyla önemli sorun yaşıyoruz. Hemen şunu da ifade edeyim: Bu uygulama çerçevesinde elbette ki komşumuz Rusya'nın uygulamayla alakalı tekelleşme anlamına gelecek bir hizmet sektörü oluşturması şeklindeki yaklaşımı tabii bizim kabul etmemiz mümkün değil. Bunu da çok net olarak ifade ediyoruz. Rekabetçi bir ortamın oluşmasını gözeterek ilişkileri sürdüreceğiz.

Zamanım dolmadı; bir, iki noktaya değineyim bu konuşma hakkımı kullanırken.

Değerli arkadaşlar;

Ben iki gün önce kamuoyuyla da paylaştım. Bakanlığımızın yeni misyon ve vizyonu çerçevesinde inşallah gümrüklerde çok yeni uygulamaları önümüzdeki yıl ve takip eden yılda devreye sokacağız.

Bunlardan bir tanesi; gümrüklerde tek pencere sistemini hayata geçirmektir. Ve gümrüklerimizde iş ve işlem yaparken değişik noktalarda koşuşturmaktan kurtulacaksınız. Değişik kamu kurum ve kuruluşlarına gitme durumunda kalmayacaksınız. Bütün işlemleri bir yerde, bir pencerede ifa etmek suretiyle gireceksiniz veya çıkacaksınız; yolunuza devam edeceksiniz.

Bununla ilgili çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Bu, çok önemli bir hedefimiz.

Yine gümrüklerde bütün işlemler şu anda elektronik ortamda gerçekleşiyor. Ama biz, kâğıtsız ve insansız gümrük işlemini yapmanın peşindeyiz. Bunun pilot uygulamasını Ankara'da Kazan'da Tır Gümrük'ünde başlattık. Esenboğa'da uyguluyoruz, Karaköy Gümrük'ünde uyguluyoruz. Şöyle birkaç ay içerisinde diğer gümrük kapılarında da bu uygulamayı hayata geçireceğiz. Ancak bu uygulamadan faydalanacak olanlar, yetkilendirilmiş yükümlüler olacak. Yetkilendirilmiş yükümlü demek; gümrükte gerçekleştirdiği uygulamalarıyla etik kurallara, hukukun pozitif normlarına uygun davranmakla güven kazanmış tüccarlara bu imtiyazı tanıyacağız. Ve bu tüccarlar sadece elektronik ortamda beyanda bulunmak suretiyle beyannameye ekli evraklarını gümrüğe teslim etmeden kendi ofislerinde muhafaza etmek suretiyle ihracat işlemlerini gerçekleştirecekler. Bu uygulamayı da 2012 yılının ilk yarısında yaygın hale getirmiş olacağız.

Bir son uygulama; onu da paylaşayım sizinle. Yerinde gümrük işlemi; iş yerinde. Gümrük işlemlerini yapmak için mükellef, tüccar, ticaret erbabı gümrük kapılarına gitmeyecek. Ürünlerinin bulunduğu yerden gümrük işlemini yapacak, sanal ortamda biliri mi gerçekleştirecek, yoluna devam edip gidecek. Bunda da yetkilendirilmiş yükümlülere bu imtiyazı tanıyoruz. Ve bunu giderek yaygınlaştıracacağız. Ve bu şekilde gerçekleştirdiği işlemleri aylık periyotlar halinde beyan edilecek. Elbette ki Maliye'yle de paylaşacağız. Vergilerini de aydan aya, Gümrük Vergilerini ödeyerek faaliyetini sürdürecektir.

Sonuç olarak, hükümetimizin bütün birimlerinin merkezinde insan var. İnsanın huzuru var, güvenliği var, Türkiye'nin büyümesi var, Türkiye'nin bulunduğu coğrafyada bir aktör olarak varlığını daha güçlü hale getirmek var. Bunu sizler sağlıyorsunuz. Çünkü bu faaliyetlerimiz, hizmetimiz güven ve istikrar üzerinde yürüyor. Güven ve istikrarı sağlayanlar sizlersiniz. Ama hükümet de bu sizin sağladığınız güven ve istikrarın kıymetini, önemini biliyor ve bir hizmet ehli olarak hizmetlerimizi sürdürüyoruz.

Hepinize başarılar diliyor, saygılarımı sunuyorum.

M. RİFAT HİSARCİKLIOĞLU- TOBB/DEİK-DTK Başkanı

Teşekkür ederiz, Sayın Bakanım. Her zaman bize vermiş olduğunuz destekten dolayı teşekkür ediyorum size.

Şimdi, sözü Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanı Mehdi Eker'e veriyorum.

MEHDİ EKER- T.C. Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanı

Çok teşekkür ediyorum. Herkesi saygıyla selamlıyorum.

Türkiye Cumhuriyeti'nin Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'nın böyle bir toplantıda olmasını önemsiyorum. Bizim alanımız bu tür toplantıların konusu yeni yeni oluyor. Dünya yeni bir gerçeğin farkına varıyor.

Bizim sahamız, yokluğunda değeri hissedilen bir alandır. İnsanlar mutfağında yiyecek olduğunu bildiğinde, karnı acıktığında dışarıda yemek yiyebileceği bir şey olduğunu bildiğinde bunun çok fazla değerini anlamazlar, bilmezler. Ama ne zaman buzdolabında yiyecek yok, mutfakta yiyecek yok, kilerde erzak yok, fırına ekme almaya gittiğinde orada kuyruk var; o kuyrukta insanlar birbirinin gözünü çıkarmaya başlar.

Ve insanlar nüfus itibarıyla büyük ölçüde şehirlerde yaşamaya başlayınca eskiden sadece kendileri için üretim yapanlar artık başkaları için üretim yapar hale geliyorlar. Bu, çok önemli bir şey. Artık insanlar sadece kendileri için değil, uzak pazarlar için de üretim yapar hale geliyorlar. Dolayısıyla Türkiye gibi üretici ülkelerde artık bütün üreticiler, dünya üreticileri birbirinin rakibi ve dünyadaki bütün tüketiciler de bu üreticilerin potansiyel müşterisi olarak algılanıyor. Yani tarım ve gıda konusu artık uluslararası ilişkilerin, uluslararası müzakerelerin konusu oluyor. Bu, yeni bir gelişme.

Önümüzdeki zamanlarda insanlık gıdayı ve tarımı daha çok konuşacak. Çok daha fazla konuşacak. Ve artık gıdanın ve tarımın stratejik önemi ve değeri daha çok hissedilecek. Son 10 yıl içerisinde, 10 yıl devam eden Doha görüşmelerinin tıkanması uluslararası ticaretteki bir takım liberalizasyon çabalarının durmasının altında aslında ülkelerin tarımla ilgili pozisyonlarını muhafaza etmelerinden, etmek istemelerinden kaynaklanıyor. Onun için bizim de bu gerçekten hareketle, bu gerçeği bilerek tarıma yaklaşmamız ve tarımla ilgili perspektifimizi gözden geçirmemiz gerekiyor. O nedenle biz diyoruz ki; Türkiye'nin aslında sadece jeostratejik değerinden ve öneminden değil, artık agrostratejik değerinden ve

öneminden de bahsetmemiz lazım. Bunu, tarihi şartlar ve coğrafya bize söylüyor.

Bu salondaki siz değerli katılımcıların hepsi bilir ki, Türkiye'nin tarihsel marka alanı gıdadır. Yani tarihi olarak Türkiye'nin sahip olduğu markaların büyük bir kısmını, büyük alanının büyük bir kısmını aslında gıda oluşturuyor.

Bir cümleyle daha bu konuya açıklık getirmek istiyorum. Bunun bilinmesinde fayda olduğunu görüyorum. Gelecekte tarımsal üretimi şekillendirecek olan tohumla ilgili çalışmalara kaynaklık teşkil edecek olan temel çalışma alanında Türkiye dünyanın en zengin ülkelerinden, coğrafyalarından birisidir. Yeryüzünde 11 bin endemik bitki türü var. Yani bir bölgeye has demektir; başka yerde ondan yok. Bunun yaklaşık 4 bini Anadolu'da. Agrostratejik değeri tayin eden budur. Biz bunun farkındayız, bunu biliyoruz.

Ve Türkiye'de dünyanın üçüncü büyük Tohum Gen Bankası'nı kurduk, faaliyete geçirdik. 68 bin çeşit tohum şu anda burada saklanıyor; Ankara'da. 250 bine kadar bunu çıkarmayı planlıyoruz. Bu, gelecek için, gelecek kuşaklar için bir yatırımdır.

Bir bilgi daha arz edeceğim. Bizim tarım konusuna insanlar çok fazla ilgi göstermezler, medya da çok fazla ilgi göstermez. Bunun tabii sosyolojik sebepleri var; burada ona girmeyeceğim. Ama şunu söylemem lazım: Türkiye bizim tarımla ilgili stratejik yaklaşımımız sonucunda geliştirilen politika, politika araçları ve projelerle son sekiz yıl içerisinde tarımsal hasılasını 23 Milyar Dolardan 62 Milyar Dolara çıkardı. 23 Milyar Dolarlık hasılayla Türkiye 190 küsur ülke içerisinde dünyada 11. sırayı işgal ederken bugün 7. sıraya yükselmiş bulunuyor. Ve Avrupa Birliği ülkeleri içerisinde Fransa, İtalya ve İspanya tarımsal hasıla büyüklüğü bakımından son sekiz yıl içerisinde geride bıraktığımız ülkelere denk. Bir de Rusya Federasyonu.

Bugün önümüzde tarımsal hasıla bakımından sadece büyük kıta ülkeleri var; beş-altı tane. Çin, ABD, Hindistan, Brezilya gibi büyük kıta ülkeleri var. Ve bizim hedefimiz, 2023'te en az bir basamak daha ileri gitmektir. Bu rakam benim rakamım değil. Bu rakamı Dünya Bankası, bu rakamı Birleşmiş Milletler Gıda Tarım Teşkilatı, bu

rakamı OECD veriyor; onların raporları, yayınlanan raporları veriyor. Onun için Türkiye'nin tarım sektörü bu gelişmeyi kaydetmiş bir sektördür ve şu anda da çok önemli bir noktaya gelmiş bulunuyor.

Bir şey daha söyleyeyim. Biz, üç kıta arasında köprü durumundayız. Tarım ürünleri canlıdır; gerek bitkiler, gerek hayvanlar. Canlı oldukları için hastalanırlar, bizim gibi. Bizim yaşadığımız coğrafyada komşularımızda eğer mikroplar varsa bize de gelir. Çünkü hastalıklar sınır tanımaz. Virüsler sınır tanımıyor, bakteriler sınır tanımıyor, küfler mayalar, mantarlar sınır tanımıyor.

Bir yandan biz, gıdayla ilgili standartlarımızı belirlerken Avrupa Birliği'nin standartlarını hedef alıyoruz. Ve şu anda Türkiye'de 13 Aralık tarihinde son yönetmelikleri çıkacak olan mevzuatımız, bütünüyle Avrupa Birliği'nin en son regülasyonları dikkate alınarak hazırlanmış mevzuattır. Ve zaten onunla birlikte değerli Avrupa Birliği Bakanımızın da çok yakından ve büyük emeklerle gerçekte desteklediği gibi büyük katkısı oldu. Avrupa Birliği'yle bizim en son aştığımız gıda faslıdır, gıda güvenliği faslıdır. Şimdi, Avrupa Birliği'nin bu manadaki hijyenle, sağlıklı ilgili standartlarını benimsedik ve onları Türkiye'de yaygınlaştırıyoruz. Bir tarafı bu. Ama öte taraftan dünyanın diğer ülkeleriyle, Asya ve Ortadoğu ülkeleriyle de ticaretimiz var. Ve kendimizi bir yandan da oradan gelebilecek olan bir takım bitki ve hayvan hastalıklarına karşıda korumak zorundayız. Böyle bir ikilemdeyiz; böyle bir sıkıntıdayız. Hem kendimizi koruyacağız, hem Avrupa Birliği'yle ilişkilerimizi; hem standart anlamında, hem ticaret anlamında. Bunu da muhafaza etmek ve geliştirmek durumundayız. Çünkü ticaretimizin büyük kısmını orayla yapıyoruz. Onun için yine önümüzdeki aylarda ve yıllarda bu konuyla ilgili bir yandan standartlarımızı uygulayacağız ama bir yandan da ticaretimizi de geliştireceğiz.

Türkiye yaklaşık 25 Milyar Dolarlık tarımsal dış ticarete sahiptir. Buraya geldi. Ve Türkiye gıda maddelerinde net ihracatçı durumundadır. Bizim gıdayla ilgili dış ticaret fazlamız yaklaşık 4,5 Milyar Dolardır. Dünyanın 180 küsur ülkesine biz gıda ve tarım maddesi ihraç ediyoruz. Buraya geldik. Ve bunu da kuşkusuz içinde bu salondaki siz değerli insanların bulunduğu özel sektör ve şahıslar, firmalar yapıyor. Onun için aslında bu, sizin başarınızdır. Biz bunu devraldığımızda bu sadece 4 Milyar Dolardı. 4 Milyar Dolardan devraldık ihracatı, bugün yaklaşık 13 Milyar Dolara çıkardık; tarım ürünü ihracatını. 13 Milyar Dolar. Bu önemli.

Şimdi, bu bilgileri verdikten sonra bana sorulmuş birkaç tane soru var, kısaca onlara da değineceğim.

Gürcistan'la ilgili Tahir Çelik Bey'in sorduğu bir soru var. "Orada hayvancılıkla ilgili yatırım yapıyoruz. Doğu Karadeniz'in et ihtiyacını gidermeye hazırız. Projelerimizi sunmak istiyoruz."

Projeleri görüşebiliriz, Tahir Bey. Orada hiç bir sorun yok. Görüşlerimizi de söyleriz. Elden geldiğince de siz ve sizin gibi bütün yurtdışındaki çalışmak isteyen, çalışan müteşebbislerimizin emrindeyiz. Onu öncelikle söyleyeyim.

Gürcistan'la ilgili şöyle bir meselemiz var: Gürcistan Uluslararası Hayvan Hastalıkları Ofisi'ne düzenli bildirimde bulunmayan bir ülkedir. Yani o ülke topraklarında vuku bulan hastalıklar gizleniyor, onlarla ilgili dünyaya bilgi verilmiyor. Bu, tabii tehlikeli bir şey; iyi bir şey değil. Bizim gibi şeffaf, bu alanlarda, bu konularda özellikle

şeffaf olan ülke dünyadaki gelişmeleri bilmek, dünyanın neresinde hangi hastalık var, bu hastalığın sebebi nedir, bu hastalıkla nasıl mücadele ediliyor, nasıl kontrol altına alınıyor; bunu bilmek zorundayız. Ve bu tür ürünlerle; gerek canlı hayvan, gerek hayvansal ürünlerle hem bitki hastalıkları, hem hayvan hastalıkları Türkiye'ye rahatlıkla gelebiliyor. Biz, hangi hastalıkların bulunduğunu bilmediğimiz ve oralarda hangi hastalıklarla hangi şekilde mücadele edildiğini bilmediğimiz ülkelerden bu tür ürünleri ithal ettiğimiz takdirde kendi ülkemizdeki canlı varlıkları, hayvanları ve bitkileri ciddi şekilde risk altına almış oluruz. Onun için bu alanda kurallar ve Uluslararası Salgın Hastalıklar Ofisi'nin kurallarına uymak durumundayız.

İkinci bir konu, bir tarım, enerji; Rahmi Şahin Bey'in bir sorusu. "Tarım enerji çiftliği alanında yatırım yapmak istiyorum." diyor ve bu konuda ne yapması gerektiğini soruyor. Bana gelen soru oydu.

Bizim Tarım Bakanlığı bünyesinde kurduğumuz Tarımsal Yatırımcı Danışma Merkezimiz, ofisimiz var. Burası, bu konularla ilgili bilgi alınabilecek bir bürodur. İnternet adresi de var, faksı telefonu vesaire de var. Keza bizim yine 2008 yılında kurduğumuz Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu var. Avrupa Birliği'yle de yakın çalışan bir kurumdur bu. Oradan da faydalanılabilir. Ve bir üçüncüsü de, Tarım Reformu Genel Müdürlüğümüz var. Bu üç genel müdürlüklerden de bu konularla ilgili gerek Türkiye'de mevzuatla ilgili, gerek imkânlarla ilgili, gerek proje destekleriyle ilgili, gerek tarımsal desteklemelerle ilgili ayrıntılı bilgi alınabilir.

Biz, özellikle tarıma dayalı sanayinin geliştirilmesi yönünde yeni projeler hayata geçirdik. Ve Türkiye'de özellikle kırsal alanda küçük ve orta ölçekli tarıma dayalı sanayi tesislerini yüzde 50 oranında hibe destekle destekledik. Türkiye'ye de 3 bin 165 tane tesis kazandırdık; sanayi tesisi kazandırdık, tarıma dayalı. Bunlar bitkisel ürünlerle ilgili, hayvansal ürünlerle ilgili, su ürünleriyle ilgili ve alternatif enerjiyle çalışan seracılıkla ilgili. Bunlardan bu kardeşlerimiz istifade edebilirler ki bu enerji meselesi bizim için de son derece önemli.

Bir üçüncü soru, Ukrayna'yla ilgili. "Tarım ve hayvancılık alanında büyük işbirliği

potansiyeli var. Bu konuda Tarım Bakanlığı ne düşünüyor?" diye Ersun Ünlü Bey bir soru sormuş.

Şimdi, biz Ukrayna'yla Tarımsal İşbirliği Anlaşması imzaladık. Bir mutabakat zaptımız var. Bu son derecede geniş bir alanı kapsıyor. Hem araştırma sonuçlarıyla ilgili, bunları mübadelesiyle ilgili, hem bitkisel ürünlerle ilgili, hem hayvansal ürünlerle ilgili çok ayrıntılı bir işbirliği anlaşmamız var. Bu, yürürlükte. Bunun çerçevesinde, bunun alanında rahatlıkla çalışılabilir.

Bizim Ukrayna'yla 2010 yılında tarımsal dış ticaretimiz yaklaşık 750 Milyon Dolar civarında. Orada üretim de yapılabiliyor ve özellikle tohumculuk alanında bizim yaşayan firmalarımızdan 40 tanesini biz oraya bir şekilde yönlendirdik. Oradan arazi kiralayıp tohum üretiminin bir kısmını oralarda yaptırma durumu söz konusu; bu faaliyetler var.

Hayvancılıkla ilgili yine Gürcistan probleminde biraz önce söylediğim gibi benzeri problem Ukrayna'da var. Onlarda özellikle deli dana hastalığı diye bilenen BS hastalığıyla ilgili Uluslararası Salgın Hastalıklar Ofisi nezdinde belirsiz ülke statüsünde. Yani "Bu ülkede bu manada herhangi bir denetim çalışması yok. Dolayısıyla bu ülkedeki bilgiye biz sahip değiliz." deniyor. Bu tabii bu yönüyle oradan bu tür bir hastalıkla birlikte gelebilecek veya bu hastalığı getirebilecek hayvansal ürünlerin ithalatında bizde kısıtlayıcı bir faktör olarak duruyor.

"Çin ile Gıda Güvenliği Anlaşması ne zaman imzalanacak?" diye Cumhur Şimşek Bey'in bir sorusu var.

Demin toplantı başlamadan önce de arkadaşlar burada ayakta söylediler. Onlara da söyledim; bizim anlaşma metnimiz hazır. Biz de çok önem veriyoruz. Sayın Başbakanımızın oraya bir seyahati olacaktı, ertelendi. O seyahat esnasında o anlaşma resmen imzalanacaktı. Dolayısıyla ilk fırsatta o anlaşma imzalanacak. Bunu buradan söyleyebilirim.

Bir başka soru, Ahmet Hastürk Bey'in Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti narenciye ihracatının artması için Bakanların heyetlerine Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti iş dünyası temsilcilerini de dâhil etmeleri talebi var.

Ben kendim bunu aldım, bunu uygulayacağım. Buradaki Bakan arkadaşlarıma da rica ediyorum huzurunda; Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ndeki arkadaşlarımızın da, oradaki iş adamlarının da bu heyetlerde özellikle götürülmesi önemli. Tabii Kuzey Irak, Ukrayna, İngiltere Kıbrıs'ın düzenlediği belgeleri kabul ediyor. Yani Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti bu ülkelere doğrudan ihracat yapabiliyor. Ama bu, tabii yeterli değil, bu sınırlı. Bunun mutlaka geliştirilmesi gerekiyor. Bunu, biz de yapabileceğimiz her türlü desteği bu konuda vermeye hazırız.

Bana tevdi edilen sorular bunlardı. Başka soru varsa cevap veririm.

Şimdi, o zaman bir bilgi vereyim, ilave bir bilgi. Çünkü buradaki salonda bulunan heyetteki insanların ilgilendiği, ilgileneceği, bütün iş dünyasının aslında hoşuna gideceğini düşündüğüm bir konu. O da şu: Toptan ette Katma Değer Vergisi yüzde 8'di. Bunun yüzde 1 olması kararlaştırıldı.

Teşekkür ediyorum. Saygılar sunuyorum.

M. RİFAT HİSARCIKLIOĞLU- TOBB/DEİK-DTK Başkanı

Bu son vaatler de iç piyasaya yönelik oldu. Bunun içinde teşekkür ediyoruz, Sayın Bakanım size teşekkür ederiz, bu lütfükâr davranışınızdan dolayı, Sayın Maliye Bakanım.

Şimdi, sözü Maliye Bakanımıza verelim o zaman.

MEHMET ŞİMŞEK- T.C. Maliye Bakanı

Teşekkür ediyorum.

Değerli Bakan arkadaşlarım, saygıdeğer katılımcılar, konuklar; ben de hepimizi saygıyla, sevgiyle selamlıyorum. Dünya Türk Girişimcileri Kurultayı'nın ülkemiz için, sizler için, bütün insanlık âlemi için hayırlara vesile olmasını temenni ediyorum. İnşallah birliğimizi, beraberliğimizi ve tabii ki yaptığımız işi güçlendirir.

Bana birkaç soru yöneltildi; dört-beş tane soru var. Ben doğrudan doğruya sorulardan başlamak istiyorum.

Birinci soru; vergi reformu konusunda hükümetimizin yaklaşımının ne olduğu soruluyor.

Değerli arkadaşlar, reform yaparken bizim dört tane temel amacımız var.

Bir tanesi, tabii ki ekonomimizin rekabet gücünü arttırmak.

İkincisi; istihdam ve yatırımların teşvikini sağlamak.

Üçüncüsü; bölgesel gelişmişlik farklarını azaltmak.

Son olarak da, tabii ki reformun amacı, daha etkin bir vergi sisteminin oluşturulmasıdır.

Vergide tabii ki öngörülebilirlik, istikrar çok önemli. Dolayısıyla önümüzdeki dönemde vergi uygulamalarımızda istikrarı ve öngörülebilirliği hakikaten ön planda tutacağız. Burada vergi kanunlarını özellikle etkinlik, basitlik ve adalet ilkeleri çerçevesinde geçmiş dönemde, yani son birkaç yıldır gözden geçirdik. Ama

yapmamız gereken daha çok şey var.

Bunların başında tabii ki özellikle önümüzdeki dönem de bir Gelir Vergisi reformu yapacağız. Vergi Usul Kanununu yeniden yazacağız, gözden geçireceğiz. Buna ilişkin çalışmalarımız aslında bu sene sonu itibarıyla bitmiş olacak. Ama yasallaşması tabii ki Meclisimizin süreciyle ilişkilidir. İnşallah önümüzdeki yılda bu konuda bir mesafe kat etmeyi ümit ediyoruz.

Tabii Vergi Kanunlarında yer alan ve mükelleflerin uyum konusunda direnç gösterdikleri bazı konular oluyor. Bunları da gözden geçireceğiz ve mükelleflerimizin gönüllü uyumunu arttırmak için bir çaba içerisinde gireceğiz. Vergi tabanını yaymaya çalışacağız. Kayıt dışı ekonomiyle mücadele için yeni bir eylem planı hazırlandı. O çerçevede yine mücadelemiz devam edecek.

İkinci bir sorumuz var. "Avrupa Birliği ekonomisindeki gelişmelerin Türk ekonomisine etkilerini hafifletmek için ne gibi önlemler alınıyor?"

Değerli arkadaşlar, tabii ki Türkiye bir ada değil. Etrafımızda olup bitenler şu veya bu şekilde tabii ki Türkiye'yi etkileyebiliyor. Ama burada önemli olan şey şu: Türkiye'nin temelleri sağlam mı, değil mi? Şimdi, bence Türkiye'nin makroekonomik temelleri, yani makro finans temelleri oldukça sağlam. Dolayısıyla Avrupa Birliği'nde sıkıntıların büyümesi tabii ki bir miktar etkiler ama hiçbir şekilde kalıcı tahribat yaratacağına ben inanmıyorum.

Neden: Her şeyden önce Türkiye'de güçlü bir hükümet var, siyasi istikrar var. Bu, çok önemli. Bugün Avrupa'nın, Amerika'nın sorunlarının arka planında aslında bir anlamda siyasi kararsızlık, siyasi iradenin eksikliği vardır. Hatta oradaki hükümetlerin güçlü olmaması vardır. Dolayısıyla yani Türkiye'de hakikaten deneyimli bir kriz yönetimi var. Ama daha önemlisi, güçlü bir siyasi irade var, siyasi istikrar var, güçlü bir hükümet var. Ve o nedenle, yani tabii ki dışımızdaki olayları biz kontrol etmiyoruz ama eğer bir şok yaşanırsa Türkiye'nin çok hızlı bir şekilde gerekeni yapacağını biz gösterdik, yapacağız.

Şimdi, tabii ki burada şunu da vurgulamakta yarar görüyorum: Daha

yeni, ihtiyatlı bir orta vadeli program yayınladık. Bu program aslında Avrupa'da işlerin kötüye gidebileceğini dikkate alıyor. O riski gözeterek aldık ama bizim tabii ki B planımız da var.

B planından kastettiğimiz şey şu: Şimdi, bakın Türkiye'de şu anda kamu borç stokunun milli gelire oranı; yani devletin iç ve dış toplam borcunun milli gelire oranı yüzde 40'ın altına düştü. Avrupa'da bu oran yüzde 90, Amerika'da yüzde 100, birçok Avrupa Birliği ülkesinde, Japonya'da bunlar yüzde 100'lerin çok üstünde. Uluslararası çalışmalar borcun milli gelire oranı 90'ı açtığı zaman büyümeyi aşağı doğru çektiği, potansiyel büyümeyi, ekonomik performans olumsuz etkilediğini ortaya koyuyor. Türkiye bu anlamda çok iyi durumdadır. Ama biz ne yaptık: Orta vadeli bir program yayınladık ve bu programda "2014 yılı sonu itibarıyla Türkiye'nin kamu borç stokunun milli gelire oranını yüzde 32'ye düşüreceğiz." dedik. Şimdi, Avrupa Birliği'nin Maastricht Kriteri "yüzde 60 ve altı olursa iyidir" diyor. Avrupa Birliği'nde bunu tutturana çok nadir ülke var. Şu anda Türkiye yüzde 40'ın altında ama biz bununla yetinmiyoruz, Türkiye'yi daha az kırılgan hale getirmek için, Türkiye'yi daha dayanıklı hale getirmek için şoklara karşı daha da iyileştirme çabası içerisindeyiz.

Peki, bu ne anlam ifade ediyor? Bu, şunu ifade ediyor: Yarın, öbür gün dünyada işler kötüye giderse bizim mali anlamda, bütçe anlamında manevra alanımız var. Yani dolayısıyla biz aslında orta vadeli programla kendimize aslında manevra alanı yarattık. Ve krize karşı biz rahat bir şekilde tepki gösterebiliriz.

Tabii ki benzer şekilde bütçe açıklarını da aslında biz ciddi bir şekilde azalttık. Bakın, bu sene genel kamu, yani genel devlet açığı aslında alt yapı için ekstradan 9-10 Milyar Lira harcamasaydık sıfırlanmıştı neredeyse. Yani yüzde 1 civarında bir açık. Yine Maastricht kriteri "yüzde 3 ve yüzde 6 olursa iyi olur" diyor. Bunu tutturana ülke sayısı bir elin parmaklarını geçmez. Ama Türkiye dediğim gibi bugün yüzde 1 civarında bir açıkla karşı karşıya. Bunların hepsi aslında bizim planın bir parçası, bizim hazırlığımızın bir parçası.

Merkez Bankamız tedbirler açıkladı. Burada çok önemli bir husus Başbakanımız

tarafından vurgulandı. Aslında çok doğru bir husus. Şimdi, tabii bu küresel kriz ile birçok ülke olağanüstü tedbir aldı. Bu olağanüstü tedbirlerden bir tanesi de, çok yüklü para basma hususudur. Yani bugün Amerikan Merkez Bankası, Avrupa Merkez Bankası, İngiltere Merkez Bankası, Japonya Merkez Bankası çok büyük miktarlarda kimisi trilyonlarca Dolar, kimisi birkaç yüz milyar Avro fiili olarak para basmış durumda. Bunu bir çözüm olarak tabii ki ortaya koyuyorlar. Aslında bunun çözüm mü, yoksa sorun mu olduğu önümüzdeki dönemlerde karşımıza çıkacak. Türkiye’de ise bu dönemde, hele bu son birkaç aya bakarsanız, bırakın para basmayı, bırakın bir para yaratılması tam aksine Merkez Bankası şartları, koşulları sıkılaştırdı ve piyasadan para çekti. Hatta 2001 yılında Türk bankacılık sektörü battığı zaman bir miktar Merkez Bankası tahvil almış Hazine’den; biz onları ödedik, faiziyle. Yani Hazine’imiz sadece borçları azaltmakla kalmadı, aynı şekilde biz, geçmiş dönemlerde yapılan hataları da telafi ettik.

Şimdi, o açıdan biz hazırlıkta. Tabii ki bizim bir cari açık problemimiz var. Bu, bir gerçek. Tasarruf oranımızın düşüklüğünden, enerjide dışa bağımlı olmaktan, geleneksel sektörlerde; yani katma değeri nispeten daha düşük olan geleneksel sektörlerde yoğun üretim tarzımızdan kaynaklanan bir sorunumuz var.

Fakat Türkiye’nin Avrupa’yla farkları da var. Şöyle: Avrupa’da özellikle Avro bölgesinde bir esneklik yok. Biz de kur esnek. Yani ülkelere özgü bir esneklik yok. Hâlbuki Türkiye’de kur esnek. Ve son dönemde kurda önemli bir kur sistemi çalıştı, esnek kur sistemi, önemli bir düzeltme yaşandı ve bunun sonucunda ben inanıyorum ki cari açık trend olarak olumluya dönecek; yani genişleme duracak, daralmaya başlayacak.

Tabii ki Avrupa’daki gelişmeler bizi ticaret kanalıyla olumsuz etkileyebilir. Yani şöyle; sonuçta bizim ticaretin yüzde 46’sı, yani ihracatın yüzde 46’sı Avrupa Birliği’ne. Turizmin biliyorsunuz, yüzde 60’ı Avrupa Birliği’nden, yabancı doğrudan yatırımların, küresel yatırımların neredeyse yüzde 80’i civarında rakam baktığınız zaman yine Avrupa Birliği’nden. Tabii ki Avrupa’da durumun kötüleşmesi bu kanallardan bir miktar etkileyebilir. Ama Türkiye orta-uzun vadede büyük bir büyüme potansiyeline, sağlam makroekonomik temellere sahip olduğu için aslında var olan likiditenin normalde Türkiye gibi ülkeleri tercih etmesi lazım. Dolayısıyla o konuda da aslında kaygılar belki abartıldığı kadar değildir. Yani Körfez’de, hatta Amerika’da bile likidite boldur. Bakın, Amerika’da Amerikan şirketlerinin şu anda 2 Trilyon Dolarlık nakdi var. Yani bilançoların da 2 Trilyon Dolarlık nakit var. Fakat güven olmadığı için, talep olmadığı için yatırım yapmıyorlar. Ama Türkiye o anlamda çok farklı.

Onun için bir de şunu da ifade etmekte fayda var: Değerli Bakanımızın çalışması sayesinde, sizlerin çalışmaları sayesinde ihracatta pazar ve ürün çeşitlenmesi yaşanmış Türkiye’de. Mesela; 2002 yılında 1 Milyar Doların üzerinde ihracat yaptığımız ülke sayısı sadece 8’miş, bugün bu rakam 27’ye ulaşmış. Yani 27 ülkeye çeşitlendirmişiz. Avrupa’nın ihracatımızdaki payı yüzde 57’lerden, 58’lerde yüzde 46’ya kadar düşmüş. En büyük beş pazarımızın toplam ihracatımız içerisindeki payı yine ciddi bir şekilde düşmüş. Yani konsantrasyon riski azalmış.

Özel sektörümüzün borcu var. Bunu bir kırılma olarak görenler

var. Doğrudur. Ama özel sektörün aktifleri de var. Özel sektörün aktiflerinde çok ciddi iyileşmeler; yani sadece borca bakmak yanlış olur. Özel sektörün borcuyla, tabii ki varlıklarıyla, yarattığı değerle; bir o çerçevede de karşılaştırmak lazım. Bu, çok önemli.

Hane halkına baktığınız zaman borçluluk düzeyi bir miktar arttı, son yıllarda. Fakat yine Avrupa Birliği'ne göre, diğer birçok ülkeye göre, Doğu Avrupa, Orta Avrupa ülkelerine göre düşük. Türkiye'nin hane halkının borcunun milli gelire oranı yüzde 17'ler civarındaydı, 2010 yılında. Aynı rakamı Avrupa Birliği için zikredecek olursak yüzde 59'lar civarında.

Daha önemlisi biz hep makro ihtiyati tedbir üzerinde yoğunlaştık; kriz yönetimi budur. Mesela dedik ki bankalara; "Siz Mortgage verebilirsiniz. Ama hiçbir şekilde verdiğiniz evin değerinin yüzde 75'ini aşamaz." Zaten sıkıntı, bu türden makro ihtiyati tedbirlerin olmaması, Amerika'da, başka ülkelerde. Bakın, bankalar çok büyük kârlar elde etti. Yani 2007'den bu yana küresel bankacılık çökerken Türk bankacılık sistemi parladı ve hakikaten çok iyi kârla. Ama biz ne dedik: "Kârları dağıtamazsınız. Kârları sermayeye ekleyeceksiniz. Çünkü şartlar belirsiz, küresel ekonomide büyük belirsizlikler var." dedik. Şimdi, bunlar önemli konulardır. Yani, fark buradan kaynaklanıyor. Yoksa sadece bir reform, bir kanun geçirmekle bu işler olmuyor.

Bankacılık sektöründen bahsetmişken şunu söyleyeyim: Şu anda dünyanın karşı karşıya olduğu sorunların temelinde ne var? Birincisi; devletlerin borçları çok büyük, sürdürülemez görünüyor. Türkiye'nin konumu çok güçlü, çok iyi.

İkincisi; bankalar çok zayıf, bankalar büyük bir problem. Ne olmuş Türkiye'de ise; bankaların sermaye yeterlilik oranı uluslararası normların iki katından fazla. Aynı şekilde Türk bankacılık sisteminin likiditesi, kârlılığı, varlık kalitesi; hepsi çok iyi, çok yüksek. Dolayısıyla Türk bankacılık sistemi hakikaten sağlıklı ve o çerçevede bakmak lazım.

Hane halkının döviz cinsinden borçlanmasına izin vermiyoruz. Bakın, hane halkı döviz cinsinden borcunun toplam tüketici kredilere oranı sadece yüzde 1. O da geçmişten kalıyor. Dolayısıyla hakikaten gerek devletin bilançosu, gerek bankacılık

sektörünün bilançosu, gerekse vatandaşın bilançosuna baktığınız zaman hak sağlamaz. Bu ne demek: Bir kriz dışarıda yaşansa dahi Türkiye'ye etkileri kalıcı bir tahribat yaratmaz.

Şunu da ifade etmekte tabii ki ben yarar görüyorum: Böylesine sağlıklı bir yapının mevcut cari açığı idame etmesi de nispeten kolaylaşıyor. Yoksa bakın, 1990'lı yılların ortasına gidin, Türkiye'nin cari açığı yüzde 3'lerdeyken büyük kriz yaşanmış. 2000'li yılların başına gidin, Türkiye'nin cari açığı yüzde 5'lerdeyken büyük bir kriz yaşanmış. Onun için Türkiye o açıdan önemli.

Şimdi, üçüncü soruya geleceğim. Çünkü o arkadaşlarımızdan bir tanesi demiş ki; "Yıllık 70 Milyar Dolara çıkan bir cari açık var. Bunun finansmanı için yapısal reform gündeminiz var mı, ne yapıyorsunuz?"

Tabii ki hükümet olarak biz, cari açığın yapısal boyutunu çok önemsiyoruz. Konjonktürel boyutları var. Arap Baharı çok olumlu bir gelişmedir. Ama bizim temel pazarlarımızı vurmuştur. Yani dış ticaret fazlamızın olduğu, büyük projeleri yürüttüğümüz Libya, Mısır, Suriye gibi ülkelerde diyelim ki, sıkıntılar yaşanmış. Bu geçici sıkıntılar konjonktürel olarak cari açığı olumsuz etkilemiştir. Fakat cari açığın yapısal boyutları da var. Nedir bunlar? Dediğim gibi bizim tasarruf oranımız düşük, biz enerjide dışa bağılıyız. Henüz bilgi yoğun, teknoloji yoğun ürünlerin toplam ihracatımızdaki payı sınırlı. Zaten hükümet olarak bizim bütün çabamız bu yapısal problemleri çözmeye yönündedir. Ve yeni bir husus değil. Yani sanki yeni bu hususları gündeme getiriyoruz değil. Aslında 9 yıldır bu yönde çok güçlü bir uygulama var.

Orta vadeli programı yeni açıkladık ve ilk defa cari açığın azaltılması, tasarrufların artırılmasını çok temel bir hedef olarak ön plana çıkarttık. Tasarrufların artırılması için tabii ki vergi teşvikleri de gündeme gelebilir. Biz, kamunun tasarruflarını arttırdık. Yani devletin bütçe açığının azalması demek, kamunun tasarruflarının artması demektir. Fakat faizlerin düşmesi, vadelerin uzaması, tüketicilerin krediye kolay erişmesi büyük oranda özel sektör tasarruflarını azalttı. Bu hususta tabii ki adımlar atılabilir. Finans piyasalarının derinliği artırılabilir. İstanbul'un bir finans merkezi haline getirilmesi projesi

çok önemlidir. Değerli Bakanımız koordine ediyorlar. İşin vergi boyutuyla biz her türlü katkıda bulunacağız. Bireysel emeklilik konusu önemli. Enerji de eminim Enerji Bakanımız geniş bir şekilde belki sık sık açıklıyor, hakikaten çok yoğun bir çaba var; yerli ve yenilenebilir enerji konusunda çok ciddi bir çaba içerisindeyiz. Şu anda 717 tane santral inşa ediliyor, elektrik santrali. Bunun 500 küsuru aslında hidroelektrik santralleri. Bunlar irili ufaklı ama çok önemli; suyumuzu elektriğe dönüştürdüğümüzü, enerjiye dönüştürdüğümüzü gösteriyor. Aynı şekilde rüzgârda, aynı şekilde nükleerde, aynı şekilde jeotermalde çok yoğun bir çaba var. Ve şu anda 33 bin megavatlık bir proje ya inşaat halinde ya da proje fizibilite aşamasında. 33 bin megavat da Türkiye’de mevcut kurulu gücün yüzde 64’üne tekabül etmektedir. Dolayısıyla hakikaten çok önemli.

Katma değeri yüksek ürünlere geçmek için; az önce burada oturan değerli Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanımız Ar-Ge’den bahsetti, Ar-Ge hedeflerimizden bahsetti. Hakikaten önemli. Yani Türkiye’nin Ar-Ge harcamaları milli gelire oran olarak, her ne kadar milli gelir üç kat arttıysa da milli gelire oran olarak iki kat arttı. Dolayısıyla aslına altı kattan fazla bir artış söz konusu. Bu konudaki çabalarımıza devam edeceğiz.

En önemlisi, bu dönemde hükümet olarak biz beşeri sermayemize önem verdik. İnsanlarımızın eğitimine muazzam kaynak ayırıyoruz ve gerçekten bu konuda başarı var. Yani okul öncesi eğitimden ta üniversiteye kadar hem sayısal olarak, hem de kalite olarak çok yoğun bir çaba içerisindeyiz. Alt yapımızı güçlendirdik, Türkiye, eski Türkiye değil. Yani çok şeritli yollarıyla, hızlı trenleriyle, havaalanlarıyla, limanlarıyla Türkiye hakikaten rekabet gücü yükselen ve yatırım yapılabilir önemli ülkelerden bir tanesi.

Detaylara girmek istemiyorum. Yatırımları arttırmamız lazım. Özellikle küresel doğrudan yatırımlarda daha büyük pay almamız lazım. Bunun için de yatırım ortamını iyileştirmemiz lazım. Bu da yine cari

açığa yönelik önemli bir adımdır.

Bakın, bizimle rekabet eden Çin, Hindistan, Brezilya gibi ülkelere bakın, Hindistan gibi ülkelere bakın; bunların Dünya Bankası iş yapma kolaylığı listesinde yani bir çalışma yapılıyor her sene "Hangi ülkede iş yapmak daha kolay?" diye. Bu ülkeler 100 ile 130'ncü sıra arasındadırlar. Türkiye ise bu ülkelere oranla çok daha iyi konumda, 71. sırada. Dolayısıyla hakikaten bu yönde de çabalarımız var.

Ziraat Bankası'nda tabii ki; genel müdürümüz burada mı?

M. RIFAT HİSARCIKLIOĞLU- TOBB/DEİK-DTK Başkanı

Burada.

MEHMET ŞİMŞEK- T.C. Maliye Bakanı

Ona yönelik de sorular var, ama ben bana verildiği için söyleyeyim size.

Denilmiş ki; "Amerika Birleşik Devletleri'ndeki Ziraat Bankası Türk işadamlarına yönelik daha fazla hizmet üretemez mi?"

Tabii New York şubemiz hizmet veriyor, Amerika'da. Yakın zamana kadar sunulan hizmetler sadece havale benzeri işlerle sınırlıydı. Fakat herhalde anladığım kadarıyla birkaç ay önce ticari kredi de vermeye başlamışlar. E, zaten ticari kredi vermeye başlandı mı neredeyse full banking dediğimiz tam bankacılık sürecine başlamış demektir. Hayırlı olsun.

Yine "Ziraat Bankası'nın Balkanlardaki soydaş işadamlarına yönelik özel kredi paketleri geliştirmeyi düşünüyor mu? Yurtdışında şubesi bulunan Türk bankaları buradaki Türk işadamlarına özel kredi çalışmaları yapabilir mi?"

İstiyorsanız, madem genel müdürümüz burada, davet edelim bu iki konuya da kendisi cevap versin.

M. RIFAT HİSARCIKLIOĞLU- TOBB/DEİK-DTK Başkanı

Efendim, teşekkür ederiz.

Şimdi sözü Kalkınma Bakanımız Cevdet Yılmaz'a vereceğim. Kendisi gerek

bürokratik hayatta, gerek Bakanlığı hayatında hep özel sektörün yanında oldu. Kendisine de teşekkür ediyorum.

Buyurun, Sayın Bakanım.

CEVDET YILMAZ- T.C. Kalkınma Bakanı

Teşekkür ediyorum. Öncelikle bütün katılımcılara bende saygılarımı sunuyorum. Gerçekten çok önemli bir platform. Bu platformun oluşumuna katkıda bulunan herkese şükranlarımı sunuyorum. Özellikle TOBB Başkanımıza Rifat Hisarcıklıoğlu Bey'e ve Ekonomi Bakanımız Zafer Çağlayan Bey'e çok çok teşekkür ediyorum, bu çalışmalarını organize ettikleri için ve ayrıca DEİK'e, DEİK yönetimine teşekkür ediyorum.

Şimdi, baktığımız zaman dış dünyada yaşayan Türkler hem emekleriyle, hem de son dönemlerde özellikle girişimcilikleriyle ülkemizin kalkınmasına çok önemli katkılar sunuyorlar. Geçmişte daha çok Türkiye ihracat yapamazken, dışarıdan döviz kazanamazken dövizleriyle ülkemize kalkınmasına katkıda bulundular. Özellikle çalışan kesimler, emek yoluyla gelir elde eden kesimler Türkiye'nin kalkınmasına geçmişte çok büyük katkılarda bulundular.

Türkiye bugün artık farklı bir noktaya geldi. İşte ihracat yapan, 135 Milyar Dolarlık ihracata koşan bir ülke. 1980'lerin başında 3 Milyar Dolar bile değilmiş Türkiye'nin ihracatı. Bugün, -dün işte Gaziantep'i iş adamlarıyla sohbet ediyordum- sadece Gaziantep'in ihracatı 4,5-5 Milyar olacak, belki de daha fazla. Dolayısıyla Türkiye farklı bir yerde. Belki o eskisi kadar işçi dövizleri artık hiç konuşulmuyor Türkiye'de ama geçmişte, özellikle de ihracatımızın çok düşük olduğu dönemlerde çok hayati katkıları oldu, bugün sanayi alt yapımızın oluşumunda da yine yurtdışında çalışan insanlarımızın görgüsü, bilgisi, tecrübesi, burada gelip yaptığı yatırımlar bugünlere gelişimizde gerçekten önemli katkılarda bulundu. Bu vesileyle onları şükranla anmak istiyorum.

Bugün tabii dış Türkler derken o insanlarımızın artık çocuklarından, torunlarından yani daha eğitilmiş, daha girişimci ve daha heterojen bir gruptan bahsediyoruz. Eskiden Dış Türkler dediğimizde belki daha homojen, daha belli nitelikte, profilde bir nüfustan

bahsediyorduk. Bugün artık çok çeşitlenmiş, hem ülkeler bazında çeşitlenmiş, farklı eğitim seviyelerinde, farklı gelir seviyelerinde son derece renkli bir topluluktan bahsediyoruz. 50. Yıl da bu anlamda çeşitli etkinliklere sahne oldu.

Bugün artık dış Türkler derken gelecek perspektifli olarak bakmamız lazım. Bu, bizim bir potansiyelimiz, çok da büyük bir potansiyelimiz. Değişik ülkelerde bize farklı kanallar açabilecek, Türkiye'yle bağlantılı bir şekilde ciddi bir network oluşturabilecek bir potansiyel. Birçok konuya olduğu gibi bu konuya da 2023 vizyonumuzla bakmak durumundayız. Türkiye 10 büyük ekonomiden biri olacak sizler olmadan, sizlerin katkısı, katılımı olmadan bunu başaramayız. Mutlaka Dış Türklerin, dış dünyada yaşayan diaspora dediğimiz, başka bir kavram bulabilir miyiz, bilmiyorum ama diasporanın mutlaka bu kalkınma sürecine, 2023 vizyonuna katkıda bulunmaya devam etmesi lazım.

Şimdi, artık eskisi gibi değil, yeni bir takım unsurlarla; işte girişimcilikle, ticaret kanalıyla, yatırım kanalıyla ve her şeyden önemlisi aslında bilgi ve tecrübe paylaşımıyla bilgi toplumu şartlarında bize daha çok tecrübe taşıyarak, daha çok bilgi taşıyarak bu süreci desteklemesini beklediğimizi genel anlamda ifade etmek istiyorum.

Benimle ilgili de birkaç soru var. Onlara da hemen geçmek istiyorum. Sizin de, herhalde interaktif bir bölüm diyoruz ama çok da interaktif olmuyor doğrusu. Sanal bir ortamda interaktif,

Evet, Hızlı bir şekilde bu sorulara cevap vermek istiyorum.

Birincisi; "Bu teşvikler konusunda bir çalışmanız var mı?" deniyor.

Bu konuda Ekonomi Bakanlığımız ve Kalkınma Bakanlığımız birlikte çalışıyoruz. Teşvik Uygulama Genel Müdürlüğü eskiden Hazine Müsteşarlığımızın bünyesindeydi. Son yaptığımız düzenlemelerle Ekonomi Bakanlığımıza transfer olmuş durumdadılar. Biz de işin bölgesel boyutuna özellikle çok daha yakından bakıyoruz. Sosyoekonomik gelişmişlik endeksleri hazırlıyoruz, işte teşvikle ilgili bazı sektörel önerilerimiz oluyor. Bu çerçevede ortak bir çalışma yürütüyoruz. İnşallah bu yıl sonuna kadar bu çalışmamızı sonuçlandırırız.

Burada tabii geçmişte, özellikle 80'li yıllarda teşvikte bazı düzensizlikler, istenmeyen bir takım uygulamalar oldu. Ve bizim kamuoyumuzun zihninde artık maalesef hep o eski teşviklerin kötüye kullanıldığı dönem var. Hâlbuki teşvikler aynı zamanda çok faydalı ve birçok ülkenin yaptığı, uyguladığı unsurlar. Avrupa Birliği'nde de ne kadar devlet yardımı verildiğini hepimiz biliyoruz. Önemli olan, bunların etkin bir şekilde, hedefe odaklı bir şekilde gerçekleştirilmesi.

Son dönemlerde yaptığımız düzenlemelerle teşviklerde önemli bir kavram değişikliğine de gittik, bölgesel ve sektörel bir teşvik sistemi oluşturduk. Bu teşvik sistemimiz üç ayak üzerine oturuyor.

Buradan ikinci soruya da geçmek istiyorum. Bir genel teşviklerimiz var; yani hangi konuda yatırım yaparsanız yapın, hangi bölgeye yatırım yaparsanız yapın belli bir tutarın üstünde yatırım yaptıysanız Gümrük Vergisi muafiyeti ve KDV muafiyeti sağlıyoruz. Buna genel teşvik diyoruz.

İkincisi, bölgesel teşvikler. Burada Türkiye'nin 26 ekonomik bölgesini

belirledik. Bunları da dört grup halinde sınıflandırdık. Birinci gruptan dördüncü gruba doğru giderken hem teşvik araçlarını arttırıyoruz, hem de teşvikin dozajını arttırıyoruz. Dolayısıyla dördüncü grup en fazla teşvike uygun grup. Şimdi, yeni bir çalışma yapıyoruz. Belki bu sınıflandırmada da bazı revizyonlar yapabileceğiz. Ama işin özü yine olduğu gibi duracak. Bu çok modern bir anlayış gerçekten. İş dünyamızın da hep bizden beklediği bir şeydi. 2009 yılında bunu gerçekleştirdik. Bu yıl yapacağımız bir takım değişikliklerle daha etkili hale getireceğiz.

Diğer taraftan sektörel teşviklerimiz var. Bunlara da büyük ölçekli yatırımlar diyoruz. Burada da yine sektörü doğru olmak kaydıyla veya uygun olmak kaydıyla hangi bölgede olursa olsun büyük ölçekli yatırımlara ciddi destekler veriyoruz. İşte vergi indiriminden sigorta primi, işveren hissesi desteğine, yatırım yeri tahsisine kadar çok çeşitli unsurlarla bu teşviklerimizi yapıyoruz.

Burada yerli, yabancı ayrımı diye bir şey yok biliyorsunuz. Türkiye gerçekten liberal bir sisteme sahip. Sermaye hareketlerinde, ticaretle, yatırımlarda oldukça liberal bir sisteme sahibiz. Gelen doğrudan yatırımcı, yerli yatırımcımız hangi teşviklerden faydalaniyorsa onlardan faydalaniyor. Bu anlamda bir farklılık gözetmiyoruz. Yurtdışındaki Türk vatandaşlarımızın zaten problemi yok, ama Türk vatandaşlığı olmayanların da buraya gelip yatırım yapmasının önünde hiçbir engel söz konusu değil.

Kalkınma Ajanslarıyla ilgili sorular var. Bu ajansların yurtdışındaki promosyon faaliyetleri özellikle ön plana çıkıyor. Biliyorsunuz, bir tane Başbakanlığa bağlı Yatırım Destek ve Tanıtım Ajansımız var. Bu ajansın çeşitli ülkelerde temsilcilikleri var, buralarda Türkiye'nin tanıtımını yapıyor. Fakat Başbakanlığa bağlı bu Yatırım Destek ve Promosyon Ajansı'nın yurtdışında bir teşkilatı yok. Bir networkü diyelim, organizasyonu yok. Bizim de Kalkınma Ajansları dediğimiz yapılar var. 26 bölgede kurduk bu yapıları ve 81 ili kapsar şekilde kurduk. Bunların aynı zamanda her ilde bir Yatırım Destek Ofisi dediğimiz ofisleri var. Buralarda da gelen tüm yatırımcılara rehberlik yapıyorlar, o ille, bölgeyle ilgili bilgiler veriyorlar, bürokraside bir işlemleri

varsa bunun takibinde yardımcı oluyorlar. Dolayısıyla bugün sizler veya yurtdışından sizinle birlikte gelecek, Türkiye'ye gelecek bir yatırımcı Türkiye'nin en ücra iline de gitse, Hakkâri'ye de gitse, işte Şırnak'a da gitse orada bir Yatırım Destek Ofisi var. Dil bilen, işte belli seviyede uzman arkadaşlarımız var. Gelen yatırımcılara hem Türkiye'nin uyguladığı teşvik sistemlerini, mevzuatını aktarabilecek durumdadır, bürokrasideki işlemlerini takip edebilecek durumdadır.

Dolayısıyla benim sizlere tavsiyem, hani bilmeyenleriniz için söylüyorum; eğer bundan sonra bu ajanslarımıza, yurtdışındaki ajanslarımıza yatırımcıları yönlendirirseniz, illerle de Yatırım Destek Ofislerimize yönlendirirseniz her türlü bilgiyi ve rehberliği almaları buralardan mümkün. Boş yere değişik kapıları yatırımcılarımıza dolaştırmayalım.

Aynı zamanda bu Kalkınma Ajanslarımıza biz değişik ülkelerde de kendi bölgelerini tanıtsınlar diye imkân sağlıyoruz. Birçok ajansımız Avrupa'da, Ortadoğu'da, Kuzey Afrika'da, Asya'da değişik ülkeleri ziyaret edip işadamlarıyla, bürokrasiden ilgili insanlarımızla heyetler oluşturarak değişik ülkeleri ziyaret ediyorlar, kendi bölgelerini tanıtıyorlar, bölgelerinin yatırım potansiyelini tanıtıyorlar ve bölgelerine yatırımcı çekmeye gayret ediyorlar. Burada da yine Yatırım Destek Promosyon Ajansımızla da işbirliği içinde bunu yapıyorlar; yani bu Başbakanlığa bağlı Promosyon Ajansı ile birbirlerini tamamlayıcı bir şekilde bu faaliyetlerini yürütüyorlar. Bundan sonra da bu faaliyetlere önem vermeye devam edeceğiz.

Az önce söylendiği gibi işte cari açığı tartışıyoruz. Bir taraftan yurtdışındaki tasarruflarımızı arttırarak enerji politikalarımızla, finansal politikalarımızla cari açığı azaltacağız. Ama bir taraftan da şunu bilmemiz lazım: Türkiye'de cari açığı sıfırlamak diye bir şey söz konusu olamaz. Türkiye gelişmekte olan bir ülke; dış dünyanın tasarruflarını da kalkınma sürecimizde kullanmak durumundayız. Bu tasarruflar, tabii nitelikli hale getirmek önemli, cari açığın finansmanının niteliği, kalitesi çok önemli. Burada da bu doğrudan yatırımlar, tabii en nitelikli kanallar; buna sizlerin katkısı önümüzdeki süreçte önemli. Bu sene 11 Milyar ilk dokuz

ayda, inşallah önümüzdeki yıllarda bu Avrupa'daki özellikle şu ağır atmosfer dağıldıkça çok daha yüksek düzeylere inşallah çıkacaktır bu yatırımlarımız.

Bir diğer soru; "Bu özellikle komşu ülkelerde yaşanan hadiseler kalkınma politikalarımızı nasıl etkiliyor, etkileyecek?"

Bu da çok güzel bir soru bana göre. Arap Baharı dediğimiz zaman için hep siyasi tarafını tartışıyoruz maalesef. Bugün belki normal, bugün için normal. Fakat şunun altını çizmek istiyorum: Şunu unutmayalım; Arap Baharı Tunus'ta tezgâhtarlık yapan bir gencin yaptığı bir eylemle başladı. İşte işsizlik problemi, refah problemi vesaire. Ve bu sürecin sonunda halka dayalı, halkın iradesine dayalı ve özgürlüklerin olduğu bir ortam hedefleniyor. Bir yönetim halka dayandıkça, halk iradesine dayandıkça o ülkede ekonomi ve kalkınma ön plana çıkacaktır ister istemez, refah gündemi ön plana çıkacaktır. Belli elitlerin yönettiği ve kaynakları halka yaymadan yürütülen modellerde ekonomi biraz geri planda, refah konuları geri planda kalabilir. Ama halka dayalı yönetimlerin olduğu ortamlarda mutlaka ve mutlaka daha fazla refah arayışı olacaktır. Toplumun beklentilerini karşılama çabaları olacaktır, bu da ekonomiyi ön plana çıkaracaktır. Ekonominin ön plana çıkması ise demokraside de olduğu gibi Türkiye'nin aslında tecrübesini son derece anlamlı kılıyor.

Bugün Türkiye işte bölgesinde, Ortadoğu'da, Kuzey Afrika'da ekonomik tecrübesiyle, iş dünyasıyla, girişimciliğiyle son derece önemli bir konumda. Bugün için belki Tunus, Libya, Mısır; bu geçici olarak bize bir ekonomik maliyet getiriyor olabilir, bugün yaşanan sorunlar, sıkıntılar. Ama ben yüreğten inanıyorum ki önümüzdeki perspektifte, orta ve uzun vadeli perspektifte bu Arap Baharı ve dönüşüm, Türkiye'nin çok ciddi bir şekilde lehine olacak, buradaki ekonomik faaliyetlerde çok ciddi bir artış göreceğiz ve Türkiye'nin tecrübesi, Türkiye'nin girişimciliği burada çok daha aktif bir şekilde devrede olacak.

Biz de bu bakış açısından hareketle Kalkınma Bakanlığı içinde bir birim oluşturduk. Buna Kalkınma Araştırmaları Merkezi diyoruz. Bu merkezimizin temel amacı da, işte bu komşu coğrafyalarda; Kuzey Afrika'da, Ortadoğu'da, komşu coğrafyalarda Türkiye'nin kalkınma tecrübesini paylaşmak, ekonomik politikalarla ilgili tecrübelerini paylaşmak ve bu ülkeleri daha iyi noktaya getirmede yardımcı olmak.

Aslında Suriye'de son yaşanan hadiselerden önce çok güzel bir ilişki kurmuştuk. Oranın planlama teşkilatıyla bizim işte eski Devlet Planlama Teşkilatı, bugünkü adıyla Kalkınma Bakanlığı arasında güçlü bir protokolümüz vardı. Eğitim programları uyguluyorduk, ortak proje hibe programları uyguluyorduk. Ama maalesef bu son hadiselerden dolayı biraz kesintiye uğradı. İnşallah önümüzdeki dönem o da düzeldi.

Diğer taraftan Afganistan'la bazı programlar yürüttük; yine kapasite geliştirici programlar. İnşallah önümüzdeki dönemde Mısır'la, Tunus'la, Libya'yla benzer programlar yürütürüz. Pakistan'la, yine oradaki planlama teşkilatıyla bir mutabakat zaptı imzaladık; onlara destek olmaya çalışacağız. Moğolistan, Gürcistan ve Azerbaycan gibi ülkelerle bu anlamda bir takım temaslarımız var, görüşmelerimiz var. Bunların çok detayına inmek istemiyorum. Vakit

de zaten çok daralmış durumda.

Ben de tekrar bütün arkadaşlarımıza, emeği geçenlere teşekkür ediyorum. Sizlere başarılar diliyorum. Hepinize tekrar saygılar sunuyorum.

M. RİFAT HİSARCIKLIOĞLU-TOBB/DEİK-DTK Başkanı

Teşekkür ederiz, Sayın Bakanım. Şimdi, komşu ülkeden, dost ülkeden bir Bakanımız var; Sinan Çelebi Bey. Sinan Bey'e de bir beş dakika bizi selamlama konuşması yapması için söz veriyorum.

SİNAN ÇELEBİ-

Sayın Bakanlarım, Sayın Başkanım; bana bu fırsatı tanıdığınız için teşekkür ederim.

Aslında bana herhangi bir soru yöneltilmemiş ama ben üç konuyu sizinle paylaşmak istiyorum.

Birincisi; Kuzey Irak'la Türkiye arasındaki ticari ilişki gitgide gelişiyor, zenginleşiyor. Hâlihazırda 7 Milyar Dolar civarında olan ticari akım var ve bunun 5 Milyarı aşağı yukarı Kuzey Iraklıdır.

Bir müjde vermek istiyorum. Hâlihazırda Habur Sınır Kapısında iki tane köprümüz var. Onlar artık 3 bin kamyonun üzerindeki sayıyı taşıyamıyor. Protokol imzalandı, yeni bir köprü yapılacak; altı şeritli. Bu da umarız ki 3 bini 8 bin, 9 bin kamyonu çıkartabilir. Bu önemli bir hadisedir. Çünkü ticaretin gelişmesi için bu kapıların açılması şarttır. Bundan beş gün önce imzalandı protokol, her şey; yalnız inşaat kaldı.

İkinci önemli konu; 1995 senesinde Ticaret Bakanlığı'nın bünyesinde şirketler Genel Müdürlüğe tesis edildi. O günden 2009 senesine kadar -ki 15 sene ediyor- toplam Türk şirketlerinin sayısı aşağı yukarı 480'di. 2009 senesinde ben Bakan olduğum sırada bugüne kadar 24 ay zarfında bu iki kata çıktı. Neredeyse 950 şirket oldu. Eskiden ortalama ayda iki buçuk şirket kaydını yaparken şimdi 10 katı yapıyor. Bence burada büyük bir katkıdır bu. Toplam yabancı firmaların ortalamasına göre alırsak Türk firmaların sayısı yüzde 51,8'dir.

Sayın Bakanım bana "Ne zaman yüzde 60 olur?" diye soruyordu geçenlerde.

Şimdi, bu sadece Türkiye'deki firmaların şubeleridir orada açılan. Hâlbuki onun dışında Türk işadamları gelip Kuzey Irak'ta yerli firmalar teşkil ediyorlar. Onların sayısı da arttırsak yüzde 60'ın üzerinde oluyor. Bu çok önemlidir.

Kuzey Irak; bugün bütün dünya artık oraya sanki Amerika'yı keşfettiği gibi veya Amerika'daki altın keşfi gibi geliyorlar. Açıkça söyleyeyim, hiçbirisi de Türk firmalarıyla rekabet edemiyorlar; hem kalite bakımından, hem düzgünlük bakımından, hem de sözleri söz olduğu için. O bakımdan gelecek için ben çok ümitliyim, çok daha fazla olmasını diliyorum.

Elbette ki eğer bugün Türk firmaları orada bu kadar faaliyet gösteriyorsa, bu kadar başarı görüyorsa açıkça söyleyeyim bu Sayın Bakanımız Zafer Bey'in hizmetindedir. Aslında ayağa kalkıp da alkışlamak lazım onu.

Benim amacım; bir Türk olarak, bir Türk vatandaşı olarak orada daha fazla Türk firmalarını görmek, yatırımcıları görmek. Çünkü bugün gümrük duvarları Bağdat tarafına uygulanıyor. Hâlihazırda gümrük duvarları çok alçaktır ama bir süre sonra mutlaka bunlar yükselir. O bakımdan Türk firmalarının orada varlıkları ve yatırımları ister istemez avantajlı olur gümrük şeyleri kalktığı zaman. Bunu size söylerken yani hakikaten bunların önemini vurgulamak istiyorum burada.

BİR KATILIMCI- Teşvik var mı, Sayın Bakanım?

SİNAN ÇELEBİ- Teşvik var. Teşvik var, ama teşviki; bizim oradaki Yatırım Yasası'nı okuduğunuz takdirde bir Türk vatandaşı, bir Türk firması orada Iraklı vatandaşla aynı haklara sahiptir yüzde yüz.

Şimdi, 2009 senesinde yemin ettiğim zaman ben iki şey söyledim; "Allah'ım vatanım, milletim için hayırlı olsun. Allah beni utandırmasın."

İnşallah gelecek bugünden çok daha parlak olur sizlerin varlığınızla. Saygıyla selamlıyorum hepinizi. Teşekkür ederim.

M. RİFAT HİSARCIKLIOĞLU- TOBB/DEİK-DTK

Başkanı

Teşekkür ederim.

Hüseyin Aydın Bey iki dakika.

HÜSEYİN AYDIN - Ziraat Bankası Genel Müdürü - Sayın Bakanlarım, Sayın Başkanım; çok teşekkür ediyorum.

Ben dört aydır Ziraat Bankası Genel Müdürüyüm. 17 ülke 77 noktada faaliyet gösteriyoruz. Ağırlıklı olarak bu ülkelerdeki faaliyetlerimiz klasik bankacılık ürünlerinden ibaret. Biz, ticari ve uluslararası bankacılığa ağırlık verecek bir yapı için organizasyon anlamında ciddi değişiklikler yaptık, bu sürede. Türklerin bulunduğu her yerde, işadamlarımızın bulunduğu her yerde onların rekabet gücünü arttırıcı bir bankacılığı 2012'nin ikinci yarısından itibaren çok net olarak görebileceksiniz. Bu konuda bütün hazırlıklarımızı tamamladık. Ticari bankacılıkta ve uluslararası bankacılıkta yetkin bir banka olacağız. Bilhassa dış politika konusunda etkin olduğumuz coğrafyaları ticari anlamda da etkin olmak için ciddi anlamda destekleyeceğiz.

M. RİFAT HİSARCIKLIOĞLU- TOBB/DEİK-DTK Başkanı

Sayın Ekonomi Bakanım sözü size vermeden önce; sizin de bildiğiniz gibi önce Türkiye'de, 2000'li yılların başında Türkiye'de gezerken herkes benden Ziraat Bankası istiyordu; Türkiye'nin içinde, Ziraat Bankaları kapanmış.

Şimdi, son dönemde, son üç-dört senede yurtdışında hangi ülkeye gitsem bir Ziraat Bankası istiyorlar. Bu çerçevede Hüseyin Bey de Dünya Türk İş Konseyi'nin Yönetim Kurulunda bizlerle beraber çalışacak.

Sayın Ekonomi Bakanım söz sizin, buyurun. Ev sahibi olduğunuz için en son size bıraktım.

ZAFER ÇAĞLAYAN- T.C. Ekonomi Bakanı

Evet değerli arkadaşlar, öncelikle Sayın Bakanlarıma teşekkür ediyorum. Sağ olsunlar, her biri tek tek hem bu toplantılara dünden beri katıldılar, hem kendi Bakanlıkları çerçevesinde sizin duymak istediği bilgileri en yetkili, en doğru ağızlardan bir kere aktarma imkânı sağladılar. Değerli Bakan arkadaşlarıma çok teşekkür ediyorum.

Diğer yandan Bakanlığımızdaki tüm bürokrat arkadaşlarıma yürekten teşekkür ediyorum. Bu konuda ticaret müşavirlerimiz de çok yoğun bir gayret içinde çalıştılar. Bu yıl geçen yıllara göre çok daha fazla yurtdışındaki iş adamları yurttaşlarımız katılım sağladılar. O konuda da ticaret müşavirlerimize teşekkür ediyorum.

Bir diğer teşekkür de, benim her zaman içinden çıkmaktan gurur duyduğum, iftihar ettiğim ve benim de görev aldığım DEİK, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği; değerli Başkanım, Rona Ağabeyime ve emeği geçen bütün kardeşlerime, DEİK'in tüm çalışanlarına gönülden teşekkür ediyorum.

Sizlerle her fırsatta beraberim, iki gündür de sürekli konuları dile getiriyoruz. Hemen hemen gittiğimiz ülkelerde sizlerle birlikte olup önemli toplantılar yapıyoruz. Bana sorulmuş olan 20-25'e yakın soru

var.

Sorular özellikle dış ticaret, ihracat ve Ekonomi Bakanlığı'nın bünyesinde yeni oluşturulan teşvik uygulamaları, serbest bölgeler, yabancı doğrudan yatırımlar, Yatırım Ortamı Koordinasyon Kurulu gibi bütün alanlardaki çalışmalarımızı kapsıyor. Şimdi ticaret müşavirlerime, bürokratlarıma talimat veriyorum.

Sayın Başkanım, ticaret müşavirlerimiz buldukları bölgelerde bölge başkanlarımız, grup başkanlarımız ile tek tek bir araya gelsinler. Onlara, ihracattaki destekleri, devlet desteklerini ve tüm desteklerle ilgili bütün konuları tek tek sizlere bulunduğunuz yerde ayağınıza gelerek anlatsınlar. Başından beri söyledim; aranızdan gelen biri olarak ve Ekonomi Bakanı olarak ben ve ekibimin tamamı sizlerin hizmetinde, sizlerin emrindeyiz. 24 saat kapımız sizlere açık.

Ticaret müşavirliklerinin eski çalışma sistemlerini bilen biriyim. Bunu söylerken benden önceki, çok önceki arkadaşlarımı yargılamak adına söylemiyorum. Ben de bir gün eski olacağım. Şu anda bile beş tane eski unvanım var 4,5 senede. Eski sanayici, eski Ankara Sanayi Odası Başkanı, eski Odalar Birliği Başkan Vekili, eski Sanayi ve Ticaret Bakanı, eski Devlet Bakanı. 4,5 yılda beş tane eski unvanı aldık. Dolayısıyla biz de bir gün eski olacağız.

Şunu ifade etmek istiyorum ki; ticaret müşavirlerimizin artık şimdi çalışma sistemi aynen bir şirketin pazarlama elemanı gibi bir yapıya getirdik. Yani, bir şirketin elemanı nasıl çalışıyorsa ticaret müşavirlerimiz de o şekilde çalışıyor.

Bu konuda Sayın Başbakanımızın ve değerli Bakan arkadaşlarımın desteğiyle Büyük Millet Meclisi'nden geçirmiş olduğumuz yasayla ticaret müşaviri sayısını Cumhuriyet tarihinde bir ilk olarak 250'ye çıkarttık. Bu kadroların sayısının artırılması diplomatik hüviyet olduğu için Büyük Millet Meclisi'nden kanunla çıkması gerekiyor. Göreve geldiğim zaman, üç tanesi uluslararası alanda görev yapmak üzere toplam 109 ticaret müşavirimiz vardı. Bugün çıkartmış olduğumuz kanunla ticaret müşaviri sayısını 250'ye çıkarttık. Şu anda tam 205 ticaret müşavirimiz işlerinin başındadır. Bakın, tam 205 ticaret müşaviri. İki yıl öncenin tam iki katı. İnşallah bunların

sayısını 500'e, 1000'e, 1500'e çıkartacağız.

Bu konuda özellikle DEİK'le, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'yle, Türkiye İhracatçılar Meclisi ve İhracatçılar Birliklerimizle faaliyetlerimizi çok daha fazla arttıracacağız.

Bilin ki, sizleri Ankara'ya getirmeden, sizleri Türkiye'ye getirmeden sizlerin tüm soru ve sorunlarını bizzat müşavirliklerimiz nezdinde birlikte çözeceğiz. Çok önemli bir proje üzerinde Odalar ve Borsalar Birliği'yle beraber çalışıyoruz. Bu yapmış olduğumuz çalışmayla inşallah sizlerin yeni iş kurma, girişimcilerin özellikle sağa sola çarpılmadan ve sağda solda başına bir kaza, bela gelmeden yatırım yapabileceği, onlara en doğru adreslerin en iyi şekilde gösterildiği yeni bir modeli de çok yakın bir süre içinde açıklayacağız.

Gündeme gelen konulardan biri de Teşvikler. Yıl sonunda inşallah bitiriyoruz. Teşvik çalışmalarına bütün bakanlıklarımız ciddi destek veriyor.

Desteklerle ilgili Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'yle beraber Oda Başkanlarımızla büyük bir toplantı yaptık, diğer işadamları kuruluşlarımızla toplantı yapıyoruz. Hep ifade ettim, teşvik konusunda benim muhatap alacağım birinci derece kuruluş, Türkiye'deki tüm işadamları kuruluşlarının başı olan Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'dir ve hep bu şekilde olacaktır.

Bu çerçevede cari açığı esas alan, Türkiye'de üretilmeyen malların Türkiye'de üretilmesini sağlayacak yeni bir şok model üzerinde çalışıyoruz. Ve hakikaten şundan mutluyum, memnunum: 27 yıl sanayicilik yapmış bir kardeşiniz olarak bu yıl yapılacak olan teşviklerin geçmiş dönemlerden çok daha özel önem affettiğini değerli Bakanlarımız da ifade ediyorlar. Bir kere bu, Türkiye'nin beklentisi olan yeni bir sistemi getirecek.

Evet, cari açıktan hep bahsediliyor. Ama cari açığın temel nedenlerine inmek gerekiyordu. Başbakanımızın oluruyla benim başkanlığında bir Stratejik Kurul kurduk ve Girdi Tedarik Stratejisi'ni oluşturduk. Altı sektörü tek tek masaya yatırıp inceledik. Demir çelik, otomotiv, makine, kimya, tarım gıda ve tekstil sektörü. Bunlar, Türkiye'nin en fazla dış ticaret açığı vermiş olduğu sektörler. Gördük ki bunların büyük bir çoğunluğunu biz ülkemizde

yapabiliriz. Gördük ki ülkemizde mevcut kurulu sanayi kapasitemizi yeni bir zihniyet devrimiyle yüksek katma değerli ve yüksek teknolojik bir yapıya getirerek, yurtdışından almak zorunda kalmış olduğumuz ürünleri kendi ülkemizde yaparız. Bunun mekanizması ne? İfade ettim, teşvik.

Evet Türkiye, otomotiv sektörü, lider bir yapıya sahip olan ihracat kompleksine sahip. Ama biz otomotivin kaporta sacının tek bir gramını üretemiyoruz. Ve otomobilde her yıl 5 Milyar Dolar motor ve aktarma organları ithalatı yapıyoruz. Bugün bir otomobilin maliyetinin yüzde 30-35'i elektronik ve gömülü yazılımdan oluşuyor. Bizim elektronik sektörümüz, yazılım sektörümüz fevkalade gelişmiş olmasına rağmen otomotiv sektörüne bu alanda bir tek kuruş girdi sağlayamıyoruz. Önümüzdeki 10 yılda teknoloji arttıkça otomotiv sektöründeki gömülü yazılım ve elektroniğin kullanımı bir otomobilin maliyeti için yüzde 70'lere çıkacak.

Diğer taraftan, Demir çelik sektöründe dünyanın en pahalı ve en fazla demir çelik hurda ithalatını yapan ülkesiyiz. Bakın, hem pahalı, hem en fazla. Çünkü sanayi sistemi buna göre kurulmuş. Bunlarla ilgili önemli yatırım teşvik sistemimizi devreye soktuğumuz zaman orta vadede bunların olumlu sonuçlarını hep birlikte göreceğiz. Cari açığın gerçekten belinin kırılacağı bir dönemle karşı karşıya kalacağız.

Diğer taraftan artık Türkiye, eski Türkiye değil. Bakın, dün de kısmen bahsettim. Asıl vermek istediğim mesaj o. 10 yıl önce, Türkiye 2001 krizini yaşadığında Ankara Sanayi Odası Başkanı idim. 2001 krizinde hiçbir dahli olmayan binlerce işletme bankalar battığında batarken, milyonlarca insan işsiz kalırken, o tarihte birçok ülkenin büyükelçilerinin ellerinde Türk firmalarının listelerini görmüştüm. Listeleri ellerine alıp Türkiye'deki firmaları ucuza kapatmak için seferber olmuşlardı. O kriz beni o kadar yaralamamıştı. Beni asıl yaralayan konu; onların elindeki bu şirketlerin adeta kapış kapış satılmasıyla ortaya çıkan manzaraydı.

Bunları siyaseten söylemiyorum, bunları bir iş adamı kimliğimle, eski Sanayi Odası Başkanı kimliğimle söylüyorum.

Bugün şükürler olsun; biz artık Avrupa'daki şirketleri bir bir almaya ve Avrupa'daki şirketlerle ortaklık kurmaya başladık. Bakanlığım bünyesinde oluşturulan yeni genel müdürlükle yurtdışındaki yatırımları da planlayan, organize eden bir yapıyla hemen bir uygulamayı başlattık. Şu anda sizlerden veyahut da vatandaşlarımızdan, iş adamlarımızdan yurtdışındaki bir şirket ortaklık veya satın alma noktasında yapacağınız hukuki işlemlerde, yapacağınız araştırmalarda ve bununla ilgili yapacağınız fizibilite raporlarında 200 Bin Dolara kadar desteği, biz sizlere hibe olarak veriyoruz. 200 Bin Dolar.

Gayemiz, sizlerin doğru ortaklıklar yapması. Almış olduğunuz o şirketlerin hem ününü, unvanını alın, hem de o şirketlerin dağıtım kanallarına girin. Buna benzer daha çok mekanizmamız var.

Değerli Bakanım söyledi; Avrupa birliği başta olmak üzere, geçmişte gücümüz ve takatimiz yoktu kafa tutmaya. Ama bugün artık onlar gelip, bizim kapımızı çalıp onlar bizden ricada bulunmaya başladılar.

Geçen akşam ben, Avrupa Birliği Bakanımız Sayın Egemen Bağış

ve Avrupa Birliği'nin Bakan düzeyinde olan iki komiseri Stefan Füle ve Karel de Gucht, biraraya geldik. Gefirip bir tanesi benim önüme "Efendim bakın, siz Gümrük Birliği'nden şikâyet ediyorsunuz. -Ben bir takım şikâyetlerde bulundum; her zaman olduğu gibi. Etmeye de devam edeceğim.- Bakın, size gelen sermayenin yüzde 82'si bizden geliyor. Siz, ihracatınızın yüzde 50'sini yapıyorsunuz." Benim ne cevap verdiğimi de değerli Bakanım kısmen söyledi. Dedim ki; "Siz, kerameti kendinizde menkul kabul etmeyin. Bir; sizden bize gelen yatırımın gideceği başka adres yok. Kim alternatifi Türkiye'nin? Suriye'ye mi gideceksiniz, Irak'a mı gideceksiniz, Mısır'a mı gideceksiniz, yoksa serbest piyasa kurallarının en fazla hâkim olduğu ve bir günde şirket kurulan, dünyanın gelişmiş ekonomileri içinde bulunan Türkiye'ye mi gideceksiniz? Bu geliyorsa, Türkiye'nin gücünden, Türkiye'nin yatırımcıya sağladığı fırsatlar için geliyor, bu yatırımlar."

Türkiye, Avrupa Birliği'nin akciğeri olmuştur. Nüfusu yaşlanmış, çalıştıracağı işçi yok. İşini, şirketini bırakacağı nesli olmadığı için şirketleri devam etmiyor. İşte Başbakanımızın üçüncü çocuk ısrarının altında yatan sebeplerden biri budur. Bugün Türkiye'nin 28 yaş ortalama nüfusu ve 74 milyon nüfusumuz bizim için gelecekte en önemli unsurların başında geliyor.

Artık devir Türkiye'nin devridir ve kendi hikâyelerini yazmaya başladılar. Artık avcılar kenarda kalacaklar. Ha bu noktada bazı haklarımızı bastırarak alacağız. Daha da üzerine gideceğiz.

Geçen akşam yapılan TUSKON toplantısında Avrupa Birliği'nin komiseri, çıkıp dedi ki; "Biz, size yapmış olduğumuz vize uygulamasını kolaylaştıracamız." Salon bir anda alkışlamaya başladı. Benim kanıma dokundu. Neyse nasıl olsa sıra bana gelecekti. Sıra bana geldi, kürsüye çıktım. Dedim ki; "Biraz evvel Füle dedi ki, 'Biz, Türkiye'ye vize kolaylığı yapacağız.'" Tekrar alkışlamaya başladılar. Hemen durdurdum. "Bir dakika, siz neyi alkışlıyorsunuz?" dedim. "Arkadaşlar, Avrupa Birliği'nden bizim beklediğimiz vize kolaylaştırılması değil, Avrupa Birliği'nden bizim beklediğimiz bir insan hakları ihlali olan, ticarete teknik engel olan, haksız

rekabet yaratan vizenin tamamen kaldırılmasıdır." dedik..

Bu noktada, ısrarlılığımız bu yönde olacaktır. Artık hiç kimsenin sağa sola çevirmesinin bir anlamı kalmamıştır. Türkiye bunu fazlasıyla hak etmiştir.

Şunu çok net ifade etmek istiyorum ki, her yerde söylüyoruz, söyleyin: Türkiye, eski Türkiye değil. Evet, 50 sene evvel pazımıza, kollarımıza, dişimize bakarak bizi götürdüler. Ama şimdi, Türkiye'de hiç kimsenin gidip orada ekonomi ve geçim için onların kapısında beklemeye ihtiyacı yok. Artık onlar bizim kapımıza tıpış tıpış gelmeye başladılar ve gelecekler.

Ne olduğumuzu bilelim. Gücümüzü bilelim, kuvvetimizi bilelim. Elbette ki oradaki pazarları bırakmayacağız, işlerimizi bırakmayacağız. Oradaki gücümüzü çok daha fazla arttıracamız, birlik ve beraberlik içinde olacağız. Tekrar ifade ediyorum; gidecekleri başka bir yer yok!

Ve şimdi artık benim ülkemden hiçbir kimse, bu güzel ülkesini bırakıp da gideyim Avrupa'da gezeyim, Avrupa'da olayım diye irtica etme lüzumunu hissetmiyor.

Sizlerden benim bir ricam daha var: Bulduğunuz ülkelerde özellikle o ülkelerin siyasilere sürekli baskı yapın. Bakın, 1996'da dönemin hükümeti Türkiye Gümrük Birliği Anlaşması yaparken çok hatalı bir anlaşma yaptı. Avrupa Birliği'nin taraf olduğu, diğer ülkelerle yaptıkları Serbest Ticaret Anlaşması'nda Türkiye'nin taraf olmasını bizimkiler engellediler. Ve o günün coğrafyasında, o günün tarihinde Bakanlık yapanlardan bir tanesi bana döndü cevap verdi. Ve bana dediler ki; "Siz tabii o tarihte bilmiyorsunuz; biz, o tarihte eğer o anlaşmalara taraf olsaydık Güney Kıbrıs Rum kesimi gelip bir girişte Avrupa Birliği üyesi olacaktı, biz de Güney Kıbrıs Rum kesimiyle ticaret yapmak zorunda kalacaktık." Vallahi gülmeye bile tenezzül etmiyorum böyle bir cevaba. Bırakın, gülmeye tenezzül etmiyorum.

Şimdi, Güney Kıbrıs Rum Kesimi var ya arkadaşlar, tamamı ticaret olsa toplamı zaten 5,5 Milyar Dolar. Evelallah neredeyse şimdi, bizim bir şirketimiz 5,5 Milyar Dolar dış ticaret hacmine sahip.

Ama gelinen nokta şu; Avrupa Birliği Güney Afrika'yla, Meksika'yla, Cezayir'le, Güney

Kore'yle; dünyanın birçok ülkesiyle Serbest Ticaret Anlaşması yapıyor. Bu ülkeler bizimle Serbest Ticaret Anlaşması yapmaya bile tenezzül etmiyorlar. Müzakereye dahi başlamıyorlar. Sebebi çok basit; Avrupa Birliği'yle Serbest Ticaret Anlaşması yaptığı için ve ben de bunun mekanizma olarak dışında kaldığım için bu insanlar mallarını Avrupa'ya satıyor, Avrupa Birliği'nde ATR Belgesini alarak benim ülkeme gümrüksüz bir şekilde giriyor. O ülkeler Türkiye'nin ürünlerine yüzde 40, yüzde 50, yüzde 100'e yakın Gümrük Vergisi uyguluyor. Niye yapsın adam benimle Serbest Ticaret Anlaşması'nı?

Bu konuda değerli Bakanım gerçekten çok ciddi çalışmalar yapıyor. Kendilerine söyledim; "Egemen Bağış'ın yerinde olmak istemezdim." dedim. Hakikaten çok ciddi mücadele veriyor. Ben gerçekten değerli Bakanıma sizin huzurunuzda teşekkür etmek istiyorum. Hakikaten çok yoğun çalışmalar yapıyor ve onlara verilebilecek her türlü cevabı da veriyor.

Arkadaşlar, tekrar söylemek istediğim şey: Onlar bize muhtaç olacaklar ve biz, bugüne kadar yapmış olduğumuz tüm reformları, yapacağımız tüm reformları, Anayasa değişikliğini Avrupa Birliği istediği için yapmadığımızı her fırsatta söyleyelim. Bunları Türkiye ve bu ülkenin bu güzel insanları için, milletimiz için yaptığımızı, sizlerin bunu hak ettiğini her fırsatta söylüyoruz. Sizler de bunu söylemeye devam edin.

Toplantımızın hayırlara vesile olmasını temenni ediyorum. İnşallah yine yapacağımız seyahatlerde sizlerle birlikte olacağız. Sizlerle yapacağımız seyahatlerde sizlerden ricam; mümkün olduğunca o ülkenin vatandaşlarını mutlaka toplantılara getirin. Yapacağımız çalışmalarda son derece önemli kanallar oluşacak. Ve tekrar ifade ediyorum; 24 saat ben ve ekibim, hepimiz sizlerin hizmetindeyiz. Yeter ki sizlerin tırnağına taş gelmesin. Bizim bütün beklentimiz, bütün isteğimiz budur.

Allah'a emanet olun. Yolunuz açık olsun. Sağ olun, var olun.

M. RİFAT HİSARCIKLIOĞLU- TOBB/DEİK-DTK Başkanı

Efendim, sekiz Bakanla başladık ama dört Bakanımız sağ olsun sabırla bizle beraber tamamladılar. O dört Bakanıma ayrı bir alkış istiyorum sizden.

Şimdi, efendim plaket törenimiz var. Hemen anons edelim, bitiyor ondan sonra.

SUNUCU- Evet, hemen plaketleri takdim edelim.

Ev sahibi Bakanımız Zafer Çağlayan ve TOBB Başkanımız takdim edecekler. Egemen Bağış'a, Cevdet Yılmaz'a, Mehmet Şimşek'e ve yine az önce Kuzey Irak'tan gelen Ticaret ve Sanayi Bakanı Sinan Çelebi'ye plaket takdimimiz olacak.

Lütfen plaketleri Bakan ve Başkana doğru iletirsek.

Evet, şu anda Sayın Başkan ve Bakanımız Avrupa Birliği Bakanımız Egemen Bağış'a plaketlerini takdim ediyor. Çok teşekkür ediyoruz kendilerine.

Ve şimdi Kalkınma Bakanımız Cevdet Yılmaz'a plaketleri takdim

ediyor, TOBB Başkanımız ve Bakanımız Zafer Çağlayan. Teşekkür ediyoruz, Sayın Kalkınma Bakanımıza.

Ve Maliye Bakanımız Mehmet Şimşek'e şimdi plaketlerini takdim ediyorlar, Bakanımız ve Başkanımız. Maliye Bakanımız Mehmet Şimşek'e de çok çok teşekkür ediyoruz.

Ve Kuzey Irak'tan az önce söz alan Ticaret ve Sanayi Bakanı Sinan Çelebi'ye de plaketi yine Başkanımız ve Bakanımız takdim ediyorlar. Kendilerine çok çok teşekkür ediyoruz.

Tabii ki aramızdan ayrılan Bakanlarımıza da

plaketleri daha sonra takdim edeceğiz.

ZAFER ÇAĞLAYAN- T.C. Ekonomi Bakanı

Dedim ki; bu kardeşimize iyi bakın. Evet, kendisi Kuzey Irak Bölgesel yönetiminde dışarıdan Bakanlık teklif edilerek Türkmen Bakan olarak tek Bakanımız. Kendisini iyi tanıyın: Sinan Çelebi, Ticaret ve Sanayi Bakanı. Sizlerin adeta bir temsilcisi gibi her zaman, her türlü sorununuzda başvuracağınız bir kardeşimdir. Çok sevdiğimiz bir kardeşim, medarı iftiharımızdır.

İnteraktif Oturum

İnteraktif Oturum

Seçimler

BAHRİ CAN ÇALICIOĞLU
DEİK GENEL SEKRETERİ

DEİK
DÜNYA TÜRK GİRİŞİMCİLER KURULTAYI
19 KASIM 2011
(Anadolu Salonu -3-)

Seçimler

BAHRİ CAN ÇALICIOĞLU- DEİK Genel Sekreteri ..(Seçimlerle ilgili yapılan düzenlemeler ve seçim sistemi ile ilgili bilgilendirme)

Sayın Başkanlar, Türk İş Konseyi'nin değerli üyeleri, değerli kurultay delegeleri ben de sizleri Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu Genel Sekreterliği çalışanları adına saygıyla selamlıyorum.

Değişen dünyada Türkiye yükselirken Türk iş dünyasının bugün Türk Diasporasını örgütleme kararlılığında olduğunu hepimiz idrak ettik. Şimdi ben sizlere yarın gerçekleştireceğimiz seçimlerle ilgili olarak yapılan son düzenlemeleri aktaracağım.

2009 Genel Kurulu'nda uygulanan seçim usul ve esasları daha çok sizlerden gelen talepler dikkate alınarak revize edildi. Buna yönelik olarak yurtdışı katılımın yani sizlerin etkinliğinin artırılmasına çaba sarf ettik. Böylelikle bölge komitesi üyelerinin ülkesel dağılımlarını değiştirdik, seçilen bölge komitelerinin kendi içlerinde Başkan ve Başkan yardımcılarını seçmelerini imkân sağlayacak düzenlemeyi hayata aktarıyoruz.

Ana hatlarıyla yaptığımız değişiklikleri şimdi sizlere sıralıyorum.

Bölge komitesi üyeleri, seçimlerinin gerçekleştirileceği bölgeleri şimdi söylüyorum size. Bölge sayısını 6'ya çıkarıyoruz. Avrupa, Avrasya, Amerika, Asya Pasifik, Afrika Orta Doğu Körfez ve Balkanlar.

Bu bölgeler DTİK'in o bölgelerden katılan yurtdışından katılan delegeleri arasından seçilecek, üyeler tarafından önümüzdeki dönemde komiteler halinde yönetilecek.

DEİK'in malum bugün 100 ülkeyle iş konseyi mekanizması vardır. 100 farklı ülkeyle ilişkilerimizi geliştirebilmek maksadıyla iş konseylerimizi kurduk, 100 İş Konseyi Başkanımız var, bunların birçoğu aramızda bugün.

İş Konseyi Başkanlarımız biliyorsunuz kurultay delegesi. Sadece ve sadece sorumlu oldukları ülkenin ait olduğu bölge sandığında oy kullanacaklar.

Bildiğiniz gibi Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nin Yönetim Kurulu, Konsey Başkanları, DEİK'in Yönetim Kurulu ve Denetim Kurulu üyeleri geçmişte 5 ayrı sandıkta birer oy kullanıyorlardı. Bu dönem bu haklarından

sizlerin adına feragat ediyorlar ve bu dönem sizlerin etkinliğinizi arttırabilmek için oy kullanmayacaklar. Dün gece yönetimler, böyle bir karar aldılar.

Bölge komiteleri, 2 yıl süreyle görev yapmak üzere kıta veya kıtalar bazında teşkil edilmiş bölge komiteleri için en az 7 üyeden. Alt bölgeler bazında teşkil edilen bölge komiteleri için ise en az 5 üyeden oluşacaktır.

Yurtdışı delege sayısı 100'ün altında olan komitenin üye sayısı asgari olarak 5 veya 7 olacaktır.

Yurtdışı delege sayısı 100 ila 199 arasında olan komitenin üye sayısı 11 olarak belirlenmiştir. 200 ila 299 arasında yurtdışı delegeye sahip olan komite, 15 üyeye sahip olacaktır. Yine yurtdışı delege sayısı 300 ve üzerinde olan komite ise 21 üyeden teşkil edecektir.

Bir diğer önemli husus; bir ülkeden seçilen bölge komitesinin üye sayısı, toplam komite üye sayısının 1/3'ini geçemeyecektir. Burada şöyle bir uygulama yapılacaktır; toplam üye sayısı 3'e bölünecek, küsuratlı bir rakam çıkacak ve küsuratlar bir üst rakama yuvarlanacak. Örneğin; 11 komite üyesi varsa 11'i 3'e böldüğümüzde 3,7 gibi bir rakam çıkıyor, bunu 4'e yuvarlayacağız.

Komite üyeleri seçildikten sonra komiteler bir araya gelecekler ve kendi Başkanlarını ve Başkan yardımcılarını seçecekler.

Geçmişte sadece Avrupa bölgesinde Başkan yardımcılığı vardı, bu defa bütün bölgelerde Başkan yardımcılıkları ihdas edildi. Başkan ve yardımcılarını hiçbir surette aynı ülkeden olmayacak. Başkan A ülkesinden bir Başkan yardımcısı B. Diğer Başkan yardımcısı C ülkesinden olacak.

Bildiğiniz gibi Komite Başkanları, Dünya Türk İş Konseyi'nin Yönetim Kurulu'nun seçilmiş üyesidir. Geçmişteki uygulamamızda sadece Avrupa'dan 2 Başkan yardımcısı Yönetim Kurulu'nda yer almaktaydı. Bu defa komite sayısını 6'ya çıkardık, 6 Başkan, Avrupa'dan da en yüksek oyu almış Başkan yardımcısı olmak üzere toplam 7 kişi konseyin yönetiminde yer alacak.

Adaylık başvuru süresi devam ediyor ve biz bu süreyi bugün akşam saat 20:00'ye kadar uzatıyoruz. Bu süre içerisinde adaylık başvurusunda bulunanların

belki evraklarında eksiklik olabilir, bugün müracaat edecekler olanların. O da şu olabilir; yurtdışında çalıştığı veya sahibi olduğu şirkete ilişkin bir belge talep etmiş idik, onu bugün temin etmeleri mümkün olmayabilir, bu nedenle bir kolaylık sağlayıp bu belgelerini önümüzdeki hafta ayın 26'sında 26 Kasım Türk saatiyle 18:00'e kadar kurulumuza DEİK'e intikal ettirmeleri kaydıyla müracaatlarını kabul etmeye devam edeceğiz.

Ayrıca saat 20:00'de sona erecek adaylık başvurularını topladıktan sonra bunları derleyip tasnif edip yarın sabah aday listelerini burada Lütfü Kırdar'da askıya çıkaracağız.

Seçimlerde nasıl oy kullanılacağına ilişkin hususlarda belirtildi ama ben burada sizleri yormak istemiyorum, zaten yarın Genel Kurulumuza geçtiğimiz zaman orada buna ilişkin daha teferruatlı açıklamaları yapacağız.

Dinlediğiniz için teşekkür ederim.

2. Gün

BAHRİ CAN ÇALICIOĞLU- DEİK Genel Sekreteri ..(Seçimlerle ilgili yapılan düzenlemeler ve seçim sistemi ile ilgili bilgilendirme)

Muhterem başkanlar, değerli katılımcılar;

Dünya Türk İş Konseyi'nin Genel Kurulu'na hoş geldiniz diyorum. Birazdan süratle seçimlere geçeceğiz. Geçmeden önce seçim sistemimizle ilgili dün aktardığım bilgileri belki tekrar olacak bazılarımız için ama aktarmakta yarar görüyorum. Kafalarda sorular kalmaması bakımından.

Bu genel kurulumuzda bir önceki genel kurulda uygulanan seçim usul esasları özellikle sizlerden gelen yoğun talepler üzerine gözden geçirildi ve yeniden düzenlendi.

Yeni düzenlemeye göre yurtdışı katılımın etkinliği artırılmış, bölge komitesi üyelerinin ülkesel dağılımları değiştirilmiş ve seçilen bölge komitelerinin kendi başkan ve başkan yardımcılarını bir fiil komite üyeleri tarafından seçmelerinin önü açılmıştır.

Bir öncekinde en çok oyu alan komite başkanı olur iken bu defa yapacağımız seçimlerde komite üyeleri kendi içerisinde, kendi başkanlarını kendileri seçecekler.

Seçime ilişkin usul ve esasları da ana hatlarıyla bilgilerinize sunmak istiyorum. Bölge komitesi üyesi seçimlerinin gerçekleştirileceği bölgeler beş iken altıya çıkarılmıştır. Sırasıyla sayıyorum: Avrupa Bölgesi, Avrasya Bölgesi, Amerika Bölgesi, Asya Pasifik Bölgesi, Afrika-Ortadoğu-Körfez Bölgesi ve Balkanlar. Balkanlar, yeni bir bölge olarak bu defa seçimlerini yapacak.

İş Konseyi Başkanlarımız yalnızca ilgili oldukları bölgenin komite üyelerinin seçimi için oy kullanacaktır. Oy hakları bir tanedir ve sorumlu oldukları ülke hangi bölgede ise İş Konseyi Başkanlarımız orada oylarını kullanacaklar.

TOBB Yönetim Kurulu üyeleri, TOBB Konsey Başkanları, DEİK Yönetim Kurulu ve DEİK Denetim Kurulu üyeleri bu seçimlere münhasır olmak üzere oy kullanma haklarından feragat etmişlerdir. Bildiğiniz gibi her ülkede oy kullanma hakları olan biraz önce tadat ettiğim kişiler bu seçimlerde yurtdışından gelen delegelerin kendi seçimlerini daha demokratik bir

şekilde; bu yönde de bir takım dönüşler olmuştu bize. "Acaba biz denesek böyle nasıl olur?" diye yönetim kurullarımız bu yönde bir karar aldılar ve bu defa kendileri oy kullanmayacaklar.

Bölge komiteleri iki yıl süreyle görev yapmak üzere kıta veya kıtalar bazında teşkil edilen bölge komiteleri için en az yedi üyeden, alt bölgeler bazında teşkil edilen bölge komiteleri için ise en az beş üyeden oluşacaktır.

Bunun yanı sıra bir takım kıstaslar getirdik. Yurtdışı delege sayısı 100'ün altında olan komitenin üye sayısı asgari 5 üyeden oluşacaktır. Yurtdışı delege sayısı 100 ila 200 arasında olan komitenin üye sayısı 11 olacak. Yurtdışı delege sayısı 200 ve 300 olanlar 15 olacak, 300 ve 300'ün üzerinde delege sayısına sahip olan komiteler 21 üyeden teşkil edilecek.

Bu çerçevede Balkanlar 5 üyeden oluşacak, Avrupa 21 üyeden oluşacak, Avrasya 11 üyeden oluşacak, diğer bölgeler ise 7 üyeden oluşacak.

Geçmişte sadece Avrupa'da başkan yardımcılığı titri vardı, bu defa tüm bölgelerde başkan yardımcılıkları olacak. Balkanlarda bir başkan yardımcısı, 7 ve 11 komite üyesi olan bölgelerde iki, Avrupa'da ise üç başkan yardımcısı olacak. Yani Avrupa'da üç, Balkanlar da bir, diğer bütün bölgelerde ikişer başkan yardımcısı olacaktır.

Oy kullanma hakkına sahip yurtdışı üye sayısı, katılımcı sayısı, delege sayısı beş ve üzerinde olan ülkelerin içinde yer aldığı bölge komitesinde en az bir üyelik ülke kontenjanı bulunacaktır. İlgili ülkeden aday olmaması durumunda ülke kontenjanını kullanmamış olarak kabul edilecektir. Bir ülkeden seçimlere katılan yurtdışı delege sayısının ilgili ülkenin ait olduğu bölgedeki toplam yurtdışı delege sayısının üçte ikisinden fazla olması durumunda ise ilgili ülke için ülke kotası uygulanmayacaktır. Bir ülkeden seçilen bölge komitesi üyelerinin sayısı içinde yer aldığı bölge komitesinin toplam üye sayısının üçte birini aşmayacaktır.

Başkan ve başkan yardımcılığı seçimlerinde komitelerin kendi aralarında seçeceğini söylemiştik. Bu seçimlerde oyların eşit çıkması halinde eşit oy alan adaylar

arasında tekrar seçim yapılacak. Bu seçimde de oylar eşit çıkar ise kura usulüne başvurulacaktır.

Avrupa Bölge Komitesi Başkanı en fazla oyu almış başkan yardımcısı Avrupa'dan ve diğer beş bölgenin komite başkanları DTİK'in yönetim kurulu üyesi olacaklardır.

Bildiğiniz gibi adaylık başvuru süresi dün akşam 20:00'de sona ermişti. Bu çerçevede adaylarımız şu anda hazırlandı ve oy pusulalarına tüm bölgelerden aday olanların tamamının isimleri kaydedilmiş durumda.

Seçim günü, yani bugün oy kullanma süresi bittikten sonra arzu eden üyelerimizin gözlemciliğinde burada açık oy sayımı yapılacaktır. Sayım sırasında öncelikle zarflar sayılacak ve sayı tespiti yapılacak. Oy kullanan üye sayısından fazla zarf var ise kurayla fazla zarf çekilecek ve bu zarf iptal edilecektir. Oy kullanırken kimlik ibrazı zorunludur.

Bir bölgenin oy pusulasında o bölge için seçilecek olan bölge komitesi üye sayısından fazla aday işaretlenmiş ise o oy pusulası iptal edilecektir. Oy pusulasında silinti, kazıntı, çizinti ve benzeri gibi işaretler olanlar iptal edilecektir.

Seçim sonuçları her bir bölge komitesi için ayrı ayrı olmak üzere en çoktan en aza alınan oylara göre sıralanmış toplam, kullanılan ve geçersiz oyların bilgisinin de yer aldığı bir listeyle açıklanacaktır.

Seçilen bölge komitesi üyeleri nihai kararın açıklanmasını takiben ivedilikle toplanarak bugün içerisinde başkan ve başkan yardımcılarını seçeceklerdir. Bölge komitesi başkanının, her bir başkan yardımcısının başka ülkelerden seçilmesi esastır. Başkan A ülkesindeyse, diğer başkan yardımcıları üç tane ise üçü de ayrı ülkelerden olmak durumunda olacak.

Şimdi, müsaade ederseniz seçimleri başlatalım. Ben hayırlı, uğurlu olmasını diliyorum. Huzur içerisinde bir seçim diliyorum.

Komite Seçimleri

MODERATÖR HALİM METE

DEİK-DTİK Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu:
Teşekkür-Tebrik konuşması

Komite Seçimleri

Hepinize hayırlı, uğurlu olsun. Tebrik ediyorum hepinizi. Özellikle, tabii en kalabalık sizden (Avrupa) geldi maşallah; 360 kişiydiniz. Şimdi, adayımız da çoktu. Sizler kazandınız. Kazanamayan arkadaşlarımız var.

Başta yeni başkanımız, eski başkan, yeni başkan olmak üzere hepinizden tek ricam; diğer arkadaşlarımızı, -kaç adayımız vardı ya, maşallah 60'ın üzerinde.- diğer adaylarımızı arayıp onların gönlünü kazanmamız lazım. Sizler kazandınız, onlar kazanamadı. Bu seçimdir, demokrasi; işte sandıktan böyle çıktı.

Birinci yapmamız gereken iş; diğer arkadaşlarımızın hepsini aramamız lazım. Sizlere birinci vazife, bu.

İkinci vazife; birbirimizin içinde hızla daha sık bir araya gelmemiz lazım. Sayın başkan, bunu organize etmen lazım. Bütün ülkelerde yapıyor olmamız lazım. Avrupa birbirine çok yakın, o açıdan şanslısınız zaten. Ve birbirimizin arasındaki irtibatı güçlendirmek lazım.

Avrupa'da özellikle hepimizin bir bağı olduğu, gittiği dernek, şu, bu var. Bunlar, o kendi yerelliği içinde olması lazım. Ama bakın, hep beraber bir araya gelince nasıl bir güç olduğumuzu bugün bu salonda gördük.

Başbakanımız bizle beraberdi. Artı 10 tane Bakan. Sizler için buraya geldiler; bak, açık söyleyeyim. Ama bu birliktelikten dolayı; herkes ayrı bir baş çekerse bu 10'undan bir

tanmesini bulamazsınız.

Bunların da bir hevesi var, Başbakanın, Bakanların; sizin meselelerinize, sizlere yardımcı olmak için buradalardı. Şimdi onları çalıştırmak da bize düşüyor. Biz fikir üreteceğiz, proje üreteceğiz; onların da bize desteğini sağlayacağız. Bütün Türkiye en üst kurumuyla beraber sizle beraberdi, açık söyleyeyim. Yani şikâyet edeceğimiz bir yer yok. Bundan sonra bir eksiklik, noksanlık varsa bizde. Onlarda bir noksanlık yok.

Geldiler mi arkadaş, siz geldiniz diye? Geldiler. Hepsi beraber bak, ta saat 15:30'a kadar size kendilerini anlatmak için buradalardı. Şimdi, sizin üretip, taleplerimizi üretip sizin önünüzün açılması, rahatlamamız, rahat hareket edebilmeniz lazım.

Bir de bir şey söyleyeyim. Sizlere muhakkak cemiyet işlerinde; bakıyorum, rozetlerinizden de görüyorum, bildiklerim var, rozeti olmayanlar var; hepinizin cemiyette de bir çalışmanız var. Hem işinize bakacaksınız, işinizde çok para kazanacaksınız, hem de bu cemiyet işlerinde Allah büyük bir fırsat vermiş hizmet edebilmek için müthiş bir fırsat. "İnsanın en hayırlısı insanlara faydalı olandır." diyor. Faydalı olabilecek elinizde bir fırsatınız var şimdi. Hem ülkenize, 74 milyona, hem kendinize. Bunu yapabilirsek ne mutlu.

Hepinize hayırlı, uğurlu olsun. Tebrik ediyorum. Allah işinizi rast getirsin.

DEİK - DÜNYA TÜRK İŞ KONSEYİ (DTİK) YÖNETİM KURULU 2011-2013

1- Başkan: M. Rifat HİSARCIKLIOĞLU
TOBB/DEİK Başkanı
Dünya Türk İş Konseyi Başkanı

2- Üye: Rona YIRCALI
DEİK İcra Kurulu Başkanı
Dünya Odalar Federasyonu Başkanı

3- Üye: Muhtar KENT
DTİK Yüksek İstişare Kurulu Başkanı
Coca-Cola A.Ş. Yönetim Kurulu Başkanı ve CEO'su

4- Üye: Rahmi KOÇ
Koç Holding Onursal Başkanı

5- Üye: Güler SABANCI
Sabancı Holding Yönetim Kurulu Başkanı

6- Üye: Dr. Zeynel Abidin ERDEM
DEİK Yönetim Kurulu Üyesi, DEİK Türk-İspanya İş Konseyi Başkanı
Erdem Holding Yönetim Kurulu Başkanı

7- Üye: Hüseyin AYDIN
T.C. Ziraat Bankası A.Ş. Genel Müdürü
Bankalar Birliği Başkanı

8- Üye: Ahmet ÇALIK
Çalık Holding Yönetim Kurulu Başkanı

9- Üye: Mehmet ÖZTÜRK
DEİK/DTİK Afrika-Orta Doğu-Körfez Bölge
Komitesi Başkanı , (Suudi Arabistan)

10- Üye: Celal SEÇİLMİŞ
DEİK/DTİK Amerika Bölge Komitesi Başkanı (ABD)

11- Üye: Nejdet DEMİRYÜREK
DEİK/DTİK Asya Pasifik Bölge Komitesi Başkanı
(Japonya)

12- Üye: Ali Galip SAVAŞIR
DEİK/DTİK Avrasya Bölge Komitesi Başkanı (Rusya
Federasyonu)

13- Üye: Turgut TORUNOĞULLARI
DEİK/DTİK Avrupa Bölge Komitesi Başkanı
(Hollanda)

14- Üye: Ömer SÜSLİ
DEİK/DTİK Balkanlar Bölge Komitesi Başkanı
(Romanya)

15- Üye: Remzi KAPLAN
DEİK/DTİK Avrupa Bölge Komitesi Başkan
Yardımcısı (Almanya)

DEİK - DÜNYA TÜRK İŞ KONSEYİ (DTİK) BÖLGE KOMİTELERİ 2011-2013

DEİK/DTİK AFRIKA-ORTA DOĞU-KÖRFEZ BÖLGE KOMİTESİ

- 1-Başkan:** **Mehmet ÖZTÜRK**
Suudi Arabistan
- 2- Başkan Yrd.:** **Serhan EROL**
Birleşik Arap Emirlikleri
- 3- Başkan Yrd.:** **Fuat KÖROĞLU**
Mısır
- 4- Üye:** **Cemal KAVASOĞLU**
Suriye
- 5- Üye:** **Oktay ERCAN**
Sudan
- 6- Üye:** **Hacı Hakan BİÇKES**
Suudi Arabistan
- 7- Üye:** **Fatma Nilgün EMREM**
Birleşik Arap Emirlikleri

DEİK - DTİK AMERİKA BÖLGE KOMİTESİ

- 1- Başkan: **Celal SEÇİLMİŞ**
ABD
- 2- Başkan Yrd. : **Nedim DÜZENLİ**
Kanada
- 3- Başkan Yrd.: **Tansal Mete AKÇAYLI**
Barbados
- 4- Üye: **Sevil ÖZİŐİK**
ABD
- 5- Üye: **Güler KÖKNAR**
ABD
- 6- Üye: **Mustafa Faruk CINGILLI**
ABD
- 7- Üye: **Feridun BEK**
ABD

DEİK - DTİK ASYA PASİFİK BÖLGE KOMİTESİ

- 1- Başkan: **Nejdet DEMİRYÜREK**
Japonya
- 2- Başkan Yrd.: **Zafer KARADAĞ**
Çin
- 3- Başkan Yrd.: **Mehmet Ali Karamemiş**
Avustralya
- 4- Üye: **Ömer İYİGÖR**
Çin
- 5- Üye: **Muharrem Alp ALTUN**
Çin
- 6- Üye: **İBRAHİM KAMA**
Hong Kong
- 7- Üye: **Sercan ÜNSAL**
Hindistan

DEİK - DTİK AVRASYA BÖLGE KOMİTESİ

1-Başkan:	Ali Galip SAVAŞIR Rusya Federasyonu	6- Üye:	Adem NURAL Türkmenistan
2- Başkan Yrd.:	Selçuk YÜCE Kazakistan	7- Üye:	Ali İhsan AKISKALIOĞLU Gürcistan
3- Başkan Yrd.:	Ercan BEKAR Ukrayna	8- Üye:	Mustafa ÇALKAN Rusya Federasyonu
4- Üye:	Cemal YANGIN Azerbaycan	9-Üye:	Sabahattin YAVUZ Rusya Federasyonu
5- Üye:	Bayram DEMİR Kırgızistan	10- Üye:	Ali SEZEN Ukrayna
		11- Üye:	Bozkurt Kaplangı Rusya Federasyonu

DEİK - DTİK AVRUPA BÖLGE KOMİTESİ

1- Başkan:	Turgut TORUNOĞULLARI Hollanda	12- Üye:	Mehmet DİLEK Almanya
2- Başkan Yrd.:	Remzi KAPLAN Almanya	13- Üye:	Bilal GÜLTEPE Belçika
3- Başkan Yrd.:	Osman ŞAHBAZ Macaristan	14- Üye:	Rıza BORA Hollanda
4- Başkan Yrd.:	Servet Akgün Belçika	15- Üye:	Uğur YILMAZ İngiltere
5- Üye:	Şerif AKTÜRK Hollanda	16- Üye:	İsrafil DURSUN Almanya
6- Üye:	Zekeriya BAYRAK Almanya	17- Üye:	Suat Gökhan KARAKUŞ Macaristan
7- Üye:	Cihan Mutlu AKTÜRK Almanya	18- Üye:	Gökhan YILDIRIM Avusturya
8- Üye:	Fatma GÜCCÜK Almanya	19- Üye:	Harun KAPLAN Danimarka
9- Üye:	Şahin GÜNEŞ Hollanda	20- Üye:	Mahmut KELEŞ KKTC
10- Üye:	Metin YILMAZ Hollanda	21- Üye:	Settar Sayın SEVİĞİN İsveç
11- Üye:	Mahmut DEMİREL Fransa		

DEİK - DTİK BALKANLAR BÖLGE KOMİTESİ

- 1- Başkan: **Ömer SÜSLİ**
Romanya
- 2- Başkan Yrd.: **Tuna Eyüp KAHVECİ**
Makedonya
- 3- Üye: **Celal ÖZBALCI**
Bulgaristan
- 4- Üye: **Nihat DURAK**
Romanya
- 5- Üye: **Ferruh ÖZKAN**
Yunanistan

DEİK - DÜNYA TÜRK İŞ KONSEYİ YÜKSEK İSTİŞARE KURULU (2011 – 2013)

1- Başkan: Muhtar KENT

Coca Cola, Yönetim Kurulu Başkanı ve CED'sü

2- Üye: Hikmet ERSEK

Western Union, CEO

3- Üye: Prof. Dr. Mehmet ÖZ

Kolombiya Üniversitesi–Kalp Cerrahi

4- Üye: Hamdi TOPÇU

THY Yönetim Kurulu ve İcra Komitesi Başkanı

5- Üye: Süreyya CİLİV

Turkcell, CEO

6- Üye: Çağlayan ARKAN

Microsoft, Dünya Üretim ve Kaynaklardan Sorumlu Genel Müdür

7- Üye: Atıl KUTOĞLU

Tasarımcı

8- Üye: Aslı F. BAŞGÖZ

White & Case, Başkan Yardımcısı

9- Üye: Atilla DOĞUDAN

DO&CO, Yönetim Kurulu Başkanı

10- Üye: Mübariz MANSİMOV

Palmali Group, Yönetim Kurulu Başkanı

11- Üye: Yalçın AYASLI

Armagan Başkanı,
Türk Kültür Vakfı-TCF Kurucu ve Başkanı
Amerika Türk Koalisyonu-TCA Kurucu ve Başkanı

DÜNYA TÜRK GİRİŞİMCİLER KURULTAYI İKİLİ İŞ GÖRÜŞMELERİ RAPORU

Dünya Türk Girişimciler Kurultayı kapsamında 19 Kasım 2011 tarihinde İstanbul Lütfi Kırdar Kongre Merkezi'nde gerçekleşen ikili iş görüşmelerine yurtdiŐından yaklaşık 90 ülkeden, çok sayıda katılımcı iştirak etmiştir. YurtdiŐından katılım sağlayan firmalara yer tahsis edilerek, yurtiçinden görüşme yapmak için gelen firmalar ile görüşme yapmalarına imkan tanınmiŐtir.

Her bir firmanın ortalama 10-15 firma ile görüşme imkanı bulabildiği ikili iş görüşmeleri süresince firmaların bir kısmı (Yurt diŐından katılım sağlayan Türk işadamları) kendi aralarında da görüşmeler yaparak olası iş birlikteliklerine imza atmıŐtır.

DÜNYA TÜRK GİRİŞİMCİLER KURULTAYI 18 – 19 KASIM 2011 KAVRAMSAL NOT

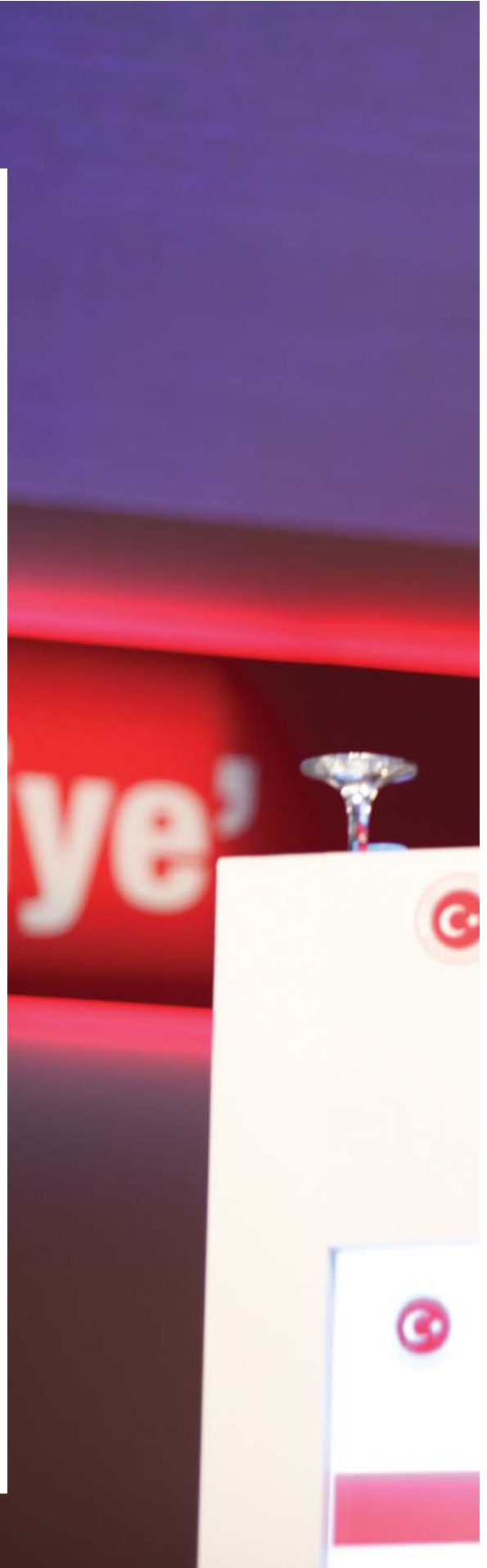
T.C.Ekonomi Bakanlığı ile işbirliği halinde, Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK) organizasyonunda 1996 yılından bu yana gerçekteŐirilen "Dünya Türk İşadamları Kurultayları"nın devamı niteliğinde 5 kıtadan Türk iş dünyasını ve Derneklerini, Vakıf ve benzeri iş dünyası örgütlerini biraya toplamak üzere İstanbul'da Lütfi Kırdar Kongre ve Sergi Sarayı'nda Başbakanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın teşrifleriyle onurlandırdıkları Dünya Türk Girişimcileri Kurultayı gerçekteŐirildi.

GerçekteŐirilen Kurultayla yurt dışında yaşayan Türk Girişimcileri ve CEO'ları devlet ve hükümet temsilcileriyle bir araya getirilerek sinerji yaratılması amaçlandı. Ayrıca bu büyük organizasyonla yurtdışında yetişen yeni nesil Türk genç girişimcilerin Türkiye'de yerleşik iş dünyası ve ortamı tanımları sağlanarak Türk lobisinin yurtdışında daha da güçlendirilmesi hedeflendi.

Uzun dönem hedefleri ise, DEİK bünyesinde 109 İş Konseyinin yanı sıra "Özel Amaçlı İş Konseyi" olarak "Dünya Türk İş Konseyi" (DTİK) ile ana eksenimiz, Türk lobisini yurt dışında geniş kitlelere yaymak, dünyaya yayılan, yurt dışında yerleşik bir hayat süren Türk girişimcimizin, sorunlarına tek çatı altında çözüm getirmeye çalışmak, Türkiye'nin yurt dışındaki yüksek imajının, bulunduğu konumdan da yükseğe çıkarılmasında öncülük etmektir.

Kurultay, Dünya çapında Türk İş dünyasının yurt dışında yaşayan yerleşik girişimciler ve işadamları örgütleri, uluslararası şirketlerde üstün başarı sağlamış Türk yöneticiler, Türk profesyoneller, genç girişimciler, ekonomistler, konunun uzmanları, siyasetin üst düzey temsilcileri, Bürokratlarımız, Türkiye'de yerleşik işadamları ve işadamları örgütleri, akademisyenler, ile kadın girişimci örgütlerinden oluşan, geçmiş kurultaylara da katılım sağlamış olan yaklaşık 2000 katılımcı ile gerçekteŐirilmiştir.

Kurultayda Başbakanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın teşrifleriyle onurlandırdıkları, hükümetin değerli bakanları, uluslararası örgütlerin üst düzey yöneticilerinin yer aldığı oturumlar, sektörel görüşmeler, bölgesel çalıştaylar gibi faaliyetler gerçekteŐirildi. Ayrıca "DTİK" in faaliyetlerinin dünya çapında temsili için bölgesel temsilcilerin seçileceği bir genel kurul yapıldı. Kurultayda Türk ürünlerinin sergilenmesi sağlanarak katılımcılar genel ve bölgesel konuları çok yönlü değerlendirme imkanı yakaladı. Ayrıca katılımcılar, hem kendi aralarında hem de Türkiye'de yerleşik girişimciler ile uluslararası düzeyde bir ticari ve ekonomik işbirliği networkünü elde ettiler. Kurultay sonunda elde edilen raporlar ve katılımcılara uygulanan değerlendirme anketleri çıktılar arasında yer aldı.

DEİK Kurumsal Tanıtım Serisi / DEİK Corporate Series

DEİK Yayınları 778-2011/16-a 3 **ISBN:** 978-605-5979-11-9

